

פתיחה טרם בואי לפרש מס' ובחיים אבאר קצת דין וביחה ושאר עבודות במחשבה לשמה בקודש ובעלים פי הלכה עמוקה היא בכלל ובפרס השי"ת יאיר עיני ויורגי בדרך אמתית פרפי הלכה זו רבים הם: א) דין שלא לשמה בכל הקדשים.

ב) שינוי קודש: ב) דין שינוי בעלים. בכל הקדשים: ג) חטאת ופסח דינאאו מכלל כל הקדשים לפסול שלא לשמה: ד) בין פסח לחטאת גופא.

אם יש חילוק ביניהם: (ונה החלי בעז"ה). אמרינו בריש שמעתין דרבא רמי מ"ש זבחים דסתם פשר כל שלא חישוב שלא לשמו ודייק מד' ר' יוסי דאמר לקמן אף מי שלא הנה בלבבו כו'.

ובגירושין סתם פסול. עד שיכונן לשם אשה זו ודייק לה ממתניתין דהכותב טנפסי גיטין. ומשני זבחים סתמן לשמה קאי אשה סתמא לאו לגירושין עומדת וצריך לדקדק בסברא זו. מנלו לחלק בכך.

כיון דקראי דזבחים וגירושין בחד לישנא נאמר. הכא נאמר ואם זבח שלמים כו' שתהא זביחה לשם שלמים.

והתם נאמר וכתב לה לשמה. וצריך לומר דמסתברא לאוקמי קרא דזבחים דבעינו זביחה לשם שלמים.

לאו לאשמעינו דצריך שיכונן לשם שלמים כיון דסתמן לשמה קאי. פ"י דהמעשה עצמה כמו הזביחה והזריקה נעשית בהכשר ומפני חסרון פנונה אין לפוסלה.

וכי אתי למעוטי דווקא אם מכונן בה לזבח אחר אבל בגירושין דאשה לאו לגירושין עומדת ואין מצותה בכך. והתורה אמרה שייכתוב לשמה מסתברא דאתי לאשמעינו דבעינו פנונה לגירושין ולגירושין דינדה.

ואם לא נכתב לשמה הוי פגיר בעלמא תדע דאפילו מכונן בקדשים מחשבה שלא לשמה כמו לשם חולין פשיגה וכדאיתא בשמעתין. והיינו דלא אימעוט אלא לשם זבח אחר דקרוב לחול עליו שם הזבח שחושב לשמו ומש"ה לא עלו לבעלים אבל מחשבת חולין בטיילה היא והוי פלא חישוב כלל דכשיגה.

והיינו טעמא נמי דאיצטריו קרא למתעסק בקדשים. ולכאורה למה לי קרא הא זה גרע מסתמא פדאמרינו לענין גט דלהתלמד גרע מסתם וא"כ ממילא מיפסיל מתעסק משום פסול מחשבה.

ולפי הנ"ל גיחא כיון דלא בעינו מחשבה לשמה כל שלא חישוב לזבח אחר הוי פסתם אפילו חישוב איזה מחשבה אחרת. אלא דהא דאמרינו דילמא להתלמד שאני.

היינו למאי דבעי למימר בסתם פשר בגט נמי. ואפ"ה אתי ליה שפיר פסול דלהתלמד.

ואמאי כיון דס"ד השתא דגט דומה לזבחים דלא מיפסיל אלא לשם אשה אחרת. א"כ להתלמד נמי ליכשר כמו מתעסק בקדשים אי לאו קרא דלרצונכם.

ואין לומר דלהתלמד גרע דלא נתפנון לשם פרייתות כלל. הא מתעסק נמי אפי' לא נתפנון לשם זביחה כלל הנה פשר אי לאו קרא דלרצונכם כמש"כ התוס' ז"ל בסוף פרק ב"ש

וה"נ אפילו כתב להתלמד אמאי פסול פינו דלא בעינו מחשבה לשמה כלל כ"א שלא יכוין לאשה אחרת וי"ל דלכתר דגלי רחמנא בקדושים דמתעסק פסול אע"ג דסתמא פשר ה"נ בגט אפילו נימא דסתם פשר מ"מ להתלמד פסול אלא דא"כ יקשה קצת הא דתנו יתר על פו כתב לגרש כו' ונמלה משמע דלהתלמד מסתבר יותר לפסול.

והא איכא למימר איפכא דכתב לגרש כו' ונמלה מסתברא לפסול פינו שנכתב לשם אשה אחרת כמו בקדושים דלא מיפסיל אלא בהכי ומתעסק לא הנה פסול אי לאו קרא דלרצונכם.

והכי אמרינו בהדיא בעירובין לעגנו מגלת סוטה דהיכא דנכתבה להתלמד יש להכשיר יותר מאם נכתבה לאשה אחרת וראיתי להתוס' ז"ל בריש פ' כל הגט שדקדקו פנ"ל ובעירובין האריכו יותר לישב הא דלעגנו מגילת סוטה איכא מאן דמכשר למחוק לה מספר תורה פינו דסתמא נכתבה.

ולעגנו גט פסול. ויותר מזה אשכחן אפילו כתב לשמה בלי רשות הבעל פסול דזה לא חשיב לשמה ע"ש מש"כ ונהיה נראה דיש לחלק בין מגילת סוטה לגט.

הו סברא גופא דאמרינו הכא בין נבחים לגט דסוטה ג"כ סתמא עומדת לכתיבת מגילה ולהשקותה. ולהכי ס"ל להאי תנא דלא אימעיט אלא אם נכתבה לסוטה אחרת.

אבל סתמא כשירה ולא בעינו פנונה לשמה אבל גט דבעינו פנונה לשמה להכי פסול בכל אונא אפי' כתב לשמה כל שלא צוה הבעל ואינה עומדת לגירושין זה לא חשיב לשמה.

אבל אין זה מוכרח וכמש"כ התוס' ז"ל דאשה אפילו זינתה תחת בעלה אינה עומדת לגירושין דאינו מחוייב לגרשה. וה"נ מגילת סוטה הרשות ביד הבעל שלא להשקותה.

הו אמת דד' התוס' ז"ל אינם מוכרחים דאטו באלו שכופין אותו להוציא נימא דסתמא לשמה קאי אלא ונדאי הכי קאמרינו דבאשה דסתמא לאו לגירושין עומדת אמרינו דקרא אתי לאשמעינו דבעינו פנונה לשמה.

וכינו דבעינו פנונה לשמה ממילא הדין פו בכל הנשים. אבל קדושים דסתמן לשמה קאי לא ילפינו מקרא דבעינו פנונה לשמה אלא שלא יכוין לזבח אחר.

וא"כ אפתי איכא למימר דסוטה הוי סתמא לשמה אבל גם זה אינו דאטו לב"ש דאין לגרש אא"כ זינתה נימא דסתמא לשמה קאי. אלא ונדאי עיקר מילתא כמש"כ דהכא בזבחים המעשה עצמה בהכשר נעשית וכנונה לא מעכבא.

אבל גט אין זה מעשה בגופה שיהיה עומדת לזה. והצריכה התורה שתהיה הפתיכה לשמה דנוקא וה"ה מגילת סוטה לא הוי מעשה בגופה וליכא למימר בה סתמא לשמה קאי.

כללא דמילתא בגט בעינו דנוקא פנונה לשמה אבל בזבחים הא דילפינו מקרא שתהא זביחה לשם שלמים היינו למעוטי לשם זבח אחר אבל לא שיכוין בה לשמה. ואפילו חישב מחשבה אחרת פגון לשם חולין כשירה ועלתה לבעלים: ואפתי איכא למידק אי בעינו כלל מה"ת שיחשב לשמה.

דלכתחילה ונדאי משמע נשצריך מחשבה לשמה. וכדתנן לשם ששה דברים הזבח נזבח כו'.

אבל לא מה"ת הוא דהא לר' יוסי משמע דלכתחילה ג"כ אין צריך לחשב ותנאי ב"ד הוא. ואפילו לשיטת התוס' ו"ל דתנאי ב"ד הוא שלא יאמר לשמו בפה.

אבל מחשבה צריך מ"מ כיון דסתמא לגמרי ג"כ פשר. ש"מ דלא בעינו פנונה לשמה פלל מה"ת.

ועי' לקמן בפ"ה המשנה להרמב"ם ו"ל שנ' שפי' הא דלשם ששה דברים כו' קאי אבעלים. וס"ל לת"ק דבעלים ג"כ צריך שיחשבו בכל אלו הדברים.

ואתי' ר' יוסי לאפלוגי ואמר דבעלים לא יחשבו פלל שאין מחשבה הולכת אלא אחר העובד ופשוטא דלישנא דמתניתין משמע כפי'. דלפי' רש"י ו"ל הא דמסיים שאין המחשבה כו' דחוק הוא קצת ע"ש.

אלא דלפי' קשה היכי מוכח הש"ס מינה דסתמא פשר כיון דאבעלים קאי ומחשבת בעלים לא נצרכה פלל לדין. אבל כהן העובד אפשר צריך שיחשוב לשמה ועוד דלמה ליה תנאי ב"ד לזה.

דאין המחשבה הולכת אלא אחר העובד הא מעיקר הדין הוא כן. ואפילו מחשב שלא לשמו או מפגל לאו פלוג הוא.

אלא די"ל דנדא בבחירתא מתרצא דביטול מחשבת בעלים מתנאי ב"ד הוא ויש כח בידם להוציא הקרבן מרשותו. לענין זה שלא יועיל מחשבתו ותקנו כן מפני שחששו שמה יאמרו הבעלים שלא לשמו.

דלכהן לא חששו דכהנים זריזים הם ולהכי תקנו שלא יחשב פלל. ושפיר דייק מינה דסתם פשר דאי סתם פסול אטו משום חששא דשמא יאמר שלא לשמו יתקנו שלא יחשב פלל דמפסיל ביה ונדאי אלא ש"מ דסתמא פשר לכ"ע בין בבעלים בין בכהן.

להכי תקנו בבעלים שלא יאמר פלל כדי שלא יבא לידי מכשול. וביטלו מחשבתו לגמרי אפי' במחשבה שלא לשמו.

ויתיישב בזה קושית התוס' ו"ל בד"ה קיימי ב"ד כו' ועדיין צ"ע ויבואר עוד לקמן במקומו שם א"ה: עכ"פ זה ברור דליכא מצנה מה"ת לחשב לשמה דאי מה"ת צריך שיחשב לשמה מנלן לחלק דאם לא חישב לשמה עלו לבעלים ובמחשבה שלא לשמו לא עלו לבעלים כיון דמחז קרא נפקא תרנוניהו.

וא"כ קשה לי מ"ש מכל מצות התורה דאיכא מ"ד דצריך פנונה. ומ"ש עבודת קדשים דלכ"ע לא בעי פנונה.

ור' יוסי גופא ס"ל במצות דצריך פנונה כדמשמע בערבי פסחים. והכא בקדשים אמר דלא בעינו פנונה ולכאורה פל המצות סתמן לשמה קאי כיון דעושה המעשה בגופה פהכשירו.

וכ"כ התוס' ז"ל דסתם מילה לשמה קאי וכי בעינן גבי מילה לשמה היינו לאפוקי לשם הר גריזים. ור' יוסי גופא מתמה שם בע"א היכן מצינו מילה לשמה ומ"ש משאר מצות דצריכות פנונה לר' יוסי.

ובכתובת ס"ת כתבו התוס' ז"ל שם דסתמא לאו לשמה קאי וצריך שיאמר שכותב לשמה ובגטין פ' השולח נראה מד' דס"ת הוי סתמא לשמה. וע' במרדכי בהל' ציצית שהצריך בזה ע"ש.

ולא מצאתי פעת שרש דבר מזה דמצות צריכות פנונה ומנלן דאפי' דיעבד לא יצא. והנה נראה דמסברא הוא דאמרין הכי.

דכל שאין מתכוון לצאת מתעסק בעלמא הוא. ומתעסק לכ"ע לא יצא כדתנן בר"ה גבי שופר.

וכן אם נטל לולב לשחק בו לא מינכר מצותו דעביד אינש לטלטל לולב ולתקוע שופר לעצמו דרף שחוק בעלמא ובמה יוודע כי עשה מצות קונו. אם לא בכוננתו לשם מצוה. וליפא למימר בהו סתמא לשמה. משא"כ זביחה וזריקה בקדשים דמעשה גמורה היא.

ואינה נעשית בדבר הרשות. וכן מילה בהא אמרין דסתמא לשמה קאי.

ואין צריך פנונה והיינו דאיצטרף קרא למתעסק בקדשים. וגבי מצות משמע דלכ"ע לא יצא במתעסק והיינו משום דלא מינכר מצוה כלל.

ומצינו להרמב"ם ז"ל שחילק בזה וכתב גבי מצוה דאינה צריכה פנונה וגבי שאר מצות כ' דצריך פנונה. וכ' הראשונים ז"ל דמצוה שאני דקום אכול מצוה אמר רחמנא והא קאכיל וכ' עוד דומיא דמתעסק בחלבים דחייב שפן נהנה ה"נ הרי נהנה.

וע"ז יש לדקדק דמתעסק גמור נראה דבמצוה נמי לא יצא. כגון אם נתכוון לבשר והוי מצוה כמו למ"ד דכל מצות אין צריכות פנונה מ"מ מתעסק לא יצא ועי' בר"ן ז"ל בר"ה שכ' דה"ה אם נשפח ממנו יו"ט ודומה שהוא חול דלא יצא לכ"ע.

וידעתי צ"ע דנה הוי כמו לשם חולין בקדשים דחשבינן לה פסתמא. ומתעסק לא הוי אלא אם לא נתכוון לאותו מעשה.

אבל אם דומה שהוא חול הוי שוגג כמו לענין שבת דחשיב שוגג. אלא דנה דומה למשום חולין דחשיב מתעסק גבי קדשים.

ואפתי לא דמי לגמרי דמשום חולין שפיר הוי מתעסק בשחיטת קדשים דלא עלה על דעתו שנה קדשים והטעות הוא בגופא דדיבחה אבל גבי מצוה הרי לאכילת מצוה מכוון רק שפח ממנו פנונת המצוה מפני שלא ידע שהוא יו"ט אפשר זה לא הוי רק חסרון פנונה.

ויקצת ראיה לזה מהא דסנפה דפטר ר' יוסי אם הוציא הלולב לר"ה משום דבמצוה קעסיק. ואשפחין התם גונוי שלא יצא בו בנטילה ראשונה ואמאי לא מוקי לה ששכח שהוא יו"ט אבל ז"א דהא עיקר הפטור הוא משום שהוציא ברשות הרי דידע שהוא יו"ט ועכ"ז הדבר צל"ע: והר"ן ז"ל בר"ה כתב עוד בשם הראשונים ז"ל דאם נתכוון שלא

לצאת ג"כ לא יצא לכ"ע ותייליהו מהא דנקט פסא דחמרא ושכרא כו' ע"ש ובד' התוס' ז"ל בברכות שם.

וגם בזה גבוה אני לדעתי כי מה בין לשם חולין או שלא לצאת אלמא דהיכא דאין צריך פוננה לא איכפת לן אם מחשב אפילו מחשבה אחרת כל שאינה בת מינה. ובנקט פסא דשכרא כו' שאני דהוי כמו הכא דמחשב מחשבה אחרת בת מינה.

ועי' בשאג"א ז"ל בר"ה שהאריך ג"כ בזה ועיין בר"ן ז"ל שומע מן המתעסק. והנה בר"ה פ' ראוהו ב"ד מסקינן דלעבךר בבל תוסיף בזמנו לא בעי פוננה.

והיינו דאמר ר' יהושע דאין ליתן במתן ד' משום דעבר בבל תוסיף ור"א אמר דלא נאמר בל תוסיף אלא כשהוא בעצמו וכ' התוס' ז"ל לקמן דף ע"ט ע"ב דעיקר טעמו של ר"א משום דליכא בל תוסיף דרואה אני פאלו הוא מים.

ומאי אהני הא דרואין פאלו הם מים פינן דאין צריך פוננה ואפילו נתן לשם מים יצא כמצינתו. וא"כ בל תוסיף נמי עבר פינן דלעבךר בזמנו לא בעי פוננה.

ע"כ נראה דר"א לא שרי לשם עצים ומים אלא באיסור מנבח כמו כל שממנו לאישים כו'. דאלו לא נאסרו אלא בהעלאה לריח גיחוח.

אבל לשם עצים ומים שרי אבל מתן ד' במתן אחת דאיסורו משום בל תוסיף אפי' לשם עצים ומים איכא בל תוסיף. כמו עיקר המצוה דלא בעי פוננה.

ולא יצא בל תוסיף דמנבח מפלל כל בל תוסיף דעלמא וכי היכי דבעלמא עבר גם בלא פוננה ה"נ באיסור בל תוסיף זה עובר אפילו בלא פוננה. וראיתי בשאג"א בר"ה ד' כ"ט שהקשה על ר"ז דס"ל דמצות צריכות פוננה וא"כ כש"כ דלעבךר בעי פוננה וא"כ תיקשי ליה מד' ר' יהושע דאמר דעובר בבל תוסיף גם בלא פוננה.

וכש"כ דמצוה עצמה אינה צריכה פוננה. ע"ש ולא הבנתי קושיא זו דהא בזריקת דמים לכ"ע לא בעי פוננה וכמו שפתיבתי לעיל ושפיר קאמר ר"י דעובר בבל תוסיף בלא פוננה.

אבל שאר מצות דהם עצמן צריכות פוננה ה"נ דלא עבר בבל תוסיף אלא בכוננה. וע"ש עוד שכ' לחלק בין מצות לקדשים ומילה כעין סברא שכ' לעיל.

ועי' לקמן דף פ"א ע"ב תוס' בד"ה נתן בחוץ ואח"כ נתן בפנים דכשר היינו דנתן הפנימים בחוץ לשם מים. דאל"ה מנבח החיצון לפני מים כמקומו דמי.

ולפי הנ"ל אפתי תיקשי אפי' נתן לשם מים ג"כ יתכפר פינן דזריקה לא בעי פוננה ואפילו נתן לשם חולין פשר. ואם יהנה ה' בעזרי לבא לענוקם הלכות אלו יבואר יותר בעזרתו: ומה שדקדקתי לעיל למה לי קרא למתעסק הא זה גרע מסתמא י"ל דמשום פסול מחשבה לא מפיסיל דהא הוי עקירה בטעות.

דלא הוי עקירה אפילו בפסול גמור שלא לשמו וכ"ז יתבאר לפנינו בס"ד ולא פתיבתי בזה אלא ריש מילין: והנה מחשבת שינוי בעלים דין אחד לה עם שינוי קודש וסתם נמי פשר דסתמא לשם בעלים עומדת אלא דשינוי בעלים לא פסיל אלא בזרק לשם אחר.

או שוחט ע"מ לזרוק דעיקר שינוי בעלים בכפרה הוא כדאמרין בגמרא. אבל הרמב"ם ז"ל בפ' י"ג וט"ו מהלכות פהמ"ק מסתם לה סתומה.

וכמעט מבואר בדבריו דשינוי בעלים פסיל ג"כ בכל ד' עבודות ע"ש וכבר תמה ע"ז המשל"מ ז"ל שם בפט"ו. וכן לעגן מחשבת ערלים בפסח מבואר בד' התוס' ז"ל דלא פסול בשחיטה אלא ע"מ שיתפפרו בו ערלים.

ובד' הרמב"ם ז"ל בה' ק"פ מבואר דבשחיטה לחוד גם כן פוסל מחשבת ערלים. וכ"ז צריך עיון גדול ויתבאר במכילתין בעז"ה: ופסח וחסאת יצאו מפלל כל הקדשים ופסולים במחשבה שלא לשמו.

וכדילפינו מקראי בגמרא אבל כ"ז במחשבה שלא לשמו אלא לשם זבח אחר. אבל שוחט לשם חולין בכל הקדשים פשירים אפילו בחטאת דמחשבה דלאו מינה לא מחריב בה.

אלא דלקמן סוף פ' ב"ש מסקינן דאפילו לשם חולין נהי דכשרים מ"מ לא עלו לבעלים לשם חובה ולפ"ז הו' דלאו מינה לא מחריב בה לא שייכא אלא גבי חטאת דפסול שלא לשמו ובלאו מינה פשר הוא ואינו מרצה.

אבל בפשר זבחים ליכא נפ"מ בין מינה או לאו מינה דבתרנוייהו לא עלו לבעלים. ויש לדקדק מנלן לחלק דלעגן ריצוי לבעלים אפילו דלאו מינה מחריב בה.

ולעגן פסול דלאו מינה לא מחריב בה. וי"ל דילפינו לה מקרא קדשים מחללין קדשים ואין חולין מחללין.

ולא ילפינו אלא דאין מחללין היינו לפסול גמור אבל מ"מ לא עלו לבעלים. וה"נ מיבעי לן אליבא דשמעון אחי עזריה דגליף מהאי קרא דבמורם מהן אין מתחללין אי פשירים ומרצים או אין מרצים ונהי דשם הוא בעיני דלא איפשיטא הכא לשם חולין פשיטא לן דלא עלו לבעלים דמ"מ מחשבה אחרת היא ולשם חולין גרע מלשם זבח אחר.

כדבעינן למילף בק"ו בשמעתין ומחילול גמור הוא דמיעטיה רחמנא. אבל לא לרצויי: ואפתי איכא למידק פיון דלאו מינה נמי מחריב בה לעגן זה דאינו עולה לבעלים.

א"כ מאי פריף הש"ס בריש מכילתין מהא. דהכא לשם חולין פשר ובגט פסול אפי' לשם פותית ומאי קושיא פיון דהכא מהני שלא לעלות לבעלים.

גבי גט שפיר הוי מחשבה אפי' לפוסלה. ועוד דקאמר התם דל חולין מנייהו הוי ליה סתמא משמע דמחשבה לשם חולין לא מחריב בה מידי והוי כסתם לחוד.

וכ"ז יתבאר יותר בס"ד: ומפשטא דשמעתא נראה דפסח וחסאת שוין להאי דינא בלשם חולין ובפסח נמי פשר ולא עלו לבעלים. אבל הרמב"ם ז"ל מחלק בין חטאת לפסח דבפסח אפילו לשם חולין פסול.

וכבר עמד ע"ז הברה ז"ל מנלן לחלק בינייהו. ולכאורה הנה נראה בטעמו של הרמב"ם ז"ל משום דגבי פסח לא שייף פלל האי מילתא דכשר ולא עלו.

דא"כ הפסח נאכל שלא למנויו פיון דלא עלה לבעלים ולא מצינו פסח נאכל שלא למנויו. וכל שלא עלו לבעלים ממילא מופסיל אבל לא משמע הכי בגמרא דבעינו קרא גבי פסח לעיפובא אבל מחד ה"א דאינו אלא למצוה ככל הזבחים ולא עלו לבעלים.

וכן מבואר בד' הרמב"ם ז"ל בפ"ב מה' ק"פ גבי מחשבת אוכלין בזריקה דהפסח פשר ואין הבעלים יוצאין בו ע"ש הרי דמצינו בפסח פשר ולא עלו. הן אמת דדבריו ז"ל נפלאו מפני דבהדיא איתא בכיצד צולין ד' ע"ח בהאי דינא הפסח פשר ואדם יוצא בו ידי חובתו.

והוא ז"ל כתב בהיפך. ואין לומר דכך היה נוסחתו בברייתא שם דא"כ מאי קאמר הש"ס ה"תם לימא ר"נ היא דאמר אכילה לא מעפבא.

ומה ענין זה להא דר"נ הא דפסק נאכל אלא דאין עולה לבעלים מפני מחשבת הזריקה שלא לאוכליו אם לא שפאמר דס"ד דלר' נתן דאמר אכילה לא מעפבא. אתיא ליה שפיר דמחשבת אוכלין לא פסלי.

פיון דלא מעפבא אכילה כלל. ועי' תוס' ז"ל שם בד"ה לימא ר' נתן היא.

ומ"מ תמיה גדולה היא על נושאי פליו ז"ל שלא הרגישו בזה דבמקורן של דברים מבואר ההיפוך. ואולי טעות נפל בדברי הרמב"ם ז"ל.

וצ"ל ואדם יוצא בו ידי חובתו. אלא דכך נראה סברתו בכל הגי דאמרינו דלא הוי מחשבה וכשר מ"מ לא עלו לבעלים.

וכן כתב גבי שוחט חטאת לשם מי שפחוניב עולה פשר ולא עלו לבעלים ויתבאר כל זה במקומו בס"ד: ואחר כל הנ"ל הא דקשיא לי מ"ש דפסח לשם חולין ג"כ פסול והנה נראה דלשם חולין הוי כמו שלא לאוכליו דבחולין לא שינה אוכלין ומנויו.

והא דאיצטריך קראי לעיפובא בפסח היינו בשאר עבודות. והדברים עתיקים צריכין ביאור רחב יעזרני ה' לבוא אל עונק ההלכה שם בפירקין: פרק ראשון דף ב משנה אלא שלא עלו לבעלים כו'.

עי' בפ' המשנה להרמב"ם ז"ל שכ' לדייק מלשון לבעלים דגם שינוי קודש לא פסיל אלא בקרבן יחיד. אבל בקרבן ציבור לא פסיל דקרבות ציבור ספין מושכתן למה שהו. וכן כתב הרע"ב ז"ל. והוא דבר פלאי דבהדיא אמרינו לקמן דשינוי קודש ישנו בצבור כפיחיד.

וכן מבואר במכילתין ובמנחות בכמה מקומות במשנה וברייתא דשינוי קודש ישנו בצבור וכ"כ בחיבורו פט"ו מה' פסהמ"ק דשינוי קודש פוסל בין בצבור בין בפיחיד: שם תוס' בד"ה כל הזבחים כו'.

דקדקו הא דקאמר הש"ס שינוי בעלים מנלן היכי תנינו דשינוי בעלים פוסל דמתניתין מייירי בשינוי קודש. ותי' דסמיך אמתניתין דלקמן לשם ששה דברים כו' וכן פירש"י ז"ל לקמן והא דלא מפרש כל הששה דברים משום דאינה אינם אלא למצוה.

ואפילו שלא לשמה פשרים ועלו לבעלים וכמו שביארו דאינה ד' דברים לא נאמר אלא בהקטרת אימורים. והוא עצמו שלא הוקטרו אימורים פשר.

ונהי דילפינו מינה עבודת הדם דבעי נמי לשם כל הששה דברים לא ילפינו אלא למצוה לכתחילה כמו בהקטרה. ובשינוי קודש ושינוי בעלים הוא דלא עלו משום דכתיב בהו קראי בעבודת הדם.

וכ' עוד דלשם זבח לא בעינו בשעת הקטרה כלל אפילו למצוה. דעבודת דם גופא ליתיה אלא ע"מ לזרוק.

אבל לא בשחיטה עצמה ע"ש. ומד' נראה דלא בעינו שחיטה לשם בעלים אפילו למצוה. וכן אינה עבודות לבר מזריקה. וע"כ צ"ל כן דאי נימא דמצוה איפא בשחיטה עצמה לשם בעלים.

א"כ לא יעלו לשם חובה ג"כ אם שחט בשינוי בעלים וכדילפינו מקרא דמוצא שפתיך כו' ואם לאו נדבה. אלא ונדאי ליפא מצוה כלל באלו ג' עבודות לשם בעלים דשם בעלים ליפא אלא בכפרה.

ועי' במשנל"מ ז"ל ריש פ' ט"ו מה' פסה"מ ק שפתב דנראה מדבריהם פאן דשינוי בעלים אפילו בזריקה עלו לבעלים. והוא תמוה דהא מרבינו לקמן בהדיא שינוי בעלים מזריקה ולא עלו לבעלים: אבל מד' הרמב"ם ז"ל פ"ד מה' מעה"ק נראה דצריך לחשב בכל ד' עבודות עצמן לשם זבח ולשם זבח.

ונה כמשמעות דבריו בה' פסה"מ ג"כ דשינוי בעלים דין אחד לו עם שינוי קודש לפסול בכל ד' עבודות. וכל הששה דברים לא כתב דבעינו אלא בשחיטה לחוד.

וכפשטיה דמתניתין דלקמן לשם ששה דברים הזבח נזבח. אבל באינה ג' עבודות והקטרה לא בעינו מחשבות ד' דברים וכ"כ הלח"מ והמשנל"מ ז"ל.

וא"כ קשה מ"ש דמראה בשחיטה אפילו לא חישוב אלו הדברים פיון דע"כ הא דילפינו מקרא עולה אשה כו' דבעינו לשם ששה דברים אשחיטה קאי לד' הרמב"ם ז"ל ואמאי לא נימא דאם לא חישוב אינו מראה ג"כ וליפא למימר כמ"ש התוס' ז"ל דמהקטרה ילפינו.

אבל באמת בלא"ה ניחא הא דכל הששה דברים מרצים ג"כ משום דהא דאינו מראה הוא דווקא אם שינה לשם קודש אחר או לבעלים אחרים. אבל אם לא חישוב כלל שפיר מראה כדאמרנו בשמעתינו ושינוי לא שייך בכל ד' דברים לשם ה'.

ואם שינה לשם דבר אחר אפילו פסול הוי והוי זבחי מתים. לשם אישים שיקטירנו לאישים אם חישוב שלא יקטירנו לאישים לאו שינוי הוא אלא שחיסר מחשבה.

וכן לשם ריח ניחוח לא שייך בזה שינוי אלא חסרון מחשבה. ובחסרון מחשבה בעלמא בכולהו מראה וע"כ לא אמרינו דלא עלו לבעלים.

אלא בשינה לשם קודש אחר ולבעלים אחרים וילפינו לה ממוצא שפתיך כו': ועוד נראה דמש"כ לדברי הרמב"ם ז"ל דבהקטרה לא בעינו מחשבת הששה דברים אינו מוכרח

דְּהָא הֵנִי תַרְתִּי אִשָּׁה לְאַפּוֹקֵי כְּבָבָא וְרִיחַ לְאַפּוֹקֵי אַבְרִים שְׂצֻלָּאן כּו' עֵינָר דִּינִיָּהּ
בְּהַקְטָרָה הוּא אֵלָא דְכָתַב דְּאַפִּילוּ בִּשְׁעַת שְׁחִיטָה צָרִיף לְחָשׁוּב ע"מ שְׁיִקְטִירָה כְּדִינָהּ.

וכש"כ בִּשְׁעַת הַקְטָרָה עֲצָמָה צָרִיף שְׂיַעֲשֶׂה כְּדִין לְשֵׁם כָּל הֵנִי. ומד' תּוּס' אֵלוּ מוֹכַח
דְּמַה"ת צָרִיף שְׂיַחֲשֹׁב לְשֵׁם כָּל הַשְּׂשִׂיָה דְבָרִים מְדַבְּעוּ לְמִימַר דְּאַרְצוּי נָמִי לֹא לִירְצוּ.

וְזֶה דְלֹא כְּמַש"כ בְּרֵאשִׁית דְּבָרִים דְּאִין צָרִיף מִחֲשָׁבָה מַה"ת. וְיִתְבָּאָר לְקַמֵּן בְּגִמְרָא מ"ט
סָתָם פֶּשֶׁר וּמְרָצָה: שָׁם בַּא"ד וְעוֹד י"ל דְּשָׂלָא לְשָׁמֵן כּו'.

וְלִהְיֵי לֹא פְרִיף בְּפִינְקִין הֵנִי ד' דְּבָרִים מְשׁוּם דְּלֹא מִיַּיְרִי בְּהוּ בְּמִתְנִי' כַּצ"ל וְכ"כ הַצ"ק
וְגִינְרֵסֶת הַבְּרָה"ז אִינוּ מוֹכֵן. וְכֵן נִרְאֶה כְּתִי' זֶה דְלִתְלִי' קָמָא לֹא שְׂמַעִינָן בְּשׁוּם דְּנוֹכְתָא
דְּבִשְׁנוּי בְּעֵלִים לֹא עָלוּ לְשֵׁם חוֹבָה דְּמִתְנִיתִין דְּלְקַמֵּן לֹא שְׂמַעִינָן אֵלָא דְלִכְתְּחִילָה צָרִיף
לְחָשׁוּב לְשֵׁם זוֹבַח.

אֲבָל דְלֹא עָלוּ לֹא שְׂמַעִינָן כְּכָל אִינְדָּה שְׂשִׂיָה דְבָרִים דְּכְשָׁרִים וְעָלוּ. וּבְאַמַּת קִצָּת תִּימָא הוּא
הָא דְלֹא תִנּוּ פְסוּל דְשִׁינּוּי בְּעֵלִים בְּהִדְיָא לֹא בְּמִשְׁנָה וְלֹא בְּבְרִייתָא וְאִי בְּכָלֵל שְׂלֵא לְשָׁמֵן
הוּא הָא בְּאַמַּת אִין דִּינָן שְׁנָה כְּדִאמְרִינָן בְּגִמְרָא וְיִתְבָּאָר עוֹד לְפִנְיָנוּ בַּס"ד: שָׁם מְשֻׁנָּה
קְדָשִׁי קְדָשִׁים שְׂשֻׁחָטוּן לְשֵׁם קְדָשִׁים קְלִים פְּסוּלִים כּו' שְׂלָמִים שְׂשֻׁחָטוּן לְשֵׁם בְּכוֹר וּמַעֲשֹׂר
פְּסוּלִים.

מְשַׁמַּע מְלִישְׁנָא דְּמִתְנִיתִין דְּלֹא מִיפְסְלִי אֵלָא קְדָשִׁי קְדָשִׁים שְׂשֻׁחָטוּן לְשֵׁם קְדָשִׁים קְלִים.
אֲבָל בְּקְדָשִׁי קְדָשִׁים גּוֹפִיָּהּ אִין חִילּוּק אַע"ג דְּעוֹלָה קְדוּשָׁתָהּ חֲמוּרָה מִחֲטָאת וְחֲטָאת
מֵאַשָׁם מ"מ אִין זֶה בְּכָלֵל גְּבוּהַ וְנִמּוּף כִּינּוּ דְכּוֹלְהוּ קְדָשִׁי קְדָשִׁים הֵם.

וּמ"ש דְּבְקְדָשִׁים קְלִים מְחַלְקִין בִּינֵיהוּ וּשְׂלָמִים עִם בְּכוֹר וּמַעֲשֹׂר הֵנִי גְבוּהַ וְנִמּוּף אַע"ג
דְּכּוֹלְהוּ קְדָשִׁים קְלִים הֵם. וַצ"ל דְּקוֹלָא שְׁל מַעֲשֹׂר וּבְכוֹר מְשָׁלָמִים עֲדִיפָא לִיהַ טְפִי
לְמִינְקֵי גְבוּהַ וְנִמּוּף דְּבְכוֹר וּמַעֲשֹׂר אִינּוּ אֵלָא מִתַּן אַחַת.

וְאִין בָּאִין לְכַפְרָה כָּלֵל מִשָּׂא"כ שְׂלָמִים דְּבְעֵי מִתַּן ב' שְׁהוּ ד' אֲבָל בְּקְדָשִׁי קְדָשִׁים גּוֹפִיָּהּ
אִין כָּאֵן קוֹלָא וְחִוּמָא כ"כ זֶה מְזָה לְמִינְקֵי גְבוּהַ וְנִמּוּף. וְהִינּוּ נָמִי דְלֹא מְחַלְקִין בְּבְכוֹר
וּמַעֲשֹׂר גּוֹפָא שְׂיִהֵי בְּכָלֵל גְבוּהַ וְנִמּוּף כְּדִתְנֵן בְּכָל הַתְּדִיר.

דְּבְכוֹר קוֹדֵם לְמַעֲשֹׂר מְשׁוּם דְּלֹא חָשִׁיב לִיהַ הֵךְ חוּמָא לְמִינְקֵי גְבוּהַ וְנִמּוּף כֵּן הִנֵּה
נִרְאֶה בְּפִירוּשָׁא דְּמִתְנִי'. אֵלָא דְקָשְׂיָא לִי מַהָא דְּאַמְרִינָן לְקַמֵּן ד' י"א ע"ב גְּבִי הָא דְּבְעֵי
לְמִימַר דְּקַמ"ל דְּבְקְדָשִׁים קְלִים גּוֹפִיָּהּ אִיכָּא גְבוּהַ וְנִמּוּף וּפְרִיף מֵאִי קַמ"ל הָא תְּנִינָא
לְקַמֵּן שְׂלָמִים קוֹדֵמִין אֵת הַבְּכוֹר וּמֵאִי פְרִיף הָא מַהֲתָם לֹא שְׂמַעִינָן דְּחָשִׁיב חוּמָא זֶה
לְעַנְנָן גְבוּהַ וְנִמּוּף כִּי הִיכִי דְּאִינְדָּה קְדִימוֹת דְּתְנִינָן הֲתָם בְּקְדָשִׁי קְדָשִׁים עוֹלָה מִחֲטָאת
וְחֲטָאת מֵאַשָׁם וְאַפ"ה לֹא מִינְקֵי גְבוּהַ וְנִמּוּף וְדוּחַק לֹאמַר דְּאַהָא דַּפ' כָּל הַתְּדִיר פְרִיף
לְמָה לִי הָא מִמִּתְנִיתִין שְׂמַעִינָן.

חֲדָא דְּלִישְׁנָא דְּהָא נָמִי תְנִינָא לֹא מְשַׁמַּע הִכִּי. וְעוֹד דְּמְשַׁמַּע הֲתָם דְּאִי כְּשָׂרִים וְאִין מְרָצִין
קַמ"ל לֹא הֵנִי קָשְׂיָא לִיהַ הָא נָמִי תְנִינָא.

וְאַמֵּי הָא מ"מ שְׂמַעִינָן מְכָאֵן דְּשְׂלָמִים קוֹדֵמִין לְבְכוֹר וּמַעֲשֹׂר. וְאַפְתִּי הָא דְּכָל הַתְּדִיר
לְמָה לִי.

וע"כ צ"ל דאי הוי אשמע לה הכא דכשירים ואין מרצין לא הוי קשיא לן תנינא משום דהתם עיקר והכא קמ"ל מילתא אחריתא. אבל אי לא אתי לאשמענון אלא דהוי גבוה ונמוך ובכור ומעשר קיל משלמים.

א"כ הא דכל התדיר מאי קמ"ל ומשני דהתם אגב גררא תני לה ועדיין צ"ע: ומספקא לי מילתא אליבא דשמעון אחי עזריה אי פסח ונטאת יצאו מפלל כל הקדשים לפסול אפילו בגבוה מהם או דאליביה כל הקדשים שוין בנמוך מהם פסולין ובגבוה מהם פשרים.

כדילפינו מקרא דבמורם מהו אין מתחללין. וכן משמע קצת מפשטא דמתניתין קדשי קדשים ששחטו לשם קדשים קלים פסולים משמע דבכל קדשי קדשים קאמר.

אפי' בחטאת דאין נפסולין אלא בנמוך מהם היינו קדשים קלים. וי"ל דהא תליא בהא דמיבעי לשמעון אי פשרים ומרצין בגבוה מהו אי לא דאי פשרים ומרצין קאמר א"כ כי היכי דבשאר קדשים בגבוה מהם פשרים ומרצין ולא דריש כל הוי קראי דדרשינו לתנא דמתניתין ה"נ לענון חטאת לא דריש לפסול בגבוה ממנו.

ובנמוך כולהו שוין לפסול. אבל אי פשרים ואין מרצין קאמר א"כ שפיר דריש כל הוי קראי כת"ק דלא עלו לבועלים אפילו לשם גבוה מהו.

וה"נ דריש גבי חטאת לפסול אפילו בגבוה ממנו ומקרא דלא יחללו ילוי דבכל הקדשים פסולין בנמוך מהם. אלא דאי נימא דלשמעון כל הקדשים שוין ולא מיפסלי אלא בנמוך.

א"כ לא אנשחון אליביה פסול שלא לשמו בפסח דהא ליכא נמוך מפסח. ואפילו שחטו לשם בכור ומעשר אין עליהם שם נמוך נגד פסח ובכור ומעשר ופסח שלשתו שוין ואין לזה ע"ז שם גבוה ונמוך וכל שהו שוין ג"כ פשר לשמעון אחי עזריה.

והא דקאמר לשם גבוה מהו פשר הוא ל"ד ולא מסתבר שיחלוק שמעון על כל הוי סתמי דתנו בפסח פסול שלא לשמו וכיון שמודה שמעון בפסח דפסול אפילו לגבוה ממנו ה"נ מודה בחטאת דפסול אפי' לגבוה ממנו וצ"ע: ויש לדקדק עוד אמאי לא הוזכר ד' שמעון אחי עזריה גבי מנחות ג"כ דלכאורא אליביה פשרים ומרצים בין מחבת לשם מרחשת או איפקא ואפילו מנחה לשם זבח.

י"ל דלא הוי נמוך דזבח אפילו, קדשים קלים קודמים למנחות: שם תוס' בד"ה לשם גבוה כו'. דקדקו אמאי לא מיבעי ליה נמי אי פסולין לגמרי או לא עלו והדבר מוכרח כמש"כ ז"ל מהא דתנו בכור ומעשר לשם שלמים פשריה.

אבל לשם נמוך מיפסלי ש"מ דפסולין לגמרי דלא שייך עלו לבועלים גבייהו. והג"ה הנדפסת על הגליון הא יכול לדחות הא פדאיתא כו' לא ידעתי ממי יצאו הדברים ואין הנדון דומה לראיה ודו"ק: ע"ב גמרא אלמא סתמא פלשמן ורמינהו כו' וסתמא נמי פסול.

כפר פתבתי דמדברי התוס' ז"ל לבמתניתין נראה דמה"ת בעינו שיחשוב לשם זבח וזוהב וכבר דקדקתי א"כ באמת אמו סתמא עלו לבועלים. וצ"ל דהיינו דפריה רבא מ"ש הכא דסתמא פשר אע"ג דבעי מחשבה והיינו משום דסתם נמי פלשמן דמי.

וע"כ לא אָמרינו דלא עלו אָלא אם חישוב בפ"י שלא לשמו דהוי שינוי ולא שמר מוצא שפתינו והוי נדבָה. פּדאָמרינו לקמן דמהאי קרא שמעינו דלא עלו.

אבל סתם לאו שינוי הוא. ונהי דעבר על המצנה מ"מ פשר ועלו וסתם פלשמן דמי.

ולא שינה בזה מוצא שפתינו ומ"ש גבי גט דסתם פסול. ויש לדקדק מאי פריד רבא דילמא הקא בקדשים בעינו שינה הכתוב לעכב.

ולקהי אע"ג דמה"ת צריד לחשוב לשמה אם לא חישוב נמי פשר ועיפוכא שלא יעלה לבועלים לא שמענו בסתם. אבל גבי גט פיו דאמר רחמנא וכתב לה לשמה שצריד שיחשוב לשמה אם לא חישוב החול דהא לא איצטרד שינה הכתוב לעכב.

וי"ל דקהי פריד פיו דאשכחן גבי גט דסתם הוי פשלא לשמה. א"כ ה"נ ליהוי סתמא פשלא לשמה ויהיה כמו ששינה בפ"י דלא עלו לבועלים ומגלו לחלק בין סתם לשלא לשמו בפ"י.

ואהא משני זבחים סתמן לשמן הם שיניד בזה שינוי מוצא שפתינו בסתם. אלא דעדיין אינו מיושב הא דאיצטרד למימר אשה לאו לגירושין עומדת ולמה ליה הא אפילו סתמא לגירושין עומדת מ"מ פסול פיו דלא עשה כמצותו.

ובקדשים שפיר שני פיו דסתמן לשמה ליכא למילף מקרא דמוצא שפתיד כו' ואם לאו כו' ומש"ה פשר ועלו דליכא קרא לעיפוכא. אבל בגט אפי' אי סתמא נמי לשמה עומדת מ"מ פסול הוא דלא נעשה כמצותו וכן מצינו בשאר מצות דבעינו לשמה כמו סופה לב"ש ופסולה אפי' בסתמא כל שלא נעשית לשם חג בפ"י.

אלא דמהתם משמע דכל שעומדת לשמה לא בעי פנונה בפ"י. והיינו דמודה ב"ש אם עשאה בתוך ל' לחג דכשירה אפילו לא פינו פלום דסתמא לשמה קאי.

ורש"י ז"ל פי' התיב דבתוך ל' יום סתם העושה לשם חג הוא עושה. אבל קודם ל' לחג סתם עושה שלא לשם חג.

ונה צ"ע קצת דהא הוא יודע בנפשיה לשם מה עשאה. ואם לא היה בדעתו לשם חג אלא לצל בעלמא אפילו בתוך ל' יום אמאי כשירה.

וצ"ל דכוננתו כמש"כ דאם עשאה סתמא בלי שום פנונה לא לנה ולא לנה בתוך ל' יום סתמא לשמה קאי. ושמעינו מהתם דבשאר מצות נמי אפי' אי בעינו לשמה סתם נמי פשר.

ולקהי שפיר איצטרד למימר גבי גט דסתמא לאו לגירושין עומדת. אף הא גופא קשיא פיו דלמצנה בעי מחשבה לשמה אפי' דבר שסתם לשמה קאי כמו הקא בקדשים א"כ בשאר מצות ליפסל לגמרי: והתוס' ז"ל בד"ה סתם אשה כו'.

כ' לישב הא דלר' יהודה ימול ארמאי ואל ימול פותי דמל לשם הר גריזים ובעינו מילה לשמה והא דימול ארמאי אע"ג דבגט פסול. והיינו משום דבמילה סתם נמי פשר דמילה סתמא לשמה קאי.

והשטא אי גימא דמה"ת בעינן שייחשב לשמה אפילו באלו שסתמן לשמה אפתי תיקשי אמאי ימול ארמאי הא בעינן מחשבה לשמה. ואי משום דמילת פותי פסולה לגמרי שעושה כפי' שלא לשמה דלכאורה פסול דמילה הפל לכתחילה דלמיפסיל בדיעבד לא שייכא בהא.

דמה יש לעשות פנין דאין לו ערלה וחיובא להטיף דם ברית לא אשכחן בישראל רק בגולד פשהוא מהול משום דשמה ערלה פבושה. אבל אם ונדאי אין לו ערלה גם הטפת דם ברית אינו צריך פנין דישראל הוא וא"כ אפתי מה בין ארמאי לכותי הא ארמאי ג"כ אינו יכול למול לכתחילה מה"ת.

וי"ל דמ"מ ארמאי עדיף דאפילו לא חישב לשמה מ"מ נעשית המצנה בדיעבד. אבל ע"י פותי לא נעשית המצנה כלל.

אבל עדיין יקשה פנין דילפינו מלה' המול דבעינן לשמה ומה"ת צריך שייחשוב לשמה מנלן לחלק בין סתם לפי' שלא לשמה פנין דמחזד קרא נפקא ובתרנונייהו לא עביד פמצנתו וע"כ נראה מד' התוס' אלו דבדבר שסתמו לשמה לא בעינן כלל שייחשוב לשמו אפילו לכתחילה.

וכן נראה מד' בע"א שם ד' כ"ו ע"ש. והשטא למשמעות דבריהם ו"ל פאן דהכא בזבחים אע"ג דסתמן לשמה קאי מ"מ בעינן שייחשוב כפי' לשמו מנלן בשאר מצות שסתמן לשמה דלא בעינן לכתחילה מחשבה לשמו.

וצ"ע בזה בדברי הראשונים ו"ל: ומש"כ לעיל דפסול מילה לא שייכא בדיעבד. לדעתי שאין זה מוקדם ויש דיעות בראשונים ו"ל דפסול גם בדיעבד וצריך להטיף דם ברית.

והארבתי בזה בחי' שבת פר"א דמילה בד' הרא"ש ו"ל בדין נימול תוף ח' ימים ועי' בד' הרמב"ם ו"ל פ"ב מה' מילה ובכ"מ ו"ל שם: ולעיל בדברי הראשונים פתבתי להכריח דלא בעינן לשמה כלל בזבחים מהא דלשם חולין פשר ע"ש.

ועתה ראיתי כי אין זה מוכרח לפי מה שמבואר לעיל דלשם חולין נמי לא עלו לבעלים ולשם חולין לא קיל אלא גבי חטאת לענין חילול גמור דילפינו מקרא דאין חולין מחללין קדשים.

ובד' התוס' ו"ל בד"ה זבחים כו' יתבאר עוד בס"ד: שם תוס' בד"ה זבחים בסתם כו'. הקשו לפירש"י ו"ל שפי' דהא דמיקבעי ליה בקטן הוא משום לשמה והא סתם נמי פשר וכ' דקטן גרע והוי כמתעסק וסבור שהו חולין כו'.

ולדידי קשה דלא הווי צריכי לזה דהא אמרינן התם בחולין מאן תנא דלא בעי פנונה לשחיטה ר' נתן. אבל לרבנן דבעו פנונה גם בחולין שחיטת קטן פסולה א"כ בקדשים דלכ"ע בעינן פנונה לשחיטה ממילא שחיטת קטן פסול דהא אין לו פנונה לשחיטה ולמה להו למימר דסבור שהוא חולין.

והכי משמע מסוגיא דשמעתין התם דמיתייהו בעיאי בתר הו דאמרינן מאן תנא דלא בעי פנונה לשחיטה, וכן נראה משמעות לשון הרמב"ם ו"ל בפ"א מה' פסה"מ שפתב להני תרי דיני גבי הדדי בהלכה ג' שם כתב דבקדשים בעינן פנונה לשחיטה.

ובהל' ו' פתב להאי דינא דקטן אינו שוחט קדשים אפי' גדול עומד על גביו שהקדשים צריכין מחשבה וקטן אין לו מחשבה. והיגו מחשבת שחיטה דאיירי בה דמחשבת קדשים לא איירי בה עדיין.

ומד' התוס' ו"ל שם בחולין בד"ה מאן תנא משמע דגדול עומד ע"ג עדיף מאחרים רואין אותו ומהני בקטן אפי' בדבר שצריך מחשבה. וכדשרינן קטן לכתוב גט בגדול עומד ע"ג.

ולפי' י"ל דלהכי כתבו דאין לו מחשבה שהוא קדשים ומש"ה אפי' עומד ע"ג לא מהני דע"כ לא מהני עומד ע"ג אלא בדבר שלא נאמר בו מחשבה כמו שחיטת חולין וגט. אבל שחיטת קדשים הוי כתרומה דנאמר בהן מחשבה ולא מהני אפי' גדול ע"ג וכמו שהביאו התוס' ו"ל ה"תם ד' הירושלמי שחילקו בין תרומה להכשר דמש"ה בתרומה אין המעשה מוכיח על מחשבתו משום שנאמר בתרומה מחשבה.

ופריך ה"תם מ"ש דבגט אין המעשה מוכיח אע"ג דלא נאמר בו מחשבה. ומשני ה"תם בתרומה הוא מחשב והוא תורם להכי אי לא דכתיב בה מחשבה ה"ה המעשה מוכיח.

אבל גט זה כותב וזה מגרש מש"ה אין המעשה מוכיח אפילו אם לא נאמר בו מחשבה. ומסיים שם בירושלמי אלו הוא כותב והוא מגרש הוי גט כיון דלא נאמר בו מחשבה.

וה"נ איכא למימר לענין גדול עומד ע"ג דלא מהני אלא בדבר שלא נאמר בו מחשבה כמו גט. אבל לא שחיטת קדשים דנאמר בהן מחשבה.

וע"ש במהרש"ל ומהרש"א ומהר"ם ו"ל בסוף הדיבור שם. ועפ"ז יש ליישב קצת מה שהקשו שם בד"ה מאן תנא אמאי לא פסלינן קטן לחליצה משום פנונה.

ולפי' ה"ל י"ל דהוי החליצה מעשה מוכיח והוא החושב והוא הנחלץ ולא נאמר בזה מחשבה מש"ה הנה חליצה פשירה אי לא דכתיב איש. אבל שם בירושלמי איכא עוד שינויא דבגט נמי נאמר מחשבה דכתיב וכתב לה לשמה.

ולפ"ז ה"נ בחליצה נאמר מחשבה כדילפינן עד שיתפוננו להתיר. וא"כ גם בגדול עומד ע"ג אין לחלק כמש"כ דלהאי שינויא בגט נמי נאמר מחשבה ואפ"ה מהני גדול עומד ע"ג.

ולא הבנתי תמיהת התוס' ו"ל על הירושלמי שם בחולין דדברי הירושלמי ברורים כמש"כ. אף מש"כ דהא דאיתא בירושלמי ר"י בעי היגו וכתב לה לשמה אתי לשינויא דהוי כמו שנא' בו מחשבה לא משמע ה"כ בגיטין שם בירושלמי וכפי' המפרש שם וקיימא ה"ה סברא דגט לא נאמר בו מחשבה.

ושפיר י"ל כנ"ל דבדבר שנאמר בו מחשבה לא מהני אפילו גדול עומד ע"ג כמו תרומה וה"ה בקדשים. אלא דמסוגלת תלמודן בחולין שם משמע דלא ס"ל ה"ה סברא לחלק בין דבר שנאמר בו מחשבה או לא דהא מדמי ה"תם קדשים להכשר לענין מעשה מוכיח וא"כ לשיטת התוס' ו"ל מהני עומד ע"ג בכל מילי.

וּכְבֵּר כְּתַבְתִּי ד' הַרְמַב"ם ו"ל דְּלֹא מְהִי עוֹמֵד ע"ג וְהִיָּנוּ דְּלֹא נִיחָא לִיהּ לְחַלְקַּבּ בֵּין אַחֲרִים רוֹאִין אוֹתוֹ לְעוֹמֵד ע"ג וּכְמַש"כ הֵלַח מ' שֵׁם בַּפ"א הַנ"ל. וְגַבֵּי גִיטִין נְמִי פֶסֶק דְּעוֹמֵד ע"ג לֹא מְהִי אֵלָא בְּטוֹפְס אָבֵל לֹא בְּתוֹרָה פְּמִבְּנֹאָר בַּפ"ג מֵה' גִּירוּשִׁין.

וְאַחַר הָעִיוֹן נִרְאֶה דְּהַדְּבָר מְבֹנָאָר בִּירוּשְׁלַמִי תְרוּמוֹת שָׁם ר' חֲזִינָא בְּשֵׁם ר' יוֹחָנָן חֲלוּקִין עַל הַשְּׁטָה הַזֶּה פִּי דִּישׁ חוֹלְקִין עַל תַּנָּא דְּמַתְּנִיתִין דְּתְרוּמוֹת חַש"ו אֵינָה תְרוּמָה. וְאִיפֹא תַנָּא דַס"ל דְּהִי תְרוּמָה מֵאֵי פְדוּן אֶתְאֵי דַר' יוֹחָנָן בְּתְרוּמוֹת כַּר"י בְּנוֹ שֶׁל רִיב"ב בְּקַדוּשִׁין וְדַר' יוֹחָנָן בְּגִיטִין פְּרַבְּנֵן בְּקַדוּשִׁין פִּי דְּלִכְאוּרָה דְּבָרֵי ר' יוֹחָנָן סְתָרֵי אַהֲדָדִי דְּהִכָּא קְאָמַר דִּישׁ חוֹלְקִין וַס"ל דְּהִי תְרוּמָה וּבְגִיטִין פְּרִיף עַל רַב הוּנָא אִפִּי בְּעוֹמֵד ע"ג מְנוֹכַח לָהּ לְשִׁמָּה אֵלְמָא דָּאִין לָהֶם דַּעַת כָּלֵל.

וְקָאָמַר אֶתְיָא דַר"י בְּתְרוּמוֹת כַּר"י כו' דְּאָמַר בַּחש"ו שְׁקִידְשׁוּ בֵּינֵן לְבִין אַחֲרִים דְּהִי קַדוּשִׁין. וְהִיָּנוּ מִשׁוּם דְּאַחֲרִים עוֹמְדִים ע"ג וּמְלַמְדִין אוֹתָן.

וְה"נ בְּתְרוּמָה הִי תְרוּמָה בְּאַחֲרִים עוֹמְדִים ע"ג. וְר"י דְּגִיטִין דְּאָמַר אִפִּי בְּעוֹמֵד ע"ג לֹא הִי גַט פְּרַבְּנֵן דְּאִפִּי בֵּינֵן לְבִין אַחֲרִים לֹא הִי קַדוּשִׁין.

וְה"נ בְּתְרוּמָה וְגַט הִי מְבֹנָאָר כְּשִׁיטַת הַרְמַב"ם ו"ל דְּלֹא מְהִי עוֹמֵד ע"ג לֹא בְּתְרוּמָה וְלֹא בְּגַט וְקַדוּשִׁין. וְעַפ"י הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה תִּרְאֶה דְּמָה שְׁדַקְדָּקוֹ הַתּוֹס' בְּחוֹלִין אִמְאֵי לֹא מְהִי עוֹמֵד ע"ג בְּתְרוּמָה הַדְּבָר מְבֹנָאָר בִּירוּשְׁלַמִי דְּלִהֲלָכָה לֹא מְהִי עוֹמֵד ע"ג בְּכָל הַדְּבָרִים שְׁצָרִיכִין דַּעַת.

אֵלָא דְּהָא דְּמִשְׁמַע בִּירוּשְׁלַמִי דְּקַדוּשִׁי קָטָן לֹא הִי קַדוּשִׁין הוּא מִשׁוּם דָּאִין לוֹ דַּעַת. צ"ע דְּלִכְאוּרָה מְקַרָּא דְּאִישׁ כִּיִּיקַח אִימְעֵיט וְאִפִּי לְמ"ד בְּהַגִּיעַ לְעוֹנַת נְדָרִים דְּתְרוּמוֹתוֹ תְרוּמָה קַדוּשִׁין לֹא שְׁמַעְנוּ דְּאִית בֵּיהּ וַצ"ע: שָׁם תּוֹס' בַּד"ה סְתָם אִשָּׁה לָאוּ כו' וְאִפִּילוּ זִינְתָה כו'.

כְּבָר כְּתַבְתִּי לְעִיל דָּאִין צָרִיף לָזֶה דְּלֹא אֲמַרִּינֵן סְתָמָא לְשִׁמָּה קָאֵי אֵלָא בְּזַבְּחִים דְּהִי הֵם קַדְשִׁים מִתְחִילָתָן וּבְסִתְמָם עוֹמְדוֹת בְּחֻזְקָתָן. וְזֶה לֹא שְׁיִיף בְּאִשָּׁה אִפִּילוּ זוֹ שְׁמַחֲוִיב לְגַרְשָׁה פְּגוֹן גִּירוּשִׁין שֶׁל ח"ל דְּכּוֹפִין אוֹתוֹ לְגַרְשָׁה.

וּמִטַּעַם זֶה נִרְאֶה קִצָּת דְּלֹא שְׁיִיף בְּשׁוּם מְצָנָה לוֹמַר סְתָמָא לְשִׁמָּה קָאֵי אֵלָא בְּקַדְשִׁים לְחוּד דְּתַחֲלִילַת הַקַּדְשָׁה לְשִׁלְמִים אוֹ לְעוֹלָה וּבְשַׁחֲיִטַת סְתָם עוֹמְדַת בְּשִׁמָּה הִרְאִישׁוֹן מִשָּׂא"כ בְּשָׂאָר מְצוֹת. וְמָה שְׁהַקְשׁוֹ הַתּוֹס' ו"ל מָהָא דִּימּוּל אַרְמָאֵי וּבְגַט עוֹבֵד גְּלוּלִים פְּסוּל מִשׁוּם דְּאִדְעָתָא דְּנִפְשָׁה קַעְבִּיד.

י"ל דַּמ"מ אַרְמָאֵי עֲדִיף דְּסַפֵּק הוּא שְׁמָא יְכוּנִין לְשִׁמָּה וּכְמוֹ שְׁכַתְבַּת הַכ"מ ו"ל בַּפ"ו מִהֲלֹכוֹת גִּירוּשִׁין דְּסַפֵּק הוּא. אָבֵל כּוֹתֵי חֻזְקָתוֹ דְּמַל לְשֵׁם הַר גְּרִיזִים אָבֵל לְדִידִי צ"ע אִם נְחִזִיק עוֹבֵד גְּלוּלִים בְּסַפֵּק עוֹשֶׂה לְשִׁמָּה.

דַּבַּפ' כָּל כְּתָבֵי מִשְׁמַע דְּעוֹבֵד גְּלוּלִים אֵינּוּ עוֹשֶׂה אֵלָא לְדַעְתִּיהּ דְּנִפְשָׁה. וּמִשָּׂא"ה אֵין צָרִיף לוֹמַר לוֹ אֵל תִּכְבֶּה אַע"ג שְׁנִרְאֶה דְּעוֹשֶׂה לְדַעַת יִשְׂרָאֵל דְּמוֹחֻזַּק הוּא שְׁעוֹשֶׂה לְדַעַתוֹ.

אַף נִרְאֶה לְדַקְדָּק עוֹד הָא מִשְׁמַע לְקַמֵּן דְּאִילוּ הִיָּה סְתָם כְּשֶׁר בְּגַט לֹא הִיָּה נִפְסָל אִם כְּתַב לְשֵׁם כּוֹתֵי מִשׁוּם דְּלָאוּ מִינָהּ הוּא. וְא"כ אֵי סְתָם מִיָּלָה לְשִׁמָּה אִפִּילוּ מַל לְשֵׁם הַר גְּרִיזִים אִמְאֵי מִיפְסִיל הָא לִיכָּא מִיָּלָה לְשֵׁם הַר גְּרִיזִים וְלָאוּ מִינָהּ הוּא.

ע"כ הנה נראה דהא דמצריף ר"י מילה לשמה לא בכוננתה למצנה מיירי דכ"ע מודים דאפילו בלא פנונה פשיטה ולא פסיל ר' יהודה אלא אם מל לשם עבודת גלולים ונליף לה מלה' המול.

ומשום הכי עובד גלולים פשר למול דאין צריף פנונה אבל פותי לא ימול דמל לעבודת גלולים. ועל זה מתמה ר' יוסי וכי היכן מצינו מילה שיפסול במחשבה לעבודת גלולים. דמצות מילה הוא להעביר הערלה ומל והולף עד שתצא כו'. ובתוספתא עבודת גלולים פ"ג איתא ד' ר' יוסי בהאי לישנא וכי היכן מצינו מילה שאינה לשם ברית.

ונש לכונן דברי הג"ל בזה דאמר היכן מצינו מילה אחרת שלא לשם ברית שיפסול זו במחשבתה של זו. וכיון דלא מצינו מילה שאינה לשם ברית לא מיפסול במחשבה בעלמא ובד' הרמב"ם ז"ל מבואר דאפילו קטן פשר למול.

וקטן הוי פמתעסק הרי דמצות מילה קיל בזה מפל המצות דאין יוצאין דרף מתעסק דנתנו בר"ה ודו"ק בזה: שם גמרא ונבחים בסתמא פשרים מנלן. ע"כ לא דייק אלא לת"ק דמתניתין.

אבל ליוסי בן חוני ולשמעון אחי עזריה ונדאי משמע דפסול הוא דווקא במחשב שלא לשמו אבל לא בסתם דהא דפוסל יוסי אחרים לשם פסח הוא משום דפסח פסול לשם אחרים אלמא דלא מיפסיל לדידיה אלא שלא לשמו אבל לא בסתמא וכן לשמעון לא מיפסיל אלא במחשב לנמוף אבל לא בסתם.

וא"כ היכי פשיט ממתניתין דלקמן דתנו לשמן ושלא לשמן לשם פסח ולשם שלמים אבל סתמא לא דילמא אתיא ממתניתין פיוסי בן חוני. וי"ל דעדיפא מינה קמדחי לה: שם גמרא טעמא דאמר לשם פסח ולשם שלמים כו'.

מלישנא דהש"ס משמע דבעינן דווקא דיבור וכמש"כ התוס' ז"ל בכמה דוכתי. אבל מחשבה לחוד שלא לשמו הוי כסתמא וא"כ היכי דחי הש"ס דילמא משום דכל העושה ע"ד ראשונה הוא עושה הא יודע בעצמו שחישב לשם שלמים ג"כ ולא עשה על דעתו הראשונה.

וצ"ל דהכי קאמר כל העושה ע"ד ראשונה הוא עושה. וסגי במחשבת לשמו בתחילת המעשה ואין צריף לחשוב בכל המעשה.

ומש"ה אפילו חישב שלא לשמו בסוף המעשה לא איכפת לן פינון שעשה כדין דבתחילת המעשה אמר לשמו והתוס' ז"ל בד"ה הא לשם פסח כו'. הקשו היכי ס"ד וכי כל השחיטה צריף לדבר.

וכ' לפרש דבב' עבודות מיירי ולדידי קשה דהתינח בלשמו ושלא לשמו יש לומר אפילו בב' עבודות דסתם עושה ע"ד הראשונה וכל שאמר לשמו בעבודה ראשונה פשר אפילו אם עשה אחרונה בסתם.

והא דילפינן לקמן בשאר עבודות פסול שלא לשמו היינו דווקא אם אמר בפירוש שלא לשמו אבל לא בסתם. או אם המקבל הוא אחר פסול אפילו בסתם.

אָבֵל וְשֵׁלָא לְשָׂמוּ וְלִשְׂמוּ נְמִי בְּעֵינָן לְמִימַר הָכִי דְסִתָּם נְמִי פְּסוּל אֶלְא אִם אָמַר אַח"כּ
בְּעִבּוּדָה שְׁנֵיָהּ בְּפִירוּשׁ לְשָׂמוּ הוֹכִיחַ סוּפּוֹ עַל תְּחִילָתוֹ וְכִשְׁר אֶפְּלִי עֲשֵׂה עֲבוּדָה רֵאשׁוּנָה
בְּסִתְמָא. א"כּ הִיכִי מְפָרְשִׁין לְקָרָא דְפּוֹסֵל שְׁחִיטָה בְּסִתְמָא בְּשָׂאָר זְבָחִים לְעֵנָן עֲלֵיהּ
לְבַעֲלִים וּבְפִסְחָא וְחִטָּא לְפָסוּל לְגַמְרֵי הָא בְּיָדוֹ לְתַקְּנָן שְׂעִיעֲשֵׂה עֲבוּדָה הַשְּׁנֵיָהּ לְשָׂמוּ וְיִנְכַּשְׁר
לְמַפְרַע וְנָהִי דְזָה יֵשׁ לְדַחוּת.

אָבֵל קִשְׂיָא לִי עוּד דְּהָא מוֹקְמִין בְּפִסְחִים (דְּרַף ס') לְשָׂמוּ וְשֵׁלָא לְשָׂמוּ אִי מִיָּגְרִי בְּב'
עֲבוּדוֹת הֵינּוּ דְמַחְשָׁב בְּשְׁחִיטָה עֲצָמָה הַשְּׁחִיטָה לְשָׂמוּ ע"מ לְזָרוּק שֵׁלָא לְשָׂמוּ דַא"ל"ה
הֵינּוּ רִישָׁא ע"ש. וּבְכַה"ג פְּשִׁיטָא דְבַעֲעִין דְּוּנְקָא שְׂעִיעֲשׁוּב שֵׁלָא לְשָׂמוּ.

דְּאִם חִישָׁב ע"מ שְׂיִזְרוּק דְּמוֹ סִתָּם מְנַלְן דְּפְּסוּל הָא עֵיקַר מַחְשָׁבָה מְעִבּוּדָה לְעִבּוּדָה
מְפִיגּוּל יְלִיף לָהּ וּבְפִיגּוּל דְּוּנְקָא אִם חִישָׁב לְזָרוּק. דְּמוֹ לְמַחֵר בְּפִירוּשׁ הַנִּי פִּיגּוּל.

אֶלְא דַא"כּ הָא דְדִיִּיק הַש"ס אִי סִתְמָא פְּסוּל אִי לֹא. הִיא דְּוּנְקָא בְּשִׁינּוּי קוּדְשׁ.

אָבֵל בְּשִׁינּוּי בְּעֵלִים דְּלֹא מִיְפְּסִיל אֶלְא שׁוּחַט ע"מ לְזָרוּק שֵׁלָא לְשָׂם בְּעֵלִי לֹא הַנִּי צְרִיף
לְדִיִּיק דְּוּנְדָאֵי שׁוּחַט ע"מ לְזָרוּק סִתָּם לֹא מִיְפְּסִיל וְלֹא מִשְׁמַע הָכָא לְחִלְקָא בֵּין שִׁינּוּי קוּדְשׁ
לְשִׁינּוּי בְּעֵלִים אֶלְא אִי ס"ל דְּסִתָּם פְּסוּל וְצְרִיף שְׂעִיעֲשׁוּב בְּפִירוּשׁ לְשָׂמוּ.

כִּי שְׁחַט ע"מ לְזָרוּק סִתָּם ג"כּ מַחְשָׁבָה פְּסוּלָה הִיא. כְּמוֹ אִם חִישָׁב בְּפִירוּשׁ שֵׁלָא לְשָׂם
בְּעֵלִי וַא"כּ ה"נ בְּשִׁינּוּי קוּדְשׁ אִם חִישָׁב בְּשְׁחִיטָה ע"מ לְזָרוּק סִתָּם ג"כּ מַחְשָׁבָה פְּסוּלָה
הִיא.

אֶלְא דְּאַכְתֵּי תִיקְשֵׁי א"כּ מֵאִי קְאָמַר שְׂאֵנִי הָתָם דְּכָל הָעוֹשֶׂה ע"ד הָרֵאשׁוּנָה כו'. פִּינּוּ
דְּאָמַר בְּפִירוּשׁ ע"מ לְזָרוּק סִתָּם מַה יוֹעִיל אִם יַעֲשֶׂה אַח"כּ ע"ד הָרֵאשׁוּנָה.

הָא מ"מ חִישָׁב מְעִבּוּדָה לְעִבּוּדָה מַחְשָׁבָה פְּסוּלָה. אֶלְא וְנִדְאֵי ס"ל לְהַש"ס הָכָא דְּבַעֲעִינָה
אַחַת מִיָּגְרִי וְכ' הַתּוֹס' ז"ל לְיִישָׁב קוּשְׁתָּם דְּנָהִי דְאִין צְרִיף לְדַבְּרַי מִתְּחִילָה וְעַד סוּף.

מ"מ צְרִיף שְׂיִאמַר בְּתִחִילַת שְׁחִיטָה שְׂעוֹשֶׂה כָּל הַשְּׁחִיטָה לְשָׂם פְּסַח. וְהֵינּוּ דְדִיִּיק הָא
לְשָׂם פְּסַח וְסִתְמָא שֵׁלָא אָמַר שְׂעוֹשֶׂה כָּל הַשְּׁחִיטָה לְשָׂם פְּסַח.

וְגַם זֶה צְרִיף עֵינָן דְּמִסְתַּבֵּר דְּסִגִּי גַם אִם אָמַר הַרְיֵנִי שׁוּחַט לְשָׂם פְּסַח אַע"פ שֵׁלָא פִּי כָּל
הַשְּׁחִיטָה מִמִּילָא מִשְׁמַע כָּל הַשְּׁחִיטָה וְעוּד דְּבְּפִסְחִים שָׂם אָמְרִין דְּאִי עֲבוּדָה אַחַת תְּנִן
אַתֵּיָא מִתְּנִיתִין דְּלֹא כַר"מ דְּאָמַר תְּפִינְס לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן אֶלְמָא דְּלְשָׂם פְּסַח קָאֵי אַכְּוֹלָא
שְׁחִיטָה וְלַר' יוֹסִי הוּא דְּפְּסוּל מְשׁוּם דְּאָף בְּגַמְרֵי דְּבְּרִי אָדָם נְתַפְּס.

וַא"כּ פְּשִׁיטָא דְּלְשָׂם פְּסַח וְסִתְמָא כְּשֵׁר. וְעִי' תּוֹס' שָׂם בַּד"ה דְּאִי ר"מ כו' שְׂכ' הַסּוּגֵיָא
דְּהָתָם אֶלְיָבָא דְּרַבָּא אֶזְלָא וְה"נ לְרַבָּא קְיָיִמִין הָכָא.

ע"כּ נִרְאֵה לְפָרֵשׁ דְּמִתְּנִי' וְנִדְאֵי אִיָּגְרִי בֵּין בְּב' עֲבוּדוֹת הֵינּוּ רִישָׁא דְּמִתְּנִי' שְׁחַט שֵׁלָא
לְשָׂמוּ וְקִיבֵל וְהַלְּךְ כו' שֵׁלָא לְשָׂמוּ. וְאוּ אוּ קִתְּנִי שְׁחַט שֵׁלָא לְשָׂמוּ וְקִיבֵל כו' לְשָׂמוּ אוּ
שְׁחַט לְשָׂמוּ וְקִיבֵל כו' שֵׁלָא לְשָׂמוּ וְסִפָּא דְּמִתְּנִיתִין מִיָּגְרִי בְּעִבּוּדָה אַחַת לְשָׂמוּ וְשֵׁלָא
לְשָׂמוּ אוּ אִיפְּכָא.

ובתור הכי מפרש פיצד לשמו ושללא לשמו לשם פסח ולשם שלמים. דמשנה תירא היא דאטו לא ידענו מה לשמו ומה שללא לשמו.

אלא ע"כ קמ"ל דווקא לשם שלמים הוא דפסול אבל סתמא לא מיקרי שללא לשמו. ורבנותא דלשמו ושללא לשמו קאי ארישא דמיירי בב' עבודות וקמ"ל דווקא לשם שלמים הוא דפסול אבל סתם פשר וקאמר הש"ס שאני התם דעושה ע"ד ראשונה.

אבל בעבודה ראשונה סתמא נמי פסול ודבעי למידק מסיפא שללא לשמו ולשמו לשם שלמים ולשם פסח אבל סתם ולשם פסח פשר. וזה מצי קאי גם אעבודה אחת קמ"ל אפילו אם תחילת שחיטה היה סתם ובאמצע אמר לשם פסח נמי פשר והא דקאמר סתמא ולשם פסח וכן ברישא לשם פסח וסתמא הוא ל"ד דאפילו סתמא לגמרי נמי פשר אלא אגב דתנו במתניתין לשם פסח לרבנותא דאפ"ה פסול אם אמר נמי לשם שלמים נקט נמי בהכשרה דסתמא ולשם פסח.

וקאמר ה"נ שאני דהוכיח סופו על תחילתו. ועדיין צ"ע דלרבא דס"ל אינה לשחיטה אלא לבסוף בלא"ה אין לדייק מהכא דסתמא פשר דתחילת שחיטה לא בעי פוונה פלל וי"ל דמיירי בשאר עבודות.

ואולי להכי קאמר א"נ איידי כו' דאי מיירי בעבודה אחת מסתבר לומר הוכיח סופו על תחילתו אבל בב' עבודות לא מסתבר לומר הוכיח סופו על תחילתו מש"ה קאמר א"נ איידי כו' ועי' בא"ע סי' קל"א שהביא הרמ"א ז"ל יש מכשירים אם פתב העד מקצת השם ולא אמר לשמו ולשמה ואח"כ נזכר ואמר לשמו ולשמה.

והכי משמע בשמעתין למאי דס"ד דבקדשים נמי סתם פסול אפ"ה סתמא ולשם פסח פשר דהוכיח סופו על תחילתו וה"נ בגט. והב"ש ז"ל הביא דיעות דפסלי ואפשר משום דמספקא ליה הש"ס האי סברא פדאמרינן א"נ איידי כו'.

ולקמן (דף מ"ב) ובמנחות (דף י"ז) פליגי נמי בהך אי אמרינן פל העושה ע"ד הראשונה הוא עושה. וי"ל דווקא במחשבה דאיסורא הוא דפליגי אבל מחשבה דהתירא אפשר כ"ע מודו דאמרינן ע"ד ראשונה הוא עושה.

ועי' תוס' פסחים (דף ס') בד"ה אי בב' עבודות שפתבו לומר הוכיח סופו על תחילתו ג"כ במחשבה דאיסורא וזה מוכח לקמן שם. ובמנחות שם דלא אמרינן הוכיח סופו על תחילתו במחשבה דאיסורא ודו"ק, ועי' בחולין (דף לט ע"ב) דחיישינן התם לומר הוכיח סופו על תחילתו אפילו במחשבה דאיסורא ובב' עבודות ויתבאר לקמן בזה בס"ד: שם תוס' בד"ה אתנו ב"ד כו' אבל אדם השוחט פעמים שטועה וסבור שקרבן אחר הוא עכ"ל וקשה דמאי איכפת לן בזה אפי' יאמר בטעות שללא לשמו פשר הוא דהא עקירה בטעות לאו עקירה היא פדאייתא במנחות (מ"ט) וכן פסק הרמב"ם ז"ל בפ"ט מהל' פהמ"ק ה"א וה"טו.

אלא נראה דהכא חיישינן שמא יאמר שללא לשמו בכונה שירצה להקריב לשם זבח אחר אבל בגט ליכא למימר הכי: שם תוס' בד"ה קיימי ב"ד ומתני כו' תמהו אמאי לא דייק מד' ר' יוסי דמכשיר סתמא.

ותי' דמר"י לחוד ליפא למינדק דר' יוסי ה"ק אף מי שלא חישוב בלבד היינו שלא אמר לשם א' מפל אלו אבל לחשב צריף אבל בלא מחשבה כלל פסול. להכי דייק אי סתם פסול קיימי ב"ד ומתני מילתא דמיפסול בי' שפא לא יחשוב כלל.

ולפמש"כ דליוסי בן חוני ולשמעון אחי עזריה פשיטא דס"ל דמסתמא פשר. א"כ י"ל דמר"י לא דייק.

די"ל דר' יוסי הכי ס"ל. ות"ק פליג עליה וס"ל דסתמא פסול אבל פיון דאמר ר"י דתנאי ב"ד הוא אלמא דבדינא לא פליגי אלא תנאי ב"ד שישחוט סתם ש"מ דלכ"ע סתמא פשר דאל"ה וכי קיימי ב"ד ומתני וכו'.

וע' מש"כ לעיל בפתח דבר לישוב הסוגיא לפי פי' המשנה להרמב"ם ז"ל במשנה זו לקמן ועי' צ"ק: ונראה מדברי התוס' דאפילו למאי דס"ל דסתמא פסול מ"מ אם חישוב לשמו בלא אמירה ג"כ פשר.

וסגי במחשבה לחוד לכ"ע אלא דת"ק ס"ל דלכתחילה יאמר בפה לשמו וקאמר ר"י דאתנו ב"ד שלא יאמר בפה וה"נ משמע מהא דבעינו למימר ע"ד ראשונה הוא עושה או הוכיח סופו על תחילתו ששחט לשמו אע"ג דלא אמר וצריף לדקדק מ"ש דלפי המסקנא דלא מיפסיל אלא במחשבת שלא לשמו.

משמע מד' התוס' ז"ל בכמה דוכתי דלא מיפסיל במחשבה לחוד אלא בדיבור. וי"ל דהיינו טעמא דמחשבת לשמו דעומדת לכף אפילו אי נימא דסתמא פסול מ"מ סגי במחשבה לחוד לשמו אבל מחשבת שלא לשמו או שאר מחשבה פסולה מחשבה לחוד לאו פלוג הוא אלא דנוקא אם הוציא בשפתיו.

אלא דמחשבת פיגול נמי אמרינו לקמן הו סברא דעושה ע"ד ראשונה. אלמא דבמחשבה לחוד נמי הוי פיגול.

וי"ל דזה לא מיקרי מחשבה לחוד פיון שהוציא בשפתיו בתחילת עבודתו לשם פיגול. אבל מהא דאמרינו הוכיח סופו על תחילתו נראה דלא הוי אלא מחשבה לחוד דאטו הדיבור שהוציא אח"כ בעבודה אחרת יחשב כדיבור גם בעבודה ראשונה.

ודי אם נאמר דהוכיח סופו על תחילתו שהיה מחשבתו בעבודה ראשונה ג"כ לפסול אבל אין זה אלא מחשבה לחוד. ובחולין שם (דף ל"ה) אמרינו אם זרק לשם עבודת גלולים אע"ג דלא מיפסיל בזריקה אמרינו הוכיח סופו על תחילתו ששחט ג"כ לשם עבודת גלולים אלמא דמחשבה לחוד לשם עבודת גלולים מיפסיל.

וכמו מחשבת חוץ פן הוא מחשבת פנים ויש לי הרהורי דברים בהו סוגיא דחולין מהא דלקמן פ' ב"ש משמע דלא אמרינו הוכיח סופו על תחילתו במחשבת פנים. ואין פאן מקומו אם יהיה ה' בעזרי לבא שמה יבואר באורף שם: עכ"פ מהא דחולין נראה דמחשבת חוץ נפסלה במחשבה לחוד ומנלן דבמחשבת פנים בעינו דנוקא דיבור.

והתוס' ז"ל בפסחים (דף ס"ב) כ' ר"י ז"ל לדקדק מהא דאמרינו ה"תם אם גמר בלבד לשחוט למולין ולבלתי מולין והוציא בפיו לבלתי מולין ולא הספיק לומר למולין עד

שנגמרה שחיטה בבלתי מולין פסול לר"מ אע"ג דאין פיו ולבו שוין דהא איפווין גם למולין ואי נמא דבמחשבה תליא מילתא אמאי פסול לר"מ הא גמר בלבו נמי למולין.

ולפמש"כ דמחשבה פשיטה לכ"ע די במחשבה לחוד. וכי בעינן דיבור היינו במחשבה פסולה אפתי הדק"ל אמאי פסול לר"מ הא תשיב גם למולין אלא ע"כ אתי דיבור לבלתי מולין ומבטל למחשבתו למולין.

א"כ אפילו נמא דלפיגול נמי סגי במחשבה לחוד. מ"מ ה"א שהוציא בפיו לבלתי מולין אזלינן בתר דיבור דלא הוי אלא לבלתי מולין.

ולפי גירסת רש"ל ז"ל דגרס רבא בהך אוקימתא שם. י"ל דשפיר דייק ר"י ז"ל דמחשבה לא פלוגם הוא דלרבא ליכא למימר דאתי דיבור ומבטל למחשבתו למולין.

דלעיל שם (ד' ס') לא ס"ל לרבא לחלק בין אמר ללא אמר ואי הוי סתמא לאוכליו הנה מכשיר אפילו אי לא אמר אלא שלא לאוכליו וה"נ אי מחשבה מילתא היא לא אתי לבלתי מולין ומבטל מה שחישב למולין.

אבל לגירסת מהרש"א ז"ל רבה שם אין דיוקו של ר"י ז"ל מוכרח כ"כ. וע"ש באוקימתא דאב"י ובדברי התוס' ז"ל שם אי גרסינן אף לבלתי מולין.

או אפילו בבלתי מולין לחוד פשר ג"כ משום דמסתמא עושה סימן שני ג"כ ע"ד מולין והיינו משום דכבר אמר בסי' ראשון למולין. ואחר כל הנ"ל נראה מד' ר"י ז"ל בפסחים דס"ל דבמחשבה לאו פלוגם הוא אפילו מחשבה להכשיר וזה דלא כד' התוס' ז"ל ה"א.

ובאמת התוס' ז"ל גופא מספקא להו בהא פמבנאך בד' בחולין (דף ל"ט) גבי הא דאמרין התם דאין מחשבה פוסלת בחולין ופריף א"כ זביחה לעבודת גלוליה היכי מתסרי והקשו התוס' ז"ל שם דילמא מחשבה אינו פוסלת אלא במקדשים וזביחה לעבודת גלולים מיתסר בדיבור.

והתוי"ט ז"ל במ"ב פ"ג תמה עליהם מאי מספקא להו הא כבר דייק ר"י ז"ל דבמקדשים ג"כ בעינן דוןקא דיבור. ואין פאן תימה דמדבריהם ז"ל פאן ג"כ מבנאך דלא ס"ל דיוקו של הר"י ז"ל ומחשבה מילתא היא ובפרט בקדשים דכל עיקר הקדש ג"כ במחשבה לחוד כדאיתא בריש פ' האיש מקדש עי' רש"י ז"ל שם דאיכא גוסקא דגם בפגיגול סגי במחשבה לחוד דלא כמש"כ הוא ז"ל לקמן פ' ב"ש.

ואפילו בשאר מילי דבעינן פוננה לשמה אפילו גבי גט אין הכרח שיוציא בדיבור לשמה אלא במחשבה לחוד סגי פונן שהוא פותב ע"ד מחשבתו. ולא מצאתי בשום מקום הוכחה פעת שצריף שיוציא בפיו מחשבתו להכשיר אלא סגי בעשייתו לשמה.

וצ"ע בד' הראשונים ז"ל ועי' בה' ס"ת בד' הרא"ש ז"ל. ובד' האחרונים ז"ל: ומהא דאמרין בעבודת גלולים אל ימול פותי משום דכותי מל לשם הר גריזים ג"כ משמע קצת דבמחשבה לחוד יפסל דאל"ה ימול ולא יוציא מפיו דבר אלא ונדאי במחשבה לחוד ג"כ נפסל.

וע' במשל"מ ז"ל בפ"ד מה' מעה"ק בד' המגיה שם שכ' להוכיח דלא סגי במחשבה מהא דאמרין לקמן (ד' מ"א) המחשב בקדשים לוקה למ"ד לאו שאין בו מעשה לוקין עליו. ואי במחשבה לחוד סגי מאן דאכל תמרי כו' לוקה ע"ש.

וגם זו אינה מכרחת דאפילו אי סגי במחשבה מ"מ אם הוציא בפיו שפיר לקי פדאמרין בריש תמונה דמקדים תרומה לבכורים לוקה אע"ג דתרומה נישלת גם במחשבה לחוד ונותן עיניו בצד זה כו' ואם תרם במחשבה ונדאי אין לוקה.

ואפ"ה אם הוציא בפיו לוקה. ואפתי איפא למידק מנלן האי מילתא דסגיא במחשבה לחוד אי מלישנא דקרא דכ' לא יחשב וכמשמעו מחשבה לחוד א"כ אמאי לא דייק הש"ס בגיטין מינה דנאמן הוא מדאסרה תורה ע"י מחשבה.

ונה אינו ידוע אלא לפהו בעצמו ולמה לי למידק מכה"ג ביו"כ. ואי מסברא בעלמא דכל עניני קדשים במחשבה הם נעשים וכהפשיטה פה פסולה.

א"כ מנלן גבי עבודת גלולים דסגי במחשבה לחוד. וכו' לענין מילה שכתב לעיל דנראה דבמחשבה נפסלה מנלן הא.

ועדיין צ"ע ויבואר עוד במקילתין בס"ד: שם גמרא וגט דסתמא פסול מנלן. יש לדקדק אמאי לא דייק מהא דעובד גלולים פסול לכתוב אע"ג דלא הני ליה אלא דין סתם כמש"כ התוס' ז"ל פאן ובגיטין.

וי"ל דמשמע בשמעתין דאפילו אי סתם פשר לשם פרישות עכ"פ בעינן ועובד גלולים אינו פותב לשם פרישות כלל. אבל מלשון התוס' ז"ל משמע דפסול עובד גלולים הוא משום דסתם פסול בגט.

וי"ל עוד דרוצה להוכיח ממתניתין. אבל פסול עובד גלולים בגט ברייתא היא.

ולקמן יתבאר אמאי לא דייק מהא דמשמע דאפילו לשם פותית פסול דהוי כסתמא כמבואר לקמן: שם גמרא דילמא פדרב פפא כו' דלא איכתב לשם פרישות כלל. ופירש"י אבל כתב לשם פרישות שיהא מזומן לו למי שיצטרף פשר משמע דלא איצטרף לאוקמא פדרב פפא אלא אי נימא דסתמא פשר.

אבל אי נימא סתמא פסול לא איצטרף לאוקמי בסופרין העשוין להתלמד. וא"כ מאי פריה בריש פל הגט שם אלא רישא במאי ואוקמא פדרב פפא.

ואמאי לא מוקים אפילו פתב סתמא ונהי דדייקא מתניתין דבהכי איירי מהא דקול סופרין מקרין וכדדייק התם אבל הא דפריה רישא במאי קשה. וי"ל דע"כ לא מציינן לאוקמי רישא בסופר שכתב לשם פרישות וסתמא לאיזה אשה שונדמן דא"כ לא א"ש פל הני יתר על פן דרישא דאשמעינן דסתמא פסול הוי רבותא טפי מפל הני בבי אלא ע"כ מייירי בעשוין להתלמד דלא נכתב לשם גט כלל ובריש פל הגט ילפינן הא דבעינן לשם פרישות ולשמו ולשמה מהאי קרא וכתב מלמד שהוא צריך לכתוב לה ספר פרישות שיכתוב לשם פרישות היינו לשם גירושין.

לָהּ לְשִׁמָּה וּבְעֵי הַש"ס לְמִימַר הֶכָּא דְבַלְשָׁמוּ וְלְשִׁמָּה סְתָמָא נְמִי פִּשְׁר וְלֹא אִימְעִיט אֱלָא
אִם פְּתַב וְשָׁלֵא לְשָׁמוּ וְלְשִׁמָּה. וּמ"ש דְּלִשְׁמָם פְּרִיתוֹת פִּשְׁיטָא לִיה דְּבַעֲיִנּוּ דְּוּוּקָא לְשָׁם
פְּרִיתוֹת.

וּי"ל דְּגַבֵּי לְשָׁמוּ וְלְשִׁמָּה ס"ד דְּלֹא אִימְעִיט אֱלָא אִם נִכְתַּב לְשָׁם אִישׁ אַחַר וְאִשָּׁה אַחֲרָת
אֲבָל אִם נִכְתַּב סְתָם לְשָׁם מִי שֶׁהוּא אֶפְשָׁר דְּכָשֵׁר אֲבָל גַּבֵּי פְּרִיתוֹת ע"כ אִימְעִיט אִם נִכְתַּב
וְשָׁלֵא לְשָׁם גַּט דְּלִפְאָ הֶכָּא מִקְלָתָא אַחֲרִיתִי לְמִימַר דְּלֹא נִפְסַל אֱלָא אִם נִכְתַּב לְשָׁם דְּבַר
אַחַר.

וּעַפ"ז נִרְאָה לִינְשַׁב מַה שֶׁהִקְשׁוּ הַתּוֹס' ו'ל מ"ש דְּלַעֲנִין מְגִילַת סוּטָה אִיפָּא מ"ד דְּמוֹחֲקִין
לָהּ מַה"ת וּבְגַט לַכ"ע לֹא הָיִי גַט. וְהֵינּוּ מְשׁוּם דְּבַגְט בְּעֵינּוּ שְׂיִכְתוּב לְשָׁם פְּרִיתוֹת וּס"ת
לֹא נִכְתַּב לְשָׁם פְּרִיתוֹת.

אֲבָל בְּמִגִּילַת סוּטָה דְּפָסוּלָה הוּא מְשׁוּם דְּבַעֲיִנּוּ לְשִׁמָּה. בְּזָה י"ל שְׁפִיר דְּמִגִּילַת הַתּוֹרָה
עֲדִיפָא מִמִּגִּילָה שְׁנִכְתְּבָה לְשָׁם אִשָּׁה אַחֲרָת.

וְהָא דְּאֲמַרִּינוּ בְּגִיטִין (דָּף כ') אִי מְשׁוּם ס"ת וְכַתַּב לָהּ לְשִׁמָּה בְּעֵינּוּ ה"ה דְּהָיִי מְצִי לְמִימַר
דְּלֹא נִכְתְּבָה לְשָׁם פְּרִיתוֹת. אֱלָא דִּי"ל דְּעֲדִיפָא מִינָּה קְאָמַר דְּמְשׁוּם פְּרִיתוֹת הָיִי סְגִי אִם
כ' הַסּוּפֵר ע"ד שְׂיִהְיֶה רְאוּי לְכְרִיתוֹת גַּם בְּלֹא דַעַת הַבְּעַל אֲבָל מְשׁוּם לְשִׁמָּה בְּעֵינּוּ דַעַתוֹ
דְּוּוּקָא וּכְמַש"כ הַתּוֹס' ו'ל בְּעִירוּבִין (דָּף י"ג) אִם פְּתַב לְשִׁמָּה בְּלֹא אֲמִירַת הַבְּעַל לֹא
חֲשִׁיב לְשִׁמָּה.

אֲבָל דְּבַרְיָהּ ו'ל שָׁם צ"ע שְׁכ' לְחַלֵּק בֵּין גַּט לְמִגִּילַת סוּטָה מְשׁוּנֵי טְעָמִים. אִי מְשׁוּם
דְּהָא דְּלֹא חֲשִׁיב לְשִׁמָּה בְּלֹא דַעַת הַבְּעַל הוּא מְדַרְבָּנּוּ.

וּבְגַט הַחֲמִירוּ וּבְסוּטָה לֹא הַחֲמִירוּ. וְע"ז קָשָׁה לִי הִכִּי מְצִינּוּ לְמִימַר דָּאִם פְּתַב לְשִׁמָּה
אֲפִילוּ בְּלֹא דַעַת חֲשִׁיב מַה"ת פְּלִשְׁמָה וְכָשֵׁר א"כ מֵאִי פְּלִיגִי אֲמוּרָאִי בְּקִידוּשִׁין פְּתַבוּ
לְשִׁמָּה וְשָׁלֵא מְדַעַתָּה.

אִי הָיִי קִידוּשִׁין וּמ"ד לֹא הָיִי קִידוּשִׁין מְשׁוּם דְּיִלְפִינּוּ מִגַּט מַה גַּט בְּעֵינּוּ דַעַת מְקַנָּה ה"ב
בְּעֵינּוּ דַעַת מְקַנָּה הֵינּוּ הָאִשָּׁה מְהַקְיִשָּׁא דְּוִיִּצְאָה וְהִתְהַלְּפִינּוּ. אֲלֵמָּא דְּבָלֵא דַעַת הַבְּעַל
מַה"ת לֹא הָיִי גַט.

וְכֵן מְבִנְיָר בְּד' הָרָא"ש ו'ל בְּגִיטִין פָּרַק הַמְּבִיא תְּנִיין בְּהָא דְּכּוֹתַב טּוֹנְפְסִי גִיטִין דְּאֲפִילוּ
נִתְפְּוּן לְאִשָּׁה זֹו כָּל שָׁלֵא אָמַר הַבְּעַל לֹא חֲשִׁיב לְשִׁמָּה וְהָרִי הוּא כְּפִסְתָּמָא וְגַם דְּבַרְיוּ ו'ל
שָׁם צ"ע שְׁנִרְאָה מְדַרְבָּרִיו שָׁם דְּפָסוּל בְּלֹא דַעַת הַבְּעַל הוּא מְשׁוּם דְּהָיִי כְּנִכְתַּב וְשָׁלֵא לְשָׁם
הָאִשָּׁה דְּסְתָם אִשָּׁה לָאוּ לְגִירוּשִׁין עוֹמְדָת וְאֵמָּאִי לֹא יִפְסַל מְשׁוּם שָׁלֵא נִכְתַּב לְשָׁמוּ.

וּמִש"כ שָׁם דְּנִכְתַּב דְּקָרָא אֲסוּפֵר קָאִי מְדָלָא בְּעֵינּוּ שְׁלִיחוֹת בְּכַתִּיבַת הַגַּט מְשַׁמַּע דְּלֹא
בְּעֵינּוּ פְּתִיבָה לְשָׁמוּ. וְהָא בְּרִישׁ פ' כָּל הַגַּט אֲמַרִּינוּ דָּאִי לֹא תְּנִי הָא דִּישׁ לוֹ שְׁתִּי נְשִׁים
כו'.

ה"א דְּלֹא מִיפְסִיל אֱלָא פְּתַב לְגַרְשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְנִמְלַךְ כו'. דְּלָאוּ אִיהוּ פְּתַב לָהּ אֲבָל לְשָׁם
אִשָּׁה לֹא בְּעֵינּוּ כָּלֵל אֲלֵמָּא דְּבַעֲיִנּוּ שְׂיִכְתוּב לְשָׁמוּ וְהֵינּוּ ע"פ דַעַתוֹ וְהָא דְּלִיתְהִי שְׁלִיחוֹת

בכתיבה היינו משום דהכתיבה עצמה אינה מוטלת על הבעל עצמו מהאי טעמא דלא הפל בקיאיין בכתיבה.

אלא מפרשינו וכתב היינו שייכתב עפ"י דעתו לגרש. ומש"ה בכתיבה עצמה לא שייכא דין שליחות.

ועי' תוס' בגיטין בד"ה והוא שגדול עומד ע"ג: ובאמת קשה לי קצת היכי ס"ד הקא להכשיר סתמא היינו גט שנכתב בלא דעת הבעל פיו דכתב רחמנא וכתב שיצנה לכתוב כל שנכתב בלא דעתו למה ינכשר.

בשלא בשלא לשמה דאשה יש לומר דלא הקפידה תורה אלא שלא יהיה נכתב לשם אשה אחרת אבל סתמא פשר כמו בקדשים. אבל בדעת הבעל דכתיב וכתב הרי הקפידה תורה שיהיה ע"פ דעתו וכל שנכתב שלא מדעתו פסול הוא.

והר"ן ז"ל בגיטין שם כ' להוכיח מהא דשמעתין דמשמע דפסול טופסי גיטין הוא משום דהוי שלא לשמה דאשה לאו לגירושין עומדת ולא פסיל ליה משום דבעינן וכתב הוא או שלוחו ש"מ דלא בעינן שליחות.

וכבר פתבתי דקשיא לי מהא דפסלינן גט שנכתב שלא לדעת הבעל אפילו אי לא בעינן לשם האשה. ועוד יש לדקדק מהא דפליגי בקידושיין אי בעינן מדעתה.

והשתא אי נימא דהא דבעינן דעת הבעל הוא רק כדי שיהיה לשמה ובלא דעתו לא חישב לשמה. א"כ מסתברא דצריך דעת האשה ג"כ דאל"ה לא חשיב לשמה ומאי ענין הקיש דווצאה והיתה לכאן פיו דסברא בעלמא הוא דכל מי שצריך דעתו אם עשה בלא דעתו לא חשיב לשמה.

ודברים אלו צריך עיון גדול בד' הראשונים ז"ל. ובכונלא שמעתא דפ' המקבל בפלוגתא דאומר אמרו ואי לא בעינן שליחות אלא גילוי דעת שייכתב לשמה אמאי החמירו בזה כ"כ.

ואחר כל הנ"ל ד' התוס' ז"ל שכתבו דפסול זה אינו אלא מדרבנן צ"ע: ועוד כ' שם דבסוטה סתמא ניחא ליה לכהן אם כותב לשמה אבל בגט לא ניחא ליה לבעל אם פותב בלא דעתו. וגם זה אינו מוכן דא"כ דבניחותא תליא מילתא למה בעינן בקידושיין דעת האשה הא אשה בכל דהו ניחא לה ומסתמא ניחא לה אם פתב לשמה.

ועוד דאפי' ניחא ליה לכהן מ"מ אין זה חשוב לשמה מה שכתב בספר ע"ד למחוק לסוטה פיון שלא נכתב לסוטה זו וע"כ צריך לומר דבסוטה סתמא נמי פשר. וא"כ לא הוצרכו לתלות בניחותא דבעל אלא בגט סתמא פסול.

מש"ה בלא דעת הבעל הוי כסתמא. אבל בסוטה סתמא פשר ועי' תוס' גיטין (דף כ').

ויותר נראה דפרשת סוטה שאני ואיכא צד לומר דפרשה שבתורה עדיפא. לשם נאמר כל האלות כמזנותה.

מאם נכתבו האלות לשם אשה אחרת ויש צד לומר איפכא דהיכא דנכתבו לשם אשה אחרת פתיבתה מפונרשת יותר לשם אלה מפרשה שבתורה ולהכי קאמר ר"פ שם

בְּעִירוּבֵינּוּ דִּי"ל דְּלֵא ס"ל הֵנִי תַנְאֵי כְּהֵנִי תַנְאֵי אַבְל אַם פְּתַב הָאֲלוֹת וְשֵׁלָא בְּשַׁעַת מַעֲשֵׂה אַפְשָׁר כ"ע מוֹדוּ דְּפִסּוּלָה דְּלֵא הֲוֵתְרָה לְכַתְּנֹב כ"א בְּשַׁעַת מַעֲשֵׂה וּכ"ז לִס"ד דְּרַב פְּפָא.

אַבְל לְהִלְכָה סוּטָה וְשֵׁנָה לְגַט וּבְעֵינֵינּוּ דְּוִנְקָא לְשִׁמְהָ וּסְתַמָּא נְמִי פְּסוּל. כְּדַמְשַׁמַּע בְּתוֹסְפָתָא גֵיטִין דְּתַנִּי לְפָרְשַׁת סוּטָה דְּפִסּוּלָה וְשֵׁלָא לְשִׁמְהָ גְבִי גֵט דְּפִסּוּל וְשֵׁלָא לְשִׁמְהָ.

וְכֹן מְשַׁמַּע מְלִשׁוֹן הֶרְמֵב"ם ו"ל פ"ג מַה' סוּטָה. וְעֵי' בְּד' הֶרְ"ן ו"ל רִישׁ פ' כָּל הֲגֵט וְשִׁפְתָב דְּלכ"ע לָא בְּעֵינֵינּוּ בְּסוּטָה כְּתִיבָה לְשִׁמְהָ אֲלֵא מְחִיקָה.

וְלֵא כֹן מְבַנְיָר בְּתוֹסְפָתָא דְּאִיתָא הֶתָם שְׁנֵי וְעֲשֵׂה לָהּ שְׂיִהִיָּה כָּל מַעֲשֵׂיו לְשִׁמְהָ וְאֵלִיבָא דְר' אַחֵי בְר' יֵאֵשִׁיָּה הוּא דְּאֶמְרִינּוּ הֵכִי בְּעִירוּבֵינּוּ שְׁם וְד' הֶרְ"ן ו"ל שְׁם שְׁהָאֲרִיף לְפִלְפֵל בְּסְתַמָּא אִי כְּשֵׁר בְּגֵט נְפִלְאִים הֵמָּה כִּי כָּל דְּבָרֵינוּ שְׁם הִלְכָה מְבַנְיָרָת הִיא בְּשַׁמְעֵתִין: וּבְאוֹתוֹ עֵינֵינּוּ יֵשׁ לְדַקְדָּק לְמֵאֵי דְּאֶסְבֵּר לָן רַבָּא בְּטַעֲמָא דְּבַגְט סְתַמָּא פְּסוּל הוּא מְשׁוּם דְּאֵשִׁיָּה לָאוּ לְגִירוּשֵׁין עוֹמְדָת.

א"כ בְּקִידוּשֵׁין לִיתְכַּשֵּׁר סְתַמָּא דְּהָא סְתָם אֵשִׁיָּה לְקִידוּשֵׁין עוֹמְדָת וְאֶפִּילוּ אִי יִלְפִינּוּ לְשִׁמְהָ בְּקִידוּשֵׁין בְּהַקִּישָׁא דְּוִינְצָאָה וְהִיָּתָה מ"מ לְעֵינֵינּוּ סְתַמָּא לֵא שְׂיִיָּה לְמִילָף כִּינּוּ דְּאִיפָא סְבָרָא לְחֵלֵק בִּינְיָהוּ.

וּי"ל דְּנֵהִי דְּאֵשִׁיָּה סְתַמָּא לְקִידוּשֵׁין עוֹמְדָת אַבְל לֵא לְזָה דְּוִנְקָא דִּילְמָא לְאַחַר וְכַוְנָתָה אֶמְרִינּוּ בְּפִסְחִים (דף ס' ע"ב) דְּפִסְחָא לָאוּ סְתַמָּא לְאוּכְלִי מְשׁוּם דִּילְמָא מִימְשַׁכִּי הֵנִי וְאֵתִי הֵנִי. אֲלֵא דֵא"כ בְּמַחְשְׁבַת לְאוּכְלִי לֵא הוּי סְתַמָּא כְּשֵׁר כִּינּוּ דְּלָאוּ סְתַמָּא לְאוּכְלִי הוּא וְלֵא מְשַׁמַּע הֵכִי בְּמַתְנֵי דְּפִסְחִים.

אֲלֵא ע"כ צ"ל דְּהָא דְּלֵא חֲשִׁיב סְתַמָּא לְאוּכְלִי הֵינּוּ אַם חֲשִׁיב וְשֵׁלָא לְאוּכְלִי לֵא אֶמְרִינּוּ דְּהוּי נְמִי לְאוּכְלִי וְשֵׁלָא לְאוּכְלִי דְּכַשֵּׁר. אַבְל לְאַכְשׁוּרִי בְּסְתַמָּא לְחוּד שְׁפִיר אֶמְרִינּוּ דְּהוּי סְתַמָּא לְאוּכְלִי וְא"כ בְּקִידוּשֵׁין נְמִי נְכַשֵּׁר בְּסְתַמָּא דְּסְתַמָּא לְקִידוּשֵׁין עוֹמְדָת.

וּכְבָר כְּתַבְתִּי מַה שְׁנ"ל דְּבַנְזָבְחִים לְחוּד הוּא דְּאֶמְרִינּוּ דְּסְתַמָּן לְשִׁמְהָ קָאִי הֵינּוּ דְּאִין נְפִסְלִין בְּסְתַמָּא וְעוֹמְדוֹת בְּחֻזְקָתָן חֻזְקָה כְּשֵׁרוֹת מְשֵׁא"כ בְּעֵלְמָא: דף ג גְּמָרָא אֲלֵא מְהָא יֵתֵר עַל כו' וְנִמְלֵף כו' כְּבָר הִקְשׁוּ הַתּוֹס' ו"ל הִיכִי ס"ד לְמִידָק מִינְיָה דְּסְתַמָּא כְּשֵׁר וְתִי' דְּנִמְלֵף שְׁאֵנִי דְּסְתַמָּא כְּתַבּוּ מִתְחִילָה לְמִי שְׂיִרְצָה וְנְחֻוֹק הוּא וְהִיָּה נְרָאָה דִּס"ד דְּלֵא פְּסִיל אֲלֵא אַם כְּתַבּוּ מִתְחִילָה לִיתֵן לְאֵשִׁיָּה זֹו אֲלֵא שְׁחִישַׁב בְּשַׁעַת כְּתִיבָה לְשֵׁם אֵשִׁיָּה אַחֲרַת דְּהוּי דְּוִמְיָא דְּשֵׁלָא לְשִׁמְהָ דְּקַדְשִׁים שְׁשׁוּחַט שְׁלָמִים לְשֵׁם עוֹלָה דְּבְעֵינּוּ עֲקִירָה מְדַעַת אַבְל אַם כְּתַב הֶרְאֵשׁוֹן לְשֵׁם גִּירוּשֵׁין דִּינְדָה לֵא הִיָּה בְּנָה מְחֻשְׁבָה אַחֲרַת דְּכַדִּין כְּתַבּוּ וְכִי נִמְלֵף אַח"כ ס"ד דְּהוּי כְּסְתַמָּא דְּלְשֵׁם כְּרִיתוֹת נְכַתְבָה.

אַבְל אִין זֶה מְסַפִּיק דְּהָא בְּהָדָּ בְּבָא קמ"ל דְּבְעֵינּוּ דַעַת הַבְּעַל שְׂיִכְתּוּב הוּא הֲגֵט וְלֵא שְׁפְתַבּוּ אַחַר. א"כ זֶה שְׁפְתַבּוּ לְאַחַר פְּשִׁיטָא דְּפִסּוּל וּמַה עֵינֵינּוּ זֶה לְסְתָם.

וּכְבָר כְּתַבְתִּי גְבִי בְּעַל דְּכְתִיב וְכַתֵּב שְׂיִכְתּוּב מְדַעַתוֹ הִיכִי שְׂיִיָּה לְהַכְשִׁיר סְתַמָּא בְּלֵא דַעַתוֹ וְלְמָה לִיָּה לְמִידְחֵי דִּילְמָא שְׁאֵנִי הֶתָם דְּאִינְתִּיק לְגִירוּשֵׁין דְּהִיָּא הָא הֶכָא פְּסוּל מְשׁוּם דְּלָאוּ אִיָּהוּ כְּתַב לָהּ כְּדֵאִיתָא בְּרִישׁ פ' כָּל הֲגֵט וּצ"ע.

וכן היא דבועי למיזק מכתב לגרש את הגדולה כו' ג"כ צ"ע וכי מה ענין זה לסתם והא ע"ז נאמר לה לשמה ולא לשם אחרת: שם גמרא אלא מהא אמר ללבלר כו' דילמא שאני התם דאין בריה וגריעא מסתמא כמש"כ רש"י ז"ל.

ומשמע הכא דאי סתמא פסול לא איצטריף לאוקמי כמ"ד אין בריה דאפילו יש בריה מ"מ בתחילת הפתיבה לא נכתב במינוחד לשמה ולא מהני מה שהוברר הדבר אח"כ. אבל לא משמע הכי בריש פ' כל הגט דמפרש התם דקמ"ל בההו בביא דאין בריה אלמא דאפילו למסקנא דקי"ל סתמא פסול איצטריף לטעמא דאין בריה וכן מסקינן התם לר' יוחנן דאחרון נמי אינו פוסל משום דאין בריה והתוס' ז"ל שם כתבו דאפילו למ"ד יש בריה בעלמא.

הכא מודה משום דכתיב לה לשמה. וי"ל דלזה פיונו דאפילו למ"ד יש בריה לא נפק מסתמא דבעינו מנוחד לשמה לחוד.

אבל לא משמע הכי שם בכוליה שמעתי דא"כ מאי מבועי ליה בתולה בדעת אחרים. פיו דאפילו אי יש בריה בעלמא הכא פסול.

ה"ה בתולה בדעת אחרים. ונראה דנדאי למ"ד יש בריה הוי פלשמה אלא דס"ד למ"ד אין בריה היינו כל שנכתב לאיזו שירצה הוי כסתמא.

ומשני לעולם סתמא פשר והכא אין בריה ותיישבו איפכא שמה הנה בדעתו לאחרת. ונפ"מ דלמאי דס"ד דהוי כסתמא ולא אמרינו כלל הוברר הדבר למפרע הגט פסול לגמרי דסתמא לאו פלשמה דמו.

אבל אי היא דאין בריה היינו משום דמספקא לאיזה מהן הנה דעתו מתחילה הגט פסול מספק שמה הנה דעתו לאחרת. אבל איכא נמי לספוקי שמה הוברר הדבר דדעתו הנה לזו שמתן לה והוי גט ונראה דבזה פליגי אמוראי בריש פ' כל הגט דאיכא דס"ל דאחרון פוסל ר' יוחנן אמר דאחרון נמי אין פוסל משום דאין בריה והיינו דמאן דס"ל דאחרון פוסל הוא משום דהא דאין בריה הוא דלא סמכינן ע"ז דשמה הנה דדעתו לאחרת אבל פיו דאיכא למימר הוברר הדבר תישינו לזה ולהכי פוסל.

אבל ר' יוחנן ס"ל דאין בריה כלל ולא מספקינן בדעתו כלל אלא הנה הדבר שקול אצלו והוי כסתמא דלא הוי גט כלל ולא פסול. וי"ל דר"י בזה לטעמיה דס"ל דאפילו בדרבנן לא אמרינו בריה וזה משום דלא מחזקינן לה בספק כלל.

ובדרבנן נמי אין בריה. אבל ר' אושעיא דס"ל בדרבנן אית לן בריה ס"ל דהוא בגדר ספק ומדרבנן סמכינן אברייה ומשו"ה פוסל וסעד לזה מד' הרמב"ם ז"ל שכ' בדין האחרון דהוי ספק גירושין.

וזו מנין לו דהא לא אמרינו אלא דפוסל מן הפהונה. אבל לפי הנ"ל גיחא פיו דטעמא הוא משום דאין בריה הרי הוא בספק וכדקי"ל בדרבנן יש בריה וכ"כ שם מפרשי דבריו ז"ל ולפ"ז אין אנו צריכין למש"כ הראשונים ז"ל בפ' כל הגט שם דאין הלכה כר' יוחנן דאמר אינו פוסל משום דיחיד הוא במקום רבים אלא בלא"ה אין הלכה כמותו פיו

דלא קי"ל פְּנוּמִיָּה בְּהָא דְּבִדְרַבְנֵי אִין בְּרִירָה בְּהָא נְמִי לָא קי"ל פְּנוּמִיָּה: אֲלָא דְּאַכְתִּי אִיפָּא לְמִדְּקָא לְד' הֶרְמֵב"ם ו"ל דְּאַפִּילוּ אִי אִין בְּרִירָה מ"מ סְפֵק הָוִי.

א"כ הָאֲחִין שְׁחֵלְקוּ אַמְאִי מְחִזְרִים זל"ז בִּיּוֹבֵל. פִּינּוּ דְּסְפֵק הוּא פֶּל חַד לֹוֹקִי בְּחִזְקִיָּה.

וְעוּד נִרְאָה דְּבְכָל הָנָי דִּינָא בְּרִירָה שְׁל חֲלֻקָּת הַשְּׁנוֹתָפוּת פְּגוֹן אַחִים שְׁחֵלְקוּ וְחִבִּית שְׁחֵלְקוּ בְּשְׁנוֹתָפוּת וְחֵלְקוּ גְּדִיִּים פְּגִנְד גְּדִיִּים בְּבִכּוּרוֹת לָא שְׁיִיָּד לְאַחְזוּקִי בְּסְפִיקָא פְּלָל דְּמַנְלוּ לְסְפוּקִי שְׁנָה הִיָּה חֵלְקוּ מְשַׁעָּה רֵאשׁוּנָה פִּינּוּ שְׁחֵלְקוּ בְּשְׁנוֹתָפוּת.

וְכֹן הָאֲחִים נָפְלוּ לְהֵם בְּתַפְסִיט הַבֵּית. וְע"כ סְבָרָא בְּעֵלְמָא הִיא בְּדָבָר שְׁהִיָּה בְּשְׁנוֹתָפוּת וְאַח"כ נְחֻלַּק לְמֵאן דְּאִית לֵיהָ בְּרִירָה אֲמַרִּינוּ דְּהַנְּבָרָה הַדְּבָר זֶה לְחֵלְקוּ מְשַׁעָּה רֵאשׁוּנָה וְמֵאן דְּלִית לֵיהָ בְּרִירָה כ"א פְּלוּקַח הוּא עַל חֵלְקוּ.

וְא"כ הָא דְּס"ל ל'ר' אוֹשְׁעִיָּא דְּבִדְרַבְנֵי אִית לֶן בְּרִירָה לָאוּ מְשׁוּם דְּסְפֵק בְּדְרַבְנֵי הוּא אֲלָא בְּדְרַבְנֵי סְמְכִינּוּ אַהֲוּ סְבָרָא דְּהַנְּבָרָה הַדְּבָר. וְא"כ אַכְתִּי תִּיקְשִׁי מַנְלוּ לְהֶרְמֵב"ם ו"ל דְּהֶכָּא הָוִי סְפֵק גְּרִירוּשִׁין נְהִי דְּהֶכָּא אִיפָּא לְסְפוּקִילְמִי הִיָּה דְּעֵתוּ וי"ל דְּסְפִיקָא הָוִי אֲבָל מַנְלוּ הָא, וי"ל דְּמֵהָא דְּשְׁמַעְתִּין דְּיִיק לָהּ מֵהָא דְּקָאֲמַר דְּלָאוּ סְתָמָא הִיא אֲלָא מְשׁוּם דְּאִין בְּרִירָה ש"מ דְּחֻשִׁיב לָהּ לְסְפִיקָא: וְרֵאִיתִי בִּירוּשְׁלַמִּי פ' פֶּל הִגֵּט דְּפִרְיָה מְפִינּוּ שְׁנַתְּנוּ לָהּ יַעֲשֶׂה פְּמוּ שְׁהִיָּה פְּרוּת לְשִׁמָּה מְשַׁעָּה רֵאשׁוּנָה ר' יוֹסִי בַר' בְּיָבִין דַּר"ש הִיא דְּתַנִּי אֲמַר לְאַנְוִן עֲשֶׂה לִי ב' זוּגִין אֶחָד לְקַרְקַע וְאֶחָד לְבִהֶמָּה כו' טְמָאִים עַד שְׁיִפְרִישׁ בְּטֶהְרָה וְכ"ז שְׁלָא פִּי' שְׁנִיָּהֶם טְמָאִים וְהִינּוּ מְשׁוּם דְּאַחַר שְׁיִפְרִישׁ בְּיַחְוֵד זֹו הַפְּלִי לְטוּמְאָה רֵאוּיָה הִיא לְקַבֵּל טוּמְאָה מְשַׁעָּה רֵאשׁוּנָה מִש"ה כ"ז שְׁלָא פִּי' ג"כ שְׁנִיָּהֶם טְמָאִים מְסַפֵּק וְר"ש מְטַהֵר דְּלָא אֲמַרִּינוּ דְּמְשַׁעָּה רֵאשׁוּנָה הִיָּתָה זֹו מְיֻחָדָת לְטוּמְאָה.

וְה"נ לָא אֲמַרִּינוּ אַחַר הַנְּתִיבָה דְּמְשַׁעָּה רֵאשׁוּנָה הִיָּה פְּרוּת לְשִׁמָּה. וְהֶרְמֵב"ם ו"ל בַּפ"ח מֵה' פְּלִים פְּסֵק כַּת"ק דְּשְׁנִיָּהֶם טְמָאִים וְדַקְדַּק בַּק"ע שְׁם דְּהָא קי"ל דְּאִין בְּרִירָה ע"ש.

וּלְפִי הַנְּ"ל נִיחָא דְּהֶכָּא נְמִי פְּסֵק דְּהָוִי סְפֵק גְּרִירוּשִׁין וְהֵתֵם נְמִי טְמָאִין מְסַפֵּק. וּבְאַמְתַּת הָאִי עֲנִינָא דְּבִרִירָה מְעִין גְּדוּל בְּתוֹרָה בְּכַמָּה מְקוּמוֹת בְּש"ס וּבַד' הַתּוֹס' ו"ל.

וְהֵאֲחֵרוּנִים ו"ל ג"כ הֵאֲרִיכוּ בְּזָה בְּתַכְלִית הֵאֲרִיכוּת. וְאַנִּי לָא פְּתַבְתִּי אֲלָא מֵה שַׁנ"ל בְּסוּגִיָּא דְּשְׁמַעְתִּין וְעִי' ק"ע שְׁם שְׁכַתְב דַּה"ה בְּקִידוּשִׁין אִם פְּתַב שְׁטַר קִידוּשִׁין לְשֵׁם ב' נְשִׁים לְקוּדֵשׁ לְאִיזָה שְׁיַרְצָה דְּהָוִי סְפֵק קִידוּשִׁין וְז"א לְמ"ד דְּבַעֲיָנוּ דְּנוּקָא מְדַעְתָּה וְאִין פְּאֵן מְקוּמוֹ: שְׁם תּוֹס' בַּד"ה הַפּוֹתֵב טוֹפְסִי כו'.

הַקְּשׁוּ דְּלִיתְנִי בְּהָא יְתַר ע"כ. [וּלְפִי ד' הֶרְמֵב"ם ו"ל דְּבָאֲמַר לְלַבְלָר כו' הָוִי סְפֵק גְּרִירוּשִׁין לָא שְׁיִיָּד לְמִתְנִי בְּסְתָמָא יְתַר ע"כ דְּמְשַׁמַּע דְּקִיל הוּא וּבְאַמְתַּת הוּא חֲמוּר דְּסְתָם פְּסוּל לְגַמְרִי].

וְכ' לְתַרְזַן פִּינּוּ דְּבַהֲוּ דְּאֲמַר לְלַבְלָר קַמ"ל רְבוּתָא דְּלָא שְׁמַעֲיָנוּ מְסְתָמָא לָא שְׁיִיָּד לְמִתְנִי יְתַר ע"כ. וּבְגִיטִין תְּרַצוּ בַע"א מְשׁוּם דְּהֵתֵם פְּתַבוּ דְּשְׁיִיָּד לְמִתְנִי יְתַר ע"כ אֲפִילוּ בַכַּה"ג הִינּוּ יְתַר ע"כ קָמָא דְּאִיפָּא קוּלָא בְּשַׁמַּע קוּל סוֹפְרִים דְּלָא אִינְתִיק כו'.

וְאַפ"ה קְתַנִּי יְתַר ע"כ אֲבָל נִרְאִין הַדְּבָרִים כַּש"כ פְּאֵן דְּלָא שְׁיִיָּד לְמִתְנִי יְתַר ע"כ הִינּוּ דְּבִדְבָר קַל ג"כ הִגֵּט פְּסוּל. וּבְרֵאשׁוֹן אִיפָּא ג"כ קוּלָא אַחְרִיתִי מֵה שְׁאִין בְּאַחְרוֹן.

ובמה אשמע לך רבותא בפסול הגט באחרון יותר מן הראשון פניו דאיפא קולא בזה ובזה. אבל היכא דאשמע לך דין חדש מה שאין בראשון כגון איזה חומרא שיניף למיתני דזה עדיף מן הראשון בחומר זה אע"ג דאיפא נמי חומר בראשון מה שאין באחרון.

מ"מ האי חומרא נקיט ואתי פדאשפחון דכנותה בפ"א דכלים בכל הגי למעלה ממנו כו' דתנן התם פמבואר בד' הרע"ב והתוס"ט ו"ל שם. וכן הך דהוסיף ר"ע דקמ"ל דין חדש שלא שמענו מד' ר"ח סגה"כ שיניף למימר הוסיף ר"ע.

ולא דמי להגי דפ' כל הגט דאתי לאשמעינן חד דינא פסול הגט לא בזו התמור אלא גם בזו הקל ונדאי דראשון תמור מאחרון. וכן מבואר שם דראשון תמור דאיפא למ"ד דכולן פוסלין חוץ מראשון ודו"ק: שם תוס' בד"ה ואמר רב יהודה כו' ולדידיה ליפא למיזק דסתמא פסול עכ"ל.

ומ"מ גם להאי מ"ד איפא למיזק דסתמא פסול מהא דאמרינן התם דפוסל בגיטין דכתיב וכתב לה לשמה וק"ל: שם גמרא דל כותית איפא סתמא וסתמא פסול כו'. כפר דקדקתי לעיל אמאי לא מוכח מינה דאפילו סתמא פסול מהא דפוסל אפי' לשם כותית.

ועוד אי שמעינן מרישא דמתני' דאפילו סתמא פסול ואפילו לשם כותית. א"כ מאי קמ"ל בכל הגי יתר ע"כ פניו דכבר שמעינן דאפילו סתם פסול.

ומאי עדיף לשם כותית מלהתלמד הא זו דלשם כותית ג"כ לא נכתב לשם כריתות כלל. ולזה י"ל דלהתלמד עביד אינש דכתב ומש"ה הוי כמתעסק בעלמא.

אבל לשם כותית דלא כתב אינש מחשבתו לאו פלוגיה היא פניו דלאו מינה הוא ונהוי כמו שלא חישוב כלל ולקושטין קמייתא י"ל פניו דלא שמעינן לדינא דסתמא אלא מדיוקא בעלמא לא סמיך עלה תנא דמתני' ואשמע לך כל הגי בבא דיתר ע"כ.

ועוד יתבאר לקמן אי קיימא הך סברא דלאו מינה לא מחריב בה במסקנא: שם גמרא והא תנא תוכו ולא תוף תוכו ואפי' פלי שטרף מציל יש לדקדק בפירכא זו אי מצד הסברא בעלמא הוא דרמינהו אהדדי.

מ"ש דהכא בקדושים דלאו מינה לא מחריב בזה ומ"ש בתוף דכ"ח דלאו מינה נמי מחריב בזה כמו פלי שטרף. דלכאורה קשה להקישן דאטו משום דכ"ש לאו מינה הוא בשביל זה לא יקרא אלא תוכו ולא תוף תוכו.

ובלא"ה קצרה דעתי בהיקש זה מצד הסברא. והנה נראה דה"פ פי היכי דאמרינן הכא גבי דאימעט מהני קראי דלקמן לשם זבח זה ולא לשם זבח אחר לא אימעט אלא במינה היינו לשם זבח אחר.

אבל לשם חולין לא אימעט דלאו מינה הוא ואינו בכלל המיעוט. ה"נ פי אימעט תוכו ולא תוף תוכו היינו דווקא במינו בכ"ח אבל לא בכלי שטרף דלאו מינה הוא וכיון דאינו בכלל המיעוט איפא צד לומר דכלי שטרף אינו מציל כמש"כ רש"י ו"ל דכ"ח עדיף דאינו מיטמא מאויר.

וס"ל השתא דאיצטרף קרא לכ"ח ג"כ וא"כ מנלן למעוטי פלי שטרף דלאו מינה הוא. ודלא כמש"כ התוס' ו"ל דעדיפא מינה משני דנהי דלרבנן יש לומר דעדיפא מינה משני.

לר"א למה לי להש"ס לדחוקי לישני דשאני התם דכתיב תוכו. אלא הכא ס"ל דכלי שטף ממעטינו אע"ג דעיקר קרא איצטריף לכ"ח.

ומשני דעשו חולין אצל קדשים במחיצה אצל תנור. אבל כלי שטף מינו הוא ופריף לר"א דאמר מחיצה נמי מחריב ביה מאי איכא למימר מנלן הא פינו דלאו מיניה הוא.

ומשני דיליף בק"ו כו' ופריף א"כ קדשים נמי גילף בק"ו נהי דלא הני בכלל מיעוטא דקרא דלא ממעטינו אלא לשם זבח אחר ולא לשם חולין דלאו מיניה. אבל פינו דאיכא ק"ו גילף בק"ו כי היכי דיליף מחיצה בתנור אע"ג דלאו מיניה.

ובזה מנשב קושית התוס' ז"ל לקמן ע"ב בד"ה הכא נמי כו'. ומשני אלא קדשים נפקא ליה מקרא דאין חולין מחללין קדשים.

ופריף פינו דקרא מפיק מק"ו א"כ לר"א נמי קרא דלא תוף תוכו ליפוק מק"ו דאי ילפינו מק"ו דאפילו מחיצה מציל כש"כ כלי וקרא למה לי אלא מדכתיב קרא דתוכו ש"מ דלא ילפינו מחיצה. ומשני דלר"א באמת לא איצטריף קרא לכלי בתוף כלי אלא לאוכלין שגיבולן בטיט.

והשתא למסקנא הא דלשם חולין פשר לאו משום דלאו מיניה אלא גזה"כ הוא. ואע"ג דלר"א הוא דמסקינו הכי לרבנו נמי צ"ל כן דאל"ה גילף בק"ו קדשים מחללין כו' דאע"ג דלא ס"ל ק"ו דר"א במחיצה היינו משום דאית להו פירכא לא אם אמרת כו'.

אבל בהאי ק"ו ליכא פירכא אלא לכ"ע מקרא הוא דילפינו דאין חולין מחללין ועי' בה"ז מש"כ בזה. ועפ"ז יש לישוב קצת מה שהקשיתי לעיל בזה דאמר רבא דל חולין הני ליה סתמא.

והא לשם חולין לא דמי לסתמא דסתם פשר ועלו ולשם חולין פשר ולא עלו. והבה"ז הקשה לד' הרמב"ם ז"ל דפסח לשם חולין נמי פסול א"כ מאי פריף מכ"ש וחסטתא הא פסח יוכיח דלאו מיניה נמי מחריב ביה.

ולפי ה"ל ניחא דרומיא דלעיל מחטאת אכלי שטף קיימא למאי דס"ד דהא דלשם חולין פשר הוא משום דלאו מיניה לא מחריב. ולפ"ז הני ליה פסתמא ועלו לו נמי דמחשבה דלאו מיניה לאו פלוג הוא.

וה"ה דבפסח פשר פינו דבחסטת עלו. ואע"ג דדייק לקמן מהא דאומר ר"י מי שלא הנה בלבד כו' פשר דדווקא סתם הא לשם חולין לא למאי דס"ד השתא דמחשבה דלאו מיניה לאו מחשבה היא ליכא למידק דנה הני פסתם ומחשבה לשם חולין לאו מחשבה היא.

אבל למסקנא דאיכא למילף בק"ו דחולין ג"כ מחללין אלא דגזה"כ דאין חולין מחללין לא שמעינו מקרא אלא דאין מחללין אבל מ"מ לא עלו לבעלים לשם חובה. וכן בפסח פסול לגמרי וכמש"כ לעיל.

ויצא לנו מזה דאפי' במקילת סוטה דסתמא פשר לד' התוס' ז"ל אם נכתבה לשם כותית פסולה ודו"ק. ומש"כ הצ"ק ז"ל על קושיות בה"ז ה"ל לא הבנתי ע"ש: ע"ב תוס' בד"ה שכן חולקין אהלים האריכו פאן אי ר"א חולק נמי אמחיצה.

וְהִבִּיאֹוּ ד' הַת"כ דְּמִשְׁמַע בְּמַחֲצֵה מוֹדָה וּפִי' שְׁכֹן חֲלוֹקָה בְּאֵהֱלִים ע"פ שִׁיטָה זוּ. וְלִכְאוּרָה בְּשִׁמְעֵתִין מוֹכַח דְּפְלִיג גְּמִי אֲמַחֲצֵה דְהָא לְרַבְּנָן אֲמַרִּינוּ דְעָשׂוּ חֻלְיִין אֲצֵל קַדְשִׁים כְּמַחֲצֵה אֲצֵל תַּנּוּר.

וע"ז פְּרִיָה הִנִּיחָא לְרַבְּנָן אֲלֵא לר"א מאי אָנִי. ל. וְאִי ר"א מוֹדָה בְּמַחֲצֵה מֵאִי קַשְׂיָא לִיה לר"א גְּמִי נִיחָא דְחֻלְיִין אֲצֵל קַדְשִׁים הֵנִי כְּמַחֲצֵה אֲצֵל תַּנּוּר אֲלֵא וּנְדָאִי מִשְׁמַע דר"א בְּמַחֲצֵה גְּמִי פְּלִיג וְעִי' צ"ק מִש"כ בְּזָה: שְׁם תוֹס' בַּד"ה הֵכָא גְּמִי כו'.

וכ' דְּהִכִּי יִלְפִינָן ק"ו מַה קַדְשִׁים שְׂאִין מְחַלְלִין כְּגוֹן בְּשׁוֹחֲט חֲטָאת סְתָם וְסָבוּר שְׁהִיא עוֹלָה דְכְּשִׁירָה מְחַלְלִין קַדְשִׁים בְּלִשְׁם עוֹלָה. חֻלְיִין שְׁמַחֲלִלִין אִם סָבוּר שְׁהוּא חֻלְיִין אִינוּ דִּין שְׁיִחַלֵּל לְשֵׁם חֻלְיִין וְכַוֵּנָתָם בְּמִש"כ שְׁשַׁחֲט חֲטָאת סְתָם.

וְהִינּוּ אֲפִילוּ לְמ"ד עֲקִירָה בְּטַעוֹת הֵנִי עֲקִירָה וְאִם שְׁחַט לְשֵׁם עוֹלָה פְּסוּל אִפִּי' סָבוּר שְׁהוּא עוֹלָה אֲבָל אִם שְׁחַט סְתָם לְכ"ע כְּשֵׁר. וְזָה לְשִׁיטָתָם דְּבַעֲיָנָן שְׁיִוְצִיָא בְּפָה אֲבָל אִי בְּמַחֲשָׁבָה לְחוּד נְפֹסֵל וְסָבוּר שְׁהוּא עוֹלָה מִמִּילָא עוֹשָׂה כָּל מַעֲשָׂיו לְשֵׁם עוֹלָה וּפְסוּל לְמֵאֵן דַּס"ל עֲקִירָה בְּטַעוֹת הֵנִי עֲקִירָה וּמ"מ יֵשׁ לִי לְדוֹן בְּק"ו זָה שְׁכ' הַתוֹס' ו"ל דַּא"כ הַשְׁתָּא דַּכ' רַחֲמָנָא דָּאִין חֻלְיִין מְחַלְלִין קַדְשִׁים גִּילְיָ בְּק"ו אִיפְכָא.

מַה חֻלְיִין שְׂאִין מְחַלְלִין בְּלִשְׁם חֻלְיִין. מְחַלְלִין אִם שְׁחַט מִשׁוּם חֻלְיִין קַדְשִׁים שְׁמַחֲלִלִין בְּלִשְׁם עוֹלָה אִינוּ דִּין שְׁיִחַלְלוּ אִם סָבוּר שְׁהוּא עוֹלָה.

אֲלֵא וּנְדָאִי לִיכָא לְמִיעֲבַד ק"ו מְהָא דְמִשׁוּם חֻלְיִין פְּסוּל וּמִשׁוּם עוֹלָה כְּשֵׁר. דְּמִשׁוּם חֻלְיִין פְּסוּל מִשׁוּם דְּהֵנִי מִתְעַסֵּק שְׁלֵא נִתְפַּוֵּן לְשַׁחֲטָת קַדְשִׁים.

אֲבָל מִשׁוּם עוֹלָה לֹא שְׁיִיָהּ מִתְעַסֵּק. וְכַבֵּר כְּתַבְתִּי לְעִיל לִינְשֵׁב תְּמִיהַת הַתוֹס' ו"ל: שְׁם גְּמָרָא וּמִשְׁנֵי אַרְבָּעָה תוֹכוֹ כְּתִיבִי כו'.

מִשְׁמַע דְּרַב חֲבִיבָא ס"ל מְסַבְּרָא דְלֵאוּ מִינְיָה לֹא מִחְרִיב בְּיָה וְהִינּוּ טַעֲמָא דְעַל מִי שְׁמַחְוִיב עוֹלָה כְּשִׁירָה וְשִׁאנֵי הֵתָם דְּכְתִיב תוֹכוֹ. וְלִהֲכִי לֹא מִשְׁנֵי דְשִׁאנֵי הֵתָם דְּכְתִיב עָלָיו דְּוָמְיָא דִּידְיָה וּלְפ"ז נִרְאָה דְלַרְב חֲבִיבָא עַל מִי שְׁמַחְוִיב עוֹלָה כְּשֵׁר לְגַמְרֵי וְעָלָה לוּ פִּינּוּ דְלֵאוּ מִינְיָה הוּא.

אֲבָל לְרַב יוֹסֵף בְּר אֲמִי דִּילְיָף מְעָלָיו יִשְׁלוּמֵר דְלֵא יִלְיָף אֲלֵא דְלֵא מְיָפְסִיל אֲבָל לֹא עָלוּ כְּמוֹ לְשֵׁם חֻלְיִין וְכַמִּש"כ הֶרְמֵב"ם ו"ל בְּפ' ט"ו מַה פַּהמ"ק הֶלְכָה ח'. וְיֵשׁ לִינְשֵׁב בְּזָה קֶצֶת מֵאִי דְקַשְׂיָא לִי עַל דְּבָרָיו ו"ל מְפָסְחִים ד' ס"ב דְּמוֹקֵי רַב אֲשִׁי לְפִלּוּגְתָא דְרַבָּה וְרַב חֲסֵדָא שְׁיִתְפַּפְרוּ בּוּ בְּלִתִּי מוּלִין הִינּוּ שְׂאִינָן מְנוּיָן וְרַבָּה מְכַשִּׁיר מִשׁוּם דְלֵאוּ בְּר פְּפָרָה הוּא.

וּלְפִי דְבָרָיו ו"ל פִּינּוּ דְבַחֲטָאת לֹא עָלוּ אַע"פ שְׂאִינּוּ מְחַוִּיב פְּפָרָה כְּמוֹתוֹ א"כ בְּפֹסֶח לְיָפְסוּל לְגַמְרֵי כְּמוֹ לְשֵׁם חֻלְיִין דְבַחֲטָאת לֹא עָלוּ וּבְפֹסֶח פְּסוּל. וּלְפִי הַנְּ"ל יֵשׁ לוֹמֵר דְרַב אֲשִׁי בְּפֹסְחִים ס"ל כְּרַב חֲבִיבָא דְמִשׁוּם דְלֵאוּ מִינְיָה לֹא מִחְרִיב בְּיָה וְכַשֵּׁר הוּא לְגַמְרֵי.

אֲבָל לְמֵאִי דְקִי"ל בְּלִשְׁם חֻלְיִין דְלֵא עָלוּ וְהִינּוּ מִשׁוּם דְמַקְרָא יִלְפִינָן וְלֹא מִשׁוּם דְלֵאוּ מִינְיָה א"כ בְּמִי שְׂאִינּוּ מְחַוִּיב פְּפָרָה כְּמוֹתוֹ ג"כ צ"ל דְעָלָיו מְיָעוּטָא הוּא וְלֹא אִימְעִיט אֲלֵא מְפֹסֵל אֲבָל מ"מ לֹא עָלוּ לְבַעֲעִלִים וּבְזָה עוֹלָה יָשׁוּב נְכוּן לַד' הֶרְמֵב"ם שְׁדַחָה

לאוקימתא דרב אשי בפלוגתא דרבה ורב חסדא כמבואר בדבריו בהל' ק"פ פ"ב וכמו
שהשיג עליו הראב"ד ז"ל.

ולפי הג"ל נחא דלדין דקי"ל דלשם מי שאינו מחויב בפרה כמותו ג"כ לא עלו. וא"כ
ליכא לאוקמי פלוגתא דרבה ורב חסדא בהא.

דלכ"ע בפסח פסול אע"פ ששחט לשם מי שאינו מחויב בפרה כמותו ולקמן דף ו' יתבאר
עוד בזה בס"ד: דף ד תוס' בד"ה מה לזביחה כו'. הקשו לילף זריקה בק"ו משחיטה מה
שחיטה שאינו פוסל בשנינו בעלים פוסלת שלא לאוכליו זריקה שפוסלת עצמה בשנינו
בעלים אינו דין שתיפסל שלא לשם אוכלין.

ותי' דהכא לא יליף אלא קבלה והולכה ויש לדקדק דמאי קשיא להו הכא הא אפתי לא
קמה לן דשנינו בעלים כלל. והתוס' ז"ל בפסחים דף ס"א הקשו פן לפי המסקנא.

ויש לומר דקושיותם הכא הוא למאי דיליף רב אשי לקמן שנינו בעלים מקרא דונרצה לו
א"כ למה לי קרא בזריקה בשנינו קודש גילף מזביחה. ולשם אוכלין ג"כ גילף בק"ו.

אלא דא"כ לא אתי שפיר תירוץ דהכא לא יליף מזביחה אלא קבלה כו' דאפתי תקשי
קבלה והולכה גופא גמי גילף במה מציינו מזביחה דפוסלין שלא לשם אוכלין פי היכי
דבעי למילף הכא שנינו קודש מזביחה במה מציינו אלא ע"כ איכא שום קרא למעט זריקה
מפסול שלא לאוכליו וכמש"כ בפסחים שם.

ועי' לקמן ד' י' דאיכא מ"ד דיליף זריקה משחיטה ושם יתבאר. ועוד אי לא בעי למילף
הכא אלא קבלה והולכה הוי מצי למיפרך מה לשחיטה שכן חייבין עליו בחוץ: שם תוס'
בד"ה דהולכה כו' וזריקה לא אתיא כו'.

פוננתם אע"ג דהך פירכא שפן טעונות צפון ליכא למיפרך דגילף מהולכה. מכ"מ איכא
למיפרך שפן ישנן לכולהו בחטאות הפנימיות ולקמן ד' י' דקאמר להך פירכא שפן
טעונות צפון אגב גררא נקט להך פירכא ועי' רש"י ז"ל בד"ה וישנן בחטאות כו' אבל
זריקת מזבח החיצון לית בהו פלי דלית בהו הך זריקה דשלמים שאנו דנין עליו.

ועיין צ"ק שכ' פ"ז דבחטאות הפנימיות ליכא זריקה אלא מתנה באצבע עכ"ל. ולא ידעתי
פוננתו בזה דא"כ בחטאת החיצונה ג"כ ליכא להך זריקה דשלמים.

דחטאת טעון אצבע: תוס' בד"ה וישנן לאחר מיתה כו'. והקשו בשלמא למ"ד שעבודא
דאורייתא שפיר ישנו לשנינו קודש לאחר מיתה וצריף היורש להביא אחר דזה לא עלה
לבעלים.

אבל למ"ד שעבודא לאו דאורייתא שנינו קודש ג"כ אינו לאחר מיתה דמאי נפ"מ אם
לא עלו לו כיון שאין צריף להפריש אחר. ובאמת איכא נפ"מ טובא דתודה הבאה לאחר
מיתה ועשה בשנינו קודש אין הלחם קדוש ובאה בלא לחם משא"כ בשנינו בעלים.

אלא די"ל דתודה לאחר מיתה באה בלא לחם כמו איל נזיר דאמרין בנזיר ד' כ"ד ע"ב
דלאחר מיתה בא בלא לחם והיינו משום דצריף תנופה וליכא וה"נ בתודה. ועי' בתוס'
יומא דף נ' שכ' דתרומת איל נזיר צריקה זרוע בשלה ונדבר צ"ע ויבואר במ"א.

אָבֵל אֵין זֶה מְוֹכַח דְּלֵאחֵר כְּפִרְיָה אָמְרִינן הֵתָם דְּסִבְרָא הִיא דְּלֵא חֲזִינָא לְכַפְרָה וְאֵי מְהֻדְדֵי יִלְפִינן לְמָה לִּיה לְמִימַר סִבְרָא הִיא קָרָא כְּתִב בְּתוּדָה לְמַעַט לְאחֵר כְּפִרְיָה כְּדֵאִיתָא בַּפ' הַתּוּדָה. וְכַעַת לֹא מְצֵאתִי מְבֹאָר דִּין תּוּדָה הַבְּאָה לְאחֵר מִיָּתָה.

עוּד נַפ"מ דְּלִכ"ע אֵי אֵיכָא כְּפִיָּה גְבִיָּה מְכַפְרָא וּבְשִׁינּוּי קוּדֵשׁ נִרְאָה דְּתוּ לֹא מְכַפְרָא. וְהַתּוּס' ז"ל כ' דַּנְּפ"מ אִם הִפְרִישׁ ב' שְׁלָמִים לְאַחֲרֵי וּפִי' דָּאִם יַעֲשֶׂה אַחַת כְּתִיקוּנָה הַשְּׁנִיָּה חוּלִין וְאִם מֵתָה אוֹ אֲבוּדָה תִּקְרַב הַשְּׁנִיָּה.

וְאִם נַעֲשֶׂה הֶרְאֵשׁוּנָה בְּשִׁינּוּי קוּדֵשׁ ה"ז לֹא עֲלֵתָה וְהַשְּׁנִיָּה תִּקְרַב וְיִישׁ לְדַקְדָּק בְּזֶה דַּע"כ לֹא הִקְדִּישׁ הַשְּׁנִיָּה מִיָּד אֲלֵא אָמַר אִם תָּמוּת הֶרְאֵשׁוּנָה אֲזִי תִּיקְדֵשׁ הַשְּׁנִיָּה. וְכִיּוֹן שְׁמַת וְנִפְלוּ בְּרִשׁוֹת הַיּוֹרֵשׁ לְכֹאדָרָה תוּ לֹא חָל הַהִקְדֵּשׁ עַל הַשְּׁנִיָּה.

וְעִי' בַּד' הֶרְמֵב"ם ז"ל בַּפ"ו מֵה' עֵינְרִכִּין הַל' ט' וּבְגֻדְרִים דָּף ל' גְּבִי פְדָאָן אַחֲרִים. וְיִישׁ לְוֹמַר דְּהִכָּא מִיָּרִי שְׁאָמַר שְׁאִם תָּמוּת הֶרְאֵשׁוּנָה תִּקְדֵּשׁ הַשְּׁנִיָּה מְעַכְשָׁיו.

וְכ' עוּד דְּוֹנָקָא אִם פִּירֵשׁ שְׁיִהִיָּה הַשְּׁנִיָּה חוּלִין אָבֵל אִם הִפְרִישׁ וְאַף לְאַחֲרֵי הַשְּׁנִיָּה רוּעָה כְּמוֹ גְּבִי חֲטָאֵת. וְלֹא הִבְנִיתִי דְּבָרֵי ז"ל.

דַּא"כ מְצִינן לְאוּקְמִי אִפִּי' בְּהִפְרִישׁ סֵתָם לְאַחֲרֵי דָּאִם נַעֲשִׂית רֵאשׁוּנָה כְּתִיקוּנָה הַשְּׁנִיָּה רוּעָה וְאִם עֲשֵׂאָה לְרֵאשׁוּנָה בְּשִׁינּוּי קוּדֵשׁ הַשְּׁנִיָּה תִּקְרַב וְלְמָה כְּתִבוּ דְּוֹנָקָא פִּירֵשׁ. וְל"נ פְּשׁוּט דְּבִשְׁלָמִים וְעוֹלָה אִם הִפְרִישׁ ב' לְאַחֲרֵי תִרְוּנִיָּהוּ קָרְבוּ זוֹ לְחֻבָּה זֶזוּ לְגֻדְבָּה.

וְכִן אִיתָא בְּפֶרֶק הַתּוּדָה בְּמִפְרִישׁ ב' תּוּדוֹת לְאַחֲרֵי תִרְוּנִיָּהוּ קָרְבִי אֲלֵא דְּהַשְּׁנִיָּה אֵינָה טְעוּנָה לְחֵם וְלִהְכִי בְּעֵינָן דְּוֹנָקָא פִּירֵשׁ שְׁיִהִיָּה חוּלִין אִם קָרְבָּה הֶרְאֵשׁוּנָה כְּתִיקוּנָה: שְׁם בַּא"ד וְעִי"ל דְּבִשְׁנִיָּה קוּדֵשׁ הָוִי אִיסוּר אָבֵל בְּשִׁינּוּי בְּעֵלִים לִיכָּא אִיסוּרָא כִּיּוֹן דְּלִיכָּא בְּעֵלִים כַּצ"ל.

מִיָּהוּ אִכְתִּי לֹא יָדַע דְּרִשָּׂא דְּמוּצָא שְׁפִתֵיהּ דְּמִינָה נִפְקָא אִיסוּר לְשִׁינּוּי קוּדֵשׁ עַכ"ל. וְכִבְרַ תָּמָה ע"ז הַבַּה"ז ז"ל דְּבִלָּא קָרָא דְּמוּצָא שְׁפִתֵיהּ אִיכָּא אִיסוּר לְשִׁנּוֹת כְּדִנְפְקָא לִן מְהֻנִי קָרָאִי שְׁיִהִיָּה כֹּל הַעֲבוּדוֹת לְשִׁמּוֹן וּמְקָרָא דְּמוּצָא שְׁפִתֵיהּ נִפְקָ"ל דְּלֵא מִיפְסִלִי כְּדִלְקָמֵן אָבֵל לְאִיסוּרָא לֹא אִיצְטְרִיָּה קָרָא דְּמוּצָא שְׁפִתֵיהּ.

וּבְכַפְסֵיחִים שְׁם כְּתִבוּ דִּישׁ אִיסוּר בְּשִׁינּוּי קוּדֵשׁ כְּדֵאִיתָא בְּרִישׁ מְכִילְתִּין וְנִדְבָה מִי שְׁרִי לְשִׁנּוּיָה בַּה ע"ש. וְאֵין כְּוֹנְנָתָם דְּמִקְרָא דְּמוּצָא שְׁפִתֵיהּ יִלְפִינן אִיסוּרָא אֲלֵא דְּשִׁמְעִינן מִהֵתָם דְּאִפִּילוּ בְּנִדְבָה דְּלֵא שְׁיִיָּה לְמִימַר לֹא עָלוּ לְבַעֲלִים מ"מ אִיסוּרָא אִיכָּא וְהִכָּא גְּמִי בְּעוֹלָה הַבְּאָה לְאחֵר מִיָּתָה.

וְהַצ"ק ז"ל כ' לִישָׁב ד' הַתּוּס' ז"ל ע"פ דְּבִרְיָהֶם לְקָמֵן דְּמוּצָא שְׁפִתֵיהּ לֹא מִשְׁמַע שִׁינּוּי בְּעֵלִים ע"ש בְּדִבְרֵי ז"ל וְהִמָּה נִפְלָאִים דְּפִשְׁטָא דְּבִשְׁנִיָּה בְּעֵלִים ג"כ אִיסוּר לְשִׁנּוֹת וְדְוֹנָקָא הִכָּא דְּלִיכָּא בְּעֵלִים כְּתִבוּ דְּלִיכָּא אִיסוּרָא וְהוּא כְּתִב לְפִרֵשׁ דְּבִרְיָהֶם בְּדִרְיָה רְחוּקָה וְלֹא רְצִיתִי לְהֶאָרִיָּה וְהִמְעֵינן יָבִין.

וְעִי' רִש"י ז"ל לְעֵיל בְּרִישׁ מְכִילְתִּין שְׁכ' דְּאִיסוּר לְשִׁנּוֹת נַפ"ל מְקָרָא דְּלֵא יִחְשָׁב. וְלֵא הָוִה צְרִיָּה לְהִכִי דְּבִלָּא"ה אִיכָּא אִיסוּרָא מְהֻנִי קָרָאִי גּוּפָא וּמְלֵא יִחְשָׁב יִלְפִינן לְלֵאוּ אָבֵל בְּפִיגּוּל מִיָּרִי וְלֹא בְּשִׁלָּא לְשִׁמּוֹ וְדו"ק.

ועי' בד' הרמב"ם ז"ל פט"ו וח"י מה' פהמ"ק: שם תוס' בד"ה וינשנו בצניבור כו' ואפי' לשם עובד גלולים לא מיפסיל. ויש לדקדק לשיטת הרמב"ם ז"ל דעל מי שאין מחנך בפרה ג"כ לא עלו לבעלים א"כ מצינו שינוי בעלים בצניבור כגון לשם עובדי גלולים דלא עלה התמיד.

ועוד דלפי משמעות ד' הרמב"ם ז"ל דש"ב ישנו ג"כ בד' עבודות פמו ש"ק א"כ ליתניהו לכולהו פירכא. וי"ל דמ"מ ליתיה לש"ב בצניבור לפסול משא"כ בש"ק.

אלא דאפתי מצינו ש"ב בצניבור בפר הבא לשבט ואם שחט לשם שבט אחר לכאורה מיפסיל בשינוי בעלים. וי"ל דזה הוי פמו קרבן יחיד ובוד' הרמב"ם ז"ל יתבאר למן בס"ד: שם ע"ב תוס' בד"ה מחשבה בעלמא כו'.

הקשו דהכא מסקינן דש"ב הוי ג"כ פסולא בגופא ובפרק תמיד נשחט אמרינן דשלא לאוכליו לא הוי פסולא בגופו. וקושיתם הוא לר' יוחנן שם דחשיב לברר איסורו מילתא אחריתי.

דלרב אשי שם אין פאן קושיא דאמר התם דלהכי לא הוי פסולו בגופו משום דאפשר לברר וזה ליכא אלא בשלא לאוכליו ושלא למנויו ועי' פי' רש"י ז"ל שם שפי' ב' לשונות בהא דאפשר לברר או דיכול לברר חלק האוכלין לחוד וחלק החולין לחוד או דיאכליו לאוכליו ואיגלי למפרע דמחשבתו לאו פלוס היא.

ונה ונדאי איתא ג"כ בשלא למנויו ואפילו לפי קמא דיכול לברר החלקים ג"כ איתא להו סברא גם בשלא למנויו דיכול לברר חלק המנויים פיון דעיקר היא האכילה והאכילה יכולה לחלק.

וכהאי לישנא משמע בירושלמי שם דנקט לה בהא לישנא פלאוכליו ושלא לאוכליו אפשר לברר איסורו מתוך הכשירו ע"ש. אבל שינוי בעלים ג"כ א"א לברר איסורו פיון דבכל הקדשים לא באכילה תליא מילתא וכל שכן לפשטא דשמעתין דבש"ב בעינן ע"מ שיתכפר בו חבירו ושפיר הוי פסולו בגופו.

ועי' מהרש"א ז"ל שם בפסחים שהקשה על דברי התוס' שם שכ' דשינוי בעלים אי אפשר לברר א"כ למנויו ושלא למנויו יפסל בפסח ולא גילף מלאוכליו ושלא לאוכליו משמע דמדמי שלא למנויו לש"ב.

ולענ"ד נראה כמש"כ דלמנויו ושלא למנויו ג"כ אפשר לברר איסורו לר' יוחנן שם דחשיב פסולו בגופו וש"ב הוי פסולו בגופו. אבל אין פאן תימא כ"כ די"ל דהא דמסיק ה"כ דש"ב הוי פסולו בגופו היינו פרב אשי התם דדווקא בשלא לאוכליו לא הוי פסולו בגופו משום דאפשר לברר איסורו.

ור"י ס"ל כדס"ד דש"ב ג"כ לא מיקרי פסולו בגופו ואי תימא א"כ לר' יוחנן לשמו ושלא לשמו בש"ב אפשר ולמה לא גילף מלאוכליו ושלא לאוכליו דז"א דאפתי איכא בינייהו דשלא לאוכליו אפשר לברר איסורו ושינוי בעלים א"א לברר איסורו ועוד איכא למיפרו לאוכליו ושלא לאוכליו אינו נוהג אלא בפסח לבד ושינוי בעלים נוהג בכל

הזבחים אע"ג דבפסחים שם לא אמר ר"י אלא שלא לאוכליו אינו בצירבור כבד תמה ר"י ז"ל ע"ז.

ובירושלמי שם אמרינן להדיא בהאי לישנא דלאוכליו ושלא לאוכליו, אינו אלא בפסח ושלא לשמו הוא בכלהזבחים. ועוד דש"ב נוהג בכל ד' עבודות אם חישב בכלן ע"מ להתפטר פלוני משא"כ בשלא לאוכליו.

וכעת לא מצאתי מבואר דין לשמו ושלא לשמו בשינוי בעלים. והרמב"ם ז"ל ג"כ לא ביארו וגם עיקר הדין דלשמו ושלא לשמו פסול מנלן יתבאר לקמן בס"ד וצ"ל דניחא להו להתוס' ז"ל לחלק בין שינוי בעלים לשלא לאוכליו אפילו לר"י וש"ב הוי פסולו בגופו לכ"ע דמה שכ' אלא באי נמי הואיל ויכול לקיים מחשבתו בהיתר אינו מוכן דמה שפי' הבה"ז והצ"ק ז"ל דהנה יכול לקיים אם לא היו חולים.

וכן אם היו מנויין או טהורים ונימולים א"כ היינו וי"ל קמא. והנה נראה דכוננתם דיכול לקיים מחשבת היתר להאכילו למנויין ואינם חולין וזקנינים משא"כ בשלא לשמו.

אלא דא"כ היינו הא דאמרינן אפשר לברר איסורו וצ"ע: שם תוס' בד"ה רב אשי אמר כו' תימא כו' כש"כ זורק עצמו ולפמש"כ התוס' ז"ל בפסחים ד' ס"א דלכ"ע אין מחשבת אוכלין בזריקה ושוחט ע"מ שיתפפרו בו אינם אוכלין או בלתי מולין שפיר הוי מחשבה א"כ אין פאן ק"ו דשלא לאוכליו יוכיח דשוחט ע"מ לזרוק פסול וזורק עצמו כשר.

ולרב אשי שם לכ"ע הוי מחשבה ע"מ שיתפפרו בו בלתי מולין או אינם אוכלין אלא די"ל דשלא לאוכליו שאני דשחיטה עצמה פוסל שלא לאוכליו להכי שוחט ע"מ לזרוק פוסל ג"כ אע"ג דזריקה עצמה אינה פוסלת אבל הכא כש"כ דשחיטה עצמה לא פסיל ואי זריקה עצמה ג"כ אינה פוסלת א"כ בשוחט ע"מ לזרוק ג"כ לא ליפסיל: שם תוס' בד"ה שקולין אע"ג דהכא תרתי והכא חדא.

פי' דקבלה איפא תרתי דדמי לפרטא ישנו בחטאות הפנימית וטעון צפון ובזריקה ליפא אלא חדא שחיטתו עליו בחוץ אפילו הכי חשיב להו שקולין. ולא הבנתי דברייהם דקבלה נמי ליפא אלא חדא דהא אי מרבינן קבלה ה"ה הולכה דהולכה לא תיפקא מכלל קבלה וא"כ ליפא אלא מעלה שישנו בחטאת הפנימית.

וכמש"כ לעיל בכוננות ד' התוס' בד"ה דהולכה כו' אם לא שצאמר דהוי גרסי זריקה והולכה לא. וכמו שהביא הבה"ז ז"ל לגרסא זו.

אבל נראין ד' הבה"ז דאין מקום לגירסא זו משום דכבר ילפינן דהולכה לא תיפקא מכלל קבלה לכל דיניה אלא דכ' שם דמד' התוס' ז"ל ג"כ נראה דלא גרסינן לה. ולכאורה מד' התוס' ז"ל משמע איפכא כמש"כ ואולי מפרש הוא ז"ל הכא תרתי היינו קבלה והולכה והכא חדא זריקה לחוד אבל זה אין נראה בכוננתם ודו"ק: שם גמרא שקולין הם ויבאו שניהם.

למסקנא זו פל דיני שינוי בעלים לא ילפינן אלא באם אינו ענין לש"ק תגהו ענין לשינוי בעלים. וא"כ יש לדקדק מנלן הא דשינוי בעלים לא הוי אלא ע"מ לזרוק לשם פלוני ורש"י ז"ל פתב לעיל ולקמן ד' י' דש"ב לא שייך אלא בכפרה.

וניש לפקפק בסבָּרָא זו דְּנוּדָאי גְרָאָה דְּאִיפָא מְצוּה בְּשַׁחֲיטָה עֲצָמָה לְשֵׁם בְּעָלִים וּכְדַתְנוּ לְשֵׁם ו' דְּבָרִים הַזְּבַח גִּזְבַּח. וְהִיָּה גְרָאָה דְּהָא דְּאִמְרִינוּ דְּש"ב לִיפָא אֱלָא ע"מ לְהַתְּכַפֵּר בּוּ חֲבִירוּ הִיָּינוּ לְרַב אֲשֵׁי דְּיִלְיָף זְרִיקָה מוּנְרָצָה לּוּ לְכַפֵּר לּוּ וְלֹא לְחֲבִירוּ.

וּמִנְיָה יִלְיָף לְכָל עֲבוּדוֹת דְּלֹא פְסָלִי אֱלָא ע"מ לְהַתְּכַפֵּר. אָבָל אֵי יִלְפִינוּ הַפֵּל בְּאֵם אִינוּ עֲנִינוּ יֵשׁ לִישָׁב דִּין ש"ק דְּפוֹסֵל בְּכָל עֲבוּדוֹת לְעֲצָמוֹ.

וּמְצָאֵתִי שְׁפֵתַב פֶּן הַצ"ק בְּתוֹס' בַּד"ה רַב אֲשֵׁי אָמַר ע"ש שִׁינְיָשׁב קוֹשְׁיָתָם בְּזוּה. וּבְזוּה יֵשׁ מְקוֹם לִישָׁב ד' הֶרְמֵב"ם ז"ל שֶׁנֶּרְאָה מְדַבְּרִיו דְּש"ב דִּין אֶחָד לּוּ עִם ש"ק לְפָסוּל בַּד' עֲבוּדוֹת וְרַב אֲשֵׁי לֹא אָמַר פֶּן בְּפִירוּשׁ לְקַמֵּן דָּף י' שְׁאֵם אָמַר הֲרִינִי שׁוֹחֵט לְשֵׁם פְּלוּנִי קָשֶׁר.

וּלְפִי הַגָּ' ל' י"ל דְּרַב אֲשֵׁי לְטַעֲמִיָּה דְּיִלְיָף זְרִיקָה מוּנְרָצָה לּוּ. אָבָל אֵין זֶה מְסַפִּיק דְּהָא לְעֵיל כִּי בְּעֵינוּ לְמִילָף זְרִיקָה בַּש"ב בַּמ"מ מְשַׁחֲיטָה פְּרִיף עֲלָה מַה לְש"ק שְׁפָן יִשְׁנוּ בַּד' עֲבוּדוֹת אֱלָמָא דְּפְשִׁיטָא לָן מְסַבְּרָא דְּש"ב לִיתִיָּה בַּד' עֲבוּדוֹת וְיִתְבָּאָר לְקַמֵּן עוֹד בְּזוּה בַּס"ד: שְׁם תוֹס' בַּד"ה אִימָא הִיכָא דְּשַׁחֲיֵט כו'.

הַקְּשׁוּ מַאי פְּרִיף לִיפְסָלוּ הָא בְּעֵינוּ שִׁינְיָה הַכְּתוּב לְעַכְב וְתִי דְּהִכִי פְּרִיף דְּאִמָּי לֹא אִמְרִינוּ דְּקִרְאֵי דְּש"ק אִיִּצְטְרִיף לְגוֹפִיָּהּ וּלְעַכְב בְּאֵם אִינוּ עֲנִינוּ לְש"ב. וְהַקְּשׁוּ מַאי מְשַׁנֵּי אָמַר קִרְא מוּצָא שְׁפֵתִיף דִּילְמָא אֲתִי לְש"ב דְּלֹא שִׁינְיָה בְּהַהַכְּתוּב.

וְאִינוּ זֶה מְדוּקְדָק דְּאִי לֹא שִׁינְיָה בְּהַהַכְּתוּב תוּ לֹא אִיִּצְטְרִיף לְקִרְא דְּמוּצָא שְׁפֵתִיף. אֱלָא הִיָּינוּ דְּלֹא נֶאֱמַר בּוּ פְּלָל.

וְע"ז תִּי דְּמוּצָא שְׁפֵתִיף לֹא מְשַׁמַּע ש"ב פִּי פִינוּ דְּלֹא נֶאֱמַר דְּבְעֵינוּ לְשֵׁם בְּעָלִים תוּ לִיפָא לְמִילָף מְמוּצָא שְׁפֵתִיף דְּלֹא יִדְעֵינוּ בְּמַאי וּכְדַאִמְרִינוּ בְּגִמְרָא. וְהַצ"ק בַּד"ה וְיִשְׁנֵנוּ לְעֵיל הַבִּין פְּנוּנָה אַחֲרַת בַּד' אֱלוּ לְחַלֵּק בֵּין שִׁינְיָוִי בְּעָלִים לְשִׁינְיָוִי קוּדֵשׁ וְהַדְּבָר פְּשׁוּט כַּמֶּש"כ.

אֱלָא דְּאִכְתִּי אִיפָא לְמִדָּק לְרַב אֲשֵׁי דְּיִלְיָף זְרִיקָה בַּש"ב מְקִרְא דְּוּנְרָצָה לּוּ אִכְתִּי תַקְשִׁי אִימָא קִרְא דְּמוּצָא שְׁפֵתִיף אֲתִי לְש"ב וְלֹא לְאֲשַׁמְעֵינוּ דְּלֹא מִיפְסָל דְּלִזְהָ לֹא אִיִּצְטְרִיף קִרְא פִינוּ דְּלֹא שִׁינְיָה עֲלִיו הַכְּתוּב אֱלָא אֲתִי לְאֲשַׁמְעֵנוּ דְּאִין מְרָצָה דְּמְקִרְא דְּוּנְרָצָה ה"א דְּאִינוּ אֱלָא לְמְצוּהָ אָבָל מְרָצָה: וּבַהַגָּה"ה פְּתַב עוֹד דְּאִין לְפָרֵשׁ דְּפְרִיף בְּקוֹשְׁיָא דְּר"ל אִם אִין מְרָצִין לְמָה הֵן בְּאִין דַּא"כ לֹא הֵנִי לִיָּה לְמִיפְרִיף לִיפְסָלוּ אֱלָא לִיתְכַּפְּרוּ פִינוּ דְּלֹא שִׁינְיָה עֲלִיו הַכְּתוּב וּלְזוּה י"ל דְּאִמְתַּנִּי פְּרִיף דְּתַנּוּ דְּלֹא עֲלוּ לְבְּעָלִים א"כ לִיפְסָלוּ: וְכַתְּבַ עוֹד דְּאִין לְפָרֵשׁ דְּפְרִיף לִיפְסָלוּ דְּלִיגְמַר בְּמַה מְצִינוּ מְפָסַח וְחֲטָאֵת אוּ בְּהַקְּשִׁיא דְּזוּאֵת הַתּוֹרָה.

דְּבַמָּה מְצִינוּ אִיפָא לְמִיפְרִיף שְׁכֵן יֵשׁ בְּהֵן צִד פְּרַת וְאִי בְּהַקְּשִׁיא דְּזוּאֵת הַתּוֹרָה א"כ לְכַתְּבוּ בְּחִדָּא בְּחֲטָאֵת אוּ בְּפָסַח וּלְיִלְיָף פּוּלְהוּ בְּהַקְּשִׁיא אֱלָא מְדַכְּתִיב בְּתַרְוּוּיָהּ ש"מ דְּלֹא יִלְפִינוּ מִינְיָהּ.

וְלַד' הֶרְמֵב"ם ז"ל דְּיֵשׁ חִילּוּק בֵּין חֲטָאֵת לְפָסַח בְּשִׁינְיָוִי הַשֵּׁם דְּבְפָסַח לְשֵׁם חִילּוּק נְמִי פְּסוּל א"כ אִיִּצְטְרִיף לְמִיכְתַּב תַּרְוּוּיָהּ וְשִׁפִּיר אִיפָא לְמִילָף כָּל הַגְּדָשִׁים מְהִיקְשָׁא דְּחֲטָאֵת. וְעוֹד דְּמַאי מְשַׁנֵּי מְקִרְא דְּמוּצָא שְׁפֵתִיף דִּילְמָא קִרְא דְּמוּצָא שְׁפֵתִיף אֲתִי לְמַחְשָׁב

לשם חולין דפסול ליפא גביה פדילפינו דאין חולין מחללין קדשים וקמ"ל קרא דמוצא שפתיך דלא עלו לבעלים ולזה י"ל דלא ניחא לן לאוקמי קרא דמוצא שפתיך בלשם חולין לחוד אבל בלא"ה דברי התוס' ז"ל אינו מוכרחים דהא אשכחן לקמן ד' צ"ח דילפינו בהקישא דזאת התורה דכל הקדשים מקדשין בבלוע מחטאת או ממנחה אע"ג דכתיב בלוע בתרנוניהו והיגו דאי לא כתב אלא בחד לא הוי ילפינו מנחה בהקישא וכדעביד הש"ס צריכותא ה"ם.

והיגו משום דאיצטריך הקישא לד"א ולא הוי מקשינו למילתא דאיכא למיפרך. וא"כ ה"נ חטאת ופסח צריכי למכתב תרנוניהו דחד מחבריה ליפא למילף דאיכא למיפרך מה לחטאת שפן מכפרת ומה לפסח שפן פוסל שלא לאוכליו ואמאי לא גילף כל הקדשים מהם.

ולקמן יתבאר יותר בזה ואיך שיהיה גם זה דחוק הוא לפרש קושיא דשמעתין ליפסלי מהקישא דחטאת דאכתי לא קם ליה דרשא דפסח וחסטאת גופייהו: וכתב עוד אם נאמר דבכל דוקתא דמצרכינו שנה לעכב מהכא שמעינו לה מדכתיב מוצא שפתיך א"ש הא דפריך וליפסלי פ"י דאי לא בעינו בקדשים שינה לעכב א"כ סתרי קראי אהדדי דמזאת התורה משמע ליפסל וקרא דמוצא שפתיך מכשיר אלא קמ"ל בקרא דמוצא שפתיך דבכל מקום בקדשים בחד קרא אינו אלא למצוה כדאשכחן הכא דאינו אלא למצוה והשתא א"ש דפריך ליפסלו וד' הברה"ז ז"ל אינו מוכנים וגם יש בהן ט"ס ע"ש.

והצ"ק ז"ל כ' ג"כ לפרש איפכא מדאיצטריך קרא דמוצא שפתיך דאין מרצים ש"מ דאי לא קרא ה"א דכשירים לגמרי ולא ידענא מי הכריחו לזה וגם פשטא דשמעתין משמע דלהכשיר איצטריך קרא דמוצא שפתיך.

ואפילו למאי דמסיק בשמעתין לר"ל דמוצא שפתיך איצטריך דאין מרצין למסקנא ונדאי לא שמעינו דבעינו שינה לעכב בעלמא דהא ממיעוטא דאותה ילפינו לקמן דכשרים. אבל בלא מיעוטא דאותה הוי אמינא דפסולים ולקמן בשמעתין יתבאר עוד בזה.

ובאמת עיקר מוצא הדבר דבעינו בקדשים שינה לעכב בעלמא ממני כעת ואשכחן בכמה דוכתי דחד קרא נמי לעיפובא הוא יזפני ה' למצוא מרגניתא זו בנחלי קודש במקילתין לבאר זאת יותר: דף ה גמרא רמי ר"ל על מעוהי כו' ומקשי אם כשירים הם כו' יש לומר.

פי רמז בזה ענין מוסרי ע"פ משאז"ל פתח הפתוב במזבח וסיים בשולחן כו' עכשיו שולחנו של אדם מכפר עליו. וזה פשנאמר עליו ד"ת היינו שאכילתו לשמה היא או בכוננה הפשוטה כאמור לחזק פחו לעבודת ה' ומי שחונן בדעת יש כוננה לטוב דנגמת הקרבן ממש כידוע למשכיל ואכילה כזו היא לרצון כמש"נ לעשות רצונה חפצתי כשאני אוכל.

אך בשביל לעשות רצונה ותורתה בתוך מעי אכילה כזו עצמה תורה ועבודה היא אבל הקושיא יגדל על רוב אכילות אשר הם שלא לשמה מה תהא עליו אם אין מרצין למה באים ואולי ח"ו יזנים בזה וזריתי כו' ויפסלו לגמרי עד שאמר אפתח פיתחא לנפשאי מוצא שפתיך תשמור פי קצת תקנה יש מפסול גמור אם ישמור מוצא שפתיך לברך

בְּרָכָה שְׁלֵפְנֵיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ בְּכֹונָה שְׁלֵימָה אִז אִם אִין בְּהֶם רִיצוּי מ"מ מְפֹסוּל גְּמוּר יֵצְאוּ
אִם אִין בְּהֶם מְחֻשְׁבֵּת פִּיגוּל לְמִלְאוֹת נִפְשׁוֹ בְּתַאנּוֹה הַפְּעוּרָה כְּטַבַּע הַבְּהֵמָה.

וּע"ז רָמַז רָמִי ר"ל עַל מְעוּהֵי וְעִי' בְּגִיטִין פ' הַשּׁוֹלֵחַ ד' מ"ז בְּהָא דר"ל שָׁם: שָׁם גְּמָרָא
אִם פְּשִׁירִים הֵם כו' וְאִם אִין מְרָצִים כו'. נִרְאֶה דר"ל תְּרַתֵּי קוֹשְׁיָא לִיה אִם פְּשִׁירִים הֵם
יִרְצוּ לְגַמְרֵי וְאִם אִין מְרָצִין יִפְסְלוּ לְגַמְרֵי ור"א לֹא הִשִּׁיב לוֹ אֶלְא עַל אַחַת מֵה שְׂאִינָן
פְּסוּלִים מִשּׁוּם דְּמַצִּינוּ כה"ג בְּבָאִים לְאַחַר מֵיתָה דְאִין בְּהֶם רִיצוּי.

וה"נ לֹא תִקְשִׁי לָמָּה הֵן בְּאִין אֶבֶל עַל זֶה לֹא הִשִּׁיב דְּלָמָּה אִין מְרָצִין וּמְנַלָּן דְּאִין מְרָצִין
דְּנוֹדָאִי אִין רְאָיָה לְזֶה מְבָאִין לְאַחַר מֵיתָה דְאִין לְהֶם עַל מִי לְרִצוּת. וּבְזֶה יִתְיַשְׁב קוֹשְׁיַת
הַתּוֹס' בּד"ה מְצִינוּ כו' וּא"ת כו' דְּנוֹדָאִי לֹא הִבִּיא רְאָיָה מְזֶה דְאִין מְרָצִין אֶלְא דְלֹא
לְאִיפְסוּלֵי.

וְהָא דְאָמַר ר"ל מוֹדִינָא לָךְ בְּעוֹלָה לֹא הוֹדָה לוֹ אֶלְא עַל קוֹשְׁיָא דְלָמָּה בְּאִין. אֶבֶל קוֹשְׁיָא
דְּלָמָּה אִין מְרָצִין בְּמִקוּמָה עוֹמְדָת.

וְגַם עַל זֶה הִקְשָׁה לוֹ מְאֻשָׁם אִמְאִי לֹא יִפְסֹל עַד שְׁפַתַּח פְּתַח לְנִכְפְּשִׁיהָ מִקְרָא דְמוֹצָא שְׁפַתֵּיהָ
וְנִתְיַשְׁב לוֹ בְּזֶה הָא דְאִין וְאִינָן נִפְסְלִין בְּעוֹלָה וּשְׁלָמִים דְּבָאִין בְּנִדָּר וּנְדָבָה וּמִמִּילָא
נִתְיַשְׁב לוֹ גַּם אֻשָׁם דְּאִינוּ מְרָצָה מִשּׁוּם דְּיִלְפִינָן מִהִקְשִׁישָׁא דְזֹאת הַתּוֹרָה כְּדִמְסַקִּינָן אֶבֶל
הָא דְאֻשָׁם לֹא מִיִּפְסִיל אִי לֹא דְכַתִּיב גְּבִי חֲטָאת מִיְעוּטָא דְאוֹתָהּ לֹא הָוִי שְׁמַעִינָן מִקְרָא
דְּמוֹצָא שְׁפַתֵּיהָ דְמִיָּרִי בְּנִדָּר וּנְדָבָה.

וְכַתְּבִיתִי זֹאת לְיִישָׁב קוֹשְׁיַת הַתּוֹס' ז"ל בְּהֵנִי תִרִי ד"ה וְכִמוֹ שְׁיִתְבָּאֵר: שָׁם תּוֹס' בּד"ה
עוֹלָתָה כו'. הִקְשׁוּ דְהָא מִשְׁמַע דְּבְדִיעֵבַד כְּשֵׁר אִם הִקְדִּימָה עוֹלָתָה לְחֲטָאתָהּ וּבְפָרֵק
תְּמִיד נִשְׁחַט מִשְׁמַע דְּדוֹנוּקָא בְּמִצּוֹרַע דְּכַתִּיב וְהִעֲלָה אֶבֶל בְּעֵלְמָא דִיעֵבַד נְמִי לֹא.

וּתִי דְבְעֵלְמָא אִין הִקְדִּימָה אֶלְא לְמִצְוָה וּבְמִצּוֹרַע הוּא דְבְעִינָן קְרָא דְוַהֲעֲלָה מִשּׁוּם דְּכ'
תַּהֲיָה עֵיכּוּבָא וְכ' עוֹד וְנִרְאֶה דְחֲטָאת וְעוֹלָה שָׁל יוֹלְדָת יִלְפִינָן מְמִצּוֹרַע דְּבְדִיעֵבַד כְּשֵׁר
אִם הִקְדִּים הָעוֹלָה.

אֶבֶל אִי לֹא הָיָה הָיָה פְּסוּל בְּכָל מְקוּם אַע"ג דְּלִיכָא קְרָא לְעֵיכּוּבָא מִשּׁוּם דְּהוּי מְחֹסֵר
זְמַן לְבוֹ בְּיוֹם כְּדָאֲמַרִּינָן הִקְדִּים חֲטָאת לְאֻשָׁם לֹא יְהָ אַחַר מְמָרְס בְּדָם. וּבְשַׁחֲיטָה לֹא
נִאָמַר תַּהֲיָה אֶלְא פְּסוּל מִשּׁוּם מְחֹסֵר זְמַן וְה"נ בְּכָל חֲטָאת וְעוֹלָה.

וְלֹא הִבְנִיתִי ד' ז"ל דַּע"כ לֹא אֲמַרִּינָן גְּבִי חֲטָאת מִצּוֹרַע דְּהוּי מְחֹסֵר זְמַן מִשּׁוּם דְּכָל
עֲבוּדָתוֹ פְּסוּלוֹת אִם הִקְדִּים לְאֻשָׁם כְּדִנְפָקָא לָן מִתַּהֲיָה לְהִכִּי אֶפִּילוּ בְּשַׁחֲיטָה נְמִי פְּסוּל
מִשּׁוּם דְּהוּי מְחֹסֵר זְמַן.

אֶבֶל בְּשַׁאֲר קְדִימוֹת אִי לֹא פְּתִיב בְּהֵן עֵיכּוּב אִינָן אֶלְא לְמִצְוָה לְבַד. וְאִם עָשָׂה הָעוֹלָה
בְּכָל עֲבוּדָתָה קוֹדָם לְחֲטָאת ג"כ כְּשִׁירָה וְלֹא שְׁיָיָה בְּזֶה מְחֹסֵר זְמַן.

וְכַה"ג תֵּנּוּ בְּפִסְחָא שְׁמַצְנָתוֹ אַחַר תְּמִיד שָׁל בֵּין הָעֵרְבָיִם אִם הִקְדִּימוּ יְהָ אַחַר מְמָרְס בְּדָמוֹ
וְלֹא הָוִי מְחֹסֵר זְמַן מִשּׁוּם דְּאִם זָרַק קוֹדָם לְתְּמִיד ג"כ כְּשֵׁר וּכְדִתְנֵן הָתָם. וְכֵן קוֹדָם תְּמִיד
שָׁל שַׁחַר כ' הַתּוֹס' ז"ל בְּכַמָּה מְקוּמוֹת דְּאִינוּ אֶלְא לְמִצְוָה וְלֹא מִיִּפְסִיל בְּהִכִּי.

אָלאַ דײַש לי מקום עיון במש"כ ב'פ' התכלת ד' מ"ט לפי מה שצדדו שם לומר דקונדם תמיד ש'ל שחר פסול נמי איפא. א"כ ה'א דאמרינו במנחות עולת תמיד ש'נשחטה שלא לשמה פשיטה אע"ג דהוי קונדם התמיד היינו דשחיטה לאו עבודה היא ויזרוק אחר התמיד.

ואמאי לא הוי מחוסר זמן כמו אם שחט חטאת מצורע קונדם לאשמו ואין פאן מקומו להאריף בזה מ"מ מש"כ נראה ברור דלא שייף בכל קדימות שלא נאמרו אלא למצנה דין מחוסר זמן.

אָלא דאפתי איפא למידק מהא דבמנחות שם בעי למימר דהא דהקדים מתן שמן למתן דם דיתחזר ויתן מתן שמן הוא משום דהוי מחוסר זמן. אע"ג דאפתי לא ידע מקרא דתהיה לעיכובא אלמא אע"ג דלא נאמרה אלא קדימה למצנה אפ"ה הוי מחוסר זמן.

אָבל פבר הקשו התוס' ז"ל מהא דיומא דאי לאו דנאמר ביוה"כ חוקה לעיכובא לא מיפסיל אם שינה הסדר ולית ביה משום מחוסר זמן. ותי' שם דדווקא במצורע דסדר טהרתו פה הוא.

הוא דמיקרי מחוסר זמן בהקדם א' לחבירו. אָבל בשאר קרבנות לא שייף מחוסר זמן ע"ש.

ודווקא קונדם אשם הוא דמיקרי מחוסר זמן משום דעיקר טהרה תלויה באשם ועי' בתוספתא סוף נגעים דתני התם הקדים עולתו לאשמו פשיטה ולא עלה לו אלמא דאפילו עולה לא יצא ידי חובתו קונדם האשם וממילא חטאת פסול לגמרי.

והיינו דקונדם האשם אינו ראוי לשום פפירה דבטומאתו הוא ואע"ג דכתיב והעלה ש'העלה פבר היינו קונדם לחטאת אָבל לא קונדם לאשם. ובזה יש לחלק קצת בין שחיטת חטאת קונדם דחשיב ליה מחוסר זמן משום דלא נטהר עדיון ולא חזי לשום פפירה ובין שחיטת קרבן קונדם תמיד ש'ל שחר דאע"ג דהקרבתו פסול מ"מ לא מיקרי מחוסר זמן עי"ז.

ועי' תוספתא פ"ד דפסחים דתני התם הקדים אשמו קונדם גזילו או קונדם מעילתו ג"כ לא יהא מפרס כו'. ועי' בד' הרמב"ם ז"ל בפ"ה מה' מח"כ שכ' טעמא דהקדים שמן לדם פסול משום דכתיב תהיה לעיכובא.

ועי' לח"מ ז"ל שם שדקדק אמאי לא כ' הטעם משום מחוסר זמן ונראה דמפני קושיות התוס' ז"ל שם במנחות פתב פן ודו"ק: שם תוס' בד"ה אשם דלא אתי כו' תימא כו'. פבר פתבתי לעיל דמוצא שפתיף איצטריף גם לעולה וש'למים דאין מרצין.

אָבל תמיהתם בלא"ה יש ליישב דלא שייף למילף בהקישא אשם מעולה וש'למים שייבא בלא ריצוי פיון דיש חילוק ביניהו בעלמא היינו לאחר מיתה דעולה וש'למים שבאין בנדר ונדבה באין גם לאחר מיתה.

ואשם דאתי לכפירה אינו בא לאחר מיתה היינו בלא בעלים וה"ה הכא אם אין מרצה אינו ראוי לבא פלל וע"כ לא ילפינו לקמן בהקישא היינו דאשם לא לירצו כמו ש'למים דלא אשפחון בעלמא דאשם ירצה וש'למים לא ירצו.

והכי משמע מפשטא דשמעתין דפריה אשם מנלן וכו' לקמן אמרינו אשם לא לייתי פלל ומהיכא תיתי לומר כן הא באשם לא כתב פסול שלא לשמו ומהקישא דשלמים הוא דילפינו א"כ דיו לבא מן הדין להיות כנדון.

ולא מצינו טפל חמור מן העיקר דשלמים כשרים ואשם ליפסיל. וכ"ת דפריה אשם ליפסיל מהקישא דחטאת הא פתבו התוס' ו"ל דליכא למילף מהקישא דחטאת מדאיצטריה למיכתב בחטאת ופסח ליכתוב בחטא מינייהו ונקיש ליה כל שאינו בא בנדר ונדבה פמותו.

אלא משמע דמסברא פריה נהי דילפינו פסול שלא לשמו באשם משלמים מ"מ כל חד כדיניה זה שבא לאחר מיתה פשר ולא עלה וזה פסול לגמרי. ומד' התוס' ו"ל גופא מוכיח דלאו משום הקישא דחטאת הוא דפריה על אשם דא"כ מאי מקשי גילף אשם מהקישא דשלמים פינו דאיכא לאקשוני לחטאת לחומרא.

וגם מה שתייר דה"א איפכא דגילף שלמים מאשם ג"כ אינו מוכן דיותר מסתבר למילף אשם משלמים פינו דעיקר פסול שלא לשמו גביה משלמים ילפינו. אלא נודאי לא ילפינו בזה חד מחבריה ואוקי כל חד כדיניה בעלמא הבא בנדר ונדבה ולאחר מיתה ה"נ פשר אינו מרצה.

ומי שאינו בנדר ונדבה ואינו בא לאחר מיתה ה"נ מסברא ה"א דליפסיל: שם תוס' בד"ה הא שאר קדשים כו' וא"ת ל"ל אותה כו' קושיתם ו"ל היא למאי דמשמע דממיעוטא דאותה פתח ר"ל לכל הקדשים דכשרות שלא לשמן.

ואי לאו אותה ה"א דכולן פסולות וע"ז הקשו הא שמעינן לה דכל הקדשים כשרים מדאיצטריה קראי לעכב בפסח וקדשים. ובמה מצינו והיקש ליכא למילף מינייהו והן הן הדברים שכ' ג"כ בהג"ה לעיל בד"ה אימא אבל למסקנא דבעולה ושלמים פתיב קרא דמוצא שפתיה דכשרים שלא לשמה נודאי דאיצטריה מיעוטא דאותה למעוטי אשם דאינו בא בנדר ונדבה דה"א דלא לייתי פלל.

דאין למעט אשם מדאיצטריה עיפוכא בחטאת ופסח דהשתא איצטריה למיכתב בתרנוניהו דאי לא כתב אלא בחטא בחטאת או בפסח ה"א דגילף אידך מעולה ושלמים דכשרים. וכינון דתרנוניהו צריכי שפיר הוי ילפינו אשם מינייהו דפסול הוא להכי איצטריה מיעוטא דאותה.

וכ"כ הבה"ז ו"ל. אלא דאפתי קשה ל"ל מיעוטא דאו ה הא מדכתיב בפסח וחסטאת שמעינן דשאר קדשים כשרות דאל"ה ליכתוב בחטא דפסול וממילא שמעינן דכל שאינו בא בנדר ונדבה פסולין כמו חטאת או פסח.

ובלא"ה הוי מקשינן לחומרא לחטאת או לפסח. ועוד למאי דמשמע הכא בשמעתינן דמסברא ה"א דכל שאינו בא לאחר מיתה אינו מרצה א"כ לא ליכתוב עיפוכא לא בחטאת ולא בפסח וממילא שמעינן דכל אלו שאינן באין לאחר מיתה ולא בנדר ונדבה פסולין לגמרי שלא לשמה.

אֵלָא מְדַכְתִּיב בְּחֻטָּאת וּפְסַח ש"מ דְּאֵשֶׁם פֶּשֶׁר וְעוֹד לר' אֱלִיעֶזֶר דס"ל לְקַמֵּן דְּמִיעוּטָא דְּאוּתָהּ לָאו מִיעוּטָא הִיא א"כ לְמָה לִי לְמִילָף אֵשֶׁם בְּהַקְיִישָׁא מְחֻטָּאת תִּיפּוּק לִיה מְסַבְרָא דְּכָל שְׂאִינוּ בָּא בְּנִדְר וּנְדָבָה לָא לִיתִיהָ כְּלָל.

וּלְזָה י"ל דְּלר' אֱלִיעֶזֶר אֵשֶׁם נָמִי בָּא בְּנִדְר וּנְדָבָה כְּדָמֵר בְּכָרִיתוֹת מְתַנַּדְב אָדָם א"ת כְּכָל יוֹם וְלָא הוּי מְמַעֲטִינָן לִיה מְקַרָּא דְּמוֹצָא שְׁפַתְיָהּ. וְנִרְאָה דְּהָא דְּקָאֵמֵר אֵשֶׁם לָא לִיתִי כְּלָל קָאֵמֵר הֵכִי דְּרָהּ שְׁקֵלָא וְטַרְיָא וְה"ה דְּאִיפָּא לְמִימֵר אִיפְכָּא דְּלִיחְצוּ פְּדַמְסִיק עַד דְּסִלְקָא שְׁמַעְתָּא דִּילְפִינוּ בְּהַקְיִישָׁא דְּזוֹאת הַתּוֹרָה.

וְהַשְׁתָּא אִי לָא פְּתַבָּה רַחֲמָנָא בְּחֻטָּאת וּפְסַח לְפִסּוּל הֵנָּה יְלַפִּינוּ כְּוָלָה בְּהַקְיִישָׁא מְשַׁלְמִים דְּכְשָׁרִים לְהֵכִי אִינְצִטְרִיָּה לְמַכְתְּבֵי בְּחֻטָּאת וּפְסַח. וְאִי לָאו דְּכַתִּיב אוּתָהּ מִיעוּטָא הוּי מְקַשְׁינָן אֵשֶׁם לְחֻטָּאת דְּדָמִי לִיה שְׂאִינוּ בָּא בְּנִדְר וּנְדָבָה לְהֵכִי כְּתַב רַחֲמָנָא אוּתָהּ.

וּלְקַמֵּן בְּשְׁמַעְתִּין בְּהָא דְּאִמְרִינוּ בְּטַעֲמֵיהָ דְּר"א מְשׁוּם הַקְיִישָׁא דְּכַחֲטָאת כְּאֵשֶׁם יְתַבְּאָר עוֹד בְּזָה: שְׁם גְּמָרָא אֵשֶׁם אֶרְצוּיִי נָמִי לִירְצוּ כו'. צְרִיָּה לְדַקְדַּק מֵאִי קָאֵמֵר אִי דְּנִימָא דְּאִיסוּר שְׁלָא לְשִׁמָּה לִיתִיהָ כְּלָל בְּאֵשֶׁם אוּ דְּנִימָא דְּאִיסוּר אִינוּ אֵלָא לְמַצְוָה אַבְל אֶרְצוּיִי מְרַצִּי וְלִפִּי מִש"כ הַתּוֹס' ז"ל לְעִיל דְּבַמְקַרָּא דְּמוֹצָא שְׁפַתְיָהּ יְלַפִּינוּ אִיסוּרָא א"כ הַשְׁתָּא דס"ד דְּאֵשֶׁם לָא הוּי בְּכָלֵל הָאִי קָרָא אֶפִּילוּ אִיסוּרָא נָמִי לִיכָּא.

אַבְל כְּבָר פְּתַבְתִּי שְׁם דְּשְׁמַעִינוּ אִיסוּרָא מְהָא גּוּפָא דְּאִמְרָה תּוֹרָה דְּבַעֲיָנוּ לְשִׁמָּה. וְא"כ י"ל דְּנָהִי דְּאִיסוּרָא יְלַפִּינוּ בְּאֵשֶׁם מְשַׁלְמִים מ"מ שְׁלָא לְרְצוֹת לָא יְלַפִּינוּ מְשַׁלְמִים כִּינּוּ דְּאִינוּ בָּא בְּנִדְר וּנְדָבָה אֵלָא דְּהַשְׁתָּא דְּלָא סְלִיק אַדְעַתְיָה הַקְוִשָׁיָא דְּזוֹאת הַתּוֹרָה מְנַלְן לְמִילָף אֶפִּילוּ אִיסוּר שְׁלָא לְשִׁמָּה מְשַׁלְמִים דְּבַמָּה מְצִינוּ לִיכָּא לְמִילָף כְּדָאִמְרִינוּ מֵה לְשַׁלְמִים שְׁפָן טַעוּנִין כו'.

ע"כ נִרְאָה דְּפִרְיָה מְנַלְן בְּאֵשֶׁם אֶפִּילוּ אִיסוּר שְׁלָא לְשָׁמוּ. אֵלָא דָּא"כ לָא שְׁיִיכָּא קוּשָׁיָא זוּ לר"ל דְּלכ"ע קוּשָׁיָא אֵשֶׁם מְנַלְן כִּינּוּ דְּלָא סְלִיק אַדְעַתְיָה הַקְוִשָׁיָא דְּזוֹאת הַתּוֹרָה.

וְעוֹד דְּתִיקְשִׁי נָמִי עוֹלָה מְנַלְן דְּמַקְרָא דְּמוֹצָא שְׁפַתְיָהּ לָא שְׁמַעִינוּ אִיסוּרָא כְּדָאִמְרִינוּ לְעִיל דְּאִי לָאו זֹאת הַתּוֹרָה לָא יְדַעִינוּ בְּמֵאִי. וְדַלְמָא לָא מְיִירִי קָרָא דְּמוֹצָא שְׁפַתְיָהּ אֵלָא בְּשַׁלְמִים דְּנִנְאָמֵר בְּהֵם אִיסוּר שְׁלָא לְשִׁמָּה אַבְל לָא בְּשִׁאָר קַדְשִׁים.

וְאִם נִאֵמֵר דְּלִאִיסוּרָא שְׁפִיר יְדַע הַקְוִשָׁיָא דְּזוֹאת הַתּוֹרָה אֵלָא דְּלַעֲנָן רִיצוּי ס"ד דְּלָא מְקַשְׁינָן מְשׁוּם דְּזָה בָּא בְּנִדְר וּנְדָבָה וְזָה אִינוּ בָּא בְּנו"נ א"ש: שְׁם תּוֹס' בְּד"ה תּוֹדָה יוֹכִיחַ כו'. תּוֹדָה וּשְׁלָמִים לָא אָתוּ בְּנִדְבַת צִיבּוּר.

וּלְהֵכִי שְׁפִיר קָאֵמֵר תּוֹדָה יוֹכִיחַ דְּלִיתִיהָ כְּלָל בְּצִיבּוּר וְהַגְה"ת הַצ"ק ז"ל אִינוּ מוּכְוּ: ע"ב גְּמָרָא חֻטָּאת נָמִי מְקַרְב קָרְבָּה מוֹתְרָה. וּלְהֵכִי לָא נִיחָא לִיה לר"א בְּאֵשֶׁם דְּלְהֵכִי פֶּשֶׁר מְשׁוּם דְּקָרְב מוֹתְרוֹ דְּהָא חֻטָּאת נָמִי קָרְב מוֹתְרוֹ וְאִפ"ה פִּסּוּל וְהִינְנוּ מְשׁוּם דְּהוּא עֲצָמוּ לָא קָרְב לְאַחַר מִיתָה.

וְה"נ אֵשֶׁם לִיפְסַל דְּהַשְׁתָּא לְקוּשָׁיָא דְּר"ל ס"ל מְסַבְרָא דְּפִסּוּלִין הֵם אִם אִינוּ מְרַצִּין. וּפְרִיק חֻטָּאת שְׂאִנִּי דְּכַתִּיב בִּינָה הוּא וְגַלִּי רַחֲמָנָא דְּפִסּוּל הוּא.

אָבֿל בַּאָשֶׁם דְּלִיכָא קָרָא מְסַבְּרָא לָא תִיקָשִׁי לֵן דְּלִיפְסִיל אַם אִינוּ מְרַצָּה פִינֵן דְּאַשְׁפָּחֵן דְּבָא מוֹתְרוּ לְאַחַר מֵיתָה וְה"ה דְּהֵכָא בָּא וְאִינוּ מְרַצָּה. וּפְרִיף אָשֶׁם נְמִי פְתִיב בְּיָה הוּא וְהִיכִי מְצִית לֹמֵר דְּפִסּוּלָה דְּחֻטָּאת הוּא מְדַגְלִי רַחֲמֵנָא וּכְתִיב בְּיָה הוּא א"כ אָשֶׁם נְמִי פְתִיב בְּיָה הוּא אֱלָא ש"מ דְּחֻטָּאת מְסַבְּרָא פִסּוּל הוּא פִינֵן דְּאִינוּ מְרַצָּה לָמָּה הוּא בָּא וְלָא מְהַי מַה שְּׁמוֹתְרוּ בָּא לְאַחַר מֵיתָה וְה"נ אָשֶׁם.

וְשִׁפִּיר מְקָשִׁי ר"ל עַל אָשֶׁם לָמָּה הוּא בָּא וְלָא אָמַר לִיָּה ר"א מִיָּדִי. וּמְשַׁנֵּי דְהוּא דְאַשְׁמֵן לְאַחַר הַקְּטֻרֶת אִימּוּרִין הוּא.

וּלְמִסְקָנָא זֹו הָוִי מְצִי ר"א לְמִימַר לר"ל דְּבַאָשֶׁם נְמִי לָא תִקָּשִׁי לָמָּה הוּא בָּא פִינֵן דְּמוֹתְרוּ אֲתִי לְאַחַר מֵיתָה וְאַשְׁפָּחֵן דְּקָרֵב בְּלֹא רִיצוּי. וְלָא תִקָּשִׁי לַפ"ז אוֹתָהּ לָמָּה לִי דְכָבֵר פְּתַבְתִּי דְּלְמִסְקָנָא אִיזְטְרִיף לְקָרָא דְמוֹצָא שְׁפַתִּיף גַּם לְעוֹלָה וּשְׁלָמִים לְגִלוּיִי דְאִינוּ מְרַצָּה וְכִינֵן דְּכַתֵּב קָרָא דְמוֹצָא שְׁפַתִּיף ה"א דְכָל שְׁאִינוּ בָּא בְּנִדָּר וּנְדָבָה אֲרֻצוּיִי נְמִי לָא מְרַצִּי לְהִכִּי אִיזְטְרִיף אוֹתָהּ לְמַעוּטִי.

וְהַש"ס לָא פְרִיף הֵכָא אֱלָא לְמֵאִי דַס"ד דְּטַעֲמָא דְמַתְנִי מְסַבְּרָא הוּא. וְעַפ"ז יֵשׁ לִישֵׁב קֶצֶת הָא דְקָאֵמַר הַש"ס הֵכָא דְפִסּוּל דְּחֻטָּאת הוּא מְקָרָא דְהוּא וְלָא מְהַי קְרָאִי דְלִקְמוֹן.

וּכְמוֹ שְׁהַקְשׁוּ הַתּוֹס' ז"ל דְלִפִּי קְוָשִׁיא דר"ל אֲכַתִּי לָא קָמָה לֵן טַעֲמָא דְמַתְנִיתִין דְּכָל הַקְּדָשִׁים אִינוּ מְרַצָּה וְחֻטָּאת פִּסּוּל וְהִינֵנו דְמַזָּאת הַתּוֹרָה לָא שְׁמַעִינוּ אֱלָא מְצוּהַ בְּעַלְמָא וּבְדִיעֵבַד אִיכָּא לְמִימַר דְאַרְצוּיִי נְמִי מְרַצִּי וְהִינֵנו דְמִקָּשִׁי ר"ל.

וּלַפ"ז לִיכָּא לְמִילַף פִּסּוּל דְּחֻטָּאת מְהַי קְרָאִי דְלִקְמוֹן. דְאַדְרָבָּא תִקָּשִׁי אִיפְכָּא מְנַלֵּן דְּחֻטָּאת פִּסּוּל לְגַמְרִי דִילְמָא לָא יִלְפִינֵן מַזָּאת הַתּוֹרָה אֱלָא לְמַצְנָה וּקְרָאִי דְחֻטָּאת אֲתִי לְאַשְׁמַעִינוּ דְאִין מְרַצָּה.

וּמִינָה נִילַף לְכָל הַקְּדָשִׁים דְאִין מְרַצִּין. וְאִי מְשׁוּם דְמְסַבְּרָא אֲמַרִינֵן בְּחֻטָּאת אַם אִין מְרַצִּין לָמָּה בָּא א"כ תִקָּשִׁי אָשֶׁם נְמִי לִימָא הִכִּי לְהִכִּי קָאֵמַר הַש"ס דְּפִסּוּל דְּחֻטָּאת הוּא מְשׁוּם דְּכַתִּיב הוּא בְּהַוְוִיָּתוּ? הָא וְהוּא מִיעוּטָא הוּא לְעִיכּוּבָא לְגַמְרִי אָבֿל לְמִסְקָנָא דְשְׁמַעִינוּ בְּשְׁלָמִים דְאִין מְרַצִּין מְקָרָא דְמוֹצָא שְׁפַתִּיף.

א"כ פִּי יִלְפִינֵן לְמַצְנָה מְשְׁלָמִים הִינֵנו דְאִין מְרַצִּין וְע"כ קְרָאִי דְחֻטָּאת אֲתִי לְעִיכּוּבָא: אָבֿל הַתּוֹס' ז"ל בַּד"ה חֻטָּאת לָא נ"ל שְׁיִשְׁאָר בְּקוֹשְׁיָא עַל ר"א וְגַרְסִי וְחֻטָּאת כּו' וְהַפֵּל מַד' רַב שְׁשֵׁת דְּמִשְׁנֵי דר"א לָא הָוִי מְצִי לְמִימַר דְאַשְׁמֵן קָרֵב מוֹתְרוּ דְהָא חֻטָּאת נְמִי קָרֵב מוֹתְרוּ וְאַפ"ה מִיעֵט רַחֲמֵנָא הוּא וְה"נ אִין לְהַכְשִׁיר אָשֶׁם מְטַעֵם זֶה וּלַפ"ז קָשָׁה קֶצֶת לָמָּה לִיָּה לר"ש לְמִימַר דְמְקָרָא יִלְפִינֵן דְּחֻטָּאת פִּסּוּל תִּיפּוּק לִיָּה מְמַתְנִי דְתַנֵּן דְּחֻטָּאת פִּסּוּל וּלְהִכִּי לָא מְצִי לְמִימַר דְאַשְׁמֵן פְּשֵׁר מְשׁוּם דְמוֹתְרוּ קָרֵב הָא חֻטָּאת נְמִי מוֹתְרוּ קָרֵב וּפִסּוּל הוּא וְכִי ר"ש טַעֲמָא דְמַתְנִיתִין אֲתִי לְאַשְׁמַעִינוּ.

וְעוֹד דְאַטּוּ מְשׁוּם דַּגְזָה"כ הוּא בְּחֻטָּאת לְפִסּוּל קָשִׁיא לר"ל עַל אָשֶׁם אַם אִינוּ מְרַצָּה לָמָּה הוּא בָּא וְכִינֵן דְמוֹתְרוּ קָרֵב לְאַחַר מֵיתָה ה"נ יְכוּל לְבָא גַּם בְּלֹא רִיצוּי וְאִי מְקָשִׁי לִילַף מְחֻטָּאת בְּמַה מְצִינוּ לִיכָּא לְמִילַף אָשֶׁם מְחֻטָּאת.

ואי בְּהִקְשָׁא דְזֹאת הַתּוֹרָה א"כ יִקְשֶׁה לִּיה נְמִי בְּעוֹלָה וּשְׁלָמִים גַּיְלַף בְּהִקְשָׁא מַחֲטָאת דְּפָסוּלִין. אֲלֵא וְנִדְאֵי דר"ל מְסַבְּרָא הוּא דְמַקְשֵׁי.

תַּדַּע דְּאֵי מַקְשֵׁי מְהֵא דְבַחֲטָאת גַּלִּי רַחֲמֵנָא דְּפָסוּל ה"ה בְּאַשְׁמ. א"כ בְּעוֹלָה וּשְׁלָמִים נְמִי יִקְשֶׁה לר"ל גַּיְלַף מְפָסַח דְּמוֹתְרוּ קָרַב שְׁלָמִים וְאַפ"ה פָּסוּל הוּא ה"נ עוֹלָה וּשְׁלָמִים.

ואע"ג דַּיֵּשׁ לֹזְמֵר דְּעוֹלָה וּשְׁלָמִים קַרְבִּין לְאַחַר מִיתָה בְּשִׁמּוֹן הֶרְאֵשׁוֹן לְשֵׁם עוֹלָה אוּ שְׁלָמִים וּפְסַח אֵינוֹ קָרַב מוֹתְרוּ בְּשִׁמּוֹן הֶרְאֵשׁוֹן אֲלֵא לְשֵׁם שְׁלָמִים מ"מ מוֹתְרוּ קָרַב יוֹתֵר מַחֲטָאת וְאַשְׁמ דְּהַמוֹתֵר צָרִיף רַעְיָה.

אֲלֵא דְלִשְׁיטַת הַתּוֹס' ז"ל בד"ה גִּיתֵק בְּאַשְׁמ וְחֲטָאת זְכַר הַמּוֹתֵר עֲצָמוֹ קָרַב עוֹלָה וְשֵׁם יִתְבָּאֵר בְּזֵה. גַּם מַה שְׂכ' דְקוֹשְׁיַת הַש"ס אֲשֶׁם נְמִי נְאָמַר בּוֹ הוּא פָּרִיף הִיכִי מְמַעֲטִינָן לִיה מְאוּתָה.

קוֹשְׁיָא זֶה אֵין לָהּ שְׁיִיכוּת פְּאֵן וְאַמְתְּנִיתִין לִיקוּם וְלִיפְרֵף ע"כ נִרְאֶה יוֹתֵר כְּפִי רֵאשׁוֹן. וְע"פ מְסַבְּרָא זֶה דְשִׁמְעִין דְבַחֲטָאת נְמִי אֲפָשֵׁר לֹזְמֵר מְסַבְּרָא דְבָא וְאֵינוֹ מְרַצָּה מְשׁוּם דְּמוֹתְרוּ קָרַב לְאַחַר מִיתָה א"ש הָא דְקוֹ"ל לְקַמֵּן בַּחֲטָאת שְׁשִׁחְטָה לְשֵׁם חוֹלִין דְבָא וְאֵינוֹ מְרַצָּה.

וּלְפּוּם סוּגְיָא דְשִׁמְעִין יִקְשֶׁה מְנַלן הָא דִּילְמָא אַרְצוּיִי נְמִי מְרַצָּה. וְחֲטָאת לִיכָא לְמִילַף בְּהִקְשָׁא דְזֹאת הַתּוֹרָה דְאֵינוֹ מְרַצָּה וְא"כ בַּחֲטָאת קוֹשְׁיַת ר"ל בְּמַקּוּמָה עוֹמְדַת אִם בָּא אַמְאֵי אֵינוֹ מְרַצָּה וְאִם אֵינוֹ מְרַצָּה לְמָה בָּא וְכִינּוֹן דְגַלִּי רַחֲמֵנָא דְלֵא מִיפְסָל לְשֵׁם חוֹלִין אַרְצוּיִי נְמִי לִירְצוֹ וְלְפִי הַנ"ל גִּיתֵק אֵינוֹ מְרַצָּה דְאַשְׁכַּחַן בַּחֲטָאת דְמוֹתְרוּ קָרַב בְּלֵא בְּעֵלִים לְהִיכִי לְשֵׁם חוֹלִין אֵינוֹ מְרַצָּה ג"כ וְלִיתְהִי לְקוֹשְׁיָא דר"ל וְיִתְבָּאֵר לְקַמֵּן עוֹד בְּזֵה בַס"ד: שֵׁם תּוֹס' בד"ה מִיַּעַט רַחֲמֵנָא כו'.

וְתַמְהוּ ז"ל הָא דְלְקַמֵּן יִלְפִינּוּ עֵינְכּוּבָא דְחֲטָאת מְקַרְאֵי אַחֲרֵינָא וְתַמִּיהָ גְדוּלָה הִיא וְעַל תִּי' שֶׁל הַר"ר חַיִּים הַקָּשׁוּם הֵם בְּעֲצָמָם ז"ל. וְמַה שְׂתִי' עוֹד דְאִיֶּצְטְרִיף הוּא לְגַלוּיִי עַל הוּא דְמִנְחַת קִנְאוֹת דְמַעֲכְבוּ ג"כ אֵינָה מוּבָן דְהָא מְמַשְׁמַעוּתָא דְהוּא דְרִשְׁינָן מְעוּטָא.

וְאַפְּי' אֵי לָא פְתַב רַחֲמֵנָא הוּא בַּחֲטָאת. בְּמִנְחַת חוּטָא וְקִנְאוֹת שְׁפִיר דְרִשְׁינָן מִיַּעוּטָא מְהוּא.

אֲלֵא וְנִדְאֵי מְשִׁמַּע דְמַהוּא דְחֲטָאת יִלְפִינּוּ פָּסוּל שְׁלֵא לְשִׁמּוֹ. וְכַדְאֲמַרִּינּוּ הֵתָם בְּמִנְחוֹת חֲטָאת טַעְמָא מְאִי דְכְתִיב בְּיָה הוּא אֲלֵא דְלְקַמֵּן בד' ר"א מְשִׁמַּע קֶצֶת פְּהֵאֵי תִירוּצָא דְאֲמַרִּינּוּ הֵתָם חֲזוֹר ר"א וְדָנוּ דִּין אַחַר חֲטָאת נְאָמַר בּוֹ הוּא כו' פָּסַח נְאָמַר בּוֹ הוּא כו' אֲשֶׁם נְמִי נְאָמַר בּוֹ הוּא מְשִׁמַּע דְבָא וְיָדוּן פְּעִין מַה מְצִינּוּ מְדִאֲשְׁכַּחַן בְּהִנֵּי דְנְאָמַר בְּהֵן הוּא וּפְסוּלִין שְׁלֵא לְשִׁמּוֹ ה"נ אֲשֶׁם.

וְהִינּוּ דְחֲשִׁיב נְמִי פָּסַח שְׁנֵא' בּוֹ הוּא. אַע"ג דְלָאוּ מְהוּא יִלְפִינּוּ פָּסוּל שְׁלֵא לְשִׁמּוֹ בְּפָסַח כְּדִמְסַקִּינּוּ לְקַמֵּן.

וְלְקַמֵּן מְתַבָּאֵר יוֹתֵר בְּזֵה: שֵׁם גְמָרָא לִימָא לִי' כו' הִנֵּי נְמִי לִיתִי וְלִירְצִי. מְשִׁמַּע דְבְּעֵי לְמִימַר דְלִהִיכִי אֲתוּ לְאַחַר מִיתָה מְפָנִי שְׁהֵן מְרַצִּין עַל הַיּוֹרְשִׁים אֲבָל בְּלֵא רִיצוּי פְּלָל לָא אֲשְׁכַּחַן.

וקְשָׁה לִי הָאֵתָּה בְּשִׁקְלִים דָּגַר בּוֹהַ"ב שְׁמַת וְהַנִּיחַ זְבָחִים קַרְיָבִים ג"כ עִם הַנְּסֻכִים וְהָאֵתָּה בְּקַרְבָּנוֹ שֶׁל גֵּר שְׁמַת לִיכָא שׁוּם רִצְוִי דְאִין לֹא יוֹרְשִׁים כָּלֵל וְאַפ"ה קַרְיָבִים קַרְבָּנוֹתֵי וַי"ל דְּפָרִיזָה עַל ר"א שֶׁהֵבִיא מִמַּתְנֵיתִין דִּיבִיאוּ יוֹרְשִׁין עוֹלָתָהּ.

וְלִימָא לִיהֵ ר"ל דְּמַהָּ לָא מוּכָח דִּישׁ בָּאִין וְאִין מְרַצִין דְּמַרְצִין עַל הַיּוֹרְשִׁין וְעִיקָר מִקְלַתְיָהּ הוּא לְמִיִּשְׁקֵל וְלְמִיִּטְרֵי אִי יוֹרְשִׁין מִתְפַּרְרִין בְּקַרְבָּן אַבִּיהֶם אַבְל בְּהָא כ"ע מוֹדוֹ דִּישׁ בָּאִין וְאִין מְרַצִין ג"כ: שֶׁם גְּמָרָא לְמִימְרָא דְקַנְיָא כּו' קַרְיָבָה וְאִין בּוֹ שְׁוִתְפוֹת אֶלְמָא דְלֵא קַנְיָא לְהוּ וְיֵשׁ לְדַקְדָּק דִּילְמָא בְּעֶלְמָא שְׁפִיר קַנְיָא לְהוּ לְהַתְפַּרְר בּוֹ אַבְל הָכָא בְּמַנְחָה דְאִינְהָ בְּשִׁוְתְפוֹת.

אִי נִימָא דְקַנְיָא לְהוּ תִּפְסִיל הַמְנַחָה וְהָרֵי אַבִּיהֶם הֵמַת נְתַחֲזִיב בְּמַנְחָה וּמַנְלָן דִּישׁ פַּח בִּירוֹשְׁתָּם לְפִסְוֹל הַמְנַחָה וּבַכְה"ג בְּאַמַּת לָא קַנְיָא לְהוּ וְאִין לֹא מְרַצִין דְּהָא אֲשַׁפְּחוּ הָכָא דְקַרְיָבָה אַע"ג דְּלֵא קַנְיָא וְאִינְהָ מְרַצָּה עַל יוֹרְשִׁים.

דְּכִבְרַ פְּתַבְתִּי דְלַעֲנִין זֶה כ"ע מוֹדִים דִּישׁ בָּא וְאִינוּ מְרַצָּה בְּזַבְחֵי גֵר שְׁמַת וְאִין לֹא יוֹרְשׁ אֶלָּא דְהַש"ס שְׁקִיל וְטְרֵי אִי יֵשׁ קַנְיָן לְיוֹרְשׁ לְהַתְפַּרְר בְּעוֹלַת אָבִיו הֵמַת. וְא"כ הִיכָא דְאִין פּוֹסְלִין גּוֹף הַקַּרְבָּן בְּקַנְיָנָם יֵשׁ לָהֶם יְרוֹשָׁה וְקַנְיָן אַבְל אִם יִפְסֹל הַקַּרְבָּן אִין לָהֶם קַנְיָן דְּהָא אִין לָהֶם אֶלָּא זְכוּת מוֹרִישָׁן דְאֵלוּ אִיכָּא פְּמָה עֲשֵׂה גַבְיָה מְכַפְרָא זְכוּ הַיּוֹרְשִׁים לְהַתְפַּרְר ג"כ אַבְל בְּזְכוּתָם לְיִפְסֹל לְגַמְרֵי מְסַתְפְּרָא דְאִין לָהֶם זְכוּת.

וְעִי' צ"ק בְּתוֹס' בּוֹד"ה וְלֵא קַנְיָא לְהוּ וְצ"ל דְאִם יֵשׁ לְהַיּוֹרְשׁ קַנְיָן בְּעוֹלַת אָבִיו הַקַּנְיָן חָל מִמִּילָא וְאַפִּילוּ אִם יִפְסֹל הַקַּרְבָּן בְּשִׁבִיל זֶה אֶלָּא ש"מ דְאִין לָהֶם קַנְיָן כָּלֵל. וּמְסַפְקָא לִי בְּהָא דְאָמַר ר"י הַנִּיחַ מַנְחָה כּו' אִי דְנוּקָא הַנִּיחַ מַנְחָה שֶׁהַפְּרִישָׁה מַחֲזִימִים.

אַבְל אִם לֹא הַפְּרִישָׁה מַחֲזִימִים אַע"ג דְּבְעוֹלָה אָמַר ר"י בְּקִידוּשִׁין דְאַפִּילוּ לֹא הַפְּרִישָׁה מַחֲזִימִים חֲזִיבִין הַיּוֹרְשִׁין לְהַפְּרִישׁ דְשֶׁעֲבוּדָא דְאוֹרִייתָא אַבְל בְּמַנְחָה אִם הַפְּרִישׁוּ הֵם הָנִי כְּשֶׁל שְׁוִתְפוֹת וְאִינְהָ קַרְיָבָה.

וְכִינּוּ דְאִינְהָ קַרְיָבָה אִין צְרִיכִין לְהַפְּרִישׁ כָּלֵל. אִו דִּילְמָא אַפִּילוּ לֹא הַפְּרִישָׁה מַחֲזִימִים אִין לָהֶם קַנְיָן וּמַחֲזִיבִים לְהַפְּרִישׁ וְתִקְרַב: וּבְהָא דְאָמַר רַב אֲדָא אִם הִיא יְלִדָה בְּנִיָּה מִי יְלָדוּ.

יֵשׁ לְדַקְדָּק ג"כ דְּמִשְׁמַע דְאִם בְּנִיָּה יְלָדוּ פְּגוּן שְׁהִיְתָה בַּת יוֹרְשַׁת וְיְלָדָה ג"כ אִי נִימָא דְקַנְיָא לְהוּ הִיְתָה יְכוּלָה לְצִאת יְדֵי חוֹבְתָהּ בְּעוֹלָה אִמָּה. וְלְכַאוּרָה לְכ"ע אִינְהָ יוֹצֵאת בְּהָ דְדָבָר שְׁחֹבָה עָלֶיהָ הוּא וְלֹא מְצִינּוּ שְׂעִיצָא אָדָם יְדֵי חוֹבְתוֹ בְּחוֹבַת חֲבִירוֹ.

וְהָכִי מִשְׁמַע מְהָא דְהִלְכָה הִיא בְּנִזִיר דְבֵן מְגַלַּח עַל נְזִירוֹת אָבִיו. אַבְל בְּלֵא הִלְכָה לֹא הִנְהָ מְגַלַּח.

אַלָּא דפ"ו דְּכָרִיתוֹת מִשְׁמַע אִיפְכָּא דִּילִיף הֵתָם מְקַרָּא דְאִין הֵבֵן מִתְפַּרְר בְּחֻטְאָת שְׁהַפְּרִישׁ אָבִיו. מִשְׁמַע דְאִי לֹא קָרָא הִנְהָ מִתְפַּרְר בְּחֻטְאָת אָבִיו וּבְחִידוּשֵׁי לְמַס' נְזִיר שֶׁם פְּתַבְתִּי קִצַּת בְּזֵה: וּפְרִיזָה מְאִידָה דר"י דְאָמַר דב' יוֹרְשִׁין אִין מְמִירִין אֶלְמָא דְקַנְיָא לְהוּ דַּל"ה לֹא שְׁוִתְפוֹתֵין הֵם וּבְעֵי לְמִימַר מְקַרָּא דִּיּוֹרְשׁ נְמִי אֶחָד מְמִיר וְלֹא שְׁנַיִם אַע"ג דְּלֵא קַנְיָא לְהוּ עַד דְּדִינִיק מִנְיָה גּוּפָא דִּיּוֹרְשׁ מְצִי מִימַר ש"מ דְּקַנְיָא לִיהֵ דַּל"ה הִיכִי מְמִיר כִּינּוּ דְלֵא מִתְפַּרְר הוּא.

ור' יוחנן אמר דמתכפר עושה תמונה ואע"ג דלא הוי צריף לזה דר"י אתי לאפוקי מקדיש
אבל אי לא קניא להו הוי פאינו שלו ולכ"ע אינו מתפס בדבר שאינו שלו כדאי תא
בתמורה. י"ל דיורש עדיף בזה אפילו לא קניא ליה לא הוי פדבר שאינו שלו ומסקנא
מקנפא מכפרי מקיבועא לא מכפרי.

ולהכי מנחה קריבה דאין להם בה פפרה גמורה ויורש ממיר פינו דמכפר מקנפא. ושני
יורשים אינו ממירים פינו דשנתפס הם בזכות זה להתכפר מקנפא הוי פשנתפס דעלמא
דאין ממירים.

ותו לא איצטריף לדרשא דאחד ולא שנים דבלא"ה מסברא אין ממירין וכ"כ התוס' ז"ל
בד"ה מקנפא. וכן מבואר בדברי הרמב"ם ז"ל.

ועי' לח"מ פ' י"ד מה' מעה"ק: דף ו' תוס' ד"ה אחד מימר כו' ובגריש תמורה ועירכין כו'.
כבר תמה ע"ז בצ"ק ז"ל דמשנה מפורשת היא במנחות דיורש מימר ומש"כ דמברייתא
הוא דמברינן להו בריש עירכין ותמורה לית' אלא מתניתין שם בריש תמורה הפל
ממירין ובמנחות צ"ג תנן הפל סומכים.

ועי' תוס' ז"ל שם הא דמרי מהפל אע"ג דתנן בהקדא התם דיורש סומך ומימר: שם
תוס' בד"ה מקנפא תימא דבפ"ק כו'. ול"נ דוודאי מסברא לא הוי אמרינן דמימר מי
שאינו מתכפר אלא מקנפא ורחמנא הוא דרביא ליורש דמצי מימר אע"ג דאינו מתכפר
אלא מקנפא.

ולפ"ז ניחא נמי מה שהקשו מפרו של אהרן דאחיו הפהנים לא מיקרי שנתפסין אי לא
מתכפרו אלא מקנפא דלמה יקראו שנתפסין אם אין להם פס להמיר והוא לבדו מצי
מימר. והכי משמע מדאיכא תנא דס"ל דיורש אינו מימר אע"ג דמתכפר הוא מקנפא
דלא נראה לומר דהני תנאי פליגי בזה אי מתכפר הוא אי לא.

דא"כ הא דשקלינו וטרינו אי קניא להו בפלוגתא דתנאי היא אלא משמע דכ"ע מודו
דמקנפא מכפרא ובעלמא לא מיקרי מתכפר מאן דלא מתכפר אלא מקנפא וביורש הוא
דפליגי ר"מ ורבי יהודה לענין תמורה מאם המיר ימיר ויליף מינה לסמיכה ג"כ דמיקרי
קרבו ור' יהודה ממעיט ליה מסמיכה ויליף מינה לתמורה.

ועי' מש"כ בזה בריש עירכין: שם גמרא פיפרו על מה שבאו אי לא פיפרו. וקמיבעי ליה
משום דיש פאן ב' צדדים או למימר דכיפרו דאל"ה למה אמרה תורה שיקרב או איפכא
דלא פיפרו דאי פיפרו למה אמרה תורה להביא שני כדמסיק.

וכ' רש"י ז"ל דנפ"מ שלא ידאג מן היסורין בגתים. וכ' בצ"ק דכוננתו לישב קושית
התוס' ז"ל דהיינו קושית דר"ל אם אינו מרצה למה הוא בא להכי כ' דלא מיבעי ליה
הכא אי מכפר פפרה גמורה דוודאי לא מכפר פפרה גמורה כדילפינו מקרא דמוצא
שפתיך ואם לאו יהא נדבה.

אלא מיבעי ליה אם הראשון מגין מן היסורין עד שיקרב השני ע"ש. ומה אעשה אם איני
מבין דבריו ז"ל דא"כ אין פאן קושית לא על הראשון למה הוא קרב ולא על שני למה
הוא בא ומאי קאמר רב שישא דאי פיפרו שני למה הוא בא הא ראשון אינו מכפר אלא

להגן בנתיים וְשָׁנִי בָּא לְכַפֵּר כַּפֶּרֶה גְמוּרָה אֶלָּא וְנֹדָאֵי פִיפְרוּ עַל מַה שְׂבָאוּ מִשְׁמַע כַּפֶּרֶה גְמוּרָה.

וְכַנּוּנַת רַשׁ"י ז"ל פְּשוּט הוּא דְמָאֵי נַפ"מ בְּבַעֲיָא זֹו דְבִין פֶּה וּבִין פֶּה יִתְפַּר אוּ בְרָאשׁוֹן אוּ בְשָׁנִי לִז"כ דַּנְפ"מ שְׁלֵא יִדְאָג כּו' אֶלָּא דְבִאָמַת קִשָּׁה הֵיכִי ס"ד דְבְרָאשׁוֹן גְּתַפְפֵר הָא קָרָא לֹא מִשְׁמַע הֵכִי וְאִם לָאו הָוִי גְדָבָה מִשְׁמַע דְהַשְׁנִי חוּבָה וְהָרָאשׁוֹן אִינוּ אֶלָּא גְדָבָה.

וְלִזְהָ י"ל דְקָרִי לְרָאשׁוֹן גְדָבָה מִפְּנֵי שְׁלֵא יִצָּא בּוּ יְדֵי חוּבָתוֹ וְצָרִיף לְהִבִּיא שְׁנֵי אָבֵל מ"מ י"ל דְנִתְכַפֵּר בְרָאשׁוֹן. אָבֵל הָא קִשָּׁא לִי אִמָּאֵי לֹא פְשִׁיט לִיה מִבְּרִייתָא דְרִישׁ מְנַחֲתוֹת אֲשֶׁם מְצוּרַע שְׁשִׁחְטוּ שְׁלֵא לְשָׂמוּ כּו' וְצָרִיף אֲשֶׁם אַחַר לְהַכְשִׁירוּ.

אֶלְמָא דְלֹא הֵנְכָשֵׁר בְּאֲשֶׁם הָרָאשׁוֹן וּש"מ דְהַשְׁנֵי מְכַפֵּר וּמְכַשִּׁיר. וְעוֹד תַּנְיָא הֵתָם (דָּף מַח) שְׁלָמִי גְזִיר שְׁעֵשְׂאָן שְׁלֵא כְּמַצּוֹתָן הֵינְנוּ שְׁלֵא לְשָׂמֵן אִין טְעוּנָה לְחָם וְלֹא זְרוּעַ וְאִם הָרָאשׁוֹן הוּא הַמְכַשִּׁיר וְהַמְכַפֵּר אִמָּאֵי לֹא יִטְעוּ לְחָם וְכָל דֵּינֵי שְׁלָמִי גְזִיר וְרַשׁ"י ז"ל פִּי שָׁם שְׁלֵא כְּמַצּוֹתָן עוֹד פִּי אַחַר וְגַם שְׁתֵּי אֵלֶּה בְּרִייתוֹת הֵם וְאִין פֶּאן קוֹשְׂיָא כ"כ.

אָבֵל יוֹתֵר קִשָּׁה לִי מִמִּתְנִיתִין דַּפ' הַתּוֹדָה דְתַנּוּ הֵתָם שְׁחִטָּה שְׁלֵא לְשָׂמָה. וְכֵן אֵיל הַמִּילוּאִיִּם וְכַבְשִׁי עֲצָרַת לֹא קִידֵשׁ הַלְחָם.

וְאִי גִימָא דְכַפֶּרֶה הִיא בְרָאשׁוֹן אִמָּאֵי לֹא קִידֵשׁ הַלְחָם פִּינּוּ דְהוּא הַמְכַשִּׁיר וְהַמְכַפֵּר בְּדִין הוּא שְׁיִקְרַב עִם הַלְחָם וְהַשְׁנֵי לֹא יִהְיֶה טְעוּן לְחָם. וְהִיָּה נִרְאָה דְלֹא מִיבְעֵי לִיה הָכָא אֶלָּא בְּעוֹלָה וּשְׁלָמִים דְאִין לְהֵם כַּפֶּרֶה מְיֻחָדָת לְהֵכִי מִיבְעֵי לִיה נְהִי דְקָרִיָּה רַחֲמָנָא גְדָבָה וְלֹא יִצָּאוּ בּוּ יְדֵי חוּבָתָן מ"מ אַכְשֵׁר דְכִיפְרוּ עַל מַה שְׂבָאוּ.

אָבֵל קָרְבֵן שְׂבָא עַל דְבָר מְיֻחָד מְכַשִּׁיר אוּ מְכַפֵּר כַּפֶּרֶה מְיֻחָדָת פְּשִׁיטָא דְהָרָאשׁוֹן לֹא כִיפֵר פִּינּוּ דְלֹא יִצָּאוּ בּוּ בְעָלִיו. וְהַתּוֹס' ז"ל כ' אִיפְכָא דְמֵאֲשֶׁם דֵּינִיק.

וְיֵשׁ לְדַקְדָּק לְדַבְרֵיהֶם דְבְּעוֹלָה וּשְׁלָמִים לִיכָּא לְמִיפְשִׁט הָךְ בְּעֵיָא וְיֵשׁ לִזְמַר דְהָרָאשׁוֹן כִּיפֵר א"כ בְּאֲשֶׁם נְמִי מְנַלָן פִּינּוּ דְאֲשֶׁם לֹא שְׁמַעְנוּ אֶלָּא מְהַקִּישָׁא דְשְׁלָמִים וְיֵשׁ לִישֵׁב וְעַדִּינּוּ צ"ע בְּזֶה: שָׁם גְּמָרָא אִיבְעֵיָא לְהוּ אַעֲשֶׂה דְלֹא אַחַר הַפְּרָשָׁה מְכַפֵּרָא כּו'.

מִי אָמְרִינּוּ מִיֵּדֵי דְהָוִי אַחֲטָאֵת כּו' מִשְׁמַע דְבְּחֲטָאֵת לַכ"ע מְכַפֵּרָא לְאַחַר הַפְּרָשָׁה. וְקִשָּׁה מְכָאן עַל דְבָרֵי הַרְמַב"ם ז"ל בַּפ"ג מֵהַל' שְׁגָגוֹת שֶׁכ' אִם הִבִּיא חֲטָאֵת שְׁהַפְּרִישׁ עַל חֶלֶב אֱמֶשׁ עַל חֶלֶב שְׂאֵכֵל הַיּוֹם כִּיפֵר.

וְכִמוּ שְׁקִיָּים גִּירְסָא זֹו הַר"י קוֹרְקוֹס ז"ל שָׁם וְאִמָּאֵי וְהָא הָוִי חֲטָא דְלֹא אַחַר הַפְּרָשָׁה וּבְחֲטָאֵת פְּשִׁיטָא דְלֹא מְכַפֵּר לְאַחַר הַפְּרָשָׁה. וְהִיָּה נִרְאָה דְהָא דְאִמְרִינּוּ דְאִינוּ מְכַפֵּר עַל אַחַר הַפְּרָשָׁה הֵינְנוּ אִם בָּא לְכַפֵּר חֲטָא שְׁקוּנָדָם הַפְּרָשָׁה תּוּ אִינוּ מְכַפֵּר עַל חֲטָא שְׂאֵחַר הַפְּרָשָׁה.

אָבֵל אִם הִבִּיא עַל חֲטָא שְׂאֵחַר הַפְּרָשָׁה לְבַד שְׁפִיר מְכַפֵּר וְיִתְיַשֵּׁב בְּזֶה קוֹשְׁיַת הַתּוֹס' ז"ל בַּד"ה אוּ דִילְמָא כּו' ע"ש. אֶלָּא דְלֹא מִשְׁמַע הֵכִי לְקַמָּן גְּבִי שְׁעִירֵי עֲצָרַת וּיְבִנְאוּ עוֹד בְּזֶה בְּשִׁמְעָתִין.

ועי' שפּת (דף עב) בגמרא ותוס' שם: שם גמרא אימא פיפר גברא לא פיפר קמי שמיא. ובעי רב הונא למימר דאפילו עשה דסמיכה דהוי לאחר שחיטה ג"כ פיפר ולא פיפר קמי שמיא שלא עשה המצנה פתיקנה וכפירש"י ז"ל.

ומייתי ראיה מד' ר"י ב"נ דאמר במתנות הראש דאם לא נתן ג"כ פיפר ומעלין פאלו לא פיפר וליפא למימר דכאלו לא פיפר היינו דצריף לאתויי קרבן אחרניא דהאמר אם לא נתן ג"כ פיפר.

משמע מזה דלר"ע דאמר אם לא נתן לא פיפר צריף לאתויי קרבן אחרניא אלא דלר"י ב"נ ליפא למימר הכי אלא ש"מ פיפר גברא דיצא ידי חובתו ולא פיפר קמי שמיא היינו במתנות הראש גופניהו.

וה"נ התם בסמיכה גופא פיפר גברא ולא פיפר קמי שמיא. ואמר ליה רבא דהכא נמי פיפר מתן בהונות לא פיפר מתנות הראש פ"י שחיטה מצנה מתנות הראש לגמרי כן הנה נראה לפירוש.

וא"כ לריב"נ אין צריף ליתן מתנות הראש. אבל רש"י ז"ל פ"י דיביא לוג אחר ויתן מתנות הראש.

ותמהו התוס' ז"ל ע"ז מהא דאמרינן ביומא דלכ"ע מתנות הראש לא מעכבא וזה דלא פמאן דלר"ע מעכבא לגמרי כדאמר אם לא נתן לא פיפר משמע דצריף לחזור ולהביא לוג אחר וליתן על הבהונות ולריב"נ נמי צריף להביא לוג אחר ליתן מתנות הראש.

ובאמת משמע דלריב"נ פשיטא דלא בעי לאתויי קרבן אחרניא כדאמרינן אלימא כו' ולפ"י רש"י צ"ל דהא דלא מיבעי לאתויי קרבן אחרניא היינו לחזור וליתן על הבהונות אבל למתנות הראש צריף להביא לוג אחר.

וכ' התוס' ז"ל בשם הר"ר ברוף לישוב פירש"י דהא דאמרינן התם דלא מעכבא היינו דלא הוי עוד מחוסר פפרה אבל צריף להביא לוג לקיים מתנות הראש אבל לא משמע הכי שם ביומא דאמרינן גמר מתן בהונות ונשפף הלוג ד"ה מתנות הראש לא מעכבא.

ואי אתי לאשמעינן דלא מעכבא פפרה לאכול בקדשים. א"כ למאי קאמר ונשפף הלוג הו רבותא הוי מצי לאשמעינן אפילו לא נשפף דמיד אחר מתן בהונות מותר לאכול בקדשים.

דהא בנשפף ליכא נפ"מ פ"ן דצריף להביא לוג אחר לקיים המצנה. עוד דמאי קאמר ד"ה מתנות הראש לא מעכבא.

ומאי ענין זה למחלקותן. פ"ן דלוג אחר צריף להביא.

אלא דקמ"ל דמתנות הראש לא מעכבא פפרה ואי תימא דקמ"ל דאין צריף לחזור וליתן בהונות הא אפילו דמתנות הראש מעכבא פפרה נמי אין צריף לחזור וליתן בהונות כמו אם נשפף במתן בהונות דאין צריף לחזור וליתן בהיכל.

הן אמת דלר"ע דאמר אם לא נתן לא פיפר כ' התוס' ז"ל ביומא שם דצריף להביא לוג ולחזור וליתן מתן בהונות. וכ"כ רש"י ז"ל פ"א ומשמע להו הכי מדאמרינן דלריב"נ

כִּיפֵר מִתּוֹן בְּהוֹנוֹת מְשַׁמַּע דְּלִר"ע לֹא כִיפֵר גַּם מִתּוֹן בְּהוֹנוֹת אֲבָל טַעֲמָא בְּעֵי מ"ש דְּהִזְאוֹת
שְׁבִיבֵינִים וּמִתּוֹן בְּהוֹנוֹת כֹּל חַד הָוֵי כְּפָרָה בַּפ"ע וְאִם הִבִּיא לֹוג יִתְחִיל בְּמִתּוֹן בְּהוֹנוֹת אַע"ג
דְּכְתִיב וּמוֹתֵר הַשְּׁמֵן כו'.

וּמ"ש דְּמִתּוֹן בְּהוֹנוֹת וּמִתּוֹנוֹת הָרֵאשׁ חֲדָא כְּפָרָה הִיא. ע"כ נִרְאָה כַּמֶּש"כ אוֹ כַּמֶּש"כ הַתּוֹס'
ז"ל פֶּאן וּבִיּוֹמָא דְּלִרִיב"נ מִתּוֹנוֹת הָרֵאשׁ לֹא מְעַפְבָּא כְּלָל וְהַשְׁתָּא הָוֵי ד"ה דְּהִכָּא כְּמוֹ ד"ה
דְּאִיתְמַר שָׁם לְעִיל בְּמִתּוֹנוֹת שְׁל יו"כ דָּאִם גָּמַר בְּמִזְבֵּחַ וְנִשְׁפָּף הַדָּם ד"ה לֹא מְעַפְבִּי.

הֵינּוּ דְּשִׁירִים לֹא מְעַפְבָּא כְּלָל. וְא"כ י"ל דְּלִר"ע נְמִי דָּאִמַר אִם נָתַן לֹא כִיפֵר הֵינּוּ דָּאִם
לֹא נָתַן מִתּוֹנוֹת הָרֵאשׁ מְעַפְבָּא כְּפָרָה וְצָרִיף לְהִבִּיא לֹוג וְלִיתֵן מִתּוֹנוֹת הָרֵאשׁ.

אֲבָל אֵינּוּ מְוַכְרַח שְׁיַחְזוֹר וְיִתֵּן עַל הַבְּהוֹנוֹת אֲלָא בְּהָא פְּלִיגֵי דְּלִר"ע מִתּוֹנוֹת הָרֵאשׁ מְעַפְבָּא
כְּפָרָה. וְכִיּוֹן שְׁלֹא נָתַן מִתּוֹנוֹת הָרֵאשׁ הָוֵי כְּאֵלוֹ לֹא כִיפֵר כְּלָל.

וּלִרִיב"נ כִּיפֵר מִתּוֹן בְּהוֹנוֹת וְנִגְמְרָה עֵיקַר הַכְּפָרָה אֲלָא שְׁלֹא כִיפֵר מִתּוֹנוֹת הָרֵאשׁ הֵינּוּ
שְׁלֹא קִיָּים מְצֻנָּה זוֹ: וְהִנֵּה אֲלִיבָא דְּר"ע וְנִדְּאֵי לִיכָּא לְאוֹקְמֵי לְשִׁמְעָתָא דְּיוֹמָא דְּהָא ר"ע
אָמַר אִם לֹא נָתַן לֹא כִיפֵר אֲלָמָּא דְּמִתּוֹנוֹת הָרֵאשׁ מְעַפְבָּא וְהֵתָם קְאָמְרִינֵן דְּלכ"ע לֹא
מְעַפְבָּא.

אֲבָל הַרְמַב"ם ז"ל פָּסַק בַּפ"ד מַה' מַח"פ כַּר"ע דָּאִם לֹא נָתַן לֹא כִיפֵר וּבַפ"ה שָׁם פ'
כְּשִׁמְעָתָא דְּיוֹמָא דָּאִם נִשְׁפָּף הַלֹּג לְאַחַר מִתּוֹן בְּהוֹנוֹת א"צ לְהִבִּיא לֹוג אַחַר לְמִתּוֹנוֹת
הָרֵאשׁ. דְּמִתּוֹנוֹת הָרֵאשׁ לֹא מְעַפְבָּא וְהוּא פִּיֶּסְקָא דְּסִתְרֵי אֶהְדְּדִי וְכַבֵּר עֲמַד ע"ז הַר"י
קוֹרְקוֹס ז"ל.

וְכ' לְחַלְקֵי דָּאִם לֹא נִשְׁפָּף הַלֹּג וְהַשִּׁירִים בְּעֵינֵן לֹא כִיפֵר וּמְעַפְבָּא כְּפָרָה. אֲבָל בְּנִשְׁפָּף
אֵין צָרִיף לְחִזוֹר וְלְהִבִּיא לֹוג ע"ש.

וְאֵין טַעַם לְסַבְרָא זוֹ דָּאִם נִתְיַנֵּת מִתּוֹנוֹת הָרֵאשׁ מְעַפְבָּת וְאִסוּר בְּקִדְּשֵׁים אִם לֹא נָתַן אֶפְּלִיו
נִשְׁפָּף. ג"כ הֵדִין נוֹתֵן שְׁיָבִיא לֹוג אַחַר כְּמוֹ בְּשִׁירִים לְמ"ד מְעַפְבִּין.

וְעוֹד מְדַקְאֵמַר הֵכָּא אֲלִימָא דְּבְעֵי לְאַתּוּיֵי קֶרְבָּן אַחֲרִינָא וְהָאֵמַר רִיב"נ בֵּין נָתַן כו' מְשַׁמַּע
דְּלִר"ע דָּאִמַר אִם נָתַן לֹא כִיפֵר בְּעֵי לְאַתּוּיֵי קֶרְבָּן אַחֲרִינָא. וּלְפַעַנ"ד נִרְאָה דְּהַרְמַב"ם ז"ל
דְּרָף אַחַר לוֹ וְלֹא קִשְׁיֵין אֶהְדְּדִי הֵנִי תְּרַתִּי שְׁמַעְתָּא דְּהִכָּא וְדִיּוֹמָא.

וְהָא דְּבִיּוֹמָא אֶפְּלִיו לִר"ע אֲתֵיא דְּהִכָּא פְּלִיגֵי בְּמִתּוֹנוֹת הָרֵאשׁ אֵי מְעַפְבִּי וּס"ל לִר"ע דָּאִם
לֹא נָתַן לֹא כִיפֵר וְכַפְּשֵׁטִי דְּקָרָא עַל רֵאשׁ הַמִּיטְהַר וְכִיפֵר עָלָיו כו' וְאִם נִשְׁפָּף הַשְּׁמֵן מִן
הַכַּף צָרִיף לְאַתּוּיֵי לֹוג אַחַר וְיִשְׁפֹּן עַל כַּפּוֹ לִיתֵן עַל הָרֵאשׁ וְאֶפְּשֵׁר גַּם עַל הַבְּהוֹנוֹת כְּמוֹ
בְּשִׁירֵי הַדָּם לְמ"ד מְעַפְבִּי צָרִיף לְחִזוֹר וְלִיתֵן עַל הַמִּזְבֵּחַ וְלֹא עַל הַיִּסוּד לְבַד כְּדָאִמְרִינּוּ לְקַמֵּן
בַּפ' אֵיזְהוּ מְקוּמָן.

וְזֵה שֵׁכ' בַּפ"ד אִם לֹא נָתַן לֹא כִיפֵר. וְהָא דְּיוֹמָא מִקְלֵתָא אַחֲרִיתִי הִיא דְּנִשְׁפָּף הַלֹּג אַחַר
שְׁיַצֵּק הַשְּׁמֵן בְּכַפּוֹ פּוֹסֵל דְּצָרִיף שְׁיִהְיֶה הַלֹּג קִיָּים בְּשַׁעַת מִתּוֹן שְׁמֵן.

וְלְהִכִּי אִם נִשְׁפָּף בְּשַׁעַת מִתּוֹן שְׁבִיבֵינִים צָרִיף שְׁיָבִיא לֹוג אַחַר דְּהַשְּׁמֵן שְׁבִיבֵינִים נְפֹסֵל ג"כ וְכֵן
בְּשַׁעַת מִתּוֹן בְּהוֹנוֹת. וּבְהָא פְּלִיגֵי הֵנִי תַנְאֵי אֵי צָרִיף לְהִתְחִיל בְּתַחֲלִילָה אוֹ בְּמְקוֹם שְׁפֹסֵק.

אָבֵל אַם נִשְׁפָּף הַלּוֹג אַחַר שְׁנֵתָן עַל הַבְּהוֹנוֹת קוֹדֵם נְתִינַת שְׁמֵן שְׂבֻכְפוֹ עַל הָרֹאשׁ אִינוּ נִפְסָל עוֹד בְּשִׁפְיַת הַלּוֹג וְנוֹתֵן הַשְׁמֵן שְׂבֻכְפוֹ עַל הָרֹאשׁ. וְזֶה שֵׁן ד"ה אֵין מִתְּנוֹת הָרֹאשׁ מְעַכְבוֹת הֵינּוּ דְאֵין מְעַכְבוֹת שְׂיִהֵי הַלּוֹג שְׁלֵם בְּשַׁעַת נְתִינָתוֹ וְאִפְּלוּ נִשְׁפָּף נוֹתֵן הַשְׁמֵן עַל הָרֹאשׁ מִשּׁוּם דַּכּ' וּמִיָּתֵר וְהַנּוֹתֵר.

לְפִינֵן מִיָּנָה דְאִפְּלוּ לֹא נִשְׂאָר אֲלָא שְׁמֵן זֶה שְׂבֻכְפוֹ דִּיּוּ וְזֶה נִרְאֶה נִכּוֹן אָבֵל לִישְׁנָא דְמִתְּנוֹת הָרֹאשׁ אֵין מְעַכְבוֹת דְּחֻק הוּא לִפ"ז. וְעוֹד דַּכּ' הָרַמְבַּ"ם ו"ל שֵׁם דְּהַלּוֹג אָסוּר בְּאִכְלֵהָ עַד שְׂיִתְּנוּ עַל הַבְּהוֹנוֹת וְאֵי מִתְּנוֹת הָרֹאשׁ ג"כ מְעַכְבוֹת פְּפָרָה תִּאָסֵר בְּאִכְלֵהָ עַד אַחַר מִתְּנוֹת הָרֹאשׁ וְנִרְאֶה עוֹד לֹמַר דְּלִר"ע ג"כ אֵין מְעַכְבוֹת פְּפָרָה אֲלָא דִּר"ע אָמַר אַם לֹא נִתְּן לֹא כִּיפֵר דְּמִצְוָה גְּמוּרָה הִיא לְצִוְרָךְ פְּפָרָה אֲלָא דְאִינָה מְעַכְבֵּת.

וּרְיִב"נ אָמַר דְּשִׁירֵי מִצְוָה הִיא וְאִינָה בָּאָה לְכַפְּרָה כְּלָל וְהֵינּוּ כִּיפֵר גְּבֵרָא דְקִאָמְרִינֵן לְרִיב"נ. וְגַם לִיכָא חַיִּיב גְּמוּר בְּמִתְּנוֹת הָרֹאשׁ וְעַדִּינֵן צָרִיךְ עֵיוֹן: ע"ב גְּמֵרָא ת"ש ר"ש אוֹמַר כו' וְהָא הֵכָא דְלֹא אַחַר הַפְּרָשָׁה כו'.

אֲלָמָא דְמַכְפֵּר עַל עֲשֵׂה דְלֹא אַחַר הַפְּרָשָׁה ג"כ וְדַחֵי דְאִפְּרִישִׁינָהּ בְּזֶה אַח"ז. וּפְרִיךְ וְלִיקוּ כו' אֲלָא מִשּׁוּם לֵב ב"ד מִתְּנָה עֲלֵיהֶם.

וּפְרִיךְ הָא לִר"ש לִית לֵיהּ לֵב ב"ד מִתְּנָה. וְעוֹד הָא ר' יִרְמְיָה לֹא מִיבְעֵי לֵיהּ אֲלָא אַחַר שְׁחִיטָה אָבֵל אַחַר הַפְּרָשָׁה מִשְׁמַע דְּפְשִׁיטָא לֵיהּ דְּמַכְפֵּרָא.

וְדַחֵי דִּילְמָא אַת"ל קִאָמַר וְאַחַר הַפְּרָשָׁה ג"כ מְסַפְקָא לֵיהּ וְלֹא אִיפְּשִׁיט בְּעֵינֵן. דְּהָא דִּר"ש י"ל דְּאִפְּרִישִׁינָהּ בְּזֹא אַח"ז כַּמֶּש"כ הַתּוֹס' ו"ל לְקַמֵּן בְּד"ה דִּילְמָא.

וּלִפ"ז נִפ"מ לְדִינָא בְּב' שְׁעִירֵי עֲצֵרֶת דְּצָרִיךְ לְהַפְּרִישׁוֹן דְּוּקָא בְּזֹא אַח"ז וְהוּי לְרַמְבַּ"ם ו"ל לְבָאָר זֹאת. וְנִהֵי דְלִדִּינֵן אִית לָן לֵב ב"ד מִתְּנָה עֲלֵיהֶן אַחַר שְׁחִיטָה נִרְאֶה דְּלִיכָא לְמִימַר לֵב ב"ד מִתְּנָה וְכִי קוֹבֵל דְּמֵן בְּב' כּוֹסוֹת שְׁנֵי לְמָה הוּא בָּא.

וְנִרְאֶה דְאִיפְּשִׁיטָא בְּעֵין מְהָא דְּבְעֵינֵן לְמִימַר בְּשִׁבְעוֹת דְּחִיצוֹן מְכַפֵּר אִדִּינָהּ וְאִדְפְּנִימֵי וּנִפ"מ לְטוֹמְאָה שְׂאִירְעָה בֵּין זל"ז. וְכֵן לִר"מ דְּאָמַר כָּל הַשְּׁעִירִים פְּפָרְתוּן שְׁוָה.

וְא"כ בְּר"ה דְּאִיכָּא ב' שְׁעִירִים דִּר"ח וְדִר"ה ע"כ שְׁנֵי ג"כ לֹא בָּא אֲלָא עַל טוֹמְאָה שְׁבִין זל"ז. וְאִטוּ כ"ז צָרִיךְ לְהַפְּרִישׁוֹן בְּזֹא אַח"ז אוּ ע"י לֵב ב"ד.

וְכ"ת בְּכַה"ג דְּכָל שְׁעִיר חוּבָה לְעֲצָמוֹ כְּגוֹן שְׁעִיר הַחִיצוֹן דְּבָא אַחַר הַפְּנִימֵי וְכֵן דִּר"ה דְּבָא אַחַר שְׁל ר"ח מִתְּחִילָה הַנּוֹפֵרֵשׁ ע"ד שְׂיִכְפֵּר עַל טוֹמְאָה שְׁבִין זל"ז. דְּהָא ב' שְׁעִירֵי עֲצֵרֶת ג"כ כ"א חוּבָה לְעֲצָמוֹ דְּאֶחָד בָּא בְּגִלְל הַיּוֹם וְאֶחָד בָּא בְּגִלְל הַלְחָם וְאִפ"ה דְּיִיֵק מִיָּנָה דְּמַכְפֵּר עַל עֲשֵׂה דְלֹא אַחַר הַפְּרָשָׁה.

אֲלָא מִשְׁמַע דְּמַכְפֵּר עַל עֲשֵׂה דְלֹא אַחַר הַפְּרָשָׁה וְאִפְּלוּ לְאַחַר שְׁחִיטָה נִרְאֶה דְקו"ל כִּר' זִירָא דְפְשִׁיט לֵיהּ עַל טוֹמְאָה שְׂאִירְעָה בֵּין זְרִיקָה שְׁל זֶה לְזְרִיקָה שְׁל זֶה. וּמִש"כ הַתּוֹס' ו"ל לְקַמֵּן בְּד"ה דִּילְמָא דִּר"ז הַשִּׁיב בְּדָרְךָ אַת"ל.

לֹא הִבְנִיתִי דְפְשִׁיטוֹתָא הִיכִי שְׂיִיךְ אַת"ל בְּזֶה וְכִינּוּן דְּהַשִּׁיב לוֹ שְׂבָא עַל טוֹמְאָה שְׁבִין זְרִיקָה כו' ש"מ דְּפְשִׁיטָא לֵיהּ דְּמַכְפֵּר אִפִּי עֲשֵׂה דְלֹא אַחַר שְׁחִיטָה. אֲלָא דְהַש"ס לֹא פְרִיךְ מִר"ז דְאֵע"ג דִּלִּר"ז פְּשִׁיטָא לֵיהּ לְרָבָא מִיבְעֵי לֵיהּ.

אָבֵל מֵהָא דְלָא בְעֵי ר' יִרְמְיָה אֱלָא לְאַחַר שְׁחִיטָה דִּינִיק שְׁפִיר אֱלָמָא דְפְּשִׁיטָא לְהוּ דְמַכְפֵּר
עַל עֲשֵׂה דְלֹא־חַר הַפְּרָשָׁה. וּבְגוּף הַדְּבָר מֵאֵי דְמִשְׁמַע מְרִשׁ"י ו"ל וְתוֹס' ו"ל דָּאֵם הַפְּרִישׁוֹן
בב"א מִיִּפְסִיל הַשְּׁנִי.

אֵי נִימָא דְאִינוּ מְכַפֵּר עַל עֲשֵׂה דְאִחַר הַפְּרָשָׁה צ"ע דְּהָא פֶּל מוֹסְפִי הַמוֹעֲדִים חוֹבֵת הַיּוֹם
הֵם וְלֹא בָּאוּ לְכַפֵּרָה מִיְּנוּחָת אֱלָא דִּילְפִינּוּ מִקְרָאֵי דְמַכְפְּרִי עַל טוֹמְאָת מִקְדָּשׁ וְקִדְשֵׁי וְאֵי
מִתְרַמֵּי שְׁנֵי שְׁעִירֵי חוֹבָה בְּאַחַת וּבְאַחַד יִכְנֹפְרוּ וְכִי בְשָׁבִיל זֶה לֹא יִקְרַב הַשְּׁנִי וְהָכִי מִשְׁמַע
לִישְׁנָא דר' יִרְמְיָה קִיבֵל דְּמִן בב' כּוֹסוֹת שְׁנֵי לְמָה הוּא בָּא.

מִשְׁמַע דְּפְּשִׁיטָא לִיה דְּבָא הוּא וְאִינוּ נִפְסֵל אֱלָא דְלָמָּה הוּא בָּא לר"ש דְּאָמַר דְּשְׁנֵיהֶם בָּאִין
לְכַפֵּר. וְהָא דְלָא אֲשַׁכַּח ר"ש אֱלָא ב' שְׁעִירֵי עֲצָרַת לְטַעֲמִיהָ אֲזִיל דס"ל דְּלַרְגְּלִים ור"ח
לְאוּ כְּפָרָה אַחַת לָהֶם.

אָבֵל לר"מ ור"י דק"ל פְּנוּתִיהָ דר"ח וְרַגְלִים כְּפָרָה אַחַת לָהֶם כמ"ש הַרְמַב"ם ו"ל בפי"א
מֵה' שְׁגָגוֹת בר"ה דְּאִיכָּא ב' שְׁעִירִים צ"ל ג"כ דְּבָא הַשְּׁנִי לְכַפֵּר בֵּין זֶה לְזֶה וְעֵי תוֹס'
שְׁבוּעוֹת שֶׁכ' ו"ל דְּלָא מְסַתְּבַר לומר דְּבָא רַק עַל טוֹמְאָה שְׁבִין זל"ז וְהָכָא אָמַר ר' שְׁמַעוֹן
פֶּן: ד' ז תוֹס' בד"ה דִּילְמָא כו'.

וְעוֹד הֵיכָא דְלִית לִיה תְּקַנְתָּא אִית לִיה לר' שְׁמַעוֹן לֵב ב"ד מִתְּנָה כו' כצ"ל. וְעֵי בה"ז
וצ"ק ו"ל: שֵׁם גְּמָרָא תוֹדָה שְׁשִׁחְטָה לְשֵׁם תוֹדַת חֲבִירוֹ כו'.

פִּירִשׁ"י ו"ל לֹא שְׁשִׁחְטָה לְהַתְּכַפֵּר בּוּ פְּלוּנֵי דְזֶה שְׁיֻנֵּי בְּעָלִים הוּא אֱלָא שְׁשִׁחְטָה לְשֵׁם
תוֹדַת פְּלוּנֵי שְׁשִׁחַט תוֹדַת רְאוּבֵן לְשֵׁם תוֹדַת שְׁמַעוֹן. ומש"כ רש"י שְׁהִיָּה לְשְׁנֵיהֶם תוֹדָה
לֹא יִדְעָנָא לְמָה הַנּוֹצֵר לְזֶה דְּאִפִּילוּ לֹא הִיָּה לְשְׁמַעוֹן תוֹדָה וְשִׁחַט תוֹדַת רְאוּבֵן לְשֵׁם תוֹדַת
שְׁמַעוֹן הָיִי שְׁיֻנֵּי קוֹדֵשׁ דְּבְשִׁינֵי קוֹדֵשׁ לֹא בְּעִינֵי מְחֻיָּב בְּדָבָר.

וכ' עוֹד דֵּה"ה שׁוֹחַט חֲטָאת חֲלָב לְשֵׁם חֲטָאת דָּם. וְגַם בְּזֶה יֵשׁ לְדַקְדָּק אֵי פְּנוּתוֹ לְשֵׁם
חֲטָאת דָּם שֶׁל חֲבִירוֹ א"כ מֵאֵי אִירָז' חֲטָאת דָּם אֲפִילוּ חֲטָאת חֲלָב שֶׁל חֲבִירוֹ ג"כ הָיִי
שְׁיֻנֵּי קוֹדֵשׁ לְרַב חֲסֵדָא דְּבְעִינֵי דוֹנוּקָא דִּידִיָּה.

וְאֵי דִּידִיָּה קָאֵמַר מֵאֵי וְה"ה הָא תוֹדָה בְּדִידִיָּה כֵּה"ג כְּשֶׁר כְּדָאֲמַרִּין לְקַמֵּן דְּתוֹדָה לְשֵׁם
תוֹדָה בְּדִידִיָּה כְּשֶׁר הֵינּוּ תוֹדַת הֵיָם לְשֵׁם תוֹדַת בֵּית הָאֲסוּרִים: וצ"ל דס"ל לרש"י ו"ל
דוֹנוּקָא תוֹדָה לְשֵׁם תוֹדָה בְּדִידִיָּה הוּא דְלָא חָשִׁיב שְׁיֻנֵּי קוֹדֵשׁ גַּם לְרַב חֲסֵדָא דְּעִיקְרָה
נְדָבָה הִיא.

וְאֵם שְׁחַט תוֹדָה לְשֵׁם נֶס הֵיָם לְשֵׁם תוֹדָה שֶׁל בֵּית הָאֲסוּרִים לֹא מִיְּקָרִי שְׁיֻנֵּי הַשֵּׁם כ"כ.
אָבֵל חֲטָאת דְּבָא עַל חֲטָא מִיְּנוּחָד.

כִּי שְׁחַטוּ לְשֵׁם חֲטָאת שֶׁל חֲטָא אַחַר הָיִי שְׁיֻנֵּי קוֹדֵשׁ כְּמוֹ לְשֵׁם חֲטָאת חֲבִירוֹ. תַּדַּע דְּהָא
אִיכָּא מ"ד לְקַמֵּן דְּחֲטָאת חֲלָב לְשֵׁם חֲטָאת דָּם פְּסוּלָה וְאֵלוּ בְּתוֹדָה לְשֵׁם תוֹדָה לְכ"ע
פְּשִׁירָה.

ובד' הַתּוֹס' ו"ל יִתְבָּאֵר עוֹד בְּזֶה. וְהִבְה"ז פִּי' בְּזֶה ד' רש"י ו"ל לְשֵׁם תוֹדַת חֲבִירוֹ הֵינּוּ
לְגַם אַחַר שְׁנַעֲשֵׂה לְחֲבִירוֹ.

אָבֵל שְׁחַטָּה בְּשָׁבִיל עֲצָמוֹ. וְלֹא הִבְנִיתִי דְּבָרֵי ו"ל דְּהָא לְשֵׁם נֶס אַחַר בְּדִידִיָּה פְּשִׁירָה הִיא.

וע"כ מייגרי דאָמר הריני שוחט לשם תודת שמעון ואפילו אם נס אָחד להם. ושינוי בעלים לא הוי או כמש"כ התוס' ז"ל דאין שינוי בעלים בשחיטה או משום דאמר לשם תודת שמעון ולא לשם שמעון.

ונה לא הוי אלא שינוי קודש. וע"כ צ"ל פן לפי ד' הרמב"ם ז"ל דיש שינוי בעלים בשחיטה כמש"כ לעיל בכמה דוכתי.

ואמאי מכשיר רבה לשם תודת חבירו. אלא ש"מ לשם תודת חבירו שאני.

אלא דלא מצאתי בד' הרמב"ם ז"ל להאי דינא דלשם תודת חבירו לא להכשר ולא לפסול. וי"ל דאזיל בשיטת ר"ת ז"ל בתוס' בד"ה אמר רבא וכמו שיתבאר שם: שם גמרא הא תודה כו' מאי לאו דתבריה צ"ל דלא ס"ד דמייגרי בדחבריה אלא בדיוקא דתודה לשם תודה אבל תודה לשם שלמים דכשיגיה ונדאי דמייגרי בדידיה גם למאי דס"ד.

דאל"ה למה ליה למפרך מדיוקא הא תודה כו' ליפרך מתודה לשם שלמים. ואי בדחבריה פשיטא דתיקשי לרב חסדא.

אלא ונדאי בדיוקא דתודה לשם תודה הוא דס"ד דמייגרי בדחבריה דאי בדידיה לאו שינוי השם הוא כלל. ועוד מדלא אשמעינן רבותא דאפילו תודה לשם תודה איכא דפסולה וכ"ש שלמים לשם תודה דהוי שינוי השם וכדדייק הש"ס: שם גמרא חטאת חלב ששחטה לשם חטאת דם פשיגיה.

ופי' רש"י פשיגיה ועלתה לו. והבה"ז ז"ל גיחא ליה למיגרס ולא עלתה לו.

ואי עלתה לו עלתה לו לשם דם. ודבריו נפלאים הם וכבר תמה עליו הצ"ק ז"ל.

ונהי דמש"כ דבחטאת ליכא לא עלתה כלל. אלא או פסול או מרצה זה שלא בדקדוק הוא דהא מצינו בחטאת לשם חולין דכשיגיה ולא עלתה לו כדאמרין לקמן בפ' ב"ש וכמש"כ בזה לעיל.

אבל מ"מ תמוה הוא מי הכריחו להבה"ז ז"ל לומר ומה ענין פלוגתא רחוקה לזה למר לא הוי פסול מחשבה כיון דחטאת לשם חטאת נשחטה ולמר לא הוי פסול מחשבה דלשם אותה חטאת בעינן.

ומש"כ דעלתה לו לדם ג"כ תמוה ולא מסיבא כמש"כ הצ"ק אלא מגמרא דבהדיא אמרינן בכריתות ובנזיר דחטאת שהפריש על החלב אין מתפפר על הדם. ועוד נראה לי דלשם חטאת דם לאו דנתפפר להתפפר בו על הדם אלא שינוי קודש לחוד שעשאו לשם חטאת דם דומיא דלשם תודת חבירו וכמו שכ' לעיל.

ולפ"ז ל"ד שחטו אלא ה"ה נרקו אבל אם הביאו להתפפר בו על הדם לכ"ע פסול הוא וכדמשמע מברייתא דכריתות דאם הביאו על הדם לא מעל ולא פיפר ואם פיפר על החלב פשיטא דלא מעל וראיתי בכ"מ ז"ל פ' ט"ו מה' פסולי המוקדשים דמהאי טעמא פסק הרמב"ם ז"ל פרב אהא דכולהו לפסול משום דסוגיא הג'ל בכריתות ס"ל פנוניתה.

ולא הבנתי דהא ברייתא היא בכריתות ואמאי לא פריך מינה לרב דמכשר חטאת חלב לשם חטאת דם. ועוד דרב אהא נמי דפוסל הוא משום שינוי קודש.

וא"כ הָתָם דְקָתְנִי לֹא מְעַל מִשְׁמַע דְּמִיָּירִי בְּשׁוּגְג דְּבַמְזִיד בְּלֹא"ה לִיכָא מְעִילָה וּבְשׁוּגְג
לכ"ע לֹא הָנִי שְׁיִנּוּי קוּדְשׁ דְּעֵקִירָה בְּטַעוּת לֹא הָנִי עֵקִירָה. וּמֵאִי קָאָמַר לֹא מְעַל וְלֹא כִּיפֵר
כִּינּוּן דְּכִיפֵר עַל הַחֲלָב אֲלֵא נִרְאָה דְּהִיכָא דְּהִבִּיאוּ לְכַפֵּר עַל הַדָּם פְּסוּל הוּא לְכ"ע מְקַרָא
דְּקָרְבָנוּ עַל חֲטָאוֹ וְאִין זֶה בְּכָלֵל פְּסוּל מִחֲשֻׁבָּה אֲלֵא פְּסוּל גְּמוּר הוּא כִּינּוּן דְּשִׁינְיָהּ וְהִבִּיאוּ
לְכַפֵּר עַל הַדָּם.

וְהוּא הִדִּין דְּבִאָשָׁם תְּלוּי כַה"ג פְּסוּל אִם הִפְרִישׁוּ עַל סְפֵק חֲלָב וְהִבִּיאוּ עַל סְפֵק דָּם אַע"ג
דְּשִׁינּוּי קוּדְשׁ לֹא פְּסוּל כּו'. אֲבָל בְּכַה"ג דְּשִׁמְעֵתִין בִּאָשָׁם אִם שְׁחַט אָשָׁם שֶׁל סְפֵק חֲלָב
לְשֵׁם אָשָׁם שֶׁל דָּם פֶּשֶׁר.

וְדוֹנְקָא בְּחֲטָאת הוּא דְּפְסִיל מִשׁוּם דְּכִתִּיב אוֹתָהּ לְחֲטָאת כְּדֹאמְרִינּוּן לְקַמֵּן וּלְפ"ז הָא דְתַנּוּ
לְקַמֵּן חֲטָאת וְאָשָׁם לְשֵׁם חֲטָא לֹא בְּחֵד גְּוֹנָא הוּא. דְּבְחֲטָאת בֵּין שְׁשֻׁחְטוּ לְשֵׁם חֲטָאת
אַחַר אוֹ שְׁשֻׁחְטוּ לְהִתְכַּפְּרֵבוּ חֲטָא אַחַר הַכֹּל פְּסוּל.

וּבִאָשָׁה אִם שְׁחַטוּ לְשֵׁם אָשָׁם אַחַר פֶּשֶׁר וְעֵלָה כְּמוֹ לְשֵׁם תּוֹדַת חֲבִירוֹ דְּכִשְׁר לְרַבָּה כּוּ
הִיָּה נִרְאָה: אֲבָל מָה אֲעֻשָׂה אִם מִד' הֶרְמַב"ם ו'ל ג"כ מִשְׁמַע דְּכֹלְא חֵד מִיִּלְתָּא הִיא הִיָּה
דְּהִכָּא וְהִיָּה דְּכָרִיתוּת.

דְּבַפ' ט"ו מַה' פַּה"מ פֶּתַב שְׁחַטָּה לְשֵׁם חֲטָא אַחַר. כְּגוֹן שְׁבִאָה עַל אֲכִילַת חֲלָב וּשְׁחַטָּה עַל
אֲכִילַת דָּם פְּסוּלָה.

וּבַפ"ג מַה' שְׁגָגוֹת פֶּתַב לְהֵאִי דִּינָא דְתַנּוּ בְּכָרִיתוּת. וְכ' שָׁם כְּפָר בְּאַרְנוֹ בַּה' פֶּסַח"מ כּו'
מִשְׁמַע דְּהַכֹּל דִּין אֶחָד וְעֵדִינּוּן צ"ע.

וְהַתּוֹס' ו'ל בְּנִזִּיר (דָּף כז ע"ב) ס"ל ג"כ דְּחֵד מִיִּלְתָּא הִיא וְהִקְשׁוּ אַהֲדָדִי הָא דְהִכָּא אֲמַרִּינּוּ
דְּכִשְׁרָה וְהָתָם אֲמַרִּינּוּ דְלֹא כִיפֵר. וְתִי דְהִכָּא מִיָּירִי דְאִינוּ חֵיב עַל הַדָּם.

אֲבָל אִם מְחֻיָּב עַל הַדָּם פְּסוּלָה. וְלֹא מִשְׁמַע הֵכִי מָהָא דְפֶרִיף לְעִיל אַהֲדָדִי דְּבְשִׁינּוּי קוּדְשׁ
מִינּוּ לֹא מִחֲרִיב בָּהּ.

וּבַש"ב הָנִי אִיפְכָא דְעַל מִי שְׁמַחֲוִיב חֲטָאת פְּסוּלָה. וּלְפִי הַנְּ"ל גַּם בְּשִׁינּוּי קוּדְשׁ אִם מְחֻיָּב
חֲטָאת פְּסוּלָה וּבְלֹא"ה לִיכָא טַעְמָא לְחַלְקָא בֵּין שְׁיִנּוּי קוּדְשׁ אִי מְחֻיָּיב אִי לֹא.

עוֹד כְּתִבוּ הָתָם דְלֹא כִיפֵר עַל הַדָּם אֲבָל כִּיפֵר עַל הַחֲלָב שְׁהוּבָא בְּשִׁבְלִי. וְגַם זֶה קִשָּׁה
כַּמֶּש"כ לְעִיל דַּא"כ מֵאִי קַמ"ל דְלֹא מְעַל וְאִם אִינִי כְּדֹאִי לְהַכְרִיעַ מ"מ נִרְאָה לִי בְּרוּר
דְתַרְתִּי מִיָּלִי הֵם כַּמֶּש"כ: שָׁם תּוֹס' בַּד"ה רַב חֲסֵדָא נִרְאָה דְּדוֹנְקָא בְּתוֹדָה כּו'.

לֹא הִבְנִתִּי מֵאִיזָה טַעַם נִרְאָה לְהוּי הֵכִי וְהִיכֵן מְצִינוּ חוֹנָמַר בְּשִׁלְמִים וְתוֹדָה בְּפְסוּל מִחֲשֻׁבָּה
מִשְׁאָר קְרַבְנוֹת וְעֵינּוּן צ"ק: שָׁם תּוֹס' בַּד"ה אָמַר רַבָּא כּו' פִּי' ר"ת עִי' בַּה"ז וְצ"ק מַה שְׁפִי'
כְּפִי הַנּוֹסְחָא אֲשֶׁר לְפָנֵינוּ דְרַבָּא כְּרַב חֲסֵדָא ס"ל בְּתוֹדָה דְּפְסוּל אֲבָל בְּחֲטָאת כְּשֶׁרָה.

דְּבְתוֹדָה גַּזְה"כ הוּא ע"ש. וְדַבְרֵיהֶם ו'ל נְפִלְאִים חֲדָא דְהִיכֵן מְצִינוּ דְהָא דְרַבָּה אִיְדָחִי
אַדְרַבָּה רַבָּה מִיִּתָּא סִייעָתָא מְבַרִּינָא.

וְעוֹד דְלָמָּה לִיָּה לַר"ת לְמִימַר דְּכַרְב חֲסֵדָא ס"ל. וּמֵאִי קִשְׁיָא לִיָּה אִי כְּרַבָּה ס"ל.

ואי פשיטתם לעיל דבשאר קרפנות כ"ע מודים. ומדלא אשמע לן בתודה ש"מ דכרב חסדא ס"ל.

גם זה אינו דאשמע לן לאפוקי מרב אחא דפסול לקמן בחטאת מקרא דאותה לחטאת. והאמת יורה דרכו וכצ"ל דרב פרבה ס"ל דבתודה פשרה וה"ה בחטאת.

דקא דרב חסדא אינדיחי מדיוקא דטעמא דשלמים לשם תודה כו' הא תודה כו'. ובכולי' ששמעתא נראה דגרסינו רב כדאימתמר לעיל בריש מכילתין ולקמן (דף ט').

אע"ג דמאינה מימרא משמע דגרסינו רבא וכוננתו פשוט דלרב חסדא פי היכי דפסול בתודה ה"נ בחטאת וכו' דמשמע דמפרש בחטאת חבירו אבל נראה להו דמיירי לשם חטאת דם ובדידיה גופא.

ואתיא אפילו פרב חסדא. ולפמש"כ בד' רש"י ז"ל דחטאת חלב לשם חטאת דם אפילו בדידיה פסול לרב חסדא פיון דבא על חטא מיוחד י"ל דר"ת נמי הכי ס"ל.

וע"כ רב פרבה ס"ל. ולעיל רמזתי לישוב ד' הרמב"ם ז"ל שלא ביאר להאי דינא דלשם תודת חבירו.

ולפי הנ"ל י"ל דסמך אהא דכ' דבחטאת דנוקא פסול כה"ג. ממילא שמעינו דבתודה לשם תודה פשר אפילו לשם תודת חבירו.

וי"ל עוד דלפי מה שביאר הרמב"ם ז"ל לשם חטאת דם היינו שיהיאו לכפר על אכילת דם. א"כ ה"נ לשם תודת חבירו היינו לשם חבירו ממש.

וממילא פסול משום שינוי בעלים. וע"כ רבה דמכשיר ס"ל דבש"ב לא פסלי אלא בשוחט ע"מ לזרוק משא"כ לשיטתו דבכל ד' עבודות פוסל שינוי בעלים ליכא נפ"מ בפלוגתיהו: שם גמרא על מי שמחויב עולה פשרה דבעינו חבירו דומיא דידיה כפרה פמותו.

ואמר רבא על מי שאינו מחויב פלום פסולה שאין לה אדם שאינו מחויב עשה. ואמר רבא חטאת מכפרת על חייבי עשה פן הוא גוססא דילן בשמעתין וצריף לדקדק מ"ש דעל מי שמחויב עולה הוי אינו מחויב כפרה פמותו אע"ג דעולה בא על עשה אלמא דעשה לאו בת מינה דחטאת היא ועל מי שאינו מחויב פלום שפיר הוי בת מינה משום דאין לה אדם שאינו מחויב עשה.

ומד' התוס' ז"ל בד"ה חטאת כו'. נראה פיון דמחויב עולה מסתמא יביא עולה ומכפר ואין לחטאת מה לכפר ולהכי כתבו דמיירי שלא הפריש עדיין דאם הפריש ותימצא לומר דאינו מתכפרת על עשה דלאחר הפרשה הוי כמו על מי שאינו מחויב פלום.

דקא השתא אין לו עולה לכפר פיון דכבר הפרישה. וד' הצ"ק ז"ל לא הבנתי.

ואי לאו דמסתפינא הייתי גורס איפכא פגון שיהפרישה. אבל אם לא הפריש עדיין הוי כמי שאינו מחויב פלום.

והכי משמע קצת מד' רש"י ז"ל לקמן בד"ה מקופיא ואם תמצא לומר דלא מכפרא על עשה דלאחר הפרשה. א"כ אפילו אם הפרישה כבר תו ליכא עולה לכפר.

צ"ל דמ"מ מסתמא יביא עולה וכפר. וכ' עוד א"נ דאמר הרי עלי עולה דכשפרישנה
יכפר על כל עשה שעבר.

ולפי הגהתי א"ש דכ' דמצי מיירי אפילו אם לא הפריש אלא דאמר הרי עלי. וכיון שאמר
הרי עלי נודאי יפריש עולה.

ולפי הגוססא אשר לפנינו צ"ל בכוננתם דתחילה פתבו דמיירי בלא הפריש ומחויב עולה
היינו שיודע שעבר על עשה ומסתמא יביא עולה וכפר להכי כ' א"נ דאמר הרי עלי כו'.
עכ"פ נראה מד' ז"ל דעל מי שמחויב עולה כשר. משום דסתמא יביא עולה לכפר ואין
לחטאת מה לכפר.

אבל על מי שאינו מחויב כלום היינו שלדעתו אינו מחויב שפיר יש לחטאת מה לכפר.
שאין לה אדם שאינו מחויב עשה.

והיא מילתא בלא טעמא. דא"כ על מחויב חטאת ג"כ אמאי פסול נימא נמי דנודאי יביא
זה חטאתו ויתכפר.

ועוד דא"כ מאי אמר דבעינו מחויב פפרה כמותו. הא על מי שאינו מחויב כלום פסול
אע"ג דאינו מחויב פפרה כמותו.

ועוד הא דפריה לקמן למימרא דבת מינה כו' על מי שמחויב עולה כשרה הא ה"מ טעמא
אחרנא הוא דמסתמא יביא עולה. ומהא דפסולה בעל מי שאינו מחויב כלום מוכח דבת
מינה הוא ומקיבועא מכפרא ועי' רש"י ז"ל לקמן: ע"כ נראה יותר איך גוססא עולה
ששחטה על מי שאינו מחויב כלום כו' אבל חטאת בעינו מחויב פפרה כמותו דיוקא היינו
חטאת אבל פפרת עשה לאו בת מינה היא.

והרמב"ם ז"ל פ' ט"ו כ' לתרנוייהו חטאת ששחטה על מי שאינו מחויב כלום פסול שמא
מחויב הוא ואינו יודע ובהלכה י"ד שם כ' עולה ששחטה על מי שאינו מחויב כלום לא
עלתה לבעלים שאין לה אדם שאינו מחויב עשה.

ונראה דהוי גריס לתרנוייהו ובחטאת כ' הטעם שמא מחויב הוא ואינו יודע. דהאי טעמא
שאין לה אדם שאינו מחויב עשה לא שייכא בחטאת דאין זה פפרה כמותו ועל מי
שמחויב עולה כשרה כיון דנתפגין לפפרת עולה לאו בת מינה היא.

ובעולה כ' הטעם שאין לה אדם שאינו מחויב עשה ולפ"ז פסולה דחטאת על מי שאינו
מחויב כלום הוא מספק ואינו יכול להביא חטאת אחר וא"כ אין לו תקנה. וי"ל דמזה
הוציא הרמב"ם ז"ל דינו דגם על שאינו מחויב פפרה מ"מ לא עלה לבעלים כמש"כ שם
ולהכי יש לו תקנה דמ"מ לא עלה לבעלים והחטאת עצמו לא יקרב מספק שמא מחויב
הוא ואינו יודע.

אבל אי קשיא לי הא קשיא לי לשיטתו דלענין עלו לבעלים אפילו אם אינו מחויב פפרה
פלל לא עלה א"כ בעולה למה לן טעמא שאין לה אדם כו' דהא אפילו אינו מחויב כלום
ג"כ לא עלה לבעלים.

ואי משום דכתיב בעולה ג"כ לכפר עליו מחויב פפרה כמותו כמש"כ התוס' ז"ל וש"מ דאם אינו מחויב פפרה כמותו עלה לבעלים פניו דמחויב פפרה ג"כ פפרה אלא דלא עלו לבעלים דא"כ מנלן דבטטאת לא עלה לבעלים.

והיכן מצינו פזו דבעולה עלה לבעלים ובטטאת פפרה ולא עלה לבעלים. ונראה לומר דבטטאת בעינו שייכונו לכפר על החטא וכל שחישב מחשבה אחרת ולא הקריבו לכפר על חטאו נהי דכשר הוא אבל בעלים לא נתפירו אבל שאר קרבנות שאין באין על חטא עלו לבעלים ג"כ אם לא במחשבה פסולה.

ולפ"ז י"ל דהא דלשם חולין לא עלו לבעלים הוא ג"כ דווקא בטטאת כמש"כ הרמב"ם ז"ל להאי דינא בטטאת אבל בשאר קרבנות עלו לבעלים ג"כ. ויותר מזה מורה פשט לשון הרמב"ם ז"ל דהא דסתם פשר הוא דווקא בעולה ושלמים כמבואר בפ"ד מה' מעה"ק אבל בטטאת נהי דכשר הוא אבל לא עלה לבעלים כמו לשם חולין.

אבל לא משמע הכי בריש מכילתין ולקמן ס"פ ב"ש ועדיין אין הדברים ברורים אצלי עד יבא המורה צדק וכהו מכפר: ע"ב גמרא בש"ב פפרה ורב פנחס כו'. והרמב"ם ז"ל פסק כרבא דאין ש"ב לאחר מיתה.

וכ' הכ"מ דפסק כרבא דהוא בתרא. ונראה דרב פנחס הוא בתרא מדאמר ליה רב אשי דווקא קאמר מר כו' אלא משום דלעיל מסקינן דאין לירושין בקרבן אביהם פפרה גמורה אלא מקונפאי הרי דלא מיקרי בעלים וכמו לענין מנחה שם דלא מיקרו שותפים: שם גמרא פסח מנלן דשינוי קודש ושינוי בעלים פסלי בי'.

יש לדקדק אמאי לא גילף בק"ו משלא לאוכליו דלא פסיל בשאר קדשים ולא נהגי בהו יש בהם ש"ק וש"ב. פסח דפסיל ביה שלא לאוכליו אינו דין שיפסל בו ש"ק וש"ב.

ונהי דאפתי לא קם לן לפסול גם בטטאת וליכא למילף לפסול בק"ו מ"מ גילף בק"ו משאר קרבנות למצנה דאין בהם מחשבת בלתי מולין וטמאים יש בהם מחשבת ש"ק וש"ב למצנה ק"ו בפסח וקראי אתיא לעפב וראיתי בירושלמי פ' תמיד נשחט דגילף פסול ש"ב בפסח מק"ו מחטאת דלא פסיל ביה מחשבת בלתי מולין וטמאים פוסל ביה ש"ב ק"ו בפסח, וצ"ל דתלמודן לא ס"ל האי ק"ו משום דמחשבת בלתי מולין וטמאים לא שייכא אלא בפסח דאכילתו מצנה אבל שאר קרבנות אין האכילה עיקר מצותן ולהכי לית בהו מחשבת בלתי מולין וטמאים אבל הא קשיא לי לפי שיטת הרמב"ם ז"ל דזביחה ג"כ פוסלת בש"ב אפילו שלא ע"מ לזרוק א"כ למה לי קרא בפסח לשינוי בעלים בזביחה הא היינו שלא למנויו דכבר שמעינן דפוסל בפסח ועוד דתנן בפסחים למנויו ושללא למנויו פשר ואמאי והא היינו ש"ב.

ועי' רש"י ז"ל ותוס' ז"ל שם בפ' תמיד נשחט שכ' דשלא למנויו אינו ש"ב ואינו אלא בשחיטה וזה בפסח לחוד וש"ב היינו ע"מ לכפר בו שאינו בעליו וזה נוהג בכל הזבחים. אבל לד' הרמב"ם ז"ל ליכא למימר הכי דבכל הזבחים אפילו בשחיטה לחוד שלא לבעליו נפסל.

וא"כ מה ענין שלא למנויו דאיתמר בפסח לבד והיה נראה דשלא למנויו דפסח היינו ג"כ להאכיל שלא למנויו ואין זה שינוי בעלים דשחטו לבעליו אלא ע"מ להאכילו שלא

לבעליו ופסול זה לא איתמר אלא בפסח לחוד וכ"כ התוס' ז"ל בפסחים ד' ס"א בשם הרמב"א ז"ל.

וע"כ צ"ל פן לשיטת הרמב"ם ז"ל שכ' בה' קרבן פסח דהשוחט לאוכליו ע"מ לזרוק שלא לאוכליו נהי דכשר אבל אין יוצא בו ידי חובתו. וא"כ ה"ה בשלא למנויו אם שחט ע"מ לזרוק שלא למנויו ג"כ אין אדם יוצא בו ידי חובתו.

וא"כ ליפא לשנויי כמש"כ התוס' ז"ל דש"ב היינו ע"מ לזרוק שלא לבעליו דהא גם לזה לא איצטרף קרא למצוה דבכלל שלא למנויו הוא אלא ונדאי פי איצטרף קרא לשחיטה שלא לבעליו ולא שמעינן לה משלא למנויו דשלא למנויו היינו להאכילו לשלא למנויו אבל פבר העירותי לעיל בד' הרמב"ם אלו דהם דלא פמבואר בפרייתא דכיצד צולין.

ויותר נראה דצ"ל ואדם יוצא בה ידי חובתו. ועוד יש לדקדק לשיטתו שם דבלתי מולין וטמאים גם בזריקה או ע"מ לזרוק פוסל נאפילו מקצת ערלה פוסלת בזריקה פרב חסדא לשיטתו א"כ הדק"ל גילף ש"ב בק"ו מבלתי מולין וטמאים דאינו נוהג בכל הזבחים ובפסח פסול ע"מ שיתפפרו בו בלתי מולין וטמאים.

כש"כ ש"ב דפוסל בכל הזבחים אינו דין שיפסל בפסח. וי"ל דמחשבת בלתי מולין וטמאים משמע דליתיה אלא בשחיטה וזריקה אבל לא בשאר עבודות ואלו ש"ב לשיטתו פוסלות בכל ד' עבודות.

להכי איצטרף קרא דזבח פסח לגלוני דבכל עבודות פוסלת ש"ב. ולא מיבעי להאי שינויא הואיל וגלי גלי ונדאי דאיצטרף קרא דזבח פסח דאי מק"ו דבלתי מולין וטמאים ה"א דיו לבא כו' דלא פסל אלא בשחיטה וזריקה.

ונאפילו לאידך שינויא גם פן איצטרף קרא ולמילף משלמים שלא לחלוק בעבודות. ואי הוי ילפינן מק"ו ע"כ נחלוק פמו בלתי מולין וטמאים.

ובאמת קשה לד' הירושלמי דילף ש"ב מק"ו דבלתי מולין וטמאים שאר עבודות מנלן ואמאי לא נימא דיו כו' שחיטה וזריקה אין קבלה והולכה לא. והדברים עתיקים וצ"ע גדול.

גם מה שדיקמה הרמב"ם ז"ל טמאין לבלתי מולין צ"ע קצת מנלן הא. הא קרא בבלתי מולין פתיב ולשון הירושלמי מסייעי' ליה בהא דילף מבלתי מולין וטמאים משמע דחד דינא להו: שם גמרא אשפחן זביחה שאר עבודות מנלן.

ופירש רש"י אשפחן זביחה בין בשנוי קודש בין בש"ב. משמע מלשנונו ז"ל דבתרנונייהו בעי שאר עבודות מנלן בשנוי קודש לעכב ובשנוי בעלים בין למצוה בין לעכב.

ומשני הואיל וגלי גלי ג"כ אתרנונייהו הואיל וגלי בש"ק לעכב בזביחה ה"ה בכל עבודות דמעכבי. וכן בש"ב הואיל וגלי בזביחה ה"ה שאר עבודות בין למצוה בין לעכב.

והתוס' ז"ל לא ניחא להו הא דהואיל וגלי גלי להאי פירושא. וכ' הברה ז"ל דכוננתם דמזביחה לחוד לא שייך למימר הואיל וגלי גלי אשאר עבודות.

אָבֵל לְפִי קָמָא דְבַשׁ"ק פְּשִׁיטָא לָן לְעַכְבּ בְּכָל עֲבוּדוֹת שְׁפִיר קְאָמֵר הוּאִיל וְגַלִּי בְּשִׁינוּי קוּדֶשׁ שְׁאָר עֲבוּדוֹת ה"ה בַּשׁ"ב. אָבֵל אֵין זֶה מְוַכְרַח דְּכִי הֵיכִי דְּלִיפָא לְמִילָף שְׁאָר עֲבוּדוֹת מְזַבְיחָה ה"נ לִיפָא לְמִילָף ש"ב מִש"ק כְּדַפְרִיָּה לְעִיל וְכוּן דְּקִדְקָה הַצ"ק.

וְנִרְאָה דְּכוּנְוִנְתָּם דְּלִפְנֵי קָמָא אָמְרִינוּ הוּאִיל וְגַלִּי גַלִּי מְתַרִי טַעְמָא דַּש"ק גַּלִּי רַחֲמָנָא דְּכוּלָן מְעַפְכַת וּבַש"ב גַּלִּי רַחֲמָנָא בְּזַבְיחָה מְמִילָא מְסַתְפֵר דְּבַש"ב ג"כ אֵין חִילוּק בֵּין זַבְיחָה לְשְׁאָר עֲבוּדוֹת.

אָבֵל לְאִידָךְ פִּירוּשָׁא לָא אָמְרִינוּ הוּאִיל וְגַלִּי כו' אֵלָא מְזַבְיחָה לְשְׁאָר עֲבוּדוֹת זֶה לָא מְסַתְפֵר לְהוּ. וּבַפְסָחִים ד' ס"א הִקְשׁוּ אַמַּאי לָא אָמְרִינוּ הוּאִיל וְגַלִּי גַלִּי גַם בְּמַחְשְׁבַת שְׁלֵא לְאוּכְלִיו בְּפֶסַח מְדַגְלִי בְּזַבְיחָה ה"ה בְּכָל הָעֲבוּדוֹת כְּדָאֵמְרִינוּ הֵכָא וּלְפִנֵי קָמָא לְכַאוּרָה לָא תִיקְשִׁי דְדוּוּקָא הֵכָא דְאַשְׁפַחֵן בַּש"ק כָּל הָעֲבוּדוֹת וּבַש"ב זַבְיחָה אָמְרִינוּ הוּאִיל וְגַלִּי כו' מִשָּׂא"כ בְּשְׁלֵא לְאוּכְלִיו שְׁאָר עֲבוּדוֹת מְזַבְיחָה וְנִדְאִי לָא יִלְפִינוּ.

וְעוּד דְלְעִיל בְּשְׁלָמִים לְמַצְוָה מְצַרִיָּה הַש"ס קְרָאִי לְשְׁאָר עֲבוּדוֹת בַּש"ב אַע"ג דְּגַלִּי רַחֲמָנָא בְּשִׁינוּי קוּדֶשׁ כָּל הָעֲבוּדוֹת וּבַש"ב בְּזַבְיחָה וְלָא אָמְרִינוּ הוּאִיל וְגַלִּי גַלִּי וַע"כ צ"ל כַּמִּש"כ הַתּוֹס' ז"ל שֵׁם דְּוּוּקָא הֵכָא אָמְרִינוּ הוּאִיל וְגַלִּי כו' פִּינוּ דְּכָבֵר אַשְׁפַחֵן בְּשְׁלָמִים לְמַצְוָה דְשׁוּוֹן ש"ק וְשִׁינוּי בְּעָלִים בְּכָל עֲבוּדוֹת ה"נ בְּפֶסַח לְעַכְבּ.

וּי"ל דְּרַב אִשִּׁי לְהֵכִי פְּלִיג וְאָמֵר דְּלָא אָמְרִינוּ הוּאִיל וְגַלִּי לְטַעְמִיהָ דְלְעִיל אֲזִיל דְּלִיף זְרִיקָה בַּש"ב מְקַרָא דְנִנְרָצָה לֹו וְלָא אָמְרִינוּ הוּאִיל וְגַלִּי גַלִּי: תּוֹס' בַּד"ה מַה שְׁלָמִים כו' נַא"ת. עִי' בַּה"ז וְלִקְמָן בְּסוּגְיָא דְחַטָּאת מְנַלן יְבוּאָר בְּזֶה.

וַיֵּשׁ לְדַקְדָּק בְּשִׁמְעִיתִין לְפִי מַה שְׂכ' לְעִיל דְּבַפְסָח לָא שְׁיָיָךְ לְמִימֵר דְּכָשֵׁר וְלָא עָלָה וּכְמַשְׁמַעוֹת ד' הֶרְמַב"ם ז"ל מְהָא דְפּוֹסֵל אֲפִילוּ לְשֵׁם חֻלִּין גְּהִי דְהָא לָא תִקְשִׁי הָא דְאָמְרִינוּ דְּבַחַד קְרָא לָא שְׁמַעִינוּ אֵלָא לְמַצְוָה וְלָא לְעַכְבּ דְּלְמַצְוָה הֵינּוּ דְכָשֵׁר לְגַמְרִי וְעָלָה לֹו אֵלָא הָוִי פְּעוּבָר עַל הַמַּצְוָה וְכָשֵׁר כְּדָאֵמְרִינוּ הֵכִי גַבִּי שְׁלֵא לְאוּכְלִיו יְכוּל יְהִי פְּעוּבָר עַל הַמַּצְוָה וְכָשֵׁר וְכוּן אֵיתָא בְּיַלְקוּט בָּא בְּשֵׁם הַמְכִילְתָּא דְדַרְיָשׁ מְוַשְׁחָטוּ הַפְּסַח דְּבַעִינוּ לְשִׁמוּ יְכוּל יְהִי פְּעוּבָר עַל הַמַּצְוָה וְכָשֵׁר ת"ל מְשָׁכוּ וּקְחוּ שְׁנֵה עָלִיו לְעַכְבּ.

אָבֵל לְמַסְקָנָא דְּלִיף בְּהַקְשִׁיטָא מְשְׁלָמִים א"כ גִּילָף מְשְׁלָמִים דְּלָא עָלָה לְבַעָלִים כְּמוֹ בְּשְׁלָמִים וּמְמִילָא פְּסוּל הוּא לְגַמְרִי וּי"ל דְּאֵי לָאו קְרָא ה"א דְעָלָה לְבַעָלִים פִּי הֵיכִי דְאָמְרִינוּ לְעִיל בְּאִשְׁמֵ דְלִיָּתִי וְלִירְצוֹ פִּינוּ דְכְּתִיב בְּחַטָּאת מִיעוּט אוֹתָהּ לְשִׁמָּה פְּסוּלָה וְלָא שְׁאָר קְרַבְנוֹת וַאֲע"ג דְּאִשְׁמֵ יִלְפִינוּ מְהַקְשִׁיטָא דְזֹאת הַתּוֹרָה דְכָשֵׁר וְאִינוּ מְרָצָה.

אָבֵל בְּפֶסַח דְּלִיפָא לְמִימֵר בִּיָּה דְאִינוּ מְרָצָה ע"כ ה"א דְמְרָצָה דְלְפּוֹסְלוֹ א"א דְהָא כְּתִיב אוֹתָהּ בְּחַטָּאת מִיעוּטָא לְהֵכִי אֵינְצִטְרִיָּךְ קְרָא בְּפֶסַח גּוּפָא. וּמ"מ יֵשׁ לְדַקְדָּק לַד' הֶרְמַב"ם ז"ל אַמַּאי לָא קְאָמֵר הַש"ס דְהוּא אֵינְצִטְרִיָּךְ לְאַשְׁמַעִינוּ דְאַפִּילוּ לְשֵׁם חֻלִּין פְּסוּל כַּמִּש"כ הַכ"מ ז"ל בְּטַעְמִיהָ דְכְּתִיב זָבַח פֶּסַח הוּא לַה' אָבֵל לְמִש"כ דְּמַסְבְּרָא קִים לָן הֵכִי א"ש: שֵׁם גְּמָרָא אֵלָא הוּא לְמָה לִי לְכַדְתַּנְיָא כו' אָבֵל אִשְׁמֵ וּפִי' רַש"י ז"ל דְהוּא דְפֶסַח אִתִּי לְגִלוּנֵי דְהוּא דְאִשְׁמֵ מְעַכְבּ.

וניש לדקדק דהא לעיל ילפינו ממיעוטא דאותה דאשם פשר ותרתו למה לי. וי"ל דכהא פליגי הני תרי שינויי דלשינויא קמא דהואיל וגלי גלי והוא דריש לגופיה לעיפובא משום דלאשם לא איצטריה דמאותה שמעינו לה.

ורב אשי ס"ל דמהקישא דזאת התורה ילפינו וע"כ הוא לא איצטריה אלא למעוטי אשם ומיעוטא דאותה לא דריש. וכמו שיבואר לקמן בפלוגתא דר"א ור"י באשם דמשמע התם דלאו כ"ע מודו בדרשא דאותה למיעוטא: דף ח תוס' בד"ה זריקה מנלן.

הקשו תמיה גדולה דהכא יליף זריקה בין בש"ק בין בש"ב מקרא דנכפר כו' דכתיב גבי חטאת דשמיעת הקול ובשלהי שמעתא פריה חטאת דשמיעת הקול מנלן. ותי' דהכי קאמר חטאת חלב אשפחן בש"ק משום דשמעינו בזביחה לעכב ומה שלמים כו' אבל בחטאת דשמיעת הקול לא שמעינו לעכב אלא בזריקה ומזריקה לא אמרינו מה שלמים כו' משום דזריקה עיקר פפריה ומנלן גבי שאר עבודות לעיפוב.

וכ' עוד דש"ב בחטאת חלב נגמר משמיעת הקול. וקשה לדבריהם מנלן בחטאת חלב ושמיעת הקול ש"ב בשאר עבודות פינו דלא כתיב אלא בזריקה ובזריקה לא אמרינו מה שלמים לא חילקת כו'.

והבה"ז ו"ל דקדק מד' רש"י ו"ל בד"ה אמר רב הונא שכ' דבזריקה אמרינו ג"כ מה שלמים לא חילקת כו'. ותירץ דכאן שאני דלא שמעינו עדיין למצנה ג"כ ע"ש ולא הבנתי דבריו ו"ל דהא תוס' ו"ל כתבו למסקנא דכבר שמעינו למצנה בכולהו משלמים ואפ"ה קאמר שמיעת הקול מנ"ל לעכב משום דמזריקה לא ילפינו ורש"י ו"ל כתבה ג"כ במסקנא בד"ה והנה קראי כו' וכיון דכתיב עיפובא בזריקה אתיא להו לכולהו עבודות כו'.

וא"כ הדק"ל מאי קאמר שמיעת הקול מנלן הא כתיב עיפובא בזריקה בין בש"ק בין בש"ב כדכתיב עליו מחטאתו והצ"ק ו"ל כתב דבשינוי בעלים אמרינו הו סברא דמה שלמים לא חילקת כו' אפילו בזריקה אבל בש"ק לא אמרינו הכי ע"ש.

וגם זה לא נראה דאיפכא מסתברא דבשינוי בעלים איפא למימר דזריקה עיקר פפריה היא. וכן משמע מד' תוס' ו"ל שחילקו בין זביחה לזריקה ובש"ב אמרינו לעיל בזביחה מה שלמים כו' משמע דבזריקה לא אמרינו הכי גם בשינוי בעלים.

והנה נראה דע"כ לא כתבו תוס' ו"ל דלא אמרינו בזריקה הו סברא דמה שלמים לא חילקת כו'. היינו דווקא בשמיעת הקול דלא נאמר עיפובא בין בש"ק בין בש"ב אלא בזריקה בהא לא אמרינו דלא חילקת אבל חטאת חלב דבש"ק שמעינו בכל עבודות דמעפבות ובש"ב שמעינו נמי בזריקה.

בהא אמרינו שפיר דלא חילקת בין ש"ק לש"ב ובין זריקה לשאר עבודות. וא"כ בחטאת חלב קים לן פולהו לעיפובא.

אבל שמיעת הקול דלא נאמר בתרנוניהו אלא בזריקה מנלן שאר עבודות. אבל גם לפ"ז לא הוי צריכי לחלק בין זביחה לזריקה ושפא גם בזביחה כה"ג דלא הוי נאמר בתרנוניהו בש"ק וש"ב אלא בזביחה לא הוי אמרינו לא חילקת.

דְּהָא דְּלֹא אָמְרִינוּ לְעִיל לֹא חִילְקִתּוּ בְּזִבְיָהּ הִינּוּ לְעֲנִין ש"ב לְחוּד. דְּבִש"ק נֶאֱמַר בְּפִירוּשׁ
לְעַבְב בְּכָל הָעֲבוּדוֹת בְּפֶסַח כְּדֹכ' וְעֲשִׂיתָ פֶּסַח: וְהָיָה נִרְאָה דְּנִכּוֹן לֹמַר דְּגֵרְסִינוּ קָרָא
דְּנִכְפֵּר עָלָיו הִפְהֵן עַל חֲטָאתוֹ דְּכְתִיב בְּחֲטָאת חֵלֵב.

וְכָל הֵנִי קָרָאִי וְשַׁחַט אוֹתָהּ כּו' וְלִקַּח הִפְהֵן כּו' פּוֹלְהוּ נֶאֱמָרוּ בִּפ' וְאִם כָּבֵשׁ יָבִיא קָרְבָּנוּ
כּו' וְיִלְיָף כָּל הֵנִי דְּרִשִׁי מִדְּשֻׁנֵי קָרָא בְּלִישְׁנֵיהּ מִפ' שְׁעִירָה דְּשֵׁם נֶאֱמַר וְשַׁחַט אֶת הַחֲטָאת
כּו' וּבְכֹשֶׁבֶה נֶאֱמַר וְשַׁחַט אוֹתָהּ לְחֲטָאת.

בְּשְׁעִירָה נֶאֱמַר וְלִקַּח הִפְהֵן מִדְּמָה כּו' וּבְכֹשֶׁבֶה נֶאֱמַר וְלִקַּח הִפְהֵן מִדָּם הַחֲטָאת. בְּשְׁעִירָה
נֶאֱמַר וְכֹפֵר עָלָיו הִפְהֵן וְנִסְלַח לוֹ וּבְכֹשֶׁבֶה נֶאֱמַר וְכֹפֵר עָלָיו הִפְהֵן וְכו' עַל חֲטָאתוֹ.

וּמִדְּשֻׁנֵי קָרָא ש"מ דְּאֵתִי לְדְרִשָּׂא דְּבַעֲיָנוּ שְׁחִיטָה לְשֵׁם חֲטָאת. וְקִבְלָהּ מוֹלִקַּח.
וְזִרְיָקָה מִן כֹּפֵר כּו' עַל חֲטָאתוֹ. וְכִינּוּן דְּחֲטָאתוֹ אֵתִי לְדְרִשָּׂא לִש"ק דְּרִשִׁינוּ נְמִי עָלָיו לִש"ב
עָלָיו וְלֹא עַל חֲבִירוֹ.

אֵע"ג דְּכִמְה פְּעָמִים כְּתִיב בְּשֶׁאֵר קָרְבָּנוֹת וְכֹפֵר עָלָיו וְלֹא דְרִשִׁינוּ מִינָהּ ש"ב וְכֵן בְּפִיר
הָעֵלֶם נֶאֱמַר וְכֹפֵר עָלֵיהֶם אֵע"ג דְּלִיכָא ש"ב בְּצִיבּוֹר. אֲלֵא דְוּוֹקָא הָכָא דְרִשִׁינוּ כָּל הֵנִי
דְרִשִׁי מִשִׁינּוּיָא דְלִישְׁנָא בְּכֹשֶׁבֶה מְשַׁעֲרָה אֵע"ג דְּקָרְבָּן אֶחָד הֵם.

אֲבָל מִשְׁאֵר קָרָאִי דְּנִכְפֵּר עָלָיו שְׁנֶאֱמַר בְּשֶׁאֵר קָרְבָּנוֹת לֹא דְרִשִׁינוּ מִיָּדִי. וְהִשְׁתָּא שְׁפִיר
קָאָמַר בְּמִסְקָנָא אֲשַׁכְּחֵן חֲטָאת חֵלֵב שְׁמִיעַת הַקּוֹל מִנְלוֹ.

וְמָה שְׁהִקְשׁוּ הַתּוֹס' דִּהִיּוּא לְאַחַר הַקְּטֹרֶת אִימּוּרִים הוּא דְכְתִיב. יֵשׁ לֹמַר כִּינּוּן דְכְתִיב
וְכֹפֵר קָאִי אֲדָבָר הַמְעַכֵּב כְּפָרָה: וְרֵאִיתִי בִירוּשְׁלָמִי פְּסָחִים פ' תְּמִיד נְשַׁחַט דְּיִלְיָף ש"ק
בְּחֲטָאת מְקָרָא דְוְשַׁחַט אוֹתָהּ דְחֲטָאת חֵלֵב וְקָרָא דְחֲטָאת מְצֹנְרַע וְעֲשֵׂה אֶת הַחֲטָאת וּש"ב
מְקָרָא דְנִכְפֵּר עַל הַמְטָהּ וּבְהִקְשִׁיא דְזֹאת תּוֹרַת הַחֲטָאת.

וּפְרִיָּד א"כ וְשַׁחַט לְמָה לִי כִינּוּן דְכְתִיב בְּחֲטָאת מְצֹנְרַע כָּל עֲשִׂוֹת. וּמִשְׁנֵי דְאִצְטְרִיף שְׁלֵא
נִימָא דְבְהִקְטֹר חֲלָבִים ג"כ נִפְסֵל בְּשִׁינּוּי קוּדֵשׁ ת"ל וְשַׁחַט מָה שְׁחִיטָה מְעַכְבַּת כְּפָרָה כּו'.

וְהָא דְגֵרְסִינוּ הֵתֵם כָּל עֲשִׂוִּיתָן מִינּוּן שְׁנ' וְעֲשֵׂה אֶת הָאֶחָד חֲטָאת לֹא יְדַעְנָא אִיזָה מְקָרָא
הוּא דוֹרֵשׁ. דְגַבִּי חֲטָאת נְזִיר כְּתִיב וְעֲשֵׂה הִפְהֵן אֶחָד לְחֲטָאת וְאֶחָד לְעוֹלָה וּבִפ' בְּהַעֲלוֹתָּ
גַבִּי לוֹיִים נֶאֱמַר וְעֲשֵׂה אֶת הָאֶחָד חֲטָאת וְאֶת הָאֶחָד עוֹלָה.

וְהִיכִי יִלְפִינּוּ מִינָהּ דְאֵת הָאֶחָד עוֹלָה מָה נְדָרוּשׁ. וְכַעַת אִין אֵתִי סֶפֶר ת"כ לְעִינּוּ בּו'.

וּש"ב בְּחֲטָאת יִלְיָף מִן עֲשֵׂה כּו' וְכֹפֵר עַל הַמְטָהּ יְכוֹל אֲפִילוּ הַקְּטֹר חֲלָבִים ת"ל יְכַפֵּר מָה
זִרְיָקָה מְעַכְבַּת כְּפָרָה כּו' אֲלֵמָא דְמִשְׁמַעוֹתָא דְנִכְפֵּר הֵנִי דְוּוֹקָא דְבָר הַמְעַכֵּב כְּפָרָה. וְשְׁפִיר
אִיכָא לְמִילָף מִן כֹּפֵר עַל חֲטָאתוֹ דְכ' בְּחֲטָאת חֵלֵב אֵע"ג דְכְתִיב לְאַחַר הַקְּטֹרֶת אִימּוּרִין.

שׁוֹב מְצָאתִי בְּדַבְרֵי הַרְמַב"ם ז"ל פ' ט"ו דְיִלְיָף כָּל עֲשִׂוִּיתָ מִעַל חֲטָאתוֹ וְזָה מְבֹאָר כְּמִש"כ
דְּמִעַל חֲטָאתוֹ דְחֲטָאת חֵלֵב יִלְיָף: וְמָהָא דְאָמְרִינוּ בִירוּשְׁלָמִי לְעֲנִין ש"ב יְכוֹל אִפִּי הַקְּטֹר
חֲלָבִים מִשְׁמַע קֶצֶת דְעֲבוּדוֹת הַמְעַכְבּוֹת פּוֹסְלוֹת בִּש"ב כ"א לְעֲצָמָה וּל"ד ע"מ לְזִרוּק
שְׁלֵא לְבַעְלֵיו דְאִי דְוּוֹקָא ע"מ לְזִרוּק.

א"כ מאי קאמר יכול אפילו הקטר חלבים. הא אפילו מעשיו המעפכות אין פוסלין אלא על מנת לזרוק.

והקטר חלבים הוא אחר הזריקה: שם תוס' בד"ה וזריקה כו' תימא כו'. עי' צ"ק: שם אשכחן שינוי קודש שינוי בעלים מנין.

אמר רב הונא חטאת חטאתו. כן היא גי' רש"י ו"ל.

ופי' דש"ק אשכחן לעיכובא. דאם אינו ענין למצנה דנפ"ל מחטאת חלב תגהו ענין לעכב וש"ב ילפינן מתטאתו.

ושמענין בכולהו למצנה ובזריקה לעכב. דכבר שינה עליו הפתוב מוכפר עליו וכשלים מה שלמים לא חילקת כו' וקצת קשה הא אפתי לא ס"ל הקישא דשלמים ומנלן למילף משלמים לענין לא חילקת.

וי"ל דאין פוננתו למילף משלמים בהקישא אלא גילוי מילתא בעלמא. וכי היכי דאמרין לעיל הואיל וגלי גלי.

והכא עדיף דהתם בעי למימר הואיל וגלי גלי בין למצנה בין לעכב והכא למצנה שמעינן מקרא ולא איצטריו למימר הואיל וגלי גלי אלא לעכב. והתוס' ו"ל הקשו על גירסא זו דלעיל בשלמים ופסח משמע דמוקמינן יותר לש"ב למצנה מלש"ק לעכב.

ולפי מש"כ התוס' ו"ל לעיל בד"ה היכא דשחיט כו' ליפסל. אדרבה משמע דמסתבר יותר לאוקמי לש"ק לעכב מלש"ב למצנה.

והתם הוא דגלי קרא דמוצא שפתיך דלא מעכב וע"כ מוקמינן לש"ב למצנה. אבל בעלמא מסתבר יותר לאוקמי לעכב בש"ק.

אבל מפסח לעיל משמע שפיר דמוקמינן יותר בש"ב למצנה. וכ' דאיכא דגרסי אם אינו ענין לש"ק תגהו ענין לש"ב.

וכוליה קרא אתי לש"ב וילפינן לעכב בכולהו עבודות ולפ"ז תו לא איצטריו לחטאת חטאתו לעיל כמש"כ ו"ל. וגם קרא דעליה לא איצטריו.

ועוד דבש"ק לעכב מנלן הא ליכא גילוי מילתא בשום עבודה לעכב. אבל לגירסת רש"י א"ש וכשלים כו': שם תוס' בד"ה מנחתם כו' לאו מהאי קרא עכ"ל.

עי' בה"ז וצ"ק ו"ל: שם תוס' בד"ה היקף כו' וא"ת למה לי כו'. פבר פתבתי לעיל דבירושלמי ילפינן לה מזאת תורת ע"ש בפסחים פ' תמיד נשחט: שם בא"ד וא"ת למה לי למכתב בחטאת חלב כו'.

קושיתם פאן הוא דלא כמו שפי' לעיל בד"ה זריקה מנלן. דבאמת הכי קאמר אשכחן חטאת חלב משום דלא חילקת כו': ע"ב תוס' בד"ה הנה פולהו אתיין במה הצד כו'.

והקשו הא איכא למפרך מה להנה שפן אינן בדלי דלות. ותי' פיון דדלי דלות היינו מנחת חוטא עצמה פסולה שלא לשמה לא מסתברא שיגרום קולא לעשירות להכשיר.

והקשו א"כ מאי פריה שפן אין באים בדלות הא דלות היינו טעאת העוף פסול שלא לשמו דכתיב ביה טעאת היא. ולפי מה שכתב התוס' ז"ל לעיל ובכריש מנחות דמיתורא דהוא דכתיב גבי טעאת אתי לגלויי דכל מקום דכתב הוא פסול שלא לשמו כמו מנחת חוטא.

א"כ השתא דאפתי לא קם לן בטעאת גופא דפסול שלא לשמו תו לא מיתור הוא דגבי טעאת. ולא שמעינן לא בטעאת העוף ולא במנחת חוטא דפסולין שלא לשמו.

אלא דאפילו למאי דלא קם לן בשאר טעאות פסול שלא לשמו מ"מ בטעאת חלב פתיב ביה בגופיה. וא"כ הוא דכתיב בשעיר נשיא מיתור דטעאתו טעאת חלב הוא.

וכבר שמעינן דטעאת חלב פסול שלא לשמו. וע"כ אתי לגלויי בכ"מ דכתיב הוא דפסול ג"כ שלא לשמו היינו במנחת חוטא אבל מה שהקשו מהא דפריה מה להנה שפן אינו באין בדלות הא דלות היינו טעאת העוף פסול שלא לשמו.

לא קשה כ"כ, חדא דקרא דטעאת היא נאמר בדלות דשמיעת הקול. וליכא למילף מצורע מינה.

דמה להנה שפן מכפרת. ועוד דשמיעת הקול גופא לא שמעינן אלא הינה דטעאת הוא פתיב ביה וכמו שנתא בטעאת בעשירות בזריקה פסול שלא לשמו לגוססא דילן בגמרא דיליף מוכפר כו' מחטאתו.

להכי פריה שפיר שפן אינו בדלות. ולמסקנא דילפינן פולהו טעאות במה הצד ה"ה דטעאת העוף פסול בכל העבודות ודו"ק: שם גמרא אימא שלמים אין מידי אחרינא לא.

דווקא אם שוחטו לשם שלמים הוא דהוי שלמים אבל אם שוחטו לשם זבח אחר ליפסל משום דפסח הוא ומיפסיל בשלא לשמו אפילו בשאר ימות השנה דליכא למימר גביה דכשר הוא לשם פסח דהא לאו זמנו היא ולחול עליו שם זה הקרבן ששחטו לשמו מזלן הא.

דהא לא אשפחן כנותיה דבכל שלא לשמו שמו הראשון עליו אלא דאינו מרצה. ומשני דכתיב לזבח לרבות כל זבח.

ופריה אימא כל דשחיט ליהוי כנותיה. ולא יזה זבח שיעקר שמו פן יהיה ומשני כו'.

ובתר הכי פריה דלידרוש כלל ופרט דאינו משתנה אלא לדבר הבא בנדר ונדבה. ומשני דלזבח ריבויא הוא וכ' התוס' ז"ל דמידריש בריבוי ומיעוט נרש"י ז"ל פי' פנין דריבויא הוא הוי כמו דכתיב לשלמים וזבח.

והוכרח לפרש פן מהא דפריה תו אימא כל דשחיט ליהוי כנותיה ולדברי התוס' נחא יותר פנין דדרשינן לה בריבוי ומיעוט א"כ כל דשחיט ליהוי כנותיה. ומסיק דמסברא קים לן הכי דאינו נדחה אלא לשלמים דלשאר קרבנות לכולהו אית להו פירקא פדמסיק.

והא דנדחה לשלמים אפילו שחטו לזבח אחר ע"כ צ"ל דמלזבח מרבינן לה. ולקמן מסקינן דתלתא קראי פתיבי דפסח בשאר ימות השנה שלמים חד לעיברה שנתו וזמנו דתו לא חזי לפסח.

וחד לעיבְּרָה זמנו ואפתי חזי לפסח שני. וחד ללא עיבְּרָה זמנו כלל דעומד הוא לפסח. ויש לדקדק למ"ד דפסח בשאר ימות השנה לא בעי עקירה ודווקא קודם פסח הוא דבעי עקירה. א"כ דילמא האי קרא דמרבין אפילו אי שחטיה לשם עולה או איזה קרבן הוי שלמים לא קאי אלא בשאר ימות השנה דלא בעי עקירה ומאילו הוא שלמים מש"ה אפילו שחטו לזבח אחר פשר כמו שלמים אבל קודם פסח דבעי עקירה ובלא עקירה שם פסח עליו.

דילמא בעינו דווקא שיעקרנו לשם שלמים דהוי פנותיה. אבל אם עקרו לשם זבח אחר מנלן דהוי שלמים וי"ל דע"כ לא איצטרך ריבויא דלזבח דלכל דשחית הוי שלמים אלא קודם הפסח דבעי עקירה.

דלאחר הפסח דלא בעי עקירה ומאילו הוא שלמים פשיטא דלכל דשחית הוי שלמים. כיון דשם שלמים עליו והוי כשלמים ששחטו שלא לשמו.

אלא נודאי אתי לקודם הפסח ואתי לאשמעינו דאפי' עקרו לשם זבח אחר שלמים הוא. דלא בעינו אלא עקירת שם פסח ממנו.

ונראה דאפי' מאן דס"ל דבעי עקירה בעקירה בפה סגי שייאמר שיהיה שלמים וכמו באשם שניתק לרעה. תדע דהא מרבין לקמן לסמיכה כשלמים וסמיכה מחיים הוא ובמה עקרו מפסח למאן דבעי עקירה ע"כ בדיבור בעלמא סגי והוי עקירה.

אלא דבפסחים דף ס' ע"ב אמרינן כמה דלא עקר ליה בשחיטה סתמיה לשמו קאי. משמע קצת דבעינו עקירה בשחיטה דווקא.

וי"ל דדווקא קודם הפסח דעומד הוא לפסח הוא דבעינו עקירה בשחיטה דווקא. אבל לאחר הפסח אפילו למאן דבעי עקירה בדיבור בעלמא סגי והא דתניא הכא בשאר ימות השנה לשמו פסול כבר כתבו התוס' ז"ל דמייירי קודם הפסח דלכ"ע בעי עקירה ולמ"ד דבעי עקירה בכל ימות השנה בכל גוונא לשמו פסול אפילו עברה שנתו: ובדברי הרמב"ם ז"ל יש מקום עיון בזה.

דלכאורה נראה מדעתו דפסק כמ"ד דבעי עקירה מהא דכתב בפ' ד' מה' ק"פ שחטו אחר שנודע שמשכו הבעלים את ידיהם או מתו או נטמאו ה"ז פסול וישגורף מיד משום דהוי פסולו בגופו אלמא דבעי עקירה.

דאל"ה הוי שלמים כדאיתא בסוף אלו דברים. וכ"כ הלח"מ ז"ל בפ' ד' מה' פסהמ"ק. ובפ' ט"ו מהלכות פסה"מ כ' עברה שנתו ושחטו בזמנו לשם פסח פשר משמע דבעברה שנתו נודאי לא בעי עקירה. וכן מבואר לקמן בפלוגתא דר"א ור"י בשלמים ששחטו לשם פסח ופסח שעברה שנתו בכלל זה פדתני התם.

וא"כ במאי איירי האי ספיקא דהש"ס אי בעי עקירה אי לא דקודם הפסח לכ"ע בעי עקירה וכן אם נדחו בעלים לפסח שני ועברה שנתו לכ"ע לא בעי עקירה ואפילו לשם פסח פשר. וע"כ צ"ל דלא מספקא ליה אלא בעברה זמנו לחוד דחזי הוא מצד עצמו לפסח אלא דעבר זמנו.

וכדדניק הש"ס על משנה דבמועד לשמו פטור. או אם שחטו אחר שנודע לו שמשכו בעלים את ידיהם או מתו הבעלים.

דאע"ג דתו לא תזי לפסח. מ"מ פיון דאין חסרון בגופו איפא מ"ד דבעי עקירה.

ולקמן בסוף שמעתין דלא צריף קרא אחריןא אלא לעברה זמנו משום דחזי לפסח שני. אבל אם עברה זמנו ולא תזי תו לפסח משמע דחד דינא ליה עם עברה שנתו.

ואמאי זה לא בעי עקירה וזה בעי עקירה: וראיתי בירושלמי פ' תמיד נשחט דפריף על משנה דבמועד לשמו פטור כו'. במה אנו קיימין אי בגמרא קודם כפירה בין לשמו בין שלא לשמו פסול הוא וניתק לרעה.

ואי בגמרא לאחר כפירה בין לשמו בין שלא לשמו שלמים הוא. ומסיק דקיימינא בשנטמאו בעלים ונדחו לפסח שני לשמו פסול ופטור שלא לשמו פשר.

וכדאוקימינא בתלמודן והיינו לשמו פטור נראה דצ"ל היינו לשמו פשר. ומיבעי ליה איזה פסח פשר גם לשמו תמן אמרין בשעברה שנתו בין ראשון לשני דזה פשר אפי' לשמו ר' לא בשם ר' יוחנן בשעבר זמן כפירתו.

משמע דפליגי בזה תמן אמרין דנוקא עברה שנתו הוא דלשמו פשר ג"כ משום דלא בעי עקירה. ור' יוחנן ס"ל אפילו עבר זמנו לחוד כגון מתו בעליו ג"כ לשמו פשר.

ומייתי עלה בריתא דפסח שעבר זמנו ושחטו לשמו ר"א פוסל ור"י מכשיר. ופריף אי עבר זמנו לא שניא היא השוחט פסח לשם שלמים או שלמים לשם פסח דלא פליגי אלא בזמנו.

וקאמר ע"ד דרב חסדא בשעבר שנתו בין ראשון לשני נעדיין זמן פסח הוא בשני. וע"ד דר"י בשעובר זמן כפירתו היינו שמתו בעליו.

שמעינן מהא דמותר הפסח שנמצא לאחר כפירה ופסח שעברה עליו שנתו לכ"ע לא בעי עקירה. ואפילו לשמו פשר דשלמים לשם פסח קשחית.

וכל שהוא עומד לפסח בין לפ"ר בין לפ"ש לכ"ע בעי עקירה. ולא פליגי אלא בעובר זמן כפירתו היינו מתו בעליו וכדמסקינן לה בתלמודן ג"כ.

ודברי הרמב"ם ז"ל סתומים בזה ולא כתב אלא עיברה שנתו פשר אפי' בזמנו לשמו ובשאר ימות השנה כתב סתמא דשלא לשמו פשר. ופסול לשמו לא כתב אלא קודם חצות.

אבל ממה שכ' דשלא בזמנו אם שחטו שלא לשם בעליו פסול. משמע דכל שלא בזמנו פסול הוא אם נשחט לשמו אפילו אינו עומד לפסח וכמ"ד דבעי עקירה.

ועדיין צ"ע בזה ובירושלמי בהאי פירקא ראיתי עוד ענין מיוחדש לא אמנע מלפרשו. והכי איתא אמר ר' יוחנן לר' חנינא אתון אמרין דאין הפסח משתנה לשם שלמים אלא אם שחטו לשם שלמים.

ואני אומר אפי' לשם עולה מריבויא דלזבת. הרי דפליגי בזה לר"ח אינו משתנה אלא אם שחטו לשם שלמים.

ולר"י אפי' שחטו לשם עולה שלמים הוא. ושיטת תלמודין הוא כר"י ובעי היתם משתנה למחשבת פסול היך עבידא שחטו לשם עולה ע"מ לזרוק דמו למחר מ"מ פסול.

אין תימר משתנה למחשבת פסול פיגול הוא אין תימר אינו משתנה פסול הוא. פי' דמבעי ליה הא דהפסח משתנה לשלמים אי דווקא ע"י מחשבה כשירה.

אבל במחשבה פסולה אינו משתנה. וכיון דאינו משתנה ממילא פסול הוא.

ולא הוי מחשבתו שחישב לפגל כלום ואינו אלא פסול. או משתנה הוא גם במחשבה פסולה.

וכיון דנשתנה לשלמים הוי פיגול. וזה פשוט בכוננת הירושלמי ואינו יודע למה הגיה הק"ע נשם.

ותו מבעי ליה לשמו ושללא לשמו בשאר ימות השנה ר' בון ב"ר חייא מפיון שאין לו נשם נעשה כשוחטו בשתיקה וכשר. א"ל ואין פיגול אפילו שחטו לשמו לזרוק דמו שללא לשמו יעשה כשחטו משעה ראשונה בשתיקה ויהיה כשר.

אמר ר' אבא מרי מאן אמר בשתיקה כשר נאמר בשתיקה פסול. משמע דנחלקו בזה דאיכא מ"ד אפילו אם לשמו פסול דבעי עקירה בשתיקה כשר.

ור"א ס"ל דאי בעי עקירה בשתיקה נמי פסול. וכאן מצאנו מקום למחלוקת רש"י ותוס' בהא דדייק הש"ס ממתניתין דבמועד לשמו פטור ושללא לשמו חייב.

דנש"י גריס הא סתמא פטור ש"מ דפסח בעי עקירה. אבל לא דייק מרישא דלשמו פטור משום דאפילו אי לא בעי עקירה מ"מ בפירוש לשמו פסול.

וסתמא הוא דכשר. וזה כמ"ד הכי בירושלמי לשמו פסול ובשתיקה כשר.

אבל התוס' ז"ל כ' דדייק מרישא משום דאין חילוק בין סתמא ובין לשמו בפירוש ואי סתמא כשר לשמו נמי כשר וזה כמ"ד דבשתיקה נמי פסול: וביומא (דף סג) פליגי אמוראי בפסח בשאר ימות השנה ששחטו בחוץ רב חסדא אמר לשמו פטור דלא חזי לשמו בפנים.

ופריך נשם אמאי לא אמר רב חסדא הואיל וחזי שללא לשמו בפנים. ומשני פיון דבעי עקירה לא אמרינן הואיל וגרס רש"י ז"ל נשם דמסתמא פריה אמאי פטור לימא הואיל כו'.

והקשו התוס' ז"ל נשם ג"כ ופי' דמלשמו פריה אמאי פטור וכ' דס"ד דלא בעי עקירה וסתמא כשר. וא"כ לימא הואיל ואי בעי שחט סתמא ע"ש.

ולא הבנתי ד' ז"ל דאי ס"ד דלא בעי עקירה א"כ בלא הואיל ליחייב דהא חזי גם לשמו בפנים לשיטתם. אלא ונדאי משמע דס"ד ג"כ דבעי עקירה.

ואפ"ה בעי למימר דאמרינן הואיל. ומשני פיון דבעי עקירה לא אמרינן הואיל.

ובר דימי אמר ר' יוחנן בין לשמו בין שללא לשמו פטור דס"ל דבעי עקירה וצקירת חוץ לא שמה עקירה. והוא מעין בעית הירושלמי אי מחשבת פסול הוי עקירה.

וּרְבִין אָמַר ר"י דְאֶפִּילוּ שְחָטוּ לְשִׁמּוֹ בְּחוּץ חֵיב וּפִי רש"י הוֹאִיל וְרֵאוּי שְׁלֵא לְשִׁמּוֹ בְּפָנִים. וְזֶה לְשִׁיטַתוֹ דְלְשִׁמּוֹ פְּסוּל אֶפִּילוּ אִי לֹא בְּעֵי עֶקֶרָה.

דְלְשִׁיטַת הַתּוֹס' ז"ל נְהִי דְלְמֵאֵי דַס"ד דַס"ל לְרַבִּין דְבְּעֵי עֶקֶרָה ע"כ צ"ל דְמִשׁוּם הוֹאִיל הוּא דְמַחֲיִיב. אֲבָל לְמֵאֵי דְמַסִּיק דַס"ל דְלֹא בְּעֵי עֶקֶרָה וְנִדְאֵי אֵין צְרִיךְ לְמִימַר הוֹאִיל.

כִּינּוּן דְכָשֶׁר אֶפִּילוּ לְשִׁמּוֹ בְּפָנִים דְשְׁלָמִים הוּא. וְהַרְמַב"ם ז"ל בַּפ"ח מַה' מַעַה"ק פְּסִק כְּרַבִּין.

דְבִין לְשִׁמּוֹ בֵּין שְׁלֵא לְשִׁמּוֹ חֵיב. דְפָסַח בְּשִׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה שְׁלָמִים הוּא.

וְהַשְׁתָּא קָשָׁה דְדְכָרִיו ז"ל כְּסוּתְרִין זא"ז דְלְפִי מַה שְׁהוֹכַחְתִּי לְעֵיל מְדְכָרִיו לֹא הָיִי שְׁלָמִים בְּלֹא עֶקֶרָה אֲלֵא עֶבְרָה שְׁנָתוֹ. אֲבָל בְּשִׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה בְּעֵי עֶקֶרָה וּא"כ הֵכָא אִמָּאֵי חֵיב בְּחוּץ בְּלְשִׁמּוֹ.

כִּינּוּן דְבְּעֵי עֶקֶרָה. וְעוֹד דְאִמָּאֵי כ' סְתָמָא פְּסַח בְּשִׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה הָיִי שְׁלָמִים הָא קוּדָם הַפְּסַח וְנִדְאֵי בְּעֵי עֶקֶרָה וְכֵן יִקָּשָׁה עַל סְתָמָא דְתַלְמוּדָא דְמַסִּיק לְרַבִּין אֲלִיבָא דַר"י דְלֹא בְּעֵי עֶקֶרָה בְּשִׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה וְהֵלֵא לֹא כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה שְׁוִין הֵם.

וּבִיּוֹתֵר קָשָׁה עַל ד' הַכ"מ ז"ל דַכ' שָׁם בַּפ' ח"י הַנ"ל דְבַכְלָל כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה הוּא אִפִּי קוּדָם הַפְּסַח לְבַר מְקוּדָם חֲצוֹת בַּעַר"פ וְקוּדָם הַפְּסַח וְנִדְאֵי בְּעֵי עֶקֶרָה וְכַדְמוּכַח נְמִי מְפָסוּל שִׁינּוּי בְּעֵלִים שְׁלֵא בְּזַמְנֵוּ וְכַמֶּש"כ לְעֵיל.

הֵן אָמַת דִּיש לְדַקְדַּק עוֹד בַּד' הַרְמַב"ם ז"ל שְׁלֵא כְּתַב לְמִימְרָא דְרַבָּא דְלְשִׁמּוֹ וְשְׁלֵא לְשִׁמּוֹ בְּשִׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה כְּשֶׁר. מִזֶּה נִרְאֶה קִצָּת שְׁדַעְתוֹ דְלֹא בְּעֵי עֶקֶרָה בְּכָל יְמוֹת הַשָּׁנָה וְלַעֲנִין י"ד קוּדָם חֲצוֹת לִיבָא נַפ"מ דְבִין לְשִׁמּוֹ בֵּין שְׁלֵא לְשִׁמּוֹ פְּסוּל אֲלֵא דַא"כ לְמַה כְּתַב פְּסוּל דַש"ב דְאֵי אֶפִּילוּ לְשִׁמּוֹ כְּשֶׁר הוּא ה"ה דְכָשֶׁר בַּש"ב כִּינּוּן דְשְׁלָמִים הוּא.

וְאֵין הַדְּבָרִים בְּרוּרִים אֲצֵלֵי עֲדִינּוּ וַצ"ע גְּדוּל: וּבְאוֹתוֹ עֲנִין יֵש לְדַקְדַּק בְּהָא דְבְּעֵי לָן ש"ב אִי מוֹצֵא ג"כ מְכָלֵל לְשִׁמּוֹ כְּמוֹ שְׁלֵא לְשִׁמּוֹ בַּש"ק. כִּינּוּן דַש"ב אֵינּוּ אֲלֵא בְּזַרְיָקָה שׁוֹחֲט לְשֵׁם בְּעֵלְיוֹ ע"מ לְזַרוּק שְׁלֵא לְבַעֲלֵיו א"כ בְּשִׁלֵּא לְשִׁמּוֹ כַה"ג ג"כ דְשָׁחַט לְשִׁמּוֹ ע"מ לְזַרוּק שְׁלֵא לְשִׁמּוֹ מְנַלֵן דְכָשֶׁר כִּינּוּן דְהַשְׁחִיטָה הִתְהָא לְשִׁמּוֹ בְּפְסוּל כִּי הִיבָא דְלֹאֻכְלִיו וְשְׁלֵא לְאֻכְלִיו כְּשֶׁר וְשָׁחַט לְאֻכְלִיו ע"מ לְזַרוּק שְׁלֵא לְאֻכְלִיו הִנֵּה פְּסוּל אִי לָאו דְאֵין מַחֲשֶׁבֶת אוֹכְלִין בְּזַרְיָקָה.

וּבִירוּשְׁלָמִי בַּפ' הַנ"ל שְׁקִיל וְטָרִי הַש"ס טוּבָא בְּזָה אִי מַה שְׁחִיֻּשְׁב בְּשַׁעַת שְׁחִיטָה ע"מ לְזַרוּק שְׁלֵא לְשִׁמּוֹ אוֹ שְׁלֵא לְאֻכְלִיו. אִי הָיִי כְּמוֹ שְׁחִיֻּשְׁב לְתַרְנוּןִיָּהוּ בְּשַׁעַת שְׁחִיטָה.

וְיִתְבָּאֵר לְקַמֵן בְּפִלּוּגְתָא דַר"י וַר"ל בְּמַחֲשָׁבִין מַעֲבֻדָּה לְעַבֻדָּה בְּזָה הַמְקוּם יִהְיֶה בְּעֶזְרֵי וְעִי' לְקַמֵן בְּסוּף מְכִילְתִין (דַּף קטו) דְאֶמְרִינּוּ הֵתָם דְפָסַח בְּשִׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה שְׁלָמִים הוּא. אַע"ג דְלְשִׁמּוֹ פְּסוּל כְּדֶאֱמְרִינּוּ הֵתָם.

וּא"כ י"ל קִצָּת הָא דְאֶמְרִינּוּ בְּיוֹמָא לְרַבִּין אֲלִיבָא דַר"י דְמַחֲיִיב בְּחוּץ אֶפִּילוּ שְׁחָטוּ לְשִׁמּוֹ מִשׁוּם דְפָסַח לֹא בְּעֵי עֶקֶרָה. הִינּוּ דְלֹא בְּעֵי עֶקֶרָה כְּמוֹ אֲשֶׁם דְסִתְמוּ לְאֲשֶׁם הוּא.

אָבֵל פֶּסַח אַע"ג דְּבַעֵי עֶקִירָה מ"מ עוֹמֵד הוּא לְכַד וְיָכוֹל לְכַתְחִילָה לְעוֹקְרוֹ שְׁלֵא לְשִׁמוּ דְּבִשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה שְׁלָמִים הוּא. וְה"נ אֵיתָא סְתָמָא דְּגַמְרָא בְּמַנְחוֹת (דָּף מִז ע"ב) וְהָרִי פֶּסַח אַחַר זְמַנּוּ דְּפָסוּל לְשִׁמוּ וְכָשֵׁר שְׁלֵא לְשִׁמוּ.

וְאַטוּ זֶה דְּלֵא פְּרָבִין אָמַר ר"י. אָבֵל לְפִי הַנָּ"ל גִּיחָא.

אֵלָא דָּאִין רָאִיָה מְהֵתָם דְּשִׁפִּיר קָאָמַר דָּאִין כָּשֵׁר לְשִׁמוּ הֵינְנוּ דְּנִדְחָה מִפֶּסַח וְאִינוּ כָּשֵׁר לְשֵׁם פֶּסַח אַע"ג דְּכָשֵׁר לְשִׁמוּ הֵינְנוּ דְּשְׁלָמִים לְשֵׁם פֶּסַח קְשִׁיט אָבֵל מִפֶּסַח אִיְדָחִי לִיָּה. וְע"ש דְּפָרִיזָה גְּמִי מִפֶּסַח קוֹדֵם חֲצוֹת דְּפָסוּל לְשִׁמוּ וְכָשֵׁר שְׁלֵא לְשִׁמוּ.

וְזֶה דְּלֵא כְּבֹן בְּתִירָה דְּלִקְמָן דְּפּוֹסֵל קוֹדֵם חֲצוֹת שְׁלֵא לְשִׁמוּ ג"כ. וְעִי' תוּס' שֵׁם בַּד"ה וְהָרִי פֶּסַח אַחַר חֲצוֹת וְהִגִּיָה הַצ"ק ז"ל קוֹדֵם חֲצוֹת.

דְּהָכִי אֵיתָא בְּגַמְרָא. וְיֹוֹתֵר נִרְאָה לְהִגִּיָה וְהָרִי פֶּסַח אַחַר זְמַנּוּ.

דְּקוֹדֵם חֲצוֹת לֹא הָוִי מְצִי לְשִׁנּוּי דְּבִשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה שְׁלָמִים הוּא כִּינּוּ דְּעוֹמֵד לְפֶסַח ע"ש: וְכֵהָא עֲנִינָא יֵשׁ לְדִקְדָק עוֹד בְּהָא דְּמִשְׁמַע בְּפִסְחִים דְּהָנִי תְּרַתִּי אָשֵׁם שְׁנִיתָק לְרַעֲיָה. וְפֶסַח בְּשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה חַד דִּינָא אֵית לְהוּ.

וְאִי הָאִי בְּעֵי עֶקִירָה הָאִי גְּמִי בְּעֵי עֶקִירָה. וְאִי הָאִי לֹא בְּעֵי עֶקִירָה הָאִי גְּמִי לֹא בְּעֵי.

וְא"כ בְּפֶסַח לְמַאן דְּלֵא בְּעֵי עֶקִירָה כָּשֵׁר אָפִילוּ שְׁחִטּוּ לְשֵׁם פֶּסַח וְא"כ בְּאָשֵׁם גְּמִי לְיִתְכָשֵׁר לְאַחַר כְּפָרָה אָפִילוּ שְׁחִטּוּ לְשֵׁם אָשֵׁם דְּעוֹלָה הוּא. וְהֵתָם בְּפִסְחִים מִשְׁמַע דְּדוֹנָקָא אִם שְׁחִטּוּ סְתָם כָּשֵׁר לְעוֹלָה אָבֵל שְׁחִטּוּ לְשֵׁם אָשֵׁם פֶּסוּל הוּא.

וְגַם זֶה צ"ע יֹוֹתֵר: דָּף ט גַּמְרָא אִטוּ חֲטָאת וְאָשֵׁם מִי לֹא מְתַאכְלִי יֵשׁ לְדִקְדָק הֵיכִי ס"ד דְּלִיְהוּי חֲטָאת וְאָשֵׁם הֵיכִן מְצִינוּ חֲטָאת בְּכַדִּי בְּלֹא כְּפָרָה דְּאָפִילוּ מְקַדִּישׁ לְכַתְחִילָה לְשֵׁם חֲטָאת אִם אִינוּ מְחֻוּיָב לְאוּ פְּלוּם הִיא.

וְאִי בְּמְחֻוּיָב חֲטָאת קְמִיָרִי וְס"ד דְּלִיְהוּי חֲטָאת וְיִצָא בּוֹ ג"כ קֶשֶׁה. הָא כָּל דְּבָר שְׁפָחוּבָה אִינוּ בָּא אֵלָא מִן חֻוּלִין וְצ"ל דְּאִשְׁפָחוּן חֲטָאת בְּכַדִּי ג"כ כְּגוֹן זֶה הִבָּא מִמּוֹתֵר כְּמוֹ שׁוֹחֵט לְשֵׁם חֻוּלִין דְּלֵא עֲלָה לְבַעֲלִים.

וְאַפ"ה יִקְרַב לְשֵׁם חֲטָאת כִּינּוּ דְּבָא מִמּוֹתֵר כִּי הָאִי. וְה"נ ה"א בְּמּוֹתֵר הַפֶּסַח דִּיקְרַב לְשֵׁם חֲטָאת.

אֵלָא דְּאִפְתִּי קֶשֶׁה הָא פֶּסַח זָכַר וְחֲטָאת גְּקִיבָה. וְכֵן אָשֵׁם כְּבֹן שְׁתֵּי שָׁנִים וּפֶסַח כְּבֹן שָׁנָה.

וְע"כ צ"ל דַּס"ד דְּגוּזָה"כ הוּא גְּבִי פֶּסַח דְּכָל דְּשִׁחִיט לִיָּה לִיְהוּי כְּוֹנִיתָה לְחֲטָאת יִהְיֶה לוֹ דִּין חֲטָאת וְכֵן לְאָשֵׁם: שֵׁם תוּס' בַּד"ה אִי גְּמִי דְּלִיְתַבִּיָה לְכַהֲנִים הָוִי מְצִי לְמִימַר דְּלֵא בְּעֵי סְמִיכָה כו'. יֵשׁ לְדִקְדָק הָא מִשְׁמַע בְּגַמְרָא דְּעֶקִירַת שְׁמוֹ בְּשִׁחִיטָה תְּלוּיָה כְּדָאָמַר שְׁחִטִּיָה לְשֵׁם כְּבוֹר כו'.

וְא"כ בְּלֹא"ה לֹא בְּעֵי סְמִיכָה דָּאִין סְמִיכָה אֵלָא מְחִיִּים. וְאָפִילוּ שְׁחִטִּיָה לְשְׁלָמִים לֹא בְּעֵי סְמִיכָה לְמֵאִי דַּס"ד הַשְּׁתָא.

וְאִם נֶאֱמַר דְּלֹאוּ דוֹנָקָא שְׁחִטִּיָה דַּה"ה דְּעַקֵר שְׁמוֹ בְּפָה לְחוּד וּבְרַצוֹנוּ הַדְּבָר תְּלוּי. אִם רוּצָה לְהַקְרִיבוּ לְשֵׁם שְׁלָמִים יַעֲקֻרְנוּ בְּפִיו לְשֵׁם שְׁלָמִים.

וכן לשם בכור והיגו דשייכא סמיכה גביה. וכמש"כ לעיל לענין סמיכה דתנינא בברייתא לקמן אתיא דבריהם שפיר.

אלא דא"כ מאי הקשו לעיל בד"ה למאי נפ"מ הא ליכא לאו דלא יגאל אחר השחיטה. ולפי הנ"ל אין פאן קשיא דלמלקא עליו בלא יגאל דקאמר היגו דעקריה בפה לשם מעשר.

וכן נראה למאי דס"ד השתא דלאו דווקא בשחיטה מיעקרא. דאי דווקא בשחיטה. א"כ לזבח אינו מיותר כלל דאיצטריך לאשמעינן דווקא בזביחה לשלמים הוי שלמים. ומגלו דבמדי אחרינא נמי מיעקר.

וכבר כתבתי לעיל ג"כ בזה. וקצת קשה אמאי לא קאמר בהגי פירתי קושיא דבכור ומעשר דנפ"מ שלא ינתן אלא מתנה אחת.

משא"כ שלמים דניתנין ב' שהן ד'. ועוד איכא למ"ד דבכור ומעשר בשפיכה כדאיתא לקמן פ' ב"ש.

ואין לומר דבעי לאשכוחי מילתא דליתיה בפסח גם כן דהא קאמר דלא ליבעי נסכים: שם תוס' בד"ה דילמא במותר אשם פתיב כו' והא מותר אשם קרב עולה. ותי' דאתי למימר דגילף מינה דבעי עקירה ואינו קרב עולה אלא אם שוחטו לשם שלמים או לזבח אחר.

ותי' זה דחוק הוא דלמה לי קרא להכי דהא בסוף אלו דברים פליגי בזה מסברא אי בעי עקירה אי לא. ולמ"ד דבעי עקירה ממילא ידענא דכל שעקרו לשם איזה זבח הוי עקירה ואי אתי לאשמעינן דאפילו עוקרו לשם זבח אחר הוי עקירה ויקרב עולה.

א"כ למה לי קרא דכתב רחמנא לזבח שלמים לכתוב לזבח לחוד. ואנא ידענא דלשם כל הזבחים הוי עקירה.

ומה שכ' הצ"ק ז"ל פנונה בדבריהם שכ' פדדרשינן בכלל ופרט כו' דווקא כלל ופרט ע"ש. איני מבין דבריו אלא ל"ד קאמרי.

והנה נראה דפרי' הכי היכי ילפית מינה לפסח ממשמעויותא דקרא דדבר הבא מן הצאן ינהיג לשלמים. הא אשם נמי בא מן הצאן ואפ"ה לא בא שלמים.

וא"כ בפסח נמי ליכא למילף מינה ובהאי לישנא איתא להך פירכא בירושלמי בפסחים פ' תמיד נשחט ע"ש. ומשני דמשמעויותא דקרא מן הצאן ולא כל הצאן דלא אתי בן ב' שנים ונקיבה.

אבל אשם אינו במשמעותא דקרא דאינו שונה בכל הצאן. ובירושלמי פרי' שם מהאי קרא ואם מן הצאן קרבנו מן הכבשים ומן העזים לעולה.

מעתה מותר פסח ינהיג עולה. ומשני דוחין קדשים הנאכלים כו' כדאיתא בשמעתין.

וקשה קצת הא אשפחן באשם דקדשים הנאכלים נידחים אצל קדשים שאין נאכלים. וכמש"כ התוס' ז"ל בכמה דוכתי.

דָּכָה נְאֻמָּה הַלְכָה כָּל שְׂפַחַטָּא מִתָּה בְּאִשָּׁם קָרַב עוֹלָה. וי"ל דְּדוּוּקָא הֵכָא בְּפִסְחָא אֲמַרִּינּוּ
הֵכָי פִּינּוּ דְנִדְחָה נְמִי לְקַדְשִׁים קְלִים וְנֶאֱכָלִים.

אֵלָא דְבַעֵי לְמִימַר שְׂיִדְחָה נְמִי לְקַדְשִׁים שְׂאִינּוּ נֶאֱכָלִין אִם שְׂחַטָּן לְשִׁמּוֹ בְּזָה מִסְתַּבְּרָא
שְׂאִינּוּ נִדְחָה לְקַדְשִׁים שְׂאִינּוּ נֶאֱכָלִים. אֲבָל בְּאִשָּׁם דְּהֵכִי גְמִירִי דְאִינּוּ נִדְחָה אֵלָא לְקַדְשִׁים
שְׂאִינּוּ נֶאֱכָלִין לֹא יִלְפִינּוּ מִינָּה לְעִלְמָא.

וְעִי לְעִיל (דָּף ד') בְּתוֹס' בַּד"ה וְיִשְׁנֶן לְאַחַר כּו' שִׁכ' דְּמַפְרִישׁ ב' תּוֹדוֹת אוֹ שְׁלָמִים
לְאַחֲרֵי הַשְּׁנִיָּה תְּפוּל לְנִדְחָה וְתִקְרַב עוֹלָה וְזָה אִינּוּ אֵלָא מְדַרְבְּנָן. אֲבָל מַה"ת הִיא עֲצָמָה
קָרִיבָה עוֹלָה אִם זָכַר הוּא כְּמוֹ בְּחַטָּאת.

וּא"כ מְשַׁפַּחַת קַדְשִׁים קְלִים שְׂנִדְחִים לְקַדְשֵׁי קַדְשִׁים וְאִינּוּ נֶאֱכָלִים. אֲבָל כְּבָר כְּתַבְתִּי שֶׁ
שְׂאִין דְּבְרִיהֶם ו"ל מוֹבְנִים: שֶׁם גְּמָרָא וְמִי מְצִית אֲמַרְתָּ כו' הָא כְּתִיב אִם כְּבֶשׂ כו'.

נִרְאָה דְלְעִיל דְּפָרִיז דִּילְמָא בְּמוֹתַר אִשָּׁם כְּתִיב הִנֵּה מְצִי לְשִׁנּוּי דְּהֵכִי מְצִינּוּ לְמִימַר
בְּמוֹתַר אִשָּׁם. הָא כְּתִיב אִם כְּבֶשׂ אִם עָז.

וְאִשָּׁם אִינּוּ בָּא אֵלָא אוֹ כְּבֶשׂ אוֹ אֵיל. וְלִפִּי מַה שְׂפִירְשׁ' קוֹשְׁיַת הַש"ס א"ש וּד' הַצ"ק ו"ל
אִינּוּ מוֹבְנִים: שֶׁם תּוֹס' בַּד"ה וְשְׁלָמִים הַבָּאִים כו' הָאֲרִיכוּ לְהַשִּׁיב עַל רַש"י ו"ל שְׂפִי
שְׁלָמִי פִּסְחָא הִינּוּ חֲגִיגַת י"ד וּמִסְקוּ דְבִין הֵכָא וּבִין דַּפ' כָּל הַפְּסוּלִי שְׁלָמִי פִּסְחָא הִינּוּ מוֹתַר
הַפְּסָח דְאִינּוּ נֶאֱכָל אֵלָא לְיוֹם וְלִילָה.

כְּדָאֲמַרִּינּוּ נְמִי בַּפ' הָאִשָּׁה. וְאֵע"ג דְּכָבָר תְּנָא פִּסְחָא שְׂעֵבְרָה שְׁנָתוֹ שְׁלָמִים הַבָּאִים מִחַמַּת
פִּסְחָא הִינּוּ לֹא עֵיבְרָה שְׁנָתוֹ וְזַמְנּוֹ אוֹ עֵיבְרָה זַמְנּוֹ וְלֹא שְׁנָתוֹ.

וְגִי רַש"י ו"ל אִינּוּ מוֹבְנִין. וְכָבָר דְקַדְקַתִּי לְעִיל הָא לֹא עֵיבְרָה שְׁנָתוֹ וְזַמְנּוֹ לַכ"ע בְּעֵי
עֲקִירָה וְהֵכִי אֲשַׁכְּחֵן סְמִיכָה גְבִיָּה.

וְיוֹתַר נִרְאָה דְשְׁלָמִים הַבָּאִים מִחַמַּת פִּסְחָא הוּא פִּסְחָא שְׁנַתְּכֶפְרוּ בְּעֵלְיוֹ בְּאַחַר דְּהוּא ג"כ
יְקָרַב שְׁלָמִים בְּלֹא עֲקִירָה כְּמוֹ שְׁהַבְּאִתִּי לְעִיל מְשַׁמְעוֹת ד' הִירוּשְׁלָמִי בְּמַתְנִיתִין וּבְמוֹעֵד
לְשִׁמּוֹ כו': וּבְמַש"כ דְּמוֹתַר הַפְּסָח נֶאֱכָל לְיוֹם וְלִילָה הֵן אֲמַת דְּהֵכִי מְבֹאָר בַּפ' הָאִשָּׁה
בְּפִסְחִים.

אֲבָל מַד' הֶרְמֵב"ם ו"ל נִרְאָה לִי דְלֹא ס"ל הֵכִי דַבְּפ"י מַה' מַעַה"ק כ' לְכָל הַנֶּאֱכָלִים לְיוֹם
וְלִילָה תּוֹדָה וְחַטָּאת וְאִשָּׁם וְשְׁלָמִי נְזִיר וְשְׁלָמִי פִּסְחָא לֹא זָכַר שֶׁם. וְעוֹד יֵשׁ לְהוֹכִיחַ מִמַּש"כ
בַּפ"ד מַה' ק"פ הַלְכָה ח' פִּסְחָא שְׁנַתְּעָרַב בְּשְׁלָמִים יְקָרְבוּ כּוֹלֵן שְׁלָמִים וְאִי שְׁלָמִי פִּסְחָא אִינּוּ
נֶאֱכָל אֵלָא לְיוֹם וְלִילָה הָא מְמַעַט בְּאֲכִילַת זְמַן שְׁלָמִים וְיִרְעוּ הֵוִי לָן לְמִימַר.

וְהֵכִי אֵיתָא בְּהַדְרָא בְּתוֹסְפָתָא פִּסְחִים פ"ט נִתְעָרְבוּ בְּשְׁלָמִים שְׁנִיָּהֶם יִרְעוּ עַד שְׂיִסְתָּאבוּ
כו' שְׁלָמִים שְׁנַתְּעָרְבוּ בְּשְׁלָמִים הַבָּאִים מִחַמַּת פִּסְחָא יִרְעוּ כו' וְיָבִיא בְּדַמִּי הִיפָּה שְׁלָמִים
וְיֶאֱכְלוּ לְיוֹם וְלִילָה וּבְדַמִּי הִיפָּה שְׁלָמִים אַחֲרֵים וְיֶאֱכְלוּ לַב' יָמִים וְלִילָה וְכֵן אֵיתָא
בְּתוֹסְפָתָא זְבָחִים פ"ח.

וְתַמְיָה לִי עַל הַכ"מ ו"ל שִׁכ' דְּדִין זָה פְּשׁוּט הוּא מְהָא דְּמוֹתַר הַפְּסָח שְׁלָמִים הוּא וְלֹא
הִבִּיא ד' הַתּוֹסְפָתָא דְּמְבֹאָר שֶׁם אֵיפְכָא. וְכֵן כְּתָבוּ הַתּוֹס' ו"ל בַּפ' הָאִישׁ מְקַדְּשׁ.

דלמ"ד אין מביאין קדשים לביה"פ אין תקנה לשלמי פסח עם שלמים. וע"כ מוכח דהרמב"ם ז"ל ס"ל דשלמי פסח נאכלים ג"כ לב' ימים ולילה אחת.

וכפשוט לשונו בפ"ד מה' ק"פ דהרי הן כשלמים לכל דבר. ומה שהשמיט שלמי פסח דברייטא דכל הפסולים י"ל דמפרש כפירש"י ז"ל דאחגיגת י"ד קאי ואתי פהאי תנא דאינו נאכל אלא ליום ולילה.

והוא ז"ל פסק פסתם משנה בא"ד דנאכלת לב' ימים ולילה א'. אבל במותר הפסח לא אשכחן פלוגתא בזה.

וכיון דסתמא דגמרא בפ' האשה ס"ל דאינו נאכל אלא ליום ולילה. ובתוספתא נמי הכי משמע מנלו לפסוק דלא פסתמא דגמרא.

ודברי התוספתא ג"כ י"ל דשלמים הבאים מחמת פסח היינו חגיגת י"ד וכהאי תנא דאינו נאכל אלא ליום ולילה אבל סתמא דגמ' דפ' האשה מנלו למידחי. והיה נראה לומר דזה תליא בפלוגתא דאכילת פסח אי עד חצות או כל הלילה.

דלמ"ד כל הלילה איפא למימר דשלמים הבאים מחמתן זמן אכילתן ג"כ אינו אלא ליום ולילה. אבל למ"ד עד חצות לא אשכחן פנותיה לא בשלמים ולא בשאר קרבנות.

ולא מסתבר למימר דשלמים הבאים ממותרו ג"כ יאכלו עד חצות. וכיון דיצאו מזמן פסח ממילא דיניהו כשלמים להאכל לב' ימים ולילה אחת.

אלא דאין זה מספיק לד' הרמב"ם ז"ל. דהא הוא ז"ל פסק כמ"ד דנאכל כל הלילה.

ובמותרו נראה שדעתו דנאכל לב' ימים ולילה וכנ"ל ע"כ נראה דס"ל ז"ל דכל מיני שלמים הבאים מחמת פסח כמו חגיגת י"ד ומותר הפסח חד דינא להו. ולמ"ד דחגיגת י"ד נאכל ליום ולילה ה"ה שלמי מותר הפסח.

ולסתמא דמתניתין דחגיגת י"ד נאכלת לב' ימים ולילה אחת ה"ה לשלמי מותר הפסח. והשתא שמעתא דהאשה אתיא כמ"ד דחגיגה נאכלת ליום ולילה.

והוא ז"ל פסק פסתמא דמתניתין דאלו דברים. אלא דהתוס' ז"ל פאן ובפסחים (דף עא) הביאו מת"כ דיליף חגיגת י"ד לב' ימים ולילה אחת ושלמים הבאים מחמתו ליום ולילה.

ומבואר דאפילו למ"ד דחגיגת י"ד לב' ימים ולילה שלמים הבאים מחמתו אין נאכלים אלא ליום ולילה. וצ"ל לדעת הרמב"ם ז"ל דס"ל דתנאי היא ומאן דיליף משלמים דנאכל ליום ולילה כל שלמי פסח בכלל.

בין חגיגה הבאה עמו בין שלמים הבאים ממותרו. ומאן דיליף מאידך קרא דנאכל לב' ימים ולילה אחת ג"כ פולן בכלל.

וקצת משמע פן בת"כ שם דבהאי קרא דמרבי לב' ימים ולילה אחת. תנא התם שלמים הבאים במועד שלמים הבאין לאחר המועד מנין כו' וע"כ הא דאיצטריך לרבות שלמים הבאים במועד ולאחר המועד היינו מותר הפסח דאי סתם שלמים למה ליה קרא.

ועי' ק"א שם. וקצת סעד לדבריו מהא דמקשו התוס' ז"ל בקידושין (דף נה ע"ב) בד"ה דמיתתי נמי תודה אמאי לא מתני באותה של שלמים עצמה כו'.

ואי משום דאין מביאין קדשים לביה"פ. הא ע"כ האי תנא ס"ל דמביאין קדשים לביה"ש.
מקא דאמר פסח שלא בזמנו שלמים הוא. אע"ג דאין נאכל אלא ליום ולילה ע"ש.

ולפי דברי הרמב"ם ז"ל ניקח וס"ל להאי תנא דאין מביאין קדשים לביה"פ מש"ה צריך
להביא תודה. וראיה גדולה היא לולי שהרמב"ם ז"ל בעצמו אינו אומר פן נכתב בפ"ו
מה' פסה"מ דאין צריך להביא תודה אלא לחם לחוד.

וכבר תמה עליו הלח"מ ז"ל שם אלא דמה שתמה שם ג"כ מפסח שלא בזמנו אין פאן
תמיה לפי הנראה מד' דנאכל לב' ימים ולילה. אע"ג דאין ראיה ממתינתין דא"ד דס"ל
דחגיגת י"ד דרפנו ונהי כשאר שלמים דעת הרמב"ם בפ"י מה' ק"פ נראה דלמתינתין
ג"כ מה"ת היא אלא דנהי רשות כמש"כ שם דנפקא ליה מקרא ודלא כד' התוספות ז"ל
שם בא"ד: ע"ב תוס' בד"ה חד לעיברה זמנו ושנתו כו' ה"ה שנתו בלא זמנו.

לכאורה לפ"ז מנלן בלא עיברה זמנו ושנתו דנהי שלמים הא בלא"ה איצטריך תלתא
קראי חד לעיברה שנתו בלא זמנו דלא חזי לפסח מתחילת הקדושו. וחד לעיברה שנתו
אחר זמנו וחד לעיברה זמנו לחוד אבל קודם זמנו מנלן.

וי"ל דקראי משמע דמירי בראוי לפסח במש"כ ואם מן הצאן קרבנו כו' ועברה שנתו
קודם זמנו לא הנה ראוי להקרבה פלל. והרמב"ם ז"ל כתב לקרא דנזבחת פסח כו'
לחגיגה עי' בפ"ח מה' ק"פ אע"ג דבתלמודין דריש לה למותר הפסח משום דבמכילתא
איפא כמה תנאי דדריש לה בחגיגה.

וכדרכו ז"ל לילה אחר פשוטו של מקרא וצ"ל לדבריו דלא איצטריך אלא תרי קראי חד
היכא דכבר נדחה מפסח לגמרי וחד להיכא דאפתי חזי לפסחן או לראשון או לשני.
ובאמת לא ידענא למה ליה להש"ס לחידושי עברה שנתו ואמאי לא מוקי הני ג' קראי
בהאי גופא חד לעבר זמן שני ג"כ דתו לא חזי לפסח פלל וחד לעבר זמן ראשון דנדחה
מראשון ואפתי חזי לשני וחד ללא עבר זמנו פלל.

וי"ל דאו או קאמר או עבר זמנו לגמרי או עברה שנתו דתו לא חזי לפסח פלל ולעיל
צדדתי דיש חילוק בין עברה שנתו לעברה זמנו דבעברה שנתו לכ"ע לא בעי עקירה
ובעברה זמנו איפא מ"ד דבעי עקירה.

ועוד יתבאר בזה לקמן בפלוגתא דר"א ור"י בעברה שנתו ושחטו בזמנו לשמו: שם
גמרא אמר רב משמיה דמבוג כו' ובעי למימר דבשנינו קודש מיירי ואפילו שחטה לשם
חטאת נחשון או דממילא היינו חטאות נזיר ומצורע פשרה מזאת תורת החטאת ופרכה
ומוקי לה בש"ב וע"מ שיתכפר בה נחשון היינו מת ואתי לאשמעינן דחי דומיא דנחשון
היינו ע"מ שמתקרב חטאת מצורע ונזיר פסולה.

ופריך הני עולות ניהו ואפילו דחי פשרה. ומסיק דה"נ איתמר הכי חטאת ששחטה על
מתקרב חטאת פנחשון היינו חטאת מצורע ונזיר פשרה דהני עולות ניהו.

וא"ד דשמעתא דמבוג בש"ק קאמר ותני פסולה וכאידיך שמעתא דרב דחטאת חלב לשם
חטאת דם פשירה ולשם חטאת מצורע ונזיר פסולה ומיבעי ליה לרבא שחטה לשם חטאת

דַּטְנוֹמַאָת מו"ק מֵהוּ מִי אֲמָרִינֵן כֶּרֶת כְּמוֹתָהּ וּכְשֶׁרָה אוֹ דִילְמָא אֵינּוּ קְבוּעַ כְּמוֹתָהּ וְהוּי ש"ק.

ור"א בְּרִיָּה דְרָבָא מִתְנִי בְּנִלְהוּ לְפִסּוּלָא בִש"ק אֲפִילוּ חֲטָאת חֶלֶב לְשֵׁם חֲטָאת דָּם וּבְעֵיִא דְרָבָא מִתְנִי בִש"ב דְּבִש"ב הָוִי אֵיפְכָא ע"מ שְׁמַחְוֵיב חֲטָאת דָּם פְּסוּל וְע"מ שְׁמַחְוֵיב חֲטָאת נְזִיר וּמְצוּרַע פֶּשֶׁר וּמִיבְעִי לִיהַ ע"מ שְׁמַחְוֵיב חֲטָאת דַּטְנוֹמַאָת מו"ק מֵאִי וְיֵשׁ לְדַקְדָּק חֲטָאת דְשְׁמִיעַת הַקּוֹל וּבִיטוּי שְׁפָתַיִם מַה דִּינוּ.

דְּלַכְאוּרָה מְשַׁמַּע דְּכַעוּלָהּ הִיא בֵּין לִש"ק לְחוּמְרָא וּבֵין לִש"ב לְקוּלָא דְדוּנְקָא בְּטוֹמַאָת מו"ק הוּא דְמִיבְעִי לִיהַ מְשׁוּם דְהָוִי כֶּרֶת כְּמוֹתָהּ. אַבְל בְּהִנְי לִיפָא כֶּרֶת.

אַבְל הָא דְקֶאָמַר לְשֵׁם חֲטָאת מְצוּרַע וְנְזִיר הוּא דְכָשֶׁר מְשַׁמַּע דוּנְקָא הִנְי דְלֹא אֲתִי לְכַפְרָה כְּלָל וְעוֹלוֹת נִינְהוּ אַבְל חֲטָאת דְשְׁמִיעַת הַקּוֹל וּבִיטוּי שְׁפָתַיִם דְאֲתוּ לְכַפְרָה כְּחֲטָאת דְמוֹ וּמַד' הֶרְמַב"ם ז"ל בִּפְט"ו מַה' פֶּסֶה"מ הִלְכָה ז' נִרְאָה דְלִשְׁמַחְוֵיב חֲטָאת שְׁאִינוּ קְבוּעַ פְּסוּלָהּ מְדֻלָּא בִיָּאָר דְדוּנְקָא חֲטָאת דַּטְנוֹמַאָת מו"ק.

אַלָּא כ' סָתָם שְׁהוּא מְחֻוֵיב חֲטָאת אֲפִילוּ חֲטָאת שְׁאִינוּ קְבוּעַ וְהַכָּשֶׁר דְעַל מִי שְׁמַחְוֵיב חֲטָאת נְזִיר וּמְצוּרַע הַשְּׁמִיט וְעַמְד ע"ז הַכ"מ ז"ל וְכ' דְלֹא הָוִי כֹּן בְּגִירְסָתוֹ אֲלֵא גֶרֶם אֲנִי בִש"ב מִתְנִינֵן לָהּ בְּעֵי רָבָא חֲטָאת חֶלֶב שְׁשַׁחֲטָהּ עַל מִי שְׁמַחְוֵיב חֲטָאת דַּטְנוֹמַאָת מו"ק כו'.

מְשַׁמַּע דַּר"ל דְלִגְיָרְסַת הֶרְמַב"ם ז"ל ע"מ שְׁמַחְוֵיב חֲטָאת מְצוּרַע וְנְזִיר ג"כ פְּסוּלָהּ וְלֹא מִיבְעִי לִיהַ אֲלֵא בְּחֲטָאת טוֹמַאָת מו"ק דְאִינוּ קְבוּעַ וְכֹן כָּל חֲטָאת שְׁאִינוּ קְבוּעַ.

וְקִשָּׁה הַדְּבָר לִזְמַר כֹּן דְאֵטוּ חֲטָאת דַּטְנוֹמַאָת מו"ק גֶּרַע מִחֲטָאת מְצוּרַע וְנְזִיר דְלֹא בָּאוּ לְכַפֵּר כְּלָל וְגַם אֵינֵן בְּכֶרֶת. וְעוֹד דְהָא פְּרִיָּה לְעִיל בְּפִשְׁטוּת הִנְי עוֹלוֹת נִינְהוּ מְשַׁמַּע דְלִיפָא מ"ד בְּחֵי דוּמְיָא דְנַחֲשׁוֹן לְפִסּוּל בִש"ב.

וְהַבַּה"ז ז"ל כ' דְהֶרְמַב"ם ז"ל לֹא כ' מַחֲמַת פְּשִׁיטוּתָא דְהִנְי עוֹלוֹת נִינְהוּ. וְגַם זֶה קִשָּׁה אִם הַש"ס אֵי צְטָרִיָּה לִיהַ לְאֲשַׁמְעִינֵן אֲמַאי לֹא אֲשַׁמַּע לָן גַּם הֶרְמַב"ם ז"ל כָּל כִּי הֵאִי דִינָא.

וּלְפִי מַה שְׁנִרְאָה מְדַבְּרִי ז"ל בִּפ"ג מַה' שְׁגָגוֹת דְעַל מִי שְׁמַחְוֵיב חֲטָאת הִינְי שְׁהִבִּיאוּ לְגַמְרֵי לְשֵׁם אַחֵר. י"ל כְּדַבְּרֵי הַכ"מ ז"ל דְבְּכָל מְחֻוֵיב חֲטָאת נְפִסְלָהּ אִם הִבִּיָּאָה לְשֵׁם אַחֵר בֵּינֵן דְהָאֲחֵר ג"כ בַּר חֵיב חֲטָאת הוּא.

אַבְל כְּפָר דְקַדְקִיתִי לְעִיל בְּזָה וְגַם כָּאֵן יֵשׁ לְדַקְדָּק לְמַה לִּי קָרָא דְנֹכְפָר עָלְיוּ וְלֹא עַל חֲבִירוֹ. הָא שְׁמַעִינֵן לָהּ מִהִנְי קָרָאִי דְסוּף פְּרִיתוֹת דְאִין הִבֵּן מִתְּכַפֵּר בְּחֲטָאת אָבִיו וְכ"ת דְמִהִנְי קָרָאִי לֹא שְׁמַעִינֵן אֲלֵא דְאִין חֲבִירוֹ מִתְּכַפֵּר בּוֹ אַבְל לֹא שְׁמַעִנוּ דְפְסוּל הוּא לְגַמְרֵי וְאֲתִי קָרָא דְנֹכְפָר עָלְיוּ לְאֲשַׁמְעִינֵן דְפְסוּל הוּא.

א"כ תִּיקְשִׁי אֵיפְכָא בֵּינֵן דִּילְפִינֵן מְנוּכָר עָלְיוּ דְפְסוּל הוּא לְמַה לִּיהַ הִנְי קָרָאִי דְעַל חֲטָאתוֹ אֲלֵא וְנִדְאִי נִרְאָה דְהָא דְשְׁמַעִתִין לֹא מִיָּרִי אֲלֵא בְּפְסוּל מְחֻשְׁבָּהּ לְחוּד וְהַבְּעִלִים הִבִּיאוּ בְּשִׁבְלֵם וְהַכְּהֵן חִיָּשֵׁב לְאַחֵר וְכִמוֹ שֶׁכ' לְעִיל: וְאִפְתִּי יֵשׁ לְדַקְדָּק אֲמַאי לֹא אִתְּמַר הָדָּ שְׁמַעֲתָא לְעַנְיֵן אֲשֶׁם.

אֲשֶׁם גְּזוּלוֹת שְׁשֻׁחָטוּ לְשֵׁם אֲשֶׁם מְעִילוֹת מֵה דִּינוֹ אִי נִימָא דְוּוּקָא גְּבִי חֲטָאת הוּא דְכָתִיב וְשַׁחַט אוֹתָהּ אֲבָל בְּאֲשֶׁם אֲשֶׁם לְשֵׁם אֲשֶׁם נִשְׁחָטָה וְעָלָה לְבַעֲלִים. אוּ דִּילְמָא דְוּוּקָא בְּחֲטָאת הוּא דְבַעֲיָנָן לְמִימַר דְּחֲטָאת לְשֵׁם חֲטָאת דְּחַד מִיְלָתָא הוּא פּוּלְהוּ שְׂגַגַת פְּרַת.

אֲבָל אֲשֶׁם דְּכָל חַד פְּפָרָה לְחֻד אֲפֻשֶׁר דְּלִכ"ע שְׁיָנוּי קוּדְשׁ הוּא וְלֹא עָלָה לְבַעֲלִים. וְאִין לְוִמַר דְּאֲפִילוּ לְמ"ד חֲטָאת חֲלָב לְשֵׁם חֲטָאת דָּם פֶּשֶׁר אֲבָל מ"מ לֹא עָלָה לְבַעֲלִים וְכַמְש"כ הֶרְמֵב"ם ו"ל לְעֲנִין ש"ב ע"מ שְׁמַחְוִיב עוֹלָה דְּכָשֶׁר וְלֹא עָלָה לְבַעֲלִים וּא"כ לִיפָא נַפ"מ גְּבִי אֲשֶׁם.

דז"א דְּחֲטָאת לְשֵׁם חֲטָאת מְשַׁמַּע דְּכָשֶׁר וְעָלָה פְּמוֹ לְמַבּוּג דְּאָמַר לְשֵׁם חֲטָאת נְחֻשׁוֹן כְּשִׁירָה מְזֹאת תּוֹרַת וְכָשֶׁר וְעָלָה קָאָמַר מְדַפְרֵיהּ עָלָה מְמַנְחוֹת וּצ"ע: שֶׁם גְּמָרָא שְׁחָטָה לְשִׁמָּה לְזֶרוּק דְּמָה שְׁלֹא לְשִׁמָּה.

ר"י אוֹמַר פְּסוּלָה מְחַשְׁבִּין מְעַבְדָּה לְעַבְדָּה. דִּילְפִינָן מְפִיגוּל אִם שְׁחַט ע"מ לְזֶרוּק בְּאִיסוּר הֵינּוּ לְמַחֵר אוּ בְּחוּץ דְּפְסוּל ה"נ אִם חִיָּשֵׁב בְּשַׁעַת שְׁחִיטָה לְזֶרוּק שְׁלֹא לְשִׁמוֹ ג"כ פְּסוּל.

וכ' הַתּוֹס' ו"ל בְּכַשִּׁיטוֹת דְּוּוּקָא ע"מ לְזֶרוּק שְׁלֹא לְשִׁמוֹ. אֲבָל לְקַבֵּל שְׁלֹא לְשִׁמוֹ כְּשֶׁר דּוּמְיָא דְּפִיגוּל.

וכה"ג פְּלִיגִי בְּשׁוֹחַט לְזֶרוּק לְעַבְדוֹת גְּלוּלִים אוּ לְהַקְטִיר לְעַבְדוֹת גְּלוּלִים. וַיֵּשׁ לְדַקְדָּק בְּזֶה דַּע"כ לֹא דְמַיָּין אֶהְדִּי כָּל הַנִּי ג' פְּסוּלֵי דְּבַפִּיגוּל שׁוֹחַט לְהַקְטִיר חֲלָבָה לְמַחֵר ג"כ פְּסוּל.

וְאֵלוּ בְּשִׁלָּא לְשִׁמוֹ שׁוֹחַט ע"מ לְהַקְטִיר שְׁלֹא לְשִׁמוֹ כְּשֶׁר. וְהֵינּוּ מְשׁוּם דְּאֲפִי הַקְטִיר שְׁלֹא לְשִׁמוֹ אוּ לֹא הַקְטִיר כָּלֵל כְּשֶׁר.

וּבְשׁוֹחַט לְזֶרוּק אוּ לְהַקְטִיר לְעַבְדוֹת גְּלוּלִים נֶאֱסַר אֲפִי בְּמַחְשַׁבְתָּהּ הַקְטִירָה לְעַבְדוֹת גְּלוּלִים אַע"ג דְּלֹא מִיתְסַר אִם הַקְטִיר לְעַבְדוֹת גְּלוּלִים. וְעוֹד דְּאֲפִילוּ זָרַק לְעַבְדוֹת גְּלוּלִים ג"כ דַּעַת הַתּוֹס' ו"ל בְּחֻלְיִין דְּאִין הַבְּשֶׁר נֶאֱסַר.

וְאֲפ"ה יְלַפִּינָן מְפִיגוּל אִם שְׁחַט ע"מ לְזֶרוּק נֶאֱסַר. וְע"כ צ"ל דְּלֹא יְלַפִּינָן מְפִיגוּל אֲלֵא בְּמַחְשַׁב בְּשַׁעַת שְׁחִיטָה לְעֲשׂוֹת אֵיזָה עֲבֻדָּה בְּאִיסוּר אַע"ג דָּאִם עוֹשֶׂה עֲבֻדָּה זֹו עֲצָמָה בְּאִיסוּר לֹא מִיפְסִיל.

אֲבָל בְּשִׁלָּא לְשִׁמוֹ לִיכָא אִיסוּרָא כָּלֵל לְהַקְטִיר שְׁלֹא לְשִׁמוֹ. וְלִהְיֵי לֹא פְּסוּל אִם חִיָּשֵׁב בְּשַׁעַת שְׁחִיטָה.

וּא"כ הֵיזָה נֶרְאָה בְּשִׁלָּא לְשִׁמוֹ דְּבַקְבָּלָה ג"כ אִיכָא אִיסוּר לְחַשְׁבֵּי שְׁלֹא לְשִׁמוֹ וְגַם מִיפְסִיל בְּמַחְשַׁבְתָּהּ עֲצָמָה אֲמַאי לֹא הֵיזָה נְפֹסֵל גַּם אִי חִיָּשֵׁב עָלָה בְּשַׁעַת שְׁחִיטָה. דְּהָא דְּבַפִּיגוּל אִינוּ נְפֹסֵל עַל מְנַת לְקַבֵּל חוּץ לְזַמְנוֹ מְשׁוּם דְּמַחְשַׁבְתָּהּ חוּץ לְזַמְנוֹ עֲצָמָה לִיתֵיהּ בְּקַבְּלָה דְּבַעֲיָנָן אֲכִילַת מְזַבַּח אוּ אָדָם.

וְנִרְאִיתִי בְּדַבְרֵי הֶרְמֵב"ם ו"ל בְּהַנִּי תִרְתִּי מִיְלֵי דַר"י שְׁיָנוּי לְשׁוֹן וְטַעַם דְּבַפְרָק ט"ו מֵהִלְכוֹת פְּסוּלֵי הַמְּוֹקְדָשִׁין לְעֲנִין מְחַשְׁבָּה מְעַבְדָּה לְעַבְדוֹת בְּשִׁלָּא לְשִׁמוֹ לֹא כ' הַטַּעַם מְשׁוּם דִּילְפִינָן מְפִיגוּל.

אָלֵא כ' הַטַּעַם דְּהוּי כְּמוֹ שְׁחִיבֵיב מִחֲשֵׁבָה זֹו בְּשַׁעַת זְרִיקָה עֲצָמָה. וְלֵהֵא טַעְמָא לְכַאוּרָה ה"ה אִם נְשַׁחַט ע"מ לְקַבֵּל שְׁלֵא לְשֵׁמוֹ הוּי כְּאֵלוֹ חִיבֵיב בְּשַׁעַת קַבְלָה עֲצָמָה.

וְאֵלוֹ בַּפ"ב מֵה' שְׁחִיטָה לְעֵנִין מִחֲשֵׁבָה מְעַבֹּדָה לְעַבֹּדָה גְלוּלִים. פֶּתַח הַטַּעַם מִשׁוּם דִּילְפִינֵן מְפָנִים.

וְהֵינֵנו מִשׁוּם דְּהֵתָם לִיפָא לְמִימַר הָאֵי טַעְמָא דְּהוּי כְּאֵלוֹ חִיבֵיב בְּשַׁעַת זְרִיקָה דְּמִחֲשֵׁבָה בְּשַׁעַת זְרִיקָה אֵינָה אוֹסְרַת הַבְּשָׂר. וְאַחֲרֵי הָעֵינִין מְצִאֲתֵי מְקוֹם לַד' הֶרְמֵב"ם ו"ל בִּירוּשְׁלַמִי פ' תְּמִיד נְשַׁחַט דְּאִיתְמַר הֵתָם כָּל הַגֵּי טַעְמֵי בַד' ר' יוֹחֲנָן.

וּר' אֵילְעִי אָמַר שֵׁם דְּטַעְמָא דַּר"י הוּא מִשׁוּם דְּלָמֵד מִפִּיגוּל כּו'. אָמַר ר' יוֹסִי מִן תַּרְתִּין מִלִּין לֹא דְמֵי מִחֲשֵׁבָת פִּיגוּל לְמִחֲשֵׁבָת פְּסוּל אֵלוֹ שְׁחִטּוֹ לְשֵׁמוֹ לְקַבֵּל דְּמוֹ שְׁלֵא לְשֵׁמוֹ שְׁמָא אֵינּוּ כְּשֵׁר הֵינֵנו בְּפִיגוּל דַּע"מ לְקַבֵּל בְּפִיגוּל כְּשֵׁר דְּלֹא שִׁינְיָה פִּיגוּל בְּקַבְלָה.

שְׁחִטּוֹ לְשֵׁמוֹ לְקַבֵּל דְּמוֹ שְׁלֵא לְשֵׁמוֹ פְּסוּל. הֵינֵנו דְּמִחֲשֵׁבָת שְׁלֵא לְשֵׁמוֹ אֵיתָא בְּקַבְלָה ג"כ. הָרִי דְּמַצִּינּוּ חוֹנָמַר בְּשֵׁלֵא לְשֵׁמוֹ מִפִּיגוּל. וְכוּנְאִיפְכָא אֵלוֹ שְׁחִטּוֹ לְשֵׁמוֹ לְהַקְטִיר אֵימּוּרֵי שְׁלֵא לְשֵׁמוֹ שְׁמָא אֵינּוּ פִיגוּל.

וְגַבֵּי פְּסוּל הֵינֵנו שְׁלֵא לְשֵׁמוֹ מִמֶּשׁ שְׁחִטּוֹ ע"מ לְהַקְטִיר אֵימּוּרֵי שְׁלֵא לְשֵׁמוֹ כְּשֵׁר כַּז"ל. וְעִי' בַּק"ע שְׁהִגִּיהָ שֵׁם וּבְתוֹסְפוֹתֵי תָמָה בְּעֲצָמוֹ עַל דְּבַרְיֵי וְנִרְאָה כַּמֶּש"כ.

וּבִירוּשְׁלַמִי פִיגוּל ג"כ שְׁלֵא לְשֵׁמוֹ קָרִי לָהּ. וְלֹא ס"ל לַר' יוֹסִי הָאֵי טַעְמָא לְמִילָף מִפִּיגוּל. וְאָמַר ר' בָּא טַעְמָא דַּר"י דְּלֵהֲכִי פְּסוּל שְׁחִטּוֹ לְשֵׁמוֹ לְזִרוּק שְׁלֵא לְשֵׁמוֹ. מִשׁוּם דְּנַעֲשָׂה מִשְׁעָה רֵאשׁוּנָה בְּשַׁחִיטָתוֹ לְשֵׁמוֹ וְשְׁלֵא לְשֵׁמוֹ.

א"ל וְאֵין כִּינֵי אֶפִּילוֹ שְׁחִטּוֹ לְאֻכְלֵי לְזִרוּק דְּמוֹ שְׁלֵא לְאֻכְלֵי נַעֲשָׂה מִשְׁעָה רֵאשׁוּנָה לְאֻכְלֵי וְשְׁלֵא לְאֻכְלֵי וִיחַא כְּשֵׁר וְלִיתִיפוּל דְּאָמַר ר' אֵילֵא בְּשֵׁם ר' יוֹחֲנָן שְׁחִטּוֹ לְאֻכְלֵי לְזִרוּק שְׁלֵא לְאֻכְלֵי פְּסוּל.

אַתָּא ר' יַעֲקֹב בַּר אֲבָא וְאָמַר מִשְׁמִיהָ דַּר"י דְּכְשֵׁר. וּר' יוֹסִי בְּשֵׁם ר' בָּא נְסִיב חִיילָהּ מִן תַּרְי טַעְמֵי דַּר"י מְדָאֵמַר ע"מ לְזִרוּק שְׁלֵא לְשֵׁמוֹ פְּסוּל וְע"מ שְׁלֵא לְאֻכְלֵי כְּשֵׁר ש"מ דְּטַעְמָא הוּא מִשׁוּם דְּמִשְׁעָה רֵאשׁוּנָה נַעֲשָׂה בְּלִשְׁמוֹ וְשְׁלֵא לְשֵׁמוֹ כְּאֵילוֹ חִיבֵיב לְתַרְנוּנֵיהּ בְּשַׁחִיטָה.

וּבְלִשְׁמוֹ וְשְׁלֵא לְשֵׁמוֹ פְּסוּל וְלְאֻכְלֵי וְשְׁלֵא לְאֻכְלֵי כְּשֵׁר. וּר' מְנָא בְּשֵׁם ר' יוֹדֵן אָמַר טַעְמָא דַּר' יוֹחֲנָן דְּמַחֲלַק בֵּין לְשֵׁמוֹ וְשְׁלֵא לְשֵׁמוֹ וּבֵין לְאֻכְלֵי כּו' דַּס"ל כָּל שְׂבִיבָא לְאוֹתָהּ עַבֹּדָה וְהוּא מְחַשֵּׁב לָהּ.

הֵינֵנו דְּיֵישׁ בַּהּ ג"כ פְּסוּל מִחֲשֵׁבָה מְחַשֵּׁב מְעַבֹּדָה אַחֲרַת לָהּ. וְהוּי כְּאֵילוֹ חִיבֵיב בְּעַבֹּדָה שְׁנִיָּה בְּעֲצָמָה וְכָל שְׁאֵלוֹ יָבֵא לְעַבֹּדָה אַחֲרַת וְאֵינוֹ מְחַשֵּׁב לָהּ הֵינֵנו שְׁלֵא לְאֻכְלֵי דְּלִיתָא בְּזִיקָה אֵינוֹ מְחַשֵּׁב בְּעַבֹּדָה אַחֲרַת לָהּ וְלֵהֲכִי בְּשֵׁלֵא לְשֵׁמוֹ פְּסוּל וְשְׁלֵא לְאֻכְלֵי כְּשֵׁר.

אֵילוֹ זֶרֶק דְּמוֹ שְׁלֵא לְשֵׁמוֹ שְׁמָא אֵינוֹ פְּסוּל שְׁחִטּוֹ לְשֵׁמוֹ לְזִרוּק דְּמוֹ שְׁלֵא לְשֵׁמוֹ ג"כ פְּסוּל כַּז"ל. וּפְרִיָּה עֲלָהּ אֵלוֹ שְׁחִטּוֹ לְקַבֵּל דְּמוֹ שְׁלֵא לְשֵׁמוֹ הֵינֵנו לְשֵׁם פִּיגוּל שְׁמָא אֵינוֹ כְּשֵׁר.

ובפשעת קבלה מחשב הוא אם חישוב בקבלה לפגל הזריקה פיגול. הרי כל שיבא לאותה עבודה ומחשב לה.

אפ"ה אינו מחשב מעבודה אחרת לה. ואילו שחטו להקטיר אימורין שלא לשמו שמה אינו פיגול ובפשעת הקטרה אינו מחשב הרי דבא לאותה עבודה ואינו מחשב לה ואפ"ה מחשב מעבודה אחרת לה.

אלמא דלאו הא בהא תליא. א"ל לא תתיבני מפיגול על פסול דאמר ר' יוסי כו'.

הרי מבואר ג' טעמים בד' ר"י או משום דיליף מפיגול. או משום דהוי כמחשב בשעת שחיטה לשמו ונשלא לשמו או משום דכל שמחשב בעצמה מחשב בעבודה אחרת לה.

וא"כ להני תרי טעמי בתראי אפילו אם שחט לקבל שלא לשמו ג"כ מן הדין שיפסל. וע"פ ה"ל דברי הרמב"ם ז"ל מבוארין דגבי שלא לשמו כ' להאי טעמא דר' מנא דכל שהוא מחשב לה מחשב מעבודה אחרת לה.

דהוי פאלו חישוב בעבודה השניה עצמה. דטעמא מציעאה משום דהוי פעושה משעה ראשונה לשמו ונשלא לשמו לא ס"ל.

ואזיל לטעמיה דפסק פרב חסדא אם שחט ע"מ שיתפפרו בו בלתי מולין פסול. ואי נימא דהוי פעושה משעה ראשונה כו'.

א"כ יהא פשר כמו שחט לבלתי מולין ולפשרים דמקצת ערלה לא פסלה. אלא ונדאי לא אמרינו הכי.

וכ"כ התוס' ז"ל שם. ומפיגול נמי ליכא למילף פדפריה ה"א מה לחוץ לזמנו שפן פרת ומש"ב נמי ליכא למילף לפי שיטתו דש"ב חד דינא עם ש"ק.

ונוהג בכל עבודות. אבל לענין שחט לזרוק לעבודת גלולים ע"כ צריף לומר האי טעמא דילפינו מפיגול דטעמא אחריןא לית ביה.

וגם ליכא למיפריה עלה מה לחוץ לזמנו שפן פרת דמחשבת עבודת גלולים המחשבה עצמה היא בכרת ומיתה. פדאמרינו בסנהדרין דלכ"ע חייב מיתה.

ואי תיקשי הא משמע ה"א בשמעתין דמסתבר יותר למילף שלא לשמו מפיגול דהוי פנים מפנים ממחשבת עבודת גלולים דהוי חוץ מפנים. י"ל דה"א אלא שמעתא כמאן דס"ל בסנהדרין דלכ"ע לאו במיתה הוא.

א"כ מפיגול תרנוניהו ליכא למילף ומש"ב הוא דילפינו כדמסיק. בהא מסתבר יותר למילף פנים מפנים.

אבל לפי שיטתו של הרמב"ם ז"ל דמש"ב ליכא למילף כ"א מחוץ לזמנו בזה מסתבר שפיר למילף יותר ממחשבת עבודת גלולים דתמור ג"כ כפיגול. ועוד דבשלא לשמו איצטריף למילף עיקר האיסור בזה דאסור לשחוט ע"מ לזרוק שלא לשמו דבלא"ה אין מקום לאיסורא פלל.

אָבֿל בַּמַּחְשָׁבֶת עֲבוּדַת גִּלּוּלִים דְּקִים לֶן אִיסוּרָא בְּזֵה מְסַבְּרָא מִיַּדִּי דְּהוּי אַהֵר דְּהַר מְוֵתֵר וְעוּבְדוּ בְּמִיתָה יִלְפִינּוּ שְׁפִיר מְפִיגּוּל דְּהִבְהֵמָה אַסוּרָה ג"כ. וְזֵה בְּרוּר וְאַמֶּת בְּכּוֹנֵנַת הַרְמַב"ם ו"ל.

וע"פ הַנ"ל יֵשׁ לִישָׁב תְּמִיהַת הַתּוֹס' ו"ל אַמַּאי לֹא מוּקִי לְקַמֵּן אִיִּדִי וְאִיִּדִי בַּמַּחְשָׁבֶת שְׁלֹא לְשָׁמֹן וּלְפִי הַנ"ל נִיחָא דְמֵאֵן מְשַׁנֵּי לְקַמֵּן הָאִי שְׁיִנּוּיָא רַבָּא דְּהוּא ר' בָּא דְּהִירוּשְׁלָמִי וְאִיהוּ קְאָמֵר טַעְמָא דְּמַחְשָׁבִין מְעַבּוּדָה לְעַבּוּדָה מְשׁוּם דְּנַעֲשֶׂה כְּמוֹ שְׁחִיטָה מְשַׁעֲרָה רֵאשׁוּנָה לְשָׁמוּ וְשְׁלֹא לְשָׁמוּ וּא"כ בְּקַבְּלָה נְמִי פְּסָלִי אִם חִיטָּב בְּשְׁחִיטָה ע"מ לְקַבֵּל שְׁלֹא לְשָׁמוּ: וְהַתּוֹס' ו"ל תִּירְצוּ דְלְקַמֵּן מִיַּרִי בְּעַבּוּדָה אַחַת קִיבֵל ע"מ לְגַמּוֹר הַקַּבְּלָה שְׁלֹא לְשָׁמוּ פְּסוּל.

וְאִם לְגַמּוֹר חוּץ לְזִמְנֹו פְּשֵׁר. וְאִם זָרַק לְגַמּוֹר הַזְּרִיקָה חוּץ לְזִמְנֹו פְּסוּל.

וְכֹן הָא דְּאִצְטְרִיף קָרָא לְמַעַט הַקְטָרַת אִימּוּרִים הִינּוּ בְּהָא גְּוֹנָא מְקַטִּיר לְגַמּוֹר הַקְטָרָה לְמַחֵר. וְלֹא הַבְּנֵי דְּבְרִיהֶם ו"ל דְּבַקְבָּלָה לֹא שְׁיִיף תַּחֲזִילָה וְגַמֵּר בְּשְׁלֹא לְשָׁמוּ.

וְהָרִי זֶה כְּמוֹ שְׁחִיטָה בְּקַבְּלָה שְׁלֹא לְשָׁמוּ וְלַעֲנִין חוּץ לְזִמְנֹו וְנִדְּאִי לֹא שְׁיִיף לְמִימֵר שְׁקִיבֵל ע"מ לְגַמּוֹר חוּץ לְזִמְנֹו. דְּבַכָּה"ג אֶפִּילוּ הָוָה שְׁיִיף חוּץ לְזִמְנֹו בְּקַבְּלָה מ"מ לֹא מַחְשָׁבָה הִיא.

דְּאִין מְפַגְּלִין בְּחֻצֵי מַתִּיר וְהָא הַמַּחְשָׁבָה הִיא בְּחֻצֵי מַתִּיר הִינּוּ בְּמַקְצֵת קַבְּלָה לְעֵשׂוֹת חֻצֵי מַתִּיר חוּץ לְזִמְנֹו. וְכֹן מַש"כ אִם זָרַק לְגַמּוֹר הַזְּרִיקָה לְמַחֵר פְּסוּל ג"כ צ"ע.

דְּהָא מְסִיק הַש"ס בְּסוּף פ"ב דְּמַנְחוֹת דְּאִין הַקְטָרָה מְפַגְּלַת הַקְטָרָה. הִינּוּ הַקְטִיר קוֹמֵץ לְהַקְטִיר, לְכוּנָה לְמַחֵר וְאֶפִּילוּ לְמ"ד מְפַגְּלִין בְּחֻצֵי מַתִּיר ע"ש.

וְזֵה דְּוָמָא זָרַק לְגַמּוֹר הַזְּרִיקָה לְמַחֵר. וע"פ דְּרַכְּס פְּתָבוּ ג"כ בְּמַקְטִיר לְגַמּוֹר הַהַקְטָרָה וְזֵה ג"כ צ"ע.

אַלָּא וְנִדְּאִי פִּיגּוּל לֹא אֲשַׁכַּחַן אֶלָּא בְּב' עֲבוּדוֹת. וְכִדְּאִיתָא לְקַמֵּן הָא דְּאָמֵר הַרִינִי שׁוֹחֵט ע"מ לְקַבֵּל הִינּוּ הָא דְּתַנְיָא קַבְּלָה לֹא עֲשֶׂה בָּהּ מַחְשָׁבָה כְּמַעֲשֶׂה.

וּמַדְּבַרְיָהֶם נִרְאֶה דְּלֹא הָוִי גְּרָסִי הָכִי. וע"י לְקַמֵּן וּמַקְטִיר דְּמַעֲטִיָּה קָרָא הִינּוּ אִם הַקְטִיר ע"מ לְשַׁפּוֹף שִׁירִים.

וְכִדְּאָמְרִין נְמִי הָתָם בְּשִׁירִים הַרִינִי שׁוֹפֵף שִׁירִים ע"מ לְהַקְטִיר לְמַחֵר וּבַכָּה"ג, הוּא דְּמַעֲטִיָּה קָרָא: דָּף י תוֹס' בַּד"ה ר"ל אָמֵר כו' וְאִין לְתַמּוּנָה כו' דְּהָכָא וְנִדְּאִי לֹא מִימְלִיף כו'. וְלֹא הַבְּנֵי מֵאִי מְסַפְּקָא לְהוּ דְּפִשְׁטָא דְּחֻצֵיב מִיתָה אֶפִּילוּ אִם לֹא זָרַק דְּאִי לֹא מְחַזֵּיב עַד שְׁיִזְרוּק לְעַבּוּדַת גִּלּוּלִים וְנִהְרַג מִיַּד מְשׁוּם דְּלֹא מִימְלָף.

א"כ מֵאִי עֲנִין זֶה לְהָא דְּפִלִּיגִי ר"י ור"ל לְעַנֵּן אִיסוּרָא דְּר"י אוּסֵר אֶפִּילוּ לֹא זָרַק ור"ל מַתִּיר אֶפִּילוּ זָרַק. וּמֵאִי קְאָמֵר הַש"ס שֶׁם בְּסִנְהֶדְרִין דְּלַר"י מְרַבִּין לִיהַ לְמִיתָה.

וְלַר"ל דְּאָמֵר מְוֵתֵר לֹא אִיתְרַבִּי לְמִיתָה. וְאֵע"ג דְּלֹא קָאִי הָכִי בְּמַסְקָנָא מ"מ הִיכִי ס"ד לְמִימֵר הָכִי פִּינּוּ דְּלֹא חַד דִּינָא לְמִיתָה וְלֹאִיסוּר.

אָלאַ וַנְדַאי הַדְבָר פִּשׁוּט דְמַחְיִיב מִיָּתָה עַל הַשְּׁחִיטָה עֲצָמָה בְּמַחְשָׁבַת זְרִיקָה. וּבד' הָרַמְבַּ"ם ז"ל בה' עֲבוּדָת גְּלוּלִים לֹא מְצַאֲתִי פְּעַת לְהֵאֵי דִינָא דְמַחְיִיב בְּשׁוֹחֲט ע"מ לְזָרוּק לְעֲבוּדָת גְּלוּלִים וּבְסִנְהֶדְרִין שָׁם מְצַדֵּד הַש"ס בְּזָה.

וּלְחַד צַד אֲפִילוּ לר"ל דְּמַתִּיר. לְעַנְיָן מִיָּתָה מוֹדָה דְּחִיָּב.

וּלְחַד צַד אֲפִילוּ לר"י דְּאוֹסֵר. לְעַנְיָן מִיָּתָה מְסַתְּבָרָא לְפִטוֹר וי"ל דְּפְלִיגִי בְּהִנְי טַעְמֵי דְלַעֲלִיל לְהַד טַעְמֵי דְהָגִי פְּעוּשָׁה מְשַׁעָה רֵאשׁוּנָה לְשִׁמּוֹ וְשִׁלָּא לְשִׁמּוֹ ה"נ הָגִי פְּשׁוּחֲט לְעֲבוּדָת גְּלוּלִים וּנְהִי דר"ל ס"ל דְּמוֹתָר וְלֹא חֲשִׁיב לְעַנְיָן אִיסוּר מַחְשָׁבָה גְּמוּרָה לְאַסְרוֹר מ"מ לְעַנְיָן מִיָּתָה מְיַקְרֵי עוֹבֵד.

וּמִיָּדִי דְהָגִי אַהֲרָ דְאִין בְּעֲבוּדָתוֹ פֶּח לְאַסְרוֹר וּמִיָּתָה חֲיָיב. וּלְאִידָךְ צַד דְּלר"י נְמִי פִטוֹר מְמִיָּתָה הִינְנוּ מְשׁוּם דְהָגִי כְּמַחְשָׁב בְּשַׁעַת זְרִיקָה.

וּנְהִי דְמַחְשָׁבַת זְרִיקָה אֵינָה אוֹסְרַת יְלִיף מִפִּיגוּל לְאִיסוּרָא. אֲבָל לְעַנְיָן מִיָּתָה מְסַתְּבָרָא דְפִטוֹר דְהָרִי לֹא עֲשָׂה מְעַשָּׂה לְשֵׁם עֲבוּדָת גְּלוּלִים.

וּא"כ לְדִינָן דְלֹא ס"ל פְּעוּשָׁה מְשַׁעָה רֵאשׁוּנָה. י"ל דְּפִטוֹר מְמִיָּתָה אֲלֵא דְמְשַׁמַּע הָתָם דְּמַרְבִּינָן לִיה מְקַרָא לְחִיּוּבָא וּצ"ע יוֹתֵר בְּזָה: שָׁם תוּס' בד"ה מְקוּם שְׁאָם אָמַר כו' וּא"ת כו' וי"ל דְלֹא דְמִי דְזוֹרֵק כו'.

יֵשׁ לְדַקְדָּק הֵיכִי יְלַפִּינָן חוּץ מִפְּנִים בְּהֵאֵי ק"ו הָא אֵיכָא לְמִיפְרָךְ לְשֵׁם שְׁלֵא לְאוּכְלִיּו יוֹכִיחַ דְּבִשְׁחִיטָה פִּסוּל. וּע"מ לְזָרוּק שְׁלֵא לְאוּכְלִיּו כְּפֶשֶׁר.

וְהֵכָא לֵיכָא לְמִימַר דְּהָתָם שְׁאֵנִי כו' דְּהָא בְּעו"ג נְמִי זָרַק לְעֲבוּדָת גְּלוּלִים לֹא מִיפְסֵל וי"ל דְּהֵאֵי דְלֹא מִיִּתְסַר הַבְּשָׁר ע"י זְרִיקָה לְעֲבוּדָת גְּלוּלִים לֹא מְשׁוּם דְּזְרִיקָה קִיל אֲלֵא מְשׁוּם דְאִין הַזְרִיקָה אוֹסְרַת הַבְּשָׁר לְמַפְרַע פִּינּוּ דְכִבְרָה הַתָּר הַבְּשָׁר ע"י שְׁחִיטָה כְּשִׁירָה.

וּלְהֵכִי אִם חִיָּשֵׁב עַל הַזְרִיקָה בְּשַׁעַת שְׁחִיטָה שְׁפִיר יְלַפִּינָן בְּק"ו מַה פִּיגוּל או ש"ב דְאִינוּ פוּסֵל בְּשְׁחִיטָה עֲצָמָה פוּסֵל אִם שְׁחַט ע"מ לְזָרוּק. עֲבוּדָת גְּלוּלִים דְּמִיִּתְסַר בְּשְׁחִיטָה עֲצָמָה לֹא כ"ש דְּמִיִּתְסַר אִם שְׁחַט ע"מ לְזָרוּק.

וּלֵיכָא לְמִימַר שׁוֹחֲט שְׁלֵא לְאוּכְלִיּו יוֹכִיחַ דְלֹא מִיפְסֵיל בְּשׁוֹחֲט ע"מ לְזָרוּק שְׁלֵא לְאוּכְלִיּו. דְשְׁאֵנִי הָתָם דְּלֵיכָא מַחְשָׁבַת אוּכְלִין בְּזְרִיקָה וְזָה מַחְמַת דְּקִיל זְרִיקָה לְגַבֵּי אוּכְלִין דְאִי לֹא הֵכִי הָיָה מִיפְסֵיל בְּזְרִיקָה פִּינּוּ דְהָגִי כְּאֵלוּ לֹא זָרַק מִמִּילָא מִיפְסֵיל הַבְּשָׁר דְּבִשְׁר קַדְשִׁים לֹא שְׁרִי אֲלֵא ע"י זְרִיקָה אֲלֵא וַנְדַאי זְרִיקָה כְּשִׁירָה הוּא וּלְהֵכִי אֲפִילוּ חִיָּשֵׁב בְּשַׁעַת שְׁחִיטָה ע"מ לְזָרוּק שְׁלֵא לְאוּכְלִיּו ג"כ כְּפֶשֶׁר.

אֲבָל בְּעו"ג דְּלֵיכָא קוּלָא בְּזְרִיקָה לְעֲבוּדָת גְּלוּלִים וְחֲיָיב מִיָּתָה עֲלָה אֲלֵא דְהַבְּשָׁר לֹא נֶאֱסַר לְמַפְרַע. אִם חִיָּשֵׁב לְמַחְשָׁבַת זְרִיקָה בְּשַׁעַת שְׁחִיטָה שְׁפִיר מִיִּתְסַר הַבְּשָׁר כְּדִאֲשַׁכְּחוּן בְּפִיגוּל וְשִׁנּוּי בְּעָלִים: וּמְשַׁמְעָתִין וַנְדַאי קָשָׁה טוּבָא עַל דְּבָרֵי הָרַמְבַּ"ם ז"ל שְׁלֵא חִילָק בֵּין ש"ב לְש"ק.

וּמְשַׁמְעוֹת דְּבָרֵיו דְחַד דִּינָא לְהוּ וְנִהְגִי בְּכָל ד' עֲבוּדוֹת. וּכְמַש"כ לְעִיל בְּכַמְהָ דּוּכְתִי וְהֵיכִי דְחִינָן שְׁקִלֵי וְטָרְיָא דְהַש"ס דְּמְשַׁמַּע דְּכוּלְהוּ אֲמוּרָאֵי הֵכִי ס"ל דְּשׁוֹחֲט שְׁלֵא לְבַעֲלִיּו לֹא פִּסֵּיל.

וקצת נראה דסמיה אשיטתיה דהירושלמי שיהבאתי לעיל דמתור אחר טעמי בד' ר"י נאי ס"ל בש"ב בשיטתו דתלמודו דלא אשפחן אלא מעבודה לעבודה אין לה טעם פשוט יותר מזה פיון דליפא שום פירכא על האי ק"ו אלא ש"מ דס"ל דש"ב חד דינא עם ש"ק.

וניש להביא עוד סעד קצת לד' הרמב"ם ו"ל נשכתב טעמא דמחשבין מעבודה לעבודה מסברא בעלמא. וכ"ד הירושלמי דלפי שיטת תלמודו דילפינו בק"ו מש"ב יקשה לעיל בריש מכילתין דילפינו זביחה בש"ב באם אינו ענין לש"ק.

ולזה קשה מנלן דאתי לש"ב דילמא אתי לש"ק גופא ולא שמעינו דמחשבין מעבודה לעבודה. אבל לד' הרמב"ם ו"ל ניחא דמסברא שמעינו לה דמחשבין מעבודה לעבודה.

דהוי פאלו חנישב בשעת זריקה עצמה ודו"ק בכל הנ"ל: שם תוס' בד"ה לא תאמר כו' אע"ג דשלא למנויו היינו ש"ב כו'. פבר הארכתי לעיל בזה דשלא למנויו וש"ב ע"כ תרתי מילי גינהו ע"ש: שם תוס' בד"ה והדר ביה רבה כו' היינו לרבנן כו'.

וא"כ לרבה פלוגתא דר"י ור"ל פלוגתא דתנאי היא ור"י פרבנן ור"ל כר"ש. אבל אין דבריהם ו"ל מוכרחין דזה לא מיקרי חומר בש"ב פיון דחד טעמא להו דבעינו דווקא מחשבה דלא מינכרא.

וכל דלא מינכרא פוסל בין בש"ב בין בש"ק. ומה שאין היפר בש"ב לאו משום חומר הוא.

ולפי מה שנראה מד' הכ"מ דגרס הכא רבא א"ש קצת דלרבא איכא למיפרו מה לש"ב שפן נוהג במנחות תאמר בש"ק שאין נוהג במנחות משום דכתיב זאת תורת כו' וזה קולא הוא בש"ק. וגם זה לא פירכא הוא פיון דגלי רחמנא דתורה אחת לכל המנחות לאו ש"ק הוא אבל בש"ק לא מצינו קולא מש"ב.

תדע דהא אשפחן לכ"ע אם שחט חטאת חלב לשם חטאת דם דלא הוי ש"ק. ואטו יחשב זאת קולא בש"ק וה"נ במנחות נהי דלא שייכא במנחות היינו משום דלא מיקרי ש"ק וק"ל: ע"ב גמרא ופסח נאמר בו הוא כו'.

עי' תוס' לעיל (דף ז') ע"ב בד"ה אלא הוא שכ' דר"א בפסחים דדריש מהוא לשלא לשמו לטעמיה אזיל דלא דריש למיעוטא לאשם ע"ש. והכי משמע דגם עד דלא קים ליה באשם לפסול שלא לשמו דריש הוא דפסח לפסול שלא לשמו.

ומסברא קים ליה הכי למידרש ליה לגופיה ולאחרים לשם פסח ולקמן ד' י"א תבאר יותר. ועי' בתוספתא גירסא אחריתי: שם תוס' בד"ה הרי הוא אומר כו'.

וכ' דמגז"ש ליכא למילף משום מיעוטא דאותה ע"ש. ויש לדקדק דא"כ מהקישא נמי היכי יליף.

דאין לומר משום דמהקישא ליכא מידי אחרונא למילף. ומש"ה מידחי מיעוטא דאותה מקמי הקישא.

משא"כ גז"ש דאָאָטריף למילי אחריתי דהא הקישרא נמי איצטריף למילף דאָאָשם למיתה
אָזיל פֿמו חטאת דהכי ס"ל לר"א וְלָדָם שְׁנֹכְנֵס לַפְּנִים דְּפָסוּל פְּדֵאִיתָא לְקָמוּ. אָלָא ע"כ
לָא ס"ל פֿלֵל מִיַּעוּטָא דְּאוּתָהּ דְּלָאוּ דְּוּוּקָא הוּא פְּדֵאָמְרִינּוּ בְּשִׁמְעָתִין.

וא"כ מגז"ש נמי הנה מצי למילף. ועוד לר"א דס"ל דאוּתָהּ לָא הוּי מִיַּעוּטָא.

א"כ בלא"ה גילף אָשם לְפָסוּל דְּלָא בָּא בְּגִדְרָא וּבְגָדָה. וְכַדְאָמְרִינּוּ לְעִיל מֵאֵי חֲזִית דְּאֶקְשָׁתָא
לְשָׁלְמִים אֶקְשָׁא לְחֻטָּאת.

וְכַבֵּר פְּתַבְתִּי שָׁם דְּלִר"א אָשָׁם נָמִי בָּא בְּגִדְרָא וּבְגָדָה מִתְנַדֵּב אָדָם א"ת בְּכָל יוֹם. וְא"כ
אִיכָּא לְמִימַר דְּגַם אָשָׁם בְּכָלֵל קָרָא דְּמוּצָא שְׁפָתֵיהּ: שָׁם תּוֹס' בַּד"ה וְמָה עוֹלָה כּו' תִּימָא
פִּינּוּ כּו' וּמְפִיק מִהִקְיָשָׁא א"כ כּו'.

נִרְאָה דְּמִש"כ וּמְפִיק מִהִקְיָשָׁא הוּא לַד' דְּהָא אֶפְתִּי לָא קָם לְהוּ הַשְׁתָּא הִקְיָשָׁא דְּכַחֲטָאת
פְּאָשָׁם וּבְמָה מְצִינּוּ הוּא דְּיָלִיף ר"א חֻטָּאת בָּא עַל חֻטָּא כּו'. וְשִׁפִּיר תְּמָהוּ אִמָּאֵי לָא יָלִיף
ר"א עוֹלָה נָמִי דְּפָסוּל שְׁלָא לְשָׁמוּ מֵהָאֵי ק"ו כִּי הִכִּי דְּיָלִיף אָשָׁם בְּמָה מְצִינּוּ מִחֻטָּאת
וּפְסָח ה"נ גִּילֵף עוֹלָה בַק"ו.

וְלִיכָּא לְמִימַר מָה לְהַצִּד הַשְׁנֵה שְׁכֵן יֵשׁ בְּהֵן צַד פֶּרֶת פִּינּוּ דַּאד' ר"א קְוִימִי וְכִי הִכִּי דְּיָלִיף
אָשָׁם ה"נ גִּילֵף עוֹלָה לְהָאֵי דִּינָא דְּבַעֵי לְמִילֵף בְּמָה מְצִינּוּ. וְלָא תִּיקְשִׁי בְּזָה קוֹשִׁית הַבַּה"ז
וְהַצ"ק ז"ל.

וכ' וּמִיָּהוּ פִּינּוּ דְּכַתִּיב אוּתָהּ בְּחֻטָּאת לָא קָשָׁה. וְגַם בְּזָה אֵין דְּבְרִיָּהֶם ז"ל מוּבָנִים דְּהָא
ר"א לָא ס"ל מִיַּעוּטָא דְּאוּתָהּ דַּא"כ אָשָׁם הִכִּי יָלִיף מִחֻטָּאת.

וּד' הַצ"ק ז"ל דְּחֻוּקִים הֵם ע"ש. וְנִרְאָה בְּכּוֹנֵנְתָם דְּנָהִי דַר"א לָא ס"ל מִיַּעוּטָא דְּאוּתָהּ
לְמַעוּטֵי אָשָׁם מְשׁוּם דְּשִׁנְיָהֶם בָּאִים עַל חֻטָּא.

אָבֵל לְעַנְיָן עוֹלָה מוֹדָה דְּמִמְעֻטִּינּוּ לָהּ מֵאוּתָהּ. וְדוּוּקָא בְּכָאִין עַל חֻטָּא בְּעִינּוּ לְשָׁמוּ אָבֵל
לָא בְּעוֹלָה דְּאִינָה בָּאָה עַל חֻטָּא.

וְהִכִּי מְשַׁמַּע קָרָא וְשַׁחַט אוּתָהּ לְחֻטָּאת שְׁתַּשְׁחַט לְשֵׁם חֻטָּאת: וְחֲזָרוּ וְהִקְשׁוּ דְּהָא סְכָרָא
גוּפָא דְּאִמְרַת לִיכָּא לְמִילֵף אָשָׁם מִחֻטָּאת לְעַנְיָן דְּמוּ לְמַעְלָה מְשׁוּם דְּאִיכָּא לְמִילֵף בַּק"ו
מְעוֹלָה אִיכָּא ה"נ גִּילֵף הָאֵי ק"ו מְעוֹלָה לְעַנְיָן שְׁלָא לְשָׁמוּ דְּלִיכְשֵׁר וְכ"ת דְּעַדִּיף לִיָּה
לְמִילֵף מִחֻטָּאת לְפָסוּל דַּאע"ג דְּאִינּוּ פְּלִיל מ"מ פָּסוּל שְׁלָא לְשָׁמוּ ה"נ אָשָׁם.

א"כ ה"נ לְעַנְיָן דְּמוּ לְמַעְלָה לִימָא חֻטָּאת תּוֹכִיחַ וְגִילֵף מִחֻטָּאת. וְהַבַּה"ז ז"ל הִקְשָׁה שְׁלָא
לְשָׁמוּ לִיכָּא לְמִילֵף מְעוֹלָה מְשׁוּם דְּאִיכָּא לְמִיפְרָף מָה לְעוֹלָה שְׁכֵן אִינָה מְכַפֶּרֶת וְלִיכָּא
לְמִימַר חֻטָּאת הָעוֹף יוֹכִיחַ.

י"ל דְּאֶפְתִּי תִּיקְשִׁי א"כ לְעַנְיָן דְּמוּ לְמַטָּה נָמִי לִיפְרָף מָה לְעוֹלָה שְׁכֵן כְּשִׁירָה שְׁלָא לְשָׁמוּ
לְהִכִּי קִילָא נָמִי לְדָמוּ לְמַטָּה. גַּם מָה שְׁהִקְשָׁה הַבַּה"ז ז"ל הִכִּי נִימָא חֻטָּאת תּוֹכִיחַ הָא
אִיכָּא לְמִיפְרָף מָה לְחֻטָּאת שְׁכֵן טְעוּן ד' קָרְנוֹת כּו'.

גם לא תיקשי כ"כ דהשתא קנימינו בילפוטא דר"א מחטאת לחוד. ופריה ר"י מה לחטאת שפן דמה למעלה ופריה הש"ס דילמא להאי גמי גילף מחטאת כמו שלא לשמו ומשני דילפינו איפכא מק"ו מעולה.

ע"ז תמהו שפיר ממ"נ או גילף תרוננייהו מחטאת לחומרא או בק"ו מעולה לקולא פן נראה לפרש דבריהם ו"ל. וקצת יש לדקדק בהאי פירכא דפריה הש"ס מה לעולה שפן אינה מכפרת הא לר"א גם אשם אשפחן דאינו מכפר אלא בא נדבה.

וצ"ל דעיקר אשם בא לכפר: שם גמרא אותה ל"ד דהא שפיר פסח. לפי ד' הרמב"ם ו"ל דפסח פסול אפי' לשם חולין.

א"כ לכאורה לאו שפירא היא פיון דאין דינו שנה ועדיף מחטאת. אלא דלר"א בלא"ה פסח חמיר מחטאת דאפילו אחרים פסולין לשמו בזמנו משא"כ בחטאת כדאיתא לקמן.

וע"כ צ"ל דמ"מ שפירא הוא דאשפחן גביה פסול שלא לשמו. ולעיל פי אמר ר"א פסח יוכיח הוי מצי ר"י למיפרה לדברי ר"א מה לפסח שפן אחרים פסולין לשמו וק"ל: דף יא שם גמרא מנחת חוטא תוכיח.

יש לדקדק מאי יוכיח הוא זה פיון דלאו דם הוא והתורה לא פסלה אלא דם. ומאי איירא מנחת חוטא הא בחטאת גופא אם הכניס הבשר עם הדם לא מיפסיל.

וליא בשר חטאת יוכיח דכשהובא עם הדם עדיין מכפר הוא דומיא דמנחת חוטא. ויותר קשה הא דפריה ולימא חטאת העוף יוכיח הא טעמא דלא מיפסיל חטאת העוף הוא משום דהוי כהכניס בשר חטאת קודם קבלה לפנים.

וא"כ בחטאת עצמה ג"כ הדין כן ואמאי לא קאמר בשר חטאת יוכיח אלא נודאי לא שפיר למימר יוכיח ממילתא דלאו דם הוא. והיכי קאמר מנחת חוטא וחטאת העוף יוכיח.

וצ"ל דלא דמי לבשר חטאת דאפילו כשהובא הבשר קודם קבלת הדם לא הובא דרף פפרתו דכפרתו הוא ע"י קבלה וקרא לכפר כתב מש"ה לא מיפסיל. ועי' תוס' לקמן (דף פ"ב) שהקשו למה לי קרא למעט בשר פיון דלכפר פתיב.

ולפי הנ"ל ניחא קצת דאע"ג דעומד הוא לכפרה דהא עדיין לא נתקבל דמו אפ"ה מיעטיה רתמנא פיון דלא הובא דרף פפרתו ממש. אבל חטאת העוף דהובא דרף פפרתו וקרינו ביה לכפר וה"ה מנחת חוטא דאתי לכפרה שפיר איכא למיעבד מינייהו יוכיח.

אבל זה אינו מספיק דא"כ מנלן דמנחת חוטא וחטאת העוף אין נפסלין. ע"כ ממיעוטא דמדמה ולא בשרה.

ומנלן דילמא דווקא בשרה אימעיט דאינו בא לכפר. אבל מנחת חוטא וחטאת העוף דבאו לכפר אימא מיפסלי שפיר.

וצ"ל דמדמה אימעיט כל שאינו דם דלא מיפסיל ואפ"ה עביד מינה יוכיח דהיכי אמרת דהא דעולה לא מיפסל דהוא משום דלא מכפרא. הא אשפחן מנחת חוטא וחטאת העוף דלא מיפסלי אע"ג דמכפר.

אָלָא ש"מ דְדָמָה דְוּוּקָא וְחַטָּאת נְמִי דְוּוּקָא וּק"ל: שְׁם גְמָרָא וְאִידָּהּ דָּם דְמָה לָא דְרִישׁ.
וּלְקַמְּוִן (דָּף פ"ב) פִּירֵשׁ"י ו"ל דלכ"ע דְרִישֵׁינּוּ דְמָה שְׁל מוּבָאָת וְלֹא דְמָה שְׁל יוֹצֵאת.

אָלָא דְרִישֵׁינּוּ דְמָה לְמַעוּטֵי זֹו וְלֹא לְאַחֲרָת וּה"נ אָמַאי לָא דְרִישׁ לִיה ר"א. וצ"ל דְהָקָא
לָא דְרִישׁ לְמַעוּטָא דְהָקִישָׁא עָדִיף לִיה.

וּמִשְׁמַע בְּשִׁמְעֵתִין דְרַבְּנָן נְמִי מוּדוּ בְהָקִישָׁא דְאַשְׁם לְחַטָּאת אִי לָא דְאִיפָּא מְיַעוּטָא בְּכָל
הָנִי לְעַנְיָן שְׁלֹא לְשִׁמוּ כְּתִיב אוֹתָהּ בְּחַטָּאת. וְכֵן לְעַנְיָן דְמוּ לְמַעְלָה וּלְעַנְיָן נְכַסֵּס לְפָנִים
כְּתִיב דְמָה שְׁל זֹו וְלֹא אַחֲרָת.

וּא"כ קָשָׁה קָצַת בְּהָא דס"ל לר"א דְאַשְׁם שְׁמָתוּ בְּעָלְיוּ אוּ נִתְכַפְּרוּ בְּאַחֲרָת דְתַמּוּת וּפִירֵשׁ"י
ו"ל בְּתַמּוּרָה מְהָקִישָׁא דְכַחַטָּאת כְּאַשְׁם אָמַאי פְּלִיגִי רַבְּנָן עָלֶיהָ. וי"ל דנפק"ל מֵהוּא
בְּהַוְוִיָּתוּ יְהֵא דְשַׁחֲטוּ סָתָם כְּשֵׁר לְעוֹלָה וּכְמוּ שְׁפִי הַתּוֹסֵ' ו"ל לְעֵיל.

וּבִלְא"ה י"ל דְלַרְבָּנָן הִילְכְתָא הִיא כָּל שְׁבַחַטָּאת מֵתָה בְּאַשְׁם רוּעָה וּר"א ע"כ לָא ס"ל
דְכָף נְאַמְרָה הִלְכָה וְיִלְיָף מְהָקִישָׁא דְחַטָּאת. אָלָא דק"ק הָא אִין לְמִדִּין מְהִלְכָה אִפִּי בְּכָל
י"ג מִדּוֹת וּכְמוּ שְׁכ' רִש"י ו"ל בְּשַׁבָּת פ' ר"א דְמִילָה.

וְעִי' מִש"כ בְּחִידוּשֵׁי תַמּוּרָה בְּזָה. וְעוּד יֵשׁ לְדַקְדָּק ר"א מֵאִי עֵבִיד בְּהוּא דְכְּתִיב גְּבִי אָשָׁם
כִּינּוּ דְלַמִּיתָה אָזְלָא וְלֹא קָרַב עוֹלָה.

וּלְפָסוּל שְׁלֹא לְשִׁמוּ ג"כ לָא אִיִּצְטְרִיף כִּינּוּ דְיִלְיָף מְהָקִישָׁא וצ"ע: שְׁם גְמָרָא אָלָא לר"א
לְמֵאִי הִילְכְתָא כו' לְכִי אִידָּהּ דר"ש מְכָאן נִתְיָשֵׁב מֵה שֵׁיִשׁ לְדַקְדָּק לר"א בִּיבְמוֹתַפ' מְצוֹת
חִלְיָצָה דל"ל גז"ש דְרַגְלֵי רַגְלֵי מְצוֹרַע מְשׁוּם דְאִינוּ מְוַפְנָה מִב' צְדָדִין א"כ יֵד יֵד לְקַמִּיצָה
ג"כ לִית לִיה דִּיד דְקַמִּיצָה הִינּוּ וְיִמְלָא כְּפוּ מְמַנּוּ לְכַאוּרָה אִינוּ מְוַפְנָה א"כ מְנַלְיָה לר"א
דְקַמִּיצָה בְּיָמִין.

וּלְפִי סוּגְיָא דְשִׁמְעֵתִין נִיחָא כְּדִילְיָף מְהָקִישָׁא דְחַטָּאת דְכָל עֲבוֹדוֹת הַיָּד בְּיָמִין הִיא כְּדֵאִיתָא
בְּמִנְחוֹת (דָּף י') לר"ש. וּלְמִנְחַת חוּטָא לָא אִיִּצְטְרִיף קָרָא דְוּוּקָא לר"ש אִיִּצְטְרִיף דְדְרִישׁ
טַעְמָא דְקָרָא שְׁלֹא יְהִיָה קָרְבָּנוּ מְהוּנָדָר וְאִין כָּאן מְקוּמוּ לְהֵאָרִיף בְּזָה: ע"ב גְמָרָא תֵאמֵר
בְּפִסְחָ הוּאִיל וְהוּא פָּסוּל לְשִׁמוּ דִין הוּא שְׁיִפְסְלוּ אַחֲרִים לְשִׁמוּ.

מֵהֵאִי דִינָא לְכַאוּרָה הִיָה לְאַחֲרִים לְיִפְסֵל לְשִׁמוּ אִפְּלוּ שְׁלֹא בְּזַמְנוּ כִּינּוּ שְׁהוּא עֲצָמוּ פָּסוּל
לְשִׁמוּ. וְהַתּוֹסֵ' ו"ל בד"ה אָמַר ר"א הִקְשׁוּ דמ"מ בְּחַטָּאת נְמִי אִיפָּא ק"ו לְיִפְסֵל אַחֲרִים
לְשִׁמוּ.

וּתִי' דְאַקְרָא דְזָבַח פָּסַח הוּא קְסָמִיף בְּהַוְוִיָּתוּ יְהֵא לָא הוּא לְשֵׁם אַחֲרִים וְלֹא אַחֲרִים לְשִׁמוּ
וּבְפִסְחִים שְׁם כְּתָבוּ דק"ו מִיְגָלִי לְמִילָף מֵהוּא לְאַחֲרִים לְשִׁמוּ ג"כ דְפָּסוּל. אָבֵל ק"ו לְחוּד
לָא מְכָרַע וּלפ"ז א"ש.

וְוּוּקָא בְּזַמְנוּ מֵה הוּא לְשֵׁם אַחֲרִים כו' וְכַדְאָמְרִינּוּ הָתָם. אָף עָדִינּוּ לָא נִתְיָשֵׁבָה קוֹשְׁיָתָם
אָמַאי מוּזְדָה ר"א בְּאַחֲרִים לְשֵׁם חַטָּאת.

וְכִי הִיכִי דְבְּפִסְחָ מְסִייעַ ק"ו לְמִדְרַשׁ מֵהוּא לְאַחֲרִים לְשִׁמוּ ג"כ. א"כ בְּחַטָּאת נְמִי כְּתִיב
הוּא וְנִדְרַשׁ בְּהַוְוִיָּתוּ יְהֵא לָא הוּא לְשֵׁם אַחֲרִים וְלֹא אַחֲרִים לְשִׁמוּ.

ואפילו נימא פדבריהם פאן דלא קאמר הק"ו אלא לרנוחא דמילתא. ג"כ קשה אמאי לא דריש ר"א הוא דחטאת ג"כ לפסול גם אחרים לשמו, וע"כ צ"ל דגבי פסח מסתבר ליה למידרש ק"ו ולא בחטאת.

ולהכי לא דריש אלא הוא בפסח לפסול אחרים לשמו. אבל הוא דחטאת לא דריש הכי פינו דליכא ק"ו.

ועוד י"ל דהוא דפסח לא איצטריך אלא לפסול אחרים לשמו דאותו לשם אחרים ילפנו מקראי דלעיל. אבל הוא דחטאת איצטריך לגופיה כמו שכ' התוס' ו"ל לעיל (דף ה') ע"ב בד"ה מיעוט רחמנא כו' וטעמא דיוסי בן חוני צ"ל ג"כ או דיליף ק"ו בתרנוייהו בפסח ובחטאת או דדריש הוא בהנוייתו יתא גם בחטאת לא הוא לשם אחרים ולא אחרים לשמו.

וי"ל עוד דטעמא דיוסי בן חוני דמהיכן למדנו הכשר שלא לשמו מקרא דמוצא שפתיך כו' ואם לאו יתא נדבה. ודריש ונוקא אם שינה לדבר הבא בנדבה הוא דאפשר רחמנא אבל לא לשם חטאת ופסח ואשם.

ע"כ הוקש לשלמים ולא לחטאת ממיעוטא דאותה פדאיתא בריש מכילתין: שם גמרא פשרים ואין מרצין קאמר. פבר פתבתי בזה במתניתין.

ויש לדקדק עוד דלפי האי סברא דכשרים ואין מרצים קאמר היינו משום דשמעון מודה בכל הני דרשי דלעיל בריש מכילתין. א"כ למאי איצטריך קרא דבמורם אין מתחללין הא אפילו לא פתיב אשר ירימו ג"כ ידענא דכשרים הם מכל הני דרשי דלעיל.

וצ"ל דלא איצטריך אלא לדיוקא דבנמוה מתחללין ופסולים לגמרי. אבל להו סברא דכשרים ומרצים קאמר ע"כ לא דריש כל הני קראי דלעיל.

ואיצטריך אשר ירימו לגופא דבמורם אין מתחללין פלל וגם מרצין. ואפ"ה שפיר שמעינו דבנמוה מהם מתחללין ופסולין לגמרי.

חדא דלשון חילול משמע חילול גמור. ועוד פינו דלא ס"ל דרשא דמוצא שפתיך.

א"כ ממילא אם אין מרצים פסולין הם. וכדאמרנו לעיל אם אין מרצין למה הן באים: שם גמרא אמר ר"א אמר ר' אושעיא מכשיר הנה ב"ב בפסח ששחטו שחרית לשמו והא דלא פליגי בלשמו משום טעותא בד' ר"י וכדמסיק.

והקשו התוס' ו"ל השתא נמי איכא למיטעי בד' בן בתירה ע"ש. והנה נראה דר' אושעיא דייק לה מלישנא דמתניתין בד' בן בתירה דשלא לשמו פסול פאלו נשחט בין הערבים.

ובשלקמא ר"י דאמר דכשר פאלו נשחט בי"ג א"ש. ואתי לאשמעינו דשחרית י"ד וי"ג חד טעמא וחד דינא להו והוי שלא בזמנו וכשר שלא לשמו.

אבל לב"ב אי נימא דלאו זמנו הוא אלא סברא בעלקמא הוא פינו דמקצתו ראוי לא מהני ביה עקירה לשם זבח אחר. א"כ מאי פאלו נשחט בין הערבים הא לאו חד טעמא הוא דבין הערבים זמנו הוא ושחרית עדיין לאו זמנו הוא ועוד דגם בדינא לא דמי דבין הערבים אם נשחט לשם חולין פשר הוא כמו חטאת.

ובשחרית פסול הוא גם לשם חולין דפסח שלא בזמנו הוא. ומקרא דניק ר"א דמכשיר
היה ב"ב כו' וזמנו הוא והוי חד דינא וחד טעמא.

וא"ש בזה תמיהת התוס' ז"ל וליכא למיחש לטעותא בד' ב"ב. ובאמת איפא לספוקי
בשוחט לשם חולין פסח בשאר ימות השנה אי הוי עקירה.

אע"ג דאפי' זבח אחר קחשיב עקירה והוי שלמים פדאיתא לעיל. דילמא דווקא שם
קדשים הוא דהוי עקירה אבל לשם חולין אפשר דלא הוי עקירה.

אבל לד' הרמב"ם ז"ל דלשם חולין פסול בפסח מסתברא דה"ה דהוי עקירה בשאר ימות
השנה להכשיר: וכתבו התוס' ז"ל בפסחים (דף ק"ח) דהא דמכשיר ב"ב פסח ששחטו
שחרית היינו בדיעבד זמנו הוא.

אבל לכתחילה ונדאי אסור לשוחטו קודם תצות מקרא דלא תשחט על חמץ כו' לא תשחט
הפסח ועדיין החמץ קיים פדאיתא בריש פסחים וקצת קשה לפ"ז מאי פריה לקמן מקרא
דשם תזבח את הפסח בערב דילמא האי למצוה בעלמא.

אבל לעפב כל היום זמנו דבין הערבים היינו בין שני ערבים. דהא רש"י ז"ל פתב דפסול
דקודם תצות נפ"ל מדכתב רחמנא בין הערבים פמה זימני.

והשתא דבין הערבים בין ב' ערבים משמע לא שמעינו עיכוכא ובערב למצוה אלא ונדאי
לא מסתבר לפרש בין הערבים דקרא בדיעבד דכ' ושחטו כו' בין הערבים משמע
לכתחילה. ולפ"ז פריה שפיר הא כתיב בערב.

וא"כ ע"כ ליכא למימר דבין הערבים בין שני ערבים אלא בין הערבים ממש. וע"כ צ"ל
פן דאל"ה גבי גרות וקטורת ג"כ אפתי תיקשי דילמא בשחרית ג"כ פשר בדיעבד.

והא דכתיב מערב עד בוקר הוא למצוה. אלא ונדאי אתי לגלות דבין הערבים ממש
קאמר.

אלא דאפתי יש לדקדק דילמא בגרות ג"כ אתי קרא דמערב עד בוקר דמאחר הוא לתמיד
שלא נאמר בו אלא בין הערבים אבל כל היום ג"כ פשר. וצ"ל דמאותו משמע דאינו
פשר אלא אחר התמיד וכדאיתא בפסחים (דף ס"ט).

אלא דהתינוח למאן דס"ל התינוח דמאחר הוא גם לפסח. אבל למ"ד דגרות קודמין לפסח
ואותו אתי למעוטי קטורת לחוד א"כ הדק"ל דילמא פשר כל היום.

אלא דלהאי תנא בלא"ה תיקשי מנלן דתמיד קודם לגרות. ועי' רש"י שם שכ' דהטעם
מבואר בפ' אומר להם המנוחה ביומא.

וכבר עמד המהרש"א ז"ל ע"ז דלא נמצא דבר מזה בפ' הנ"ל וי"ל דנתפנין בהא דדרשין
התם בד' ל"ד פמנחת הבוקר ולא פאיברי הבוקר דקטורת אחר איברים של תמיד היא.
וה"ה גרות דבאין אחר הקטורת דמאחר הוא לתמיד.

וכעת לא מצאתי מבואר בד' הרמב"ם ז"ל דין זה אם הקדים גרות לתמיד אם יצא בדיעבד
פמו פסח דבדיעבד פשר אם הקדימו לתמיד. אלא דאם פשר בדיעבד אם הקדימו לתמיד
דאע"ג דכתיב אותו לא מעפבא א"כ מאי פריה לקמן בין הערבים דגרות למה לי הא

איצטרייך לאשמענין דקונדן חצות פסול הוא דמאותו לא שמענין אלא דלכתחילה בא
לאחר התמיד אבל לפסול בדיעבד לא שמענו ועי' בריש פ' ד' מיתות דאמרינן דסדר
התמיד הוא למצוה בעלמא ואי אפיקו לית לן בה.

וכ"ז לא מצאתי פעת בדברי הרמב"ם ז"ל וצ"ע: ומש"כ התוס' ז"ל שם בפ' ע"פ דליפא
מאן דפליג אהא דלא תשחט על חמץ אתי לאורויי על זמן ביעור חמץ בריש שמעטא
דפסחים. נראה דאיפא מאן דפליגי ר"ע דאמר התם לר' ישמעאל אינו צריך כו' משמע
דלא יליף מלא תשחט על חמץ לזמן השבתה אלא כל חד פי קשחית קאמר.

ואפילו הרמב"ם ז"ל שכ' בה' חו"מ להך דרשא דרבא לענין השבתה מלא תשחט כו'
אפילו הכי בה' ק"פ לא פתב דלוקה אלא אם שחט הפסח על חמץ לא מבני חבורה אבל
לא פתב שילקה אם שחט הפסח קונדן חצות.

והיינו משום דעיקר הלאו לכל חד פי שחית אתי. אבל קונדן חצות דלאו זמניה הוא ליפא
לאו נעדיין צ"ע בזה: שם גמרא אחד בפוקר ולא שנים בפוקר פירש"י הילקף ע"כ צריך
להשהות השני עד הערב.

ולכאורה ז"א אלא למ"ד דתמיד של שחר עד חצות. אבל למ"ד עד ד' שעות הדק"ל נימא
דשל בין הערבים כשר מד' שעות ואילך.

וי"ל פיון דליפא למימר דכשר בין שני ערבים לגמרי ממילא מוקמינן בין הערבים
כפשטיה בין הערבים מש"ש. ואי תיקשי מנלן לב"ב דבין הערבים דפסח בין שני ערבים.

פיון דאשפחן בכמה קרא לישינא דבין הערבים היינו אחר חצות דילמא בפסח נמי הכי
קאמר קרא. י"ל דמהא גופא שמענין מדאיצטרייך למיכתב אחד בפוקר ולא שנים ש"מ
דפשטיה דבין הערבים היינו בין ב' ערבים: דף יב גמרא ומי איפא מידי דאילו שחית ליה
מצפרא זמני' הוא כו'.

מהכא נמי משמע דלא כמש"כ התוס' ז"ל בפסחים דלכתחילה אסור לשחוט קונדן חצות.
דא"כ לא הוי זמניה מצפרא פיון דעובר בלאו על שחיתתו לא חל עליו חובת פסח קונדן
חצות פלל.

וי"ל דמ"מ עדיף מתמיד של בין ערבים דזה לא הוי זמניה פלל קונדן חצות ופסח זמניה
הוא אלא דאיסור לשחוט על החמץ הוא דרביע עליו. ועי' תוס' פסחים שכ' הא דלא
מיפסיל הפסח אם שחטו על חמץ היינו משום דלא שינה הפתוב לעכב.

ובשם הירושלמי הביאו דדריש מקרא דהפסח כשר. ולד' ז"ל ממילא מוכח דאי פסול
הוא בשחיתתו על החמץ א"כ למה נאמר פלל בין הערבים בפסח הא בלא"ה ידענא
דשחיתתו בין הערבים הוא.

דקונדן חצות נשחט על החמץ ופסול הוא. אלא ש"מ דכשר הוא ולהכי אתי בין הערבים
לפוסלו קונדן חצות: שם תוס' בד"ה ובין הערבים כו' בין הערבים דתמיד ניקח ליה
לכדאמר בתמיד נשחט דזמניה מפי ינטו כו'.

נראה פוננתם דלכאורה לא איצטריף בין הערבים בתמיד כלל פיון דכ' אחד בבוקר ולא שנים ממילא ידעונו דהשני נעשה בין הערבים. וכ' דאיצטריף דזימניה מפי ינטו כו' היינו ביש ומחצה.

אבל אין זה מספיק דהא מיז אחר שש מיקרי נטית צללי ערב. והאי תצי שעה מדרבנו הוא משום דלא מכונני פדאמרינו ביומא ריש פ' אמר להם הממונה.

ולמ"ד דתמיד של שחר עד ד' שעות ותו לא ונדאי איצטריף בין הערבים דתמיד. דאל"ה ה"א דמיז אחר ד' שעות מותר להקריב השני.

ואפילו למ"ד עד תצות ג"כ לא תיקשי פיון דזה הוא זמנו שפיר פתביה קרא. משא"כ בקטורת ונרות דכתב קרא אחרניא לגלויי דזמנה בערב שפיר פריף בין הערבים למה לי: שם גמרא פוסל היה ב"ב כו'.

וכן פסק הרמב"ם ז"ל מדר' קאי פונותיה כמש"כ הבה"ז ז"ל. וכבר פתבתי לעיל דסתמא דהש"ס במנחות (דף מ"ז) לא משמע הכי.

ואולי גרס התם ונהרי פסח קודם זמנו ע"ש: שם תוס' בד"ה אי דאפרשיה כו' דלא דמי כו' דאין זמנו עד שיטהר אבל הכא זמן שלמים הוא. ואין חילוק זה מוכן דהא דפסח קרב שלמים גזה"כ הוא וקודם תצות הואיל ומקצת ראוי לא אמרה תורה בזה שיקרב שלמים ואין עליו אלא שם פסח לחוד.

א"כ מה בין זה למחוסר פפורים אם הפריש תטאתו קודם זמנו ולקמן בד' התוס' בד"ה וש"מ יש דיהוי בדמים יתבאר יותר: שם גמרא אלא אמר ר' אבהו תהא לאתר תצות. יש לדקדק א"כ למה לי תלתא קראי למותר הפסח פיון דלא אנשפחן פסח קודם זמנו כלל וגם פסח שנדחה לשני לא אנשפחן דהא גם לפסח שני לא חזי דקודם תצות דפסח שני ג"כ דיהוי הוא ולא חזי לא לשלמים ולא לפסח כמו בפסח ראשון.

וא"כ לא אנשפחן מותר הפסח דחזי לפסח ויחד קרא סגי דאם הפריש לפסח קודם הפסח יכול להקריבו לשלמים קודם הפסח. וכן אם הפרישו לאתר תצות וניתנת ג"כ יקרב שלמים דלא נדחה צדיין.

אבל אם הפרישו קודם תצות ונדחה לא חזי תו לפסח ולא לשלמים. ובפסחים (דף ע"ג ע"ב) בעינו לאוקמי הא דבחול ישורף מיז אם נודע שמתו בעליו אפילו למ"ד דלא בעי עקירה היינו פגון שהפרישו בעליו קודם תצות ומתו בעליו אחר תצות דהוי ליה דיהוי ולא חזי לשלמים עוד למ"ד בע"ח נידחין.

וכ' רש"י ז"ל שם דהא דקי"ל מותר הפסח לאתר הפסח קרב שלמים. היינו דווקא שצאבד קודם תצות ולא נראה לפסח כלל.

אבל אם חל עליו שם פסח ונדחה תו לא חזי גם לשלמים. ולפ"ז לא אנשפחן מותר הפסח לב"ב אלא קודם הפסח.

דאי לאתר הפסח ממ"נ הוי דיהוי אם הפרישו קודם תצות הוי דיהוי מעיקרא פדאמרינו הכא ואי לאתר תצות וניתנת הוי נראה ונדחה. והשתא קשה טובא כל הני קראי דמותר הפסח למה לי.

ועוד קשה דלפ"ז ע"כ צ"ל דמתניתין דפסחים דבמועד לשמו פטור ס"ל דבעי עקירה. דליכא לאוקמי בגון שנדחו בעליו לפסח שני דהא לא חזי לפסח שני וכנ"ל.

וא"כ היכי ס"ל לר' יוחנן ביומא דפסח לא בעי עקירה דא"כ אמאי לשמו פטור. וי"ל דר"ש הוא דקאמר הכי במועד לשמו פטור.

ומצינו למימר דר"ש ס"ל כר' יהושע דכשר שלא לשמו ביד שחרית. וא"כ ראוי הוא לפסח שני ולא הוי דיהוי.

ושפיר איכא לאוקמי שהיו בעלים טמאי מת ונדחו לפסח שני וכגון שנטמאו קודם חצות דלא איחזי לפסח דאל"ה כבר נדחה מפסח לר"י דס"ל בע"ח נדחין ונשאל לשמו נמי פטור כדאייתא שם (דף ע"ג).

ובלא"ה ר"ש לא ס"ל דחזין כדאייתא בכריתות. אבל הני ג' קראי קשה לכו בתירא למה לי: והנה לפי סוגיא דשמעתין א"ש הא דאמרין סתמא שם ביומא פסח בשאר ימות השנה חייב בחוץ בין לשמו בין שלא לשמו דלא בעי עקירה.

ולא חילק בין קודם הפסח לאחר הפסח וכמו שדקדקתי לעיל. ולפי ה"ל ניקח דר"י כב"ב ס"ל.

וכמו שפירש הרמב"ם ז"ל ג"כ פנותיה וא"כ לא אשכחן מותר הפסח שיקרב שלמים אלא קודם הפסח ולפסח לא חזי מש"ה לא בעי עקירה. ויתבאר עוד בזה לקמן בשמעתין בס"ד: ודרך אגב ראיתי שם בפסחים (דף ע"ג) דמוקי להא דישורף מיד כר"א או פיוסי בן חזני דשלמים לשם פסח פסולין וכתב רש"י ז"ל שם וכגון דשחטיה בהדיא לשם פסח ע"ש.

וכתב המהרש"א ז"ל דהלשון מגומגם דהא נודאי בהא מיירי דשחטו לשם פסח ע"ש. וד' רש"י נכונים דלמ"ד דבעי עקירה מצי איירי אפי' בסתמא דכשר בכולהו זבחים ואפ"ה פסול דסתמיה לפסח קאי אבל למאן דס"ל דלא בעי עקירה אם שחטיה סתמא קשר.

וע"כ צריך לאוקמי דשחטיה בהדיא לשם פסח וק"ל: שם גמרא ר"פ אמר כו' לילה אין מחוסר זמן דתני דבי רבי ישמעאל כו'. משמע דר' יוחנן לומד לשאר דיהוי ממחוסר זמן דלילה לא הוי מחוסר זמן למיקרי דיהוי.

אבל יותר מלילה משמע דמיקרי דיהוי אפילו במחוסר זמן. וביומא (דף ס"ד) פליגי רב ור' יוחנן בדיחוי דבע"ח וקאמר רב דאין נדחין מידי דהוי אמחוסר זמן דכי הדר מיקחזי ש"ד וקאמר מי דמי התם לא חזי פלל הקא נראה ונדחה.

אלא רב יליף ממום עובר כו' ור"י מיעט רחמנא בהם כו'. ולפ"ז לא שמעינן אלא נראה ונדחה אבל דיהוי מעיקרא שפיר איכא למילף ממחוסר זמן דלא הוי דיהוי.

ותיקשי לר"י אמאי ס"ל דדיחוי מעיקרא ג"כ הוי דיהוי וכבר הקשו פן התוס' ז"ל ביומא שם ותי' שם דלא דמי למחוסר זמן דהתם משענה שהקדישה היתה דחוייה. פ"י דב' מיני דיהוי יש או דלא חזי קודם הקדישה כמו מחוסר זמן ומום עובר ובכה"ג לא הוי דיהוי אלא בנראה ונדחה.

אָבֿל דִּיחוּי מַעֲיָקְרָא לֹא הָיִי דִּיחוּי כְּמוֹ מְחֻסָּר זְמַן דוֹ יָמִים לֹא חֲזִי וּבְיָוִם הַשְּׁמִינִי מִיָּחֲזִי חֲזִי וְעוֹד אַחַת. זֶה שְׁהֵיָה דִּיחוּי בְּשַׁעַת הַקְּדִישׁוֹ כְּמוֹ בְּהֵמָה שֶׁל ב' שְׁוֹתָפִים בְּכַה"ג אֶפְיִלוּ דִּיחוּי מַעֲיָקְרָא הָיִי דִּיחוּי.

וְע' מְהֻרָּשׁ"א ז"ל שֶׁלֹּא הִבִּין פֶּן וְהַדְּבָרִים בְּרוּרִים כַּמֶּש"כ. וְהַקְּשׁוּ הַתּוֹס' ז"ל שֶׁם אַע"ג דְּבַכָּה"ג נִמְי אֲשַׁפְּחֵן בַּמְחוּ"ז דִּלְא הָיִי דִּיחוּי כְּדַאֲמַרִּינֵן לִילָה לַקְּדוּשָׁה יוֹם לְהַרְצָאָה אַלְמָא דִּלְא חֲשִׁיב גְּדַחָה אֶפְיִלוּ הָיִה דִּיחוּי בְּשַׁעַת הַקְּדִישָׁה.

וְעוֹד כֹּל קָרְבָּן שֶׁהַקְּדִישׁוֹ בְּיוֹם וְעֵבֶר עָלְיוּ לִילָה לִיָּהוּי נִרְאָה וְגַדְחָה. וְאִין לֹאֲמַר דִּלְיָה לֹא הָיִי מְחוּ"ז דֶּהָא הֵבֵא בְּב' שְׁעִירִים חֲשִׁיב גְּדַחָה אַע"ג דְּהַדְּר חֲזִי בְּיוֹמֵיהָ.

וְחִירָץ דִּלְא דְּמִי מִתְרִי טַעֲמָא חֲדָא דְּהֵתָם אִינוּ מְחֻסָּר מַעֲשָׂה בְּגוּפוֹ אֲלֵא זְמַן לְחוּד וְעוֹד דִּלְיָה לֹא זְמַן הַקְּרָבָה הוּא לְשׁוּם קָרְבָּן. אָבֿל הֵבֵא שְׁצָרִיף לְהִבִּיא וּלְהַגְרִיל הָיִי כְּמְחֻסָּר מַעֲשָׂה וְעוֹד דְּזְמַן הַקְּרָבָה הִיא וְאִפ"ה לֹא חֲזִי חֲשִׁיב דִּיחוּי טְפִי עַכ"ל שֶׁם.

וְדַבְרֵיהֶם ז"ל הֵם נֶגֶד סוּגְיָא דְּשִׁמְעֵתִין דַּאֲמַרִּינֵן בְּהַדְּיָא טַעֲמָא דִּלְא הָיִי דִּיחוּי בְּלִילָה לַקְּדוּשָׁה מְשׁוּם דִּלְיָה אִינוּ מְחֻסָּר זְמַן וְלֹא מְשׁוּם דִּיחוּי שֶׁל לִילָה לֹא חֲשִׁיב דִּיחוּי. וּמִזֵּה אִינוּ מוּבָן גַּם דְּבַרֵּיהֶם ז"ל לְקַמָּן ע"ב בַּד"ה וּש"מ דִּיחוּי מַעֲיָקְרָא כו' שֶׁכ' לְחַלֵּק דְּזְמַן מִמִּילָא הוּא וְלֹא חֲשִׁיב דִּיחוּי.

וְכ"כ בַּפ' מִי שְׁהֵיָה טַמָּא דַּא"כ מֵאִי אִירֵיָא דִּלְיָה אִינוּ מְחוּ"ז הָא אֶפְיִלוּ כְּפָה יָמִים לֹא הָיִי מְחוּ"ז אֲלֵא וְנִדְּאִי לִיכָּא נַפ"מ בְּדִיחוּי שֶׁל זְמַן אֲלֵא לְהָא לְחוּד דַּאֲיִן מְחֻסָּר זְמַן לְבוּ בְּיוֹם אוֹ דִּלְיָה לֹא הָיִי מְחוּ"ז.

וְהָא דְּסַתָּם מְחוּ"ז לֹא חֲשִׁיב דִּיחוּי אַע"ג דִּלְא חֲזִי כְּפָה יָמִים הִיָּינוּ מְשׁוּם דִּיחוּי מַעֲיָקְרוּ קוֹדָם הַהַקְּדִישׁ לֹא פָּסִיל גַּם לַר"י, וְכַמֶּש"כ הַתּוֹס' ז"ל בְּיוֹמָא פְּנ"ל. וּמִש"כ דְּהֵתָם בְּב' שְׁעִירִים ג"כ חֲזִי לְבוּ בְּיוֹם.

הַחִילּוּק הַפְּשׁוּט הוּא מְשׁוּם דְּהֵתָם לֹא הָיִי דִּיחוּי מְחֻסָּר זְמַן אֲלֵא מְחֻסָּר זְמַן הַמַּעֲשָׂה וְכַמֶּש"כ ז"ל וּבְזֵה אֶפְיִלוּ חֲזִי בּוּ בְּיוֹם הָיִי דִּיחוּי. וְע"כ לֹא אֲמַרִּינֵן דְּבוּ בְּיוֹם אוֹ לִילָה לֹא הָיִי מְחוּ"ז אֲלֵא הִיכָּא דְּהַפְּסוּל הוּא מְשׁוּם חֻסָּר זְמַן לְחוּד כְּמוֹ לִיל שְׁמִינִי אוֹ פְּסַח בִּי"ד שְׁחֵרִית.

וּבְזֵה א"ש גַּם מַה שְׁדַקְדְּקוּ הַתּוֹס' ז"ל בְּרִישׁ מְנַחֹת (דַּף ט') לְרַב פְּפָא דִּישׁ מְחוּ"ז לְבוּ בְּיוֹם. וּבְלֵא"ה ג"כ לֹא תִיקְשִׁי מִב' שְׁעִירִים דַּאֲע"ג דְּחֲזִי לְבוּ בְּיוֹם מ"מ נִרְאָה וְגַדְחָה הוּא.

וּבַנִּרְאָה וְגַדְחָה מְשַׁמַּע הֵבֵא דְּבְכָל גְּוֹנָא הָיִי דִּיחוּי מְדַמוּקִי לֵה דוּוּקָא דַּאֲפְרִישׁ מְאֹרְתָא אָבֿל בִּי"ג הָיִי דִּיחוּי אַע"ג דִּלְא גְּדַחָה אֲלֵא בְּלִילָה וּלְמַחֵר חֲזִי אַלְמָא דְּבַנִּרְאָה וְגַדְחָה אֶפְיִלוּ לֹא גְּדַחָה אֲלֵא לְשַׁעָה הָיִי דִּיחוּי: אֲלֵא דַּאֲכַתִּי אִיכָּא לְמִשְׁדֵּי בְּהַ נִרְגָּא.

דְּלִפִּי הַנְּ"ל אִם הַקְּדִישׁ מְחוּ"ז בְּתוֹךְ ז' יָמִים תּוּ לֹא חֲזִי לְקָרְבָּן לְעוֹלָם וְהָיִי דִּיחוּי פִּינּוּ דְּבַשַׁעַת הַהַקְּדִישׁ הָיִה גְּדַחָה וַא"ל לֹאֲמַר פֶּן מְהָא גּוּפָא דַּאֲתַרְבִּי וּלְדוֹת לְהַקְּרָבָה. אַלְמָא דַּאֲע"ג דְּעֵבֶר עָלְיָהוּ ז' יָמִים וְלֹא חֲזוּ אִפ"ה לְבַתֵּר מִיָּחֲזִי חֲזִי.

נהי דמחלקי התוס' ז"ל בין עובר למח"ז היינו לענן להקדיש לכתחילה דמח"ז אסור להקדישו ועובר מותר להקדיש אבל לענן דחיה מהקרבה אין לחלק. ואם נאמר דהקדישו בתוך ז' הני דחוי ה"ה דבנולדות ליהוי דחוי.

אלא נודאי מח"ז לא הני דחוי כלל. וא"כ הדק"ל מ"ט לא ילפינן ממח"ז דלא הני דחוי.

דליכא למימר משום דזמן ממילא קאתי כדמוכח בשמעתין דהני דחוי אפילו בזמן כמו פסח דהכא. ועוד דבמח"ז גופא משמע דלילה לקדושה הוא ונוקא משום דלילה לא הני מח"ז אבל יותר מזה לא נראה דנודאי למיפסל מהקרבה ע"י דחוי של חסרון זמן לא אמרינן דאין זה דחוי פיון דלא הנה ראוי לקרבן עד שיעבור עליו ז' ימים לא מיקרי דחוי אלא הני פמי שנולד היום.

וכן אמרה תורה שאינו ראוי לשום קרבן עד אחר ז' ימים שיצא מכלל נפל אע"ג דאפילו ידענן שפלו חדשו מ"מ עיקרו מחשש נפל הוא. והיינו דאמרינן התם ביומא מח"ז לא איחזי כלל.

וכן כ' התוס' ז"ל בפ' מי שהיה טמא. אבל שאר מח"ז פגון הכא פסח ב"ד שחרית כו' שפיר הני דחוי כדאמרינן הכא פיון דהזמן קבוע והקדישו קודם זמנו דלא חזי למידי הני דחוי.

אבל מחוסר כפורים דאין לו זמן קבוע וליכא למימר דאין הזמן מוכשר לזה אלא דלא נטהר עד זיון ולא חזי לכפרה זה לא מיקרי דחוי. וכן אותו ואת בנו דאמרינן לקמן בפירק השוחט והמעלה דראוי לבא לאחר זמן שהקשו התוס' ישנים ביומא אמאי לא הני דחוי.

ולפי הג"ל ניחא דלא נדחה מפני הזמן שאינו מוכשר אלא מפני איסורא דרביע עליו אין זה חסרון בקרבן לקרותו דחוי בשביל זה: ומה שמביא ראיה מהא דליל שמיני נכנס לדיר להתעשר דלילה אינה מח"ז לאו מחשש דחוי הוא דמיייתי דנודאי אין דחוי במח"ז.

אלא מהא דשרי רחמנא להקדישו לכתחילה בליל שמיני ובכל הז' ימים אסור להקדיש מח"ז ש"מ דלילה לא מיקרי מח"ז. וה"ה דלענן דחוי לא מיקרי מח"ז והני כמו שהקדישו בזמנו.

ולהכי נוקא אם הקדישו בליל י"ד הני פהקדישו בזמנו ולא מיקרי דחוי. אבל אם הקדישו ב"ג ועבר עליו אפילו שעה אחת דלא חזי שפיר הני דחוי פן נראה לענ"ד עיקרון של דברים בזה.

והרמב"ם ז"ל השמיט הא דליל שמיני נכנס לדיר להתעשר ועמד ע"ז הכ"מ ז"ל בפ"ו מה' בכורות. וכבר כתבתי בזה בחי' יבמות דעת הרמב"ם ז"ל נראה דס"ל דלילה מח"ז ואסור להקדיש גם בליל שמיני.

אבל אפתי איכא למידק מנלן לאוכחי מהא דלילה אינו מחוסר זמן דנראה דפסול מחוסר זמן ליכא אלא בתוך ז' ימים. אבל לאחר ז' ימים כבר יצא מפסול מחוסר זמן כמו לענן אכילה דסגי בז' ימים להוציאו מחזקת נפל.

ומה שאינו ראוי בליקלה הוא מטעם דליקלה לאו זמן קרבן הוא. וא"כ אמאי לא יהיה רשאי להקדישו בליקלה כמו כל הקרבנות דמותר להקדישו בליקלה פניו דאין ביה פסול בגופו ולמה לו הא דליקלה אינו מחוסר זמן.

אבל לפי מה שכ' התוס' ו"ל בד"ה יום להרצאה דקרא דנביום השמיני אתי לגלויי דליל שמיני ג"כ יש לו דין מח"ז ואם עלה ירד. א"כ אי לאו דליקלה אינה מח"ז הנה בכלל איסור להקדיש מח"ז.

וע"כ הא דהתירה התורה להקדישו בליקלה הוא משום דליקלה אינה מחוסר זמן אע"ג דלהרצאה יש לו דין מח"ז. וביומא (דף ס"ג) מיייתי ברייתא דיליף מקרא דביום השמיני ירצה לקרבן אשה לה' אשה אלו אשים דאסור להקריבו מנין שלא יקדישונו מח"ז ת"ל קרבן משמע מהאי ברייתא דאסור להקדישו ג"כ עד יום השמיני וכ"ד הרמב"ם ו"ל: ובכ"ז קשה לי לומר דליל שמיני פסול להרצאה משום דלא הוכשר להרצאה עד יום השמיני פניו דלהקדושת הוכשר אחר ז' מאינה טעם ותוסף הליקלה על זמנו לדונו בקדשים דין מח"ז.

וי"ל פניו דעד הליקלה הנה מח"ז והליקלה ג"כ לאו זמן הרצאה היא ממילא נמשכת הליקלה אחר הימים ונידון בליקלה ג"כ כדין מח"ז ואפילו אם עלה ירד. וא"כ ז"א אלא במקדש.

דליקלה לאו זמן הרצאה היא. אבל בבמה למ"ד אין לילה בבמה ונדאי נראה דבליל שמיני יצא מידי מחוסר זמן וכשיירה להקריבה כמו להקדושת.

וכן נראה מד' רש"י ו"ל בפ' ר"א דמילה (דף קל"ו) בד"ה הני אכלינן מיניה כו'. ומיהו מיום הח' ירצה דאורתא לאו בת הקריבה היא פדכתיב ביום צותו כו' דלכאורה הוא נגד דרשא דר' אפטוריקי דיליף מיום השמיני.

וע"כ צ"ל דבליקלה יש לו דין מח"ז וכמו שכ' התוס' ו"ל. ולפי הנ"ל ניקח דנהי דיש לו דין מח"ז גם בליל ח.

זה אינו מפני שזמנו לצאת מידי נפל נמשך כ"כ דזה לא מסתבר לומר דזמנו הוא ז' ימים ומחצה דחצאין לא מציינו בשום מקום אלא או מעל"ע או מקצת היום ככולו. אלא עיקר הטעם פניו דליקלה זו באה אחר הז' ימים שהנה עליו דין מח"ז הליקלה ג"כ נמשכת אחריו מפי אשר גם היא אינה זמן הרצאה ואמרה תורה שיש לליקלה זו כל דין מח"ז.

ועי' בט"ז יו"ד סי' ט"ו מה שכ' שם: שם תוס' בד"ה וש"מ יש דיוחי בדמים פ' בקונטרס כו' וא"ת א"כ דיוחי מעיקרא ודיוחי בדמים הפל אחד עכ"ל. בהני תרי מימרא הקא ובכריתות אין פאן קושיא כ"כ דהקא ובכריתות לא קדוש אלא לדמים ולא נחתא קדושת הגוף כלל ושאיר איפא רבותא דאפ"ה נדחית.

ושאר דיוחי מעיקרא איפא דקדישי קדושת הגוף כמו הך דשמעתין דאפרשיה קודם חצות דחילא עליו קדושת הגוף ואינה נפדית בלא מום. אבל בהא דאמרינן לה גם במפריש נקבה לפסחו ודייקינן שם ג"כ דיש דיוחי בדמים ונדאי קשה דהא התם נחתא לה קדושת הגוף ותרעה עד שתסתאב אבל בלא מום אינה נפדית.

ע"ז הקשו שפיר דכל דיהוי מעיקרא פן הוא. ומ"מ גם זה ניחא דנהי דנחתא ליה קדושת הגוף מ"מ תחילת הקדשו לא הנה אלא לדמים וכמש"כ רש"י ז"ל בתשובה.

משא"כ דיהוי מעיקרא דשמעתין וכן, דיהוי מעיקרא דפגימת המזבח שהיה תחילת הקדשו קדושת הגוף להקריבו אחר תצות או אחר שיבנה המזבח זה לא מיקרי דיהוי בדמים.

ושאר הפירושים בדיוחי בדמים פבר דחו התוס' ז"ל בעצמם והעיקר פהאי פירושא. והא דבנפגם המזבח דיהוי מעיקרא פשר יתבאר לקמן בד' התוס' ז"ל.

והתוס' ז"ל בקדושין (נף ז') כ' ג"כ דאשפחן דיהוי מעיקרא בקדושת הגוף פגון אכל חלב וחסא בדתו והפריש קרבן דהוי דיהוי מעיקרא דזבח תועבה ודלא כמש"כ פאן ויתבאר לקמן: ע"כ בא"ד וצ"ע בההיא דכריתות אמר ר"א כו' האריכו להקשות לסייעיה מרבנן דס"ל דהנולד ירעה.

אלמא דס"ל דבע"ח נדחין. וכ' די"ל דרבנן נמי מודו דבע"ח אינן נדחים והכא בפסח שאני דגמירי למקום שהמותר הולך כו' פדאמר אבבי בתמורה (נף י"ח) אליבא דר"א דאמר דנולד עולה יקרב עולה ונולד פסח לא יקרב פסח.

וחרו והקשו אמאי לא מסייע ליה מת"ק דר"א דס"ל דנולד נקבת עולה ירעה משום דבע"ח נדחין. ולענ"ד אין פאן קושיא דזכר שנולד מנקבה דחוייה פגון עולת נקבה או אשם ופסח לא דמי לשאר דחויין דהדר איחזו דכינו דמפח קדושה דחוייה קאתיא היינו אמן דאינה ראוייה פלל איכא תנאי דס"ל דהזכרים לא עדיפא מאימיהו וגם הם נדחין.

אבל קרבן עצמו דהדר איחזי י"ל דמודו דאינו נדחה וליכא סייעתא מפל הני תנאי דאמרי בנולד ירעה. אבל מר"ש פריף שפיר פינו דאפילו בנולד דאתי מפח קדושה דחוייה ס"ל דאינו נדחה כש"כ קרבן עצמו דהדר איחזי.

והא דלא פריף שם בכריתות מר"א דמתניתין דתמורה דאמר הנולד יקרב עולה וכמו שהקשו בקדושין שם. ג"כ לא תיקשי דשאני עולה דאיכא שם עולה על אמו וכדאמרין שם בתמורה.

ובקדושין שם כ' התוס' לתרץ דלא מצוי לסייעיה מרבנן דר"ש דע"כ לא קאמרי רבנן דבע"ח נדחים אלא במפריש נקבה לפסחו דחל עליה קדושת דמים ומיגו דנחתא קדושת דמים נחתא נמי קדושת הגוף.

וקדושת הגוף בדיוחי הוא להכי קאמרי דירעה. אבל גבי קו ליכא קדושת דמים דאין קדושת דמים בעוף אפילו רבנן מודו.

וכוננתם פינו דלא חל על הקו קדושה כ"כ אין לה פח לדחותו אחרי כן. ור"ש מודה לרבנן בכה"ג דנחית לה קדושת הגוף.

והא דאמר דהוא עצמו יקרב פסח משום דלטעמיה אגיל דס"ל בנקבה לפסח תימכר שלא במום דלא נחתא ליה קדושת הגוף ולהכי אינו נדחה. ושפיר פריף על עשיר שהפריש קו דליכא עליו אפילו קדושת דמים אמאי נדחה.

וא"ש בְּזֶה דָּלָא פְּרִיף מר"א דְתַמּוּרָה מְשׁוּם דִּיחִידָאָה הוּא וּרְבִנּוּ פְּלִיגִי עֲלֵיהּ. וְדוּנּוּקָא מר"ש פְּרִיף דָּלָא פְּלִיגִי בְּדִיחׁוּי אֱלָא כָּל סַד לְטַעֲמִיָּה אֲזִינְל לַת"ק דְנַחְמָא לְהִי קַנְוֶשֶׁת הַגּוּף לְהִי נְדַחִית.

וּלר"ש דָּלָא נַחְמָא לְהִי קַנְוֶשֶׁת הַגּוּף אִינוּ נְדַחִה. וְתִקְשִׁי לר' אוּשְׁעִיא דְהָא בְּקִנּוּ ג"כ לָא נַחְמָא קַנְוֶשֶׁת הַגּוּף.

אָבֵל ר"א ע"כ פְּלִיג עִם רְבִנּוּ לְהִי לָא פְּרִיף מִינֵיהּ פִּינּוּ דַת"ק פְּלִיג. וְעִי' מְהַרְשֵׁ"א ו"ל שֶׁם בְּקַדּוּשִׁין שְׁתַּמָּה עַל דְּבַרֵּיהֶם ו"ל וְהַדְּבָרִים בְּרוּרִים כַּמֶּש"כ.

וְכַנּוּנָה אַחַת לְהֶם בְּקַדּוּשִׁין וּבַתַּמּוּרָה אֱלָא שְׁקִינְצְרוּ בְּלִשׁוֹנָם בְּקַדּוּשִׁין שֶׁם וּכ"כ הַצ"ק בַּתַּמּוּרָה שֶׁם. וּמ"מ עֵינָר סְבָרְתָם לָא נַתְּבַרַר לִי חֲדָא דְרִש"י ו"ל פְּתַב בְּכַרִּיתוֹת שֶׁם דְּעוּף נְמִי בַר דְּמִים הוּא בַכַּה"ג ע"ש.

וּא"כ בְּעוּף נְמִי אִיכָא קַנְוֶשֶׁת דְּמִים וּמִיגּוּ דְנַחְמָא כּו' וְאִפִּילוּ אִי לָא ס"ל הִי ע"כ צ"ל דְקַדִּישׁ קַנְוֶשֶׁת הַגּוּף דַּל"ה אִיזָה קַנְוֶשֶׁת חַל עֲלֵיהּ לָא קַנְוֶשֶׁת דְּמִים וְלָא קַנְוֶשֶׁת הַגּוּף א"כ לָא לִיקְדֹשׁ כָּלֵל.

וְעִי' בְּחִידוּשֵׁי תַמּוּרָה שֶׁם הֶאֱרַכְתִּי בְּזֶה וּבַד' הֶרַמְב"ם ו"ל פ"י מַה' שְׁגָגוֹת: וְהִכָּא פְּתַבוּ הַתּוֹס' ו"ל לְחִידֵשׁ דְּבַר בְּדִין דִּיחׁוּי מְעִיקְרָא דְהִיכָא דְבִידוּ לְתַמּוּן בְּקַל לר"י ג"כ לָא הִי דִיחׁוּי כְּמוֹ קַדְשִׁים שְׁהַקְדִּישׁ בְּשַׁעַת פְּגִימַת הַמְּזַבֵּחַ.

אוּ הַפְּרִישׁ בְּשַׁעַת שְׁחֻטָא דְבִידוּ לְשׁוּב. וּר' יוֹחָנָן אֲשַׁמְעִינּוּ דְאִפִּילוּ בִידוּ לְתַמּוּן אֱלָא דַּאִין הַתִּיקוּן קָרוֹב יֵשׁ דִּיחׁוּי מְעִיקְרָא כְּמוֹ בְּהֵמָה שֶׁל ב' שְׁוֹתְפִין דִּישׁ בִּידוּ לְקַנּוּת הַחֲצִי הַשְּׁנִיָּה.

וְכִן עֲשִׂיר שְׁהַפְרִישׁ קִין לְכַבְשָׁתוֹ דַּאִי בְּעִי מְפָקִיר נְכֶסֶיו. וְסְבָרָא זֶה חִידֵשׁ רַב אֲשִׁי לְקַמּוּן (דַּר ל"ד ע"ב) כֵּן שְׁבִידוּ לָא הִי דִיחׁוּי.

אֱלָא דְאִפִּילוּ בְּנִרְאָה וְנִדְחָה אָמַר הִי וּא"כ אֲפִילוּ הַפְּרִישׁ קוֹדֵם שְׁחֻטָא אֲמַאי יְדַחָה וְכִן קַדְשִׁים שְׁהַקְדִּישׁ וְאִח"כ נִפְגַּם הַמְּזַבֵּחַ דְאָמַר ר"י דְנִדְחִים וְאֲמַאי פִּינּוּ דְבִידוּ הוּא. וְעוֹד הַקְּשׁוּ בְּעֶצְמָם מַהָא דְאָמְרִינּוּ אִי דְאִפְרָשִׁיָּה מְצַפְרָא דִיחׁוּי מְעִיקְרָא הוּא הִלָּא בִידוּ לְהַשְׁהוּתוֹ עַד חֲצוֹת כְּמוֹ חוֹבוֹת בְּגִלְגָּל וְאוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ דָּלָא הִי דִיחׁוּי.

וּכְבָר פְּתַבְתִּי לְעִיל מַה שֶׁנ"ל לְחַלְקַת בְּזֶה. וְעַנִּין זֶה עֲמוּק וְרַחֵב מִנִּי יָם הוּא וְעוֹד תְּבַאֵר בְּזֶה בְּמַכִּילֵתִין בַּס"ד: שֶׁם תּוֹס' בַּד"ה וּש"מ כּו' תִּימָא כּו'.

עִי' בְּסוּפָה שֶׁם דְּבַרֵּיהֶם מְבִנְאֵר יוֹתֵר: שֶׁם בַּא"ד וַא"ת אֲמַאי אִיְצְטְרִיף כּו' הָא מְמוּם עוֹבֵר לָא יִלְפִינּוּ דָּלָא הִי דִיחׁוּי דְהַתָּם מְמִילָא הִי. מְשַׁמְעַמְדְּבַרֵּיהֶם דְהִי סְבָרָא דְנִרְאִית מְמִילָא מְהִי אֲפִילוּ בְּנִרְאָה וְנִדְחָה וּכְבָר פְּתַבְתִּי מַה שִׁישׁ לְדַקְדַּק עַל דְּבַרֵּיהֶם אֵלּוּ: שֶׁם גְּמָרָא אֲכַל חֲלָב וְהַפְרִישׁ קָרְבָן וְהַמִּיר וְחִזּוּר בּוּ הוּאִיל וְנִדְחָה יְדַחָה.

וְכִי הַתּוֹס' ו"ל הִכָּא דְדוּנּוּקָא נִקַּט הַפְּרִישׁ תְּחִילָה דְהִי נִרְאָה וְנִדְחָה. אָבֵל אִם הַפְּרִישׁ אַחַר שְׁהַמִּיר כִּי חִזּוּר בּוּ פֶּשֶׁר.

דְּדִיחׁוּי מְעִיקְרָא לָא הִי דִיחׁוּי הִיכָא דְבִידוּ לְתַמּוּן. וּכְבָר פְּתַבְתִּי דְבַקְדוּשִׁין כִּי הַתּוֹס' ו"ל דְּהִי דִיחׁוּי מְעִיקְרָא וְנִקַּט הִי אַגַּב נְשַׁחֲטָה ע"ש.

וְלִי הִיָּה נִרְאָה דָּאָם הַפְּרִישׁ בְּשַׁעַת הַמְּרָתוֹ גְּרַע וְאָפִי מ"ד אֵין בַּע"ח נִיָּדְחִין זֶה דִּיחֻי הוּא דַתְּחִילַת הַפְּרִישׁוֹ בְּאִיסוּר הוּא. וְלֹא דְמִי לְשַׁאֲרֵי דִיחֻוּן שְׁנִדְחָה מִחֲמַת אֵינָה חֶסְרוֹן בְּעֵלְמָא כְּמוֹ בַּע"מ עוֹבֵר.

אָבֵל זֶה שְׁנִדְחָה מִחֲמַת אִיסוּר וְאֵינוֹ רְאוּי לֹא הוּא וְלֹא דְמִי לַכ"ע אֵינוֹ חוֹזֵר לְהַכְשִׁירוֹ עוֹד אָפִי חוֹזֵר בּוֹ דְאִיסוּרוֹ לְהִיכֵן אֲזִיל. אָבֵל אִם הַפְּרִישׁוֹ בְּכַשְׁרוֹת ע"מ הַמְּרָתוֹ אַח"כ לֹא חָשִׁיב אֲלֵא דִיחֻי בְּעֵלְמָא.

וּבְחֻלִּין (דָּף ה' ע"ב) הַקְּשׁוֹ הַתּוֹס' ז"ל בַּד"ה אֵינוֹ שָׁב כּו' לְמָה לִי קָרָא בַּלֵּא"ה תּוֹעֵבָה. וְתִי דְאִיצְטְרִיף לְהִיכָא דְחוֹזֵר בְּתַשׁוּבָה דְהַשְׁתָּא לְאוֹ רְשַׁע הוּא.

אֲלֵא כִּינּוֹן דְּבִשְׁעַת הַחֲטָא לֹא הִיָּה שָׁב כּו'. וְכ' מְהַר"ם שָׁם דַּה"ה בְּקָרָא דְמַכְּס לְהוֹצִיא אֶת הַחוֹטָא לְכָל הַתּוֹרָה צ"ל ג"כ דְאִיצְטְרִיף לְהִיכָא דְחוֹזֵר בְּתַשׁוּבָה.

וְהָרִי קָרָא דְמַכְּס אֲזִינְרִי בְּעוֹלָה דְדוֹרוֹן הוּא. וְאָפִי אִם הַפְּרִישׁוֹ כְּשֶׁהוּא חוֹטָא פְּסוּל לְהַקְרִיבָה וְה"נ בְּחֲטָאת וּד' מְהַר"ם ז"ל מְוַכְרְחִים דְּאִי בְּעוֹלָה כִּי חוֹזֵר בְּתַשׁוּבָה כְּשִׁירָה.

א"כ מֵאֵי פְּרִיף הֵתָם תְּרִי קָרָא לְמָה בְּעוֹלָה וּבְחֲטָאת כִּינּוֹן דְּלֹא דִין אֶחָד לְהֵם. דְּחֲטָאת אֲפִילוֹ חוֹזֵר בְּתַשׁוּבָה פְּסוּלָה.

וְעוֹלָה כִּי חוֹזֵר בְּתַשׁוּבָה כְּשִׁירָה. אֲלֵא ע"כ צ"ל כַּד' מְהַר"ם ז"ל אֲלֵמָא דְכָל דְּהַפְּרִישׁוֹ בְּעוֹדוֹ בְּחֲטָאוֹ אִימְעִיט מְקָרָא דְמַכְּס דְּפְסוּל לְעוֹלָם אֲפִילוֹ לְאַחַר שְׁחִזֵר בּוֹ.

אֲלֵא דִי"ל דְּעוֹלַת נִדְבָה שְׁאֵנִי דְּעִיקָר הַחַיּוּב הוּא שְׁעַת נִדְבָתוֹ וְכִינּוֹן שְׁהַתְּנַדֵּב כְּשֶׁהוּא חוֹטָא אֵין מְקַבְּלִין אוֹתוֹ מִמֶּנּוּ לְעוֹלָם. אָבֵל חֲטָאת דְּחַיּוּבוֹ הוּא עַל הַחֲטָא וְהַחֲטָא הִיָּה בְּכַשְׁרוֹתוֹ אָפִי הַפְּרִישׁ כְּשֶׁהוּא חוֹטָא מ"מ כִּי חוֹזֵר בּוֹ יְכוֹל לְהַבְיִאוֹ דְּהָא הַחַיּוּב מוּטָל עָלָיו עֲדִינּוֹ וְא"כ אִיצְטְרִיף לְטַעֲמָא דְּדִיחֻי.

שׁוֹב רְאִיתִי בַּמְּשַׁנְל"מ ז"ל בַּפ"ג מַה' שְׁגָגוֹת שְׁהֶאֱרִיף בְּזֶה וְלֹא הִבִּיא ד' מְהַר"ם ז"ל. וּמ"מ ד' מְהַר"ם ז"ל אֵינָם מוּבָנִים שֶׁכ' דְּהֵתָם נְמִי מִיָּרִי שְׁחִזֵר בְּתַשׁוּבָה מְאוּתָה עֲבִירָה שְׁמַבִּיא עָלָיו הַקְּרָבָן.

וְהָא בְּעוֹלַת נִדְבָה מִיָּרִי. וְאִי חוֹזֵר בְּתַשׁוּבָה פְּשִׁיטָא שְׁמַקְבְּלִין עֲתָה מִמֶּנּוּ וְאִם כְּכַר הַפְּרִישׁ מֵאֵי אֶהְיִי תַשׁוּבָתוֹ מְאוּתָה עֲבִירָה כִּינּוֹן דְּהוּי מוּמָר לְכָל הַתּוֹרָה וְעִי' בַּמְּשַׁל"מ ז"ל: וְהִנֵּה הַרְמַב"ם ז"ל פָּסַק בְּהָא דְלֹא כַר"י מְשׁוּם דְּפָסַק כְּרַב בְּיוֹמָא דַּס"ל דַּבַּע"ח אֵין נִיָּדְחִין.

וְכ' הַכ"מ בַּה' מַעַה"ק דְּפָסַק כְּרַב אַע"ג דְּבָכָל דְּוָכְתִי קִי"ל כַּר"י לְגַבִּי רַב. מ"מ הָא רַבָּא אָמַר הֵתָם דְּמַתְּנִיתִין דִּיקָא כְּוֹנְתִיָּה דְּרַב מְשַׁמַּע דְּרַבָּא נְמִי ס"ל כְּרַב דַּבַּע"ח אֵין נִיָּדְחִין.

וְיֵשׁ לְדִקְדָּק בְּזֶה דַּבַּפ' נִגְמַר הַדִּין מִיָּתִי רַב יוֹסֵף סִינְעֵתָא לַד' ר"י בְּהָא מְמַתְּנִיתִין גַּבִּי עִיר הַנִּיָּדְחַת קְדָשִׁי מְזַבַּח יְמוּתוֹ. וְהָא כִּינּוֹן דְּאִיקְטִילוֹ הוּי לְהוֹ כְּפָרָה וְאֵמַאי יְמוּתוֹ אֲלֵא ש"מ הוּאִיל וְאִיָּדְחוֹ אִיָּדְחוֹ.

וְדַחֵי אַבְיִי הֵתָם מַת מַתּוּף רְשַׁעוֹ לֹא הוּי לִיָּה כְּפָרָה וְהוּי כְּעוֹמְדִין בְּרַשְׁעוֹ. וְאָמַר לִיָּה רַבָּא מִי קְמוּדְמִית מַת מַתּוּף רְשַׁעוֹ לְנִהְרַג מַתּוּף רְשַׁעוֹ נִהְרַג הוּי לִיָּה כְּפָרָה.

וְהָכִי מְסִיק רַבָּא הֵתָם דְּהַרוּגִי ב"ד ג"כ הוּי לְהוֹ כְּפָרָה. וּמִיָּתָה וּקְבוּרָה בְּעֵינָן.

וטעמא דמתניתין הואיל ואינדחו אינדחו. וכמו שפירש"י ז"ל שם.

אלמא דרבא גופא ס"ל דבע"ח נדחין אע"ג דדיקא מתניתין פנותיה דרב. וי"ל דרב יוסף ורבא דמיתתי סייעתא מקדשי עיר הנידחת ס"ל ע"כ דהאי דיהוי חמור מכל הדיחוין דבכל הדיחוין חזי לדמיו וזה אפילו לדמיו לא חזי.

והיינו משום דנדחה בחטאו מכל קרבן להכי נדחה הוא וגם דמיו. וגבי דיהוי זה ס"ל דלכ"ע הוי דיהוי.

והא דפסק הרמב"ם דלא כר"י גם בהא היינו משום דסתמא דהש"ס מדמי להאי דיהוי עם דיהוי דנשתטה. אלמא דלא יצא דיהוי זה מכלל כל הדיחוין.

וכי היכי דקי"ל בכל הדיחוין אין בע"ח נדחין ה"נ בהא לא קי"ל בהא כר"י ועי' תוס' ז"ל שם בד"ה הואיל וננדחו כו' קצת תימא גבי חטא או נשתטה לא יועיל בו רעיה כמו בעיר הנידחת ונדחו אפילו דמים עכ"ל.

ולא הבנתי תמיהתם דבנשתטה אמאי ידחו דמיו כיון דלא נדחה מחמת רשעו אלא מחמת שטותו ולא חזי לכפרה מ"מ דמיו ילכו לנדבה דדמיו לא נדחו ואפילו אם הוא בשטותו לעולם דין החטאת והאשם שלו לרעיה.

[או אפשר דחטאת הוא בכלל חטאות המתות כמו מתו הבעלים. וממילא לא שייך רעיה בחטאת חלב.

ונוקא בחטא בדתו הוא דיש לומר דגם דמיו נדחו דהא בשעת רשעו כל זכיו תועבה הם והואיל ונדחו ידחו. והכי ס"ל לר"י שם בסנהדרין דנבח תועבה ולא הוא ולא דמיו יפלו לנדבה].

אבל בחטא בדתו י"ל דאמת הוא פן דאפי' דמיו נדחין. ולא מיבעי באכל חלב דחטאת הוא אלא אפילו בשאר קרבנות אם חטא אחר הפרשתו נדחין לגמרי אפילו הדמים נימותו.

אלא דא"כ אמאי לא עביד הש"ס האי צריכותא דאי אשמעינן קמיינתא משום דנדחו גם הדמים אבל בנשתטה לא נדחו הדמים. וי"ל כיון דלענין חטאת ליכא נפ"מ דגם בנשתטה דמי חטאת ג"כ לא יקרבו דלים המלח אזלי מש"ה לא עביד צריכותא בשביל זה.

ומהך צריכותא דשמעתין איכא למישמע דלכ"ע בחטא בדתו אפילו חזר בתשובה אינו מביא קרבן על חטא של שעת חטאו דאל"ה פשיטא דהוי מצי למיעבד צריכותא דאי אשמעינן בנשתטה היינו משום דאינדיחי לגמרי ולא בר כפרה הוא פלל על חטאו.

אבל בחטא בדתו דבר כפרה הוא אם חזר בו אפילו על חטא שחטא קודם שחזר בו אימא דלא הוי דיהוי. אלא ונדאי לאו בר כפרה הוא פלל על חטא בשעת שחטא בדתו.

והמשל"מ האריף שם בזה וצייד שם דלת"ק דר"ש אם חזר בו מביא אפילו על שעת חטאו בדתו ולא נראה פן כמו שהאריף בזה בעצמו. וד' התוס' ז"ל תמורה שהביא שם צ"ע.

וע"כ לאו דווקא קאמרי. וכמו שכ' רש"י ז"ל הקא דחוטא נדחה מקרבן משום דכתיב מע"ה פרט לחוטא ולא כתב קרא דזבח תועבה משום דהקא עיקר מילתא אשמעינן דלאו בר פפרה הוא אם חטא בשעת חטאו.

ונה ששמעינן מקרא דע"ה דקאי על שעת עשיה דומיא דשופטה דלאו בר פפרה הוא: נראיתי במשנל"מ ז"ל שם שעשה מחלוקת בין ר"י בסנהדרין דאמר דקדשי מזבח ימותו משום זבח תועבה ובין רב יוסף דפ' נגמר הדין דאמר הואיל ונדחו דחו ע"ש באנרף.

ולענ"ד נראה דאין פאן מחלוקת ור"י נמי מצי סבר פרב יוסף וכשיטתיה הואיל ונדחו דחו. והא דקאמר דהוי זבח תועבה היינו דמש"ה נדחו לגמרי אפילו מדמיהם והואיל ונדחו דחו וליכא למימר דנדחו משום קרא דמע"ה פרט לחוטא חטא די"ל דהאי קרא לא מיעט אלא אם הנה החטא כשהוא חוטא.

אבל החטא שחטא מקודם אפטר פבר נתחייב בו ויקרב גם כשהוא חוטא ואם לא הוא עכ"פ דמיו יקרבו להכי קאמר טעמא משום דזבח תועבה הוא נאפילו דמיו אסורים. וכן נראה מד' התוס' ז"ל פ' נגמר הדין.

והרבה יש לדקדק בד' המשנל"מ ז"ל אף לא רצייתי להאריף: ונענין יש מקום עיון גדול בדין דחוי מעיקרו דס"ל לר"י דדחוי מעיקרו הוי דחוי. וכבר דקדקו התוס' ז"ל ביומא מנלן לר"י הא.

דבשלמא בנראה ונדחה אשמע לן קרא דמום בם דכי עבר מומם ירצו הא שאר דחויין אפילו עברו לא ירצו. אבל דחוי מעיקרו מנלן דהוי דחוי פינו דחוי מעיקרו קיל מנראה ונדחה.

וכ"ת דר"י ס"ל מסברא דדחוי מעיקרו לא קיל מנראה ונדחה. ז"א דהא לקמן (דף נ"ט) אמרינן בפשיטות לר"י גופיה דדחוי מעיקרו לא הוי דחוי.

ונראה ונדחה הוי דחוי גבי קדשים שהוקדשו כשנפגם המזבח. וכמו שכ' התוס' ז"ל בשמעתין וילקמן (דף נ"ט) אלמא דלר"י ג"כ דחוי מעיקרו קיל.

וא"כ מנלן בכל זוכתי דדחוי מעיקרו הוי דחוי. ועוד דאנן קי"ל דדחוי מעיקרו לא הוי דחוי פמבואר בד' הרמב"ם ז"ל בפ' ט"ו מהל' מעה"ק ובפ"ג מה' פסה"ק ובפ"י מה' שגגות.

וע"כ משמע דאפי' בדבר דלאו בע"ח דחוי מעיקרו לא הוי דחוי. דאי בבע"ח אפילו נראה ונדחה קי"ל דאין בע"ח נדחין וא"כ מאן הוא האי דפליג על ר' יוחנן בדחוי מעיקרו.

דבר לא פליג עליה אלא בבע"ח דאין נדחין אבל שלא בבע"ח לא אשפחן פלוגתא עליה דר"י אפי' בדחוי מעיקרא. נראיתי בלח"מ ז"ל פט"ו מה' מעה"ק שכ' ליישב לשון הרמב"ם ז"ל שם אע"פ שהיא קדושת דמים כו' היינו דס"ל להרמב"ם ז"ל דדחוי מעיקרו לא נאמר אלא בקדושת דמים.

אָבֵל בְּקִדְוֹשַׁת הַגּוֹרֵף לֹכֵ"ע דִּיחֻוּי מַעֲיָקָרוּ לֹא הָיָה דִּיחֻוּי פְּהָא דְלִקְמָן (דָּף נ"ט) דְקֶאָמַר הַש"ס בְּפִשְׁיטוֹת דִּיחֻוּי מַעֲיָקָרוּ הוּא ע"ש. וּבְשִׁמְעֵתִין מְבוֹאָר דְלֹא פְדַבְּרִי דְהָא הַפְּרִישׁוּ קוֹדֵם חֲצוֹת הַיּוֹם קִדְוֹשַׁת הַגּוֹרֵף וְאַפ"ה מִיפְסִיל לר"י.

וּמְהִיכֵן שְׁמַעֲיָנָן לר"י דס"ל דִּיחֻוּי מַעֲיָקָרוּ הוּא גַם בְּבַע"ח מְהָא דְבַהֲמָה שְׁל שְׁנֵי שְׁוֹתָפִים פְּדֵאִיתָא בְּשִׁמְעֵתִין אֶלְמָא דְאִין לְחֵלֶק בֵּין קִדְוֹשַׁת דְּמִים לְקִדְוֹשַׁת הַגּוֹרֵף. וְעוֹד דְבִסְנֵפָה וְע"א דְמִיבְעִי לָן אִי יֵשׁ דִּיחֻוּי אֶצְל מְצוֹת מְשֻׁמְע דְבְקִדְוִשִׁים לֹכֵ"ע יֵשׁ דִּיחֻוּי אֶפִּילוּ מַעֲיָקָרוּ וְכַמְש"כ הַתּוֹס' ו"ל שְׁם בְּסוֹפָה (דָּף ל"ג).

וְאַמַּי פֶּסֶק הָרַמְב"ם ו"ל דְדִיחֻוּי מַעֲיָקָרוּ לֹא הָיָה דִּיחֻוּי. וְע"כ אֲתִי לְאַשְׁמַעֲיָנָן בְּכָל דְבָר אַפ"י אִינוּן בַּע"ח וְכ"כ הַלַּח"מ ו"ל בַּפ"ג מֵה' שְׁגָגוֹת.

וְנִרְאֶה דְהָרַמְב"ם ו"ל ס"ל דְהֵי תַרְתִּי שְׁמַעֲתָא הֵךְ דְהֵכָא דְאֶמְרִינָן דִּיחֻוּי מַעֲיָקָרוּ. וְהֵךְ דְלִקְמָן (דָּף נ"ט) דְקֶאָמַר הַש"ס בְּפִשְׁיטוֹת דְדִיחֻוּי מַעֲיָקָרוּ לֹא הָיָה דִּיחֻוּי פְּלִיגִי אֶהְדְּדִי וְלֹא מְסַתְבֵּר לִיה לְחֵלֶק כַּמְש"כ הַתּוֹס' ו"ל דְאִי חֲשִׁיב בְּיָדוּ.

נִרְאֶה וְנִדְחָה ג"כ יַחֲשֵׁב בְּיָדוּ אֶלְא לֹא חֲשִׁיב בְּיָדוּ פְדָם שְׁנִשְׁפָּה. וְס"ל ג"כ דְאִין לְחֵלֶק בֵּין מְצוֹת לְקִדְוִשִׁים וְאִי יֵשׁ דִּיחֻוּי בְּמְצוֹת הָיָה פְקִדְוִשִׁים לְכָל דִּינֵי דִיחֻוּי.

וְהַשְׁתָּא שְׁפִיר אִיפְשִׁיטָא מְהָא שְׁמַעֲתָא דְסוֹפָה דְדִיחֻוּי מַעֲיָקָרוּ לֹא הָיָה דִּיחֻוּי פְדֵאִיתָא בְּמִצְוֹת הַתָּם תְּפִשׁוּט דְדִיחֻוּי מַעֲיָקָרוּ לֹא הָיָה דִּיחֻוּי. וְדִלָּא כַּמְש"כ הַתּוֹס' ו"ל שְׁם לְעַנְנָן מְצוֹת דְוּוּקָא דְמַאֲיָזָה טַעַם גְּחֵלֶק בְּזָה בֵּין מְצוֹת לְקִדְוִשִׁים כִּינּוּן דְשׁוֹיֵן הֵם בְּדִין דִּיחֻוּי.

אֶלְא הַפְּשִׁיטוֹת הוּא בְּכָל דְוֹכְתִי דְדִיחֻוּי מַעֲיָקָרוּ לֹא הָיָה דִּיחֻוּי וְאִיפְשִׁיטָא נְמִי בַּעֲיָא דְעֵלְתָהּ בּוּ תְמָרָה וְכֵן בַּעֲיָא דְלוּלָב מְאֲשִׁירָה שְׁבִיטְלָה דְדִיחֻוּי מַעֲיָקָרוּ לֹא הָיָה דִּיחֻוּי בְּשׁוּם דְוֹכְתִי.

וּמָה שְׁכ' הָרַמְב"ם ו"ל בַּה' לוּלָב דְאֶפִּילוּ מְאֲשִׁירָה שְׁבִיטְלָה פְּסוּל. הוּא מְטַעַם דְמַאֲיָס וְכַמוֹ שְׁפַתְבַּח הַכ"מ ו"ל שְׁם: וְהַשְׁתָּא נִיחָא נְמִי מַה שְׁדַקְדַּקְתִּי מְנַלְן לר"י דְדִיחֻוּי מַעֲיָקָרוּ הָיָה דִּיחֻוּי דִּי"ל דַּר' יוֹחֲנָן ס"ל דְדִיחֻוּי מַעֲיָקָרוּ לֹא קִיל מְנַרְאֶה וְנִדְחָה.

וְכָל שְׁנִדְחָה דְחֻוּי הוּא לְעוֹלָם בֵּין מַעֲיָקָרוּ וּבֵין אַחַר שְׁנִרְאֶה. וּבְמְצוֹת ס"ל דְאִין דִּיחֻוּי לֹא בְּמַעֲיָקָרוּ וְלֹא בְּנִרְאֶה וְנִדְחָה פְדִיחֻוּי שְׁם בְּסוֹפָה דְאִין דִּיחֻוּי.

וּי"ל עוֹד דְס"ל לַר' יוֹחֲנָן דְדִיחֻוּי מַעֲיָקָרוּ גְרַע מְנַרְאֶה וְנִדְחָה כִּינּוּן דְלֹא הֵיךְ רָאוּי מִתְחִילְתּוֹ וְסִתְמָא דְתַלְמוּדָא בְּסוֹפָה וְלִקְמָן (דָּף נ"ט) ס"ל אִיפְכָא דְנִרְאֶה וְנִדְחָה גְרַע. וּבְזָה יֵשׁ לִישְׁב קֶצֶת לְשׁוֹן הָרַמְב"ם ו"ל שְׁכ' בַּפ"ג מֵה' פְּסַח מ"ק דְנִרְאֶה וְנִדְחָה לֹא הָיָה דִּיחֻוּי בְּבַע"ח.

וְאַח"כ פְּתַב דִּיחֻוּי מַעֲיָקָרוּ ג"כ לֹא הָיָה דִּיחֻוּי. דְלְכַאוּרָה לֹא אִיפְשִׁירָה לְאַשְׁמַעֲיָנָן כִּינּוּן דְאִין בַּע"ח נִדְחִין.

אֶפִּילוּ בְּנִרְאֶה וְנִדְחָה וְכֵן דְקִדְקַח הַלַּח"מ ו"ל שְׁם. וּלְפִי הַנְּ"ל נִיחָא דְלֹא כַּש"כ הוּא וְאִיפְשִׁירָה לְאַשְׁמַעֲיָנָן הָא לְחוּד וְהָא לְחוּד.

וּבַפ"י מֵהַל' שְׁגָגוֹת גְּבִי עֲשִׂיר שְׁהַפְּרִישׁ קֵן לֹא פְתַב אֶלְא טַעְמָא דְהָיָה דִּיחֻוּי מַעֲיָקָרוּ וְלֹא הִזְפִּיר מְשׁוּם דְהָיָה בַּע"ח. מְשׁוּם דְבְדִיחֻוּי מַעֲיָקָרוּ בְּכָל מְקוּם לֹא הָיָה דִּיחֻוּי אֶפִּילוּ דְלֹא בַּע"ח וְלֹא אִיפְשִׁירָה לְטַעְמָא דְבַע"ח.

ובפ"ב מה' שגגות ובפ"ג מה' פסהמ"ק שכ' גם בבע"ח דדיחוי מעיקרו לא הוי דיחוי קמ"ל דלא נימא דדיחוי מעיקרו גרע פנ"ל אליבא דר"י. ולא יקשה לזה אלא לשונו בפט"ו מה' מעה"ק בבהמת השותפין שכ' ה"ז קדישה וקרבה אע"פ שמתחילתה דיחוי היתה פשהקדיש חציה אין הדיחוי מעיקרו דיחוי.

ואע"פ שהיא קדושת דמים הואיל והיא בע"ח אין בע"ח נדחין עכ"ל. וזה קשה פיון דכבר פתב דדיחוי מעיקרו לא הוי דיחוי למה פתב עוד הואיל והיא בע"ח כו'.

הא דיחוי מעיקרו אפילו אי לאו בע"ח לא הוי דיחוי. ומש"כ הלח"מ ז"ל דבקדושת דמים מספקא ליה אי יש דיחוי מעיקרו.

כבר פתבתי דלא משמע הכי בשמעתי. וגם לשון אע"פ שהיא קדושת דמים אינו מדוקדק כמו שכ' מפרשי דבריו ז"ל שם והיה נראה דהוא ז"ל מפרש קדושת דמים מדחה היינו דזה גופא הוי דיחוי פיון דלא הוקדש אלא לדמיו איך יחול עליו אע"פ קדושת הגוף מאיליו.

להכי פתב שהיא בע"ח ובבע"ח קי"ל דמיגו דקדוש לדמיו נחתא ליה קדושת הגוף. ונהי דבתחילת הקדישו לא היה עליו אלא קדושת דמים מ"מ אע"פ פשנראה להקרבה נחתא ליה קדושת הגוף והוא בעצמו קרב.

ועדיין אין זה מספיק ועוד צ"ע: והקשו עוד מפרשי דבריו מהא דמפריש נקבה לפסחו שפ' דיביא בדמיה שלמים אלמא דיש דיחוי. ותי' דהתם דחיה בינדים וכמו שכ' התוס' ז"ל דרב נמי מודה בהא.

ולדידי אפתי קשה דמה בין מפריש נקבה לפסחו למפריש קן לכבשתו ואמאי לא חשיב התם דחיה בינדים דהא קן לעשיר אינו ראוי כמו נקבה לפסחו. ונראה דס"ל דנקבה לפסחו שאני דהא דחזיא לשלמים הוא משום דמותר הפסח הוא ולא עדיף מפסח עצמו דלא חזי ליה אלא דמיו וה"ה דלמותרו ג"כ לא חזי אלא דמיו.

ועי' בחי' תמורה (נ"ד כ' וכ"א) מש"כ בזה: ומש"כ לעיל לנישב דרבא ס"ל כר"י דבע"ח אין נדחין. והא דמסייע לר"י באכל חלב כו' היינו משום דחטא בדתו שאני.

אפתי קשיא מהא דלקמן פ' התערוכות (נ"ד ע"ג ע"ב) משמע דרבא ס"ל כמ"ד בע"ח נדחים ושם יתבאר יותר בס"ד אם יזכני ה': שם תוס' בד"ה הקא קרבן אינדיחי כו'. והא דמשמע איפקא בהוריות גבי נשיאות מהו שתפסיק כו' דמקבעי לן התם אכל חצי זית עד שלא נתמנה ונתמנה ועבר וחסר ואכל חצי זית מהו שתפסיק ולא יצטרף חצי הראשון דהא נדחה בנתיים לקרבן אחר אי לא.

וקאמר תיפשוט מהא דאמר ר"י אכל חלב והפריש קרבן כו' הואיל ונדחה ידחה. ומשני חוטא לאו בר אתווי קרבן נשיא בר אתווי קרבן.

א"כ שמעינן לכאורה איפקא דהא דגברא לא חזי הוי דיחוי יותר מהא דקרבן אינדיחי. ותי' דהתם לא אינדיחי קרבן ג"כ דנשיא ג"כ חייב אם אכל חלב ומש"ה חוטא דלא חזי גברא ולא בר קרבן הוא גרע.

אָבֵל בְּהוֹרוֹ ב"ד דְּאִיְדָחֵי קָרְבָּן לְגַמְרֵי וְנִדְאֵי זִהְנָה דִּיחֻוּי יוֹתֵר מִחוּטָא בְּדָתוֹ דְּגַבְרָא לָא חֲזִי. וְהֶרְמַב"ם ז"ל בְּסוּף ה' שְׁנָגוֹת פֶּתַב לְהֵךְ בְּעֵצָא דְנִשְׂיָאוֹת מֵהוּ שְׁתַּפְּסִיק כּו'.
וְלִקְאוּרָה קִשְׁיָה פִּינּוֹן דְּהוּא ז"ל פֶּסֶק אִפִּי' בְּחוּטָא בְּדָתוֹ דְּלָא הָוֵי דִּיחֻוּי כּש"כ נִשְׂיָאוֹת דְּאִינוּ מִפְּסִיק וּמְדַחֵה. וְנִרְאֵה דְּאִינוּ פֶּאן קוֹשְׁיָא דְּהַש"ס מְדַמֵּי הֶתֶם הָכִי כִּי הִיכִי דְּחֻוּיָנוּ דְּחוּטָא דְּלָא חֲזִי לְקָרְבָּן מְדַחֵה הַקָּרְבָּן שְׁהוֹפְרֵשׁ.

ה"נ נִשְׂיָאוֹת דְּלָא חֲזִי לְהָאֵי קָרְבָּן הַפְּסוּק בֵּין חֲצֵי זֵית הָרֵאשׁוֹן לְשִׁנֵּי פִּינּוֹן דְּבִנְתֵינִים הֵיךְ זְמַן פְּטוּר. וְדָחֵי דְּחוּטָא בְּדָתוֹ הָוֵי דִּיחֻוּי יוֹתֵר דְּלָאוּ בֵּר קָרְבָּן הוּא.

אָבֵל אִיפְכָא לִיכָא לְמִיּוֹדֵק אִם הֵכָא בְּחוּטָא לָא נִדְחָה הַקָּרְבָּן הֶתֶם נְמִי לָא תַּפְּסִיק הַנִּשְׂיָאוֹת דְּשִׁנֵּי הֵכָא דִּילְפִינּוֹן מִמּוּם עוֹבֵר דְּאִינוּ בַּע"ח נִדְחִין. וְנִהֵי דְּדָחֻי הֵיךְ בְּשַׁעַת הַחֲטָא לְאַחַר שְׁחֹר בּוֹ חֲזַר גַּם הַקָּרְבָּן לְהַכְשִׁירוֹ.

אָבֵל הָכִי נְמִי דְּמִפְּסִיקָתָּ בַּכֵּה"ג אִם אָכַל חֲצֵי זֵית וְחֲטָא וְחֹר בּוֹ וְחֹר וְאָכַל חֲצֵי זֵית דְּאִינוּ מְצַטְרַף וְכִמּוֹ שֶׁכ' שֵׁם בְּחִידוֹ הוֹרִיּוֹת. וְאַחֲרֵי הָעֵיּוֹן גַּם זֶה אִינוּ מְוַכָּרֵח דִּי"ל דְּנוֹקָא בְּנִשְׂיָא דְּנִדְחָה לְחִיּוּב אַחַר הוּא דְּמִיבְעֵי לָן מֵהוּ שְׁתַּפְּסִיק בְּאַמְצַע אָכִילַת הַכְּזִית שְׁלָא לְהַצְטְרַף פִּינּוֹן דְּעֵבֵר עָלְיוֹ זְמַן פְּטוּר אָבֵל חוּטָא דְּלָאוּ בֵּר חִיּוּבָא הוּא כְּלָל וְכֵן אִם נִשְׁתַּטָּה בֵּין חֲצֵי לְחֲצֵי י"ל דְּאִינוּ מִפְּסִיק וְעִי' מֵה שֶׁכ' שֵׁם וַצ"ע.

וּבְזֵה א"ש נְמִי הָא דְּבְעֵי לְמִיפְשֵׁט מֵהָא דִּר"י אַע"ג דְּלָא קִי"ל כְּנוֹתִיָּה. וְכִמּוֹ שֶׁכ' לְעֵיל דְּרָבָא ג"כ לָא ס"ל כִּר"י וּלְפִי הַגְּ"ל גִּיחָא.

וּבְלֵא"ה ג"כ א"ש לְפִי מֵה שֶׁכ' לְעֵיל דְּרָבָא ס"ל דְּהֵךְ דְּחֲטָא בְּדָתוֹ דִּכ"ע מוֹדוֹ דְּהָוֵי דִּיחֻוּי כְּדִמוּכַח מִמִּתְנִי' דְּקִדְשֵׁי מִזְבֵּחַ כּו' וְדו"ק: שֵׁם בַּא"ד וְר"ת פִּי' אִיפְכָא כּו' אָבֵל הֵכָא אִפִּי קָרְבָּן אִיְדָחֵי כּו' וּפְטוּר הוּא לִכ"ע עַכ"ל.

מִשְׁמַע דְּהוּא סָבָא ס"ל דְּבְחוּטָא וְשׁוּטָה לִכ"ע הָוֵי דִּיחֻוּי. וְלֵא מְצַאֲתִי טַעַם לְזֵה פִּינּוֹן דִּס"ל אִינוּ בַּע"ח נִדְחִין וְיִלְפִינּוֹן מִמּוּם עוֹבֵר דְּחֹזֵר לְכַשְׁרוּתוֹ.

א"כ אִפִּילוּ נִדְחָה הַקָּרְבָּן מִפְּנֵי שֶׁהוּא חוּטָא אוֹ שׁוּטָה כִּי חֲזַר בּוֹ וְחֹר עָלְיוֹ הַחִיּוּב לְהִבְיָא חֲטָאֵת אִמְאֵי לָא יוֹכְשֵׁר זֵה שְׁהוֹפְרֵשׁ. אִם לָא כְּמוֹ שְׁצַדִּדְתִּי בְּחִידוֹ הוֹרִיּוֹת שֵׁם דְּהוּא עֲצָמוֹ ג"כ נִדְחָה מִחִיּוּבוֹ הָרֵאשׁוֹן פִּינּוֹן שְׁעֵבֵר עָלְיוֹ זְמַן פְּטוּר.

אָבֵל אִינוּ זֵה נִרְאֵה וְכִמּוֹ שֶׁכ' שֵׁם וְכֵן אֲמַרִּינוּ לְהִדְיָא בְּכִרִיתוֹת (צַף ז') נִהֵי דְּקָרְבָּן אִיְדָחֵי גַבְרָא בֵּר כְּפָרָה הוּא וְעִי' רִש"י שֵׁם. אֲלֵא דְּשִׁיטַת הַתּוֹס' ז"ל הוּא לְחַלֵּק בְּדִיחֻוּיָנוּ גַם לְדִידָן.

וְכִמּוֹ שֶׁכ' לְעַנְנֵן מִפְּרִישׁ נִקְבָּה לְפִסְחוֹ וַיֵּשׁ דִּיחֻוּי דְּמוֹדָה בְּה רַב ה"נ י"ל דְּדִיחֻוּי גְּדוֹל הוּא וְכ"ע מוֹדוֹ בְּה. וּפְשָׁטָא דְּשְׁמַעְתָּא נִרְאֵה יוֹתֵר כְּפִירֵש"י ז"ל דַּע"כ ס"ד דִּר' יִרְמְיָה דְּדִיחֻוּי דְּהוֹרוֹ ב"ד קִיל הוּא.

מְדַמְבְּעֵי לִיָּה מָה אָמַר בְּה ר"י וְאָמַר לִיָּה הֵהוּא סָבָא דְּאִדְרָבָא דִּיחֻוּי גְּדוֹל הוּא. וּבְהָא פֶּתַח ר' יוֹחָנָן וְדָרַךְ לְפָתוּחַ בְּגְדוֹל יוֹתֵר.

ואח"כ אֲשַׁמַע לְךָ הַקֵּל כְּדָרְךָ הַשְּׁמוּעָה לֹא זוֹ אֶף זוֹ. אֲבָל לִפְיָ ר"ת הָיָה זוֹ וְאֵין צ"ל זוֹ
דְּפִתַח בְּקֵל וְסִימָן בְּחִמּוֹר וְעוֹד דַּמ"ט דְּקֶאֱמַר הַש"ס מְשַׁמַּע דְּטַעְמָא דְסָבָא אֲתִי לְאֲשַׁמְעִינוּ.

וּלְפָנֵי ר"ת הֵינְנוּ נְמִי טַעְמָא דַּר' יִרְמְיָה דְּמִיבְעֵי לִיהָ בְּהוֹרוּ ב"ד מְשׁוּם דְּקֵל הוּא וְדו"ק:
שָׁם תּוֹס' בַּד"ה בְּן עֲזַאי כו' תִּימָא וּבֶן עֲזַאי אִי דְרִישׁ אוֹתָהּ כו'. עֵי' צ"ק שְׂכ' דְּבִאֲמַת לָא
דְרִישׁ אוֹתָהּ אֲלֵא דִילִיף אֲשָׁם דְּכָשֵׁר שְׁלֵא לְשָׁמוּ מְהָא דְאִתְקַשׁ מְנַחָה לְחֻטָּאת וְאֲשָׁם.

וּל"נ דְּאֲפִילוּ דְרִישׁ אוֹתָהּ לָא קִשְׁיָא דַּע"כ לִיכָא לְמִימַר דְאוֹתָהּ הָיָה מִיעוּט גְּמוֹר דְאֵין
פְּסוּל שְׁלֵא לְשָׁמוּ אֲלֵא חֻטָּאת דְהָא אֲשַׁפְּחֵן פְּסַח דְפְּסוּל ג"כ אֲלֵא אֲתִי לְמַעוּטֵי אֵיזָה מִין
מְהַמְזַבְּחַת וְלָבֵן עֲזַאי דְרִישׁ ק"ו ס"ל דְאוֹתָהּ מְסַתְּבַר יוֹתֵר לְמַעוּטֵי אֲשָׁם אֲבָל לָא עוֹלָה
דְאִיכָא ק"ו וְק"ל: שָׁם תּוֹס' בַּד"ה מְהָ הַצַּד תִּימָא וְלר"א כו'.

וּלְפִי הַגָּ'ל יֵשׁ לוֹמַר דַּר"א נְמִי מוֹדָה לְמִיעוּטָא דְאוֹתָהּ וּמְסַתְּבַר לִיהָ לְמַעוּטֵי עוֹלָה דְלָא
אֲתִיָּא אֲלֵא מִק"ו אֲבָל לָא אֲשָׁם דְאֲתִי מְהַקְּיִישָׁא דְחֻטָּאת. וְכ"ת א"כ מֵאֵי פְּרִיָּה לְעֵיל אוֹתָהּ
דְדָמָה לְמַעְלָה ג"כ לָאו דְוּוּקָא.

וּמֵאֵי קוּשְׁיָא פִּינּוּן דַּר"א נְמִי דְרִישׁ לְאוֹתָהּ לְמִיעוּט. א"כ לְעַנְיָן שְׁלֵא לְשָׁמוּ דְאִיכָא לְמַעוּטֵי
עוֹלָה לָא מְמַעְטִינוּ אֲשָׁם.

אֲבָל בְּדָמוּ לְמַעְלָה דְלִיכָא לְמַעוּטֵי מִיְלֵי אַחֲרִיתֵי ע"כ לָא מִיעוּט אֲלֵא אֲשָׁם. לְזָה י"ל דְלִמָּא
דַּס"ד לְעֵיל דַּר"א יְלִיף אֲשָׁם בַּק"ו דְפְּסוּל שְׁלֵא לְשָׁמוּ.

ע"כ צ"ל דְלָא ס"ל כָּלֵל מִיעוּטָא דְאוֹתָהּ דְאִי ס"ל דְמִיעוּט אֵיזָה זָבַח הֵינְנוּ עוֹלָה אֲשָׁם נְמִי
אִימְעִיט דְמֵאֵי אֲוִלְמָה דְאֲשָׁם מְעוֹלָה פִּינּוּן דְבִתְרַנּוּיָיהוּ אִיכָא ק"ו. אֲבָל לְמַסְקָנָא דְאֲשָׁם
יְלִיף ר"א מְהַקְּיִישָׁא שְׁפִיר אִיכָא לְמִימַר דְמוֹדָה ר"א דְחַד זִנְבָחָא מְמַעְטִינוּ מְאוֹתָהּ וְהֵינְנוּ
עוֹלָה וְדו"ק.

וּי"ל עוֹד דַּר"א דְרִישׁ קָרָא דְמוֹצָא שְׁפָתֵיהּ דְכָל שְׂבָא בְּגִידָר וּנְדָבָה מִיְתִי וְלָא מְרַצָּה
כְּדִיתָא בְּרִישׁ מְכִילְתִּין: דָּף יג גְּמָרָא וְאִיבְעִית אִימָא צַד כְּרַת נְמִי פְּרִיָּה. מְשַׁמַּע קָצַת
דְּמַפְּחַת הַךְ פִּירְכָא דְאֲשָׁם נְמִי לִיְתִי הַנּוֹכְרַח לוֹמַר דְצַד כְּרַת פְּרִיָּה.

וּא"כ פִּינּוּן דְבַעוֹלָה גְּמָרָא גְּמִירֵי לִיהָ דְפְּסוּל שְׁלֵא לְשָׁמוּ לִיהָדָר וְלִיְתִי אֲשָׁם בְּמָה הַצַּד
מְכֻלְהוּ דְהַשְׁתָּא לִיכָא לְמִפְּרָךְ שְׁכֵן צַד כְּרַת דְהֵאִיכָא עוֹלָה. וּפִירְכָא זוֹ שְׁכֵן יִשְׁנֵן בְּצִיבּוֹר
מְשַׁמַּע דְלָא חָשִׁיב לִיהָ פִּירְכָא.

וּי"ל פִּינּוּן דְעוֹלָה גְּמָרָא גְּמִירֵי לִיהָ אֵין דְנִין מְהַלְכָה וְעוֹד דִּי"ל כַּנ"ל דְאוֹתָהּ דְרִישׁ לְמַעוּטֵי
אֲשָׁם. וּבִלֵּא"ה אֵינוּ מְוַכְרַח לוֹמַר דְלָא ס"ל פִּירְכָא דְשְׁכֵן יִשְׁנֵן בְּצִיבּוֹר אֲלֵא דְלָא נִיחָא
לִיהָ לוֹמַר דְצַד כְּרַת לָא פְּרִיָּה מְשׁוּם דְהָיָה פִּירְכָא גְּמוּרָה לְהִכִּי קֶאֱמַר דְגְּמָרָא גְּמִירֵי לָה
וְק"ל: שָׁם מְשַׁנָּה הַפְּסַח וְהַחֻטָּאת כו'.

הָא דַּקמ"ל הַךְ מִקְלָתָא דְנוֹהַג בְּכָל ד' עֲבוּדוֹת בְּפְּסַח וְחֻטָּאת לְפְּסוּל. ה"ה דְהָיָה מְצִי
לְאֲשַׁמְעִינוּ בְּכָל הַקְּדָשִׁים דְבְּכָל ד' עֲבוּדוֹת לָא עָלוּ לְבַעְלִים לְשֵׁם חוֹבָה.

אֲלֵא דְאֲתִי לְאֲשַׁמְעִינוּ רְבוּתָא דְכָל ד' עֲבוּדוֹת שְׁוִין לְפְּסוּל ג"כ. וְכֵן לְעַנְיָן לְשָׁמוּ וְשְׁלֵא
לְשָׁמוּ ה"ה דְבִשְׁאָר קְדָשִׁים לָא עָלוּ לְשֵׁם חוֹבָה וְכ"כ הַרְמַב"ם ז"ל.

וכן דין מחשבה מעבודה לעבודה כל הקדשים שוין בין לפסול בין שלא לעלות לבעלים כדמוכח לעיל בפלוגתא דר"י ור"ל. והרמב"ם ז"ל כ' לדין מחשבה מעבודה כו' בדיני חטאת לפסולה ול"ד הוא.

וכבר פתבתי לעיל דלא ידענא מנלן הא דלשמו ושללא לשמו פוסל ג"כ. ואולי מסבא אמרינו פן דהא בלא"ה סתמא לשמו קאי ואפ"ה אתי שלא לשמו ומפקא מלשמו.

ה"ה אם אמר בפירוש לשמו ושללא לשמו. וכדאמר רבא הך סבא בפסחים (דף ס"א) ועי' מה שכ' בריש מכילתין בזה: שם קבלה לא עשה בה מחשבה כמעשה ומסקנא דבפיגול קאמר אם שחט ע"מ לקבל למחר לא הוי פיגול ויש לדקדק דהא ר"ט קאמר לה דמצינו קבלה קיל מזריקה.

והא דלא הוי פיגול במחשב ע"מ לקבל לאו משום קולא הוא. דהא שפיכת שירים והקטר אימורין דקילי אמר חישב ע"מ לשפוך כו' הוי פיגול.

והיינו משום דבעינו אכילה דווקא או אדם או מזבח וקבלה לאו אכילה היא. וצ"ל דמ"מ קצת קולא היא דלא דמי לזריקה בפסול פיגול מאיזה טעם שיהיה: שם דיקא נמי דקתני שהזבח נפסל כו'.

עי' צ"ק ז"ל דקדק למאי איצטריך האי דיקא נמי הא מבואר במתני' דבשללא לשמו איירי. ולפי מה שכ' לעיל דלרבא בשללא לשמו פוסל מעבודה לעבודה אפילו ע"מ לקבל א"כ הא דתנו במתני' שהזבח נפסל בד' עבודות קאי נמי אלשמו ושללא לשמו היינו מעבודה לעבודה שוחט לשמו ע"מ לקבל שלא לשמו.

וע"ז פריך הא בברייתא תני דקבלה לא עשה בה מחשבה כמעשה ומשני רבא דמחשבת שלא לשמו פוסל ע"מ לקבל ובמחשבת פיגול לא פסיל ע"מ לקבל ומייתי ראיה ממתניתין דיש חילוק בין שלא לשמו ובין פיגול דאי דמיין להדדי הוי ליה למיתני שהזבח מתפגל בד' עבודות פנין דאיירי נמי במחשב מעבודה לעבודה.

ועיקר דין זה מפיגול ילפינו אלא ש"מ דלא דמיין ולא מפיגול ילפינו. אלא מסבא הוי פלשמו ושללא לשמו בעבודה אחת או כמו שחישב בשעת זריקה לחוד כמש"כ הרמב"ם ז"ל: שם תוס' בד"ה בכהן פשר.

עי' צ"ק מש"כ ודבריו נפלאים הם וחיוב מיתה ליכא בזה בקבלה אבל להכשירו לא נאמר ולא יאמר: ע"ב גמרא ושפיכת שירים והקטרת אימורים לא פסלא כו'. והתניא יכול לא תהא מחשבה מועלת אלא באכילת בשר מנין לרבות שפיכת שירים והקטרת אימורים כו'.

יש לדקדק היכי ס"ד דשפיכת שירים והקטרת אימורין לא פסלא בהו מחשבה והיינו משום דבעינו דווקא אכילת בשר. א"כ היכי אתיא ליה שפיר החילוק בין זריקה לקבלה הא אם חישב על אכילת בשר בין בקבלה בין בזריקה הוי מחשבה.

ואם חישב על אכילת מזבח אפילו זריקה מנלן דפסלא מחשבה פנין דאפתי לא ידע דאכילת מזבח הוי אכילה. ועוד דהא כבר שני הא דא' הריני מקבל ע"מ לשפוך שירים

למחר הרי דידע דאכילת מזבח הוי אכילה ומאי קשיא ליה מברייתא זו דמריב אכילת מזבח.

וגם הא גופא דאמר לעיל הא דאמר הריני מקבל לשפוך שירים כו' ג"כ אינו מדוקדק מי הכריחו לזה. ואמאי לא קאמר הריני מקבל לאכול מבשרה למחר בפשטיה דקרא.

ובברייתא גופא דאמר מנין לרבות שפרכת שירים כו'. ואמאי לא קאמר מנין לרבות זריקה כו'.

וי"ל דאפשטיה דקרא קאי דמיירי בזריקה דכ' המקריב כו' היינו דהמחשבה היתה בשעת זריקה. להכי קאמר מנין לרבות אכילת מזבח היינו שפרכת שירים והקטרת אימורים אבל ס"ד דהמקשן צ"ע קצת: שם תוס' בד"ה תהי ביה כו' תימא הא ר"ל גופא כו'.

ונראה לנישב תמיהתם פיון דילפינו פיגול בחטאות הפנימית בזריקתו אע"ג דבדוקתא אחרתא הוא שלא במקום שלמים. ה"ה דהולכתו מפגלת למקום זריקתו.

ולא שינוי למימר פלוגתא למדנו משלמים כו'. דא"כ זריקה נמי לא תילף אלא נודאי כל חד עבודתו לפי מקומו.

אבל בטבילת אצבע דלא אשפחן דכונתה בשלמים שפיר קאמר פלוגתא למדו אלא משלמים. ואע"ג דהולכה לא אשפחן בשלמים ג"כ היינו משום דאפשר לבטלה.

אבל כל שא"א לבטלה ס"ל לר"ש ג"כ דעבודה היא ובשמעתין בעינו לאוקמי ברייתא דטבילת אצבע אינה מפגלת כר"ש דאמר הולכה לא פסלא וטבילת אצבע ג"כ בכלל הולכה היא. והקשה המשנל"מ בפ"ז מה' פסה"מ הא ר"ש מודה בדבר שא"א לבטלה וטבילת אצבע א"א לבטלו.

ולפי ה"ל יש לנישב קצת דה"ק פי היכי דס"ל לר"ש ביהולכה אע"ג דמעפבא אם שחטה רחוק מן המזבח ועבודה היא ופסולה בזר כדמסקינו לקמן אפילו לר"ש ואפ"ה במחשבה לא פסלי פיון דלאו עבודה תמידית היא.

ה"נ טבילת אצבע דליתיה אלא בחטאת הפנימית לא פסלי מחשבה. משא"כ הולכת חטאות הפנימיות דאשפחן עבודת הולכה בכל הזבחים לא הקיל ר"ש אלא במקום שאפשר לבטלה אבל לא בחטאת הפנימית דא"א לבטלה.

ומפל זה משמע דטבילת אצבע היינו הולכה. אבל מלשון הרמב"ם ז"ל בפ"ז ה"ל נראה דלאו משום הולכה פסלא ביה מחשבה אלא הרי זה כמו שחישב בשעת הזיה ע"ש הלכה ג'.

ונפ"מ טובא דאי פסילא משום הולכה אם חישב שלא לשם בעלים לא נפסל ואי הוי בשעת הזיה הוי מחשבה. ולדברי הרמב"ם ז"ל דבש"ב ליכא נפ"מ מ"מ מנלן הא.

ובפרט דמשמעו דאשפחן הוא דמשום הולכה נגעו ביה. והיה נראה דיצא לו ז"ל מהא דתני בברייתא טבילת אצבע מפגלת.

ובאידך ברייתא לא מפגלת ולא מתפגלת משמע דלהתפגל ג"כ פליגי ולמ"ד דמפגלת ה"ה דמתפגלת. וע"כ היינו משום דהוי בכלל הזיה.

וְאִם חִישָׁב בְּשַׁעַת שְׁחִיטָה אוֹ קַבְּלָה לְטַבֵּן אֲצַבְעוֹ לְמַחֵר הָיָה כְּמוֹ שֶׁחִישָׁב לְהַזוֹת לְמַחֵר דְּהוּי פִּיגוּל. וְעַיִן בְּמִשְׁנַל"מ ז"ל שֶׁם בַּפ' הַגְּ"ל דְּמִיפְשִׁיט פְּשִׁיטָא לִיהַ דְּלִכ"ע אִינוּ מְתַפְגֵּל. וְלִפִּי מִשְׁמַעוֹת לְשׁוֹן הַרְמַב"ם ז"ל דְּהוּי בְּכָלל הַזֵּה יֵשׁ מְקוֹם לומר דְּמִתְפַּגֵּל. אַע"ג דְּאִין זֶה מְוַכְרַח דְּהָא אַפְתִּי לִיפָא אַכִּילַת מִזְבֵּחַ.

מ"מ יִפְלָא בְּעֵינֵי עַל מְפָרְשֵׁי דְבָרֵיו ז"ל שְׁלֵא הִרְגִישׁוּ בְּזֶה. וְעַיִן מִשְׁנַל"מ ז"ל פ' י"א מַה' הַגְּ"ל: וְאִיפָא לְמִדָּק עוֹד בְּשִׁמְעִין דְּמִשְׁמַע דְּר"ל לָא מוֹדָה בְּטַבִּילַת אֲצַבְעָא לְפַגְלָא מִשׁוּם דְּכָלוּם לְמָדוּ פִּיגוּל אֱלָא מִשְׁלָמִים.

א"כ אַמַּאי מְפָרֵשׁ ר"ל בְּמִנְחוֹת (דָּף ט"ז ע"ב) הִילּוּף דְּמַתַּן פְּלִי וְאַמַּאי חִישָׁבָא עֲבוּדָה לְפַגְלָא הָא בְּשָׁלְמִים לִיפָא הוֹלְכָה זֹו וְכָלוּם לְמָדוּ אֱלָא מִשְׁלָמִים. וְלְדִידָן הָיָה אִיפְכָא דְטַבִּילַת אֲצַבְעָא הָיָה עֲבוּדָה לְפַגְלָא אַע"ג דְּלִיפָא בְּשָׁלְמִים כְּמוֹ שֶׁכ' הַרְמַב"ם ז"ל בַּפ' הַגְּ"ל וְהִילּוּף דְּמַתַּן פְּלִי מִשְׁמַע דְּס"ל דְּלָא חִישָׁבָא עֲבוּדָה לְפַגְלָא כְּדַמּוּכַח מְדַבְּרֵיו ז"ל בַּפִּי"ג שֶׁם וְכַמִּש"כ הַמִּשְׁנַל"מ ז"ל שֶׁם נִגְמַת זֶה צ"ע.

וְנִהְיֵי דְלְדִידָן אִיפְכָא לְמִימַר דְּהִילּוּף דְּמַתַּן פְּלִי לָא חִישָׁבָא עֲבוּדָה דְּהִילּוּף זֶה וְנִדְאִי אִין בּוֹ צוּרְף דִּיכּוֹל לְסַמְוֵה הַפְּלִים לְהַדְדִי וְהוּי הוֹלְכָה שְׁלֵא בְּרַגְלָא. אֲבָל הוֹלְכַת הַדָּם לְמִזְבֵּחַ אַע"ג דְּאִפְשָׁר ג"כ לְבַטְלָה מ"מ אִין דְּרָף לְשַׁחֲט סְמוּף לְמִזְבֵּחַ כ"כ.

אֲבָל לְר"ל צ"ע דְּטַבִּילַת אֲצַבְעָא דַּא"א לְבַטְלָה לָאו עֲבוּדָה הִיא לְפַגְלָא. וְהִילּוּף דְּמַתַּן פְּלִי בְּמִנְחוֹת הָיָה עֲבוּדָה.

וּי"ל דְּגַם הִילּוּף דְּמַתַּן פְּלִי פִּינּוֹן דְּאִשְׁכַּחַן הִילּוּף בְּשָׁלְמִים יִלְפִינּוּ מִיְגִיָּה כֹּל הִילּוּף דְּשַׁאֲרָא קַרְבָּנוֹת דְּהוּי עֲבוּדָה וְכַמִּש"כ לְעִיל לְעַנְיָן הוֹלְכַת חֲטָאוֹת הַפְּנִימִיּוֹת: דָּף יד רַש"י בַּד"ה שְׁאִי אִפְשָׁר לְבַטְלָה דְּלָאו אִוְרַח אַרְעָא לְשַׁחֲט בְּהִיכָל כו'.

לְכַאוּרָה מַהִּי טַעְמָא דְּלָאו אִוְרַח אַרְעָא לָא מִיפְסִיל בְּדִיעֵבַד. וְכַדְאֲמַרִּין לְקַמֵּן בַּפ' קַדְשֵׁי קַדְשִׁים דְּשָׁלְמִים שְׁשַׁחֲטוּן בְּהִיכָל פְּשָׁרִים וּבְשָׁלְמִים אִיפְכָא לְמִימַר יוֹתֵר לָאו אִוְרַח אַרְעָא מְחַטָּאת.

וְכִינּוֹן דְּבְדִיעֵבַד פְּשָׁר אַפְתִּי הָיָה אִפְשָׁר לְבַטְלָה. אֲבָל לָא יִדְעָנָא אַמַּאי לָא פִּי דְּחַטָּאת פְּסוּל בְּהִיכָל דְּלָאו צְפוֹן הוּא.

וְלֹא שְׁיִיף לְמִימַר בְּזֶה שְׁלֵא יִהְיֶה טַפֵּל חֲמוּר מִן הָעִקָּר. וְכֵן מִשְׁמַע מַהִּי דְּאֲמַרִּין שְׁלָמִים שְׁשַׁחֲטוּן בְּהִיכָל פְּשָׁר.

מִשְׁמַע דְּחַטָּאת פְּסוּל מִשׁוּם דְּבְעֵינּוּ דְּוּוּקָא צְפוֹן וְעַיִן תּוֹס' לְקַמֵּן (דָּף ס"ג) בַּד"ה שְׁכּוֹן מְצִינּוּ כו'. וְעוֹד יִתְבָּאֵר בְּזֶה לְקַמֵּן בַּס"ד: שֶׁם תּוֹס' בַּד"ה מוֹדָה הִזָּה לְפִסְלוֹ כו' מְכַאן מְתַרְצִים כו' וְיֵשׁ לְדַקְדָּק בְּדַבְרֵיהֶם ז"ל דְּמָה עַנְיָן זֶה לְזֶה.

בְּשָׁלְמָא לְר"ש דְּאֲמַר דְּלִיפָא פִּיגוּל כָּלל בְּחַטָּאת פְּנִימִי דְּלָא יִלְיָף מִשְׁלָמִים אֱלָא חִיצוֹנִים כְּמוֹתָהּ שְׁפִיר אִיפְכָא לְמִילָף עַכ"פ לְפִסְלוֹ בַּק"ו מִשְׁלֵא לְשִׁמוּ כְּדַמְסִיק. אֲבָל לְר' יוֹסִי דְּמוֹדָה דְּאִיפְכָא פִּיגוּל גַּם בְּפְנִימִיּוֹת אֱלָא דִּילִיף מְקַרָּא דְּכַאֲשֶׁר יוֹרֵם דְּאִינוּ מְחַשָּׁב אֱלָא מְחוּץ לְחוּץ אוֹ מְפָנִים לְפָנִים.

והיכי שייך בקא למילף בק"ו משלא לשמו דהוי באותה עבודה עצמה למחשבה מחוץ לפנים בפניגול ואפילו מש"ב דהוי מעבודה לעבודה ג"כ ליפא למילף דהא בשלמים הפל במקום אחד הוא.

ומגלו למילף פסול בשני מקומות מחוץ לפנים או מפנים לחוץ. ויותר נראה דלמאי דאפסיק הילכתא דאין מחשבין מחוץ לפנים או איפכא וכן פסק הרמב"ם ו"ל א"כ הא דקי"ל דמחשבין מעבודה לעבודה וילפינו מפניגול ה"נ דווקא מחוץ לחוץ אבל לא מחוץ לפנים דומיא דפניגול.

ומגלו למימר דהקישא דפר כהן משיח לשלמים שיהיה מעשיו ומחשבותיו במקום אחד מיירי דווקא בפניגול ולא בכל מחשבות הפוסלות אם חישב מעבודה לעבודה ואפילו נאמר דבש"ק וש"ב אם שחט חטאת הפנימי ע"מ לזרוק דמי כמו שחישב בשעת זריקה עצמה כמש"כ בד' הרמב"ם ו"ל לעיל אבל חוץ למקומו נראה דחד דינא ליהעם חוץ לזמנו ובעינו שיהיה מעשיו ומחשבותיו במקום אחד.

ואע"ג דר' יוסי אמר דבריו בחוץ לזמנו היינו דמ"מ פסול הוא מדרבנן כדאשכחן פסול דרבנן בחצי מתיר. אבל פסול דאורייתא מגלו: שם גמרא פסח וחסאת בבמה לא קרבו.

ע"ז צ"ק ו"ל שדקדק הא לר"ש פסח קרב בבמה גדולה ע"ש. ומה אעשה אם דבריו ו"ל אינם מוכנים לי אטו לר"ש לחוד הוא דקרב פסח בבמה גדולה הא כ"ע מודו בזה ומקרא מלא הוא בפסח גלגל.

ור"ש אתי למעוטי דלא קרב בבמה גדולה אלא פסח וחובות הקבוע להם זמן ע"ז בסוף מכילתין אבל מה ענין במה גדולה לכאן בבמה גדולה תרנוייהו איפא שלא לשמן וחוץ למקומו. והכא פרכינן דאיכא חומר בשלא לשמו דנוהג בבמה קטנה וחוץ למקומו אין שם.

וע"ז משני שפיר דפסול שלא לשמו לא אשכחן ג"כ בבמה קטנה דפסח וחסאת בבמה קטנה לא קרבו ולא אשכחן חומרא בשלא לשמו מחוץ למקומו וזה פשוט: שם ואיבעית אימא הקישא הוא כו'.

אע"ג דהוי דבר הלמד בק"ו חוץ לזמנו משלא לשמו ולא לכ"ע חוץ ומלמד בהיקוש כדאיתא לקמן בפ' איזהו. להכי קאמר הכא תיתי שינויא או משום דהקישא הוא.

ולמ"ד אין מלמד בהיקוש ילפינו משלא לשמו בק"ו. ובמה לאו פירכא הוא דחסאת ליכא בבמה אפילו דנזיר: שם תוס' בד"ה ומה שלא לשמן תימא מה שלא לשמן דנוהג בד' עבודות כו' וכה"ג כו'.

ע"ז בד' הגאון דפפאלץ ונכון הוא. אלא דא"כ לא הווי צריכי להביא ראיה מלעיל הא בשמעתי גופא פרכינן הכי מה שלא לשמו שכן נוהג בבמה.

ותי' דאי הוי פרייה הכי הוי יליף מש"ב דאינו אלא ע"מ לזרוק. וכי פרכת מה לש"ב שכן פוסל בזביחה לחוד גבי פסח או בכל הקדשים בזריקה לחוד.

משא"כ בחוץ דלא מצינו גביה דפסיל בעבודה אחת. וי"ל דשלא לשמן יוכיח.

ולא זכיתי להבין דבריהם ו"ל איזהו יוכיח הוא זה הא איפא למיפרך מה להצד השנה
שבהן לש"ק וש"ב דפוסלין בנריקה לחוד. וכן מצינו בנביקה גבי פסח דפסלי תרנונייהו
דאטו משום דשלא לשמו חמיר יותר ונוהג בכל ד' עבודות נעשה ממנו יוכיח על החומר
שיש בשניהם.

ונראה לנישב גושיתם דהכא לר"ל קניימין דס"ל דאין מחשבין מעבודה לעבודה ולא
לפינן בק"ו מחוץ לזמנו ומקומו משום דחוץ לזמנו ומקומו ג"כ נוהג בכל ד' עבודות
היינו מחשבה דידהו שחט או קיבל והלך ע"מ לאכול למחר או חוץ למקומו אכילת מזבח
או אכילת אדם.

וקא דלא מיפסיל גבייהו אם שחט חוץ לזמנו או חוץ למקומו דלאו מחשבה היא פינן
דמעשיו סותרים מחשבתו דשוחט הוא השתא בזמנו ובמקומו. וכש"כ לר"ש דאיפא מ"ד
אליביה דבשלא לשמו ג"כ לא פסיל אם ניפרת מתוך מעשיו שלא כמחשבתו.

ואפילו למ"ד דמחשבה דמינכרא פוסלת ג"כ מ"מ מחשבה פי היא דשוחט ומחשב למחר
לאו מחשבה היא ודו"ק: שם תוס' בד"ה תוך עזרה כו' או ע"ג דף ועדיף מאויר כו' פי
דהשחיטה כשירה מצד עצמה אע"ג ששחטו ע"ג דף ועדיף מאויר דפסלינן לקמן ולהכי
ירדו מחמת פסול שאירע בהן.

א"נ דשחיטה על הדף ג"כ פסולה כמו אויר והתם מיירי ששוחט על הרצפה ואח"כ נתן
על הדף דהשתא ירדו ולא כן הבינו המפרשים ו"ל ול"נ כמש"כ. וע"ז הקשו עוד מהא
דאיבעי לן ירדו מהו שיעלו.

ולר' יהודה כל הפסולים עלו תחילה כששחט על הרצפה ועל הדף ירדו ומ"מ קי"ל
דפסולין לא יעלו ועי' בריש מעילה בזה. לזה כתבו ועוד י"ל דמודה ר"י בדמים והדם
לא עלה על הרצפה והוי ירוד מתחילה כן נראה פשיטות דבריהם ו"ל.

אבל עכ"ז אינן מוכנים דבאמת אין חילוק בין ירודים מתחילתן לאם עלו וירדו. ובאם
משלה בהם האור הוא דאמרין אם ירדו יעלו.

גם מה שתי' דמודה ר"י בדמים ג"כ אינו מספיק דאפתי תיקשי היכי משפחת לה פסול
מחשבה בעולה לר"י פינן דהאברים כעליון דמו אם חישב להקטירן למחר אין זה
מחשבה. וכדפריף הש"ס לקמן (דף פ"ז) על עולת העוף למ"ד אויר מזבח כמזבח דמי
ע"כ הגה"ה זו צ"ע.

ולקמן (דף פ"ד) הקשו התוס' ו"ל בקצרה גושיתא זו לר"י היכי משפחת לה פסול פגול
ונותר וטמא. ומירץ שהיה דבר מפסיק בין אברים לרצפה ע"ש: וממה שכ' ותו דלשון
אם עלו דנקט היינו לדינא קודם דאתי דוד ושלמה וקידשו הרצפה.

נראה קצת דעיקר גושיתם על לשון אם עלו כו'. וכן אם ירדו לא יעלו ולר"י כולן עלוים
הם ולמה תגינן אם עלו לא ירדו.

ותי' דמיירי שיירדו תחילה על הדף. ולזה הקשו הא מיבעי להו ירדו מהו שיעלו משמע
דקא דאם עלו היינו תחילת עליותן.

ויכבד עמדתו המפורשים ו"ל על ד' הג"ה זו. ומה שכ' דוד קדיש רצפה ג"כ שלא בדקדוק הוא ושלמה הוא דקדיש: שם גמרא בעי מיניה מרב חסדא הולכה בנר מהו.

צריף לדקדק בסברתו של ר"ש דמיבעי ליה בהולכה בנר וכי לא קים ליה קרא דלעיל והקריבו זו קבלת הדם ואפקיה בלשון הולכה דלא תיפקא מכלל קבלה ואי לא קים ליה הו דרשא א"כ פסול מחשבה בהולכה מנלן דהאיפא למיפרה מה לשאר עבודות שאי אפשר לבטלן פדאיתא בריש מכילתין.

וביומא (דף מ"ט) איבעי להו שמאל מהו בהולכה וכ' התוס' ו"ל התם אע"ג דכתיב והקריבו מקבלה ואילף כו' והולכה בכלל קבלה ס"ד למילף מיוה"כ דהותר שמאל להולכה פדתנן את הכף בשמאלו ע"ש.

אבל ה"כ מאי איפא למימר הא לא אשפחון זר שהותר בהולכה בפירוש בשום מקום. וצ"ל דהני תרתי בעיא אהדדי שייכי פיון דאשפחון הולכה בשמאל דכשיירה ונא דמי לקבלה מהאי טעמא נימא דלענין זר ג"כ חלוקה היא מקבלה ולא דרשינן להאי דרשא דנהקריבו כו' דהולכה לא תיפקא מכלל קבלה ולא פתב פהוניה אלא בקבלה לחוד.

ולפ"ז מיבעי ליה אפילו הולכה שא"א לבטלה פדאשפחון בשמאל דכשר אפילו הולכה שא"א לבטלה כמו הולכת הכף לפני ולפנים דא"א לבטלה. אבל אפתי קשה פנ"ל א"כ מחשבה מנלן דפסול בהולכה פיון דנפקא מכלל קבלה לזר ולשמאל.

וע"כ צ"ל דר"ש ורב חסדא דפשיט ליה דהולכה פשיירה בנר ס"ל דפסול מחשבה בהולכה ילפינן במה הצד משחיטה וקבלה וזריקה ולא ס"ל הו פירקא שכן אפשר לבטלה: וקשיא עוד אמאי לא איפשיט להו ממתני' דחגיגה הדינין והעבודות כו' יש להם על מה שיסמכו.

וע"כ לא איצטריך אלא לאשמעינן דהולכה לא תיפקא מכלל קבלה וכדמפרשינן התם בגמרא ואי זר פשר מתניתין מאי אתי לאשמעינן. ורש"י ו"ל פי' שם בחגיגה דהא דאיצטריך לאשמעינן הולכה היינו משום דאפשר לבטלה ע"ש.

וא"כ י"ל דהא דר"ש מיבעי ליה ורב חסדא דפשיט ליה דכשיירה הוא ג"כ מהאי טעמא דאפשר לבטלה. ולא מיבעי להו אלא היכא דאפשר לבטלה.

אבל הולכה שא"א לבטלה מודו דהוי עבודה לכל מיילי לכהונה ולמחשבה דילפינן במה מצינו מקבלה. והולכה פי האי אתי מתניתין דחגיגה לאשמעינן דבכלל עבודות הוא לכל דבר ויש להם על מה שיסמכו אע"ג דלא פתיבי בהדיא.

אלא א"כ הדק"ל מנלן דהולכה שאפשר לבטלה פוסלת בה מחשבה דמקרא דנהקריבו ליכא למילף דהא לכהונה לאו בכלל קבלה היא. ובמה מצינו משחיטה וזריקה ליכא למילף דמה להנהי שפן א"א לבטלה.

ע"כ נראה יותר כמש"כ דבכל הולכה ס"ל לרב חסדא דכשיירה בנר מדאשפחון שמאל דכשר בהולכה. אלמא דלא פתיבא פהוניה גביה ולהכי בנר נמי פשיירה.

אבל לענין מחשבה ילפינן משחיטה דכשיירה בנר ואפ"ה פוסלת בה מחשבה ה"נ הולכה. ולא ס"ל לחלק בין אפשר לבטלה אי לא.

וה"נ משמע מהא דאיפריה רב חסדא בתיובתא מברייתא דזר פסול בקבלה והולכה וזריקה. ואי נימא דמודה ר"ח בהולכה שא"א לבטלה א"כ מאי תיובתא לוקים ברייתא בהולכה שא"א לבטלה דומיא דקבלה וזריקה: אבל רבה ורב יוסף דאמרי דהולכה בזר הוי פלוגתא דר"ש ורבנן ולר"ש פשיטה בזר פנין דאפשר לבטלה.

ונדאי נראה דזונוקא בהולכה שאפשר לבטלה הוא דאמר ר"ש דכשיטה בזר. אבל הולכה שא"א לבטלה לר"ש ג"כ פסול בזר פי היכי דמודה לענן מחשבה.

וייליף פסול זרות במה מצינו מקבלה וזריקה שהן עבודות וזר פסול בהם ה"ה הולכה שא"א לבטלה ולקמן יתבאר עוד: ע"ב תוס' בד"ה שיפור כו'. ע"י בחידושי בכורות שם מה שכ' בזה: שם תוס' בד"ה והא שחיטה כו'.

ע"י מה שהקשו לפירש"י ז"ל דלרבנן ליכא פירכא דמקרא ילפי מקבלה ואילף מצות פהונה. ובלא"ה לשון רש"י ז"ל אינו מדוקדק שכ' וליכא למיפשט דמשום דס"ל דהולכה א"א לבטלה כו' ומי אומר פן דלרבנן א"א לבטלה אלא דלרבנן מה שאפשר לבטלה אינו מגרע פח עבודתה ואין חילוק אי אפשר לבטלה אי לא.

ופי' ז"ל דלר"ש פריה הא לא תלי בהא כו'. וגם בזה יש לדקדק דע"כ הא דשחיטה פשיטה בזר לר"ש היא ג"כ מקרא דוסמך ופשט מה סמיכה בזרים כו' פדאיתא במנחות (דף י"ט) אליבא דר"ש.

ומאי פריה לר"ש ג"כ מהא דהולכה לא תשיבא ליה עבודה פנין שיכול לבטלה דסברא בעלמא היא. והיכי מכריח מדשחיטה פשיטה בזר דלאו בהא דאפשר לבטלה תלוי.

וילפי מה שפכתתי לעיל ניקח קצת דהכי פריה הא דאמרת דלר"ש הולכה שאפשר לבטלה פשיטה בזר אבל הולכה שא"א לבטלה פסולה בזר. ומגלן הא פנין דר"ש לא ס"ל הא דאפקיה רחמנא בלשון הולכה למימרא דהולכה לאתפקא כו'.

אלא ע"כ במה מצינו מקבלה וזריקה ילפת דפסול בזר. ומה ראית למילף מקבלה וזריקה ליפסול זר תילף משחיטה דג"כ א"א לבטלה ואפ"ה פשיטה בזר והולכה נמי יוכשר בזר אפי' א"א לבטלה.

ומשני שחיטה לאו עבודה היא ולא שנייה למילף מינה הולכה דעבודה היא וכשאי אפשר לבטלה פסולה בזר ולפ"ז אין לפרש כפירש"י ז"ל דשחיטה לאו עבודה מדלא אשכחן בשום דוקתא דבעי פהו.

דא"כ הולכה נמי נימא דלאו עבודה היא ובכל מקום פשיטה בזר וצריה לפרש כפי' הר"י מאורלייניש וגם פירש"י ז"ל יש ליישב דע"כ בהולכה מצינו דפסולה בזר כמו טבילת אצבע דבכלל הולכה היא פדמשמע לעיל וכתוב בה פהונה עד דקשיא לי היכי ס"ד דרבה ורב יוסף למיתלי פסול זר באפשר לבטלה לר"ש הא טבילת אצבע משמע לעיל דהוי פהולכה שאפשר לבטלה ואין מחשבה פוסלת בה לר"ש פדאיתא לעיל וכמש"כ שם ואפ"ה בעי פהונה.

וי"ל דס"ל דטבילת אצבע הוי הולכה שא"א לבטלה או דהוי כשעת הזיה פמשמעות לשון הרמב"ם ז"ל כמו שהארבתי לעיל. ועי' תוס' מנחות (נ"ח י"ח) בד"ה מנין לרבות כו' שכ' דהא דלא תשיב הולכה משום דלאו עבודה היא לר"ש דאפשר לבטלה.

ולמסקנא ה"א לענין פהונה לא איכפת לן אם אפשר לבטלה. ואי כתבו פן לרבה ורב יוסף א"כ מה זה שכ' שם דהוי בכלל קבלה מדאפקא בלשון הולכה ה"א לרבה ורב יוסף ע"כ לא ס"ל לר"ש ה"א דאפקא בלשון הולכה: שם תוס' בד"ה שחיטה לאו עבודה כו'.

אבל קשה לי לפרושי דא"כ לשמעון התימני כו' ולא ניחא להו בה"א דאשפחן קולא בנתלה ושחט מפלל דלאו עבודה דמ"מ פנין דשמעון התימני מחמיר וס"ל דבעינן שיהיה השוחט לפניו אלמא דעבודה היא.

וכן אפשר עוד קולא לכ"ע בשחיטה דשוחט עומד בדרום ושוחט בצפון כמו שכתבו התוס' ז"ל ועי' תוס' יומא (ד' מ"ב). וד' הצ"ק ז"ל אינם מוכינים דו"ק ותשפח: שם תוס' בד"ה נהרי הולכת אברים כו'.

ע"ש שהקשו לר"ש דקרא דהולכת אברים בעי פהונה לגופיה איצטריף מנלן דסידור עצים בעי פהונה ע"ש. ולדידי לא קשיא דלמסקנא דלר"ש הולכה ג"כ פסולה בזר חוזרים אנו לומר דר"ש ג"כ ס"ל ליה דרשא דאפקא לקבלה בלשון הולכה למימרא דלא תיפקא מפלל קבלה לכהונה.

ושמענין מינה דאע"ג דאפשר לבטלה בעי פהונה ותו לא איצטריף קרא דהולכת אברים לגופיה משום דאפשר לבטלה. ואתי לסידור ב' גזירים.

ולא ס"ל לר"ש ה"א סברא דאפשר לבטלה אלא לענין מחשבה וכמו שפירש"י ז"ל דלא מתיר הוא. אבל לענין פהונה אין לחלק בזה ומקבלה ואילף מצנת פהונה אפילו דבר שאפשר לבטלה.

ואי תימא אי ס"ל לר"ש ה"א דהולכה לא תיפקא מפלל קבלה מדאפקיה בלשון הולכה א"כ ע"כ לגופיה דהולכה בעי פהונה לא איצטריף דאיכא למילף בק"ו מהולכת אברים אלא דאתי לאשמענין דלכל דבר הוי הולכה בכלל קבלה אפילו למחשבה.

ואמאי אמר ר"ש דמחשבה לא פסלא בהולכה ה"א לאו קושיא היא דקרא דנהקריבו דהולכה לא תיפקא מפלל קבלה גופא אתי לאשמענין דבעי פהונה וקרא דהולכת אברים לאו לגופיה אתי אלא לאשמענין דסידור גזירים בעי פהונה.

וראיתי מי שדקדק בלשון רש"י ז"ל שכ' אבל עבודה הוי לפסול בזר למה ליה דהוי עבודה ה"א אפילו לאו עבודה היא פסולה בזר מכש"כ מהולכת אברים דלא מעפבא כפרה ולא עבודה ופסול בזר וד' רש"י ז"ל נכונים דה"א במנחות (נ"ח י"ג) אמר ר' ינאי דליקוט לבונה פסול בזר.

ודייקנין עלה ה"א לאו עבודה היא פדדייקנין לעיל לענין טבילת אצבע. ומסיק דע"כ עבודה היא בכלל הולכה.

אלמא דלפסול זרות נמי בעינון שיהיה עבודה ויתבאר עוד לקמן בזה: שם גמרא איבעיא להו הולכה שלא ברגל שמה הולכה אי לא כו'. נראה דעיקר מילתא מיבעי ליה על הולכה דעבודה היא.

אי קנים מצנתו גם בהולכה שלא ברגל וממילא הולכה של"ב פוסלת במחשבה אי לא שמה הולכה ולא עשה העבודה פתיקנה ונפסל הקרבן בזה אם גמר פל ההולכה ע"ז הדרה. אבל אם הוליה מעט של"ב וגמר ההולכה פולה ברגל יש להסתפק אי מיפסל בקרי ויתבאר לקמן.

וגם אי מועיל חזרה ולהוליה ברגל אפתי לא מיבעי ליה בהא. ולענון זר לכאורה אין פאן נפ"מ אי הוי הולכה אי לא דאי הוי הולכה מיפסיל ע"י זר ואי לא הוי הולכה ג"כ מיפסיל ממילא דלא עביד הולכה אם לא שנא דלהולכה של"ב מהני תיקון להחזיר ולהוליה ברגל ובהולכה פסולה ע"י זר לא מהני תיקון.

וא"כ נפ"מ לענון זר ג"כ דאי שמה הולכה פסולה היא ולא מהני תיקון. ואי לא שמה הולכה לא מיפסיל משום זרות אלא משום דלא הוי הולכה ומהני תיקון אבל עדיין לא פשיטא לן אי מהני תיקון בהולכה של"ב.

ואי מהני תיקון שמה גם לפסול זר מהני תיקון. ואפתי ליפא נפ"מ לענון זר דאי הולכה היא ומיפסיל בזר מהני תיקון.

ואי לאו הולכה היא ג"כ פסולה היא וצריכה תיקון וא"כ צ"ע מה שכ' רש"י ותוס' ז"ל הו בעיא לענון זר. ומד' התוס' ז"ל נראה דס"ל דלזר לא מהני תיקון ולהולכה שלא ברגל ע"י פשר מהני תיקון ולא דענא מהיכא פשיטא להו הכי השתא דהא לקמן מיבעי לז.

וגם פליגי בזה אמוראי וכמו שיתבאר. ואי נימא כמש"כ דאם עשה מקצת הולכה של"ב וגמר הולכה ברגל אינה צריכה תיקון אפי' אי של"ב לא שמה הולכה א"ש דנפ"מ לענון זר דאי שמה הולכה מיפסיל בזר ואי לא שמה הולכה לא מיפסיל בזר וגם אין צריה תיקון וגם בזה יתבאר לקמן.

ופשיטין מהא דתניא דיושב פסול אבל עומד כה"ג פשר ש"מ דהוי הולכה דאל"ה מאי איריא יושב אפילו עומד נמי פסול ומשני דקשייף מישף. ופשיט מהא דנתנו לחבירו כו' אלמא דשמה הולכה ומשני דנייד פורתא.

ופשיט מהא דתנו קיבל הפשר ונתן לפסול יחזיר לפשר ופירש"י אלמא דלא שמה הולכה. ולהכי צריה להחזיר לפשר דאי שמה הולכה אמאי יחזיר לפשר יבא הפשר ויטלנה מיד הפסול ופסול מעשה אצטבא בעלמא עביד.

וקשה קצת אי לא שמה הולכה מאי איריא נתן לפסול אפילו נתן לפשר צריה להחזיר לפשר הראשון. ורש"י ז"ל תי' זאת וכ' דאתי לאשמענון תרתי דלא מיפסיל במאי דאפסקיה פסול.

ולפ"ז לא דמי הו פשיטותא לתרתי דלעיל. דהתם פשיט דשמה הולכה והכא פשיט איפכא דלאו שמה הולכה.

וְרִצִּיתִי לְפָרֵשׁ אִיפְכָא דְבַעֵי לְמִיפְשֵׁט דְשִׁמְה הוֹלְכָה. ומש"ה צָרִיף לְהַחְזִיר לְכֹשֶׁר דְרַאשׁוּנָה שְׁלֵא כַדִּין נַעֲשֶׂה כִּינּוּן שְׁנַתָּן לְפָסוּל.

אַבְל אִי לֹא שְׁמָה הוֹלְכָה הָוֵי כְּלֵא עֲשֶׂה כְּלוּם וְיַחְזוֹר הַכֹּשֶׁר וְיִקְבַּל וְיִוָּלֵיף בְּרַגְלָא וְאִין צָרִיף לְתַמְנָן הוֹלְכָה רַאשׁוּנָה שְׁנַעֲשִׂית שֵׁל"ב כִּינּוּן דְּגוּמָר כָּל הַהוֹלְכָה אַח"כ בְּרַגְלָא וְכַמֶּש"כ לְעִיל אַבְל לֹא מִשְׁמַע הָכִי לְמַנּוּ: דָּר טו גְּמָרָא אֶפְשָׁר לְתַקְנוּנָא אִי לֹא.

הַשְׁתָּא דְמַסִּיק דְהוֹלְכָה שְׁלֵא בְּרַגְלָא פְּשִׁיטָא דְלֹא הָוֵי הוֹלְכָה מִיבַעֵי לִיה אִי אֶפְשָׁר לְתַקְנָהּ בַּחֲזָרָה אִי לֹא וּמִיפְסָלָא אִם הוֹלִיכָה שְׁלֵא בְּרַגְלָא. וּפְשִׁיט מְהָא דְקִיבַל הַכֹּשֶׁר וְנָתַן לְפָסוּל יַחְזִיר לְכֹשֶׁר וּמְזָה אִיפְשִׁיט שְׁפִיר דְמַהֲנֵי תִיקוּן.

אַבְל הָא דְקֶאָמַר וּנְהֵי נְמִי דִיחְזוֹר הַכֹּשֶׁר וְיִקְבַּלְנוּ אִי ס"ד לֹא אֶפְשָׁר לְתַקְנוּנָה אִיפְסָלָא קִשְׁיָא טוּבָא דְאִי יַחְזוֹר הַכֹּשֶׁר כּו' א"כ הוֹלְכָה שֵׁל"ב שְׁמָה הוֹלְכָה וְאִינָה צָרִיכָה תִיקוּן. וּמָה שְׁנַתָּן לִיד הַפְּסוּל בְּזָה לֹא נִפְסַל דְמַעֲשֶׂה אַצְטָבָא הוּא וְהִיכִי דִיִּיק מִינָה דְאֶפְשָׁר לְתַמְנָן.

וְעוֹד דְהָא פְּשִׁיטָא לִיה דְלֹא שְׁמָה הוֹלְכָה א"כ ע"כ יַחְזִיר לְכֹשֶׁר. וּלְפִי מָה שְׁפִירֵשׁ יַחְזִיר הָא דְקֶאָמַר וּנְהֵי כּו' דְלִמְאִי דְקִיִּימִינּוּ הַשְׁתָּא דְלֹא שְׁמָה הוֹלְכָה צָרִיף לְהַגִּיהַ יַחְזוֹר הַכֹּשֶׁר.

אַבְל לֹא א"ש הָא דְאָמַר דְאִי לֹא אֶפְשָׁר לְתַקְנוּנֵי אִיפְסָלָא לִיה וּלְפִי מָה שְׁכ' אִין צָרִיף תִיקוּן אִם הַתְּחִיל קִצַּת הוֹלְכָה שֵׁל"ב וְאַח"כ גּוּמָרָה בְּרַגְלָא וִי"ל דַּע"כ לֹא אֶמְרִינּוּ דְאִם הַתְּחִיל שֵׁל"ב וּגְמָרָה בְּרַגְלָא דְאִין צָרִיף לְהַחְזִיר הִינּוּ אִם הוֹלְכָה שְׁלֵא בְּרַגְלָא מְהֵנִי לָה תִיקוּן גַּם בְּכּוּלָה בַּחֲזָרָה לְהוֹלִיכָה בְּרַגְלָא.

[אוּלֵי צ"ל אַבְל] אִם לֹא אֶפְשָׁר לְתַקְנָהּ כְּבָר נִפְסָלָה אִפִּי בְּמַקְצַת הוֹלְכָה שְׁלֵא בְּרַגְלָא. אַבְל פִירֵשׁ"י ז"ל צ"ע וְעִי' צ"ק ז"ל וְלֹא רִצִּיתִי לְהַאָרִיף: וּמִיִּיתִי הַש"ס דַּא' עֲנֹלָא מִשׁוּם ר"י דְהוֹלְכָה שְׁלֵא בְּרַגְלָא פְּסוּלָה וְאִין לָה תִיקוּן.

וְאִתְּוֹתַב מְהָא דְתַנּוּן נִשְׁפָּד מִן הַכְּלִי עַל הַרִיצְפָּה כְּשֶׁר אַע"ג דְנִתְקַרַב מְעַט אֶל הַמְזַבֵּחַ דְרָף שְׁפִיכָה אַפ"ה כְּשֶׁר אִם אֶסְפוּ. וּמְהָא נְמִי מִשְׁמַע כַּמֶּש"כ דַּאע"ג דְהַתְּחַלַּת הַהוֹלְכָה הִנָּה מְעַט שְׁלֵא בְּרַגְלָא אִם הוֹלִיכָה אַחַר כֶּף בְּרַגְלָא הִינּוּ תִיקוּנָה.

דְהָא לֹא תַנּוּן הָכָא דְצָרִיף לְחֲזוֹר אַחַר אֶסִיפָה לְמָקוּם הַכְּלִי: שְׁם גְּמָרָא אִתְּמַר הוֹלְכָה שֵׁל"ב מִחֲלֻקַּת ר"ש וְרַבְּנָן דְלַרְבָּנָן שְׁמָה הוֹלְכָה וְלַר"ש לֹא שְׁמָה הוֹלְכָה בְּהוֹלְכָה רַבְתִּי כ"ע לֹא פְּלִיגֵי דְפְסוּלָה כּו'.

יֵשׁ לְדַקְדָּק הִיכִי ס"ד דְבְּהוֹלְכָה שֵׁל"ב פְּלִיגֵי הָא בְּמַתְנֵי מְבוּאָר לְהִיפָּד וּכְדַפְרִיף הַש"ס. וְנִרְאֶה דַס"ל הַשְׁתָּא דְרַבְּנָן דְפְסָלֵי בְּהִילוּף ג"כ מוֹדוּ דְאִם הִנָּה אֶפְשָׁר שְׁלֵא בְּהִילוּף כְּלָל א"כ הוֹלְכָה לֹא עֲבוּדָה הִיא.

אַלָּא רַבְּנָן ס"ל דְהוֹלְכָה שֵׁל"ב ג"כ חֲשִׁיבָא הוֹלְכָה וְאִי אֶפְשָׁר לְבַטְלָהּ אֶפִילוּ אִי שׁוּחַט בְּצַד מְזַבֵּחַ וְלִהְיֵי חֲשִׁבֵי הוֹלְכָה בְּכָלל עֲבוּדוֹת דְפְסָלֵי בְּמַחְשָׁבָה. וְכִינּוּן דְהוֹלְכָה עֲבוּדָה הִיא ה"ה דְהוֹלְכָה רַבְתִּי אֶפִילוּ אֶפְשָׁר לְבַטְלָהּ הָוֵי עֲבוּדָה.

וְר"ש ס"ל בְּהוֹלְכָה שֵׁל"ב לֹא הָוֵי הוֹלְכָה וַא"כ לִיכָא שׁוּם הוֹלְכָה מְחִיבָת דְרִצָּה שׁוּחַט בְּצַד הַמְזַבֵּחַ וְזוֹרֵק וְלֹא עֲבִיד הוֹלְכָה כְּלָל וְלִהְיֵי אִין מַחְשָׁבָה פּוֹסְלַת בְּהַּ כִּינּוּן דְלֹא עֲבוּדָה הִיא כְּלָל וְאֶפְשָׁר לְבַטְלָהּ לְגַמְרֵי.

כּן הָיָה נִרְאֶה נִכּוֹן לִזְמַר דְּשִׁיבָא פְּלוּגְתָא דְּהוּלְכָה שֶׁל"ב בּר"ש וְרַבְּנָן. אֲלֵא דַּא"כ אִמְּאִי קְאָמְרִי דְּבַהוּלְכָה רַבְּתִי לַכ"ע פְּסוּלָה הָא לְפִי הַנְּ"ל לַר"ש הוּלְכָה רַבְּתִי ג"כ לֹא פְּסוּלָה פִּינּוּן דְּהוּלְכָה לֹא עֲבוּדָה הִיא כָּלָל וְע"כ צ"ל דַּס"ד לְפָרֵשׁ הֵכִי דְּבָרֵי ר"ש דְּמִכְנָשִׁיר בְּהִילּוּף הֵינּוּ בְּהִילּוּף פִּי הֵאִי דְּשׁוּחַט בְּצַד הַמְּזַבֵּחַ דְּהוּי הִילּוּף שְׁלֵא בְּרַגְלָא וְלֹא בְּהוּלְכָה רַבְּתִי מִשּׁוּם דְּאִפְשָׁר לְבַטְלָהּ אֲלֵא ה"ק ר"ש בְּהִילּוּף יֵשׁ הַכָּשֵׁר אִם בְּיִטְלָהּ וְשַׁחַט אֲצֵל הַמְּזַבֵּחַ דְּהוּי הוּלְכָה שֶׁל"ב וְלֹא הוּלְכָה הִיא וּמְסִיק דְּבַמְעַרְבָא מַחְכּוּ עֲלֶיהָ וְהֵינּוּ חוּקָא דְּפִשְׁטִיָּה דְּמַתְּנִי מִשְׁמַע דְּפְלִיגִי בְּהוּלְכָה רַבְּתִי וּמִשּׁוּם דְּאִפְשָׁר לְבַטְלָהּ וּמְסִיק דְּבַהוּלְכָה רַבְּתִי פְּלִיגִי אֲבָל בְּהוּלְכָה זוּטְרָתִי לַכ"ע לֹא פְּסוּלָה.

לְחַד גְּנוּסְחָא מִשּׁוּם דְּהוּי הוּלְכָה שְׁלֵא בְּרַגְלָא אִם שַׁחַט בְּצַד הַמְּזַבֵּחַ וְלְחַד גְּנוּסְחָא כ"ע פְּסוּלָא וּפִירִש"י פִּינּוּן דַּא"א לְבַטְלָהּ כ"ע מוֹדוּ דְּהוּי הוּלְכָה אֲפִילוּ שְׁלֵא בְּרַגְלָא. וְכִי אֲמַרִּינוּ לְעֵיל דְּהוּלְכָה שְׁלֵא בְּרַגְלָא לֹא הוּלְכָה הִיא הֵינּוּ בְּהוּלְכָה רַבְּתִי דַּאִין דִּרְפָּה בְּכַף.

וְלַהֲדָּה גְּנוּסְחָא אִיפָּא לְמִידָּק מַהָּא דְּאֲמַרִּינוּ בְּמַנְחוֹת לְעַנְּנִי לִיקוּט לְבוּנָה בְּזֵר דְּסְבוּר הוּלְכָה שְׁלֵא בְּרַגְלָא שְׁמָה הוּלְכָה מִשְׁמַע דְּאִיפָּא מֵאֵן דְּפְלִיג. וְלִמְסַקְנָא פֶּאֶן כ"ע מוֹדוּ בְּכִי הִיא דַּא"א לְבַטְלָהּ וְדִרְפָּה בְּכַף שֶׁל"ב.

וְלִתְרַתִּי גְּנוּסְחֵי מִשְׁמַע דַּלְכ"ע יְכוּל לְשַׁחֲט בְּצַד הַמְּזַבֵּחַ. לֹא מִיבְּעֵי לַהֲדָּה גְּנוּסְחָא דַּלְכ"ע פְּסוּלָה מִשּׁוּם דְּהוּלְכָה הִיא אֲפִילוּ שֶׁל"ב וְנִדְּאִי דִּיכּוּל לְשַׁחֲט לְכַתְּחִילָהּ בְּצַד הַמְּזַבֵּחַ לַכ"ע וְקִיָּיִם עֲבוּדַת הוּלְכָה ג"כ אֲלֵא אֲפִילוּ לַהֲדָּה גְּנוּסְחָא דַּלְכ"ע לֹא פְּסוּלָה וְלֹא חֲשִׁיב הוּלְכָה כָּלָל מ"מ יְכוּל לְשַׁחֲט בְּצַד הַמְּזַבֵּחַ אַע"ג דְּלֹא עֲבִיד הוּלְכָה דְּלִרְבָּנָן נְמִי אִינוּ מְחַוְּבִי לַהֲוִילִיף וְאִפְשָׁר לְבַטֵּל הַהוּלְכָה לְגַמְרִי אֲלֵא שְׁאֵם נִצְרָף לַהֲוִילִיף חֲשִׁיבָא עֲבוּדָה.

דְּהֵכִי מִשְׁמַע הוּלְכָה זוּטְרָא לַכ"ע לֹא פְּסוּלָא בְּמַחְשָׁבָה אֲבָל הַקְּרָבָן פֶּשֶׁר וְהוּלְכָה זוּטְרִי דְּשַׁמְעֵתִין הֵינּוּ שׁוּחַט בְּצַד הַמְּזַבֵּחַ דְּלִיפָּא אֲלֵא הוּלְכָה שְׁלֵא בְּרַגְלָא וְלַהֲדָּה קְרִי לַה הוּלְכָה זוּטְרִי: אֲבָל הַרְמַב"ם ז"ל בַּפ"א מַה' פֶּסַח מ"כ הוּלְכָה שֶׁל"ב לֹא שְׁמָה הוּלְכָה.

לְפִיכָּה פֶּהֶן שְׁקִיבֵל הַדָּם וְעַמֵּד בְּמַקוּמוֹ וְזִרְקוּ לְמַזְבֵּחַ גְּפֶסֶל הַזֶּבַח עַכ"ל. מִשְׁמַע מַזְהָ דְּהוּלְכָה מְעַפְּבַת וְהוּא נִגְדַּד מִשְׁמַעוֹת פּוּלִיָּה שְׁמַעֲתִין כְּמוֹ שְׁכַתְּבַתִּי.

וְגַם בְּמַתְּנִיתִין לֹא שְׁמַעֲנוּ דְּפְלִיגִי בְּזָה רַבְּנָן וּר"ש. וּר"ש אָמַר אִם רָצָה שׁוּחַט בְּצַד הַמְּזַבֵּחַ וְזוּרְק וְיְכוּל לְבַטֵּל הוּלְכָה לְגַמְרִי וּמַנְלָן דְּרַבְּנָן פְּלִיגִי עֲלֶיהָ דַּר"ש (וְעִי' רַש"י לְעֵיל בַּד"ה וְהָא שְׁחִיטָה כו' שְׁנַרְאִין דְּבָרֵי דְּרַבְּרִי הַרְמַב"ם ז"ל דְּלִרְבָּנָן אִי אִפְשָׁר לְבַטְלָהּ).

וְעוֹד דְּלְעֵיל בְּרִישׁ שְׁמַעֲתִין אֲמַרִּינוּ הוּלְכָה מַנְלָן דְּפֶסוּל שְׁלֵא לְשִׁמוּ אִי מַהֲנָה מְזִרְיָהּ וְקַבְלָהּ וּשְׁחִיטָהּ. מַה לְהַנְּדָּה שְׁפָן אִי אִפְשָׁר לְבַטְלָהּ תֵּאמַר בְּהוּלְכָה דְּאִפְשָׁר לְבַטְלָהּ.

אֲלֵמָּא דְּסַתְּמָא דְּגַמְרָא אֲמַרִּי בְּפִשְׁטוֹת דְּהוּלְכָה אִפְשָׁר לְבַטְלָהּ. וְכֵן יִקְשָׁה נְמִי מַזְהָ לַהֲדָּה גְּיִרְסָא דְּהוּלְכָה זוּטְרָתָא הֵינּוּ אִם שׁוּחַט בְּצַד הַמְּזַבֵּחַ לַכ"ע פְּסוּלָה וְהוּלְכָה כְּזוֹ דַּא"א לְבַטְלָהּ לַכ"ע חֲשִׁיבָא לַהוּלְכָה אַע"ג דְּשְׁלֵא בְּרַגְלָא הִיא.

א"כ מֵאִי קְאָמַר נְמִי דְּהוּלְכָה אִפְשָׁר לְבַטְלָהּ דְּהָא עַכ"פ הוּלְכָה זוּטְרָתִי אִיפָּא וַא"א לְבַטְלָהּ וְאִמְּאִי לֹא נִילָף הוּלְכָה מִבִּינְיָהוּ דְּשָׂאָר עֲבוּדוֹת. וְכ"ת דְּפָרִיף עַל הוּלְכָה רַבְּתִי דְּאִפְשָׁר לְבַטְלָהּ מַנְלָן חֲדָא דְּלִישְׁנָא דְּהַש"ס לֹא מִשְׁמַע הֵכִי.

ועוד דהיכי גליף מוהקריבו כו' למימרא דהולכה לא תיפקא מפלל קבלה דילמא היינו הולכה שא"א לבטלה הולכה זוטרתי אבל הולכה רבתי דאפשר לבטלה מגלן. ודוחק לומר דלא איצטריו קרא אלא להולכה רבתי אבל הולכה זוטרתי גליפין מבינייהו.

וי"ל דע"כ לא אמרינן דבלא הולכה ברגל נפסל הזבח לד' הרמב"ם ז"ל וכן להך גירסא דהולכה זוטרתי לכ"ע פסלא והוי הולכה אפילו שלא ברגל היינו לבתר דכתיב קרא והקריבו כו' אלמא דבעינן הולכה דווקא.

ולדברי הרמב"ם ז"ל גליפין מינה דבעינן הולכה ברגל דווקא. ולהך גירסא דכ"ע פסלא גליפין מקרא דוהקריבו דהולכה זוטרתי היינו שוחט בצד המזבח דהוי שלא ברגל ג"כ חשיבא הולכה ולהכי כתב רחמנא והקריבו בלשון הולכה.

אבל מ"מ קשיא לי להך גירסא דהולכה זוטרתי לכ"ע פסלה מ"ט דר"ש דמכשיר בהולכה רבתי פנין שחישב סתם על הולכת הדם שלא לשמו. וכיון דאיפא מקצת הולכה דהוי עבודה היינו הולכה זוטרתי.

וכי בשביל ששחט רחוק מן המזבח ואיפא הולכה רבתי יגרע בשביל זה. ואין לומר דר"ש פליג במחשב על מקצת הולכה דאפשר לבטלה המחשבה במקצת הולכה.

לרבנן גם כן אפשר לא פסיל דהוי פחצי מתיר ובלאו הכי לא משמע כן: ובדברי הרמב"ם ז"ל יש לדקדק עוד שהשמיט הא דאפשר לעיל דהולכה שלא ברגל אפשר לתקונא. ועוד דהא דנותן לתבירו ותבירו דפסח כתב סתמא ולא כתב דניידי פורתא וכמו שדקדק הלח"מ ז"ל בפ"א מהל' ק"פ.

והיה נראה דהרמב"ם ז"ל מפרש להך שמעתא דאיתמר הולכה של"ב פלוגתא דר"ש ורבנן בהולכה של"ב ובכ"ע למימר בהולכה רבתי כ"ע לא פליגי כי פליגי בהולכה זוטרתי היינו דבהולכה רבתי לכ"ע הוי הולכה אפילו של"ב כגון מתבירו לתבירו.

וכי פליגי בהולכה זוטרתי היינו שוחט בצד המזבח דלרבנן גם זו הולכה היא. אע"ג דדרה זריקה הוא אפ"ה איפא הולכה ג"כ מה שמקרב הפלי למזבח.

וא"כ א"א לבטל מצנות הולכה אפילו בשוחט בצד המזבח. ור"ש ס"ל דהולכה זוטרתי היינו שוחט בצד המזבח לאו הולכה היא כלל ובכלל זריקה הוא ובכה"ג אין פאן מחשבת הולכה.

ומסיק הש"ס למסקנא דכי פליגי בהולכה רבתי פליגי בין ברגל בין שלא ברגל. ובאפשר לבטלה פליגי לרבנן א"א לבטלה ולר"ש לבטלה.

אבל הולכה זוטרתי בשוחט בצד המזבח לכ"ע לא פסלא דהולכה פזו שמקרב למזבח דרה זריקה לכ"ע לאו הולכה היא אלא בכלל זריקה. ועי' לעיל גבי סילוק בזיכנן דאמר את"ל הולכה של"ב לאו הולכה היא.

אע"ג דהכא מסקינן דלכ"ע לא הוי הולכה מ"מ שפיר אמר את"ל דהכא ס"ד למימר דהוי הולכה. אלא דלר"ש פשיטא דלאו הולכה היא ואכתי מאי קאמר את"ל וצ"ע.

וא"כ לרפנן דס"ל דא"א לבטלה פי עביד פי האי שמשקרב ממקום הקבלה לזרוק נפסל הגבוח דהא לא עביד הולכה פלל אלא קבלה וזריקה לחוד וצריק להוליק ברגל מעט שיהיה שם הולכה ע"ז.

ולר"ש סגי בלא הולכה פלל. ולפ"ז לא הוי הולכה של"ב דלאו הולכה היא אלא בכה"ג דעומד במקום הקבלה וזורק.

אבל מחבירו לחבירו שפיר הוי הולכה והגבוח פשר דהא עביד הולכה הניפרת וכן אם הליך אפילו פסיעה אחת ג"כ סגי פיון דיש קצת הולכה וא"כ ליפא נפ"מ בהא דאפשר לתקוני ופשיטא פל שהוליק ברגל מעט דהוי הולכה פשרה ולא מיפסיל אלא היכא דלא עביד פלל וממקום קבלה הוליק בידו לזרוק על המזבח פו הנה נראה לדעתו ועי' משנל"מ ז"ל בפ"א הנ"ל שהצריק בזה ג"כ בפ"י דשמעתין ועפ"ז ניקח נמי הא דלענין לקוט לבונה בזה אמרינו במנחות דר' ינאי דפוסל בזה ס"ל הולכה של"ב שמה הולכה.

והרמב"ם ז"ל כ' פן דפסול בזה אע"ג דפסק דהולכה של"ב לא הוי הולכה. ועמד על זה המשל"מ ז"ל בפ"א מה' פסה"מ ע"ש שפכת דלא הוי גרס הא דהולכה של"ב שמה הולכה פמו בטבילת אצבע דלא גרסינן לה לעיל ע"ש.

אלא פיון דלא סגי בלא"ה ע"כ הוי עבודה ונה דוחק לעשות גוסחא נדפשה. אבל לפי הנ"ל ניקח קצת דהא דהולכה של"ב לא הוי הולכה למסקנא היינו דנוקא היכא דהושיט ידו אחר קבלה לזרוק דזה בכלל זריקה היא ולא הוי הולכה.

אבל הולכה דליקוט לבונה שפיר הוי הולכה אפילו של"ב וטבילת אצבע פבר פתבתי לעיל דנ"ל מלשון הרמב"ם דהוי פשעת הגיה. ואפילו אי מטעם הולכה היא היינו משום דכתיב וטבל כו' שוניה רחמנא לעבודה.

ומש"ה בחטאת חיצונות אע"ג דצריק ליקח באצבעו לא הוי עבודה לעצמה פיון דלא פתיב קרא גביה: ובפרק י"ג מה' הנ"ל פתב ג"כ דהולכה של"ב לא הוי הולכה אפי' במקום שצריק להלוק. פגון עומד במקום קיבול ופשט ידו לזרוק ואם חישב בשעת הושיטת יד לא הוי מחשבה והילוק ברגל אפילו במקום שאין צריק להלוק פגון לחוץ מהני ביה מחשבה.

ולפי שיטתו דהולכה פזו פוסלת הגבוח א"כ פשיטא דלא פסלא בה מחשבה. וי"ל דנפ"מ מהא דלא פסלא בה מחשבה ד יכול להחזיר את ידו ולהוליק ברגל ואי הנה פסלא מחשבה תו לא הנה מועיל חזרה.

ועוד יש לדקדק בדבריו ז"ל דלפי מה שנא' בפשיטתו דלרפנן הוי הולכה עבודה שא"א לבטלה א"כ מ"ט דמהני מחשבה בהולכה לחוץ הא זה נודאי אפשר לבטלה. אלא ש"מ דלרפנן אפי' אפשר לבטלה פוסלת במחשבה.

ובת"כ פ' צו גרסינן בד' ר"מ שפוסל בהילוק שא"א לעבודה בלא הילוק ע"ש פרשה ח'. ונה קצת סיוע לדברי הרמב"ם ז"ל ועדיין אין הלכה זו ברורה אצלי עד עמוד הפהן כו': שם גמרא אלא חטאת העוף דפסלא בה מחשבה היכי משפחת לה.

פירש"י ז"ל היכי משפחת לה דפסלה מחשבה בהזניה פדתנו לקמן דמחשבה פוסלת במליקתה ובמציצוי דמה אי חישוב מקמי דליפוק דם היינו בשעת התנהא לא פלום היא דהוי הולכה זוטרתאי נאי בתר דנפק איתעביד מצנתו וכן פירשו התוס' ז"ל בהג"ה בד"ה אלא כו' נאי הולכה זוטרתאי שמה הולכה משפחת לה דפסיל מחשבה בשעת התנהא.

וקשה לפי זה דאפילו אי הולכה זוטרתאי לאו פלום היא היינו אם חישוב על הולכה זו שלא לשמה. אבל אם חישוב בשעת קריבת הפלי להזניה על זריקה שלא לשמה נודאי דמהני מחשבה כמו בכל זריקות ובחטאת העוף נמי בשעת התנהא מחשב הוא שיהיה הזניה שלא לשמה.

ורש"י ז"ל בעצמו כתב פן למסקנא דהולכה זוטרתאי לכ"ע לא פסלא דלאו הולכה היא אלא פולה צורה זריקה. והא לא הוי בדעתיה למיחשב אזריקה כו'.

משמע דאם היה מחשב על זריקה בשעת הולכה זו הוי מחשבה א"כ למה לן לאוקמי פסול דחטאת העוף מדפריש עד דמטא למזבח אפי' קודם לכן מחשב הוא על הזניה כמו על כל זריקות: והתוס' ז"ל בד"ה אלא כתבו דבכל זריקות נמי ע"כ לא חיילא מחשבה אלא מדפריש עד דמטא למזבח אלא דהכא בהזניה דחטאת העוף ס"ד דלא צריף מזבח ומפי פריש איתעביד מצנתו.

וגם זה קשה מ"ש דס"ד הכי בחטאת העוף דלא צריף מזבח. ועוד דמשמע מדבריהם דלבתר דמוקי מדפריש עד דמטא למזבח ס"ל דבחטאת העוף ג"כ בעינן דמטא למזבח וזה לא מוכח מהא דר"ז.

וכמו שפירש"י ז"ל דר' זירא פשיט ליה בחטאות הפנימיות ג"כ אע"ג דלא צריף מזבח אבל הא גופא מה שפירש"י ז"ל לבעיא דר' רמיה בחטאות הפנימיות דנוקא צ"ע דנראה דמבעי ליה בכל זריקות ג"כ.

וכמשמעות לשון הרמב"ם ז"ל בפ"ב מה' פסה"מ ובהזאה דבין הבדים ודפרונכת לכאורה ליכא למיבעי דמפי פריש איתעביד מצנתו פיון דאין צריף נגיעה אלא דקרא דוהזה ונתן בפנימיות כתיב.

ומ"מ קשה אמאי לא יחול המחשבה מקמי דליפוק דם וכן בזריקה קודם שיזרוק בשעת הקרבתו לזריקה אע"ג דלא חשיבא הולכה ואדרבא איכא למימר איפכא דלמאן דס"ל דבכלל הולכה היא עד זריקה ממש.

י"ל דלא מהני בשעת הקרבתו מחשבה לזריקה שלא לשמה דהוי מחשב מעבודה לעבודה מהולכה לזריקה. אבל מאן דס"ל דלאו הולכה היא וצורה זריקה היא אמאי לא תחול מחשבה לזריקה בשעת התנהא או בשעת הקרבתו למזבח לזרוק.

ואפשר לפרש בזה הא דמוקי פלוגתייהו דרבנן ור"ש בהולכה זוטרתאי ולא רציתי להאריף: והתוס' ז"ל בד"ה חטאת העוף פי' דאי הולכה זו דא"א לבטלה הוי הולכה שפיר מחשב מפי נפיק עד דמטא למזבח דלא אפשר לבטל דבר זה.

אבל אי לא חשיבא הולכה הוי כאלו איתעביד מצנתו. ולפ"ז הא דקאמר אי מקמי דנפק דם לאו פלום הוא.

הוא סברא בעלמא דקודם שנפק הדם לא חל מחשבה. אבל פ"י זה צ"ע ג"כ דמאי ענין זה להולכה שלא ברגל.

דקא דס"ד דאיתעביד מצנתו היינו משום דכבר גמר הפהן עבודתו. תדע דאי בהולכה של"ב תליא מילתא ואי הוי הולכה לא איתעביד מצנתו א"כ מאי בעי ר' ירמיה בנקטעה ידו של מזה הא ר' ירמיה משמע דס"ל דהוי הולכה במנחות (דף י"ג) בליקוט לבונה.

וא"כ לא איתעביד מצנתו וצ"ע: שם הולכיכו זר וקחזירו פהן וקחזירו וקחזירו פליגי בה כו' חז אמר פשר כו' דאפשר לתקונה. צריך לדקדק אי דווקא קחזירו פהן ס"ל דכשר.

אבל אם קחזירו זר והולכיכו פהן מודה דפסול. או לאו דווקא קאמר דאפילו קחזירו הזר וקחזירו והולכיכו פהן ג"כ אפשר לתקונה.

ולכאורה מסתבר דאפי' בכה"ג פשר דמאי נפ"מ בחזרה אי ע"י זר הוא או ע"י פהן. ובהולכה של"ב דקי"ל אפשר לתקונה להחזירו ולהוליך ברגל אטו צריך דווקא שיהיה החזרה ג"כ ברגל פ"י דעיקר התיקון הוא לבטל מעשה הזר בהולכתו יבטל ע"י מי שיהוא.

אלא די"ל פ"י דהחזרה הוא עיקר התיקון גם החזרה בכלל עבודה היא ואם נעשית ע"י זר תו לא מהני הולכת הפהן ל וכן באידך בבא הולכיכו פהן וקחזירו וקחזירו והולכיכו זר דרב שימי בר אשי מכשיר לד' הפוסל אם הולכה הראשונה היתה ע"י זר אע"ג דקחזירו והולכיכו פהן.

ה"נ אם הולכה ראשונה היתה ע"י פהן אזלינן בתרה והיה לו להכשיר אפי' אם קחזירו זר וקחזירו והולכיכו. ובגמרא משמע דלא הכשיר אלא אם הולכה השנייה לחוד היתה ע"י הזר.

אבל החזרה ג"כ צריך שתהיה ע"י פהן. וראיתי להרמב"ם ז"ל בפ"א מה' פסח"מ שדעתיהם בבבא קמייטא שהליכה ראשונה והחזרה ע"י זר והליכה שנייה ע"י פהן.

ובבבא שנייה העתיק כדאיתא בשמעתין הולכיכו פהן וקחזירו. נראה לי מדבריו ז"ל דגרס הכי בגמרא בקמייטא הולכיכו זר וקחזירו והולכיכו פהן ומאן דמכשיר מכשיר גם בהא וליכא נפקא מינה בחזרה ע"י מי שתהיה: שם גמרא רבא אמר אף לדברי כו' דקא צריך לאמטויי משמע דאליכא דכ"ע אמר רבא הך הולכה פזו פסולה בזר דקא צריך לאמטויי.

ולקמן מוקי רבא מחלוקת ת"ק ור"א בהולכה זו ור"א ס"ל דאין מחשבה פוסלת בה. וי"ל דלענין זר ס"ל לרבא דכ"ע מודו דפסולה אבל במחשבה ס"ל לר"א דאינו פוסלת פמו הולכה לר"ש דמחשבה אינה פוסלת ובזר פסולה.

ואפ"י מוקי הילוף שאינו צריך להלן דר"א היינו קיבלו בפנים והוציאו לחוץ ופירש"י ז"ל דתו ליכא פלוגתא בזה עם ת"ק ור"ש אבנה קאי ופליג. משמע דהוי גריס ר"א בר"ש במתניתין.

והיינו משום דלא מסתבר לרש"י ז"ל דלת"ק פסול גם בהוצאה לחוץ. והרמב"ם ס"ל דלת"ק פוסל גם במחשב בשעת הוצאה לחוץ.

ולפ"ז קשה דלעיל לרבא בצריף לאמטויי משמע דזר חמור ממחשבה ואע"ג דנפסל בזר לכ"ע אבל לעגנון מחשבה ס"ל לר"א דאינו פוסל. וכן בהולכה אליבא דר"ש בזר פסולה ובמחשבה אינו נפסל.

ואילו הכא בהוצאה לחוץ אליבא דת"ק הוי איפכא דמחשבה נפסל ובזר אינו נפסל. כדמשמע לעיל דלא נפסל אלא אם הליכה ראשונה הנה ע"י זר או הליכה שנייה.

אבל אם לא עשה הזר אלא הסורה לחוד לא נפסל. ואי נימא דבהוצאה לחוץ נמי נפסל בזר מן הדין הנה לפסול הסורה ג"כ ע"י זר דלא גרע מהוצאה לחוץ דנודאי הילוף שלא לצורך הוא.

אלא דלרב שימי בר אשי דאמר לד' הפוסל מכשיר וזר לא פסיל בהולכה שנייה. ע"כ צ"ל דזרות קיל ממחשבה דמחשבה ס"ל לת"ק דנפסל אם חזר והכניסו.

ועוד קשה לי היכי מהני מחשבה בהוצאה לחוץ וכמבואר בתוספתא שלקח להוליה להניחו במקום אחר הא הוי חצי מתיר וגרע ממנו דזה אין בו צורך עבודה כלל. ונהי דלעגנון זרות משמע דנפסל בפסיעה אחת ג"כ וכדאמרינו לעיל דלא שרו בזר אלא מעשה אצטבא בעלמא.

אבל ליפסל במחשבה נראה דאם חישוב על מקצת הולכה לא עדיף ממחשב על סימן אחד בשחיטה ובהדיא אמרינו לקמן (דף ל') דשייכא פלוגתא דחצי מתיר בפסיעות של הולכה ג"כ. אבל דבר זה פלוגתא דר"י ור"ל היא במנחות (דף ט"ז ע"ב) ר"י סבר דהוי פגול בהולכת הקומץ אע"ג דאיכא נמי הולכה בלבונה.

וה"ה דפסיעה אחת ג"כ מהני מחשבה ועי' רש"י ו"ל שכ' שם דהולכה לאו מתיר הוא משום דלא מעכבא דאפשר להושיט זה לזה. וכבר עמד ע"ז המשל"מ ו"ל דהא ר"י ס"ל דהולכה שלא ברגל לאו הולכה היא ע"ש.

ואפילו למ"ד דהוי הולכה א"כ הא גופא הוי מתיר. ועדיפא מינה הוי ליה לרש"י ו"ל למימר דאפשר לשחוט בצד המזבח ולבטלה לגמרי.

אבל לא הוצרך לכ"ז דבלא"ה הולכה לא מיקרי מתיר. וכן קבלה פדאיתא שם במנחות (דף י"ד ע"ב) קבלה והולכה לאו מתירין הם ופירש"י ו"ל שם דאינו אלא צורך זריקה.

והא לא תיקשי למה ליה לר"ל לעיל דפליג אטבילת אצבע משום דכלום למדנו אלא משלמים כו' הא בלא"ה לא הוי אלא חצי מתיר. דהא ר"ל ס"ל דגם בהולכה שייף חצי מתיר די"ל דטבילת אצבע עבודה לעצמה היא ולא מיגררא בתר הולכה פולה ונהיגו משום דכ' וטבל אבל טבילת אצבע דחטאת החיצונות אינה מפגלת.

ואי קשיא איפכא למ"ד הולכה של"ב הוי הולכה ולא שייף חצי מתיר בהולכה. אמאי לא מפגיל נמי בטבילת אצבע דהוי מקצת הולכה וכמו פסיעה אחת דלפי מה שכ' לעיל בהולכה זותרתי כי האי לכ"ע לאו הולכה היא ובכלל זריקה היא ונהדברים עתיקים.

ועדיין לא נתבררו אצלי ככל הצורך עד עמוד הפהן כו': שם ע"ב גמרא לא נחלקו אלא פשהכניסו וזר והוציאו. עי' משנל"מ ו"ל בפיי"ג מהל' פסה"מ שפכת דט"ס הוא וצ"ל ל"נ אלא פשהוציאו וזר כו'.

ולא הבנתי דעיקר המחלוקת הוא משום דכבר הכניסו תחילה בזה ס"ל לר"א דלאו כהילוף הצריף לעבודה הוא אע"ג דחזר והוציאו ומאי קשיא ליה גוססא דילן: שם גמרא הא חזר והכניסו כו' לכאורה ליכא למישמע מינה דמרישא איכא למידק איפכא ונוקא קיבלו בחוץ והכניסו לפנים הוי הילוף הצורף.

אבל הכניסו וחזר והוציאו הכנסה שניה לאו הילוף הצריף הוא. וצ"ל דדיוקא דסיפא עדיפא ליה דאל"כ הוי ליה לאשמעיון רבותא טפי אפילו הכניסו לפנים הוי הילוף שאינו צריף וליפלוג וליתני בדידיה.

אלא ש"מ דנוקא הילוף לחוץ הוא דלא הוי הילוף אבל חזר והכניסו לכ"ע הוי הילוף: הדרן עלה פירקא קמא פרק שני כל הזבחים שקבלו כו'. שם תוס' בד"ה זר כו' הא דלא תנא כו' שתויי יין ופרועי ראש כו'.

ע"ז צ"ק וע"כ צ"ל דהתוס' ו"ל אזלי בהו גוססא דרב אשי דמחלק בין שתויי יין לפ"ר לחילול עבודה איתומב עיין בתענית ובסנהדרין דבמנחות (דף ו') כפלו דבריהם ו"ל וגם שם פתבו פ"ר.

ואע"ג דבפ"ר לא כתב חילול בהדיא מ"מ כיון דבשתויי יין פתיב חילול בהדיא להכי לא חשיב גמי פ"ר דיליף מיניה. ועוד שייך חלל דמחיל עבודה ויתבאר בגמרא בס"ד.

וע"ז תוס' לקמן בד"ה אתנא בק"ו ותראה דאין צריף להגיה בד' התוס' ו"ל: ודרף אגב ראיתי במשנל"מ ו"ל פ"א מהל' פסה"מ שכתב שם אע"ג דע"י הולכת זר הדם נפסל הזבח. אבל ע"י הולכת זר איברים לא נפסל הזבח.

ולא הבנתי דבריו דפסול זבח לא שייך בהולכת איברים דהוא עצמו שלא הוקטרו כלל הזבח פשר ולענין הקטרת האימורים עצמן ליכא נפ"מ דכל הפסולין אם עלו לא ירדו. ומאי קמ"ל בהאי חילוקא בין הולכת דם להולכת איברים: שם תוספות בד"ה טבול יום כו' ומיהו סוגיא דגמרא דלא פנותיה כו'.

משמע מדבריהם דפשיטא להו לר"ע דבלתי מהול מחיל עבודה מדמרבי ליה פטמא ואין זה פשוט כ"כ וכדאמר רבא ביבמות דלר"ע ג"כ לא לכל מילי דמי לטמא. נאטו חייב ג"כ כמו טמא.

ובסנהדרין (דף פ"ג) תנא סתמא בברייתא דבלתי מהול אינו אלא באזהרה ולא אשכחן מאן דפליג ויתבאר לקמן בס"ד: שם תוס' בד"ה אלא למעוטי כו'. האריכו בזה ומסקנתם דבקרא דויגזרו נא' שימוש בטומאה ואכילה בטומאה ומיעוטא דבני ישראל דרשינו כל חד במילתיה לענין אכילה דרשינו למעוטי קדשי עו"ג.

ולענין שימוש דרשינו לזר בני ישראל ולא יחללו. והקשו לפ"ז אמאי לא יליף מהכא אזהרה לאכילה בטומאה.

ותי' דהוי לאו שבכללות דאמי גמי לטמא ששימש וקשה קצת דא"כ מלקות בטמא ששימש ליכא דליכא עליו לאו בפ"ע אלא מקרא דויגזרו. וכמש"כ הרמב"ם בה' ביאת מקדש והוי לאו שבכללות.

ונראה קצת מלשון הרמב"ם ז"ל בפ"ד מהל' ביאת מקדש הלכה א' שכ' שם וכל לאו שחייבים עליו מיתה בידי שמים לוקין עליו עכ"ל. ולמה הוצרך לזה פיון דכתיב לאו בהדיא אלא משמע דאתי לתרוצי הך מילתא אע"ג דלא יחללו הוי לאו שפכלות מ"מ פיון שיהיה בזמן הבית חייב ג"כ לוקה גם על לאו פנה.

וא"כ הדק"ל באכילת קדשים בטומאה ג"כ גילף מאזרה זו דהא איכא פרת גביה. אבל באמת נראה מדברי הרמב"ם ז"ל דלא ס"ל דקרא דויגזרו בזה מייגרי מדלא פתבו בפ"ט מה' ה"ל גבי זר שעבד.

וקא דעבודתו פסולה הוא מק"ו מבע"מ פתנא דבי ר"י וסמך על מש"כ להאי ק"ו מבע"מ גבי אונו וכש"כ דאיכא למילף זר בהאי ק"ו וכמו שיבואר בגמרא. וא"כ אפתי צריך ביאור זש"כ וכל לאו שחייב עליו מיתה בזמן הבית כו' וצ"ל דנהי דעיקר קרא דולא יחללו את שם כו' קאי אשימוש בטומאה מ"מ גם אכילה בטומאה שנ' במקרא שלאחריו ג"כ בכלל ולא יחללו הוא.

ולחכי פתב אע"ג דאין הלוא מפורש כ"כ מ"מ פיון שחייבים עליו מיתה בזמן הבית לוקה עליו. וא"כ י"ל דהא דממעטנו לקמן קדשי עו"ג הוא מבני ישראל דכתיב בפסוק שני גבי אכילה וקא דמיייתי בריש תמורה קרא דויגזרו מיייתי רישא דקאי נמי על סיפא היינו קרא דאכילה אבל מ"מ עיקרו דרישא לשימוש בטומאה אבל בת"כ לא משמע הכי כמו שכ' התוס' ז"ל ושם לא גילף מינה כלל אזרה לטמא ששימש: שם בא"ד הקשו עוד אמאי לא גילף טמא ששימש מאכילה בטומאה דכ' נמי בהאי קרא.

ועוד דלתנא דבי לוי גם נותר בכלל ולא יחללו והוי חילול דרבים וגילף טמא ששימש מינה דבכרת. ותי' דעדיף למילף מחילול דכתוב גבי חיוב ע"ש.

ומתירצא בזה גם קושיותם דנקיש שימוש לאכילה משום די"ל דגז"ש עדיף מהקישא. וכמו שתי' פעין זה בסנהדרין (דף פ"ג ע"א) בד"ה חילול דרבים כו' ועיין שם מהרש"ל ומהרש"א ז"ל: וכתבו עוד דמהאי ולא יחללו דויגזרו ליכא למילף כלל חדא מחבריה פיון דבכלל איכא כל הני שימוש טומאה וזרות ואכילה בטומאה ונותר.

וזר במיתה. וטומאה ונותר בכרת א"כ לא ידעינו טמא ששימש למאן נקיש ולתנא דבי ר"י ל' א"ש.

ולפי מש"כ לעיל דשיטת תלמודין ס"ל דעיקר קרא אתי לשימוש בטומאה ואכילה בטומאה עיקרו מקרא שאחריו. וכן זר לא שמעינו אלא מיתורא דבני ישראל בלא"ה א"ש דלא ילפינו מיניהו וא"ש בזה הך דילף בע"מ ששימש מטמא ששימש וטמא ששימש גופא ילפינו מתרומה ואמאי לא גילף מזר דכ' ביה מיתה בגופיה ולפי ה"ל גיחא ועל תי' שכ' דלא ידעינו למאן נקיש ג"כ קשה למה לן למילף טמא ששימש מתרומה נקיש לזרות דהוי פסול הגוף מפסול הגוף: שם בא"ד ועוד קשה אדנפקא בע"מ חילול חילול מטמא ששימש גילף מאכילת קודש דבכרת וחילול דרבים עכ"ל.

קושיא זו אינה מובנת כלל דהא פריף הש"ס ה"תם בסנהדרין גילף מנותר דבכרת ומשני דפסול הגוף מפסול הגוף עדיף גם מה שכ' דהוי חילול דרבים הך בבע"מ פתיב חילול יחיד ועי' תוס' שם.

ועי' צ"ק שכ' לתרץ בשם התוס' ז"ל וגמרא ערוכה היא: שם בא"ד וקשה לרבינו כו'.
הך קושיא ג"כ אזלי לשיטתם פאן דמבני ישראל דכתיב גפי וינזרו דרשינו הכל זר
ואכילה בטומאה ולא יחללו קאי אפולהו ונותר נמי בכלל ולא יחללו.

וא"כ פי היכי דדרשינו מיעוטא דבני ישראל למעוטי קדשי עו"ג מפרת דאכילה בטומאה
ה"נ דאימעיט נותר. וד' ס' מים קדושים אינו מוכן.

ולפי מה שכ' התוס' ז"ל בסנהדרין שם דעיקר קרא לאו לנותר אתי א"ש: שם בא"ד
ותימא לי כו'. לשיטתם פאן אין פאן תמיה כ"כ דה"ה אי הוי פתיב הך חילול בלשון יחיד
שפיר הוי ילפינו טמא ששימש מזר דהוי פסול הגוף מפסול הגוף והא דילפינו התם
מתרומה היינו לתנא דבי ר"י דלא פתיב זרות בקרא דלא יחללו.

ובלא"ה ג"כ פל היכא דאיפא למידרש דרשינו ולא אמרינו דאתי לגלויי אאחרינא וק"ל.
ובהכי מיתרצא מאי דאיפא למידק לרבנן דס"ל בסנהדרין שם דבע"מ אינו במיתה אלא
באזהרה א"כ גילף טמא ששימש מיניה בגז"ש חילול חילול דג"כ אינו אלא באזהרה.

ואע"ג דהוי חילול דרבים מחילול דייחיד מ"מ פסול הגוף דעבודה מפסול הגוף דעבודה
עדיף כמש"כ התוס' ז"ל שם. אכל לפי הג"ל גיחא דרבנן ס"ל דזרות נמי פתיבי בקרא
דנלא יחללו.

א"כ ילפינו טמא מזר דהוי חילול דרבים בתרנוניהו ושיניהם פסול הגוף דעבודה: שם
תוס' בד"ה אתיא בק"ו מבע"מ מיושב שאוכל כו' כתבו לפרש הא דלא יליף אלא מבע"מ
וטמא ואינו ולא מאינה פסולי דמתניתין לזה כתבו דכל אינה פסולי כמו מחוסר בגדים
ושלא רחויז ידים ורגלים.

וכן שתויי יין ופ"ר פולן לא מחלי עבודה אלא משום דהוי להו פזרים ושתויי יין יליף
ממחוב ומחוב"ב הוי פזר ע"ש. ודבריהם בשתויי יין צ"ע דגביה פתיב חילול בהדיא
פדאייתא לקמן וכי איצטריך למילף ממחוב"ב היינו לעבודה שאין חייבים עליה מיתה
פדאמרינו לקמן.

וצ"ל דכוננתם גם פן הכי דמשתויי יין ליכא למילף כל העבודות ופ"ר אפילו למ"ד
דמיקחל עבודה היינו משום דאייתקש לשתויי יין. ונראה מדבריהם דפרוע ראש מחלי
עבודה אפילו שאין חייבין עליה מיתה.

ולכאורה הוי דבר הלמד בגז"ש דשתויי יין גופיה נלמד בגז"ש ממחוב"ב. והיכי גילף פ"ר
בהיקש משתויי יין הא בעיא דלא איפשיטא לקמן אי דבר הלמד בגז"ש חוזר ומלמד
בהיקש ופולוגתא דאמוראי היא לקמן.

וי"ל פיון דילפינו בהקישא עבודות שחייבין עליה מיתה ילפינו נמי כל עבודות בהאי
הקישא. ומ"מ דבריהם ז"ל בזה צ"ע דהא הך הקישא דפ"ר לשתויי יין אינה אלא
אסמכתא בעלמא וגמרא גמירי דפ"ר במיתה ומיחל עבודה פדאייתא בתענית ובסנהדרין
וע"כ גמירי דמיקחל כל עבודות ואפתי הוי מצי למילף מינה בק"ו לזר.

וי"ל דמחלוקה לא גמרין ומשתייני יין ג"כ בלא"ה ליפא למילף בק"ו דאיפא למיפרף מה לשתייני יין שפון פסול להוראה ג"כ ומינשב לא יליף שפון פסול לעדות ואין זה מספיק דאמאי לא יליף מיושב וחד מהנה כמו מבע"מ וחד מהנה.

ויותר נראה דתנא דבי ר"י ס"ל דחילול עבודה דיושב ג"כ לא שמעינן אלא משום דלעמידה בחרתיו ולא לישובה והוי ליה פנר וכדמשמע לקמן דרבא ס"ל הכי ולא משום דכ' עיכובא גביה דשנה עליו הפתוב.

ובאמת צ"ע דהא אנשפון פנר שנה עליו הפתוב דכמה פעמים נאמר בתורה והקריבו כו' הפהנים ונרקו הפהנים וצ"ע בת"כ בזה: שם בא"ד וצ"ע אמאי לא יליף בק"ו מיושב דאינו במיתה וגם זר אינו במיתה בקבלה ומחללי כש"כ פ"ר דבמיתה דמחללי עכ"ל.

נראה מדבריהם דתרתיה קשיא להו חדא אמאי לא יליף פ"ר בק"ו מור דאינו במיתה אלא בד' עבודות ואפ"ה מחיל עבודה כש"כ פ"ר דחייב מיתה בכל עבודות דמחללי וזה צ"ע דמנלן הא דפ"ר חייב מיתה בכל עבודות.

ובשתייני יין משמע לקמן דאינו חייב מיתה אלא בד' עבודות וה"ה פ"ר דאייתקש לשתייני יין ואע"ג דלא חשיב להו לקמן במתניתין בפ' בתרא דתנן אין חייבין עליהם לא משום זרות כו' אין מזה ראיה דהני חייבים בכל עבודות דה"נ לא חשיב להו קא לענן חילול עבודה ותני נשייר כמש"כ התוס' ז"ל במנחות (דף ו') ועי' בדברי הרמב"ם ז"ל פ"ט מה' ביאת מקדש ובמשנל"מ ז"ל: ומה שהקשו גילף בק"ו מיושב ג"כ אין פאן קושיא כ"כ דהכי גמירי הילקתא דחייבין ולא מחלי עבודה וכמו שכתבו התוס' ז"ל בסנהדרין (דף כ"ב ע"ב) ע"ש.

וגם פתבו. דבריהם פאן שלא במקומן דהכא קיימין דלא ילפינן מיושב כמש"כ ז"ל.

ולקמן בד' רב משרשיא הנה להם להקשות פן. ולפי מה שכ' לקמן דתנא דבי ר"י ס"ל בע"מ ששימש באזרה הוי מצי לאקשויי גילף פ"ר בק"ו מבע"מ דאינו במיתה דבהאי ק"ו קיימינן השתא אבל לענ"ד אין פאן קושיא כמש"כ: שם גמרא דף טז מה לבע"מ שפון עשה בו קרב כמקריב אע"ג דאינתניהו מומין שיש באדם וליתניהו גבי בהמה כדאיתא בפ' מומין אלו היינו משום דמום זה לא שייך בבהמה.

אבל עיקר פסול מום ישנו גם בבהמה הקרב. ולשיטת הרמב"ם ז"ל שם דלא מחיל עבודה אלא מום דשייך באדם ובהמה וכמו שבארתי שם בחידושי א"ש בפשיטות: שם תוס' בד"ה אף אני אביא זר שמונהר כו'.

ומהאי טעמא צריך לקמן בבלתי מהול הילקתא דכל דלא אנשפון אזהרה גביה לא מצינן למילף בק"ו דאיפא למימר טמא בק"צ וכה"ג אוגן יוכיח. וק"ק א"כ מאי קאמר לקמן מנלן דמחלי עבודה פיון דשמעינן אזהרה מפל ערל לב וערל כו' ממילא שמעינן בק"ו מבע"מ דמחיל עבודה וכל שהוא מונהר אע"ג דליפא לאו גמור מ"מ תו ליפא למימר טמא וכה"ג יוכיח ועוד דהרמב"ם ז"ל כתב דבבלתי מהול איפא לאו גמור ולוקה ויתבאר בזה לקמן.

וי"ל דאזנהרה דכל ערל לב כו' אסמכתא בעלמא הוא וגמרא גמירי לה. להכי פריה הש"ס לקמן מנלן דגמירי נמי לאחולי עבודה אימא לא גמירי אלא לאזנהרה אבל לא לאחולי עבודה ולא שינה בזה למילף בק"ו: והתוס' ו"ל בתענית (דף י"ז) הקשו אמאי לא גליף בלתי מהול בק"ו מבע"מ.

ותי' דאיכא למימר חלל יוכיח דאינו אוכל ולא מחיל עבודה. וכבר פתבתי שם בחידושי דכל דבריהם ו"ל צ"ע ע"ש.

אף מש"כ דחלל יוכיח לכאורה יקשה פן על סוגין אמאי לא פריה הכי. אבל באמת ליכא למימר חלל יוכיח דחלל נמי מחלל עבודה ומכרה ה' חילו לא גלפינו אלא אם נודע אח"כ שיהיה בן גרושה כדאימא בקדושין ובפ"ח דתרומות.

אלא דמד' הרמב"ם ו"ל נראה דחלל אינו מחלל עבודה אפילו אחר שנודע שהוא חלל כמבואר בדבריו בפ"ז מה' ביאת מקדש וכמש"כ בזה במ"א הדק"ל אמאי לא קאמר חלל יוכיח. והנה נראה דע"כ תנא דבי ר"י ס"ל כר"א בתרומות דלא דרשינו קרא דכרה ה' חילו דאי דריש להאי קרא א"כ בלא"ה שמעינו מינה דזר בעלמא מחלל עבודה דהא פסול חלל אינו אלא משום דחילל פהונתו ולא גרע מזר.

ואם זר עצמו ירצה עבודתו למה לי קרא בחלל דחילו רצויה אלא שמעינו מינה דזר מחלל עבודה ואיצטריך קרא לחלל פניו דמ"מ זרע פהונה הוא אינו מחלל ולמה ליה לר"ע למילף בק"ו אלא משום דס"ל כר"א דלא דריש להאי קרא ושפיר איצטריך למילף לזר בק"ו דמחלל עבודה: אבל דברי הרמב"ם ו"ל אפתי אין מיושבים בזה דהוא ו"ל פסק כר"י דחלל אינו מחלל עבודה וכ' נמי באונו דילפינו ליה בק"ו מבע"מ שאוכל וכדתנא דבי ר"י לקמן והאיכא למיפרך חלל יוכיח דאינו אוכל ואינו מחלל עבודה.

וי"ל דלא אשכחן בחלל אזהרה מפורשת שלא יעבוד ג"כ ומש"ה לא עבדינו מיניה יוכיח על דבר שמןזהרין בפירושו. תדע דלא חשיב הרמב"ם ו"ל לחלל בחשבון הפסולין לעבודה בסוף הלכות ביאת מקדש ע"ש ובמשל"מ ו"ל בפ"ו שם.

אבל כבר פתבתי במ"א דדברי הרמב"ם ו"ל צ"ע ולא משמע הכי לא במתניתין דתרומות ולא בשמעתא דקדושין ודו"ק: שם תוס' בד"ה מה ליושב כו'. הקשה הר"ר אפרים פהן כו' ולא קושיא היא פניו דגזלן אינו מונהר לא אתי מיניהו כדפרישית עכ"ל.

לכאורה אין זה מספיק דהתם בק"ו דאין אוכל כ' שפיר דאי לא שמעינו אזהרה מעלמא ליכא למילף בק"ו שיהיה מונהר ויחלל עבודה דאשכחן טמא בק"צ וכה"ג אונו דאין אוכלין ומותרין לעבוד לכתחילה אבל הכא דיליף מק"ו מבע"מ דכשר לעדות מחלל עבודה כש"כ גזלן דפסול לעדות שיחלל עבודה א"כ הא גופא גילף שיהיה מונהר לעבוד ויחלל עבודתו.

אבל באמת בלא"ה אין כאן קושיא דפסול גזלן לעדות הוא משום דחשיד לשקר כדבעינו רשע דחמס ולא שינה פלל לעשות ק"ו מחמת חומר זה דפסול לעדות שיפסל נמי לעבודה. וא"ש בזה נמי הא דחשיב במתניתין דבכורות שוטה בהדי הנ"ל דלא מחלי עבודה ואמאי לא גלפינו בק"ו מבע"מ גמור דכשר לעדות ומחלל עבודה כש"כ שוטה דפסול לעדות ומונהר הוא ג"כ כדאימא שם דאינו שונה בזרעו של אהרן.

אָלאַ ונדאי לאו חומר הוא זה מה ששוטה פסול לעדות משום דלאו בר דעת הוא וע"ש מה שכ' בזה להקשות על שוטה אמאי לא פסיל עבודה מטעם אחר ע"ש: ותו איפא למידק למה לו ביושב שינה עליו הפתוב לעכב פיון דאיפא קרא דלעמוד לשרת שמונהר לעבד בועמדה הדר גילף בק"ו מבע"מ דכשר לעדות מחלל יושב שפסול לעדות אינו דין שמשלל.

ולפי מה שפכתבו התוס' ז"ל דבדיעבד יושב פשר לעדות בלא"ה ליפא למילף בק"ו מדפסיל לעדות דדיו לבא מן הדין כו'. וכמו דיושב פשר לעדות בדיעבד ה"נ לענין עבודה והר"ר אפרים בקושיתו ע"כ ס"ל דבדיעבד פסול עדות מיושב.

וא"כ למה שינה הפתוב לעכב ביושב. ע"כ נראה דלא שינה למיעבד פלל ק"ו מחומרא זו דפסול לעדות לענין פסול עבודה דאטו בעבודה נחלק גם כן בין ת"ח לשאר אדם זה לא מסתבר ולמפרך ק"ו הוא דקאמר פירכא זו דאשפחן שם יושב שפסול לעדות ודו"ק: שם גמרא מה לטמא שפן מטמא.

יש לדקדק אמאי לא קאמר בלתי מהול יוכיח ולא הנה בו פירכא שפן לא הותר בבמה דהנה נראה דבלתי מהול פשר בבמה דלא יבא אל מקדשי פתיב. וי"ל דבלתי מהול הלכה היא ואין דנין מהלכה.

ולד' התוס' ז"ל לעיל דלר"ע הני בלתי מהול גם לדין זה כטמא מקרא דאיש איש ממילא דנוהג בבמה ג"כ כטמא ואיפא למיפרך שפן לא הותר בבמה. והא דפסיקא ליה להש"ס דטמא לא הותר בבמה כ' רש"י ז"ל דזה מדתנו בסוף מכילתין הזמן והנותר והטמא שוין בזה ובזה וטמא היינו שימוש בטומאה וכן פי' הרמב"ם ז"ל בפ"י המשנה סוף מכילתין וסיים שם וכן פי' בגמרא.

ויכוננים דברי הבה"ז ז"ל שפון להא דשמעתין. אלא דפשטא דמתניתין משמע באכילה בטומאה כדתנו להני תלתא בהדדי בכל נוכתא פיגול נותר כו' ומגלן דמיירי נמי בשימוש בטומאה.

וי"ל דתרונייהו במשמע בין טמא ששימש ובין אכילה בטומאה פיון דילפינו לקמן לפיגול ונותר בבמה קטנה איפא למילף נמי טומאה בגז"ש דחילול חילול דכל עניני טומאה לא הותרו בבמה: ע"ב גמרא זר יוכיח כו'.

הא דלא קאמר טמא יוכיח כמו לעיל בק"ו דזר מבע"מ ועוד דלמאי דקאמר זר יוכיח ע"כ פליגי האי תנא דבי ר"י אאידך דלעיל דיליף זר מאונן והכא יליף אונן מזר ולמה ליה למיעבד פלוגתא בינייהו לימא דיליף אונן מבע"מ וטמא וזר מבע"מ ואונן.

וי"ל דע"כ ליפא למילף אונן מבע"מ וטמא דאיפא למיפרך מה להנה שפן לא הותרו בבמה תאמר באונן שהותר בבמה להכי איצטריך הכא למילף במה הצד מכלהו מזר ובע"מ וטמא. אבל מתרתי מינייהו ליפא למילף דמבע"מ וזר איפא למיפרך שפן לא הותרו מפלגן ומבע"מ וטמא שפן לא הותרו בבמה.

אלא דאפתי לא הוצרך לזה ולימא דלהאי תנא דבי ר"י באמת אונן אסור בבמה ויליף ליה במה הצד מבע"מ וטמא והא דאמרינו לעיל דתנא דבי ר"י ס"ל דאונן הותר בבמה

היינו למאי דס"ל דאונג נפקא ליה מקרא דןמן המקדש לא יצא כו' ומשמע דווקא במקדש כמש"כ רש"י ז"ל לעיל אבל להאי תנא דבי ר"י דלא נפק"ל אונג מקרא גילף מבע"מ וטמא ויאסר בבמה ג"כ וי"ל דאע"ג דעיקר אזהרה לא מצינו למילף מקרא דןמן המקדש כו' דלא פתיב הא אחר כו' מ"מ זה שפיר ילפינו לבתר דשמעינו מק"ו דמחלל עבודה דלא מחלל אלא במקדש ולהכי נאמר בכה"ג ומן המקדש כו' ולא יחלל הא אחר חילל דווקא במקדש: והרמב"ם ז"ל בפ"ב מה' ביאת מקדש כ' דכל פהו מוזהר שלא לצאת בשעת עבודה אפילו אירע לו אננינות כמש"כ ומפתח אהל מועד לא תצאו ומה שחזר ונאמר בכה"ג ומן המקדש לא יצא כו' היינו גמי הך אזהרה שלא יניח עבודה ויצא אלא דבכהו הדיוט אסור לצאת באמצע העבודה אבל הוא לא יעבוד ואם עבד חילל אבל כה"ג לא יצא וגם מותר לעבוד.

ועי' בדברי הראב"ד ז"ל שם. וקצת סיוע לדברי הרמב"ם ז"ל מהא דיליף בק"ו מרציה שדוחה עבודה כש"כ שידחה שבת שהקשו התוס' ז"ל הא רציה לא דחי אלא בשב ואל תעשה עיין בריש יבמות ובסנהדרין.

ולד' הרמב"ם ז"ל הוי פעין קום ועשה דהא היציאה בשעת עבודה במלקות ומיתה היא ורציה דוחה אותה ומוציאין אותו ואין פאן מקומו בזה. ומ"מ לפי דבריו מוכח מהאי קרא דהדיוט אונג חילל.

ואפ"ה פתיב שם מנין לאונג שמחלל עבודה דיליף בק"ו מבע"מ וגבי זר לא פתיב כלל מהיכא ילפינו דמחלל עבודה וכבר פתיב דנראה דסמיה אהאי ק"ו. וי"ל דלדבריו א"ש הא דאמרינו מי פתיב הא אחר כו' דאי לאו ק"ו ה"א דאתי קרא הכא לגלויי דלא נאסר לצאת אלא בשעת עבודה וכדילפינו מזה בת"כ פ' שמיני ועי' בקרבן אהרן ובפ' אמור ודו"ק: שם תוס' בד"ה שם טומאה מיהא כו' וא"ת מה להנהו כו' ונראה דלא שייך למיפרה האי פירכא דבאמת גם מיתה הוי ילפינו בהאי ק"ו אלא דאין עונשין מה"ד וכינון דלא פתיב ביה פטור מיתה בהדיא לא עבדינו מיהו פירכא וק"ל: שם תוס' בד"ה אתיא מיושב תימא מה ליושב שפן לא הותר מפללו.

תמיה זו גדולה היא דהא משמע דרב משרשיא לא ניחא ליה בק"ו מבע"מ והנהו משום הך פירכא שפן לא הותרו מפללן אצל כה"ג כו'. וכדדנייקינן לעיל לרב משרשיא דס"ל דיושב פשר בבמה מדלא ניחא ליה בק"ו דבע"מ.

וא"כ מאי אהני ליה ק"ו מיושב פיון דאיכא למיפרה הך פירכא גופא שפן לא הותר מפללו. וי"ל דרב משרשיא דס"ל דאונג לא הותר בבמה לא חשיב יושב לא הותר מפללו יותר מאונג דאונג הותר מפללו אצל כה"ג אבל לא הותר בבמה ויושב נהי דלא הותר בכה"ג אבל הותר בבמה.

אבל מבע"מ וטמא ליכא למילף דהם לא הותרו כלל בקרבן יחיד לא במקדש ולא בבמה. ומזר לא יליף פיון דזר גמי מיושב אתי עדיף ליה למילף פרונייהו מיושב.

אלא דא"כ מטמא אמאי לא יליף אונג דנהי דטמא לא הותר מפללו בקרבן יחיד הלא מצינו חומר באונג בקרבן ציבור דאונג לא הותר בציבור וטמא הותר בציבור. דרבא דאמר דבקרפן ציבור מרצה באנינות איתומב לקמן ואפילו לרבא משמע דאינו אלא

מְרַצָה אֶבֶל לֹא הוֹתֵר לְכַתְחִילָה וַיִּתְבָּאֵר לְקַמֵּן בְּזָה וְעַי' בְּחִידוּשֵׁי סוּטָה מֵה שְׁפַתְבִּתִּי בְּזָה דְאִמַּאי לֹא פְרִיָדָה מֵה לְיוֹשֵׁב שְׁכֵן פְּסוּל לַנ"כ ע"ש: שֵׁם תוֹס' בַּד"ה אֶבֶל בְּקֶרְבֵן צִיבּוֹר מְרַצָה.

וְהִקְשׁוּ מִחֲטָאת דְאֶהָרֵן דְּהוּי קֶרְבֵן צִיבּוֹר וְאִמְרִינֵן דְאֵם הִקְרִיבוּהָ בְּאַנְיָנוּת פְּסוּלָה. וְתִי' כִּינֵן דְלֹא יִלְפִינֵן אֶלָּא מִטְּוִמְאָה דִּינֵן דְאִינָה מְרַצָה אֶלָּא בְּאִימּוּרִים כּו' וְלֹא הִבְנִיתִי דְבִרְיָהֶם ז"ל דְּהָא דְלֹא הוֹתֵר אֶכִּילָה בְּטוֹמְאָה הִינֵנו מְשׁוּם דְאֶכִּילַת קִדְּוִשִׁים לֹא מְעַכְבָּא וְלֹא הוֹתֵר אֶלָּא עֲבוּדַת דָּם וְאִימּוּרִים וְהָכָא יִלְיָף דְקֶרְבֵן צִיבּוֹר הוֹתֵר לְהִקְרִיב בְּאַנְיָנוּת ג"כ וְא"כ מֵאִי קָאֵמֵר שְׁמָא גַּפְסָלָה מִפְּנֵי שְׁהִקְרַבְתֶּם אוֹנְגִים הָא הִקְרַבָה לֹא פְסוּלָא וְכִינֵן דְהִקְרַבָה לֹא פְסוּלָא מִמִּילָא מוֹתְרִין הִיוּ בְּאֶכִּילָה ג"כ לְמ"ד אַנְיָנוּת לִילָה דְרַבְּנֵן וְלְמ"ד אַנְיָנוּת לִילָה דְאוֹרֵייתָא שְׁאֵלָה אַחֲרֵיתִי הִיא שְׁמָא נְשַׁרְפָה מִפְּנֵי מְנִיעַת אוֹכְלִים.

אֶלָּא צ"ל דְרַבָּא ס"ל דְמִפְּנֵי טוֹמְאָה נְשַׁרְפָה אוּ מִפְּנֵי אַנְיָנוּת נְשַׁרְפָה וְדַרְשָׁא דְאַנְיָ הִקְרַבְתִּי לֹא שְׁמַעִינוּ מִינָה אֶלָּא אֲזַנְהָרָה כְּדַפְּנִי רַש"י לְתַנָּא דְבִי ר"י וְרַבָּא לֹא יִלְיָף בַּק"ו אֶלָּא דְמְרַצָה בַּק"צ אֶבֶל לְכַתְחִילָה מוֹדָה דְאָסוּר אֶפְיָלוּ בְּקֶרְבֵן צִיבּוֹר.

אֶלָּא דַּא"כ לֹא אֲתִי שְׁפִיר ק"ו דְרַבָּא מִטְּוִמְאָה כִּינֵן דְאֶשְׁכַּחֵן חוֹמֵר בְּאוּגֵן דְמוֹנְזָהָר גַּם בַּק"צ תּוֹ לִיכָּא ק"ו שְׁלֵא יִחַלֵּל בַּק"צ. תַּדַּע דְאֶטּוֹ לְתַנָּא דְבִי ר"י דְיִלְיָף חִילּוּל דְאוּגֵן בַּק"ו מִבַּע"מ וְטָמֵא א"כ נִימָא דְהוּי כְּטָמֵא דְאֲתִי מִינָה מֵה טָמֵא אִינוּ מְחַלֵּל בְּצִיבּוֹר ה"נ אוּגֵן אֶלָּא וּנְדָאִי כִּינֵן דְאֶשְׁכַּחֵן אֲזַנְהָרָה גַּם בְּצִיבּוֹר ה"ה דְמַחְלֵל ג"כ בְּצִיבּוֹר.

אֶלָּא ע"כ רַבָּא ס"ל דְמִפְּנֵי טוֹמְאָה נְשַׁרְפָה וְחִילּוּל דְאוּגֵן נַפְק"ל מִקְרָא דוֹמֵן הַמְקַדֵּשׁ כּו' הָא אַחֲרָ שְׁלֵא יִצָּא חִילּוּל וְכָא לְלַמֵּד בַּק"ו דְבְּצִיבּוֹר יוֹתֵר לְגַמְרֵי כְּמוֹ טָמֵא וְהָכִי נִקְטַת הַש"ס לְהַדַּר דְרַשָׁא בְּאוּגֵן בְּסִנְהֶדְרִין סוּף פ' הַנְּחֻנְקִים: שֵׁם תוֹס' בַּד"ה וְמֵה טוֹמְאָה תִּימָא כּו' תֵּאמֵר בְּאַנְיָנוּת שְׁלֵא הוֹתֵר.

לְכַאוּרָה לְהֵאִי ק"ו דְרַבָּא דְיִלְיָף אַנְיָנוּת מִטְּוִמְאָה דְהוֹתְרָה בְּצִיבּוֹר כִּי הִכִּי דְאֶכִּילַת פְּסַח הוֹתְרָה בְּטוֹמְאָה וּמְשׁוּם דְאֶכִּילְתוּ עֵינָר מְצֻנּוֹת ה"נ דְהוֹתֵר בְּאַנְיָנוּת בְּרוּב צִיבּוֹר וּמֵהִיכָּא פְּשִׁיטָא דְבְּאַנְיָנוּת לֹא הוֹתֵר בְּאֶכִּילָה.

וַי"ל כִּינֵן דְעֵינָר ק"ו הוּא מְהָא דְכַה"ג הוֹתֵר לְהִקְרִיב אוּגֵן אֶבֶל אִינוּ אוֹכֵל ה"נ בְּקֶרְבֵן צִיבּוֹר לֹא הוֹתֵר בְּאֶכִּילָה וְעֵינֵן בְּכַה"ז וּבַצ"ק: דָּף יז ע"א תוֹס' בַּד"ה טְבוּל יוֹם מְנַלָּן. הֶאֱרִיכוּ ז"ל בְּקוֹשְׁיּוֹת בְּזָה נֶאֱבָאֵר דְבִרְיָהֶם ז"ל וְסִדְרֵן בְּקֶצְרָה.

הִקְשׁוּ לְמָה לִי קָרָא לַט"י וְאִמַּאי לֹא יִלְפִינֵן מוּבָא הַשְּׁמֵשׁ וְטָהַר מְפָלֵל שְׁהוּא טָמֵא כְּמוֹ בַּמַּח"כ. וְתִי' דְאִיכָּא לְמַדְרַשׁ וְטָהַר טָהַר יוֹמָא וְכֵן הוּא הָאָמַת פְּדֵאִיתָא בְּרִישׁ בְּרַכּוֹת.

וְהִקְשׁוּ מִקְרָא דְנִגְיַעַת פְּלִים דְכְּתִיב בְּמִים יוּבָא וְטָמֵא עַד הָעֶרֶב וְטָהַר מְפָלֵל שְׁהוּא טָמֵא. וְלָזָה תִּירְצוּ דְאִי לֹא דְכְּתִיב קָרָא בְּטְבוּל יוֹם דְמַחְלֵל אַע"ג דְקִלְיִשָׁא טוֹמְאָתוֹ לֹא הוּי דְרַשִׁינֵן לְהֵאִי דִּיּוּקָא וְטָהַר מְפָלֵל כּו' לֹא בַט"י וְלֹא בַמַּחו"כ וְכִינֵן דְגִלִּי רַחֲמָנָא בַט"י דְרַשִׁינֵן נְמִי בַמַּחו"כ לְהֵאִי דִּיּוּקָא.

והקשו תו אפתי ל"ל קרא הא טבול יום נקרא טמא בפירושו בהאי קרא וטמא עד הערב. ותו דמהאי קרא דכלים לא מצינו למילף לעבודה ואכילת קדשים דלא שייכא בכל ויהכי איצטריך קרא בעבודה לחוד ובאכילת קדשים לחוד ולא ילפי מהדדי.

אבל מוטהרה דילדת ילפינו תרנוניהו אכילת קדשים וחילול עבודה דשייך נמי גבי אשה דכשינה לשחוט קדשים ואין זה מוכן קצת דשחיטה לאו עבודה היא וכשינה בכל הפסולין ואפתי היכי שייך חילול עבודה באשה והבה"ז ו"ל פתב דשייך בה חילול פששחטה מחו"כ ונגעה בפשר.

וגם זה אינו מוכן דאם נגעה בפשר מה ענין זה לחילול עבודה בלא"ה נפסל משום שנטמא הפשר. וגם ד' הצ"ק ו"ל אינו נראין ע"ש: והקשו עוד דגבי זב וזבה כו' פתיבי כמה פעמים ורחץ כו' וטמא עד הערב אלמא דט"י מקרי טמא בפירושו ואפתי ל"ל דר' סימאי וקרא סתמא פתיב ושמעינו עבודה ואכילת קדשים.

ועוד דלענין ביאת מקדש למה לי קרא לטבול יום ומחו"כ פיון דהוי טמא לעבודה ולקדשים גילף ביאת מקדש מינייהו ועוד דאין צריך למילף אלא מגופא דקרא שמעינו דמיקרי טמא לכל מילי גם לביאת מקדש.

וע"כ עיקר גושיתם אט"י למה לי קרא בביאת מקדש או דגילף מינייהו מעבודה ואכילת קדשים או מגופא דקרא דאיכרי טמא לכל מילי. ותמהו עוד במחו"כ ונדאי לא צריך קרא בביאת מקדש פיון דשמעינו טבול יום ממילא ילפינו מחו"כ מוטהרה כמו פאן לענין עבודה.

ואין לתרץ גושיתם זו דאי לא פתיב אלא חד קרא הוי מוקמינו ליה במחו"כ דמחוסר מעשה דא"כ הוי ליה למימר איפכא כו'. ויש לדקדק דהיכא ס"ד למימר דמסתבר לאוקמי יותר במחו"כ א"כ הכא בעבודה מנלן דקרא דקדושים יהיו מייירי בט"י דילמא אתי למחו"כ דהא אפתי לא ידעינו לתרנוניהו דמוטהרה לחוד לא שמעינו כמש"כ ו"ל ואימא דאתי קרא דקדושים יהיו למחו"כ וט"י מנלן וקרא דוטהרה לא דרשינו פלל.

וי"ל דמסתבר לאוקמי בט"י מידי דפסיל בתרומה. ומהרש"א ו"ל בפ' הנשרפין (דף פ"ג ע"ב) הרגיש בזה ג"כ ע"ש וקא דלא ניחא ליה למימר כמש"כ דמסתבר לאוקמי במידי דפסול בתרומה היינו משום דמחו"כ לא אימעטי מפני זה כמש"כ התוס' לקמן בד"ה דגמר.

אבל אין זה מוכרח דמ"מ מסתבר לאוקמי במידי דפסיל בתרומה ועי' צ"ק בזה. וכו' לתרץ גושיתם זה דלענין ביאת מקדש לא ילפינו מחו"כ מוטהרה משום דקרא מייירי בטומאת מת ומחו"כ לא שייך במת.

וכ' עוד דגושיתם מטבול יום דלמה לי קרא בביאת מקדש ג"כ יש לתרץ בדרף זה דגבי ביאת מקדש פתיב ולא יתחטא. וילקמן יבואר עיקר דבר זה אי פל הני תלת עבודה ואכילת קדשים וביאת מקדש שוין כדינו לענין טומאה כמו שיתבאר באורף.

ובכ"ז לא תי' גושיתם מהא דכתיב כמה פעמים ורחץ כו' וטמא כו' הרי דמיקרי טמא ולמה לי הא דר' סימאי גבי עבודה ועמדו בתמיהתם בזה. אבל מד' בסנהדרין שם כ' תי'

זה דאי לאו דר' סימאי לא הוי שמעינן לא טבול יום ולא מחו"כ אחר קושיתם מהא דכתיב בגי'עה במים יובא וטמא עד הערב וטהר.

וע"ז תי' דאי לאו דר' סימאי לא הוי שמעינן משמע דאפילו מהא דמיקרי טמא בפירוש ג"כ לא הוי שמעינן אי לאו דר"ס. וכן מסתבר דנהי דמיקרי טמא מ"מ באזקרת טמא ששימש לא נאמר לשון טומאה אלא וינזרו כו' ולא יחללו א"כ מסתברא לאוקמי אדחמירי דהינו טמא מש.

אבל ט"י ומחו"כ לא שמעינן אבל השתא דגלי קרא דלאו דווקא טמא מש ואיתרבי ט"י ה"ה מחו"כ דבכלל זה: ומה שכ' עוד ובא השמש וטהר איצטריך משום דכ' בש"ך כו' לא ידענא למה הוצרכו לזה דהא וטהר לפי האמת משמע טהר יומא.

ועוד דהא פבר שמעינן דאפילו פלי טבול יום מקרי טמא כמש"כ וטמא כו' וטהר מפלל שהוא טמא כמש"כ לעיל. ועי' צ"ק מה שכ' מהא דדרשינן ביבמות וטהר למפרע ולא עיין במהרש"א ז"ל ע"ש: והרמב"ם ז"ל פתב בפ"ד מה' במ"ק דט"י ששימש עבודתו פסולה וחיוב מיתה מקרא דר"ס דלמדו מפי השמועה שזה אזהרה לטבול יום שעדיין טמא הוא שנא' ובא השמש וטהר מפלל שעדיין לא טהר.

אבל מחו"כ אע"פ שעבודתו פסולה הרי זה פטור ומנין שעבודתו פסולה שנא' וכפר עליה וטהרה מפלל שעדיין לא נגמרה טהרתה עכ"ל. נראה מדבריו דמהני קראי לחוד לא שמעינן אלא פסול עבודה לחוד אבל לא אזהרה למלקות ולא חיוב מיתה.

ולחכי איצטריך לר"ס קרא לט"י לחודיה דאם עבד חילל וממילא ילפינן חילול חילול למיתה. אבל מחו"כ לא שמעינן אלא דעבודתו פסולה אבל אזהרה ומיתה לית ביה.

ולשיטתו א"ש קושית התוס' ז"ל. אבל פבר עמד ע"ז הראב"ד ז"ל מהא דבבב"יתא דסנהדרין מבואר דמחו"כ ג"כ במיתה ויתבאר בזה לקמן בשמעתינן בס"ד: שם תוס' בד"ה רמז לט"י כו' הוי מצי למילף בק"ו מיושב כו'.

לכאורה אין פאן ק"ו דלא מצינו דהוזהר על ט"י וכל שאינו מוזהר לא ילפינן בק"ו פמבואר לעיל ולשיטת הרמב"ם ז"ל בלא"ה ניחא דעיקר קרא אמי לאזהרה למלקות ולמיתה. והא דפשיטא ליה דמחו"כ מחלל עבודה יש לומר דמקרא דוכפר עליה כו' וטהרה לא שמעינן אלא דאיסורא איפא משום שלא נגמרה טהרתו ונהדר ילפינן חילול עבודה בק"ו מיושב או בעל מום פי היכי דילפינן אונו בהאי ק"ו: שם גמרא למה לי דכתב רחמנא בטמא וט"י ומחו"כ כו' יש לדקדק היכן מצינו קרא יתירא במחו"כ הא לא פתיב אלא האי קרא דוכפר עליה הפהו וטהרה דילפינן מינה ג"כ דמחו"כ אסור באכילת קדשים ואיסור ט"י לא נאמר באכילת קדשים.

ועוד דאי לא פתב רחמנא וטהרה מפלל שהוא טמא לא הוי ידעינן פלל דאיפא סרף טומאה במחו"כ והיכי שייך למילף מט"י דמיקרי טמא כמש"כ ובא השמש כו'. והנה נראה דעיקר דיוקא דרבה הוא על קרא דר"ס בט"י למה לי גילף ממחו"כ.

ואגב עביד הש"ס צריכותא בכולהו ומסקנת הקושיא אלא לא ליכתוב בט"י ותייתי מהנהו וזה עיקר קושיתו ומה שפי' התוס' ז"ל דהקושיא היא ליכתוב בהדיא מ הוא דחוק דבמאי

עדיפא למיכתב במחו"כ מט"י פיון דליפא קרא יתירא אלא י"ל דט"י לא ילפינו מוכא השמש וטהר מפלל שהוא טמא דזה נאמר גבי תרומה וקדשים מתרומה ג"כ לא ילפינו ולהכי קשיא ליה גילף ממחו"כ פיון דאשפחון מחו"כ דמיקרי טמא לעגון קדשים ט"י גילף מיניה ג"כ.

והא דלא ניקא ליה למילף ממחו"כ לחודיה ומטמא ומחו"כ ניקא ליה הוא ג"כ דרף שקלא וטרנא בעלמא נהי דלא מצית למילף ממחו"כ לחוד שיש לו חומר דמחוסר מעשה. אבל פיון דפסולו משום דעדיין טומאתו עליו פדכתיב וטהרה מפלל כו' אע"ג דכבר קלישא טומאתו גילף נמי ט"י מיניהו.

ומשני קסבר ר' סימאי מחו"כ דזב פזב דמי ולא קלישא טומאתו כ"כ פן הנה נראה לפרש סוגין. אבל מדברי התוס' ז"ל נראה דגרסי קסבר רבה וכן משמע בכריתות (דף י'): אבל לדברי הרמב"ם ז"ל שחילק בין ט"י למחו"כ דט"י במיתה ומחו"כ אינו במיתה.

קשה טובא היכי ס"ד למילף ט"י ממחו"כ פיון דלא שווו בדינייהו. ואי לאו דמסתפינא הייתי אומר דגרסתו הנה קסבר מחו"כ דזב לאו פזב דמי והיינו דאין עליו חומר זב שיהיה במיתה כמו זב ולהכי איצטריך קרא בט"י אבל שיטת הרמב"ם ז"ל נפלאה היא בהני תלתא דיני אכילת קדשים וביאת מקדש ועבודה בטומאה דלא השווה שיטתו בכולהו דבאכילת קדשים כתב בפ"ח מה' פסהמ"ק דט"י ומחו"כ אינו אלא במלקות ולא בכרת וגילף מקרא דטומאתו עליו דכתב גבי פרת מי שפל טומאתו עליו פרט לט"י ומחו"כ.

ולעגון ביאת מקדש בפ"ג מה' ביאת מקדש כתב דט"י במחנה שכינה בכרת ומחו"כ גם מלקות אין בו. ומדוע לא השווה קודש למקדש כמו שהשווה שניהם דאין חייבים פרת אלא על טומאות של תורה כמבואר שם בפ' י"ח הג"ל.

וד' הכ"מ ז"ל שם שכתב דהרמב"ם ז"ל מפרש הא דתנו בפ"ה פ' י"א דלאחר ביאת מים נמי חייב היינו מלקות אינו מוכן דהא כתב בהד"א בפ"ב הג"ל דחייב פרת על ביאת מקדש. ולעגון טמא ששימש חילק ג"כ בין ט"י למחו"כ ולא ביאר אם הוא במיתה על פל הטומאות או ג"כ דווקא על טומאות המפורשות בתורה.

ומהא דפריף ר"ז בשבועות טמא ששימש היכי משפחת לה דלא ליחייב על ביאת מקדש משמע דטמא ששימש ג"כ אינו חייב אלא בטומאה של תורה דאל"ה משפחת לה בפשיטות שהיה טמא בשאר טומאות ואי חילול עבודה ג"כ דווקא בטומאות המפורשות בתורה אבל שאינו מפורשות לא מחלי עבודה.

א"כ איפא פירכא על ק"ו דריש פירקין מיושב ובע"מ דהא אשפחון טמא בטומאה זו שאינו אוכל דנהי דכרת ליפא אבל איסורא איפא כמבואר בד' הרמב"ם ז"ל ואינו מחלל עבודה ה"נ אונן או זר ונראה דבכל הטומאות איפא מיתה וחילול עבודה פיון דילפינו ליה חילול מתרומה ובתרומה ונדאי משמע דליפא נפ"מ ובכל הטומאות חייב מיתה.

ובדין ט"י בתרומה אי תיב לא נאמר הדבר מפרש בדברי הרמב"ם ז"ל בפ"ז מהל' תרומות ומסתימות דבריו נראה דתיב מיתה. וכן נראה מהא דט"י ששימש במיתה וילפינו חילול חילול וכמש"כ התוס' בשם הר"ר חיים ז"ל.

וא"כ מצינו קולא בקודש מבתרומה דבתרומה ט"י במיתה ובקודש אינו אלא בלאו והדברים פליאים ומה שהיקל במחו"כ ששימש דאינו במיתה כפר הקשה עליו הראב"ד ז"ל מהא דבסנהדרין חשיב לה בכלל אלו שבמיתה.

והיותר פלאי דבה' סנהדרין חשיב ליה בכלל לאוין שהיה בהם מיתה בזמן הבית ע"י שם בפ"ט מש"כ הכ"מ בשם הר"י קורקס. ולפי מש"כ בגירסתו מבואר פן בשמעתי ור' סימאי ג"כ הכי ס"ל דמחו"כ לאו פטמא גמור הוא אלא דבסנהדרין שם מיתי הש"ס לקרא דר' סימאי לט"י אע"ג דחשיב התם בפרייתא מחו"כ ג"כ בכלל אלו שבמיתה: וילענן ביאת מקדש שכ' ג"כ דמחו"כ אין בו פרת גם בזה עמד הראב"ד ז"ל.

והתוס' ז"ל לקמן הקשו ג"כ על דברי רש"י ז"ל לקמן דלמ"ד לאו פזב דמי אין בו פרת באכילת קודש מהא דתנן בפלים פ"א למעלה ממנו עזרת ישראל שאין מחו"כ נכנס לשם ותיב עליו חטאת אלא דבר פרת הוא.

ומהא לא תיקשי דתיבין עליו חטאת לא קאי אמחו"כ אלא אכל הטמאים וקמ"ל דעזרת ישראל למעלה מעזרת נשים בהני תרתי דמחו"כ אסור ליכנס לשם וגם תיבין עליה חטאת אם נכנסו בטומאה דמחנה שכינה היא ואדרבה מהא משמע דמחו"כ ליכא פרת דאינו נכנס לשם משמע איסורא בעלמא ואי בר פרת הוא אמאי לא עשו מעלה לאוסרו גם בע"נ כמו ט"י וכן פי' שם הר"מ והרע"ב ז"ל.

אבל מהא דלקמן ריש פל הפסולין דקרי ליה בפשיטות עשה שיש בו פרת וכן מפרייתא דמנחות קשיא טובא וע"כ צ"ל דאתיא כמ"ד פזב דמי וכמש"כ הכ"מ ז"ל ובחידו' גזיר (דף מ"ה) הארכתי קצת בזה ע"ש: ובאכילת קודש שם פתב דילפינו מוטומאתו עליו מי שכל טומאתו עליו לא נודע מקומו איו והמפרשים ז"ל לא כתבוהו.

אבל זה ג"כ קשה מה שכ' דמחו"כ בביאת מקדש גם מלקות ליכא ובאכילת קדשים איכא מלקות ומ"ש דהא פולהו מחזד קרא נפקא מקרא דוכפר עליו הפהו וטהרה דמוקמינו ליה ביבמות לאכילת קודש.

וכן איסור ביאת מקדש מהאי קרא הוא כמש"כ הרמב"ם ז"ל בפ"ג מה' ביאת מקדש הלכה ז. ועוד דבגמרא נפק"ל מחו"כ בביאת מקדש מעוד טומאתו בו.

וילזה י"ל דאתי כמ"ד פזב דמי אבל למ"ד לאו פזב דמי ליכא אלא איסורא מקרא דוכפר כו' וטהרה. אבל מלקות באכילת קודש מנלן פיו דג"כ מהאי קרא נפקא.

וגם לזה יש לומר פיו דמיקרי טמא קרינו ביה והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל כדאמרין בפ' הערל דמש"ה ליכא למימר איכא דמחו"כ מותר בקדשים וזה לאו הוא ומש"ה לוקה. אבל מהא גופא קשה לד' דע"כ הא דאמר קרי ביה והבשר אשר יגע כו' ל"ד הוא דזה בטומאת בשר פתיב וע"כ קרי ביה וטומאתו עליו קאמר והוא ז"ל דריש מוטומאתו עליו מיעוטא.

וי"ל דאדרבא מש"ה קאמר רבא להאי קרא דוהבשור אשר יגע כו' משום דמנוטומא אתו עליו אימעיט מחו"כ אלא מתורת ק"ו אתינן עליו אם קרינו ביה והבשור כו' ותייב הוא על טומאת בשור אם נגע בו מחו"כ כש"כ דאית ביה לאו בטומאת הגוף.

ועדיין אין זה מספיק דק"ו פריכא הוא דהא טומאת בשור עבר בלאו בכל טומאות ואפילו בשלישי ואילו לטומאת הגוף אינו תייב מלקות אלא אם נטמא בטומאה של תורה שתייבין עליה על ביאת מקדש וה"נ מחו"כ מנלן דלקי על טומאת הגוף: ואחרי העיון בד' הרמב"ם ז"ל נראה דבכל איסורי טומאה לא היה תייב מלקות או מיתה אלא בטומאה המפורשת בתורה גם לענין טומאת בשור.

אבל טומאה שאינה מפורשת בתורה אלא מן הסבלה בכלל טומאה מד"ס היא ואין עליו מלקות ולא מיתה לא בטומאת בשור ולא בטומאת הגוף ולא בשמימוש בטומאה ולא באכילת תרומה וכל שעיקר הטומאה אינה אלא מד"ס לא היה בה אלא מפת מרדות ואפילו איסור תורה לא שמעינן בהו.

ולפ"ז אין לעשות יוכיח בק"ו דלעיל מזה וכמו שדקדקתי לעיל משום דאין בו אזהרה אלא דקשה הדבר לומר פן דאטו ברביעית דם ג"כ לא שייכא טומאת בשור וטומאת הגוף לא בתרומה ולא בקודש ולא בשמימוש בטומאה כיון דאין הנזיר מגלח עליה.

ובחידושי נזיר הארכתי ג"כ בזה ולא יצאתי עדיין חובת העיון בזה כי מעיין גדול הוא ובמקום אחר יבואר עוד בס"ד: ע"ב תוס' בד"ה קסבר כו' ומיהו פלוגתא דאמוראי כו' ואיכא מ"ד לענין מלקות כו' לנוגע בקודש דליכא אלא לאו אע"ג דאל המקדש כו' הני בכרת משמע דמיתתי חד מ"ד דלא ס"ל הקישא דקודש למקדש ואין זה מוכן דהא ר"ל מוקי התם נמי לאכילה מדאיתקש קודש למקדש וכולהו ס"ל האי הקישא וכבר כתבתי לעיל בדברי הרמב"ם ז"ל בזה.

ורבינא דמוקי התם לענין מלקות איתמר לא מחייב אביאה במקצת אלא מלקות כמו בגניעה דקודש. ולידידיה ג"כ לא שמעינן דלא ס"ל הקישא דקודש למקדש ע"ש לקמן: שם בא"ד ומפרש הר"ר חיים כו'.

ע"י בד' התוס' נזיר (דף מ"ה) ובמה שכתבתי שם בחידושי באריכות וע"י בד' המפרשים בזה גם מש"כ לעיל דסוגיא דנזיר ס"ל לכ"ע מחו"כ דזב לאו כזב דמי תמצא מבואר שם גם מש"כ ועוד דנפ"מ לענין טומאה דחוויה בצייבור היינו פהו בקרבן צייבור כמבואר שם בש"מ ז"ל.

והנה נראה דעיקר הך סברא דמחו"כ דזב כזב דמי מסברא קים ליה הכי בטומאה הינוצא מגופו דלא קלישא טומאתו עד אחר כפרה. ומטעם זה לא יאכל בפסח הבא בטומאה דאיזה דרשא מקרא לזה לא שמעינן דאי מהא דאיתרבי לכרת על ביאת מקדש הא טבול יום ג"כ איתרבי לכרת אפילו ט"י דמת.

וא"כ היה נראה דהא דמשמע הכא דט"י קיל ממחו"כ היינו דווקא ט"י דמת ושרץ אבל ט"י דזב בעל ב' ראיות לא איצטריך קרא דשפיר ילפינן מטמא ומחו"כ דט"י דזב נמי כזב דמי. ואדרבה בכריתות שם איכא מ"ד דטבול יום דזב כזב דמי ומחו"כ לאו כזב דמי.

וא"כ רבא דס"ל הקא דמחו"כ דזב פזב דמי כל שפן ט"י דזב אלא דמפריתות אין ראיה דהתם הוי ט"י ומחו"כ ט"י ארוף דיוולדת. ומ"מ מסתברא דטבול יום גרע ממחו"כ פיון דלאו מתמת הך סברא דמתוסר מעשה אמרינן דמחו"כ עדיף אלא משום דזב תמור וכ"ז שלא נטהר לגמרי חומר זב עליו ה"נ טבול יום שלו דהוי פזב.

אלא דלקמן לא משמע הכי כמו שיתבאר: שם גמרא מאי לאו בהא קמיפלגי מ"ס מחו"כ דזב פזב דמי כו'. משמע מהא דלא פליגי יוסף הבבלי אלא במחו"כ אבל ט"י אפילו דזב בעל ב' ראיות מודה דכשר ואלו פזב דמי ומחו"כ הוא דס"ל פזב דמי ות"ק ס"ל דלאו פזב דמי.

ופי' התוס' ז"ל דילפינן מחו"כ בק"ו מט"י שאסור בתרומה וליוסף הבבלי דאמר פזב דמי ליכא למילף בק"ו דאיכא למיפרך מה למחו"כ שפן אסור בפסח הבא בטומאה. ולפי מש"כ לעיל דמסברא קים ליה הכי דעדיין שם זב עליו וממילא אסור בפסח הבא בטומאה א"כ עיקר הפירכא הוא דמחו"כ עדיין טומאתו עליו וכזב דמי.

והא לאו פירכא הוא על הק"ו דהא אשכחן בתרומה דט"י חמיר גם ממחו"כ דזב אלא דקלישא טומאתו לענין תרומה וכש"כ דקלישא טומאתו לענין פרה שהוכשר בה ט"י ע"כ הנה נראה דהקא נמי ל"ד מחו"כ פוסל יוסף הבבלי אלא גם ט"י דזב פוסל דזב חמיר שפן טומאה יוצאה עליו מגופו.

והשתא ס"ל להש"ס דבהכי פליגי ת"ק ס"ל לאו פזב דמי ובכלל היתר ט"י כל ט"י בכלל אפילו דזב. גהי דקרא משמע בטבול יום דמת דהך פרשה מ"מ זב נמי ילפינן מיניה דמאי חומריה ויוסף הבבלי ס"ל פזב דמי ולא הוי בכלל היתר ט"י ומסיק דת"ק נמי ס"ל דזב דמי אלא דס"ל דטומאה דכל התורה הותרה דקרא סתמא פתיב ויוסף ס"ל דלא הותר אלא בהך פרשה כדמעיקרא ולא ילפינן זב ממת שפן טומאה יוצאה עליו מגופו ומהאי טעמא ט"י ומחו"כ שלו ג"כ חמיר וכזב דמי.

וע"כ הא דקאמר שפן טומאה יוצאה מגופו טעמא אתי לאשמעינן דמש"ה פזב דמו דאל"ה למה ליה למימר האי טעמא. ואמאי לא נאמר פירכת התוס' ז"ל שפן אסור בפסח הבא בטומאה אלא ונדאי הא לאו פירכא היא פלל כי היכי דילפינן אוגן בק"ו מט"י וכן בלתי מהול אע"ג דאסורים שניהם בפסח למ"ד אנינות לילה דאורייתא וט"י דמת הותר בפסח משום דאין זה קולא לגבי ט"י דטמא עצמו ג"כ הותר בפסח ואפ"ה אסור בפרה אלא עיקר הפירכא הוא במחו"כ דזב שפן טומאה יוצאה מגופו וה"ה ט"י שלו.

והשתא א"ש דלא אמרינן מחו"כ יוכיח וכמו שהקשו התוס' ז"ל בד"ה ואוגן דשאני מחו"כ דזב דתמור שפן טומאה יוצאה עליו מגופו ומהאי טעמא דלא ילפינן מחו"כ בק"ו מט"י מהאי טעמא גופא לא עבדינן מיניה יוכיח לאוגן מבלתי מהול ומ"מ עדיין צ"ע דלא אשכחן מאן דאמר דטבול יום דזב פסול בפרה.

ועיין בחידושי נזיר (דף מ"ה): שם תוס' בד"ה שרפה כו' והאי דט"י פשר בפרה כו'. עי' תוס"ט בזה במס' פרה באנרף: שם תוס' בד"ה והזה כו'.

עיין תוס' יומא (דף מ"ג) מה שכתבו בזה: שם תוס' בד"ה אוגן וטבול יום כו' והקשו אמאי לא אמרינן מחו"כ ובע"מ יוכיח שפותרינן בתרומה ואסורין בפרה. ומחו"כ פבר

פְּתַבְתִּי דְאִין זֶה פִּירְכָּא כ"כ וּמַה שְׁהִקְשׁוּ מִבְּע"מ מִלְשׁוֹן רִש"י ו"ל מִשְׁמַע לִי דְלָא הָוָה
גָּרַם בְּגִמְרָא אוֹנָן וּט"י כו' דְּאוֹנָן כְּשֶׁר בְּלֹא"ה דְקָדְשֵׁי בְּדַה"ב הִיא וּמִחֲטָאָת הִיא לֹא יִלְפִינָן
אֲלֵא פְּסוּלִין וְשִׁבְּגוּפָה פְּגוֹן טְרִיפָה וְשִׁלָּא לְשִׁמָּה אֲבָל פְּסוּל אוֹנָן בְּפִרְה לֹא נִשְׁמַעְנָו.

וּגְבִי בְּלִתִּי מְהוּל הוּא דְאֶמְרִינָן מִיַּדֵּי דְהָנִי אִט"י מְשׁוּם דְּבִלְתִּי מְהוּל יֵשׁ בּוּ סְרָף טְוִמָּאָה
וְהִיא דְלִיפְסָל בְּפִרְה לְהִכִּי אָמַר מִיַּדֵּי דְהָנִי אֶטְבּוּל יוֹם אַע"ג דְּיֵשׁ בּוּ סְרָף טְוִמָּאָה מ"מ
כְּשֶׁר בְּפִרְה וְלִיפָּא לְמִימַר בַּע"מ יוֹכִיחַ דְּמַה לְבַע"מ שְׁפָן עֲשֵׂה בּוּ קָרַב פְּמַקְרִיב וּמְדַפְסִיל
בַּע"מ לִיפָּא לְמִילָף לְבִלְתִּי מְהוּל.

וְעִי' בִּיבְמוֹת (דָּף ע"ג ע"ב וְדָף ע"ד ע"א) שׁ וּבְתוֹס' שְׁם וְדו"ק. וּמִש"כ דְּמִחֲטָאָת קַרְיָה
רַחֲמָנָא לֹא יִלְפִינָן אֲלֵא פְּסוּלִין וְשִׁבְּגוּפָה לֹא מִשְׁמַע הִכִּי בַּפ"ד דְּפִרְה בְּפִלּוּגְתָּא דְּפִלְגִי
בְּלֹא רַחוּץ יְדִים וְרַגְלִים ע"ש בְּדַבְרֵי הַרְע"ב ו"ל.

וְצ"ע בְּשִׁאָר הַפְּסוּלִין פְּגוֹן שְׁתוּיֵי יֵין וּפ"ר וְכֵן יוֹשֵׁב מַה דֵּינָן בְּפִרְה. וְלֹא מְצִאתִי כְּעַת
לְאֵלוּ מְבִנְיָר לֹא בְּדַבְרֵי הַרְמְב"ם ו"ל וְלֹא בְּשִׁאָר הַרְאִשׁוֹנִים ו"ל: שְׁם תוֹס' בַּד"ה אִין
בְּגִדְיָהֶם וְהִקְשָׁה ר"י מְאוּרֵלִינִישׁ כו' וְלִר' עֲקִיבָא דְאָמַר זָר שְׁשִׁימָשׁ בְּחֻנְק אוּ בְּסִקִּילָה
י"ל דְּאִיצְטְרִיף קָרָא דְּנִחְגְרַת דְּהָנִי פְּזָר וּבְחֻנְק וּמְקָרָא דּוֹאֲתָה תְּצַנְהָ לֹא הָנִי שְׁמַעִינָן אֲלֵא
מִיְתָה בִּיַּדֵּי שְׁמִים כְּמִש"נ וְלֹא יִשְׂאוּ כו' וּמִתּוּ אֲלֵא דַר"ע לֹא אָמַר אֲלֵא זָר שְׁשִׁימָשׁ בְּחֻנְק
אֲבָל בְּכָל הַנֶּה דְּמִיפְסָלִי מִחֲמַת זְרוּת כְּמוֹ מַחוּ"ב וּשְׁתוּיֵי יֵין וְשִׁלָּא רַחוּץ יְדִים וְרַגְלִים לֹא
מְצִינָו דְאָמַר ר"ע דְּבִמִּיתָה וִי"ל דְּבִשְׁתוּיֵי יֵין וְשִׁלָּא רַחוּץ יְדִים כו' דְּכַתִּיב בְּהוּ מִיְתָה
יְרַחֲצוּ מִיָּם וְלֹא יִמְנוּתוּ כו' בְּבוֹאֲכֶם כו' וְלֹא תְּמוּתוּ מוֹדָה ר"ע דְּאִינּוּ אֲלֵא מִיְתָה בִּיַּדֵּי שְׁמִים
וְדוֹנְקָא יוֹמַת דְּכַתִּיב בְּזָר מִשְׁמַע לִיָּה דְּיוֹמַת ע"פ ב"ד בּוּזָה"ב וְיִלְיָף לָהּ בַּגּוֹז"ש יוֹמַת מְיוֹמַת
וּמַחוּ"ב יִלְפִינָן חֻנְקָה חֻנְקָה מִשְׁתוּיֵי יֵין דְּאִינּוּ אֲלֵא בְּמִיְתָה בִּיַּדֵּי שְׁמִים.

אֲלֵא דַא"כ לַר"ע אִינּוּ מְיֻנְתָּר מִיְתָה דְּכַתִּיב גְּבִי שְׁתוּיֵי יֵין וְשִׁלָּא רַחוּץ כו' א"כ יִקְשָׁה
לְדִידְיָה יוֹשֵׁב גְּמִי בְּמִיְתָה. וִי"ל דְּבַחַד מְיֻנְיָהוּ מִיָּהוּ מְיֻנְתָּר וְלַר"ע סְגִי בַּב' פְּתוּבִים.

וְעוֹד דְּלַר"ע לֹא תִּיקְשֵׁי פְּלָל יוֹשֵׁב לִיְהוּי בְּמִיְתָה דְּמִזָּר לֹא יִלְפִינָן דְּהָא מַחוּ"ב ג"כ פְּזָר
הוּא וְאִפ"ה אִינּוּ בְּמִיְתָה כְּמוֹהוּ בִּיַּדֵּי אָדָם וּמִיְתָה בִּיַּדֵּי שְׁמִים ג"כ לֹא מְצִינָן לְמִילָף דְּחוּקָה
לֹא פְּתִיבָא גְּבִיָּה וְדו"ק: דָּף יח תוֹס' בַּד"ה אֲתִיָּא חֻנְקָה כו' וְצָרִיף לְחֻלְקָא אֲמַאי הָנִי דְּבַר
הַבָּא מִן הַפְּלָל.

וְנִרְאָה דְּדוֹנְקָא בְּלֹא יְחַלֵּל דְּכַה"ג דְּלֹא נֶאֱמַר בְּלִשׁוֹן אֲזַהְרָה אֲלֵא הוּא לֹא יְחַלֵּל אִם לֹא
יֵצֵא וּמִיָּנָה דְּיִיקִינָן הָא אַחַר כו' זֶה הָנִי דְּבַר הַבָּא מִן הַפְּלָל. וְכֵן לֹא תִּשְׂאוּ עֲלֵיו חֲטָא
בְּהִרְיָמְכֶם אֶת חֻלְבוֹ אִם יִתְרוֹם מִן הַיָּפָה לֹא יִהְיֶה חֲטָא זֶה דּוֹמָה מִמֶּשׁ פְּלֹא יְחַלֵּל דְּכַהֵן
גְּדוּל אוֹנָן אֲבָל לֹא יְחַלְלוּ דְּכַתִּיב בְּטָמֵא הָאִי לֹא יְחַלְלוּ אֲזַהְרָה הוּא שְׁלֵא יְחַלֵּל הָרִי נֶאֱמַר
בְּפִירוּשׁ שְׁחִילָל.

וְכֵן חֻנְקָה שְׁנֵא' שְׁיִהְיֶה זֶה לְחֻנְק וּלְעִיכּוּב מַה עֲנִין זֶה לְדְבַר הַבָּא מִן הַפְּלָל וְשִׁפִּיר יִלְפִינָן
חַד מִחֲבָרִיָּה לְעַכְב: שְׁם בַּא"ד הַשְּׁתָּא א"ש קוֹשִׁיַת הַר"ר יַעֲקֹב כו'. דְּבָרֵיהֶם פְּשׁוּטִים
כְּמִש"כ הַצ"ק ו"ל דַּא"ש קוֹשִׁיא דְּלַעִיל לְמָה לִי תִּרִי קָרָאִי בַּמַּחוּ"ב דְּאִיצְטְרִיף יִתּוּר
בְּשִׁלְשָׁתוֹן דְּלִיְהוּי ג' פְּתוּבִים.

וכ' דחוזרני כו' דאפתי קושית הר"י במקומה דבג' פתובים ג"כ אין צריף יתור אלא בשנים ואפתי תרתי במחו"ב למה לי. ותי' דקרא דנחגרת אתי לחילול וקרא דלעיל אתי למיתה אע"ג דממילא שמעינו מיתה מהכא מדאיקרי זר איצטריף קרא דלעיל לאשמעינו דאיכא מיתה אפילו במקנסים דלא פתיבא בהאי קרא דנחגרת וקרא, דלעיל אפולהו בגדים קאי: ע"ב תוס' בד"ה מסולקין ה' דתניא בתמיד נשחט וכו' הוא לקמן במקילתין (דף ל"ה) מדו פמדתו היינו למצנה ולמאי דס"ד דבין מסולקין היינו קצרים מתחילתן ובין מרושלין היינו ארוכים פשרים א"ש דמדו פמדתו אינו אלא למצנה אבל לשמואל דאמר קצרים מתחילתן עבודתו פסולה וארוכים פשרה.

יש לדקדק מ"ש פיון דמחד קרא נפקא מדו פמדתו שלא יחסר ושלל יותיר ומ"ש דהותר אינו אלא למצנה וחסרון מעכב וי"ל דס"ל לשמואל דיתר פמאן דליתיה ונהי דלכתחילה בעינו פמדתו אבל ליכא למיפסל משום יתור בגדים אבל חסרון מיפסיל משום מחו"ב.

ורב ס"ל דיתר נמי פמאן דאיתיה ונהי יתור בגדים ולדידיה מדו פמדתו בתרנוייהו לעיכובא בין חסר בין יתר או י"ל דמודה רב דתחילת עשייתו צריף שיעשה פמדתו ודווקא בדיעבד הוא דכשר אם סילקו ע"י אבנט למידתו.

ועיין לקמן (דף ל"ה) בתוס' בד"ה והתניא מדו פמדתו שכ' דה' פירכא למ"ד אבנט מיגז גיזו היינו לרב דלשמואל אפשר לסלקו ע"י אבנט. ואין זה מוכרח דלשמואל נמי מסולקים אפילו ע"י אבנט לכתחילה אסור כמו מרושלין ושריף היכי עביד עבודה וכמו שחקים דלכתחילה מצנה בחדשים פדאמרינו לקמן.

וראיתי מי שכתב דפסולין וכשרים דהכא אבגדים קאי. והאריף בזה דברייתא אחריתי היא וזה אינו מהא דאמר אלא לרב קשיא ודו"ק: שם גמרא מרושלין שלא סילקו תנאי היא דחדא מרבי בעלת ה' וחדא ממעט.

מאן דממעט ס"ל פמאן דאיתיה ול'א מיקרי בת ד' פנפות ופטורה ומאן דמרבי ס"ל פמאן דליתיה ומ"מ בת ד' היא ונהי פמאן דליתיה ונהי דאי לא אשר תכסה ה' אמרינו ד' ולא ה' פדאיתמר בבבביתא מ"מ מהאי טעמא איתרבי דיש בכלל ה' ד' דיתר פמאן דליתיה.

ומסיק דלכ"ע פמאן דאיתיה ושאני הכא דכ' אשר תכסה. וי"ל דלהאי דיחויא ס"ל דאי פמאן דליתיה לא הוי צריף קרא לרבוני דלא אימעייט מד' פנפות פסותה.

ומוכח משמעתינו דמאן דמרבי בעלת ה' היינו לתלות בו בד' פנפות אבל לא בכל פנפיו דאי לחייבו בכל פנפיו קאמר מאי קאמר דס"ל פמאן דליתיה. אדרבה פמאן דאיתיה הוא וחיוב בכל פנפיו וד' פנפות פסותה אתי למעוטי שלא יפחות מד' אבל יתור לא אימעייט צריף לעשות בכמה פנפים שיש בו.

אלא ונדאי זה אינו דיותר מד' ציצית לא עבדינו וכדכתיב גדילים כו' על ד' פנפות פסותה. ואשר תכסה בה אתי לרבוני דאפילו יש יותר מד' מ"מ תעשה על ד' מהן וד' הצ"ק ו"ל אינו מובנים.

ובמנחות סוף פ' הקומץ אמרינו דמאי איפא בין ת"ק דאמר ארבעתן מצנה אחת הם לר"י דאמר ארבעתן ד' מצות טלית בעלת ה' איפא ביניהו דלת"ק אינו נותן אלא בד' פנפות דכן היא מצנתה ולא יותר ואפילו יש לה פנפים הרבה ולר"י דאמר כל פנף מצנה לעצמו הוא צריף לעשות בכל הפנפים פן פירש"י ז"ל.

ולפ"ז יש לדקדק מנלן לר' ירמיה דמאן דמרבי בעלת חמש הוא משום דס"ל כמאן דליתיה דמי דילמא הו' ברייתא אתיא כר' ישמעאל דבעלת ה' איתרבי לכל הפנפות ולא אימעט אלא פחות מד'.

והיותר קשה דמשמע דאתי לסיועי לשמואל דס"ל מרןשלין פשירים והינו פהו ברייתא דמרבי בעלת חמש משום דיתר כמאן דליתיה דמי. ונהרי שמואל ס"ל במנחות שם כר"י וא"כ ליפא סייעתא מהא דאיתרבי בעלת חמש פנין דלכל הפנפים איתרבי.

והנה נראה לפרש ה' דאיפא ביניהו בעלת ה' איפא דלת"ק דס"ל דמצנה אחת היא לעשות ד' ציצית בעלת ה' ג"כ חייבת לעשות ד' ציצית. אבל לר"י דס"ל דד' מצות הם והחייב הוא על כל פנף בעלת ה' פטורה פנין דאיפא חמש פנפות והמצנה לא נאמרה אלא בד' פנפות.

ור' ירמיה בעי למימר דאפילו לר"י חייבת דיתר כמאן דליתיה דמי והוי כמו בת ד' פנפות ודחי הש"ס דכ"ע כמאן דאיתא ושאני הכא דכתיב אשר תכסה בה והינו לת"ק דר"י אבל לר"י פטורה פנין דכמאן דאיתיה דמי והתורה לא חייבה אלא בד' פנפות.

והבה"ז ז"ל הקשה מנלן דהני תרתי ברייתא פליגי דילמא לא פליגי והא דאמר ד' ולא ה' היינו דאינו עושה בכל ה' וכמו שפ"י הרא"ש ז"ל ד' הספרי ובאמת דברי הספרי לא משמע כפ"י הרא"ש ז"ל דתני יצאו בעלת חמש כו' משמע דהבגד פטור.

וכדאמר שם אוציא אני את אלו ולא אוציא פרים וכסותות כו' משמע דאלו יצאו לגמרי אבל מה שקיים בזה ד' ה"ש מראשונים שפסקו דבעלת ה' פטורה לגמרי אין זה מספיק פנין דרב שישא דהוא אמורא ס"ל לחיובא פדאמר בסוף הקומץ רבה האי מאן דבצריה לגלימיה כו' שניה בעלת ה' וכן רבה בר אהינא דלפירש"י ז"ל ת"ק ור"י ס"ל דבעלת ה' חייבת ולפי מה שפ"י ת"ק ס"ל דחייב, ועי' בש"ע א"ח (סי' י') ובד' האחרונים ז"ל שם: וראיתי בתוס"ט ז"ל פ"ג דמנחות שכתב דלא איתמר בגמרא מנלן דד' ציצית מעפכות זה את זה.

ונראה דהא דאמרינו התם בגמרא אהו מתניתא מ"ט הנה פתיב בהו קאי אכל הנה דמתניתין דבכולהו פתיב הנה. וכן מבואר בגילקוט שלח ע"ש: ואחרי העיון מצאתי בהגהת מיימוני פ"ג מה' ציצית דהרא"ם ז"ל מפרש מימרא דרב שישא להיפוף דשניה בעלת ה' ופטורה.

וכן ה' דאיפא ביניהו בעלת ה' ג"כ להיפוף דלת"ק פטורה ולר' ישמעאל חייבת וצ"ל דסברתו היא דלת"ק דמצנה אחת היא אין להוסיף עליהם ואי בעלת ה' היא פטורה לגמרי ולר"י דכל פנף מצנה לחוד היא בעלת ה' איתרבי ג"כ לכל פנפים ועי' בספר יראים עמוד היראה: שם גמרא בגדים שנא' בהם בד כו' יש מהן למצנה כו' ופירש רש"י ז"ל דחדשים למצנה דלאו ממשמעו אתא דקרא נפקא אלא משום דבעינן לנוי משמע דמקרא דלקבד

ולתפארת ילפינו ליה שיהיו חדשים ולעיל במטושטשין ומקורעין פתב רש"י ז"ל ג"כ דבעינו לכבוד ולתפארת ומ"ש דהתם עבודתו פסולה ומ"ש בשחקים דעבודתו פשרה.

והתוס' ז"ל ביומא (דף י"ב) פתבו דמקרא דילבש מרבינו שחקים בדיעבד. אבל מטושטשין ומקורעין פסולין דלאו לכבוד ולתפארת הם.

ולפ"ז נראה דבהגני תרתי נהי דעבודה פסולה אבל מלקות ומיתה ליכא דמ"מ לאו מחו"ב הם. ועי' משנל"מ ז"ל בפ"ב מה' תמידים הל' י' באורח בזה: והרמב"ם ז"ל בפ"א מה' ביאת מקדש פתב דקרועי בגדים חייב מיתה דומיא דפרועי ראש כדכ' ראשיכם אל תפרעו ובגדיכם לא תפרומו אבל עבודתו פשרה.

וכן חשיב ליה בה' סנהדרין לקרוע בגדים בהדי הנה לאנין שיש בהם מיתה בידי שמים. וקשה מהא דתנא הכא דבגדיו מקורעין עבודתו פסולה.

וכ"כ הרמב"ם ז"ל גופיה בפ"ח מה' פלי המקדש ואמאי פתב בפ"א הנה"ל דקרוע בגדים עבודתו פשרה. וע"כ צ"ל דזה שכ' בפ"א הנה"ל דקרוע בגדים עבודתו פשרה היינו שאינו קרוע אלא קרע אחד פדרה שקורעין על המתים וכמש"כ שם הל' ט"ו ובכה"ג ליכא אלא לאו ומיתה אבל עבודתו פשרה.

אבל מקורעין דברייתא היינו שנתרבו בה קרעים פדרה הבגדים הפלואים בכי האי עבודתו פסולה משום דלאו בגד הוא פלל או משום דאינו לכבוד ולתפארת דהוי לעיפובא ג"כ ומלקות ומיתה פשיטא דאית ביה מכש"כ מקרוע בגדים בקרע אחד.

ולולי דברי הרמב"ם ז"ל שכ' דקרוע בגדים אינו מחלל עבודה הייתי אומר דקרוע בגדים בכלל מחו"ב. וכדמשמע בבבב"ת דחשיב פל הני דהוי מחוסר או יתר.

ובתוספתא דמנחות פ"א לא חשיב מטושטשין ובתלמודין דחשיב מטושטשין צ"ל ג"כ דהוי כמחו"ב וא"כ איכא מלקות ומיתה בכולהו וא"ש בזה דלא חשיב קרוע בגדים בכלל הנה דבמיתה וכמו שדקדק התו"ט ז"ל בסנהדרין סוף פ' הנשרפין משום דבכלל מחו"ב הוא.

אבל להרמב"ם ז"ל ע"כ קרוע בגדים לאו היינו מחו"ב קשה אמאי לא חשיב ליה התם וכמו שהקשה התוס"ט ז"ל. אבל מקורן של ד' הרמב"ם ז"ל הוא בת"כ פרשה שמיני בקרא דבגדיכם לא תפרומו ולא תמנותו ומפלל לאו אתה שומע הן הרי דנא בפרוים בגדים מיתה לעצמו ולא בכלל מחו"ב הוא ועי' כ"מ ז"ל שם.

ומ"מ תמיה לי על נושאי פליו ז"ל שלא העירו בזה ולחלק בין מקורעים דהכא לקרוע בגדים דבמקורעים עבודתו פסולה וקרוע בגדים עבודתו פשרה: שם תוס' בד"ה נאימא עמרא כו'. עי' תוס' יומא (דף ע"א) ובתוס"י שם באריכות יותר ובירושלמי פ"ט דכלאים בהא דתנו התם דאין פשר לעבודה אלא צמר ופשתים: דף יט גמרא ותיפוק ליה משום חציצה ופירש רש"י ז"ל בעירובין דאמתני' דכורה עליו גמי ג"כ מקשו.

וי"ל דאגמי לא קשיא ליה דהדבר שאינו חשוב גם חציצה לא הני אלא אר' יוחנן פריה דאמר שלא במקום בגדים לא הני יתור בגדים ואפילו אם לבש איזה בגד שלא במקום בגדים פשר לעבודה וע"ז פריה הא עכ"פ חציצה הני ומשני בשמאל כו'.

אָלאַ דא"כ מאי קאַמר דִּרְבָּא פֿליג אר' יוֹחַנָּן מִדְּאָמֵר שְׁלֵא בְּמָקוֹם בְּגָדִים ג' עַל ג' חוּצָצֵת וּמַאי קוּשְׁיָא ר"י אַיְיָרִי שְׁלֵא בְּמָקוֹם עֲבוּדָה וּמִשּׁוּם יְתוּר בְּגָדִים אֲתִינּוּ בְּזַה קְאָמֵר דְּשְׁלֵא בְּמָקוֹם בְּגָדִים לֹא שְׁיִיף יְתוּר בְּגָדִים פֿלֵל.

אַבֵּל רַבָּא מִיְיָרִי בְּמָקוֹם עֲבוּדָה וּמִשּׁוּם חֲצִיצָה בְּזַה קְאָמֵר דג' עַל ג' חוּצָצֵת וּפְחוּת מַגַּע"ג אִינּוּ חוּצָץ דְּלָאוּ דְּבַר חָשׁוּב הוּא. וְרַש"י ז"ל פֿי' חוּצָצֵת דְּרַבָּא ג"כ מִשּׁוּם יְתוּר בְּגָדִים וְאַיְיִדִי דְּבְּמָקוֹם בְּגָדִים נִקֵּט לִישְׁנָא דְּחוּצָצֵת נִקֵּט נְמִי הֵכָא חוּצָצֵת.

אַבֵּל א"כ קִשְׁיָה הָא דְּנִקֵּט רַבָּא לְהָאִי חִילּוּקָא בֵּין מָקוֹם בְּגָדִים לְשְׁלֵא בְּמָקוֹם בְּגָדִים וּבְאַמְתָּ לֹא בְּהָא תְּלִיא מִיְלַתָּא אָלָא עֵיקַר הַחִילּוּק הוּא הֵיכָא דְּחוּצָץ הִינּוּ בֵּין בְּגָד לְבִשְׁרוֹ בְּמָקוֹם בְּגָדִים וּבֵין יְדוֹ לְעֲבוּדָה אֲפִילוּ נִימָא אַחַת חוּצָצֵת אַבֵּל הֵיכָא דְּלִיכָא חֲצִיצָה אֲפִילוּ בְּמָקוֹם בְּגָדִים פֿגוֹן עַל הַבְּגָד דְּלִיכָא פֿסוּל אָלָא מִשּׁוּם יְתוּר בְּגָדִים לֹא פֿסוּל אָלָא אִם יֵשׁ בּוֹ גַּע"ג דְּבְּצִיר מְהִכִּי לֹאוּ בְּגָד הוּא.

וְהִרְאָב"ד ז"ל בַּפ"י מַה' פְּלִי הַמְּקַדֵּשׁ נִרְאָה דְּמִפְּרִשׁ מִשּׁוּם חֲצִיצָה מִמֶּשׁ כְּמִבְּנֵי אֶרֶץ שְׁמַרְיָה וְד' הֶרְמֵב"ם ז"ל ג"כ קִשְׁיָה לְפָרֶשֶׁן דְּחוּצָץ דְּקְאָמֵר הִינּוּ מִשּׁוּם יְתוּר בְּגָדִים וּכְפִירֵשׁ"י ז"ל דַּא"כ פֿתַּב לְהָאִי דִּינָא שְׁלֵא בְּמָקוֹמוֹ דְּבִהֲלָכָה ה' שָׁם כ' דִּין יְתֵר בְּגָדִים פֿגוֹן שְׁלֵבֶשׁ ב' פֿתְּנוּת כו' דִּין אֲחַד לּוֹ עִם מַחוּ"ב וְחֵיב מִיתָה.

וּבִהֲלָכָה ו' שָׁם כ' נַא' בְּבִגְדֵי פְּהוּנָה עַל בִּשְׁרוֹ וּלְבִשְׁמֵי שְׁלֵא יְהִי דְּבַר חוּצָץ בֵּין בִּשְׁרוֹ לְבִגְדִים כו'. וְנִרְאָה דְּזַה דִּינָא אַחְרֵינָא הוּא וְאִין בְּזַה חֵיב מִיתָה דְּלָאוּ מַחוּ"ב הוּא אָלָא דְּהַעֲבוּדָה פֿסוּלָה מִשּׁוּם חֲצִיצָה וְהֵאָרִיף שָׁם בִּהֲלָכָה ו' ז' בְּדִינֵי חֲצִיצָה.

אַח"כ בִּהֲלָכָה ח' שָׁם כ' לְהָאִי דִּינָא דְּבַר עַל בִּשְׁרוֹ בְּגָד שְׁלֵא בְּמָקוֹם בְּגָדִים אִם יֵשׁ בּוֹ גַּע"ג חוּצָץ וְאִי מִשּׁוּם יְתוּר בְּגָדִים קְאָתִי עֲלָה הָנִי לִיָּה לְאַקְדוּמִי לְהָאִי דִּינָא לְעִיל בְּדִין יְתוּר בְּגָדִים וּנַפ"מ לְדִין חֵיב מִיתָה דְּמִשּׁוּם יְתוּר בְּגָדִים חֵיב מִיתָה וּמִשּׁוּם חֲצִיצָה אִין פֿאַן חֵיב מִיתָה.

וְכֵן בַּמַּש"כ לְעִיל דְּבִגְדֵי מְטוּשְׁטִשִׁין וּמְקוּרְעִין וּמְרוּשְׁלִין דְּכּוֹלָן בְּכֻלָּל מְחוּסֵר בְּגָדִים הֵם ג"כ לֹא מִשְׁמַע לִי הֵכִי מַד' הֶרְמֵב"ם ז"ל שְׁכ' לְדִינִים אֵלּוּ בַּפ"ח מַה' פְּלִי הַמְּקַדֵּשׁ מְקַרָּא דְּלִכְבוֹד וּלְתַפְאַרְתָּ וְאִי בְּכֻלָּל מַחוּ"ב הֵם בַּפ"י הִנֵּה לּוֹ לְכוֹתְבָן בְּדִין מַחוּ"ב וּלְחֵיבָן מִיתָה פְּדִין מַחוּ"ב.

אַבֵּל מְדַבְּרֵי ז"ל סוֹף ה' בִּיאַת מְקַדֵּשׁ בְּהִגִּיעוֹ לְחֻשְׁבוֹן פּוֹסְלֵי עֲבוּדָה מְצָא בְּכֻלָּן י"ח פֿסוּלִין מִשְׁמַע דְּהִנֵּי תִרְתִּי בְּגָדִים מְטוּשְׁטִשִׁין כו' וְדַבַּר חוּצָץ בֵּין בִּשְׁרוֹ לְבִגְדֵי הַפֿל בְּכֻלָּל מַחוּ"ב הוּא דַּא"ה אֲמַאי לֹא מְנָה גַם לְאֵלּוּ כְּמוֹ שְׁמֵנָה שָׁם דְּבַר חוּצָץ בֵּין יְדוֹ לְכֻלִּי אוֹ בֵּין רִגְלוֹ לְרַצְפָּה אָלָא ש"מ דְּכּוֹלָן בְּכֻלָּל מְחוּסֵר בְּגָדִים הֵם.

וְעַד זֵינן אִין הַדְּבָרִים בְּרוּרִים אֲצִלִּי דְּמַהִּיכָא תִּיתִי לָן דְּחֲצִיצָה בֵּין בְּגָד לְבִשְׁרוֹ הָנִי בְּכֻלָּל מַחוּ"ב פֿינּוּ דְּמְקַרָּא אַחְרֵינָא יְלַפִּינּוּ יְלַבֵּשׁ עַל בִּשְׁרוֹ וּכ"ת אִי לֹאוּ דְּבְּכֻלָּל מַחוּ"ב הִיא מְנַלן דְּעֲבוּדָתוֹ פֿסוּלָה הָא לֹא תִיקָשִׁי דְּהָא חֲצִיצָה בֵּין יְדוֹ לְכֻלִּי אוֹ בֵּין רִגְלוֹ לְרַצְפָּה ג"כ עֲבוּדָתוֹ פֿסוּלָה וְה"נ חֲצִיצָה בֵּין בְּגָדוֹ לְבִשְׁרוֹ דְּפּוֹסְלַת עֲבוּדָה.

ומהא דאמרין בתורת רטיה במקדש דהתירו סופן משום תחילתן דאם לא יתירו להחזיר לא יקח בשעת עבודה משמע דלא פשיטת הרב"ד ז"ל דבעינן שיעור בתציצה בין יד לפלי דסתם רטיה לית ביה שיעורא ואפ"ה אסור לעבוד ביה.

ועי' בדברי הרמב"ם ז"ל בפ' כ"א מה' שבת ובתוס"ט עירובין שם: נשם גמרא יצא שערו בביגדו מהו ופלי רש"י דאת"ל קאמר את"ל ידו פגופו דמי כו'. וא"כ לפי שיטת הרמב"ם ז"ל דאת"ל פשיטותא הוא איפשיט דידו לא חניין.

והרמב"ם ז"ל בפ' הג"ל כ' דידו תחת חלוקו ג"כ אסור. וי"ל פניו דלא איתמר בפירושו את"ל לא פא בכלל הגזה.

וכמו שכ' פן הראשונים ז"ל בכמה דוכתין לפי דעתו. ועוד דנראה דלא מפרש הא דיצא שערו בביגדו כפירש"י ז"ל ע"ש ובכ"מ ז"ל אף לא נודע לי פנונתו: ופ' נשם בכל הגוי דעבודה פשרה וכו' הכ"מ דהא א"א להביא אחר משום חולין בעזרה ומ"מ צ"ע א"כ הוי ליה לפרש דהבשר אסור לאכול דילמא זבח פסול הוא ועוד דבמחוסר כפרה דלא הותר בקדשים עד אחר כפרה מאי איפא למימר.

והא לא תיקשי הילכתא למשיחא דכן הוא דרף הרמב"ם ז"ל בכמה דוכתי בהלכות אלו לכתוב הלכה בספיקות של הש"ס לידע איהו להורות מהרה אם יבנה בית המקדש ויתבאר עוד בזה בשאר מקומות: נשם גמרא תפילין מהו שיחוצו פירש"י ז"ל למיגוי יתורבביגדים עי' תוס' בד"ה תפילין מהו.

ולדידי קשה לפירש"י ז"ל דמיבעי ליה אי הוי יתור בגדים וקאמר דלמ"ד לילה לאו ז"ת פשיטא ליה דחייצי היינו דהוי יתור בגדים ולא כן סלקא שמעתא למסקנא דבשל ראש אינו חוצצות ומשמע דלכ"ע אינן חוצצות אפי' למ"ד לילה לאו ז"ת הוא.

וכמש"כ רש"י ז"ל ע"ב בד"ה נשם מניח כו' ומשום יתור בגדים כו' דלאו בגד הוא. ועוד דמנלן לרש"י ז"ל למסקנא דלאו בגד הוא פלל ומש"ה לא הוי יתור בגדים דילמא משום דכגופיה דמי וכס"ד דר"ז ואתיא ברייתא כמ"ד לילה ז"ת אכל למ"ד לאו ז"ת הוי יתור בגדים.

ולזה י"ל אי נימא דכגופיה דמי ולא חשיב יתור בגדים ה"נ דלא הוי חציצה בשל יד. אלא ונדאי פניו דבשל יד חוצצת ש"מ דלאו כגופיה דמי וא"כ בשל ראש אמאי אינו חוצצת למיגוי יתור בגדים אלא ונדאי משום דלאו בגד הוא פלל.

והראשונים ז"ל נחלקו בתפילין של ראש אי יכול להניחן על בגדיו ולמאן דס"ל דמותר צ"ל הא דכרף דראש נמי כו' ומאי קושיא הא יכול להניחן על המצנפת. אלא היינו משום דהוי יתור בגדים במקום בגדים וא"כ בי' נמי ל"ל למימר משום דכתיב לבש שלא יהא דבר חוצץ כו' תפוק ליה דהוי יתור בגדים.

ועוד דמאי משני שערו הנה נראה כו' נשם, מניחין תפילין אפתי הוי יתור בגדים נאי משום דהוי שלא במקום בגדים א"כ תיקשי מהאי ברייתא למ"ד דיתור בגדים פוסל אפי' שלא במקום בגדים.

והכי קי"ל פּרָבָא וּכְרַב יְהוּדָה בְּרִיָּה דר' חֲזִיָּא דְאֶפִּילוּ צְלִצוּל קִטּוֹן דְחָשִׁיב הָוֵי יתור בְּגָדִים
וְאֶפִּילוּ שְׁלֵא בְמָקוֹם בְּגָדִים. וע"כ צ"ל לְמַסְקָנָא דְתַפְּלִין לָאו בְּגָד הוּא פְּלִל וְלִית בְּהוּ
מְשׁוּם יתור בְּגָדִים אֱלָא מְשׁוּם חֲצִיצָה.

ומוכח מִזֶּה דְשָׁל רֵאשׁ ג"כ צָרִיף לְהַנִּיחַ עַל בְּשָׂרוֹ דְנוֹקָא וּמְשׁוּם חֲצִיצָה הוּא דְפָרִיף
וכמש"כ הָרֵאשׁ ז"ל בְּהַלְכוֹת קִטְנוֹת: וְיֵשׁ לְדַקְדָּק עוֹד הֵיכִי ס"ד לְמִימַר בְּפָרִיף
דְכֹהֲנִים כו' אִם הַנִּיחוּ אֵין חוֹצְצָת פִּינּוֹן דְפִטוּרִין מִן הַתַּפְּלִין לִיכָא לְמִימַר דְכַגּוּפִיָּה דְמִי
פְמוֹ לִילָה לְמ"ד לָאו ז"ת דְפְּשִׁיטָא לִיהַ דְחֲזִיצִי פִינּוֹן דְזִמְן פְּטוּר הוּא.

וה"נ בְּשַׁעַת עֲבוּדָה דְבְּמַצְנָה קַעֲסִיק וּפְטוּר הוּא אֲמַאי לֹא יְחוצוּ. וְצָרִיף לְחַלֵּק דְלִילָה זְמַן
פְטוּר הוּא לְגַמְרֵי אֲבָל עוֹסֵק בְּמַצְנָה זְמַן חַיִּיב הוּא וְאִם רָצָה לְהַנִּיחַ מִנִּים וּמַצְנָה קַעֲבִיד
שְׁפִיר אֲמַרִינּוּ דְכַגּוּפִיָּה הוּא.

וּמְשַׁמַּע מְפָאן דֵּאע"ג דְעוֹסֵק בְּמַצְנָה פְטוּר מִן הַמַּצְנָה מ"מ אִי קִיָּים שְׁנִיָּהֶם מַצְנָה קַעֲבִיד.
וְאֶפִּשְׁר לִישַׁב עוֹד דְלִהֲנִיף י"א דְשָׁל רֵאשׁ מוֹתֵר לְהַנִּיחַ עַל הַבְּגָדִים אִפ"ה פָּרִיף שְׁפִיר
מִהָא דְתֵנָּא אִם הַנִּיחַן אֵינּוּ חוֹצְצָת מְשַׁמַּע דְאֶפִּי הַנִּיחַן תַּחַת הַמַּצְנָפֶת אֵינּוּ חוֹצְצוֹת דְאִי
לְמַעֲלָה מִן הַמַּצְנָפֶת פְּשִׁיטָא דְלֹא שְׁיִיכָא חֲצִיצָה.

וּמְשַׁנֵּי דְקמ"ל דְשָׁעֲרוּ הֵיךְ נִרְאָה כו'. ועי' מ"ש"כ בְּחִידוֹ רִישׁ עִירוּבִין: וְצָרִיף לְדַקְדָּק עוֹד
בְּשַׁמְעֵתִין מְנַלְן הָא דְאֶפִּילוּ נִימָא אַחַת חוֹצְצָת ומ"ש גַּבֵּי מִי מְקוּנָה דכ' וְרַחֲץ בְּשָׂרוֹ בְּמִים
דְקי"ל דְמִיעוּט שְׁאִינוּ מְקַפִּיד אֵינוּ חוֹצֵץ וְהָכָא חֵינּוּ אֶפִּילוּ נִימָא אַחַת.

אֱלָא דְמְשַׁמַּע דֵּה"נ מְשׁוּם דְקַפִּיד הוּא פְּדִאֲמַרִינּוּ גַבֵּי פִינָה חִיָּה אוּ דִילְמָא פִינּוֹן דְקַפִּיד עָלִיו
כו' ועי' בד' הַפּוֹסְקִים וּבש"ע או"ח (סי' כ"ד) שְׁכ' לְכָל הַנִּי דִינֵי דְשַׁמְעֵתִין גַּם לְעַנְיָן
תַּפְּלִין וְחֲצִיצָה פּוֹסְלֵת בְּהוּ: ע"ב גְּמָרָא וּמְחֻסָּר כְּפוּרִים כו'.

נִרְאָה דְהוּי גְרָסִי בְּמַתְנֵי מְחֻסָּר בְּגָדִים קוֹדֵם מְחֻסָּר כְּפוּרִים ועי' תוֹסְפוֹת יו"ט: שְׁם תוֹס'
בד"ה וְחֻקָּה פְתַב בְּהוּ אֶפִּילוּ לְמ"ד כו' לְכָל הַפְּחוֹת קִידוּשׁ דְבִין בְּגָדֵי זֶהָב לְלָבָן לִיעֲכָבו
כו'. וּל"נ דְאֶפְּוֹלְהוּ קִידוּשֵׁי פָרִיף וְחֻקָּה פְתִיבֵי בְּהוּ הֵינּוּ חֻקָּה דְכְּתִיב בַּפ' רַחֲצֵת יָדַיִם
וְרַגְלַיִם וּמְנַלְן לְאֶפְּוֹקֵי לְהַנְהוּ קִידוּשֵׁי מְפֻלָּא דְקִידוּשׁ שְׁחַרִית פִּינּוֹן דְמַה"ת הֵם פֶּל הַנִּי
קִידוּשֵׁי.

וּמְשַׁנֵּי אֲמַר קָרָא וּלְבָשָׁם לְבִישָׁה מְעַכַּב וְאֵין דְבָר אַחַר מְעַכַּב. וּפָרִיף אִי הָכִי דְצַפְרָא נְמִי
נִרְאָה דְלֹא פָרִיף הָכִי לְמִימַר דְרַחֲצֵת שְׁחַרִית שֶׁל יוה"כ לֹא לִיעֲכָב דְאִטוּ יוה"כ קִיל
מְשַׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה דְבְּכָל יְמוֹת הַשָּׁנָה מְעַכַּב פְּדְכְּתִיב חֻקָּה וּבִיּוה"כ לֹא לִיעֲכָב.

אֱלָא פָרִיף הָכִי דְאִי בְּעִית לְמִימַר דּוּלְבָשָׁם הָוֵי מִיעוּטָא דְאֵין מְעַכַּב אֱלָא לְבִישָׁה א"כ
דְצַפְרָא נְמִי אִימְעִיט וּבְאַמַּת לִיכָא לְמִימַר הָכִי. וע"כ וּלְבָשָׁם לָאו מִיעוּטָא הוּא לְמִימַר
דְדוּוּקָא לְבִישָׁה.

וּא"ש בְּזֶה תְּמִיחַת הַתּוֹס' ז"ל בד"ה אִי הָכִי כו' וּבִלֵּא"ה הַק"ו מִיּוֹשֵׁב שְׁאִינוּ בְּמִיתָה שְׁכ'
אֵינוּ מוֹכְרֵחַ דְאִיכָא לְמִיפְרֵף פְּרוּעֵי רֵאשׁ יוֹכִיחַ דְבְּמִיתָה וְלֹא מְחִלֵי עֲבוּדָה וּמְסִיק דְקָרָא
וּלְבָשָׁם וּנְדָאֵי לָאו מִיעוּטָא הוּא.

אֵלָא מְהֵכָא שְׁמַעִינוּ דְהַגְנֵי קִידּוּשֵׁי לָא מְעַפְבֵי דְכ' חָק עוֹלָם לּוֹ וּלְזַרְעוֹ דְלֵא נְאֻמַר חֻקָּה אֵלָא בְּדָבָר שְׁשׁוּנָה בּוֹ וּבְזַרְעוֹ אֲבָל הַגְנֵי קִידּוּשֵׁי דְלֵא שְׁנָה בּוֹ וּבְזַרְעוֹ לָא מְעַפְבֵי. וּקְצַת קִשְׁיָה לִפ"ז נְהִי דְשִׁאָר קִידּוּשֵׁי לָא מְעַפְבֵי אֲבָל קִידּוּשֵׁי שְׁהוּא לְצַוְרָה פְּנִים מִנ"ל לְאַפּוֹקֵי מְפָלֵל כָּל דְבָרִים הַנְעֻשִׂים בְּפְנִים דְמְעַפְבֵי בִיּוּה"כ.

וְהָא דְמִשְׁמַע לָן מְקַרָא דְדָבָר שְׁאִין מְעַפְבֵי בְּזַרְעוֹ אִינוּ מְעַפְבֵי בּוֹ הַיְיָנוּ בְּדָבָרִים הַנְעֻשִׂים בַּחוּץ. וְצ"ל דְלֵא מְסַתְפָר לְחַלְקָא בֵּין הַגְנֵי קִידּוּשֵׁין שְׁל יוּה"כ וְאִי הַגְנֵי לָא מְעַפְבֵי הַגְנֵי נְמִי לָא מְעַפְבֵי: שְׁם גְּמָרָא ר' יוֹנָתָן אָמַר מְהֵכָא וְרַחְצוּ מְמַנּוּ מְשָׁה וְאַהֲרֹן וּבְנָיו וּמְסִיק דְחֻזְקִיהָ לָא אָמַר מְהֵכָא קְרָא מְשׁוּם דְמִבְעֵי לִיהָ דְכִיּוֹר צָרִיף שְׁיִהִיָּה בּוֹ לְקַדְשׁ ד' פְּהַגְנִים.

וְהַרְמַב"ם ז"ל גָּרַס קְרָא דְוִרְחָצוּ אַהֲרֹן וּבְנָיו ג' הֵם. אֶלְעָזָר.

וְאִיתְמַר. וּפְנֻחָס.

וּמְסַתְפָר בְּנוֹתְיָה דְשְׁפִיר יְלַפִּינוּ מִיָּנָה דְחֻקָּה דְכ' בְּרַחֲצֵת יָדִים כּו' לָא קָאִי אֵלָא בְּרַחֲצֵהָ שְׁנָה בְּאַהֲרֹן וּבְנָיו אֲבָל רַחֲצֵהָ שְׁל אַהֲרֹן לְחוּד לָא נְאֻמַר בְּהֵם חֻקָּה וְלָא מְעַפְבֵי אֲבָל בְּקָרָא דְוִרְחָצוּ מְשָׁה כּו' לָא נְאֻמַר שְׁם חֻקָּה וְעִיפּוּבָא אֵלָא דְקָאֻמַר קְרָא דְכּוֹ עָשׂוּ שְׁרַחְצוּ מְשָׁה וְאַהֲרֹן וּבְנָיו.

וּמִנ"ל לְמִילָף מִיָּנָה דְקִידּוּשֵׁי שְׁל אַהֲרֹן לָא מְעַפְבֵי. אֵלָא דְהַכ"מ ז"ל הִקְשָׁה הָא בְּשַׁעַת צְנוּאָה עֲדִיין נָדָב וְנָאֲבִיָּהוּא ג"כ הָיוּ וַא"כ מְזַלְן דְסָגִי בְד' פְּהַגְנִים וְעִי' בְה"ז ז"ל: שְׁם גְּמָרָא מִבְעֵי לִיהָ כְדִר"י בְר"ח וּפִירִש"י ז"ל מְשָׁה וְאַהֲרֹן אַע"ג דְלֵא פְּהַגְנֵי בְּבַת אַחַת כּו'.

וְזָה דְלֵא כְּמוֹ שְׁפִי בְּחֻזְמֵשׁ דְבִיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצָמוּ שְׁיַמְשׁ גַּם מְשָׁה עֲמָהֶם. וּמִש"כ הַצ"ק ז"ל דְבְּחֻזְמֵשׁ פְּתַב כּוֹ לְד' ר' יוֹנָתָן דְלֵא יְלִיף מִיָּנָה לְד' פְּהַגְנִים ז"א דְאַטוּ ר' יוֹנָתָן פְּלִיג עֲלֵיהָ דְר"י ב"ח דְבְעִינוּ כְּדִי לְקַדְשׁ ד' פְּהַגְנִים אֵלָא ר' יוֹנָתָן ס"ל דְתַרְתִּי ש"מ.

וּכְמ"ש הַרְמַב"ם ז"ל ג"כ לְהַגְנֵי תַרְתִּי דְרִשְׁא מְחַד קְרָא דְוִרְחָצוּ אַהֲרֹן וּבְנָיו. וּלְקַמּוֹ (דְר' ק"ב) פְּלִיגִי תַנְאִי בְּזָה חֻכְמִים אוֹמְרִים דְלֵא נְתַפְהֵן מְשָׁה אֵלָא ז' יְמֵי הַמִּילּוּאִים לְבַד וַיֵּשׁ אוֹמְרִים דְלֵא פְּסָקָה פְּהוֹנָה אֵלָא מְזַרְעוֹ וְדִיעָה זֹו דְבִיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצָמוּ שְׁיַמְשׁ ג"כ לָא אִיתְמַר הֵתָם.

וּלְפִי ד' רִש"י ז"ל כָּאן דְמְשָׁה לָא שְׁיַמְשׁ אֵלָא ז' יְמֵי הַמִּילּוּאִים מוּכַח דְלֵא כְּמִש"כ הַר"י מְאוּרְלִינְשׁ בְּע"א (דְר' ל"ד) דְכָל ז' יְמֵי הַמִּילּוּאִים דִּין בְּמָה הִנָּה לּוֹ וּמִש"ה לָא שְׁיַמְשׁ בְּבִגְדֵי פְּהוֹנָה דַּא"כ רַחֲצֵת יָדִים וְרַגְלִים ג"כ לָא הִנָּה צָרִיף כְּדִאֲמַרִּינוּ בְּסוּף מְכִילְתִּין וְהַפְתּוּב אוֹמַר וְרַחְצוּ מְשָׁה וְאַהֲרֹן: שְׁם גְּמָרָא עֲמִידָה מִן הַצַּד אִיכָּא בִּינְיָהוּ דְלְרַבְּנָן כָּל שְׁיֵשׁ לּוֹ אִינָה סְמִיכָה לָא חֲשִׁיב עֲמִידָה וְלֵא יֵצֵא בְּזָה בְּכָל הַדְּבָרִים שְׁצָרִיכִין עֲמִידָה.

וּלְר"י בְר"י הָיוּ עֲמִידָה אַע"פ שְׁחַבְרֹו מְחֻזְקוֹ. וּפְרִיף הַש"ס וּלְיִתְב מִיְתְב מִנ"ל דְבְעִינוּ עֲמִידָה כָּלֵל בְּקִידּוּשׁ.

וְכ' הַתּוֹס' ז"ל דְל"ד יְשִׁיבָה קְאָמַר דְהָא אִין יְשִׁיבָה כּו' אֵלָא ע"י סְמִיכָה. מְשַׁמַּע מְדַבְרֵיהֶם דְעֲמִידָה ע"י סְמִיכָה לְכ"ע לָא הָיוּ עֲמִידָה אֶפְּלוּ לְר"י בְר"י וְצָרִיף לְחַלְקָא בֵּין עֲמִידָה מִן הַצַּד לְעֲמִידָה ע"י סְמִיכָה.

ולד' ז"ל פשיטא דבכל מקום שונאמר עמידה כמו בעדים עמידה ע"י סמיכה לא הוי עמידה וכמש"כ המ"א ז"ל (סימן קמ"א) ג"כ. אלא אפילו לפי דברייהם ביומא (דף כ"ה) דהש"ס פריה הקא ליתביב מיתביב לגמרי דלצורך עבודה שרי לישב בעזרה מ"מ לא עדיף עמידה על ידי סמיכה מעמידה מן הצד דקו"ל פרבנו דלא הוי עמידה.

ועיין בחו"מ (סי' כ"ח) בדברי הריב"ש ז"ל שם שנהא דס"ל דעמידה ע"י סמיכה הוא פלוגתא דת"ק ור"י בר"י. ולפי ד' התוס' ז"ל פאן משמע דכ"ע מודו דלאו עמידה היא.

אלא דמד' התוס' ז"ל בד"ה עמידה כו' לרבנו כו' ונהא פשקורין בתורה שלא לסמוך כו' מדברייהם נראה גם פן דלרבנו דס"ל עמידה מן הצד לא שמייה עמידה צריף ליהנהר שלא לסמוך אבל לר"י בר"י מותר לסמוך.

ולפ"ז צריף לפרש הוה דפריה וליתב מיתב לא פריה אלא לרבנו נהי דלאו עמידה היא מ"מ מגלן דבעינו עמידה פלל בקידוש דילמא יושב גמי פשר. ולעיל בריש פירקין משמע דעבודה ועדות שוין לדין עמידה כדפריה התם מה ליושב שפן פסול לעדות.

ועיין בא"ה הל' תליצה. ואפשר הנה עוד לומר דהא דאמרינו הקא עמידה מן הצד איכא ביניהו היינו עמידה פי האי דשתי רגליו זו ע"ג זו דאין זה דרף עמידה ומש"ה פליג הת"ק אדר"י בר"י אבל עומד פדרף כל אדם אלא דצריף סיוע אפשר כ"ע מודים דהוי כעמידה.

וכבר האריכו הפוסקים ז"ל בהאי דינא. והתוס' ז"ל כ' לעיל דעובד בהשתחויה ג"כ פסול.

נדקדק הבה ז"ל שם מגלן הוה דילמא לא אתי למעוטי אלא יושב דווקא ונהא ד' התוס' ז"ל דהשתחויה ונדאי לא מיקרי עמידה וכיון דמפקינו הקא אפילו עמידה מן הצד כש"כ השתחויה ודו"ק: שם גמרא ה"א אפילו אביאה ריקנית.

עי' תוס' סנהדרין (דף פ"ג) שכ' התם דפליגי תנאי בהא אי מחייב אביאה ריקנית באנהל מועד. וא"כ מאי פריה הש"ס לרבי הוה כתיב בבוואם דילמא ס"ל פהאי תנא דבבוואם אתי לביאה ריקנית על אנהל מועד.

והתוס' ביומא מסקי דלכ"ע איכא מיתה אביאה ריקנית באנהל מועד ע"ש מה שפי' סוגיא דשמעתין ולפ"ז ונדאי קשה היכי ילף ר"א בר"ש מבבוואם פיון דאיצטריף לביאה ריקנית. ועי' בר"ש סוף פ"ק דכלים ובדברי הרמב"ם ז"ל שם בפ' המושנה: שם תוס' בד"ה אלא האי בגשתם כו' אע"ג דביומא משמע דרבי כו'.

ולדידי קשה איכא לר"א בר"ש דלא דריש התם לקרא דנופשט ורחץ ולבש אלא ילף בק"ו להאי קידוש ל"ל קרא דכשהוא לבוש מקדש. ומהיכא תיתי לן למימר דמקדש קודם לבישה ועיקר קרא לרבי איצטריף כדפירש"י ז"ל שם ביומא הפל מודים אפילו רבי ע"ש.

ועוד ל"ל לרבי בבוואם שלא לחייב קידוש על כל גישה וגישה היינו על כל עבודה ועבודה הוה מדאיצטריף קרא דנופשט ורחץ ולבש לחייב קידוש שני מפלל דבשאר עבודות אינו צריף לכל עבודה ועבודה, ולזה י"ל דהוי מוקמינו ורחץ אפשיטה לחוד.

והא דאיצטריף קרא לר"א בר"ש נראה דלכל קידוש איצטריף דמצנתו לקדש אחר לבישת הבגדים שלא יהיה הפסק בין הקידוש לעבודה. וממילא ילפינו מינה לקידוש שני של יוה"כ שהוא ג"כ לצורך עבודה וצריף שיהיה סמוך לעבודה בלי הפסק לבישה ורב חסדא אליבא דרב דס"ל דקידוש שני של יוה"כ הוא קודם לבישה מודה בקידוש של כל ימות השנה דבעינו ונוקא אחר לבישה: דף כ גמרא מהו דתימא הני מילי עבודה דמעבא פפיה כו'.

הקשו המפרשים גילף ממחוסר בגדים דמחלל אפי' עבודה דלא מעבא פפיה. ואע"ג דלעיל לא אמרינו אלא עבודה שאין זר חייב עליה ה"ה עבודה דלא מעבא פפיה פסולה בחיסור בגדים כיון דהוי פזר וזר מעבא אפילו עבודה דלא מעבא פפיה והכי ילפינו לעיל עבודה שאין זר חייב עליה בשלא רחויז ממחו"ב.

ותירץ דלא ילפינו ממחוסר בגדים בגז"ש דחוקה אלא חילול אבל לא תחילת האיסור ולא משמע הכי לעיל בהא דאמרינו דה"א שתוי יין אינו מחלל אלא בעבודה שזר חייב מיתה בזמן הבית משום דכתיב מיתה בפירשה.

ולפ"ז גם איסור לא שמענו בעבודה שאין זר חייב מיתה בזה"ב וילפינו ממחו"ב לכל מילי לאיסור ולחילול וה"נ גילף עבודה דלא מעבא פפיה. ועוד מנלן בשתוי יין דמנוהר גם על עבודה דלא מעבא פפיה והיה נראה דנהי דקים לן מחו"ב אפילו בעבודה שאין זר חייב עליהם מיתה בזה"ב משום דהוי פזר מ"מ בעבודה דלא מעבא פפיה לא שמענו לא מיבעיא לר"ל ביומא דס"ל דהרמת הדשן סגי בב' פלים אלמא דמחוסר בגדים לא הוי ממש פזר וה"ה דלענין עבודה דלא מעבא פפיה ה"א דלא הוי פזר אלא אפילו לר' יוחנן דס"ל דבעינו ד' פלים גם להרמה מ"מ מדאיצטריף קרא לרבנות מצנפת ואבנט להרמה ש"מ דלאו פזר הוא ולא שמענו בכל עבודה דמעבא פפיה דליפסל מחו"ב.

להכי פתב רחמנא ה"א ברחיצת ידים כו' דמעבא אפילו בעבודה דלא מעבא פפיה וילפינו מינה לשתוי יין ולמחוסר בגדים ג"כ. ובאמת נראה דלעיל דס"ל דהרמת הדשן סגי בב' בגדים גם רחיצת ידים כו' לא שמענו דצריף אלא דתנו סתמא בתמיד דטעון קידוש ידים ורגלים וצ"ע: שם גמרא והנינו בה למחר אינו מקדש דלא צריף לקדושי או דילמא אפסילו בלינה ופירש"י ז"ל דהו' מימרא דר"י משמיה דאילפא אליבא דר"א בר"ש היא ומיבעי ליה לר' אסי מאי אינו מקדש דאין צריף לקדושי או דילמא דמיפסיל בלינה ואינו מקדש מן הכיור.

מדלא פשיט ליה דאין צריף לקדש קאמר דבלינה לא מיפסלי אלמא דמספקא לר' אסי אליבא דר"א בר"ש אי מיפסיל בלינה וכי בעי למימר דאין צריף לקדושי היינו משום דבלינה לא מיפסיל.

וא"כ מאי קאמר שלא שקעו מבערב כו' הא לא צריף פלל שיקוע אי לא פסיל לינה לר"א בר"ש ויתבאר לקמן בזה: שם גמרא אמר אבני לעולם לרבי ולינה דרבנן ופירש"י ז"ל דסברא היא דאין לינה פוסלת כיון שאין המים בפנינו ולא ס"ל הני קראי דלעיל דילפינו מבגשתם.

וא"כ ע"כ בְּמִי כִּיּוֹר לַכ"ע פְּסָלִי לִינָה כִּיּוֹן דְּרַבִּי ור"א בר"ש לָא פְּלִיגִי אֶלְא מְדַרְבְּנָן.
אָבֵל מַה"ת לַכ"ע לָא פְּסוּל לִינָה בְּקִידוּשׁ מְסַבְרָא וְתוּ לִיכָא לְמִימַר מְדַקִּידוּשׁ גּוֹפִיָה לָא
פְּסָלִי לִינָה כו'.

וא"כ קְשָׁה לְאַבְיֵי מַאי קְאָמַר ר' יוֹחָנָן לְעִיל דְּאִילְפָא בְּעֵי בְּמִי כִּיּוֹר אִי פְּסָלִי לִינָה. וּמַאי
קְמִיבְעֵי לִיה פְּשִׁיטָא דְּפְסוּל לִינָה לְדַבְרֵי הָאוּמַר אִין לִינָה פּוֹסְלַת בְּקִידוּשׁ כְּמוֹ לְדַבְרֵי
הָאוּמַר יֵשׁ לִינָה כִּיּוֹן דְּאִפִּילוּ לְמ"ד יֵשׁ לִינָה אִינוּ אֶלְא מְדַרְבְּנָן.

וּצ"ל לְאַבְיֵי דר"י קְאָמַר דְּאִילְפָא מִיבְעֵי לִיה אָבֵל לִיה לָא ס"ל וְלָא מְסַפְקָא לִיה כָּלֵל:
וְרַבָּא מוֹקִי לִיה לְהָא דר"י כר"א בר"ש וְרַאָה דְּבַרְיוּ בְּתַחֲזִילַת עֲבוּדָה. וְהִנֵּה נִרְאָה דְּרַבָּא
נְמִי מוֹדָה לְאַבְיֵי דְּלַרְבֵּי נְמִי דְּרַבְּנָן הִיא.

וְשִׁפִּיר אִיכָא לְמִימַר דְּרַאָה דְּבַרְיֵי ר"ש בְּתַחֲזִילַת עֲבוּדָה כִּיּוֹן דְּאִפִּילוּ לְרַבִּי אִינוּ אֶלְא
מְדַרְבְּנָן אִפִּילוּ בְּסוּף עֲבוּדָה. אָבֵל אִי רַבָּא ס"ל דְּלַרְבֵּי פְּסָלִי לִינָה מְדַאוּרֵייתָא הִיכִי
אֲשַׁכְּחִן לְאִמּוּרָא דְּמַכְרַע מְדַעֲתִיָה דְּנַפְשִׁיָה בֵּין תְּרֵי תַנְיָא בְּאִיסוּר תוֹרָה.

וְכַה"ג מְקַשּׁוּ הַתּוֹס' ז"ל בְּכַמָּה דְּוֹכְתִי אֶלְא דַּא"כ הָא דִּילְפִינָן לְעִיל מְקַרָא דְּבַגְשָׁתָם הוּא
דְּלָא כְּמַאן וְדוֹחֵק לוֹמַר דְּאִסְמַכְתָּא בְּעִלְמָא הִיא ע"כ נִרְאָה דְּרַבָּא ס"ל דְּלַרְבֵּי פְּסָלִי לִינָה
מַה"ת מְקַרָא דְּבַגְשָׁתָם וְעַכ"ז רַאָה ר' יוֹחָנָן דְּבַרְיֵי ר"א בר"ש אִם קִידֵשׁ מִתַּחֲזִילַת עֲבוּדוֹת
יוֹם דְּזָה ג"כ בְּכָלֵל בְּגִשְׁתָּם הוּא וְכִיּוֹן שְׁקִידֵשׁ בְּתַחֲזִילַת עֲבוּדוֹת הַיּוֹם תּוּ לָא פְּסָלִי לִינָה.

וְיֵשׁ לִיִּישָׁב בְּזָה תְּרֵי סוּגִיָא בְּיוֹמָא דְּקִשְׁיִין אֶהְדְּדִי דְּבַדְף כ"ב מְסַקִּינָן דְּתְרוּמַת הַדָּשָׁן לָא
תַּחֲזִילַת עֲבוּדַת יוֹם הוּא וְאִימָא שְׁכַבְרָא קִידֵשׁ מִתַּחֲזִילָה לְעֲבוּדָה. וּבַד' כ"ו שְׁם מְסִיק דְּהוּי
תַּחֲזִילַת עֲבוּדַת יוֹם וְכַמוֹ שְׁהַקְשׁוּ שְׁם בְּתוֹס' יִשְׁיָנִים.

וּלְפִי הַנְּ"ל נִיחָא דְּבַדְף כ"ב אֲזִילִי שְׁמַעְתָּא אֶלְיָכָא דְּאַבְיֵי דר' יוֹחָנָן אֶלְיָכָא דְּרַבִּי קְאָמַר
וְשִׁפִּיר מְצִינָן לְמִימַר דְּלָאוּ תַּחֲזִילַת עֲבוּדַת יוֹם הוּא וּמ"מ מְקַרוֹת הַגְּבַר לָא פְּסָלִי לִינָה
וּבַדְף כ"ו אֲזִילִי לְשִׁיטְתִּיָה דְּרַבָּא דְּרַאָה ר"י דְּבַרְיֵי ר"א בר"ש בְּתַחֲזִילַת עֲבוּדָה וְע"כ צ"ל
דְּתַחֲזִילַת עֲבוּדַת יוֹם הוּא וְזָה נְכוּן: וְיֵשׁ לוֹמַר עוֹד דְּאַבְיֵי וְרַבָּא פְּלִיגִי בְּפְלוּגְתָא דְּרַב חֲסֵדָא
וְרַב אַחָא בְּיוֹמָא (דְּף ל"ב) אַבְיֵי דְּאָמַר דְּלַרְבֵּי נְמִי לִינָה דְּרַבְּנָן ס"ל כר' אַחָא בַר יַעֲקֹב
דְּלַרְבֵּי נְמִי קִידוּשׁ שְׁנֵי אַחַר לְבִישָׁה מְקַרָא דְּבַגְשָׁתָם וְתוּ לִיכָא קְרָא לְמִיפְסָלִי בְּלִינָה וְאִינוּ
אֶלְא מְדַרְבְּנָן.

וְרַבָּא ס"ל כְּרַב חֲסֵדָא שְׁם דְּלַרְבֵּי כְּשִׁהוּא פְּשׁוּט מְקַדֵּשׁ. וְא"כ ע"כ בְּגִשְׁתָּם אַתִּי לְמִיפְסָלִי
בְּלִינָה מַה"ת.

וְעוֹד הִנֵּה נִרְאָה דְּאִיכָא בֵּין אַבְיֵי לְרַבָּא חִילוּל עֲבוּדָה בְּיָדִים שְׁנַפְסָלוּ בְּלִינָה לְאַבְיֵי לָא
פְּלִיגִי אֶלְא לְכַתְּחִילָה לְהַצְרִיף קִידוּשׁ אָבֵל שְׁיָהָא הָעֲבוּדָה מְחֻזְלָלַת מְדַרְבְּנָן לָא מְסַתְּבַר
וְלְרַבָּא דְּמִיפְסָלִי בְּלִינָה מַה"ת הוּי כְּמוֹ שְׁלֵא קִידֵשׁ כָּלֵל וְעֲבוּדָה פְּסוּלָה.

וְהַרְמַב"ם ז"ל כָּתַב דְּעֲבוּדָה פְּסוּלָה וְע"כ ס"ל דְּפְסוּל לִינָה מַה"ת. וְאַפ"ה פְּסַק כר' יוֹחָנָן
דְּאִם קִידֵשׁ לְתְרוּמַת הַדָּשָׁן אִין צְרִיף לְקַדֵּשׁ עוֹד.

וְהִינֵנוּ כְּאוּקִימְתָא דְּרַבָּא דְּרַאָה ר"י דְּבַרְיוּ שְׁל ר"א בר"ש בְּתַחֲזִילַת עֲבוּדָה. וּלְפִי מַש"כ
דְּטַעֲמִיָה דְּרַבָּא בְּתַחֲזִילַת עֲבוּדָה מְשׁוּם דְּקָרִינָן בִּיהָ בְּגִשְׁתָּם כִּיּוֹן דְּתַחֲזִילַת עֲבוּדַת הַיּוֹם הוּא

לכאורה הוּי מְצִי לְמִימַר אִיפְכָא דר"י פְּרָבִי וְרָאָה דְבָרָיו בְּסוּף עֲבוּדָה אֲבָל לֹא בְתַחֲלִיל עֲבוּדָה דְאִי לר"א בר"ש דְּלֹא דְרִישׁ בְּגִשְׁתָּם לְהִכִּי מְנַלְן לְחַלֵּק בֵּין תַּחֲלִילַת עֲבוּדָה לְסוּף עֲבוּדָה כִּינּוּן דְּלִית לָן קְרֵא דְלִינָה פּוֹסֵל בְּקִידוּשׁ וּמְסַבְרָא לָא פְּסִיל לִינָה דְאִין עַל מַה לְחַוֵּל אֲפִילוּ בְּסוּף עֲבוּדָה לָא לִיפְסִיל.

וְי"ל כִּינּוּן דר"י אִין צְרִיף לְקַדְּשׁ קְאָמַר וּמַש"ה אָמַר דְכַר"א בר"ש הוּא דְלֹא מְצָרִיף אֲבָל לֹא מְטַעְמִיָּה דְהוּא לֹא דְרִישׁ בְּגִשְׁתָּם כָּלֵל וּר"י ס"ל דְרִישׁא דְבְּגִשְׁתָּם וְאִם קִידְּשׁ מְתַחֲלִילַת עֲבוּדַת יוֹם אֲפִילוּ קוֹנְדָם עֲמוּד הַשְּׁחַר לָא מִיפְסִיל בְּלִינָה וְדו"ק וְעִינָן תּוֹס' קְדָשִׁים בְּיוֹמָא פ"ב שְׁהַקְשָׁה אִי תה"ד הִיָּה בְכַה"ג לְמָה לִיָּה טְבִילָה וְקִידוּשׁ שְׁחַרִית הָא לָא פְּסִיל לִינָה מִתַּה"ד וְלֹא בְיַי נִיחָא דְלֹא אָמַר אֲלֵא מְקֻרוֹת הַגְּבָר כו' אֲבָל בִּיּוּה"כ תּוֹרַם בְּחֻצוֹת אֲבָל מְטַבִּילָה קְשָׁה לְמָה לִיָּה טְבִילָה אַחֲרִיתִי: שָׁם תּוֹס' בְּד"ה מִיִּתִּיבִי כו' הַקְּשׁוּ לְמֵאֵי דַס"ד דְלֹא מִיִּרִי בְּכַהֲנֵי חֲדָתִי.

וְנִרְאָה דְרֵאוּהוּ אַחֲרֵי הַכַּהֲנִים מְשַׁמַּע כָּל הַכַּהֲנִים הַנְּמַצְאִים בְּעֲזָרָה וּבְתוֹכָם הָיוּ כַּהֲנִים שְׁעָסְקוּ בְּעֲבוּדָה כָּל הַלַּיְלָה וְאִפ"ה כִּינּוּן קִידְּשׁוּ יְדִיהֶם וְרַגְלֵיהֶם וְלִהְיֵי פְרִיף דְלֹא אֲתִיָּא לָא פְּרָבִי וְלֹא כַר"א בר"ש.

וְהַתּוֹס' ז"ל בְּהַג"ה כְּתָבוּ דַס"ד דְהִיָּסַח הַדַּעַת ג"כ לָא פְּסִיל כְּמוֹ לִינָה. וּבְאָמַת הִכִּי מְשַׁמַּע מְדַבְרֵי ר"א בר"ש דְאָמַר אֲפִילוּ מְכָאן וְעַד עֲשָׂרָה יָמִים אִין צְרִיף לְקַדְּשׁ וְעֲשָׂרָה יָמִים א"א בְּלֹא שְׁיָנָה וְהִיָּסַח הַדַּעַת.

אֲבָל לָא מְשַׁמַּע הִכִּי לְקַמֵּן דְפְּשִׁיטָא לִיָּה לְהַש"ס דְאִי אִסַּח דַּעַתָּא וְנִדְאִי צְרִיף לְקַדְּשׁ. וְע"כ מְכָאן וְעַד עֲשָׂרָה יָמִים לָאוּ דְנוֹקָא דְהָא אִי אֲפִשְׁרַר בְּלֹא הִיָּסַף רַגְלֵיו וְהַטְלִת מִים דְצְרִיף לְחִזּוֹר וְלְקַדְּשׁ וְיִתְבָּאָר לְקַמֵּן: וְרֵאִיתִי לְהַרְמַב"ם ז"ל בַּפ"ב מַה' תְּמִידִים הַלְכָה י"א דַתַּה"ד הִיָּה אַחַר שְׁיַעֲלָה עֲמוּד הַשְּׁחַר.

וְקָשָׁה לְזַה מֵאֵי קַמ"ל ר' יוֹחָנָן דְאִם קִידְּשׁ לַתַּה"ד אִין צְרִיף לְקַדְּשׁ פְּשִׁיטָא כִּינּוּן דְכָבָר עֲלָה עֲמוּד הַשְּׁחַר וּמַה מְקוֹם לְפִסּוּל לִינָה הָכָא. וְנִהִי דִי"ל דְהִיָּה מְקַדְּשׁ קוֹנְדָם עֲלוֹת הַשְּׁחַר אַפְתִּי תִיקְשִׁי מֵאֵי פְרִיף מְהָא דְרֵאוּהוּ אַחֲרֵי הַכַּהֲנִים כו' כִּינּוּן שְׁקִידְּשׁוּ אַחַר תַּה"ד הָרִי כְּבָר הוּא אַחַר עֲלוֹת הַשְּׁחַר וְתוּ לָא פְּסִילִי לִינָה.

וּבַפ"ה מַה' בִּיאַת מְקַדְּשׁ הַלְכָה ט' כְּתָב קִידְּשׁ כו' לַתַּה"ד אַע"פ שְׁהוּא מְקַדְּשׁ קוֹנְדָם שְׁתַּעֲלָה הַשְּׁמַשׁ אִינוּ צְרִיף לְחִזּוֹר וְלְקַדְּשׁ אַחַר שְׁהֵאִיר הַיּוֹם עַכ"ל. מִזֵּה נִרְאָה דַּעֲלוֹת הַשְּׁמַשׁ הוּא זְמַן פְּסוּל לִינָה.

וְקָשָׁה מְנַלְן הָא הָא עֲמוּד הַשְּׁחַר יוֹם הוּא לְכָל מִיָּלִי. וְעוֹד דְמְשַׁמַּע מְמַתְנִיתִין דְסֻדְר הַתְּמִיד דַּאֲח"כ אָמַר לְהֶם הַמְּמוֹנָה צָאוּ וּרְאוּ אִם הִגִּיעַ זְמַן שְׁחִיטָה מְשַׁמַּע דְכָל הַמַּעֲשִׂים דְלַעֲיִל הָיוּ קוֹנְדָם אִוֵּר הַיּוֹם וּבַפ"ו מַה' תְּמִידִים בְּסֻדְר הַתְּמִיד כְּתָב דְהַמְּמוֹנָה הִיָּה בְּאֵ סְמוּדָה לְעֲלוֹת הַשְּׁחַר אֲבָל כָּל הַעֲבוּדוֹת אֲפִילוּ הַרְמַת הַדָּשָׁן הַכָּל הִיָּה אַחַר עֲמוּד הַשְּׁחַר וְא"כ הַקִּידוּשׁ שָׁל אַחֲרֵי הַכַּהֲנִים הִיָּה בַיּוֹם וְצ"ע.

וּבְתַעֲנִית פ"ק מְבֹאָר דְקִרְיַאת הַגְּבָר לָאוּ עֲמוּד הַשְּׁחַר הוּא וְכֵן מְשַׁמַּע בְּכַמָּה דְוֹכְתִי: ע"ב גְּמָרָא יְצִיאָה מַהוּ כו' וּפִירַש"י ז"ל כְּדָרְךָ שְׁפּוֹסֵל בְּכָל הַקְּדָשִׁים כו' וְהַתּוֹס' ז"ל כְּתָבוּ דְמַשּׁוּם הִיָּסַח הַדַּעַת מִיָּבְעֵי לִיָּה כְּדַמְסָקִינוּ וְרַש"י ז"ל לָא נִיחָא לִיָּה לְפָרַשׁ מַשּׁוּם הִיָּסַח

הדעת לחוד דא"כ מאי קאמר את"ל לינה לא פסלא כו' משמע דאי לינה פסלא יוצא נמי פסיל ולפי התוס' ז"ל ליפא פלל פסול יוצא בקידוש וא"כ לא הוי ליה למיתלי פלל בעינא דיוצא בפסול לינה פנין דטעמא אחרניא הוא פסול לינה הוא משום דהוי פכל קדושת הגוף דמיפסיל בלינה ופסול יוצא הוא משום היסח הדעת.

ע"כ פי' דלמ"ד לינה פסלא מיבעי ליה אי יוצא פסיל נמי מהאי טעמא ואת"ל דלינה לא פסלא ולית בה פסול שארי המקודשי' בכ"ש מ"מ ביוצא איפא למיבעי מטעמא אחרניא דמסח דעתיה.

ולדברי התוס' ז"ל נראה לפרש דהא דקאמר את"ל לינה לא פסלא מילתא דפשיטא קאמר אי תיבעי למיפשט מדלא אשכחן פסול היסח הדעת לכ"ע בלינה אע"ג דלילה לאו זמן עבודה היא כ"כ ומסתמא עומד הוא בלא עבודה ולא חיישינו להיסח הדעת דילמא התי' משום דלא פריש אבל יציאה דפריש אסוחי מסח דעתיה.

וא"ש בזה הא דבעלמא דרפו של הרמב"ם ז"ל לפסוק כאת"ל דפשיטותא הוא. וא"כ ה"א אמאי פסק דלינה פסלא הא את"ל לינה לא פסלא קאמר.

ולפי ה"ל ניקח דהאי את"ל לא מכרע פלל לפלוגתא דלעיל דרבי ור"א בר"ש דבטעמא אחרניא פליגי. ולפירש"י ז"ל קשה הא דמסיק יצא ידיו לא קמיבעי ליה פי מיבעי לן כו' מדלא קאמר אלא יצא כו' משמע דתחילת איבעינא לא היה ביצא ידיו פלל.

ואי מטעם פסול יוצא מיבעי ליה אפילו ביצא ידיו איפא למיבעי אי פסולין ביוצא דלענין פסול יוצא לכאורה ליפא נפ"מ בין יצאו ידיו או פל גופו. וי"ל דביצאו ידיו גם פסול יוצא ליפא פנין דגופו בפנים אף על גב דבפסול יוצא לא הוי דינא הכי אלא פל שיצא אפילו מקצת אותו המקצת נפסל ביוצא: שם גמרא יצא ידיו לא מיבעי לן כו'.

והקשה בכ"מ ז"ל ליפשוט דכל גופו מיפסיל ביציאה מדלא תני רבותא טפי דאפילו יצא פל גופו פשרה העבודה ותי' דאי הוי תני הכי ה"א דכל גופו היינו בלא ידיו אבל ידיו לחוד מיפסיל ביוצא.

ואין זה מספיק לממן גבי טומאה דאמר נמי הכי נטמאו ידיו לא מיבעי לן כו'. ואמאי לא פשיט התי' מדלא תני רבותא טפי דאפילו נטמא פל גופו עבודתו פשרה ש"מ דפסולה.

אלא נראה דהא גופא מיבעי לן אי דווקא קתני נטמאו ויצאו ידיו אבל פל גופו צריך לקדש או דילמא ל"ד ונשנטמאו ושיצאו היינו בטומאת פל גופו וביציאת פל גופו: שם גמרא הא קידש בפנים ויצא עבודתו פשרה.

לפי מה שכ' התוס' ז"ל בד"ה פל המטיל דאם שקה מעט לכ"ע פשרה. א"כ א"ש האי דיוקא דהא קידש בפנים ויצא פשרה וכגון שלא שקה דלא הוי היסח הדעת פלל דומיא דקידוש בכ"ש בחוץ אבל בעיין לא איפשטיא.

וצ"ל דכוננתם דווקא אי נפיק בשעת עבודה ולא שקה הוא דלא מיפסיל. אבל קודם עבודה אפילו אם יצא ולא שקה מיפסיל אפילו ברגע אולי הסיח דעתו.

אבל מדברי הרמב"ם ז"ל נראה דאין חילוק בזה וכל שיצא אפי' לא שקה צריך לחזור ולקדש שכ' שם ד' דברים שפוסלין הקידוש יציאה לחוץ ושינה והטלת מים והיסח

הדעה. ויצאיה אם לא הסיח דעתו עבודתו פשרה בדיעבד משמע דאפילו אי גדע בבירור שלא הסיח דעתו אפ"ה צריך לקדש לכתחילה.

ואיכא למידק תו היכי דייק למיפשיט בענין הא קודש כו' עבודתו פשרה דילמא בדיעבד עבודתו פשרה דלא ברירא לן בנודאי דהיה לו היסח דעת ואין פאן אלא חששא פיון דפריש שמה הסיח דעתו ואפילו אומר שלא הסיח דעתו מ"מ חיישינן.

ואין לנו לפסול העבודה מטעם זה אבל לכתחילה צריך לחזור ולקדש. וצ"ל דס"ל להש"ס דלהאי צד דחיישינן להיסח הדעת מדפריש לאו חששא היא אלא הני פהיסח הדעת בבירור ולא בספיקא מחזקינן ליה.

ומה שכתב הרמב"ם ז"ל דעבודה פשרה הוא משום דבענין לא איפשיטא וכמו שכתב הכ"מ ז"ל: שם גמרא אם להשהות טעון טבילה כו' קס"ד משום היסח הדעת ומשני הכא במאי עסקינן שיצא להסוף רגליו ולהטיל מים משמע דהא בעיא איתא נמי גבי להשהות ולענגן טבילה מי חיישינן לאסוחי דעתא ובעי טבילה או דילמא לא חיישינן לאסוחי דעתא אפילו אם שקה.

ויש לדקדק דהא משמע ביומא (דף ל') אם טבל ע"ד ביאת מקדש אפילו מבערב אין צריך טבילה אחרת אפילו למחר וא"כ שקה בעלמא אמאי צריך טבילה וע"כ מייירי בלא הסיח דעתו דהיסח הדעת הנזאה ג' וז' בעי.

וי"ל פיון דיצא לשהות הני פהיסח הדעת דשינה וכל טבילת שחרית דסגי בטבילת לחוד. ובאמת מאי דפריש הש"ס שם אי דאסח דעתיה הנזאה ג' וז' בעיא הא שינה ונדאי הני היסח הדעת ואפ"ה סגי בטבילה לחוד.

וע"כ הא דהיסח הדעת בעי הנזאה ג' וז' היינו דמסנפק הוא שמה נגע במת אבל היסח הדעת דשינה אפשר לידע בבירור שלא נגע בטומאה ומ"מ כל שהסיח דעתו מעבודה צריך טבילה.

וי"ל דהיינו דקמשני התם אידי ואידי דלא אסח דעתיה הא כו' הא דלא טביל ע"ד ביאת מקדש. ועיין בדברי הרמב"ם ז"ל בפ"ג מה' אה"ט ובוד' הכ"מ ז"ל שם.

אלא דאכתי קשה אפילו טבל ע"ד ביאת מקדש מבערב מאי אהני מסתמא ישן בליילה והני פהיסח הדעת לענגן טבילה. ולפי מאי דמשמע הכא דמספקא ליה להש"ס בלשהות אי צריך טבילה או דווקא במיסוף רגליו אבל יצא לשהות א"צ טבילה אע"ג דיצא להפליג ומסתמא הסיח דעתו מעבודה א"כ י"ל דשינה ג"כ לא חשיב היסח הדעת לאצרוכי טבילה אם טבל תחילה ע"ד ביאת מקדש אבל בירושלמי יומא שם ראיתי דמיתייהוה ברייתא בהאי לישנא פהן שיצא לדבר עם חבירו אם להפליג טעון טבילה אם לשעה טעון קידוש ידים.

ופריך ומסיכה לא שעה קלה היא ואמאי צריך טבילה שאני היא מסיכה שששו אותה פהפליג הרי דס"ל בפשיטות דיצא להפליג טעון טבילה והמיוסוף רגליו ג"כ מטעם זה צריך טבילה דהוי פהפליג.

ונה דלא פמשמעות דתלמודין דבשהיה מספקא ליה ובמיסה פשיטא ליה דטעון טבילה.
ע"כ י"ל דהכא נמי לא מספקא ליה בטבילה דלשהות.

והא דמוקי לה בלהסה את רגליו אגב דלפי שעה דצריף לאוקמי בהטלת מים מוקי לה
נמי הא דלשהות במיסה רגליו. אבל במאי דפשיטא ליה להירושלמי ביצא לדבר לפי
שעה דצריף קידוש ידים ע"כ הוא דלא פתלמודין דמספקא ליה בהא ותו תני התם ישן
טעון טבילה נתנמנמ טעון קידוש ידים.

מבואר מזה דבין הפלגה לדבר עם חבירו ובין שינה הוי פהיסח הדעת להצריף טבילה
ולענן קידוש סגי בנתנמנמ לחוד. וצריף עיון אמאי לא ביאר הרמב"ם ו"ל דלהצריף
קידוש סגי בנתנמנמ והוא ו"ל לא כתב אלא שלא ישן בהם ונהי די"ל דלענן לפסול
עבודה בעינו דווקא שינה והא דנתנמנמ צריף לקדש היינו לכתחילה לחוד מפל מקום
אמאי לא כתב דין נתנמנמ לענן לכתחילה: ואפשר לפרש עוד דזה שכ' הרמב"ם ו"ל
דיציאה בלא היסח הדעת לכתחילה צריף לקדש ובדיעבד עבודתו פשרה לאו משום
דפסק בעינו לקולא דבעינו איפשיטא דיציאה לא פסיל דיעבד וכדאמר לקמן בבעיא
דטומאה את"ל יציאה לא פסלי וכל את"ל פשיטותא היא אלא דלא איפשיט אלא דלא
פסלי בדיעבד.

אבל לכתחילה סמך אדברי הירושלמי הנ"ל דאיתמר בהדיא דלפי שעה צריף לקדש
והיינו לכתחילה לחוד דומיא דלשהות וטבילה דאין זה אלא לכתחילה דאינו מוחל
עבודה אם לא טבל כמו כל טבילת שחרית דלא חילל כדאיתא ביומא שם.

אלא דהא דמשמע מדברי הרמב"ם דאחר הטלת מים אם לא קידש חילל עבודה כמבואר
שם בדבריו ו"ל פ"ה הלכה ה' מנ"ל הא דמשמע דיציאה לפי שעה לחוד או להטיל מים
חד דינא להו.

וכי הכי דיציאה לחוד לא חילל ה"נ בהטלת מים. וביומא שם אמרינן דהא דבעי קידוש
אחר הטלת מים הוא משום ניצוצות לחוד.

וא"כ למה תלי בברייתא פסול דהטלת מים ביציאה לפי שעה הא לאו משום יציאה
מיפסיל ודין טבילה אחר הסכת רגליו נראה קצת מלשון הרמב"ם ו"ל שכ' שם הלכה ה'
אם לא טבל ולא קידש ועבד הואיל ולא הסיח כו' ולא הסיף רגליו ולא הטיל מים עבודתו
פשרה.

משמע דאם הסיף רגליו ולא טבל עבודתו מחולקת. ולא משמע הכי ביומא אלא כל
טבילת שחרית אם לא טבל לא מחיל עבודה ועדיין צ"ע בזה: שם גמרא תני ונהדר מפרש
לא אשפחן דכונמיה דהא דזה הפלל היא משנה ביומא והא דאם לשהות כו' הוא
בברייתא.

והכי קאמר אמתייתין דהדר מפרש מה שאמרו בברייתא. ואולי שם בברייתא ג"כ תני
להא דזה הפלל כו' וכעת לא מצאתי היכן היא שנויה.

ועי' בלשון רש"י ו"ל: שם גמרא ת"ש פרה כו' בפנים וינצא ופירש"י ו"ל אלמא דיציאה
לא פסלא בקידוש. ויש לדקדק דעיקר בעייתו היא משום דפריש מן המקדש אסוחי מסח

דעתיה אכל גבי פרה דמקדש לכתחילה ע"מ ליצא לעבודתה היכי שנייה היסח הדעת בזה
הא לא נבדל מן העבודה כלל.

ולפירש"י ו"ל לעיל דמיבעי ליה ג"כ אי מיפסיל ביוצא ככל הקדשים א"ש האי פשיטותא
דליכא פסול יוצא בקדוש. ולהכי משני שאני פרה הואיל וכל מעשיה בחוץ כו' דאי
מטעם היסח הדעת לא אתי האי שינויא שפיר.

והרמב"ם ו"ל בפ"ד מהל' פרה פתב דלכתחילה מקדש בפנים ויוצא ואם קידש בחוץ
ומפלי חול פשר. ומפשטיה דר' יוחנן משמע דאפילו לכתחילה יכול לקדש בכלי חול
בחוץ.

וסיים שם עלה דמקדש בכלי חול בחוץ הואיל וכל מעשיה בחוץ. ובגמרא משמע דלא
צריכין להאי טעמא אלא לר' חניא ב"ר יוסף דאמר מקדש בפנים כו'.

וי"ל דלר"י פשיטא דמהאי טעמא הואיל וכל מעשיה בחוץ קאמר דאפילו בכלי חול בחוץ
שרי. אלא דלר"ח בר"י דאמר מקדש בפנים משמע דבעי קידוש פדין בעי למיפשט מיניה
דיציאה לא פסלה וקאמר דלר"ח נמי מהאי טעמא הוא דלא מיפסיל ביוצא.

והרמב"ם ו"ל לשיטתיה שכ' דבכל העבודות פשר ביציאה לחוד לא איצטריך לטעמא
דהואיל וכל מעשה כו' אהא דמקדש בפנים ויוצא פיון דא"א בע"א ובכל מקום בדיעבד
פשר. להכי לא פתב להאי טעמא אלא אהא דמקדש בכלי חול בחוץ: שם תוס' בד"ה
יציאה כו' והא דאמר בכל שעה כו' עי' מהרש"א ו"ל בסופה (דף נ') שהקשה הא התם
משום בליגה הוא דאיצטריך מקום זריזים פדאיתא התם ועי' צ"ק ו"ל.

וי"ל עוד דע"כ לר"ל דאמר דבליגה בחוץ פשרה צריך ג"כ לומר דמ"מ איתיה למנחות
במקום זריזים מאורחא דמילתא דאל"ה תיקשי אליביה מתני' אהדדי דמצה אינה גילושף
בפושרין ומנחות גילושות בפושרין: שם בא"ד ומהאי טעמא יתכן פירש"י דהכא.

עי' מהרש"א ו"ל שם בסופה שפתב פן מסבא דנפשיה עיין שם: דף כא גמרא והא פרה
דטמוי מטמינן ליה כו' גם פאן קשה היכי שנייה היסח הדעת בזה פיון דהפל לצורך
עבודה והטומאה ג"כ לצורך היא להוציא מלבן כו' ולא אסח דעתיה מעבודה כלל.

וצ"ל דמ"מ פיון דבשעת טומאתו לא חזי לעבודה איכא למיחש להיסח הדעת. ולמ"ד
מקדש בפנים כו' א"ש דע"כ הנה מקדש קודם טומאתו דהטומאה והטבילה הנה בהר
המשחה ודייק מינה דטומאה לא פסלה.

אלא למ"ד דמקדש בחוץ מנ"ל דלא קידש אחר הטבילה. וי"ל דלהכי פתב רש"י ו"ל
ואחר הטבילה מיד כו' דהכי משמע מסדר המעשה דלא הנה שום הפסק בין טבילה לסדר
המערכה.

ומ"מ ק"מ אמאי לא יקדש לכתחילה אחר הטבילה למ"ד דיכול לקדש אפילו בחוץ. וכמו
שפתב הרמב"ם ו"ל לענין יציאה דלכתחילה מקדש בפנים ה"נ יקדש לכתחילה אחר
הטבילה וי"ל דהא צדיפא שיקדש בפנים ממה שימתין אחר הטבילה לקדש בחוץ.

ומסיק שאני פרה הואיל וכל מעשיה בט"י להכי לא פסלא בה טומאה. ואע"ג דעיקר טעמא דמיבעי לן הוא מטעם היסח הדעת ומאי אהני לנהא דכל מעשיה בט"י צ"ל דמ"מ פיון דקיל להכשיר בה ט"י גם בטומאתה מקילינו דלא למיפסיל בה.

ולפי המסקנא לא פסיל בפרה לא יציאה ולא טומאה ואיפא לספוקי אי פסלא בה לינה בקידוש. וי"ל דלא פסלא מתרי טעמי חדא פיון דלינה לא פסלא בפרה גופא כמ"כ הרמב"ם ו"ל שם בפ"ד ה"נ לא פסלא לינה בקידוש שלה.

ועוד פיון דכשר לקדש בחוץ ובכלי חול לא שייך בנה פסול לינה ולא אשכחן פסול לינה אלא בדבר המקודש בכ"ש ובד' הרמב"ם ו"ל לא נתבאר דין זה. ועי' באו"ח (סי' ק"ע וקע"ח) לענין הפסק והיסח הדעת בנטילה ובסעודה.

ועי' שם ברמ"א דעשיית צרכיו לא חשיב הפסק. ומד' הירושלמי שהבאתי לעיל משמע דעשיית צרכיו הוי פהפליג לדבר עם חבירו וכן מש"כ הרא"ש ו"ל בפ"ק דתענית דשינת עראי לא הוי הפסק לא משמע הכי מדברי הירושלמי הנ"ל דישן צריך טבילה משמע אפילו שינת עראי מדתני סיפא נתנמנמ צריך קידוש ואין פאן מקומו בזה: שם גמרא מהו לקדש כו' בכיור ממנו ולא בתוכו או אפילו בתוכו.

וכ' התוס' והרא"ש ו"ל בפ"ק כל הבשר בשם ה"ג ו"ל פיון דבקידוש מיבעי ליה משום דכ' ממנו אבל בט"י לחולין לכ"ע פשר אפילו בתוכו ע"ש. ולא משמע הכי מסתמא דמשניות דידים הא דתנו התם מניח חבית בין ברפיו כו' וחבית מטה על צידה כו' ואי בתוכו ג"כ פשר למה לי פולי האי? טבול ידיו בתוך החבית אלא ונדאי משמע דבעינו נתינה דווקא.

ועי' תוס' ו"ל שם שהאריכו ג"כ ליישב דברי ה"ג ו"ל ודווקא הכא נראה דמיבעי ליה פיון דבעינו מים מקודשין בכ"ש איפא למימר דבתוכו עדיף דירחץ ידיו בתוך הכ"ש אבל בחולין לא אשכחן טבילה בכלי.

ובעי' למיפשט מהא דתניא או שטבל במי מערה כו' הא בכיור דומיא דמי מערה היינו טבילה בתוכו פשרה ומי מערה פסולין משום דלאו בכ"ש הם ודחי לעולם במי פיו ג"כ פסול בטבילה.

והא דאשמעינו מי מערה משום דס"ד פל גופו טובל בהם ידיו כו' לא כש"כ קמ"ל דטבילה גמורה ג"כ לא מהני מטעמא דלעיל דבעינו דווקא מקודשין בכ"ש. ולפ"ז י"ל למאן דאמר דבפרה מקדש בחוץ ובמקנדה של חרס נראה דלא בעינו מים מקודשין ג"כ.

וא"כ למה לי דמקדש בפרה פלל אמאי לא אהני ליה טבילה שטובלין אותו אחר שטמאיהו וכמו בינדים לחולין ולתרומה דטבילה עדיפא מק"ו דכל גופו טובל בהם. ואין לומר דמדרבנן הוא דצריך קידוש כעין עבודה דהא תנו שלא רחויז ידים פסולה וכן פסק הרמב"ם ו"ל ואי מדרבנן לא הוי מיפסלי בהכי.

וצ"ל דמים מקודשין בעינו גם בפרה ולהכי מי מערה פסולין אבל מ"ש דכלי שרת לא בעינו ומים מקודשין בעינו. ועוד דלשיטת רש"י ו"ל מיפסלי המים בינצא וצריך עיון.

והרמב"ם ז"ל כ' דאין מקדשין מתוכו דכ' ממנו ולא מתוכו ואם קידש מתוכו ועבד
עבודתו כשרה. וקשה קצת היכי כ' בפשיטות להך דרשא דממנו ולא מתוכו.

פינן דמספקא לן אי דרשינן הכי ומהאי טעמא עבודתו כשרה בדיעבד דדילמא אפילו
מתוכו: שם תוס' בד"ה פיור פינן ששקעו שוב אין מעליהו וס"ד דאפי' לאיברים נפסלין
בהעלאה שעה אחת בליילה חוץ לבור.

והקשו לזה ממתניתין דתמיד שקה מקדש לתה"ד והנה מעליהו בליילה. ותיגרז דאחי
כר"א בר"ש ובמים נמי לא פסלא לינה.

ולזה קשה דמתניתין דתמיד נמי ס"ל שקהו משקיעין אותו בעץ שעשה בן קטין מוכני
לפיור. וזה דלא כר"א בר"ש כדאמרין לעיל דלדידה א"צ למוכני כלל: וכתבו עוד אי
נמי י"ל שקהו להם מים בכ"ש אחר כדי קידוש של תה"ד.

וגם זה קשה דאפתי גם בכ"ש אחר ליפסל בלינה פינן דס"ד דשעה אחת מן הלילה פוסלת
לכל עבודות ובצ"ק ז"ל הרגיש בזה וכתב דכ"ש לא מקדש ליפסל בלינה ואין טעם לזה
דמה בין כ"ש לפיור.

ומש"כ משום דלית ביה שיעורא דד' פהנים ג"כ אינו מוכן ומסתבר דכל שפטר לקדש
ה"ה דנפסל בלינה. ונראה בדבריהם דע"כ לא מיפסיל בהעלאה שעה אחת בליילה אלא
מי פיור שקהו מקודשים מאתמול והוצרכו לשקעו בשקיעת החמה וצריף שיהיה משוקע
כל הלילה ואם העלה שעה אחת נפסל.

אבל מים שלא נתקדשו מאתמול ובלילה מילאן בכלי שרת לקדש לעבודת הלילה לכולי
עלמא לא מיפסיל בליילה לחוד: וכתבו עוד די"ל דפסול עבודת לילה דרבנן והיינו גזירה
משום עבודת יום ובתרומת הדשן לא גזרו ויתבאר בזה לקמן: וכתבו עוד דאיכא לדחויי
דמקרות הגבר עד צפרא לא פסיל לינה גם במים.

ולפ"ז צריף לומר דלינת מים ג"כ לא הוי אלא מדרבנן ואין טעם לזה. ואמאי לא יפסלו
בכל דבר המקודש בכ"ש דמיפסיל בלינה בעמוד השחר.

וכ"ז יתבאר עוד בשמעתין: שם גמרא מאי אינו מעליהו דקאמר לעבודת יום כו' סוגיא
זו סתומה היא ורש"י ותוס' ז"ל פי' כ"א לדעתו כאשר אבאר. ומה שיש לדקדק בדבריהם
ז"ל שיטת רש"י ז"ל דהשתא מסיק דר"י דאמר אינו מעליהו היינו משום עבודת יום
שיפסל אם יעליהו בליילה אבל לעבודת לילה חזי.

והא דקאמר למחר אינו מקדש היינו לעבודת יום דלעבודת יום לילה פוסלת. ופריף א"ה
היינו דר' חייא בר"י ומשני א"ב גזירת שיקוע פי' דר"י ס"ל דלילה אינה פוסלת גם
למתירין כרב חסדא והא דקאמר אינו מעליהו הוא משום גזירה שלא יפסלונו עמוד השחר
להכי צריף שיהיה שקוע כל הלילה.

ופריף מהא דאמר ר"י קידש לתרומת הדשן למחר אין צריף לקדש ולא הצריף לחזור
ולשקעו. וצ"ל דנהי דוודאי קודם עמוד השחר צריף לשקעו דהא עמוד השחר פוסל
לכ"ע זה לא איצטריף לאשמעינן.

אָבֿל לַמַּאי דַּאֲמַרְתּוּ אֲלֵיבָא דר"י דַּאִית לִיה גְּזִירַת שְׁקוּעָא וְצָרִיף לְשַׁקְעוּ מִיַּד הוּי לִיה לְאַשְׁמְעִינוּ דְּמִיָּד יִשְׁקְעֵנוּ וְקָאֲמַר בְּשַׁלְמָא לְרַבָּא דְּמוּקֵי כר"א בר"ש הָא פְּרַבִּי פִּי' דְּלר"א בר"ש לִיבָא גְּזִירַת שְׁקוּעָא מִשׁוּם דְּלר"א מִי פִּיּוֹר גּוֹפְיָהּוּ נְמִי לָא פְּסֻלָּא לִינְה וּלְהִכִּי אִין צָרִיף לְשַׁקְעוּ.

וּלְזֵה קָשָׁה קִצְתָּהּ הָא טַעֲמִיהָ דר"י דְּרָאָה דְּבָרֵיו שֶׁל ר"א בר"ש בְּקִידוּשׁ מִתְחִילַת עֲבוּדַת יוֹם דְּלָא מִיְפְסִיל עוֹד וּז"ל אֵלָּא בְּקִידוּשׁ יְדִים כו' אָבֿל בְּמִי פִּיּוֹר אֲמַאי לָא יְפֻסְלוּ בְּלִינְה. וּצ"ל כִּינּוּן דְּעֲמוּד הַשַּׁחַר אִינוּ פּוֹסֵל בְּקִידוּשׁ ה"נ דְּמִי פִּיּוֹר אִינוּ נְפֻסְלוּ וְהָא דָּאָם קִידוּשׁ בְּסוּף עֲבוּדָה דְּנִפְסֵל הַקִּידוּשׁ וְצָרִיף לְקַדְּשׁ לְמַחֲרָה הֵינּוּ מִשׁוּם דְּתַחֲלִילַת עֲבוּדַת יוֹם מִקְלָתָא אַחֲרִיתִי הִיא וְהוּי פְּהַפְסֵק לְעֵנִן קִידוּשׁ וְגִישָׁה אַחֲרִיתִי הִיא כְּדִילְפִּינוּ לְעֵיל מִבְּגוּשְׁתָּם וְהָא דַּאֲמַר שׁוּב אִינוּ מְעַלְיָהּוּ פְּרַבִּי.

אֵלָּא לְאַבְיֵי דְּמוּקֵי לָהּ פְּרַבִּי קָשְׁיָא אֲמַאי לָא מְשַׁקְעָא לִיה דְּלַרְבִּי לִינַת פִּיּוֹר דְּאוֹרְיָתָא וְכַבֵּר כְּתַבְתִּי לְעֵיל דְּלְאַבְיֵי אִין לְחַלְקָא בֵּין רַבִּי לר"א בר"ש וְקִידוּשׁ לְתַרְנוּןִיָּהּוּ לָא מִיְפְסִיל בְּלִינְה מַה"ת וּמִי פִּיּוֹר נְפֻסְלוּ.

וּמִשְׁנֵי דְּבַאֲמַת מְשַׁקְעָא לִיה מִיָּד לְאַחַר קִידוּשׁ שֶׁל תְּרוּמַת הַדָּשָׁן. וּפְרִיף אִי הִכִּי דְּלר"י לִינְה לָא פְּסִיל כָּלֵל אֲפִילוּ לְמַתִּירִין פְּרַב חֲסָדָא א"כ אֲמַאי קָאֲמַר אִם לָא שְׁקוּעוּ מִבְּעָרְבַּ לְמַחֲרָה אִינוּ מְקַדְּשׁ דְּמִשְׁמַע מִשׁוּם דְּלָא שְׁקוּעוּ מִבְּעָרְבַּ לִינְה פּוֹסְלוּ שְׁלָא לְקַדְּשׁ לְמַחֲרָה הָא לִינְה לָא פְּסִיל.

וּמִשְׁנֵי דְּאִין צָרִיף לְקַדְּשׁ קָאֲמַר וּלְגַמְרֵי כר"א בר"ש דְּלִינְה לָא פְּסִיל כָּלֵל בְּקִידוּשׁ. וּלְעֵיל דְּקָאֲמַר דְּוּוּקָא אִם קִידוּשׁ לְתַה"ד אִין צָרִיף לְקַדְּשׁ הָא דִּידִיָּהּ וְהָא מְשַׁמְיָה דְּאֵילְפָא קָאֲמַר דְּאֵפִילוּ מִעֲבוּדַת לִינְה אִין צָרִיף לְקַדְּשׁ לְמַחֲרָה.

וְהַשְׁתָּא לְאַבְיֵי הוּי אֵיפְכָא הָא דר"י מְשַׁמְיָה דְּאֵילְפָא כר"א בר"ש וְהָא דְּקִידוּשׁ יְדִיו לְתַה"ד פְּרַבִּי וְעֲמוּד הַשַּׁחַר פּוֹסֵל לְכ"ע. וְהָא דַּאֲמַר ר"י כִּינּוּן שְׁשַׁקְעוּ שׁוּב אִינוּ מְעַלְיָהּוּ כ"ע מוֹדוּ בְּהַ מִשׁוּם גְּזִירָה שְׁלָא פְּסֻל בְּעֲמוּד הַשַּׁחַר.

וּלְרַבָּא אִי נִימָא כְּמַחְלוּקַת בְּזוּ כְּדָּ מַחְלוּקַת בְּזוּ וּלר"א בר"ש לָא פְּסִיל לִינְה בְּמִי פִּיּוֹר ג"כ הָא דַּאֲמַר ר"י כִּינּוּן שְׁשַׁקְעוּ שׁוּב אִינוּ מְעַלְיָהּוּ הוּא פְּרַבִּי: וְאִינְףּוּ דר"י מְשַׁמְיָה דְּאֵילְפָא לָא שְׁקוּעוּ מִבְּעָרְבַּ מְקַדְּשׁ לְעֲבוּדַת לִינְה וּלְמַחֲרָה אִינוּ מְקַדְּשׁ ע"כ כר"א בר"ש וְאִין צָרִיף לְקַדְּשׁ דָּא"א לֹאֲמַר לְמַחֲרָה אִינוּ מְקַדְּשׁ מִשׁוּם פְּסוּל לִינְה דְּהָא לִינְה לָא פְּסִיל לר"י.

וּא"כ קָשָׁה לִישְׁנָא דְּכִיּוֹר שְׁלָא שְׁקוּעוּ כו' הָא לר"א בר"ש אִין צָרִיף לְשַׁקְעוּ כָּלֵל. אָבֿל אִי נִימָא דְּמִי פִּיּוֹר לְכ"ע נְפֻסְלוּ בְּלִינְה אֲתִיָּא הָא דְּכִיּוֹר שְׁשַׁקְעוּ שׁוּב אִינוּ מְעַלְיָהּוּ ככ"ע.

וְאֲתִיָּא שְׁפִיר נְמִי הָא דר"י מְשַׁמְיָה דְּאֵילְפָא פִּיּוֹר שְׁלָא שְׁקוּעוּ כו' דְּלר"א בר"ש ג"כ צָרִיף לְשַׁקְעוּ וְהָא דר"י בְּקִידוּשׁ תַּה"ד ג"כ כר"א בר"ש וְרָאָה ר"י דְּבָרֵי בְּתַחֲלִילַת עֲבוּדָה. וּפְרִיף אִי הִכִּי הֵינּוּ דְּרַב חֲסָדָא כִּינּוּן דְּאוּקְמַת דְּלִינְה לָא פְּסִיל הֵינּוּ הָא דְּקָאֲמַר א"ב גְּזִירַת שְׁקוּעָא דר"י לָא אָמַר אֵלָּא לְכַתְּחִילָהּ צָרִיף לְשַׁקְעוּ מִשׁוּם גְּזִירָה אָבֿל לִינְה לָא פְּסִיל אֲפִילוּ לְמַתִּירִין.

והקשו התוס' ו"ל בהג"ה ע"ז אמאי לא פריה מיך היינו דר"ח ועוד כמה קושיות. ופי' ז"ל דהא דקאמר א"ב גזירת שיקוע אפתי קם ליה ר"י בשיטת רחב"י דליגה פוסל למתירין.

אלא דר"י מחמיר ואוסר להעלותו אחר ששקעו בשקיעת החמה לפי קמא משום גזירה דילמא פשע ולא יחזור וישקענו ורחב"י לא גזר. אבל לתה"ד מעלה גם לר"י ולא גזרינו בה דילמא פשע וכמש"כ ו"ל.

והשתא לכ"ע נפסלו מי פיור למתירין פינן שהעלהו שעה אחת בליגה ובפקר מערין מי פיור לכ"ש ונותנין מים אחרים לפיור לקדש למתירין ומי שרוצה לקדש לאיברים קדש מקלי שרת.

והא דמשקעין אותו פלל פינן דלמתירין לא חזי ויפסל ומה בכך ויקדשו גם לאיברים ממים חדשים וכשרים משום דמים קדושים הם וצריף לשמן שלא יפסלו בליגה ומערן אח"כ מימיו בכ"ש.

משום דפעמים מקדשין הרבה פהנים בכל דדין ויכולין אלו שרוצין לקדש לאימורים לקדש ממים שבכ"ש וי"ב פהנים של תמיד לא היו מקדשין בליגה משום דנפסלו המים למתירין היינו זריקת דם התמיד: וכתבו עוד דהא דאמר אב"י מקרות הגבר כו' היינו קידוש אבל במים פוסלת והאי דפוסלת במים אינו אלא מדרבנן פינן דלא פסיל בקידוש כו' וזה צ"ע.

ונראה יותר לאב"י לא הוי ליגה דרבנן אלא בקידוש פינן דאינו בעולם וכמש"כ רש"י ז"ל. אבל מים נפסלין בליגה לכ"ע וכמש"כ לעיל.

וכ' עוד פ"א בגזירת שיקוע ע"ש ושניהם אחד הם בזה דאפתי קם ליה ר"י כרחב"י. ופריף וקאמר ר"י קידש ידיו לתה"ד למחר אין צריף לקדש ומשמע דלא משקע ליה.

בשקמא לרבא אתי כר"א בר"ש ומים ג"כ לא פסלא בהו ליגה אלא לאב"י מ"ש דלא משקע ליה. ומשני דמשקע ליה.

ופריף אי הכי למחר אין צריף לקדש אמאי. וע"כ למימרא דלמתירין נמי חזי ולא מיפסיל בהעלאת ליגה.

וא"כ היינו דר"ח ולשיטתם מהא דאמר ר"י בקידוש לתה"ד למחר אין צריף לקדש מוכיח דלמתירין נמי חזי. דאל"ה כבר נפסלו המים למתירין בשעה שקידש לתה"ד ואמאי אין צריף לקדש.

אלא ש"מ דליגה לא פסל אפי' למתירין אע"ג דאיכא למימר דהא דאין צריף לקדש היינו לאיברים וקמ"ל דליגה לא פסלא. אבל למתירין נודאי נפסלו לא משמע להו הכי מדקאמר סתמא ולמחר אין צריף לקדש משמע אפילו למתירין.

ומסקנא דר"י כר"ח ס"ל ולא מיפסיל אלא בעמוד השחר בין למתירין בין לאיברים. אלא דלר"י צריף לשקעו מבערב ולרב חסדא אין צריף לשקעו אלא קודם עמוד השחר.

והרמב"ם ז"ל לא הזכיר דבר מזה. משמע דלא ס"ל מצנות שיקוע כלל ואין צריך אלא לשקועו קודם עמוד השחר שלא יפסל בלינה כמו שכ' בפ"ה מה' ביאת מקדש.

וגם זה אינו חיוב כל כך ואם רוצים ממלאין אותו מים אחרים בפקר ע"ש: שם ע"ב גמרא מאי לאו דמסלק ליה כו' לא דמשקע ליה כו'. משמע דלר"ח לא הנה משקע בשעת קידוש תרומת הדשן.

וא"כ לא אתיא מתניתין שפיר דעד שהיו שומעין קידוש ידיו ורגליו מן הפיור משמע דאחר הקול קידוש. וע"כ הוא קול דהעלאה דקול השיקוע הנה אחר קידוש של תה"ד והכא גרסינן הגיע עת קידוש ידיים ורגלים מן הפיור.

לפ"ז יש לומר דאשאר פהנים קאי שאומרין הגיע עת לקדש שהיה לסימן פי קרוב הוא לעמוד השחר אבל גנוסחא דמתניתין דתמיד קשה קצת. והתוס' ז"ל בד"ה אי משקע ליה הקשו דלר"ח נמי נימא דהקול הנה בהעלותו.

ולא הבנתי דלר"ח לא העלוהו אלא לאחר עמוד השחר ובמתניתין משמע דזה הנה קודם עמוד השחר וקודם תרומת הדשן כדתנן בתר הכי נטל מחמת הפסוק. ועיין בצ"ק ז"ל: ופריה הש"ס והא הני גביני פרוז כו' משמע דלא פריה אלא לרב חסדא.

אבל לר"י לא תיקשי משום דלר"י הנה הקול הנה קודם תרומת הדשן וקול גביני פרוז הנה אחר כך. אבל לר"ח דקול הנה הנה ג"כ אחר תה"ד סמוך לעלות השחר והקול הנה לפרוז הפהנים לעבודה א"כ תרתי למה לי וכ"כ הצ"ק.

ועי' תוס"ט ז"ל פ"ג דיומא: ובהא דמשקע לה בגלגלא יש להרמב"ם ז"ל בפ"ג מה' בית הבחירה פי' מחודש דמוכני היינו פלי מלא מים והיו משקעין הפיור בתוכו שלא יפסל בלינה עי' בפ"ה המשנה פ"ג דיומא.

ונראה דלא ניחא ליה כפי' רש"י ותוס' ז"ל גלגל שהיו משקעין אותו בבור דלא מצינו דהנה אינה בור בין האולם למזבח. ותוס' ישניגים ביומא כתבו שהיו משקעין אותו בים של שלמה גם זה לא מצינו.

ע"כ פי' שעשה תחתיו פלי של חול מלא מים וממנו היו שותתין מים לפיור. וקצת סעד לדבריו ז"ל מד' הירושלמי פ"ג דיומא דאיתא התם ויעשו דדין זעג"ז אמר ר' יונה פיום מרובה של תמיד.

[ופי' המפרשים דפריה דמשמע די"ב דדים היו פולם שוין סביבות הפיור ואמאי לא עשו זעג"ז. ותי' פיום מרובה כו' שיקדשו פולם כאחת]: העליון משם פלי פחות ברובו והסתתון אין בו משום אירו של פלי.

אמר ריב"ל אמת המים היתה מושכת לו מעיטם והיו רגלי שפדרום פתוחין כרמוגים עכ"ל ואין פי' לדברים אלו. ועי' ק"ע שפי' שם דס"ל להירושלמי דקידוש ראשון לא הני מתוה פלי אלא כעין מקנה.

ואין זה נראה כדמשמע בכולי שמעתין דכיוור פלי הוא ובעיני דווקא מתוה פלי גם מה שחילק הפיור עצמו לב' חלקים אינו נראה כמש"כ הוא ז"ל בעצמו בתוספותיו שם. והנה נראה דהכי פריה העליון א"ש דלא מפסיל בלינה דפחות הוא ברובו לתוה פלי התחתון

היינו דבלילה פותחין נקביו לתחתון וכטל אגב התחתון אלא התחתון גופא היינו המוכני אמאי לא מיפסיל הלא גם הוא אור פלי הוא אמר ריב"ל אמת המים כו' והיו רגליו פחותים וכיון דמי המוכני מחנפרים לעין עיטם לא מיפסלו בלינה.

ולפ"ז אין צריך לומר דהמוכני פלי חול הנה כמש"כ הרמב"ם ז"ל אלא אפילו פלי קודש א"ש פיון דמחנפרים לעין עיטם. וכדאמרנו התם בים של שלמה דהנה מקנה טהרה של פהנים מפני דרגלי השונרים היו מחנפרים לעין עיטם וכמש"כ הרמב"ם ז"ל.

ומ"מ דברי הרמב"ם ז"ל צ"ע דבפ"ג מה' בית הבחירה כתב דמוכני שהיא פלי חול נותן לפיור ובפ"ה מה' ביאת מקדש כ' דנותנו במענין או בים של שלמה השם יראינו מהרה ארמון וכליו ישבו על משפטן: וענין בק"ע שם מש"כ לפרש דברי הרב יתא ביומא (דף ל"ז) תנא שחרית במילואו מקדש ידיו ורגליו מן העליון ערבית בירידתו מקדש מן התחתון ע"ש שהוא דחוק.

ונראה דברייתא קאי אהא דבתחילה לא היו לו אלא שנים ומפרש בברייתא דהשני דדיו היו אחד למעלה ואחד למטה ובמילואו מקדש מן העליון ובירידתו מקדש מן התחתון: שם גמרא כל פיור שאין בו לקדש ד' פהנים כו'.

ולא נתבאר שיעור זה כמה הוא ולפי פירש"י ז"ל לקמן דלקדש לא בעינן רביעית. ע"כ ליכא שיעורא אלא אומדנא בעלמא כדי קידוש ד' פהנים.

אבל לפי דברי התוס' ז"ל לקמן י"ל דהשיעור הוא ב' רביעית היינו חצי לוג פדתון בריש ידים מחצי לוג לג' ולד'. אלא דלא דמיא שיעור קידוש לשיעור נט"י לחולין.

וכמו שפי' התוס' בחולין דעד הפרק דקידוש לא דמי לעד הפרק דחולין. ולשון הרב יתא כל הפלים כו' בין שיש בהם בין שאין בהם כו' משמע כפי' רש"י ז"ל דאפילו הפלי עצמו אינו מחזיק רביעית פשר לקידוש.

וכן משמע מסתימת לשון הרמב"ם ז"ל אלא דרש"י ז"ל לא הוצרך לזה אלא למאי דס"ד דלא מיירי בקודם מתוכו. אבל למסקנא דמיירי בקודם מתוכו א"צ לחלק בין קידוש לנט"י דחולין.

אבל למאי דפי' התוס' ז"ל קודם מתוכו היינו שנוטל בכלי קטן מפלי גדול אפילו למסקנא צריך לומר דקידוש קיל מנט"י דחולין דבחולין כה"ג לא מהני ואפילו בא מפלי גדול כל שאין בו רביעית אין נוטלין לידים.

ולד' התוס' ז"ל דלא ניחא להו למימר דקידוש קיל מנט"י צ"ל למסקנא דבא משירי טהרה דהוי ביה רביעית מעיקרא. ולא הבנתי ד' התוס' ז"ל בד"ה בין כו' שכ' למאי דס"ד בלא קודם יש תימא כו' הא לשיטתם בקודם למסקנא ג"כ יש תימא זו וצריך לאוקמי דבא משירי טהרה.

ועי' בשו"ע או"ח (סי' ק"ס) דיש אומרים דשירי טהרה לא הוי אלא אם השני נוטל אחר הראשון בלי הפסק. ולדברי התוס' ז"ל צ"ל דהכא נמי מיירי בכה"ג וזה דוחק.

אֵלָא נִרְאָה דְהֵכָא בְּקִידוּשׁ דְּהוּי בְּכ"שׁ שׁאֲנִי וְסָגִי אֶפְיֵלוּ בְּפָחוּת מְרַבֵּיעִיתִּינּוּן שְׁהֵם מִיָּם
מְקוֹדְשִׁין חֲשִׁיבִי. וְעִיל בְּתוֹסְפָתָא פ"ק דְּיָדִים דְּתַנִּי הֵתֵם הַנוּטֵל יָדָיו בְּמִקְדָּשׁ צָרִיף מִי
רַבֵּיעִית קִידוּשׁ יָדִים וְנִגְלִים בְּמִקְדָּשׁ אִין לֵה שְׁיַעוּר וְנִרְאָה דְּבְּמִקְדָּשׁ רֵאשׁוֹן ט"ס הוּא.

וּמְבֹאָר כְּפִירֵשׁ"י ו"ל: וְהֶרְמַב"ם ו"ל הִשְׁמִיט הֵה אֹקִימָתָא דְקוֹדֶחַ מְתוּכֹה וְעִיל בְּד'
הֶרְאָב"ד וּבְכ"מ ו"ל. וְנִרְאָה דְהֶרְמַב"ם ו"ל מְפָרֵשׁ הֵכִי דְפָרִיף מְבַרְיָתָא דְסָגִי בְּרַבֵּיעִית
אוּ פָחוּת וְלֹא בְּעֵינֵי שְׁיַעוּר ד' פְּהֵגִים וּמְשַׁנֵּי בְּקוֹדֶחַ מְתוּכֹה כְּפִיל רֵשׁ"י ו"ל.

וּפָרִיף עֲלֵהָ הָא מְמַנּוּ אָמַר רַחֲמָנָא וְקוֹדֶחַ מְתוּכֹה לֹא חֲשִׁיב מְמַנּוּ. וּמְשַׁנֵּי יִרְחֻצוּ לְרַבּוֹת
כ"ש.

וּא"כ לֹא אִיְצָטְרִיף לְאוּקְמִי בְּקוֹדֶחַ מְתוּכֹה אֵלָא פֶּל כ"ש אִיְתְּרַבֵּי. וְהָא דְבְּעֵינֵי שְׁיַעוּר ד'
פְּהֵגִים הוּא דְּוּנְקָא בְּכִיּוֹר שְׁנַעֲשֵׂה לְקִידוּשׁ.

אֲבָל בְּשָׂאָר כ"ש לֹא בְּעֵינֵי שְׁיַעוּרָא וְזֵה נִרְאָה בְּרוּר בְּדַעְתּוֹ ו"ל: וְכַתְּבֵשׁ הֶרְמַב"ם ו"ל
הֵלְכָה ו' מְצֻנָה לְקַדָּשׁ מְמִי הַכִּיּוֹר וְאִם קִידָשׁ מְכ"שׁ ה"ז פֶּשֶׁר. מִשְׁמַע דְּלַכְתַּחֲזִילָה צָרִיף
לְקַדָּשׁ מְמִי כִיּוֹר דְּוּנְקָא וּבְדִיעֵבַד פֶּשֶׁר מְפֶל כ"ש אַע"פ שְׁאִינֵן מְמִי הַכִּיּוֹר וְיֵישׁ לְדַקְדַּק אִי
מֵה"ת מְצֻנָה לְכַתְּחִילָה לְקַדָּשׁ מִן הַכִּיּוֹר וְכ"ש לֹא אִיְתְּרַבּוּ אֵלָא דִיעֵבַד.

א"כ כה"ג ביוה"כ אמאי מקדש לכתחילה מקיתון של זהב וכי משום פבדו של כה"ג לא
יעשה מצנה פתיקונה פינון דלכתחילה מצנה לקדש מן הכיור וראיתי בירושלמי פרק טרף
בבלפי דפליגי התם ר' יונה ור' יוסא ר' יונה אמר חוץ מקידוש ראשון דקידוש ראשון
צריף לקדש מן הכיור ור' יוסא אמר אפילו קידוש ראשון ופריף לר' יונה מבריייתא דכל
הפלים של מקדש ראון לקדש.

פֶּתֶר לֵה חוּץ מְקִידוּשׁ רֵאשׁוֹן מִתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל ר' יוֹסָא הַכִּיּוֹר וְהֵפֵן מְעַכְבִּין אֶלְמָא
דְּקִידוּשׁ רֵאשׁוֹן עכ"פ הַכִּיּוֹר מְעַכְבֵּב וּמְשַׁנֵּי פֶתֶר לֵה מְקוֹמֵן מְעַכְבֵּב. וְהִשְׁתָּא אִי גִימָא
דְּלַכְתַּחֲזִילָה מְצֻנָה בְּכִיּוֹר מֵה"ת מָאִי פָּרִיף לר' יוֹנָה מֵהָא דְּכָל הַפְּלִים רֵאשׁוֹן לְקִידוּשׁ דִּילְמָא
הֵינּוּ דִיעֵבַד אֲבָל לְכַתְּחִילָה מְצֻנָה בְּכִיּוֹר וּלְהֵכִי קָאֻמַר חוּץ מְקִידוּשׁ רֵאשׁוֹן.

אֵלָא וּנְדָאִי מִשְׁמַע דְּמָאן דְּמִכְשִׁיר שְׂאָר פְּלִים לְקִידוּשׁ רֵאשׁוֹן אֶפְיֵלוּ לְכַתְּחִילָה יְכוּל לְקַדָּשׁ
בְּשָׂאָר פְּלִים וְר' יוֹנָה ס"ל דְּלְקִידוּשׁ רֵאשׁוֹן בְּעֵינֵי דְּוּנְקָא כִיּוֹר. אֵלָא דְקָשָׁה לִי אֲמַאי לֹא
פָּרִיף לר' יוֹנָה מֵר"י דְּמִתְנִיתִין שְׁם דְּאָמַר דְּכָה"ג מְקַדָּשׁ בְּכָל יוֹם בְּקִיתוֹן שְׁל זָהָב וּבְכָל
יוֹם הֵינּוּ קִידוּשׁ רֵאשׁוֹן.

דְּשָׂאָר קִידוּשֵׁי לִיכָא. הָרִי דַס"ל לר' יְהוּדָה דְּאֶפְיֵלוּ קִידוּשׁ רֵאשׁוֹן ל"ד כִיּוֹר.

וְכִי תִימָא דְלר' יְהוּדָה מוֹדָה ר' יוֹנָה דְּכָל הַפְּלִים פְּשָׁרִים אֶפְיֵלוּ לְקִידוּשׁ רֵאשׁוֹן. וְכִי קָאֻמַר
ר' יוֹנָה ל"ת קָאֻמַר דְּמַסְלַק בֵּין יוֹם הַפְּפוּרִים לְכָל יוֹם וְהֵינּוּ מְשׁוּם דְּלֹא הִנְכָשֶׁר פְּלִי
אֵלָא לְשָׂאָר קִידוּשֵׁי שְׁל יוֹה"כ.

דָּאֵם פֶּן מָאִי פָּרִיף עֲלֵיו מְבַרְיָתָא דְּכָל הַפְּלִים רֵאשׁוֹן לְקַדָּשׁ כו' דִּילְמָא אֲתִי כו' יְהוּדָה
וּצ"ע. וְעִיל ק"ע שְׁם: דָּף כַּב תוֹס' בְּד"ה וְהָא מְמַנּוּ כו' הִקְשׁוּ לְפִירֵשׁ"י תִיקְשֵׁי לִיה
מִמִּתְנִיתִין דִּיּוֹמָא כו'.

ע"כ פ"י דקאי אהא דשני בקודח מתוכו ולא בעי פשיעור וע"ז פריה וקא ממנו אמר רחמנא דאפילו בקודח בעינו שיעור. וצ"ע לפ"ז מאי משני ירחצו אמר רחמנא לרבות פלי שרת.

הא גם המקשן מודה בזה דכל כ"ש פשרים במתניתין דיומא וע"כ מריבוניא דירחצו. אלא דס"ל דנהי דאי תרבי שאר פלי שרת מ"מ בעינו שיעור ד' פהגים וע"ז לא משני כלום.

וצ"ל לשיטתם דאם יש בו כשיעור כל הפלים פשרים בלא ריבוניא דירחצו. וכי איצטריו דירחצו לרבות אפילו אין בו כשיעור וזה דוחק ועי' צ"ק ו"ל.

ומהירושלמי דלעיל ג"כ מוכח דאיכא מ"ד דשאר פלים פסולין אפילו יש בהן כשיעור מדלא מוקים אפילו בקידוש ראשון והיה בקיתון של זהב שיעור ארבעה פהגים. ולפי מה שפ"י בד' הרמב"ם ו"ל ניחא הפל דלמאי דמוקי לה בקודח מתוכו ס"ל פשיטת ר"י בירושלמי דשאר פלים פסולין ומתניתין דיומא מייירי חוץ מקידוש ראשון ופריה וקא ממנו אמר רחמנא ואם קדח מתוכו לא הוי ממנו.

ומשני ירחצו לרבות כ"ש וכל הפלים פשרים אפילו אין בהם כשיעור דלא נאמר שיעור אלא בכיור עצמו והיינו כר' יוסא בירושלמי: שם גמרא יכול יהא פנו מקדש כו'. לא מצאתי להאי דינא בדברי הרמב"ם ו"ל דהפן אינו מקדש ולא ידעתי למה השמיטו: שם גמרא אלימא למעוטי טיט הנרוק אי דפרה שוחה ושוחה ממנו אפילו לרביעית נמי, עי' תוס' בד"ה למעוטי טיט הנרוק שכתבו דהא דמשלים היינו להתיר לטבול במים.

אבל בטיט עצמו אין מטבילין בו כמו אור דסוכה וקשה לי דבשלמא לענו מקנה שפיר איכא למימר דמשלים שיעור מ' סאה אבל טבילה עצמה צריכה שתהיה במים דווקא. אבל במי פיור דשיעורו הוא פדי קידוש לד' פהגים אי לא חזי הוא עצמו לקדש למה ישלים הא ליכא פדי לקדש ד' פהגים.

וכן לרביעית דהוי שיעור נטילה אי לא חזי אמאי משלים ולזה י"ל דלנטילה סגי פחות מרביעית. אלא דבעינו לראשון רביעית שהוא שיעור חשוב וטיט הנרוק שפיר משלים אע"ג דאיהו גופא לא חזי.

אבל בכיור קשה הא בעינו שירחצו ד' פהגים וליכא אם לא שנאמר דהתם נמי שיעורא בעלמא גמירי פדי לקדש ד' פהגים ולא שיקדשו ד' פהגים. ומשמע בשמעתי דאפילו פרה שוחה ושוחה מ"מ בעינייהו לא.

ולפי פירש"י ו"ל דדייק דאפילו לרביעית מהא דאמרינו כ"ז שנפסלו כו' אבל לא נפסלו פשרים וא"כ אפילו בעינייהו נמי. אלא ע"כ צריה לחלק בין מים פסולין לטיט הנרוק דמים אי פרה שוחה ושוחה פשרים אפילו בעינייהו ואי אין פרה שוחה כו' למקנה פשרין קדתנו (בידים) בקרקע פשרין.

אבל טיט הנרוק אי אין פרה שוחה ושוחה אפי' בקרקע למקנה פסולים. ואי פרה שוחה ושוחה הוא לבדו פסול בין למקנה בין לרביעית אבל משלים הוא לשיעור.

אבל זה אינו אלא אם המים מצד אחד וטיט מצד אחד וכדתנן בפ"ב דמקנאות. וכמש"כ הר"ש ו"ל שם דהני שיעורי דכל הני תנאי הוא בשיעור פרה שוחה ושוחה.

אָבֵל אִם מִיָּמִים צָפִינ׳ ע״ג טֵיט מְוֹתֵר לְטַבּוֹל גַּם בְּטֵיט עֲצָמוֹ פְּדֻתָּנּוּ בְּרִישָׁא הָתָם. וּבִכָּה״ג דְּהֵטִיט מְעוֹרְבַּ עִם הַמֵּיִם יֵשׁ ל״מֵר דְּדִין מִיָּם לָהֶם וְאַפִּילוּ אִין פְּרָה שׁוֹחָה וְשׁוֹחָה פֿאַר לְמַקְנָה כְּמוֹ כָּל מִיָּם שְׁנִפְסָלוּ מִשְׁתִּית בְּהֵמָה דְּבַקְרָקַע פֿאַר וְדוֹוֹקָא הֵכָא דְּמִיָּרִי שְׁהֵטִיט בַּפ״ע מְדַנְקֵט לְשׁוֹן הַשְּׁלָמָה הוּא דְּבַעֲיָנּוּ גַם בְּמַקְנָה שְׁיָהִיָּה פְּרָה שׁוֹחָה וְשׁוֹחָה.

וְזֵה נִרְאָה דְּעַת הָרִי״ף ז״ל בַּפ״א א״ד שְׁפָתַב בְּמִיָּם שְׁנִפְסָלוּ מִשְׁתִּית בְּהֵמָה הֵינּוּ מְחַמַּת עֲכִירוֹת טֵיט קְרוֹב לְטֵיט הַנְּרוֹק וּבַקְרָקַע פֿאַרִים. וְהַקְּשָׁה עָלָיו הָרֵא״שׁ ז״ל דְּהָא אָמְרִינּוּ הֵכָא דְּאָם אִין פְּרָה שׁוֹחָה כ״ו לְמַקְנָה ג״כ פֿסוּלִין.

וּלְפִי הַנְּ״ל נִיחָא דְּהֵכָא אִיָּרִינּוּ בְּטֵיט הַנְּרוֹק פֿאַרֵהוּא לְעֲצָמוֹ וְאִם אִינוּ רְאוּי לְשְׁתִּית בְּהֵמָה שֵׁם טֵיט עָלָיו וְאִינוּ מְשָׁלִים ג״כ. אָבֵל אִם מְעוֹרְבַּ הוּא עִם מִיָּם שֵׁם מִיָּם עָלָיו וְאַפִּילוּ אִין פְּרָה שׁוֹחָה כ״ו לְמַקְנָה פֿאַר אָפִילוּ בְּעִינָה.

וְכֵן נִרְאָה מְדַבְּרֵי הַרְמַב״ם ז״ל פ״ו מֵה׳ בְּרִכּוֹת ע״שׁ. וְהַלַּח״מ ז״ל פֿתַּב שֵׁם דַּמְשׁ״כּ בַּקְרָקַע פֿאַרִים לְהַטְבִּיל הֵינּוּ דוֹוֹקָא לְטַבִּילַת יָדַיִם אָבֵל לֹא לְטְהָרוֹת.

וְאִין זֵה נִרְאָה פִּינּוּ דְּבַחַד גְּוֹנָא עִם נִפְסָלוּ מְחַמַּת מְרִירוֹת נִקְט לָהּ כִּי הֵיכִי דְּהֵי פֿאַרִים לְטְהָרוֹת ג״כ ה״נ מְחַמַּת עֲכִירוֹת טֵיט וּמְנַלְן לְחַלְקַבּ בִּינֵיהוּ: אָבֵל עֲדִינּוּ יֵשׁ מְקוֹם עִיוֹן בְּדַבְּרֵי הַרְמַב״ם ז״ל פ״ח מֵהַלְכוֹת מְקוֹנְאוֹת שְׁכ׳ שֵׁם הַלְכָה ט׳ טֵיט רַף שְׁהַפְּרָה שׁוֹחָה מְמַנּוּ ה״ז נְמַדְד עִם הַמַּקְנָה הֵיךְ עָבָה כ״ו אִינוּ נְמַדְד מְקָנָה שְׁיֵשׁ בּוֹ מ׳ סָאָה מִיָּם טֵיט מְטַבִּילִין בְּמִיָּם וּבְטֵיט בְּאִינָה טֵיט בְּטֵיט הַרְף שְׁהַמֵּיָם צָפִינ׳ ע״ג הֵיךְ הַמֵּיָם מְצַד אֶחָד טֵיט מְצַד אֶחָד מְטַבִּילִין בְּמִיָּם וְלֹא בְּטֵיט עַכ״ל.

נִרְאָה מְדַבְּרֵי ז״ל דְּאִינוּ נְמַדְד עִם הַמַּקְנָה אֲלָא טֵיט רַף שְׁהַפְּרָה שׁוֹחָה מְמַנּוּ. וְגַם זֵה לֹא הוֹכָשׁר בְּעִינָיו אֲלָא לְהַשְׁלִים וְלֵהַמְדַּד עִם הַמַּקְנָה וְאַח״כּ פֿתַּב לְתַרְתִּי דִּינֵי דַּמְתְּנִיתִין דְּאָם הַמֵּיָם צָפִינ׳ ע״ג מְטַבִּילִין גַּם בְּטֵיט וְאִם הַמֵּיָם לְעֲצָמוֹ וְהֵטִיט לְעֲצָמוֹ מְטַבִּילִין בְּמִיָּם וְאִין מְטַבִּילִין בְּטֵיט וְלֹא הוֹכִיר כָּל הֵיךְ שְׁעוֹרֵי דַּמְתְּנִיתִין כ״א הֵיךְ שְׁעוֹרֵי דַּפְּרָה שׁוֹחָה וְשׁוֹחָה.

מְשַׁמַּע דְּאָם אִין פְּרָה שׁוֹחָה וְשׁוֹחָה אִינוּ מְשָׁלִים אָפִילוּ מִיָּם צָפִינ׳ ע״ג וְאַפִּילוּ פְּרָה שׁוֹחָה וְשׁוֹחָה אִינוּ פֿאַר בְּעִינָיו אֲלָא לְהַשְׁלִים לְבַד. וְהַדּוּק״ל מ״ט הַכְּשִׁיר מִיָּם עֲכוּרִים מְחַמַּת טֵיט אָפִילוּ נִפְסָלוּ מִשְׁתִּית בְּהֵמָה וּמְשַׁמַּע דְּאַפִּילוּ בְּעִין פֿאַר בַּקְרָקַע.

וְצ״ל דְּעֲכוּרִים מְחַמַּת טֵיט לָאוּ טֵיט הַנְּרוֹק הוּא דַּמ״מ שֵׁם מִיָּם עָלֵיהֶם. וּמַשׁ״ה בַּקְרָקַע פֿאַרִים אָפִילוּ נִפְסָלוּ מִשְׁתִּית בְּהֵמָה וּבְטֵיט הַנְּרוֹק הוּא דְּבַעֲיָנּוּ דוֹוֹקָא פְּרָה שׁוֹחָה וְשׁוֹחָה וְגַם זֵה לֹא הוֹכָשׁר בְּעִין אֲלָא לְהַשְׁלִים וְכַפְּשֻׁטִיָּה דְּשַׁמְעִין.

וְכ״כ בַּפ״ה מֵה׳ בִּיאַת מְקַדְּשׁ דְּאָם פְּרָה שׁוֹחָה וְשׁוֹחָה מְשָׁלִים לְמִי פִּיּוֹר כְּמוֹ לְמַקְנָה. אֲלָא דְּקָשָׁה אַמְאִי לֹא פֿתַּב כֵּן בַּפ״ו מֵה׳ בְּרִכּוֹת לְעִנְיָן רַבִּיעִית דַּנְּט״י דְּמְשָׁלִים ג״כ: וּבַשׁ״ע (ס״ו ק״ס) פֿתַּב דְּאָם נִפְסָלוּ מִשְׁתִּית בְּהֵמָה מְחַמַּת טֵיט בַּקְרָקַע נְמִי פֿסוּלָה וְכ״ד הָרֵא״שׁ וְהַר״שׁ וְהַתּוֹס׳ ז״ל וּלְפ״ז אָפִילוּ לֹא נִפְסָלוּ מִשְׁתִּית בְּהֵמָה אִם דִּין טֵיט הַנְּרוֹק בְּזֵה אַמְאִי לֹא פֿתַּבוּ דְּלֹא הוֹכָשׁר אֲלָא לְהַשְׁלִים לְמַקְנָה אוֹ לְרַבִּיעִית אָבֵל לֹא בְּעִין.

והכי משמע בשמעתין וצ"ע בד' הראשונים ז"ל: שם גמרא אלא למעוטי יבחושיין אדנמים
אפילו בעינייהו נמי הא דלא פריה אפילו לרביעית נמי י"ל דהך קושיא דאפילו בעינייהו
נמי עדיפא ליה.

ובש"ע סי' הנ"ל כ' דה"ה דנוטלין ידים מדברים שתחילת ברייתן מן המים. אבל הרמב"ם
ז"ל לא כתב פן אלא בפ"ח מה' מקנאות לענן טבילה ולא הזכיר להאי דינא לא לענן
מי פיור ולא בהל' ברכות לענן נט"י.

ויותר מזה פבר הקשה התוס"ט ז"ל דבהגי תרי דינא פ"ו דמקנאות ובפ"ב דידיים פסק
דלא פרשב"ג. וזה ונדאי נראה דחדשיטתא לרשב"ג בכולהו דדבר שברייתו מן המים
כמים הוא חשוב אע"ג דעיקר הדבר טעמא בעי וכי מפגי שברייתו מן המים יהיה שם
מים לו כמו לענן פיור דכתב רחמנא ונתת שמה מים עינו או שומנו של דג בכלל מים
דקרא הוא ונפ"מ טובא א"כ מכשירין הם ג"כ כמו מים.

וכן אם נילוש פת בשומן דג הוי פנילוש במים וצריה לבריה המוציא לכ"ע. ובהדיא כתב
הרמב"ם ז"ל בפ"י מהלכות טומאת אוכלין דמלח שנמחה אינו מכשיר וכמי פירות הוא
כדתניא בתוספתא דמכשירין ואם הוא דווקא במלח הבא מן השרקע היה לו לבאר זאת.

ולפי הנראה מדבריו ז"ל פ"ז דמקנאות דמלח שנמחה לא הוכשר בעיניה למקנה אלא
להשלים בלבד וכמבואר שם בדברי הכ"מ ז"ל. וגם זה צ"ע אטו מלח גרע מעינו של דג
פינו דברייתו מן המים הוכשר אפי' בעיניה ומלח לא הוכשר בעיניה ואין אלו אלא הערת
דברים.

וצ"ע בדברי הראשונים ז"ל: שם גמרא אמר ר"פ למעוטי נתן סאה ונטל סאה ואמר ר"י
עד רובו ופי' רש"י ותוס' ז"ל דקאי אמי פירות. וע"כ צ"ל פן דלענן מים שאובים ליפא
למימר בכיור רביעית.

וקשה מפאן על הרמב"ם ז"ל פ"ד דמקנאות דנראה מדבריו התם דהא דהוכשר עד רובו
היינו לענן שאובים. אבל במי פירות לא הוכשר אלא כמתניתין דמקנאות נתן סאה ונטל
סאה וכמו שכ"מ ז"ל.

והרי הכא בשמעתין מבואר דעד רובו קאי אמי פירות. וסלקא שמעתא דמימרא דר"ל
קאי אהשלמת מי פירות ולמקנה ולמי פיור משלים ולרביעית אינו משלים ומוכח מזה
דמי פירות פסולין לנט"י.

וקשה מפאן לפירש"י ז"ל בברכות דף נ' שכ' דמי פירות פשרים לנט"י. וכ"כ דעת רש"י
ז"ל בש"ע סי' הנ"ל דא"כ מ"ט למקנה ולכיור משלימין אע"ג דמי פירות פסולין לדידהו
ורביעית דנט"י אינו משלים אע"ג דמי פירות בעינייהו פשרים לנט"י ג"כ.

וע"כ מייירי דלא נשתנה מראה מים ע"י המי פירות דבגשתנו למקנה אינו משלים. ועי'
צ"ק ז"ל שהביא קושיא זו בשם הראשונים ז"ל ואין לקיים שיטה זו אלא אם נפרש
רביעית היינו למחטין וצינורות.

אָבֵל אֵין זֶה מִסְפִּיק לְדַעַת רִשׁ"י וְ"ל שְׁפִי פֶּאן רְבִיעִית הֵינּוּ לִנְט"י. וּמַד' הֶרְמֵב"ם וְ"ל
נִרְאֶה ג"כ דְּמִפְרָשׁ לְרְבִיעִית לְעֵנִן מְחֻטֵּין וְצִנּוּרוֹת וְהָא דְאָמַר ר"פ אִם קָדַח בָּהּ כּו' הוּאֵיל
וּמִהֶכְשִׁירָא דְמִקְנָה קָאָתוּ בְּזֶה שְׁפִיר מְשָׁלִים וְאֶפְיֵלוּ לְרְבִיעִית.

וּכ"ז קוּדָם שְׁבֻטְלוּ רְבִיעִית דְּמִחֻטֵּין וְצִנּוּרוֹת אָבֵל לְאַחַר שְׁבֻטְלוּ גַם בְּכַה"ג אֵין מְטַבִּילִין
מְחֻטֵּין וְצִנּוּרוֹת וְלִהְיֵי הַשְּׁמִיט הֶרְמֵב"ם וְ"ל לְדִינָא דְר"פ. אֲלָא דְבַפ' י"א מְמַקְנָאוֹת פְּתַב
לְהָא דְר"ל דְּלְרְבִיעִית דִּנְט"י אֵינוּ מְשָׁלִים.

וְכַתֵּב שֵׁם אִם נִתְעַרְב מִים פְּסוּלִים לְנֻטִּילָה אֵינוּ מְשָׁלִים לְשִׁיעוֹר רְבִיעִית. וְא"כ לֹא תִיקָשִׁי
מִפֶּאן לְדִיעָה זֶה דְּמִי פִירוֹת פְּשָׁרִים לִנְט"י דִּי"ל דְּהָקָא מִיְיָרִי בְּתַעְרוּבוֹת מִים פְּסוּלִין כְּמוֹ
שְׁפַתֵּב הֶרְמֵב"ם וְ"ל.

וְלֹא תִיקָשִׁי ג"כ קִנְשִׁיא קְמִייתָא דְמִשְׁמַע הָכָא דְלְעֵנִן מִי פִירוֹת אִתְמַר הֶכְשִׁירָא עַד רַבּוּ
דְּבָאָמַת כּוֹלָא שְׁמַעְתָּא מִיְיָרִי בְּתַעְרוּבוֹת מִים פְּסוּלִים וְדו"ק: שֵׁם גְּמָרָא ק"ו לְמִי פִיור
לְאוּ דְמִים חַיִּים נִינְהוּ.

וְקָשָׁה לִפ"ז מֵאִי קַמ"ל בְּהָאֵי ק"ו פְּשִׁיטָא דְמִים חַיִּים הֶנְכְּשָׁרוּ לְרַחֲצָה וְהִנֵּה נִרְאֶה דְגַם
הַשְּׁתָא ס"ל דְּמִי פִיור מִפְּשָׁ קְאָמַר וְקַמ"ל דְּמִתְרַת לְרַחֲוֵן מִמִּי פִיור וְק"ו אִיכָא דְמִים חַיִּים
הֵם. וְדַחֲי לְעוֹלָם מִי מִקְנָה הֵם וּמֵאִי ק"ו מְשׁוּם דְקִדְשִׁי.

וּפְרִיף וְקִדְשִׁי מְעַלְיוּתָא הִיא לְמִיעֵבַד ק"ו מֵהָאֵי טַעְמָא הָא אֲשַׁכְּחֵן בְּעֻלְמָא דְאִימְעִיט
מְשׁוּם דְיֵישׁ לְהֵם שֵׁם לְנוּי וְהָקָא נְמִי לִיכָא לְמִיעֵבַד ק"ו מִפְּנֵי זֶה אֲלָא ע"כ הִק"ו הוּא מְשׁוּם
דְּמִים חַיִּים הוּא וְכֵן נִרְאֶה מַד' הֶרְמֵב"ם וְ"ל דְּלֹא אִיתְנִיָּה הֵךְ דְּתַנָּא דְבִי שְׁמוּאֵל גְּבִי רַחֲצִית
הַקָּרֵב וְהַפְּרָעִים דְּלֹא פְתַבָּה בִּפ"י מַה' מַעַה"ק.

וְעֵינֵן מִשְׁנַל"מ וְ"ל שֵׁם אֲלָא דְלֹא נִוְדַע מְקוּם מְשַׁנַּת תַּנָּא דְבִי שְׁמוּאֵל אֵינָה הִיא. וּמַה שְׁכ'
בַּהֲג"ה רִי"פ ע' בְּהָרָא"ש כּו' וְשְׁמָא אַהֲךְ מִתְנַנְיָא כּו' ט"ס הוּא הָרָא"ש.

וּבַד' הַר"ש וְ"ל פְּתוּב כֵּן וְגַם זֶה לֹא פְתַבָּה הֶרְמֵב"ם וְ"ל בַּה' טַנְמָאֵת צְרַעַת. וְגַם קָשָׁה
לְזַמַּר דְּמִי פִיור פְּסוּלִין לְמַצוֹרַע דְּבַסוּטָה (דַּף ט"ו) מְשַׁמַּע דִּילְפִינֵן מְצוֹרַע מְסוּטָה בַּגז"ש
ע"ש.

אֲלָא דְבַלֵּא"ה י"ל דְּמִי פִיור פְּסוּלִין לְמַצוֹרַע מְשׁוּם דְּטַהֲרַת מְצוֹרַע בְּחוּץ הוּא. וְעִי' לְעֵיל
(דַּף כ' ע"ב) בְּתוֹס' בַּד"ה קִידְשׁ.

וְהַתוֹס' וְ"ל בַּד"ה נִתְּן סָאָה הַקָּשׁוּ מ"ש דְּגְבִי קָרֵב וְכָרְעִים דְּרִשְׁיָנָן בְּמִים וְלֹא בְּמִזוּג וְגְבִי
פִיור אוּ טְבִילָה מְכַשִּׁירִין מְזוּג. וּמִדְּבַרֵי רִשׁ"י וְ"ל נִרְאֶה דְּמִזוּג הֵינּוּ יֵין מְזוּג שְׁנֵי חֲלָקֵי
מִים וְא' יֵין.

וְזֶה וְנִדְאֵי פְסוּל לְפִיור וְלְטְבִילָה וְכִי מְכַשִּׁירִין בְּיוֹתֵר מְכַדֵּי מְזִיגָה: שֵׁם ע"ב גְּמָרָא טְמָא
שְׁרָץ נְמִי לִיתִי בַּק"ו כּו' פִירִשׁ"י וְ"ל דְּפְרִיף לִירְצוֹ נְמִי בְּצִיבוּר לְכַתְחִילָה וּמְשַׁנֵּי דַס"ל
לְזַקְנֵי דְרוּם דְּשׁוֹחֲטֵין וְזוֹרְקִין עַל טְמָא שְׁרָץ וְא"כ בְּמַתְפָּרִין הֵינּוּ בְּעֻלִים לֹא מִידְחוּ
בְּצִיבוּר וְה"ה מְכַפְרִין הֵינּוּ פְהֻגִים דְּאֵין מְרַצִּין בְּצִיבוּר וְכִינּוּ דְטְמָא שְׁרָץ אֵין מְרַצָּה
בְּצִיבוּר לְכַתְחִילָה לְהִכִּי בְּיַחֲד אֵינוּ מְרַצָּה אֶפְיֵלוּ דִיעֵבַד.

אָבֿל טָמֵא מֵת דְּמֵרְצָה בְּצִיבּוֹר לְכַתְּחִילָה מְרָצָה נְמִי בִּיחִיד דִּיעֵבֵד. וּמִסְתַּבְּרָא לְאוּקְמֵי קְרָא דְוִינְזָרוּ דְיִלְפִינוּ מִינְהּ חִילּוּל בְּטָמֵא שְׁשִׁימָשׁ הֵינּוּ בְּכָל הַטָּמְאִים לְבַר מִטָּמֵא מֵת.

וּלפ"ז זְקֵנֵי דְרוּם תְּרֵתֵי קמ"ל חָדָא דְטָמֵא מֵת מְרָצָה בִּיחִיד מִתּוּךְ שְׁמֵרְצָה בְּצִיבּוֹר וְאִידָךְ דְטָמֵא שְׂרָץ אִין מְרָצָה גַם בְּצִיבּוֹר פִּינוּ דְלִיתְהִי בְּמִתְכַפְּרִין גַם מְכַפְּרִין אִין דּוּחִין אֵת הַטָּנְמָאָה.

וּר"ל פְּלִיג אֲזַקְנֵי דְרוּם בְּהָא דְאָמְרֵי דְטָמֵא מֵת מְרָצָה בִּיחִיד מַה טָמֵא שְׂרָץ שְׁהוּתֵר אֲצֵל מִתְכַפְּרִין וְיִכּוּל לְשַׁלַּח קְרַבְנוּתֵיו לֹא הוּתֵר אֲצֵל מְכַפֵּר וְכֵהֵן טָמֵא שְׂרָץ אִינוּ מְרָצָה טָמֵא מֵת דְלֹא הוּתֵר אֲצֵל מִתְכַפֵּר דְאִינוּ מְשַׁלַּח קְרַבְנוּתֵיו אִינוּ דִין שְׁלֵא יִרְצָה פֵּהֵן טָמֵא מֵת.

אָבֿל בְּהָא דְאָמְרֵי זְקֵנֵי דְרוּם דְטָמֵא שְׂרָץ אִינוּ מְרָצָה בְּצִיבּוֹר ג"כ מְשׁוּם דְמְכַפְּרִין פְּמִתְכַפְּרִין לֹא אֲשַׁפְּחוּ דְפְלִיג ר"ל. וּא"כ לְמ"ד שׁוֹחֲטִין וְזוֹרְקִין עַל טָמֵא שְׂרָץ בְּצִיבּוֹר ג"כ אִינוּ דּוּחָה אִם הַפְּהֵגִים טָמְאִים.

אָבֿל לְמ"ד אִין שׁוֹחֲטִין כּו' הוּי טָמֵא שְׂרָץ פְּטָמֵא מֵת וְכָל שְׁבִיחִיד נְדָחָה בְּצִיבּוֹר עֵבְדֵי בְּטָנְמָאָה: וּר"ת ו"ל פִּי דְלכ"ע נְדָחִית טָנְמָאָת שְׂרָץ ג"כ בְּצִיבּוֹר דְבְּמוֹעֵדוֹ אֲפִילוּ בְּטָנְמָאָה מְשַׁמַּע בֵּין טָמֵא שְׂרָץ בֵּין טָמֵא מֵת וְאֵע"ג דְבִקְרָא נְאֻמֵּר כִּי יִהְיֶה טָמֵא לְנַפְשׁ וּמִינְהּ דְרָשִׁינוּ דְאִין צִיבּוֹר נְדָחִין מ"מ טָמֵא שְׂרָץ נְמִי אֲתִיָּא מִק"ו דְטָנְמָאָת מֵת דְטָעוּן הַזָּאָה ג' וז'.

וְיֵשׁ לְדַקְדָּק זָב וּמְצוֹרַע ג"כ אִיכָּא לְמִילָף בְּהָא ק"ו דְהַזָּאָה ג' וז' וְאִי מְשׁוּם דְאִיכָּא חוּמְרָא דְזָב וּמְצוֹרַע מִשָּׂא"כ בְּמֵת הָא בְּשְׂרָץ נְמִי אִיכָּא חוּמְרָא שְׁפֵן מִטָּמֵא בְּכַעֲדָשָׁה פְּדָאָמְרִינוּ בְּעֵלְמָא וּמ"ש דְזָב וּמְצוֹרַע אִימְעֵיט מִטָּמֵא נַפְשׁ וְטָמֵא שְׂרָץ לֹא אִימְעֵיט וּבִפְסוּחִים (דף ס"ז) מְמַעֵט זָב וּמְצוֹרַע מִיתוּרָא דְלַנְפֵּשׁ.

וּצ"ל דְלֹא מְמַעֵטִין אֲלָא זָב וּמְצוֹרַע דְטָנְמָאָה שְׁיּוֹצְאָה מְגוּפָה הִיא. אָבֿל טָנְמָאוֹת מְגַע דְשְׂרָץ וּנְבִילָה יִלְפִינוּ שְׁפִיר בִּק"ו מְמַעֵט טָנְמָאָת מֵת.

וְעִי' בַצ"ק שֵׁכ' דְדַבְּרֵי ר"ת הוּא דְיִלְפִינוּ מְבִמוֹעֵדוֹ לְחוּד וְלֹא מְאִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה טָמֵא לְנַפְשׁ ע"ש. וְא"א לֹאֵר כֵּן דְוּנְדָאֵי מִיעוּטָא דְלַנְפֵּשׁ כ"ע דְרָשִׁי.

דֹּאל"כ מְנַלֵּן לְחֻלְק בֵּין טָנְמָאָת מֵת לְטָנְמָאָת זָב וּמְצוֹרַע פִּינוּ דְבְּמוֹעֵדוֹ אֲפִילוּ בְּטָנְמָאָה סְתָמָא כְּתִיב. אֲלָא וְנָדָאֵי אֲפִילוּ מֵאֵן דְיִלְיָף מְבִמוֹעֵדוֹ מוֹדָה דְזָב וּמְצוֹרַע אִימְעֵיט מְלַנְפֵּשׁ וְיִלְפִינוּ כָּל הַקְּרַבְנוֹת מְפֹסַח דְלֹא הוּתֵרוּ אֲלָא בְּטָנְמָאָת מֵת וְא זָב וּמְצוֹרַע דְהוּי טָנְמָאָה מְגוּפּוֹ.

אָבֿל טָמֵא שְׂרָץ וּנְבִילָה מְסַתְּבְּרָא דְגַם הֵם בְּכָלֵל הֵיִתֵר דְבְּמוֹעֵדוֹ הוּא מִק"ו. וְלֹא גִיחָא לִיה לְר"ת ו"ל דְמַהֲדָּ סְבָרָא דְמְכַפְּרִים פְּמִתְכַפְּרִים נְאֻמֵּר דְטָנְמָאָת שְׂרָץ לֹא יוּתֵר בְּצִיבּוֹר אֲצֵל פְּהֵגִים.

וְהָא דְאָמְרֵי זְקֵנֵי דְרוּם מְכַפְּרִין פְּמִתְכַפְּרִין הֵינּוּ לְיַחֲדִיד מַה מִתְכַפְּרִין דִּיחִיד טָמֵא מֵת אִין טָמֵא שְׂרָץ כּו': וְהַתּוֹס' ו"ל בַּד"ה אָבֿל טָמֵא מֵת כּו' כְּתָבוּ דְטָמֵא מֵת בְּשִׁבְעֵי שְׁלוֹ כְּטָמֵא שְׂרָץ וְאִינוּ מְרָצָה.

וקשה טובא אטו בזו שלו חמור הוא מתוך ז' דכהן תוך ז' מרצה ובו' אינו מרצה. בשלמא בטמא שרץ איכא למימר דהכי קאמרין כמתפפרין וכוליה קרא לא איירי אלא בטמא מת דהותרה טומאת בעלים וממילא הותרה טומאת פהגים.

אבל בטמא שרץ דלא אשפחן התיירא לבעלים לפהגים נמי לא הותר. אבל טומאת מת דכבר הותרה מאיזה טעם נאמר דבזו שלו חמור הוא מתוך ז' נהי דלא הותר אצל בעלים בזו שלקם לאו משום חומר הוא אלא דאפשר בטורה ואיני יודע הדרת לדבריהם ו"ל בזה: ודברי ר"ת ו"ל הא דאמרי מתוך שמרצה בציבור כו' היינו דבטמא מת מצינו ריצוי בציבור בטומאת בעלים בריצוי של אכילה.

אבל בטמא שרץ לא אשפחן ריצוי של אכילה דשוחטין וזרקין על טמא שרץ אבל למ"ד אין שוחטין וזרקין על טמא שרץ בטמא שרץ נמי אשפחן ריצוי בציבור דכל שביחיד נדחה בציבור עבדי בטומאה.

וגם בהא איכא למיזק נהי דהותר לשחוט ולזרוק על הציבור טמאי שרץ אבל מנלן דהותרו לאכול בטומאה פיון דיכולין ליטהר ועיינתי בדברי הרמב"ם ו"ל בדין זה ודבריו ו"ל נפלאים הם דהוא ו"ל כתב בפ"ד מהלכות ביאת מקדש דלא הותר בציבור אלא טומאת מת לבד אבל לא זב ומצורע וטמא מצע שרץ ונבילה.

וכ"כ בפ"ז מה' ק"פ ונהרי הוא ו"ל פסק שם פ"ו דאין שוחטין וזרקין על טמא שרץ. ולהאי מ"ד אמרינן הך בפשיטות כל שביחיד נדחה בציבור עבדי בטומאה.

אבל מדבריו ו"ל בפ"ה המשנה פ' ביצד צולין נראה שפסק כמ"ד שוחטין וזרקין על טמא שרץ היינו לאסור שטבל. אבל בטמא מת אין שוחטין אפילו אחר טבילה דאותן אנשים טמאי מתים בז' היו פדכתיב ולא יכלו לעשות ביום ההוא.

וע"כ היינו אפילו אחר טבילה דאל"ה הרי יכולין לטבול. ולפ"ז טמא שרץ דיכול לטבול ולעשות פסח לא הותר לא ביחיד ולא בציבור.

והיינו הך דשמעתין דזקני דרום דסברי שוחטין וזרקין על טמא שרץ לא הותרה בציבור וכשיטת רש"י ו"ל. וכ"כ שם להדיא במשנה דנטמא הקהל כו' ונתבאר זה העיקר בפ"ב מוזבחים והיינו דמחלקין הך בין טמא מת לטמא שרץ.

ודלא כמש"כ התוס' בד"ה אבל טמא מת כו'. ודברי הרמב"ם ו"ל מסתברים מאוד.

אלא דא"כ האי מ"ד דאין שוחטין וזרקין על טמא שרץ היינו אפילו אם טבל ולא אשפחן מ"ד הדין וקבר עמד ע"ז הראב"ד ו"ל שם מהלכות ק"פ דסוגיא דפסחים לא אתיא הדין. ומשמע מדבריו דבכהגים וכ"ש ג"כ לא הותר אלא טומאת מת ולא שרץ ונבילה וכשיטת רש"י ו"ל במכפרין כמתפפרין.

וא"כ קשה לי מדידה אדידה שכ' שם פ"ז הלכה ט' היו כ"ש טמאין בשרץ כו' לא יעשוהו אלא הטהורין כו' והוא משמעתא דכיצד צולין. ולשיטתו היכי עושין בטומאה פלל הא טומאת שרץ לא הותרה פלל גם מש"כ דלאכול בטומאה הותר גם לכל טומאת מצע לבר מזב ומצורע דהוי טומאה היצא מגופו ומנלן לחלק בהא דבבכורות משמע דחד דינא לתרנוניהו וע"ז עמד הלח"מ ו"ל שם בפ' הנ"ל.

וּלְזֶה י"ל דְּלֹא הוֹתֵר לְאֶכּוֹל בְּטוֹמְאָה אֲלֵא אִם כָּבֵר קָרַב בְּטוֹמְאָה ע"י טוֹמְאָת מֵת וְכִיּוֹן דְּהוֹתֵר לְאֶכִּילָה לְטָמֵא מֵת הוֹתֵר נְמִי לְטָמֵא שְׂרָץ דְּלֹא אֲשַׁפְּחוּ חוֹמֵר לְטָמֵא שְׂרָץ לְעֵנְוִן אֲכִילַת קִדְּוִשִׁים.

וְהָא דְטָמֵא שְׂרָץ לֹא הוֹתֵר בְּצִיבּוֹר הִינְנוּ מִשּׁוּם דִּיכּוֹל לִיטְהַר וּמְכַפְּרִין פְּמִתְכַפְּרִין. אֲבָל לְעֵנְוִן אֲכִילָה לֹא מְסַתְּבַר לְהַחְמִיר בְּטָמֵא שְׂרָץ יוֹתֵר מִטָּמֵא מֵת אִף מִש"כ דָּאִם כ"ש טָמֵאִין בְּשְׂרָץ נַעֲשֶׂה בְּטוֹמְאָה וְנִדְּאִי קִשְׁיָה הָא לֹא הוֹתֵר לְטוֹמְאָת שְׂרָץ לֹא מְכַפְּרִין וְלֹא מְתַפְּרִין אִם לֹא שְׁנָאֵמַר דַּס"ל פְּשִׁיטַת ר"ת ו"ל דְּלִכְהֲנִים וּכ"ש הוֹתֵרָה גַם טוֹמְאָת שְׂרָץ וְלֹא מִשְׁמַע הָכִי מְדַבְּרִין ו"ל: וּבִירוּשְׁלָמִי פ' פִּיצַד צוֹלִין אֵיתָא לְהָא שְׁמַעְתָּא דְזִקְנֵי דְרוּם דְמוֹקִי לְטָמֵא דְמִתְנִיתִין בְּזָב וּמְצוֹרַע אֲבָל טָמֵא שְׂרָץ וְנִדְּאִי לֹא חָמִיר מִטָּמֵא מֵת ע"ש בְּאִנְרָה הַדְּבָרִים נִפְלְאִים.

וּמִקְשֵׁי הֶתֶם עַל דְּרוֹמְאֵי מְהָא דְתַנּוּ טָמֵא וּט"י וּמַחוּ"כ וְאִי פְּנִלְהוּ בְּזָב פִּינּוֹן דְּמַחוּ"כ מְחַלְל עֲבוּדָה כַּש"כ ט"י וְאִי מִשְׁטָבֵל כַּש"כ עַד שְׁלֵא טָבֵל. וּמִשְׁנֵי עֲלָה דְכוּלִּיהּ בְּזָב בְּעַל רְאֵיָה אַחַת וּב' רְאִיּוֹת וּג' רְאִיּוֹת ע"ש.

וְעוֹד אֵיתָא הֶתֶם בַּפ' הַנָּ"ל בְּשֵׁם ר"א טָמֵאִי מַגַּע שְׂרָץ וּנְבִילָה אִם אֵין לְהֵם מִים לְטָבֹל עוֹשִׁין בְּטוֹמְאָה וְאִם יֵשׁ לְהֵם מִים לְטָבֹל אֵין עוֹשִׁין. וְעִי' בַּפ' אֵלוֹ דְּבָרִים (דָּף ס"ט) דְשִׁקִּיל וְטָרִי הַש"ס הֶתֶם טוֹבָא בְּזָה.

וְצָרִיף יֵשׁוּב לְשִׁיטַת הַרְמַב"ם ו"ל: שְׁם דָּף כַּג תּוּס' בַּד"ה לֹא לְמַעוּטֵי כו' וְהִקְשׁוּ אַפְתִּי הָא דְאָמַר רַבִּי חֲזִיָא לֹא הוֹתֵרָה טוֹמְאָת הַתְּהוּם אֲלֵא לְמַת בְּלַבַּד בְּמֵאִי נוֹקְמִי לְהָ לְזַקְנֵי דְרוּם. בְּבַעֲלִים לִיכָא לְאוֹקְמֵי דְבִלְא"ה מְרַצָּה בְּדִיעֵבַד וּבְכַהֵן ג"כ אֲפִילוּ טוֹמְאָה יְדוּעָה מְרַצָּה.

וְתִי' לְשִׁיטַתְּם דְּמִיָּרִי בְּטָמֵא מֵת בַּז' שְׁלוֹ שְׁאִינוּ מְרַצָּה כְּמוֹ פְּהוּ טָמֵא שְׂרָץ בְּטוֹמְאָה יְדוּעָה וּקַמ"ל ר' חֲזִיָא דְבְּטוֹמְאָת הַתְּהוּם מְרַצָּה בְּכַהֵן אֲפִילוּ בְּיַחֲזִיד. וְלְדַבְּרֵי הַרְמַב"ם ו"ל הַקְּשִׁיָא בְּמִקוּמָה עוֹמְדַת דַּא"א לְאוֹקְמֵי בַּז' שְׁלוֹ פִּינּוֹן דְּאֵין שׁוֹחֲטִין וְזוֹרְקִין עֲלֵיוּ וְגַם הוּא מְרַצָּה בְּיַחֲזִיד דִּיעֵבַד מִתּוֹף שְׁמַרְצָה בְּצִיבּוֹר לְכַתְּחִילָה.

וְצ"ל כְּתִי' בְּתֵרָא דְנַפ"מ לְעֵנְוִן צִיבּוֹר וּבְנִטְמָא טוֹמְאָת הַתְּהוּם זוֹרֵק לְכַתְּחִילָה וְאֵין צָרִיף לְמִיָּהֲדַר אֲטֵהוּרִים וְעֵינֵין בְּחִידוּשֵׁי נְזִיר בְּהוּ סוּגְיָא דְנִטְמָא טוֹמְאָת הַתְּהוּם שְׁהֲאָרְכְּתִי בְּזָה: שְׁם תּוּס' בַּד"ה טוֹמְאָת הַתְּהוּם דְּזִיבָה פ"ה כְּגוֹן רְאָה בֵּין הַשְּׁמִשׁוֹת שְׁל י"ג כו'.

מִשְׁמַע מַד' דְּהִינְנוּ בִּיה"ש שְׁל סוּף י"ג וּכְמַש"כ לְקַמְּוֹ. וְא"כ לְמָה לְהוּ הוּ סְפִיקָא דְשְׁמָא חֲצִיָה כו' הָא בְּחַד רְאֵיָה ג"כ סְפִק הוּא פִּינּוֹן דְּכַהֵן הָעוֹבֵד אֵינְרִינּוֹ הָכָא וְשְׁמָא רְאָה בְּלִיל י"ד וּפְסוּל הוּא לְעֲבוּדָה כָּל הַיּוֹם י"ד.

וְעוֹד דְאֲפִילוּ הוּי כּוּלִּיהּ מִן הַיּוֹם ג"כ פְּסוּל הוּא כָּל יוֹם י"ד עַד שְׁיַעֲרִיב שְׁמִשׁוּ בִי"ד. וְנִרְאָה דְלִזְהָ פְּוִנּוֹ בְּסוּף דְּבָרֵיהֶם וּכְצ"ל וְקִשְׁיָה עַל פִּי' רַש"י מְהָא דְשְׁמַעְתִּין בְּכַהֵן הַמְרַצָּה אֵינְרִי וְתִקְבַת בְּצִיבּוֹר ט"ס הוּא וְהַקְּשִׁיָא כַּנ"ל אִם רְאָה בִּיה"ש שְׁל י"ג בְּלֵא"ה פְּסוּל.

וּלְזֶה תִי' כְּגוֹן שְׂרָאָה בִי"ג וְטָבֵל וְהַעֲרִיב שְׁמִשׁוּ וּבִי"ד שְׁחַט וְאַח"כ רְאָה וְאֵין זֶה קְרוּי ג"כ נוֹדַע קוֹנָם כו'. וְהָא דְלֹא קְאָמַר הָכִי בְּפִסְחִים מִשּׁוּם דְּלֵר' יוֹסִי בְּכַה"ג אֵין מְצַטְרַפּוֹת

לראשונה ועי' בה"ז וצ"ק ול"נ כמש"כ: ע"ב תוס' בד"ה הא אינו נושא כו' ואומר ר"ת דפיגול הותר מפללו בבמה כו'.

ויש לפקפק בזה דבבמה ליכא חוץ למקומו כלל פניו דאין לה מקום. ועוד דלקמן פ' המנבח מקדש אמרינן דהא דפיגול נותר אם עלה לא ירד נותר משום דמרצה לפיגולו ופיגול ילפינן מנותר ולימא הואיל והותר מפללו בבמה.

ומזה יקשה נמי למש"כ התוס' דנותר ג"כ הותר מפללו במנחת כהנים וכהן משיח א"כ אנוותר נמי נימא דלהכי אם עלה לא ירד דהותר מפללו גבי מנחת כהנים ויתבאר בזה בס"ד לקמן במכילתין: שם גמרא אלימא טומאת שרץ היכא אישתי.

לפי' ר"ת לעיל דלכהן הותרה טומאת שרץ בצייבור לכ"ע צ"ל דלענין בעלים קאמר היכא אישתי ובכהן ליכא לאוקמי דכהן בטומאת שרץ ונדאי אינו מרצה. אלא ע"כ נטמאו בעלים במת דמשלחין קרבנותיהו.

והשתא הא דתנו לעיל דאין מרצה על טומאת הגוף היינו בכהן בשרץ. והא דתני הכא דמרצה הוא בנטמאו בעלים במת יקשה לרמב"ח דמוקי להא דלעיל בבעלים דאינו מרצה.

ומסיק לעולם בשרץ ושם טומאה אישתי ופירש"י ו"ל דהא דשוחטין וזרקין הוא משום ריצוי ציץ אבל בעלים במת אינו מרצה. והוי מצי לשנויי דהו' ברייתא מיירי בכהן במת וס"ל בהא פזקני דרום דמרצה.

וי"ל פיון דס"ל דבעלים במת אין משלחין קרבנותיהם ע"כ כהן במת נמי אינו מרצה מק"ו דר"ל וע"כ ליכא לאוקמי אלא בבעלים בשרץ. והתוס' ו"ל הקשו ממ"נ אי ס"ל שוחטין וזרקין על טמא שרץ למה לי ריצוי ציץ נאי אין שוחטין כו' אינו מועיל ציץ.

ולדידי מספקא לי אפילו למ"ד אין שוחטין כו' דילמא היינו לכתחילה אבל בדיעבד מרצה ציץ פיון דיכול לאכול לערב כמו לזקני דרום דס"ל דאכילה לא מעפבי משלחין קרבנותיהם בדיעבד ה"נ בטמא שרץ דיכול לאכול דמרצה בדיעבד.

וכש"כ לשיטת הרמב"ם ו"ל דטמא מת בז' שלו אפילו טבל אין שוחטין עליו ולא ילפינן טמא שרץ מיניה א"כ הא דאין שוחטין על טמא שרץ הוא מדרבנן משום גזירה כדאמרינן שם בפסחים.

ועי' בכ"מ ו"ל בפ"ו מה' ק"פ. ונהי דבשמעתין משמע דמ"ד אין שוחטין הוא מה"ת מ"מ בדיעבד לפסול לא מצאתי הכרח לזה: ותירצו ו"ל דלמסקנא מוקי לה רמב"ח בכהן בטמא שרץ וס"ל דבשרץ נמי מרצי בק"ו ממת ולא ס"ל מכפרין כמתכפרין.

ויכבר הקשו המפרשים ו"ל מהא דבעי רמב"ח בכהן אי טומאת התהום מרצה. ולדברי התוס' ו"ל אפי' טומאה ידוע מרצה ע"ש שתי' בדוחק.

ורש"י ו"ל מהאי טעמא פ' בלישנא קמא דריצוי ציץ אתי לשחוט ולזרוק עליו משום דליכא מילתא אחריתי לרצויי. ולאידך לישנא דדייק דאין הציץ מרצה כתב שפיר דליכא למימר בבעלים בט"ש דהא לא בעי ריצוי ציץ: ובהו' לישנא דדייק מברייתא דמרצה על טומאת הגוף היינו נטמאו בעלים במת דמשלחין קרבנותיהם ופרי' מנה' לרמב"ח.

יש לדקדק אטו לא אשפחן כמה תנאי דס"ל דאכילה מעפבי נאליבניהו ונדאי אין משלחין ורמב"ח פנותניהו ס"ל. ודו"ק בכל הג"ל: שם גמרא יושב מגלן רבא אמר רב נחמן לעמוד כו' לעמידה בחרתיו ולא לשיבה.

ולפ"ז משמע דבכלל זר הוא ובברייתא תנא דשינה עליו הפתוב לעפב. א"כ חילול בגופיה פתיב ביה ולא משום דהוי בכלל זר והיינו דפריה רבא לר"נ מפדי יושב בכלל זר אימא דבמיתה בזמן הבית ג"כ פזר.

ומשני משום דהוי מחו"ב ושללא רחויז כו' שני פתובים פ"ה התוס' ז"ל דכתיב בהו מיתה בהדיא ומיותר הוא דהא שמעינן מיתה במחו"ב דבכלל זר הוא ושללא רחויז ילפינן חוקה ממחו"ב פי היכי דילפינן חילול בהני תרתי מהאי טעמא.

אלא אתי למעוטי יושב אע"ג דהוא ג"כ בכלל זר לית ביה מיתה. אבל חילול עבודה שפיר ילפינן בכלהו ביושב ומחו"ב ושללא רחויז דהוי בכלל זר וליכא מיעוטא בהו למעט אינה מהם ואי לא הוי פתיב מיתה בפירוש אלא בהדיא מהני במחו"ב או בשללא רחויז לא הוי ממעטינן יושב לא מיבעי אי הוי פתיב מיתה בשללא רחויז ונדאי לא אימעטי יושב ולא מחו"ב דבכלל זר הם ומיתה דשללא רחויז לאו מותר הוא ואי כתב נמי במחו"ב לא הוי דרשינן ליה למיעוטא אע"ג דמותר הוא דבכלל זר הוא אפ"ה פתביה רחמנא טפי בגופיה ולמילף מינה לשללא רחויז דבמיתה.

אבל השתא דכתיב בתרנוניהו הוי ב' פתובים פן הוא שיטת התוס' ז"ל. ויש לדקדק לענין מלקות בזמן הבית יושב מה דינו אי נימא פנין דאימעטי ממיתה אימעטי נמי ממלקות.

והא דתניא דהוא באזרה היינו כמו אוגן דאין בו אלא איסור בעלמא או דילמא ממלקות לא אימעטי והוי פזר ומסתברא דלענין עונש לא ילפינן מזר וכיון דאימעטי ממיתה מלקות נמי לית ביה.

אבל לדרשא דברייתא דשינה עליו הפתוב לעפב ולא משום דהוי פזר פשיטא דלית ביה מלקות ולהך דרשא פירש"י ז"ל קושיא דרבא דגילף במה מצינו מזר. והכי ס"ל לרב משורשיא בריש פירקין דגילף זר בק"ו מיושב ועי' בצ"ק ז"ל: דף פד גמרא בעי רב אמי נידלדלה אבן כו' רבה זוטי בעי לה הכי בעי ר' אמי נעקרה אבן ועמד במקומה מהו כו'.

והרמב"ם ז"ל בה' ביאת מקדש כ' להאי דינא דנידלדלה דלכתחילה לא יעמוד עליו עד שיסברנה ואם עמד פשר. ובפ"א מה' ביהב"ח כתב להאי דינא דנעקרה אבל בסדגוןא דנתנדנה היינו אם נעקרה האבן ועמדה במקומה פסולה ואסור לעמוד עליה עד שתקבע בארץ.

וכ' הכ"מ ז"ל בפ"ה מה' ביאת מקדש דהך בעיא דרבה זוטי לא כ' פלל ע"ש. וא"כ קשה למה כתב הרמב"ם ז"ל חד דינא תרתי זימנא.

ועוד למה שינה הלשון דבה' ביהב"ח כתב נעקרה האבן ובה' ביאת מקדש כתב נידלדלה. וקצת הנה נראה דמש"כ נעקרה כו' היינו הך דרבה זוטי וגירסתו נעקרה האבן ועמדה במקומה מהו דנידלדלה לחוד פשיטא ליה דכשר וכי מיבעי ליה בנעקרה אי מותר לעמוד עליה משום דאין דרף שירות בכף.

והוא ז"ל פסק פלישנא קמא דמיבעי ליה בנידלדלה ולא איפשיטא להכי לכתחילה לא יצמוד עליה ואם עמד פשר. אבל בנעקרה ללישנא קמא פשיטא ליה דפסולה משום דאין דרה שירות בקד פיון שאינה קבועה בארץ וזש"כ הואיל ונתקלקלה פסולה.

אבל הא דכי קדיש דוד רצפה כו' אינו מיושב לפ"ז וצ"ע: שם גמרא פיון דדעתו לחברה כו' או דילמא השתא מיהא הא תלישא. מפאן קשה לי על תוס' ז"ל בשבת (דף צ"ג ע"ב) שכ' דלהכי חייז אבן אע"ג דהוי מין במינו עם הרצפה משום דלא מבטל ליה לאבן שנתקליו בה נהרי הקא ונדאי מבטל ליה דדעתו לחברה כו'.

ואפ"ה מיבעי ליה דילמא חייזא פיון דהשתא תלישא. ועוד דבשמעתין משמע דרגל חבירו מיקרי מין במינו בבשר הפהו וכו' איתא ביומא (דף נ"ח).

אבל מה שהוא מינו עם הרצפה לא איכפת לן והיה נראה דקולת מין במינו הוא לבד אם הוא מינו של דבר המקודש כמו הפהו דהרצפה מקדשו לעבודה. וכו' אמרינו במנחות וילקמן (דף ק"י) במקריב קדשים ואימורים בחוץ דהבשר לא חייז דהוי מין במינו עם האברים.

אבל מה שהוא מינו של דבר המקדש לא מהני אבל לא משמע הכי מהא דמיבעי לן ביומא מזרק בתוך מזרק אי חוצץ משום דהוי מין במינו. אלמא דמה שהוא מינו של המזרק המקדש את הדם חשיב מין במינו.

וגם משם אין ראיה דעיקר החציצה התם בין יד של פהו דהתורה אמרה שיהיה הלקיחה בעצמו של פהו ולא יהיה דבר חוצץ בין הפלי לידו של פהו והמזרק החיצון מין במינו הוא ולא חייז כמו הקא דרגל חבירו הוי מינו בבשר הפהו.

אלא דאפתי בהא דמיבעי ליה התם הניח סיב בתוך המזרק מהו מין בשאינו מינו חוצץ כו' משמע דאם הוי מינו עם הכ"ש שמקדשת הדם לא הוי חייז. אלמא דחשיב מין במינו אם הוא מינו של דבר המקדש.

וי"ל דהתם נמי קרי ליה מין בשאינו מינו עם הדם שמתקדש בתוך הפלי. וא"ש בזה מה שהקשו התוס' ז"ל בסופה מהא דאמרינו במנחות (דף צ"ד) לינפו פוליהו בהדדי הוי חציצה והא הוי מין במינו ואינו חוצץ דהתם יד הפנייה הוא המקדש לקרבן.

וכיון דיד חבירו אינו מינו עם הקרבן המקודש מיקרי אינו מינו וחייז וצ"ע יותר בזה. ובהא דכ"ש מקדשין דהקא בשמעתין פירש"י ז"ל פדכתיב וימשחם ויקדש אותם.

והרמב"ם ז"ל בפ"ה המשנה פי' הואיל וכ"ש מקדשין מה שבתוכו ורצפה מקדשת מה שבתוכה וא"כ היה נראה לפרש ההיקש מה כ"ש לא יהא דבר חוצץ בינו לבין הפלי חיינו בין דבר הנכנס בו ובין הפלי אף רצפה לא יהא חוצץ בינו לבין רצפה.

ונה מיושב יותר דלפי' רש"י שלא יהא חוצץ בין המקבל ובין הפלי לאו חד גוונא הוא עם החציצה שבינו לבין הרצפה. אבל מלשונו בפ"ה המשנה נראה ג"כ שפי' פירש"י ז"ל ע"ש.

ולפי מה שכ' הא דמזרק בתוך מזרק אינו חוצץ חיינו אם המזרק הפנימי כ"ש היא והחשש הוא משום דלא הוי לקיחה בעצמו של פהו וכיון דהחיצון מין הפנימי הוא אינו

חוצץ אבל אם הפנימי לאו כ"ש הוא אין הדם מתקדש מחמת החיצון אע"ג דהפנימי מינו הוא פנין דלאו מינו דדם הוא.

ועיין בר"ה בקה דקדחו בזכרותו ותקע דיצא משום דמין במינו אינו חוצץ: ע"ב גמרא במקרא נדרש לפניו ולאחריו קמיפלגי כו'. מפשטיה דהא שמעתא נראה דכל הני תנאי רבנן ור"ש ור"א בנו פולהו ס"ל דדוןקא היכא דכתיב אצבע בעי ימין ורבנן ס"ל דאצבע קאי אקבלה ואנתינה ור"ש ס"ל דלא קאי אלא לאחריו אנתינה ור"ש בנו ס"ל דלא קאי אלא לפניו אקבלה.

ולדידיה זריקה בשמאל כשיירה אפילו בחטאת אבל בשאר קרבנות דלא כתיב אלא פהונה לכל הני תנאי פשר בשמאל בין הקבלה בין הגתינה. אבל סתמא דמתניתין דתנו בתנו בכל הקרבנות קיבל בשמאל פסול ע"כ משום דס"ל דקהונה לחוד ג"כ ימין הוא דילפינו ממצורע.

ורבב"ח אמר כל מקום שנאמר אצבע וקהונה אינה אלא ימין וס"ד דתרתיה בעי ופריף מקמיצה דלא כתיב אלא פהונה. והא דלא פריף מקבלה דתנו במתניתין דשמאל פסול היינו משום דגבי קבלה כתיב פהונה ואצבע לת"ק דר"ש ולקח הפהו כו' באצבעו.

ואע"ג דבבב"ח אמר דכתיב והקא תנו בכל הקרבנות דשמאל פסול. י"ל דאקישא דזאת התורה סמיה כדאמרינו לקמן בפרק דם חטאת.

אבל מקמיצה פריף שפיר דקמיצה ליכא למילף מזאת התורה דהיא במקום שחיטה דאפי' בזר פשר ומהא מסיק דאו אצבע או פהונה קאמר. והמפרשים הקשו אמאי לא קאמר דקמיצה נפקא מגז"ש דיד יד.

וקושיתם היא קושית הש"ס דפריף למה לי גז"ש דמדרב"ח נפקא ומשני סד לקומץ וסד לקידוש קומץ. והיינו דאיצטריף רבא למימר הכא דמפהונה שמעינו נדא ואידך מגז"ש: שם גמרא כי אמרינו כו' בדבר המעכב פפרה פירש"י ז"ל אבל הולכה לא מעכבא דהוא עצמו שלא הוקטרו כו'.

ובמנחות פירש"י דהולכת אברים אפשר לבטלה ע"ש והעיקר כמש"כ פאן. והכי אמרינו בהדיא ביומא ריש פ' הוציאו לו כו' דהולכת הדם פסול בשמאל אע"ג דהולכת אברים פשר משום דלא מעכבא פפרה.

וע"כ היינו דהוא עצמו שלא הוקטרו כו' דאי משום דאפשר לבטלה הולכת הדם נמי אפשר לבטלה אם לא שנא דלרבנן דר"ש לעיל א"א לבטלה. וכמו שנתבאר בארובה לעיל בסוף פ"ק.

ועי' צ"ק ז"ל: שם גמרא והרי קבלה דכתיב ביה פהונה פירש"י דכתיב והקריבו בני אהרן כו'. ולא פי' מולקח הפהו מדם החטאת דלר"ש י"ל דהכלי אזוריקה קאי אע"ג דלעיל משמע דלר"ש נמי ולקח היינו קבלה היינו לאב"י אבל למאי דשני רבא ליכא התם קבלה כלל.

ועוד י"ל דמקרא דולקח דכתיב בחטאת לא מצי לאקשוני דאיכא למימר דר"ש מכשיר בשאר קרבנות כמו בזריקה לקמן דלא קאי אלא אנשאר קרבנות אבל מקרא דנהקריבו

כתב פהונה בכל הקרבות: שם גמרא נהרי זריקה דתנו זרק בשמאל פסול ולא פליג ר"ש ורש"י ז"ל במנחות הקשה אמאי לא פריה מקמיצה דתנו שמאל פסול ולא פליג ר"ש ע"ש.

וי"ל דמקמיצה לא קשיא דמהא דמכשיר בקבלה שמאל שמעינו דה"ה קמיצה וכמש"כ רש"י ז"ל לקמן בקידוש קומץ דלא עדיף מקבלה אבל מזריקה פריה שפיר דהוי ליה לאפלוגי גבי זריקה דמקבלה לא שמעינו דהא זריקת חטאת לכ"ע בימין אלמא דזריקה חמור מקבלה.

אלא דלפ"ז הוי מצי לשנויי דמש"ה לא פליג ר"ש בזריקה משום דאיכא זריקה דמודה דשמאל פסול כמו זריקת חטאת. אבל בקבלה פליג שפיר ומכשיר בכל הקבלות אפילו של חטאת.

ועוד דהא אמר ר"ש בהדיא פל מקום שצאמר יד אינו אלא ימין והיינו לקמיצה וכבר ידע מהאי ברייתא. ורש"י ז"ל במנחות כ' דלא פריה מקמיצה משום דנפקא ליה לר"ש מהקישא דכחטאת כאשם.

וע"ז קשה דע"כ לא ידע מהאי דרשא דא"כ הוה בהדיא ס"ל לר"ש דבשאר קרבות שמאל פשר פנין שהם בכלי. והתוס' ז"ל בד"ה נהרי זריקה הקשו מאי פריה הכא אמאי לא פליג ר"ש בזריקה דילמא מודה בזריקת פל הקרבות דבעי ימין מהקישא דזאת התורה וכדאמר ר"ע לקמן בסוף פרק דם חטאת.

ונהי דבאמת שמעינו לר"ש דמכשיר שמאל בזריקת שאר קרבות כדמוכח מדרשא דכחטאת כאשם מ"מ השתא דלא סליק אדעתא הוה דרשא ובעי לאוכוחי דר"ש לא פליג בזריקה דילמא באמת לא פליג ויליף מהקישא דזאת התורה.

והנה נראה דהא דילפינו לקמן פל הקרבות מהקישא דחטאת דבידו הימנית היינו לת"ק דר"ש דיליף קבלה בחטאת ג"כ מאצבע דכתיב ביה ושפיר מקשינו פל הקרבות לחטאת דבעינו ימין בין בקבלה בין בזריקה.

אבל לר"ש גופיה דס"ל דקבלה פשר בשמאל ולא כתיב אצבע אלא גבי זריקה תו לא מקשינו פל הקרבות לחטאת דזווקא גבי חטאת דהזריקה באצבע היא בעי ימין אבל שאר קרבות דבכלי הוא מנלן דבעי ימין: ור"ת ז"ל גרס נהרי מליקה כו' ועופות ליתגניהו בהקישא דזאת התורה.

והא דאמרינו בחולין כמשפט חטאת בהמה כו' היינו להזאה אבל מליקה פשר בשמאל לר"ש. אבל מהקישא דזאת התורה משמע מדבריהם דהוי ילפינו אפילו מליקה אי לאו דעופות לאו בכלל הקישא הוא ולא ידענא מי הכריחם לזה ולמה לא נימא דמהקישא דזאת התורה ג"כ לא ילפינו מליקה שהיא כנגד שחיטה וכמש"כ לענין קמיצה דלא ילפינו מהקישא דזאת התורה אע"ג דמנחה בכלל הקישא הוא.

וכמש"כ התוס' ז"ל בריש מנחות. ושם במנחות כ' די"ל דעופות ג"כ בכלל הקישא דזאת התורה הוא והא דאיצטריך שם בחולין להקישא דכמשפט היינו כר"א דלית ליה להאי הקישא בסוף פ' התורה.

וע"ז קָשָׁה הָא ר"א ס"ל כר"ש דְּבַכְל הַקְרָבָנוֹת שְׁמַאל כְּשֶׁר. וְכִדְאִיתָא לְעִיל בַּפ"ק דְּלַר"א
הַקְיָשָׁא דְּכַחֲטָאֵת כְּאִשְׁם דְּכַתִּיב גַּבֵּי מְנַחָה אֲתִי לְכַדְר"ש בָּא לְעַבְדָּהּ בְּכָלִי כו' וְהִיכִי נִימָא
דְּעוֹלָת הָעוֹף חֲמִיר מְעוֹלָת בְּהֵמָה דְּבַעוֹלָת בְּהֵמָה שְׁמַאל כְּשֶׁר וּבַעוֹלָת הָעוֹף פְּסוּל.

אַלְא דַּע"כ מְשַׁמַּע הֵכִי לְמ"ד דְּהַקְיָשָׁא דְּכַמְשִׁפְטִלַר"ש אִיִּצְטְרִיף דְּבַעֲיָנוּ דְּוּוּקָא אֲצַבַּע
אַלְמָא אַע"ג דְּבַעוֹלָת בְּהֵמָה שְׁמַאל כְּשֶׁר בְּעוֹלָת הָעוֹף פְּסוּל. וְצ"ל מִפְּנֵי שְׁהִיא עַבְדָּהּ
בְּיָד וְכָל עַבְדָּהּ בְּיָד לַר"ש נְמִי בְּעֵי יָמִין כְּמוֹ בְּמְנַחָה.

וְא"כ הַדָּק"ל מְנַלְן לְמַקְשָׁן דְּפְלִיג ר"ש בְּמַלְיָקָה דִּילְמָא מוֹדָה בַּהּ מְשׁוּם דְּעַבְדָּהּ בְּיָד הִיא
וְלֹא גְרַע מְקַמְצָה דְּבַעֲיָ יָמִין גַּם לַר"ש וְכִי הִיכִי דִּילְפִינּוּ מְהַקְיָשָׁא דְּכַחֲטָאֵת כו' דְּבַכְל
עַבְדוֹת יָד הֵם בְּיָמִין אֲפִילוּ קְמִיצָה אַע"ג דְּלִיפָא בְּחַטָּאֵת ה"נ גִּילַף מְהַקְיָשָׁא דְּכַמְשִׁפְט
חַטָּאֵת בְּהֵמָה וְאֲפִילוּ לְמַלְיָקָה כִּינּוּ דְּעַבְדוֹת יָד הִיא.

אַלְא דַּע"כ לֹא בְּכָל עַבְדוֹת יָד מוֹדָה ר"ש דְּהָא אֲמַרִּינוּ לְקַמְן דְּקִדּוּשׁ קוֹמָץ בְּשְׁמַאל
אַכְשׁוּרִי מְכָשֶׁר וּפִירִש"י ז"ל לְקַמְן דְּלֹא עֲדִיף מְקַבְּלַת דָּם אַע"ג דְּעַבְדוֹת בְּיָד הִיא. וְרַש"י
ז"ל בְּשַׁמְעָתִין פִּי קִידּוּשׁ קוֹמָץ הֵינּוּ אַחֲזִיזַת הַכְּלִי שְׁהוּא מְקַדָּשׁ בּו צְרִיף שְׁיִאחֲזוּ בְּיָמִין
וּדְבָרֵיו צ"ע דְּנִרְאָה יוֹתֵר דְּקִידּוּשׁ קוֹמָץ הֵינּוּ שְׁיִקְדָּשׁ הַקוֹמָץ בְּכָלִי בִּימִינוּ דְּאִי אֲחֲזוּ
הַכְּלִי בִּימִינוּ אִם כֵּן הַקוֹמָץ ע"כ בְּשְׁמַאלוֹ.

וְכֵן פִּירִשׁ הוּא ז"ל בְּמְנַחֲחוֹת לְקִידּוּשׁ קוֹמָץ כְּפִשְׁטִיָּה שְׁיִקְדָּשׁ בִּימִינוּ. וְעִי' תוּס' ז"ל שְׁם
בַּד"ה בְּשְׁמַאל אַכְשׁוּרִי מְכָשֶׁר מַה שְׁפָתָבוּ עַל פִּי רַש"י שְׁם: שְׁם תוּס' בַּד"ה וְהִרִי כו' אִי
נְמִי אֲפִילוּ ר' הוֹדָה מוֹדָה בְּעוֹפּוֹת כו'.

וְכ"כ לְקַמְן בַּפ' חַטָּאֵת הָעוֹף וְשְׁם תְּבָאָר מַה שְׁיִשׁ לְדַקְדָּק בְּדַבְרֵיהֶם ז"ל: שְׁם בַּא"ד וְהָא
דְּאֲמַרִּינוּ בַּפ' כָּל הַפְּסוּלִין קִיבֵל בְּיָמִין כו'. כְּוֹנְנָתָם בְּזָה לְקַיָּים הַגִּירָסָא וְתָנוּ זָרַק בְּשְׁמַאל
פְּסוּל וְהֵינּוּ מְהָא דִּיחֲזִיר לִימִינוּ.

וְע"כ הֵינּוּ מְשׁוּם זְרִיקָה דְּאִי מְשׁוּם הוֹלְכָה אַמַּאי פְּסִיל הָא לֹא כְּתִיב אֲצַבַּע. וְאִין זֶה מוּבָן
דְּהָא מְסַקִּינוּ בְּיוֹמָא דְּהוֹלְכָה בְּשְׁמַאל פְּסוּל וְר"ש וְנִדְאִי מְכָשִׁיר דְּלֹא עֲדִיף מְקַבְּלָה גַּם
מִש"כ דַּר"ש הֵוִי לִיָּה לְאִיפְלוּגֵי מְשׁוּם דְּהָא עַבְדָּהּ שְׁאֲפָשֶׁר לְבַטְלָהּ אִינוּ מוּבָן דְּלָמָּה לִיָּה
לַר"ש טַעְמָא שְׁאֲפָשֶׁר לְבַטְלָהּ הָא מְכַש"כ מְקַבְּלָה שְׁמַעֲיָנוּ לָה דַּר"ש מְכָשִׁיר וְתוּ לֹא צְרִיף
לְאִיפְלוּגֵי בְּהוֹלְכָה.

וּמִש"כ לְחַלְקָ בֵּין לְכַתְחִילָה וְדִיעֲבַד לֹא מְצַאֲתִי מְקוּם לְחִילּוּקָ זֶה וְאִי לְכַתְחִילָה בְּעִינּוּ
יָמִין בְּדִיעֲבַד נְמִי פְּסוּל וְלַר"ש דְּמְכָשִׁיר מְשַׁמַּע דְּאֲפִי לְכַתְחִילָה כְּשֶׁר וְכִדְאֲמַר עוֹבְדָהּ
בְּשְׁמַאל כְּאִשְׁם וְאִין דְּבָרִים אֵלוּ בְּרוּרִין אֲצִלִּי: שְׁם בַּא"ד הַקְשׁוּ הָא פְּלוּגְתָא הִיא אִי דְּבַר
הַלְמָד בְּגוֹז"ש חוֹזֵר וּמְלַמֵּד בְּהִיקָשׁ וְכ' דְּסוּגִיּוֹת דְּחוּלִין וּפ' הַתּוֹדָה בְּהָא פְּלִיגֵי וְאִי מְצוֹרַע
חוּלִין הוּא אִין כְּאִין פְּלוּגְתָא בְּזָה וְלכ"ע יְלְפִינּוּ בַּכָּה"ג.

וּבַעֲלָמָא פְּלִיגֵי אִי בְּתַר לְמַד אֲזַלִּין וְיְלְפִינּוּ נְמִי בְּקַדְשִׁים הִיקָשׁ מְדַבֵּר הַלְמָד בְּגוֹז"ש וְלַחַד
מ"ד דְּוּוּקָא הִיכָא דְּמְלַמֵּד חוּלִין שְׁפִיר יְלְפִינּוּ אֲבָל בְּקַדְשִׁים לֹא יְלְפִינּוּ. וְע"כ צ"ל דְּמְסַפְקָא
לְהוּ אִי מְצוֹרַע חוּלִין הוּא.

וילעיל (דף י"א) פתבו התוס' ו"ל לתרץ הא דבא לעובדה ביד כו' וכמש"כ פאן וגריס
שם הצ"ק ומ"מ קשה למ"ד דבעינן למד קודש כו' ופי' היינו למ"ד דבתר למד אזלינן
ע"ש. ואין זה נראה דלמ"ד למד קודש ע"כ ס"ל דבכל דוכתי ילפינן היקש מדבר הלמד
בגז"ש ומאי קושיא ונראה יותר גירסא ישנה שם ע"ש: ויש לדקדק עוד בשמעתין
למש"כ דלר"א לא פסיל שמאל אלא בחטאת דילפינן אצבע ממצורע קשה לכאורה דנהי
דאצבע דמצורע מיותר אבל אצבע דחטאת אינו מיותר והוי מופנה מצד אחד ומשיבין
כדאמרינן אליבא דר"א בפרק מצות תליצה.

וצ"ל דאיכא נמי בחטאת איזה אצבע מיותר: דף פה שם משנה נשפף הדם על הריצפה.
עי' בדברי הרמב"ם פ"א מה' פסהמ"ק שכ' אם נשפף על הריצפה ונשאר דם הנפש יקבל.

והאר"י שם הכ"מ ו"ל ומשנה הוא לקמן בזריקת פסולין אם יש דם הנפש יחזור הכשר
ויקבל וכמש"כ הרמב"ם ו"ל: שם תוס' בד"ה גורעין כו' הקשו תיפוק ליה מדממעטינן
דם ספין כש"כ ריצפה ע"ש.

ול"נ דלאו דרשא אחריתי היא אלא בין ריצפה בין ספין מדם הפך נפקא שיקבל מהפך
ולא מדבר אחר ושמואל אתי לאשמעינן דצריך שיגביה הספין למעלה שלא יתערב דם
הספין.

ונראה עוד דאין זה אלא מדרבנן ובדיעבד אפי' נתערב גם דם הספין בטל בדם שנתקבל
וכשר לזרוק ואפילו לבטל לכתחילה אין האיסור פשוט מה"ת כמבואר בדברי הראשונים
ו"ל: ע"ב גמרא הנה מקבל ונפחתו שולי המזרק עד שלא הגיע דם לאויר כו' מבואר
מפירש"י ו"ל דאם הגיע הדם לתוף אויר הפלי ונדאי הוי קבלה אפילו נפחתו שוליו
קודם שהגיע לשוליו וכי מיבעי ליה באויר שלמעלה כנגד הפלי ומסיק דאם לא נפחתו
שוליו וסופו לנוח כמנוח דמי.

וכהא דחבית דמים שחוצה לה כנגד אוירה ג"כ פסולין דכמנוח בחבית דמי פיון דהחבית
שלימה והנה יכול לנוח בתוכה אע"ג דלא נחו דהא קיבל אותן בכלי למי חטאת פל
שהחבית ראוייה לנוח בה הוי כמנוח.

וכן מוכח ממזרק גופא דא"א בלא זינוק נגד אויר הפלי ואי לא כמנוח דמי הרי בא הדם
מן האויר ולא מהפך. אלא ש"מ כל שהוא כנגד אוירה הוי כמנוח בתוכה וכי מיבעי ליה
אם נפחת שולי הפלי עד שלא הגיע לאויר תוכו פיון דאין סופו לנוח אי הוי כמנוח.

והקשו המפרשים ו"ל פיון דאיפשיט הכא דאויר שאין סופו לנוח לאו כמנוח דמי וכדאמר
אם ת"ל כו'. א"כ אמאי פתבו הרא"ש ו"ל והנ"י בב"מ גבי דזרק ארנקי בפתח זה כו'
דמיבעי ליה לרבא באויר שאין סופו לנוח דהוי בעיא דלא איפשיטא והא איפשיט הכא
דלאו כמנוח דמי.

וילדידי לא תיקשי דהא רבא גופיה אמר בב"מ (דף ק"ב) גבי קולט גללי בהמה מאויר
חצר של חבירו דהוי שלו משום דאין סופו לנוח בחצר חבירו אלא בכלי של הקולט
ומחלק התם דהיכא דמפסיק הפלי ונדאי לאו כמנוח דמי וכי מיבעי בזרק ארנקי דלא
מפסיק מידי והחצר ראוי לקניה אלא אין סופו לנוח מחמת הזריקה לצאת בפתח אחר
והכא בנפתח שוליו ונדאי לא עדיף מהיכא דמפסיק פלי פיון דנפתחו שוליו ואין הפלי

ראוי לקבלה ואין סופו לנוח פי האי לכ"ע לאו פמנוח דמי: עד דקשיא לי ביה דתניא צירף פיה לזינוק שבחוצה פשירין ופירש"י ו"ל משום דאין פאן אור פלל הא בכה"ג שהעמיד הכלי תחת הזינוק אפילו לא צירף הפה לזינוק אמאי פסולין הא מפסיק כלי והוי אור שאין סופו לנוח כמו העמיד כלי תחת גללי בהמה ואביי הוא דמוקי התם במדביק כלי לשולי הפרה אבל לרבא אפילו לא הדביק הכלי הוי אור שאין סופו לנוח וי"ל דצירף פיה לזינוק היינו שלא יראו המים אור החבית כלי הפסק הכלי ובלא"ה אין לדמות כ"כ אורו של כלי או בית לענן קנן להו דהקא וכמש"כ הצ"ק ו"ל.

ועי' בפ' הזורק בגיטין במשנה דזרק לה בראש הגג ובשמעתין שם בב' תצירות וב' קנפות ברש"י ותוס' ו"ל: והנה משמעתין משמע דבעינו שיצא הדם מיד נגד אור הכלי אבל אם היה המזרק רחוק קצת מהקרבו וע"י זינוק פא למזרק והלך הדם שלא פנגד אור המזרק פסול דלא קרינו ביה ולקח מהפר ומן האור הוא פא.

וא"כ מאי איריא דתנו נשפה על הריצפה פסול אפילו לא נשפה אלא כל שהלך הדם מעט שלא פנגד הכלי פסול הוא. וגם בדברי הרמב"ם ו"ל לא נתבאר זאת וכל פי האי דינא לא הוי ליה למסתם סתומי ורש"י ו"ל פי' ביה דנורידין צריף שיראו אור הכלי היינו פי היכי דניהוי קבלה מהפר שפיר.

אבל להרמב"ם ו"ל בפ"ד מה' מעה"ק כתב הטעם כדי שיקבל כל הדם והדבר צ"ע עד בא המורה ויעמוד הפה: שם גמרא אמר ר"ח בר אבא זאת אומרת אור כלי ככלי דמי. עי' פ"ה דמקנאות בפ"ה הרא"ש ו"ל ובדברי התו"ט ו"ל דלר"י דקי"ל פנוניה דהא דעלי קנים ואגוזים פשרה היינו שנתנו קודם ביאת המים אבל אם הם בידו בשעת ביאת המים פסולה אע"ג דעוברין דרף העליו.

וא"כ ה"נ אפילו אור כלי לאו ככלי דמי פסולה פיון דהאדם הוא המסייעו והוא מקבל טומאה ע"ש. ועיין בעדיות פ"ז בדברי הרמב"ם והראב"ד ו"ל: שם תוס' בד"ה קדשים קלים מנין ותימא כו' ולא מדם העור ל"ק קדשים קלים מנין כו' וי"ל דהא דאמרינו לעיל ולא מדם העור ולא מדם התמצית לא אתי לאורוי דדם העור והתמצית לא מכפרי דלהא לא איצטריף קרא דכבר שמעינו לה מקרא דכי הדם הוא בפנפ' יכפר דם שהנפש יוצאה בו מכפר וכדאיתא לקמן (דף ל"ה) ובכריתות (כ"ב) אלא דס"ד הקא דיקבל כל הדם דם העור והתמצית ג"כ עם דם הנפש להכי קאמר מדם הפר ולא דם העור ודם התמצית דאינו מקבל אותן בכלל וא"כ כש"כ בקדשים קלים דאינו מקבל אלא דם הנפש אלא דאפתי תיקשי הא גופא דצריף שיקבל כל דם הנפש בקדשים קלים מנלן.

וגם לזה י"ל פיון דאינו אלא למצוה לא מחלקינו בין ק"ק לקדשים קלים אבל פסול נשפה לרצפה בקדשים קלים מנלן. ומה שתי' התוס' ו"ל פיון דגלי הקא ה"ה התם ג"כ אינו מוכרח פיון דתתי מילי ניהו היכי ילפינו מהדדי מדשונה קדשים קלים לק"ק לענן מום קודם קבלה ה"ה דשונה לענן דם העור ומה ענין זל"ז.

ואטו בלא"ה לא אשכחן כמה מילי דשונה קדשים קלים לק"ק. ועוד דלמסקנא גם לענן צורם אונן ליפא קרא בקדשים קלים דיהיה אכן שנה קאי.

וע"כ צ"ל הואיל וגלי בקדשי קדשים כו' וכמש"כ רש"י ז"ל. אבל המקשן גופיה מ"ט לא הקשה אדינא דמתניתין קדשים קלים מנין וצ"ל דמסתברא ליה להמקשן דאין לחלק בקבלת הדם דעיקר הפפרה הוא בין קדשי קדשים לקדשים קלים ובכל דיני עבודה שוין הטה.

אבלהאי דינא דצורם און הפך אחר שחיטה דגזה"כ הוא דפסול דבע"מ ונדאי ליפא אחר שחיטה בזה שפיר איפא למימר דבקדשי קדשים החמירה תורה אבל ק"ק מנלן ובאמת מספקא [לי אי] בעינן דווקא חסרון גדול דהוי מום מחיים או אפילו חסרון כ"ש פוסל דלאו פ"ר שהיה כבר הוא ובד' הרמב"ם ז"ל מבואר בהאי דינא חסרון כ"ש ומ"מ נראה דבעינן דווקא חסרון דהוי מום דאל"ה מיקרי פ"ר שהיה כבר פינן דאפילו היה בו מחיים אפשר היה ודו"ק וכן משמע לקמן גבי חתף ואח"כ קיבל: דף כו גמרא אלא אימא חתף ואח"כ קיבל פשיטה ומסיק דחותף באבר עד שמגיע לעצם ולפ"ז אמאי לא מוקי לה כדס"ד חתף ואח"כ שחט פשיטה ובהאי גוונא דלא הוי בע"מ משום דבאמת אפילו שחט ואח"כ חתף פשיטה כל שחתף קודם קבלה דעיקר מילתא בקבלה תליא והלח"מ ז"ל בפ"א מה' פה"מ הביא ראיה מזה לד' הרמב"ם ז"ל דרגליה בחוץ פסול אפילו בדיעבד ומש"ה לא מצינו למימר חתף ואח"כ שחט ע"ש.

ולפמש"כ אין ראיה זו מוכרחת אבל בשמעתין יתבאר דפשטיה דסוגין נראין כד' הרמב"ם ז"ל: שם גמרא ש"מ דם המובלע באברים דם הוא כו'. ופירש"י ז"ל דכרת נמי ליחייב והקשו התוס' ז"ל מהא דקי"ל בפרייתות דדם האברים אינו אלא בלאו.

וכ' דלענין ליפסול ביוצא קאמר דאם דם הוא נפסל ביוצא אפילו בקדשים קלים לכ"ע וכן כ' רש"י ז"ל גופיה וכ' עוד אי נמי לענין דאין מועלין בו ואין חייבין עליו משום פיגול וזה צ"ע דהא לא מספקא ליה להש"ס אלא בעוד שהוא מובלע באברים אי נפסל ביוצא היינו אם יש עליו שם דם פשהוא מובלע אבל מעילה ופיגול היינו לאחר יציאתו מן האברים פשיטא דדם הוא לעבור עליו בלאו ופשיטא דאין מועלין בו ואין חייבין עליו משום פיגול.

ועוד מספקא לי אי בדם פי האי שיצא מן האברים נאמר בו האי פללא דאין מועלין בו ואין חייבין משום פיגול דלא נאמר כן אלא בדם פפרה היינו דם הנפש אבל שאר דם י"ל דמועלין בו כמו המקיז דם לקדשים דמועלין ד"ת והיותר תמוה מש"כ או לענין דם חטאת שניתז על הבגד היינו דאי דם הוא טעון פיבוס ונהרי משנה מפורשת בפ' דם חטאת אין טעון פיבוס אלא דם פשר שנתקבל בכלי ומאי ענין דם אברים לכיבוס והמפרשים ז"ל לא הרגישו בזה וצ"ע: והראב"ד ז"ל בפ"א מה' פה"מ כ' דהך שמעתא דלא כרבינא דאמר חיבורי אונקליו כמאן דמפרתי דמי ולא הוי טומאת ביה"ס דלרבינא כל הבשר בטמא מאבר היצא.

דמיבעי לן אי יוצא מטמא כמו פיגול ויותר כדאיתא בפסחים בפ' פיצד צולין ועל הרמב"ם ז"ל כבר כתבו מפרשי דבריו דלא תיקשי דהוא ז"ל פסק בפ"ח מאה"ט לקולא דאין יוצא מטמא את הידים דס' ידים לקולא אלא די"ל דנהי דס' ידים לקולא אבל לטמא את הקודש אפשר אזלינן לחומרא ומטמא כדמשמע קצת מהא דכ' שם דגבי פסח אין טומאה ביוצא ולמאי נפ"מ כתב כן פינן דבכל הקדשים ג"כ אין טומאה וכן דקדק

המשל"מ ז"ל נשם ולפי הנ"ל ניקח דנפ"מ לענין לטמא הקודש והתרומה הוא עצמו שלא ע"י ידים וע"י בירושלמי פ' כיצד צולין עלה דהך מתניתין דאבר שיצא כו' אבל לא משמע הכי מהא דכ' בה' פסח דחותה האבר עד שמגיע לעצם ולא כ' שיהיה דווקא פחות מפביצה ש"מ דגם בקדשים ליפא טומאה ביוצא כלל והוא עצמו ג"כ אינו מטמא את הקודש וע"י בלח"מ ובמשנ"ל מ"ז"ל אבל שמעתי לא מתניישב בהכי כיון דמיבעי לן אי איפא טומאה ביוצא ומש"כ הראב"ד דבשמעתי לא קאמר אלא להכשיר בעלים אבל הפשר נטמא מאבר היוצא קשה קצת כיון דיצא קודם קבלה הדם נמי ליטמא ויפסל לזריקה כיון דנטמא כל הפשר ממילא הדם שיצא מהפשר טמא ג"כ ודברים אלו צ"ע וביאור רחב דין טומאת הדם לדעת הרמב"ם ז"ל יתנה ה' בעזרי לבאדם במקומו לקמן במקילתין וע"י שם בלח"מ ובמשנ"ל מ"ז"ל: שם גמרא פירכסה ויצאה לחוץ וחזרה פסולה ומוקי לה באל"י כו' היינו אימורים והקשו התוס' ז"ל היכי בעי למימר בפ' כל התדיר דאימורים שיצאו קודם זריקה ג"כ פשרים הא תני הכא דפסולה ותי' דמציינו למימר דהך ברייתא כו"א אתי דמיפסל ביוצא אבל לר"ע לא מיפסל וכדאמרין שם לימא כתנאי כו' והקשו עוד לר"פ דאמר התם עיילינהו לגנאי קודם זריקה לכ"ע יש בו מעילה ופיגול כו' משום דלכ"ע לא מיפסל ביוצא וכ"פ דאיתניהו אבראי א"כ תיקשי מהא דתני הכא אפי' חזרה פסולה ותי' דר"פ אמר עיילינהו לכ"ע זריקה מועלת ליוצא ויש בו מעילה אבל מ"מ נפסל ביוצא ולא משמע הכי לקמן בפ' כל התדיר דר"פ אתי למידחי הא דאמר לימא כתנאי ואמר ר"פ דלכ"ע לא מיפסיל אם עיילינהו ולד' התוס' ז"ל אמאי לא קאמר בפשיטות דלאו תנאי היא אלא לכ"ע פסולין ובזריקה מועלת לחייב משום פיגול פליגי: ויש לי מקום עיון בד' הרמב"ם ז"ל בהאי דינא דנראה מדבריו פ"א מה' פהמ"ק הלכה ל"ב ול"ג דפסק כו"פ דבעיילינהו לגנאי כ"ע לא פליגי דכשר וכי פליגי פשהו בחוץ בשעת זריקה ואפ"ה זריקה מועלת כו"ע ותייב משום פיגול ויותר מזה כתב דאם החזיר האימורין מקטירן לכתחילה וא"כ הא דתני פרפסה ויצאה לחוץ פסולה פמאן אתיא ובהלכה י"ג שם כתב באמת פרפסה ויצאה לחוץ אחר קבלת דמה פשירה שאפילו יצאו האימורים והפשר קודם זריקה בקדשים קלים הזבח פשר פמו שיתבאר עכ"ל וקשה היכי מדחי ברייתא מפונרשת דתני פסולה ואין לומר דס"ל דר"א ור"ע פליגי בתרנוייהו בין עיילינהו ובין לא עיילינהו ואתיא הך ברייתא כו"א אבל לר"ע פשירה ואינה נפסל ביוצא אפילו אימורין דמנלן הא לר"ע דאינו נפסל ביוצא אי עיילינהו דילמא טעמא דר"ע משום דזריקה מועלת ליוצא אפילו אם נפסל: ומש"כ ז"ל יצאה לחוץ אחר קבלת דמה משמע דקודם קבלה פסול' י"ל משום דנהי דהזבח פשר אבל הפשר נפסל מאכיל' פמשמעות דבריו שם בהלכה ל"ג ואם יצאה לחוץ קודם קבלה נפסל הדם משום שמנונית להכי כתב דווקא אחר קבלה וזש"כ ג"כ בהלכה ט"ו ובקדשים קלים אין צריך לחתוך אלא מחזיר רגלה לפניו ומקבל שהפשר שיצא קודם זריקה בק"מ פשר אבל לא החזיר רגלה הקבלה פסולה ונראה דזה הוא פנונת הראב"ד ז"ל שם בהשגתו שכ' אפילו אחר זריקה כו' דהוא תמוה וכמש"כ הלח"מ ז"ל אבל פנונתו דלא בעינו חזרת הרגל ואפילו היה הרגל בחוץ עד אחר זריקה ג"כ פשר הפשר לגמרי וכן משמע מהא דאמרין לעיל ש"מ פשר ק"מ שיצא כו' פסול ואי נימא דכשהוא בחוץ פסול הוא דילמא בהכי מירי ולהכי קאמר קיבל ואח"כ חתה פסולה אלא ש"מ דכשר הפשר אפילו לא הוחזר וי"ל

עוד דמה ש'הצריף הרמב"ם ז"ל להחזיר הרגל הוא משום דבשעת קבלה ג"כ צריף שיהיה פולה בפנים פמו שעת שחיטה ואין הדברים ברורים לי עדיין ובחני מעילה הארכת ג"כ קצת בדברי הרמב"ם ז"ל בזה וכ' שם דהא דמכשיר הרמב"ם ז"ל בשר ק"מ שיצא לפני זריקה לאו משום דסופו לצאת דהא אימורים ג"כ מכשיר ע"ש שכ' לישב קושית ר"י קורקו"ס ז"ל שם ולא משמע הכי בדבריו הלכה ל"ג ה"ל ע"ש: שם תוס' בד"ה דילמא כו' בסוף דבריהם אי חייבין משום פיגול דהא עיילינהו עכ"ל ולא הבנתי לשונם ז"ל דהא עיילינהו ומאי נ"מ אי עיילינהו אחר זריקה אי לא ודו"ק: שם גמרא מ"ש תלה וקיבל בקדשים קלים דאזיר פנים פנים דמי בקדשי קדשים נמי אזיר צפון פצפון דמי אבל אבני דפוסל ס"ל דאזיר צפון לאו פצפון דמי היינו מה שהבהמה תלויה באזיר הוי פמו שאינה פצפון והרמב"ם ז"ל פתב עוד פי' בתלה וקיבל היינו שתלה הפלי בידו וקיבל פשהפלי באזיר ולכאורה מילתא דפשיטא הוא ומ"ט דאבני דפליג בהא פנין דהבהמה פצפון היא והמזרק תלויה ביד המקבל הרי הקבלה פצפון היא ואי משום דהפלי באזיר היא הא פשהמקבל אוחזה בידו ג"כ הפלי באזיר הוא ומה לי אם אוחזה בידו או פשהיא תלויה בידו וצ"ל פשהמקבל אוחזה בידו אינו חשוב אזיר פנין דהמקבל עומד על הרצפה ומקבל פדרכו אבל אם הפלי תלויה הוי פמקבל באזיר ולד' אבני בנתלה וקיבל קדשי קדשים אצ"ל משום דאין דרוף שירות בכף אלא משום דאזיר צפון לאו פצפון והמקבל צריף שיהיה פצפון ולפ"ז מש"כ רש"י ז"ל בד"ה בקדשי קדשים דכתיב בהו על ירו' עכ"ל צ"ע קצת דלאבני אין צריף למילף פסול תלה ושחט מעל ירו' אלא משום דאזיר צפון לאו פצפון דמי וכל הני תלתא תלה ושחט תלה וקיבל נתלה וקיבל פולהו פסולין משום דאזיר צפון לאו פצפון והא דאבנה דשמואל פוסל תלה ושחט מעל ירו' היינו משום דס"ל אזיר צפון פצפון דמי ועי' משנל"מ ז"ל בפ"א מה' שגגות: שם גמרא לאו אמרת והביאום כו' מפאן משמע פדברי הרמב"ם ז"ל דאפילו בדיעבד פסולה אם אינה פולה לפנים בשעת שחיטה פי היכי דבכהן המקבל מעכב אפילו מקצתו וכדתניא הכניס ראשו ורובו פאלו לא נכנס ה"נ בקרבן ויש לזקוק מאי מיבעי ליה לר' ירמיה הא תני בהד"א דבעינו שיפנס פולו ואי דווקא בציצתו לחוץ מיבעי ליה א"כ היכי פשיטא ליה לר"ז מקרא דנהביאום לה' עד שתבא פולה דאפילו בכה"ג פסולה הא שמענו מברייתא דבעינו שיהיה פולו בפנים וראשו ורובו פאלו לא נכנס ואפ"ה מיבעי לי' בציצתו לחוץ וגבי בהמה נמי איפא למיבעי כה"ג ולד' התוס' ז"ל דקרא דנהביאום אינואלא לכתחילה י"ל דלא איצטריוף קרא אלא בכה"ג דלרגלה בחוץ בלא"ה אסור לכתחילה לפסול הרגל ביוצא אלא ע"כ אתי לכה"ג.

ובאמת קשה לשיטת התוס' ז"ל דאבנה דשמואל לא מיבעי לי' אלא לכתחילה דפשיטא דלכתחילה אסור לעשות פן להביא קדשים לבית הפסול אלא ונדאי בדיעבד מיבעי ליה ודו"ק: ע"ב תוס' בד"ה אמר שמואל כו'.

האריכו פאן אי שמואל קאי גם אנתנו על הפכש ונראה להו דכבש ונדאי לאו פמקומו דמי ולבסוף הוכיחו דאפכש נמי קאי דאל"ה יקשה לשמואל נמי ליהוי פי נשפה כו' ויאספנו ובנתנו פנים שנתנו בחוץ ג"כ מספקא להו ומסקי דבהא ג"כ ס"ל לשמואל פמקומו דמי והאריכו בסוגיא דלקמן ד' ל"ה אליבא דר"י אבל בחוץ ונתנו בפנים פשיטא להו דשמואל לא קאי עלה דהא נפסלו מיד בכניסתו להיכל אבל הרמב"ם ז"ל בפ"ב מה'

פה"מ פתב דשמואל אכולהו קאי אפילו ניתניו בחויז שנתנו בפנים ובעלים נתפירו וזה
ונדאי קשה טובא הא כבר נפסל הדם בביאתו אבל באמת אליבא דהילכתא דקי"ל דלא
נפסל דם בפנים אלא של חטאת אין פאן קושיא כ"כ דמתניתין מייירי בשאר דמים שבחויז
וכן הרמב"ם ז"ל בשאר דמים מייירי וקאי שמואל אפוליהו וקהי משמע מפשט המשנה
דלכולהו חד דינא להו ולשמואל כולהו כמקומן דמי ויתבאר יותר לקמן בשמעתינו: שם
תוס' בד"ה ואי שלא במקומו כו' הקשו לר"א אמאי יחזור ויתן למטה הא כבר נתפפר
ותי' דלר"א דנתן למעלה לשם מים לא נתפפר והקשו לרבנן אם לא נמלה ונתן למעלה
אמאי יחזור ויתן למטה וכבר פתבתי בריש מכילתין דיש לפקפק בזה פינו דמקום פפרה
הוא אי מהני בזה מה שנותנו לשם מים דלא אמר ר"א הו סברא אלא להתיר דבר שאסור
להעלות על המזבח בזה אמרה תורה דליפא איסורא אלא פשמעלה לריח ניחוח אבל
לענון פפרה פי היכי דאם נתן למטה מתפפר אפילו בלא פנונה דאין מצות צריכות פנונה
בהא לכ"ע וכמו שהארבתי לעיל ה"נ אם נתן למעלה פינו דבמקומו הוא יתפפר אפילו
נתן לשם מים וא"כ גם לר"א קשה למה יחזור ויתן למטה.

וצ"ל פינו דמטעם זה הותר לו ליתנו למעלה דמים שלמטה אע"ג דאיסורא הוא משום
דהוי פמים אי נימא דמתפפר בהם הוי פתבתי דסתרי אבל לרבנן בלא נמלה כו' ונדאי
קשה חדא דלית להו רואין ועוד בלא נמלה ונתן למעלה הרי נתן סתם ולמה יחזור ויתן
למטה וכן יקשה בד' הרמב"ם ז"ל והתוס' ז"ל לקמן ד' פ"א ע"ב בד"ה נתן בחויז ויחזור
ונתן בפנים כ' פגון דיהיב בחויז לשם מים דאל"ה למה יחזור ויתן בפנים הא כבר נתפפר
ע"ש נראה מסתימות דבריהם דאפי' לרבנן דלית להו רואין מ"מ אם נתן דמי פנים בחויז
לשם מים לא נתפפר וכ"כ הלח"מ ז"ל לישב ד' הרמב"ם ז"ל בהא וצ"ל דבכה"ג דנותן
בחויז (דמי חויז) ולא נתפנון ליתן דמי פנים בחויז לכפרה לכ"ע לא נתפפר דאילו אם
נתן במקומו לשם מים נהי דלא נתפנון לכפרה מ"מ מעשה איפא ונהרי זרק אבל התם גם
מעשה ליפא דהזריקה בשביל דמים שבחויז הוא וצ"ע גדול בזה ועוד י"ל בפשיטות דנהי
דבמקומו דמי מ"מ פינו דלאו עיקר מקומו הוא לא נתפפר אלא אם נתנו לכפרה בכנונה:
וראיתי בד' הרמב"ם ז"ל שם בפ"ב הלכה ח' שכ' שינה מתן קרנות בחטאת בין בחטאת
פנים בין בחטאת חויז פסול אבל בשאר קדשים פשר ולא נתבאר מה ענין השינוי הזה
והכ"מ ז"ל ג"כ לא ביאר מקורו של דברים אלו אי פונותו ששינה ולא נתן על הקרן
אלא למטה או מן הצד א"כ מה זה שכ' בשאר קדשים פשרים הא מצונו הוא שלא על
הקרנות אלא למטה מחוט הסיקרא וי"ל דכל הקדשים מתן דמן למצוה בקרו זה למטה
מן החוט וזה למעלה וקמ"ל דבשאר קדשים אפילו שינה ולא נתן פנגד הקרן פשר דלא
פתיב קרו.

אבל בחטאת בין פנימי ובין חיצון דכתיב בהו קרנות המזבח אם לא נתן על הקרן פסול
ובקרן עצמו פליגי רבי וראב"ש ובהלכה ט' פתב נתן הדם מן הקרן ולפנים בכל הקדשים
פסול ונראה דמן הקרן ולפנים היינו על גבי המזבח לפנים מן הקרנות ופסול בכל
הקדשים דכתיב סביב בכל הקדשים ולא על גבי המזבח.

וגם לא נתבאר אי מקור הדברים אלו וכ"ז צ"ע למה יפסל אטו גרע מעל גבי הפכש או
שינה מחויז לפנים או איפכא דנתפפרו ואם שינה בקרנות או נתן לפנים מן הקרן יפסל

לגמרי ואין לומר דפסול דשינה בקרנות היינו לפסול הפשר דבטטאת הנעשה בפנים לא שינה פסול פשר דמן הנשרפין הוא.

ה' יאיר עיני בהלכות אשר לפנינו למצוא שרשן של דברים אלו וכעת צ"ע: שם תוס' בד"ה הקא במ"ע דיהבי פסול והקשו א"כ אפילו במקומו נמי ות' דהאי פסול הוא טמא דבמקומו עושה שירים כו' וקשה לי דא"כ דאפי' מי שעושה שירים במקומו שלא במקומו אינו עושה שירים מאי פריד ממתניתין דכולן שקיבלו כו' קיבלו אין זרקו לא דילמא אין ה"נ דבמקומו כל הפסולין עושין שירים ומש"ה זרקו לא אבל הקא שלא במקומו אין עושין שירים כמו טמא למסקנא ועוד בלא"ה היכי דניק מהא דקיבלו אין כו' דכל הפסולין עושין שירים דילמא להכי תני קיבלו משום דתנו וכולן כו' משמע אפילו טמא דחשיב לעיל במתניתין ומש"ה תני דווקא קיבלו אבל זרקו לא דטמא ונדאי עושה שירים ובס"מ הרגיש בזה וכו' דדווקא בטמא הוא דיש לחלק ולומר דאפילו אי במקומו עושה שירים משום דמראה בצייבור אבל שלא במקומו דאין ריצוי בצייבור לכתחילה אין עושה שירים אבל בשאר פסולין אין לחלק ואי עושה דחוי במקומו ה"ה שלא במקומו אי במקומו דמי ואין זה מספיק דשלא במקומו ג"כ איכא ריצוי בצייבור בטמא להתפטר בו כדיעבד ומ"מ יש לומר דטמא אינו עושה שירים אלא אם זרק פדין דווקא ויתיישב בזה נמי הא דמסקינן במתניתין דנפולן שקיבלו חוץ לזמנו כו' דל"ד קיבלו אלא אפילו זרקו אע"ג דטמא נמי חשיב התם והיינו משום דבזריקה פסולה במחשבת חוץ לזמנו גם מעשה טמא אינו פלוג דהא אינו מראה בצייבור כה"ג וכן נראה מד' הרמב"ם ז"ל בפ"ד מה' פה"מ הלכה ב' שכ' שם להאי דינא דאין מחשבה פוסלת במי שאין ראוי לעבודה ואם נשאר דם הנפש יחזור הפשר ויקבל יש קרבנות שאם נעשו שלא לשמן פשירים לפיכך אם קיבל פהו זה היינו פסול או הוליה או זרקו פסל הגזבח פאלו עשאה לשמו ואע"פ שיש דם הנפש וחזר הפשר וקבל כו' נפסל הגזבח לא מפני מחשבת שינוי השם אלא מפני שהוא פסול כמו שביארנו ועי' כ"מ שנתקשה בדברים אלו אבל לפי ה"ל הדברים פשוטים דתחילה כ' דבמחשבת המקום והזמן אין מעשה כל הפסולים פלוג ואפילו טמא ואם יש דם הנפש יחזור הפשר ויקבל וה"ה אם חישבו שלא לשמו בקרבן שנתפסל שלא לשמו אבל בקרבן שפשר שלא לשמו וקיבל והלף וזרק הפסול שלא לשמו נפסל הגזבח אע"פ שיש דם הנפש לחזור ולקבל ולא משום שינוי השם אלא מפני שהוא פסול לעבודה כמו שביארנו והיינו בטמא וכמו שביאר בפ"א דדווקא בטמא שזרק הוא דאין לו תקנה אפילו יש דם הנפש וזה נראה ברור בכוננת הרמב"ם ז"ל ובהכי מייירי פולה שמעתא דמעשה הפסול הנה שלא בהכשר כגון חוץ לזמנו או שלא במקומו ובכה"ג בכל הפסולין אין עושה דחוי אפילו טמא וע"כ לא אמרינן דטמא עושה שירים אלא אם זרק בהכשר עבודה ועי' בפ"ב שם שכ' הרמב"ם ז"ל להא דנתנו על הכבש כו' כגון שקיבל הכשר ונתן לפסול כו' וכ"כ בפ"ה המונה לקמן בריש פ' כל הפסולין ועי' לח"מ ז"ל שם ולפי משמעות דבריו בפ"א דטמא עושה שירים גם בקבלה לחוד ע"כ צריד לפרש הא דנתנו על הכבש כו' היינו שקיבל הכשר דאם קיבל הפסול הא איכא טמא דעושה שירים בקבלה לחוד והד' בבא מייירי גם בטמא וכמש"כ התוס' ז"ל אלא מייירי שקיבל הכשר והפסול לא עשה אלא הזריקה שלא במקומו בהא אפילו בטמא אם יש דם הנפש יחזור הפשר ויקבל ולא נפסל הגזבח ולא תיקשי נמי לדבריו מהא דמשמע בשמעתין דבקבלה

לחוד אינו עושה דיוחוי לכ"ע משום דמייירי הכא שקיבל בפסול מחשבה וס"ד דזריקה עושה דיוחוי אפילו בכה"ג ומסיק דאפילו זריקה אין עושה דיוחוי אבל אם עשה הטמא העבודה בהכשר אפילו בקבלה עושה דיוחוי אבל מ"מ נראין ד' הכ"מ ו"ל דלהרמב"ם ז"ל ג"כ אין טמא עושה שירים אלא בזריקה ע"ש: דף יז תוס' בד"ה נאי שלא במקומו כו' תימא נאי לאו במקומו לאלתר אמאי פשר כו' אין לפרש קושיתם לרבנן אמאי פשר לאלתר הא הוי מחשבת חוץ למקומו דוודאי נראה דאין זה בכלל חוץ למקומו וכמבואר לקמן במכילתין.

וע"כ קושיתם הוא לר"י אי לאו במקומו דמי לאלתר נמי לפסול כמו מחשבת הינוח וכן פ"ה הצ"ק ז"ל. אבל מפשטא דשמעתין נראה דס"ד דאי שלא במקומו דמי לכ"ע פסול מיהא הוי אם חישוב למחר מדפריד בטר הכי אי הכי איפסולי נמי לא ליפסיל ומשני מידי דהוי אמחשבת הינוח ואלקבא דר"י משמע דאי שלא במקומו דמי בלא"ה ניחא דפסול דנהי דשלא במקומו דמי ולא הוי פיגול אם חישוב למחר ליתן שלא במקומו מ"מ פסול מיהא הוי דחישוב על הזריקה חוץ לזמנו ולא דמי למחשבת הינוח דמכשרי רבנן.

ולפ"ז א"ש הא דאלתר פשר משום דלרבנן לא פסלה מחשבה פי האי ולמחר פסול גם לרבנן אבל השתא דמסיק מקרא דאם הוא ל כו' מי שפיגולו גרם לו פריד א"כ איפסולי נמי לא ליפסיל ומשני מידי דהוי אמחשבת הינוח ואלקבא דר"י: והנה הרמב"ם ז"ל כתב להאי דינא דלמחר פסול בפ"ו מה' פסה"מ והשיג עליו הרמב"ד ז"ל דהא לא קי"ל כר"י במחשבת הינוח ע"ש ובכ"מ ז"ל ולפי ה"ל נראין ד' הרמב"ם דלמסקנא נמי לכ"ע פסול אפילו לרבנן דר"י פנין דלמאי דס"ד דלא במקומו דמי אפ"ה הוי ניחא לי' הא דלמחר פסול אפי' לרבנן.

א"כ כש"כ לבתר דמסיק דמקומו דמי נהי דאימעיט מקרא דליכא פרת אבלאסיפולי מיהא מיפסיל לכ"ע גם לרבנן וע"כ הא דאמר מידי דהוי אמחשבת הינוח ואלקבא דר"י לא אתי למימר דחד טעמא הוא עם מחשבת הינוח לר"י דא"כ מאי קאמר מידי דהוי כו' הא היינו הך ופשיטא דלא גרע ממחשבת הינוח אלא דרד דמיון בעלמא אמר הכי פי הכי דמחשבת הינוח לר"י פסול הוא הכי נמי הכא דחשב לזרוק למחר שלא במקומו דפסול גם לרבנן וכמש"כ הכ"מ ז"ל אלא דאין הנדון דומה כו' דלר"י במחשבת הינוח סברא היא דעושה מחשבה כמעשה ואלו הניח למחר פסול אבל לרבנן ליכא למימר הכי דבמחשבת הינוח מכשרי ודווקא במחשב לזרוק למחר שלא במקומו הוא דפסול וא"כ אין הטעמים שוין ולא א"ש האי מידי דהוי כו' ודו"ק: שם תוס' בד"ה יצא זה כו' הקשו מהא דאיצטריך לא יחשב כו' והאריכו בזה ותי' זה פשוט דלא אימעיט אלא זריקה שאינה מתרת אבל בכל הני אין בזריקה חסרון וד' ז"ל אינן מסודרים קצת עי' בצ"ק ז"ל ומה שהקשו התוס' ז"ל לרבא במנחות בלא"ה לא תיקשי דרבא משמע לקמן בסוף פ' כל הפסולין דס"ל דאפילו אחר מחשבת הינוח מקבע בפגול ע"ש.

ובלא"ה הוי מצי לאקשוני מיצא הבשר או נפסל קודם זריקה דלא זרוק לכתחילה ואם זרק הורצה וכו' יהושע בפסחים וכמש"כ התוס' ז"ל בפ' כ"ש ד' ל"ד דמקבע בפגול ומפיק מידי מעילה.

אָבֵל הָתָם נָמִי לֹא דָמִי לְהִקָּא דְהִזְרִיקָה עֲצָמָה הִיָּתָה שְׁלֵא פְתִיקָנָה וְאִינָה מִתְרַת וְדו"ק:
שָׁם גְּמָרָא ר"ל אָמַר כּו' תַּנּוּ חִיָּשְׁב לִיתָן כּו' לר"ל לֹא הָנִי צָרִיךְ לְאַקְשׁוּנִי מִבְּרִיָּתָא דְחִיָּשְׁב
לִיתָן אֵת הַנִּיָּתָנִין כּו' דְּמִמְתְּנִיתִין גּוּפָא הָנִי מְצִי לְאַקְשׁוּנִי אֲמַאי פְּסוּל וְאִין בּוּ פִּרְת פִּינּוּ
דְּכִמְקוּמוּ דָּמִי וּמַד' רש"י ז"ל נִרְאָה דְהָנִי גָּרַס תַּנּוּ כּו' וְקָאִי אָכַל הָנִי קוֹשִׁיו' דְּלַעִיל מְנַתְּנוּ
עַל גְּבִי הַפְּכָשׁ: שָׁם תּוֹס' בּד"ה ור"ל כּו' אַע"ג דְּלר"ל כּו' לֹא הִבְנִיתִי דְּבְרִיקָהּ ז"ל דְּהָא
דְּמַחְשָׁבָה אִינָה פּוֹסְלַת בְּמִי שְׁאִינוּ רָאוּי לְעַבּוּדָה כ"ע מוּדוּ בָּה אֶפִּילוּ ר' יוֹחָנָן וְהָכִי מְפּוֹרָשׁ
בְּמִתְנִיתִין וְכוּלָן שְׁקִיבְלוּ חוּץ לְזַמְנוּ כּו' אִם יֵשׁ דָּם הַנְּפֹשׁ כּו' וְהִינּוּ מִשּׁוּם דָּמִי שְׁאִינוּ
רָאוּי לְעַבּוּדָה לֹא פְּסִיל בְּמַחְשָׁבָה וְלָמָּה כ' דְּלר"ל צָרִיךְ לְשַׁנּוּנִי כְּדָרְבָּא וצ"ע: שָׁם גְּמָרָא
הִפְל מוּדִים בְּנִיָּתָנִין לְמַעְלָה כּו' שְׁלֵא כְּמַצּוֹתָן לֹא יֵאֲסָפְנוּ וּפִירָשׁ"י ז"ל כְּגוֹן בְּמַחְשָׁבָה אוּ
שְׁמַאל.

וְקוּשָׁה קֶצֶת מֵאִי קמ"ל בְּמַחְשָׁבָה פְּשִׁיטָא דָּאִין לוֹ תַקְנָה וְכוּ בְּכָל הַפְּסוּלִים דְּפָסְלוּ אֶפִּילוּ
בְּהוֹלְכָה וְקַבְלָה לַחּוּד וּפְשִׁיטָא דָּאִם זָרְקוּ דָּאִין לוֹ תַקְנָה בְּאַסִּיפָה וְאֶפִּילוּ דְהָנִי כְּנִשְׁפָּה מִן
הַפְּלִי עַל הַרְיָצָפָה וי"ל דְּאֵגֵב דְּאֲשַׁמַּע לָן דְּבְנִיָּתָנִין שְׁלֵא בְּמַקּוּמָן פְּלִיגִי קְאָמַר דְּבִלֵּא
כְּמַצּוֹתָן הִפְל מוּדִים דְּלֹא יֵאֲסָפְנוּ: וְהִנֵּה לְאוּקִימָתָא דר' יוֹחָנָן מִשְׁמַע דְּכוּלְהוּ תַנְצִי ס"ל
דְּכִשְׁלֵא בְּמַקּוּמָן דָּמִי דר' יוֹסִי לֹא קְאָמַר אֱלֵא דְלֹא יֵאֲסָפְנוּ אָבֵל לֹא בְּמַקּוּמוּ דָּמִי
וּכְפִירָשׁ"י ז"ל ור"נ בר' יֶצְחָק מִיִּיתִי רֵאִי מִמְתְּנִיתִין דְּלִקְמָן דר' יְהוּדָה נָמִי ס"ל דְּכִשְׁלֵא
בְּמַקּוּמוּ דָּמִי וּמוּדָה בָּה מִשּׁוּם דְּקִלְטִי מְזַבֵּחַ וְלֹא יֵאֲסָפְנוּ וּכְבָר תְּמָהוּ הַתּוֹס' ז"ל בּד"ה
לֹא מִשּׁוּם דְּקִלְטִי כּו' הָא מְסַקִּינּוּ לְקָמָן דר"י ס"ל דְּכִמְקוּמוּ דָּמִי מֵהָא דְלֹא פְּלִיג ר' יְהוּדָה
אֲחִישְׁב לִיתָן לְמַעְלָה וְכִדְתַּנְיָא בְּבְרִיָּתָא לְאַלְתֵּר פֶּשֶׁר וּע"כ כר' יְהוּדָה אֲתִי וּבְאַמַּת קוּשָׁה
מְנַלן לְרַנְב"י דְּטַעַמָא דר"י דְּלֹא פְּלִיג מִשּׁוּם דְּקִלְטִי מְזַבֵּחַ דִּילְמָא מִשּׁוּם דַּס"ל כְּמַקּוּמוּ
דָּמִי.

וּמִש"כ רש"י ז"ל דְּדוּמְיָא דְשָׂאָר זְרִיקוֹת קְתָנִי אִין זוּ רֵאִיָּה דר"ש שְׁפִיר קְתָנִי לָהּ בֵּין
שָׂאָר זְרִיקוֹת פְּסוּלוֹת דָּאִיָּהוּ ס"ל דְּלֹא בְּמַקּוּמוּ דָּמִי כְּדָאָמַר לְעִיל יֵאֲסָפְנוּ אוּ לֹא יֵאֲסָפְנוּ
אָבֵל ר"י לֹא פְּלִיג עֲלֵי לְטַעַמָּיָה דְּכִמְקוּמוּ דָּמִי אֱלֵא וּנְדָאִי מִשְׁמַע דְּלר' יוֹחָנָן פּוּלְהוּ תַנְצִי
ס"ל דְּלֹא בְּמַקּוּמוּ דָּמִי וּרַנְב"י מִיִּיתִי רֵאִיָּה דְלֹא יֵאֲסָפְנוּ וְתִיקְשִׁי מֵהָא דְלִקְמָן מְסִיק הַש"ס
לר' יְהוּדָה דְּכִמְקוּמוּ דָּמִי מְדָלָא פְּלִיג ר"י בְּנִיָּתָנִין לְמַעְלָה שְׁנַתָּן לְמַטָּה וְהַתּוֹס' ז"ל פִּירָשׁוּ
דְּהָא דְקָאָמַר לְקָמָן בְּמַקּוּמוּ דָּמִי הִינּוּ דְמֵהִנֵּי זְרִיקָה דָּאִם עָלוּ לֹא יִרְדּוּ לְהָכִי לֹא פְּסִיל
בְּמַחְשָׁבָה וְהַקְשׁוּ ז"ל ע"ז בְּעֲצָמָן א"כ מֵאִי פְּרִיךְ מְנִיָּתָנִין בְּפָנִים כּו' וְעוּד דְּסְבָרָא זוּ אִינוּ
מְוַכְרַח דְּהָא חוּץ לְזַמְנוּ וְחוּץ לְמַקּוּמוּ ג"כ אִם עָלוּ לֹא יִרְדּוּ אִם זָרְקוּ דָּמוּ לְמַחְרָה וְהָכִי
אֲמַרִּינוּ לְקָמָן לָן בְּדָם פֶּשֶׁר לר"י וְאֶפ"ה מַחְשָׁבָה פּוֹסְלַת בְּחוּץ לְזַמְנוּ.

וְכוּ הַקְשָׁה הַצ"ק ז"ל מֵהָא דְלַעִיל חִיָּשְׁב לִיתָן לְמַחְרָה מְנִיָּתָנִין לְמַעְלָה לְמַטָּה דְּפְסוּל לר"י
אַע"ג דָּאִין זוּ קוּשְׁיָא דְאַטוּ זֶה עָדִיף מִחִיָּשְׁב לִיתָן לְמַחְרָה בְּמַקּוּמוּ דְהָנִי פִּיגוּל כַּש"כ אִם
חִיָּשְׁב לִיתָן לְמַחְרָה שְׁלֵא בְּמַקּוּמוּ דְּפְסוּל מִיָּהָ הָנִי וְתִי הַר"ר יוֹסֵף ג"כ לֹא נִיחָא לָהּ דְמֵאֵן
דָּאִית לִי בְּמַקּוּמוּ דָּמִי בְּכוּלְהוּ בְּמַקּוּמוּ דָּמִי וְתִי הַר"ר חִיָּים דְּמִנְתָּנִין בְּחוּץ שְׁנַתָּנוּ בְּפָנִים
פְּרִיךְ דַּלְכ"ע לֹא בְּמַקּוּמוּ דָּמִי דְּכָבֵר נְפֶסֶל הַדָּם וּכְבָר פְּתַבְתִּי לְעִיל דְּקוּשָׁה לִי מִש"כ
בְּפִשְׁטוֹת הִקָּא וְלַעִיל דְּבַחוּץ שְׁנַתָּנוּ לְפָנִים לַכ"ע לֹא בְּמַקּוּמוּ הוּא.

והא לא נאמר זאת אלא בתטאת אבל בשאר קדשים לא נפסל בפנים וא"כ דילמא מש"ה לא פליג ר"י בחוץ שנתנו בפנים כי היכי דלא פליג בקובילו פסולין וזרקו את דמו משום דאיכא טמא דמודה משום דחזו לעבודת ציבור ה"נ פינו דאיכא שאר קדשים דמודה בהו להכי לא פליג ועוד דלר' יהודה לא נפסל בכניסה לחוד אלא דווקא אם כפר.

ועי' תוס' לקמן ד' ל"ו שהקשו למ"ד לאו במקומו דמי למה איצטריך קרא בתטאת דנפסל אם כפר ותי' שם דמאן דאית ליה לאו במקומו דמי יסבור דלא בעינו דווקא כפר ע"ש נהרי ר"ש דס"ל לאו במקומו דמי ואיהו קאמר דלא נפסל אלא אם כפר דווקא ויתבאר לקמן בזה בס"ד: וראיתי בפי' המשנה להרמב"ם ז"ל לקמן בפ' פל הפסולין שכ' דהא דלא פליג ר"י בניתנין למעלה שנתנו למטה משום שדעת ר' יהודה בדם שחוץ למקומו במקומו הוא ר"ל שאם חישוב על הזריקה במזבח עצמו לא חוץ לעזרה כאלו חישוב לזרקו במקומו ומודה שלא פסל אע"פ שאם נתן במחשבה פסל עכ"ל ונראה דהו' במחשבה ט"ס הוא וצ"ל אע"פ שאם נתן פסול מ"מ מחשבה לא פסיל פינו דהכל על המזבח הוא וכ"כ הרע"ב ז"ל נראה מדבריו דלא מפרשי במקומו דמי היינו לענין פפרה דבעלים נתפירו אלא לענין מחשבה קאמר דהוי במקומו פינו שלא חישוב חוץ לעזרה ונראה דהכריחו לפרש פן דאי כפי' רש"י ותו' ז"ל דכמקומו דמי לענין פפרה א"כ מאי פרי' בתר הכי מניתנין בפנים שנתנו בחוץ דהא גם בזה במקומו הוא לענין פפרה וכמש"כ הרמב"ם ז"ל בכל הני דמתניתין אלא ונדאי לא פשיטא לן הא מילתא דר' יהודה ס"ל דלענין פפרה במקומו דמי ולשיטתו דר' יוחנן ס"ל לכולהו תנאי דלאו במקומו דמי לענין פפרה וכדאמר ר"נ בר יצחק והא דאמר לקמן במקומו דמי היינו לענין מחשבה לחוד פינו שחישוב ע"ג המזבח בתוך העזרה ולהכי פרי' בתר הכי ליפליג ניתנין בפנים שנתנו בחוץ דזה הוי שלא במקומו ולפ"ז יש לומר דאפילו אי נימא דכמקומו דמי לענין פפרת בעלים מ"מ לר"י דעושה מחשבה כמעשה הו' נפסל הנבח ע"י מחשבה כאלו עשאה אלא משום דלענין מחשבה שלא במקומו דמי ולהכי פי' הרמב"ם ז"ל הכי בטעמי' דר' יהודה אע"ג דקיי"ל לענין פפרה דבעלים נתפירו בכל שינוי מתן דם ועפ"ז א"ש נמי תמיהת התוס' ז"ל לעיל אי לאו במקומו דמי אמאי לא לתר כשר ולפי הנ"ל ניחא דאע"ג דלענין פפרה לאו במקומו דמי מ"מ לענין מחשבה במקומו דמי ודו"ק היטב: שם גמרא לאו משום דקלטי' מזבח וש"מ לא יאספנו יש לדקדק אי טעמיה דר' יהודה מש"ה היא א"כ אמאי לא מודה בזרקו פסולין אלא בטמא דווקא דחזו לעבודת ציבור ולא בשאר פסולין הא בכל פסולין קלטי' מזבח דלא יאספנו וכדאמרין שלא כמצנתו לכ"ע לא יאספנו ואמאי אם עלו ירדו ובפ' המזבח מקדש יתבאר יותר א"ה: שם גמרא מאי קמ"ל תנינא הניתנין כו' לשמואל דאמר שלא במקומו דמי ונתפירו בעלים ליכא למיפרו' תנינא אלא משמע מסתמא דתלמודן דלאו במקומו דמי וכן ר' יוחנן ס"ל הכי וק"ל על פסקו של הרמב"ם פשמואל לגבי ר' יוחנן ובכל דוכתי' קי"ל פנותי' דר"י וי"ל משום דמתניתין פסול ואין בו פרת קשה לר' יוחנן והכא דפרי' תנינא י"ל דמחטאת פרי' וכמו שפי' רש"י ועוד דר"ש קאמר לה ור"ש ס"ל דלא במקומו דמי: דף פח גמרא סבריה עור האליה כאלו' דמי לענין הקטרה, ומסקנא דפליגי בזה רב הונא ס"ל עור אלי' לאו כאלו' דמי לענין הקטרה ושמואל ורב חסדא ס"ל דעור האליה כאלו' דמי והרמב"ם ז"ל בפי' המשנה פי' כרב הונא דלאו כאלו' דמי אבל בחיבורו לא מצאתי בדבריו דין

עור האל' לענן הקטרה דלא פתב בפי"ד אלא דעור האל' ראוי לאכילה וכו' כ"ע מודים אלא לענן הקטרה הוא דאימעיט מחלב ואלא עור.

ולכאורה הי' אפשר לומר לר"ה דאימעיט עור האל' גם בעולה לאו בר הקטרה היא ובכלל פל העור היא להפשיט אבל לא משמע הכי לקמן מברייתא אלא דבעולה לכ"ע גם העור בכלל הקטרה היא כיון דראוי לאכילה אינו בכלל העור וכן לא מצאתי בדבריו קא דאמר ר"ש בברייתא להביא עור של בית הפושט דהוי אכילה לענן פיגול נהי דבעור הראש של עגל ועור ביהפ"ר לא ס"ל פנותי' פמבואר בדבריו בפ"א מה' אה"ט ובפ"ד מה' מאכ"אס אבל בעור בית הפושט פסק פנותי': שם גמרא פשמואל כו' רישא ר"א וסיפא רבנן לא מוקמינן ה"ה דהוי מצי למימר דס"ל דר"א לא מחייב פרת במחשב מאכילת אדם לאכילת מזבח אלא דלרב הונא ע"כ צריף לאוקמי התוספתא דקתני זבח כר"א וכמש"כ התוס' ז"ל: שם גמרא להקטיר פזית מעור שתחת האל' עי' רש"י ז"ל בחולין שם במשנה דאלו שעורותיהן כו' שפי' שתחת האל' דאין שם שער ורף הוא משמע דלאו פל עור האליה כבשר הוא והקא תנן סתמא עור האליה ועיין תוס"ט ז"ל: והנה ר"ש דאמר אהד עור בית הפרסות כו' משמע ג"כ דלהקטיר בעולה איירי וא"כ בהא פליגי דלר"ש דהוי כבשר עור זה לאו בכלל הפשט הוא ועולה למזבח ובכלל הקטרה הוא ולת"ק דלאו כבשר הוא לא הוי בכלל הקטרה בעולה אלא בכלל שאר עור הוא אלא דעור הראש בלא"ה לא הוי בכלל הפשט ועולה פולו לגבי מזבח וכיון דלאו כבשר הוא לא חשיב אכילת מזבח ג"כ ועי' רש"י ז"ל לקמן ד' ל"ה ע"ב בד"ה צמר שבראשי כבשים כו' שכתב דעור הראש בכלל הקטרה הוא וא"כ אמאי פליג ת"ק הקא בעור הראש של עגל הרי הוא בכל עולות בר הקטרה הוא: ובתוספתא תני לה להך פלוגתא בזבח ומחשב לאכילה וא"ש טפי ע"ש ולא הבנתי תמיהת התוס' בד"ה בשלמא לרב הונא מהא דתני בתוספתא זבח ואדרבא משם סייעתא לר"ה דתני מחשב לאכילה בעור האל' והיינו משום דלאו פאל' דמי ואולי גירסא אחרת הי' להם בתוספתא ועי' צ"ק ז"ל בגמרא בד"ה רב הונא שאין דבריו מוכנים: שם גמרא פיגול זה חוץ למקומו הא דמריבין חוץ למקומו יותר משאר פסולין היינו משום דחוץ למקומו בסוג אהד הוא עם חוץ לזמנו ובת"כ בעי למילף חוץ למקומו במה מצינו מחוץ לזמנו ע"ש בפ' צו ובק"א שם שהאריף בד' רש"י ותוס' בשמעתי וזה דקאמר סמיה אדתי תנא בת"כ היא שנוי' אבל מסקנא דתלמודין דכולהו ילפינן מקרא אריכא דפ' צו ועי' תוס' ורש"י לעיל ד' כ"ג ע"ב: דף כט תוס' בד"ה למקום שיהא משולש כו' ע"ש שהקשו על פי' רש"י ז"ל הא קרא קמא בחוץ לזמנו מיירי ומקום משולש ליתא בחוץ לזמנו וכ' דיש מפרשים דכל מחשבות לא פסלי אלא במזבח החיצון ודחו גם זה הפי' דמחשבת חוץ לזמנו נדאי איתא גם בפנימיות וכ' עוד די"מ דצריף שיעמוד המחשב במקום משולש וגם זה הפי' דחו והקשו מהא דכל הפסולין דיליף מהאי טעמא דלא הוי מחשבה בניתינן בחוץ שנתנן בפנים וכן איתא לקמן ד' פ"ב וכ' עוד י"מ דשלישי בחוץ לזמנו איירי דאם חישב לזרוק דם שלמים למחר לא הוי פיגול ודברים אלו ג"כ נפלאים הם לעשות פלוגתא חדשה ומש"כ דהך דרשא דמקום משולש פלוגתא דתנאי היא בפ' כל הפסולין ג"כ אינו מוכרח כמו שיתבאר שם בס"ד והעיקר נראה כפי' הר"ר י"ט ז"ל אבל לא בדבריו ז"ל דמחלק בין קדשים קלים לק"ק דבקדשים קלים לא נפסל אלא במחשב לזרוק חוץ לירושלים

וגם זה דבר תימא הוא ולא אשפחן בזה שום חילוק אלא עיקר קרא לא אתי [אלא] למחשב מעזרה להיכל או איפכא דלא מיפסל וילפינו משלישי ונהי דפשטי' דקרא מיירי בחוץ לזמנו מ"מ מיתורא ילפינו לה לחוץ למקומו פי היכי דפסול חוץ לזמן שלישי ה"נ לא מיפסיל אלא חוץ למקום משולש בפסול ג' אלו דם ובשר ואימורים היינו חוץ לעזרה דכל הני ג' מיפסלי בה ואע"ג דבקדשים קלים לא מיפסיל הבשר חוץ לעזרה פיון דמיפסיל בקדשי קדשים שפיר הוי מקום משולש לאפוקי מעזרה להיכל ומהיכל לעזרה דלאו מקום משולש הוא ואפילו בחטאת דמיפסיל דם אם נכנס לפנים מ"מ בשר ואימורין לא מיפסלי בכניסתו להיכל ואינו בכלל חוץ למקומו והכי משמע פשטא דכל הני סוגין: ומה שיש לדקדק בזה הוא למאי דקי"ל דכל הני כמקומן דמי א"כ למה לי קרא דשלישי למעוטי דליפא פסול מחשבה מחוץ לפנים ומפנים לחוץ הא בלא"ה ידעינו דליפא פסול מחשבה פיון דאם זרק בפנים ג"כ כמקומן דמי וצ"ל דלא איצטריך אלא לחטאת וכמש"כ התוס' ז"ל לעיל או דאיצטריך שלא יפסל הקרבן במחשבה זו וכמש"כ לעיל בדברי הרמב"ם ז"ל בפ"ה המשנה בפ' כל הפסולין ויתבאר עוד בזה לקמן פ' כל הפסולין בס"ד: שם בא"ד ולהאי פירושא ניחא כו' מד' משמע דקושיתם לעיל אמאי לאלתר פשר הוא משום פסול מטשבה.

להכי כ' דלהאי פירושא ניחא דלאו מקום משולש הוא והקשו א"כ למחר אמאי פסול הא לאו מקום משולש היא דאין לומר מידי דהוי אמתשבת הינוח דמשמע דלא צריך להאי טעמא אלא למסקנא דכמקומו דמי ואין דבריהם ז"ל מובנים דלכולהו פי' תיקשי למחר אמאי פסול פיון דס"ד דלאו כמקומו דמי ולאו זריקה היא אלא ע"כ כר"י אתיא ומשום מחשבת הינוח או כמש"כ לעיל בשיטת הרמב"ם ז"ל דלמחר פסול גם לרבנו ומה ענין דבריה' אלו לפי' הר"ר י"ט ז"ל וצ"ע: שם גמרא וכי מאחר שהוכשר יחזור ויפסול ואמר לו ר"ע מצינו בנב כו' לכאורה לר"א דס"ל דם אע"פ שאין בשר א"כ אם לא היה הבשר פלל היה מרצה ואם נעשה נותר אינו מרצה.

והיה נראה דהשיב לד' ר"ע דפריך ליה מזב וי"ל דס"ל לר"ע כר' יהושע דאם אין בשר אין דם לזה השיב לו הרי הוא אומר המקריב כו' אלא דא"כ לר"א המקריב למה לי וצ"ל דה"א אם אין בשר פלל מרצה אבל בשביל החטא שאכל נותר אינו מרצה להכי איצטריך המקריב: שם תוס' בד"ה ואין מאחר נדרו כו' יש תימא כו' ונראה דאיצטריך קרא שלא נימא דהוי פקרבן שעבר זמנו ופסול הוא כמו פבש יותר מכן שנה.

והכי אמרינו לקמן בפרייתא יכול יהיה בכור שעברה שנתו כפסולי המוקדשין וכיון דלא רצה מיירי בפסול חוץ לזמנו כתב רחמנא מיעוטא דאותו דאין קרבן נפסל חוץ לזמן בל תאחר: ע"ב גמרא ור"א לא יחשב מאי עביד ליה כו' שלא יערב בו מחשבות אחרות וצריך לדקדק לאחרים הא דלא יערב בו מחשבות אחרות מנלן.

וי"ל דנפק"ל מהא דלעיל מי שפיגולו גרם לו וכקושית התוס' ז"ל לעיל וס"ל כר' יהודה דאם מחשבת הזמן קדמה באמת אין מחשבה אחרת מוציא. דאחרים היינו ר"מ ור"מ לקמן בשיטת ר"י קאי והיינו דאיתמר תרי לישנא לר' ינאי חד דלא יחשב אתי למחשבות דמוציאות זו מזו והיינו לרבנו דמוציא אפילו אם קדמה מחשבת הזמן ואינד' לר"י דלא איצטריך להכי אתי למחשב בקדשים דלוקה וא"כ לדידן דק"ל כרבנו דר"י ומחשבות

מוציאות זו מזו ליפא לאו במחשב בקדשים דלא יחשב אתי שלא יערב בו מחשבות אחרות.

אבל הרמב"ם ז"ל בפ' ח"י מה' פסה"מ פתב להאי לאו דלא יחשב וכ' דאינו לוקה דאין בו מעשה ועי' שם מה שפירשם בשם הסמ"ג דאין לחשוב לאו זה ואיננו אתי לעיין בו: ובהא דמוקמינן להא דלוקה דווקא כר"י דאמר לאו שאין בו מעשה לוקין עליו גיש לדקדק לדידן נמי אמאי לא יחשב מעשה השחיטה או שאר עבודה שעושה במחשבה פסולה דהא מוזהר הוא שלא לעבוד במחשבה פסולה ומידי דהוי אשוחט לעבודת גלולים דלוקה וגם הנה חייב מיתה בזמן הבית על מחשבתו שחישב דהשחיטה הוי מעשה.

וה"נ אמאי לא הוי מעשה וי"ל דלא נאמרה אזהרה על השחיטה אלא על המחשבה כמש"כ לא יחשב והמחשבה אין בה מעשה אלא דלקמן בפ' כל הפסולין איפא תנא דיליף לאיסור מחשבה מלא תזבח כו' כל דבר רע כל דבור רע ואתו להאי דרשא לוקה לכ"ע כיון דהלאו נאמר על הזביחה ועוד דלקמן ר' יהודה הוא דדריש לקרא דלא תזבח לאיסור זביחה במחשבה וא"כ למה לי קרא דלא יחשב ללאו על מחשבה.

ולנה י"ל דאיצטריך לזובח על מחשבה להכניס בפנים ואי לא פתב אלא לא תזבח הוי מוקמינן ליה למחשבת חוץ להכי איצטריך תרתי אבל הא קשיא אמאי קרי ליה לר"י לאו שאין בו מעשה כיון דאיפא נמי לאו דלא תזבח הרי עושה מעשה ולקמן אמרינן דתרי תנאי אליבא דר"י ואיפא תנאי דלא דריש לקרא דלא תזבח להכי ועי' במשנל"מ ז"ל שם שהביא בשם הרמב"ן ז"ל למנות לאו דלא תזבח למחשב בקדשים ויתבאר יותר בזה לקמן בפ' כל הפסולין בס"ד: ונראה דאפילו אי גילף מלא תזבח מ"מ חשיב אין בו מעשה משום דהשחיטה עצמה מצוה היא ועיקר האזהרה קאי על המחשבה ולא דמי לשוחט לעבודת גלולים דהמעשה והמחשבה באיסור היא ועדיין צ"ע: וראיתי בס' מו"ק שהקשה לר"ל דס"ל דלדידן אינו לוקה ומשלם אפילו בשוגג או לא אתרו בי' ומתניתין דאלו נערוות מוקי כר"מ א"כ מתניתין דגיטין הפהגים שפיגלו במקדש מזידין חייבין שוגגין פטורים ע"כ לא אתיא כר"מ דלר"מ שוגג נמי חייב כדתני התם במטמא ומדמע כו' אלא כר"י אתיא דא' שוגגין פטורים ולר' יהודה מזידין אמאי חייבין הא לר"י לוקה ואינו לוקה ומשלם וכדפריה התם על מנסף הא קים לי' בדרכה מינ' ולפמש"כ דתנאי אליבא דר"י והאי תנא דיליף לקמן מלא תזבח לא ס"ל לאו דלא יחשב להכי א"ש דאלאו דלא תזבח ג"כ לא לקי דהוי לאו שבכללות דאתי נמי לקדשים ששחטן בדרום ואתיא מתניתין דגיטין פהאי תנא אליבא דר"י ובלא"ה אין פאן קושיא דרבי סבר לה פנותיה בחדא בהא דשוגגין פטורין ופליג עליה בחדא בהא דלאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו וכבר סתם לן רבי פמה משניות דלאו כר"י פהא: שם משנה או ששחט קיבל והלך וזרק חוץ למקומו וכה"ג תנן תנן במנחות פ"ק ופירש"י ז"ל דאו או קתניוקמ"ל דאינה עבודה שעשה חוץ למקומו והשאר חוץ לזמנו הוי לא קרב הפתיר כמצותו ובפ' קדשי קדשים לקמן תנן נמי כה"ג בפתחת העוף מלק חוץ למקומו מיצה חוץ לזמנו או מלק חוץ לזמנו ומיצה חוץ למקומו או ששחט קיבל והלך חוץ למקומו דה"ל דה"ל חוץ למקומו וקשה דהתם מאי קמ"ל הא כבר תנן לה לכולהו בבי' והנה נראה דה"ל דה"ל חוץ למקומו וחוץ לזמנו היינו שאמר בשעת אינה עבודה הריני עושה ע"מ לאכול חוץ למקומו וחוץ לזמנו וכדאיתא האי

ג' אַמֶּשֶׁטְרֶדֶם וְתַנִּי בְּמַתְנֵיתִין ג' בְּבֵי אַחַת בְּב' עֲבוּדוֹת וְהַשְׁנָיִ בְּעֲבוּדָה אַחַת
וְחִישָׁב בְּהַ שְׁתֵּיהֶם חוּץ לְזַמְנוֹ וְחוּץ לְמִקְוָמוֹ שְׁשַׁחַט ע"מ לְאַכּוֹל פְּזִית חוּץ לְמִקְוָמוֹ וְזַמְנוֹ
וְשְׁלִישִׁית שְׁשַׁחַט לְאַכּוֹל פְּזִית חוּץ לְמִקְוָמוֹ וְכַזֵּית חוּץ לְזַמְנוֹ דְּהַי תְּרַתִּי אַכִּילוֹת:
וּבַתּוֹסֶפֶתָא תַנִּי פְּלוֹגְתָא דר"י וְרַבֵּנָן בַּתְּלַתָּא בְּבֵי א' בְּב' עֲבוּדוֹת ב' שְׁשַׁחַט לְאַכּוֹל חוּץ
לְמִקְוָמוֹ וְלַהֲקַטִּיר חוּץ לְזַמְנוֹ ג' שׁוֹחֵט לְאַכּוֹל פְּזִית חוּץ לְמִקְוָמוֹ וְכַזֵּית חוּץ לְזַמְנוֹ וְי"ל
דְּמַתְנֵיתִין נְמִי בְּכַה"ג מִיִּירֵי שְׁשַׁחַט חוּץ לְמִקְוָמוֹ וְזַמְנוֹ הֵיִינוּ לְאַכּוֹל חוּץ לְמִקְוָמוֹ וְלַהֲקַטִּיר
חוּץ לְזַמְנוֹ דְּבִשׁוֹחֵט לְאַכּוֹל אוֹ לַהֲקַטִּיר פְּזִית לְמַחֲרָ בַּחוּץ מִיִּבְעֵי לִיהַ לְקַמֵּן בְּשִׁמְעֵתִין
ש"מ דְּמַתְנֵיתִין לֹא אֵיִירֵי בְּהַכִּי אָבֵל בְּכַה"ג דְּהַתּוֹסֶפֶתָא אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ גַּם מַתְנֵיתִין וְקַמ"ל
רְבוּתָא בְּהַי בְּבֵי אֵלִיבָא דר' יְהוּדָה וְלֹא מִיִּבְעֵי קְאָמֵר לֹא מִיִּבְעֵי בְּב' עֲבוּדוֹת דָּאָם קְדָמָה
מַחְשַׁבְתָּ הַזְּמַן דְּהַי פִּיגּוּל אֵלֹא אֶפְיִלוּ בְּשׁוֹחֵט לְאַכּוֹל חוּץ לְזַמְנוֹ וְלַהֲקַטִּיר חוּץ לְמִקְוָמוֹ
אִם קְדָמָה מַחְשַׁבְתָּ הַזְּמַן הַי פִּיגּוּל וְלֹא זֹ אָף זֹ אֶפְיִלוּ חִישָׁב לְאַכּוֹל פְּזִית חוּץ לְזַמְנוֹ
וְכַזֵּית חוּץ לְמִקְוָמוֹ ג"כ אִם קְדָמָה מַחְשַׁבְתָּ הַזְּמַן הַי פִּיגּוּל אֵלֹא דְּבַתּוֹסֶפֶתָא תַנִּי לֵה ג"כ
לְהַי לִישְׁנָא אוֹ שְׁשַׁחַט הַלֵּךְ קִיבֵל חוּץ לְמִקְוָמוֹ בְּבָבָא קַמְיִיתָא וְעוֹד דֹּא"כ תִּיקְשִׁי לְאֵילְפָא
דְּאָמֵר דְּמַתְנֵיתִין לֹא מִיִּירֵי אֵלֹא בְּב' עֲבוּדוֹת וּלְפִי הַנְּ"ל מְצִיעֵתָא ע"כ בְּעֲבוּדָה אַחַת מִיִּירֵי
דְּאִי בְּב' עֲבוּדוֹת הֵיִינוּ רִישָׁא וְנָהִי דִי"ל דר' יְהוּדָה בְּאָמַת לֹא פְּלִיג אֶמְצִיעֵתָא לְאֵילְפָא
מ"מ הִיכִי אֶמְרִינָן בְּגַמְרָא בְּשִׁלְמָא לְאֵילְפָא מְדַרְיִישָׁא בְּב' עֲבוּדוֹת סִיפָא נְמִי בְּב' עֲבוּדוֹת
וּמֵאִי אֵיִרְיָ פִינּוֹן דְּמְצִיעֵתָא אֵיִירֵי בְּעֲבוּדָה אַחַת וְעַדִּינָן צ"ע: שְׁם מְשָׁנָה וְחַכ"א זֶה נִזְהָ
פְּסוּל וְאֵין בּוֹ פְּרַת עֵי תוֹס' מְנַחוֹת שְׁהַקְשׁוּ הֵיִינוּ ת"ק וְכֵן הַקְשָׁה הַתּוֹסִי"ט ז"ל וְנִרְאָה
דְּזֶה נִזְהָ דְּאֶמְרֵי חַכְמִים ה"ק לר"י אַתָּה אוֹמֵר זֶה הַפְּלֵל כּו' דְּבִין בְּעֲבוּדָה א' בִּין בְּב'
עֲבוּדוֹת קְדָמָה מַחְשַׁבְתָּ הַזְּמַן פִּיגּוּל לְזֶה קְאָמֵרִי זֶה נִזְהָ פְּסוּל לֹא מִיִּבְעֵי עֲבוּדָה א' דְּנוֹדָאִי
לְדִידוֹן אֵינוֹ אֵלֹא פְּסוּל דְּלֹא ס"ל תְּפִינְס לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן וּפְשִׁיטָא דְּעִירוּב מַחְשַׁבּוֹת אֵלֹא אֶפְיִלוּ
בְּב' עֲבוּדוֹת ג"כ לֹא הַי אֵלֹא פְּסוּל מְקַרָּא דְּלֹא יִחְשַׁב שְׁלֹא יַעֲרַב מַחְשַׁבּוֹת וְקַמ"ל דְּלֹא
אֶמְרִינָן תְּפִינְס לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן: שְׁם גְּמָרָא אָמֵר אֵילְפָא מַחְלוֹקַת בְּב' עֲבוּדוֹת אָבֵל בְּעֲבוּדָה
אַחַת פְּגוֹן שְׁשַׁחַט לְאַכּוֹל פְּזִית לְמַחֲרָ פְּזִית בַּחוּץ מוֹדָה ר"י דְּהַי עִירוּב מַחְשַׁבּוֹת וְלֹא
אֶמְרִינָן תְּפִינְס לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן פִּינּוֹן דְּלַתְרוּנֵיִהוּ אֵיכּוֹנִין וְאֵע"ג דְּב' עֲבוּדוֹת הַפִּיגּוּל ג"כ לֹא
חַל עַד אַחַר זְרִיקָה מ"מ אֵיגְלִי מִיִּלְתָּא לְמַפְרַע שְׁקָדָם מַחְשַׁבְתָּ הַזְּמַן בְּעֲבוּדָה רֵאשׁוֹנָה
אָבֵל בְּעֲבוּדָה א' תְּרוּנֵיִהוּ פְּהַדְדִי חֲזִילִי וְכַתְּבוּ הַתּוֹס' ז"ל בְּד"ה מַחְלוֹקַת דְּלֹאֵילְפָא ב'
סִימְנִים הַי ג"כ כְּב' עֲבוּדוֹת רֵאשׁוֹן חוּץ לְזַמְנוֹ ב' חוּץ לְמִקְוָמוֹ דְּמַפְגְּלִין בְּחֻצֵי מַתִּיר
וְכַדָּאִיתָא בְּרִישׁ מְעִילָה וּבְהַא מִיִּירֵי סִיפָא.

וְהָא דְּלֹא קְאָמֵר הַש"ס דְּזֶה הַפְּלֵל אֶתִּי לְרַבּוּיִי ב' סִימְנִים מְשׁוּם דְּהַי רְבוּתָא דְּמַפְגְּלִין
בְּחֻצֵי מַתִּיר לֹא שְׁיִיכָא הָכָא וּבְעֵלְמָא הֵנָּה לִיהַ לְאַשְׁמַעִינָן הַכִּי וּלְדַבְרֵיהֶם אֵלִיבָא דְּאֵילְפָא
מוּכַח מִמַּתְנֵיתִין דִּישְׁנָה לְשַׁחִיטָה מַתְחִילָה וְעַד סוּף דַּע"כ סִיפָא בְּהַכִּי מִיִּירֵי: וּר' יוֹחָנָן
אָמֵר בְּעֲבוּדָה אַחַת נְמִי מַחְלוֹקַת מְשׁוּם דַּס"ל לר"י תְּפִינְס לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן וְכֵל שְׁהַקְדִּים
בְּדַבְרֵי מַחְשַׁבְתָּ הַזְּמַן הַי פִּיגּוּל וּלְקַמֵּן פְּלִיגִי אֶבְיִי וְרַבָּא אֵלִיבָא דר"מ דַּס"ל תְּפִינְס לְשׁוֹן
רֵאשׁוֹן אִי אָמֵר לְחֻצוֹת מַהוּ הֵיִינוּ לְחֻצוֹתָה לְעוֹלָה וְלְשִׁלְמִים אוֹ לְחֻצֵי הַיּוֹם כּו' כַּמְש"כ
הַתּוֹס' ז"ל לְקַמֵּן וְאָמֵר אֶבְיִי לְחֻצוֹת מוֹדָה ר"מ דְּלֹא פְּלִיג אֵלֹא הִיכָא דְּאָמֵר תְּמוּרַת עוֹלָה
תְּמוּרַת שְׁלָמִים דְּעוֹלָה חֲזִילָה תְּחִילָה וְתוֹ א"א לְשִׁלְמִים לְחוּל אָבֵל לְחֻצוֹת דְּאֵין לְזֶה
קְדִימָה ע"ז וְשְׁנֵיהֶם חֲלִין כְּאֶחָד וּבְדִיבּוּרוֹ לְבַד הַקְדִּים עוֹלָה לְשִׁלְמִים בְּזֶה מוֹדָה דְּשְׁנֵיהֶם

חלין ורְבָא אָמַר לַחֲצוֹת נְמִי פְּלִיג ר"מ וס"ל תְּפֻס לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן וְהוּי תְּמוּרַת עוֹלָה לַחֹד פִּינּוּן שְׁהַקְדִּימָה בְּדִבּוּרוֹ וּפְרִיָּה רְבָא לְאַבְיֵי מְהָא דר"י בְּמַתְנִיתִין דְּאָמַר תְּפֻס לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן אָפִילוּ בְּעִבּוּדָה אַחַת הִינּוּ בִּשְׁחִיטָה לַחֹד וְזֶה פְּמוֹ לַחֲצוֹת הוּא דְתַרְנוּנְיָהּ חֲלִין פְּאַחַת בְּסוּף שְׁחִיטָה.

וּמְשַׁנֵּי לִי אַבְיֵי דִישְׁנָה לְשְׁחִיטָה מִתְחִילָה וְעַד סוּף וּמְשַׁנְתִּינוּ דְּאָמַר סִימֵן רֵאשׁוֹן חוּץ לְזַמְנוּ כּו' וּפִירְשׁוּיִי ז"ל דס"ל לר"י מְפַגְלִין בְּחֲצֵי מַתִּיר וְחַל הַפִּיגּוּל תְּחִילָה וּא"כ קָאֵי אַבְיֵי בְּשִׁטְתָּיָה דְאֵילְפָא דר"י לֹא מִיָּרִי אֶלָּא בְּב' עִבּוּדוֹת וְלֹא ס"ל תְּפֻס לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן אֲבָל הַתּוֹס' ז"ל כ' דר"י ס"ל פְּאַבְיֵי בְּלַחֲצוֹת וְאַפ"ה קָאֵמַר דְּבְעִבּוּדָה אַחַת נְמִי פְּלִיג ר"י וְהִינּוּ בְּסִימֵן אֶחָד וְשִׁינְיָה בֵּיהּ הַקְדָּמָה תְּחִילָתוֹ חוּץ לְזַמְנוּ וְסוּפוֹ חוּץ לְמַקּוּמוֹ וְדוּנְקָא בְּלַחֲצוֹת הוּא דְמוּדָה ר"מ דְּלִיפָא הַקְדָּמָה אֲבָל בְּכַה"ג דְאֵיפָא הַקְדָּמָה ס"ל לר"י תְּפֻס לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן וְדַבְרֵיהֶם ז"ל צ"ע דע"כ מְקַצֵּת סִימֵן לֹא הוּי חֲצֵי מַתִּיר לְפַגֵּל דְאֵי הוּי חֲצֵי מַתִּיר א"כ גַּם לְאֵילְפָא ל"ד סִימֵן אֶחָד אֶלָּא ע"כ חֲצֵי סִימֵן לֹא חָשִׁיב בְּכָלֵל חֲצֵי מַתִּיר וְכַמְש"כ הַתּוֹס' ז"ל לְקַמֵּן בַּד"ה סִימֵן רֵאשׁוֹן כּו' וּא"כ אֵינָה הַקְדָּמָה אֵיפָא בְּזֶה וְכִי הִכִּי דְלַמ"ד אֵין מְפַגְלִין בְּחֲצֵי מַתִּיר שְׁנֵיהֶם לֹא חֲלִין אֶלָּא בְּסוּף שְׁחִיטָה ה"נ בְּסִימֵן אֶחָד לַכ"ע לֹא חֲזִילִין תַּרְנוּנְיָהּ אֶלָּא בְּסוּף הַסִּימֵן.

וְכֵן לַמ"ד אֵינָה לְשְׁחִיטָה אֶלָּא לְבְּסוּף לֹא מְהַנִּי הַקְדִּימָה שֶׁל חוּץ לְזַמְנוּ וְהוּי פְּלַחֲצוֹת וְלִזְהָ י"ל דְּלֹא דְמִי דְלַמ"ד אֵינָה לְשְׁחִיטָה לְבְּסוּף אֵין שׁוּם קְדִימָה לַחֹל זֶה קוֹדֵם לְזֶה וּשְׁנֵיהֶם חֲלִין בְּסוּף שְׁחִיטָה אֲבָל לַמ"ד יִשְׁנָה לְשְׁחִיטָה מִתְחִילָה וְעַד סוּף נְהִי דְמַקְצֵת סִימֵן לֹא הוּי חֲצֵי מַתִּיר לְפַגֵּל מ"מ הַפִּיגּוּל מִתְחִיל לַחֹל קוֹדֵם מִיַּד בְּהַתְחַלַּת הַסִּימֵן וְאַע"פ שֶׁלֹּא נִגְמַר פִּיגּוּלוֹ עַד שְׁחִיטָה חוּץ לְמַקּוּמוֹ ג"כ בְּזֶה אֲמַרְיָנוּ תְּפֻס לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן וְלֹא דְמִי לַחֲצוֹת דְתַרְנוּנְיָהּ חֲלִין פְּאַחַת וּא"כ לר' יוֹחָנָן לֹא אֵינְצִטְרִיָּה לְמִימַר דס"ל לר' יְהוּדָה דְמְפַגְלִין בְּחֲצֵי מַתִּיר אֶלָּא אָפִילוּ אֵין מְפַגְלִין בְּחֲצֵי מַתִּיר פִּינּוּן דִישְׁנָה לְשְׁחִיטָה מִתְחִילָה וְעַד סוּף שְׁפִיר יֵשׁ קְדִימָה לְזַמֵּן עַל הַמְּקוֹם וְדוּנְקָא לְאֵילְפָא הוּא דְאֵינְצִטְרִיָּה לְמִימַר דְמְפַגְלִין בְּחֲצֵי מַתִּיר וְנִגְמַר הַפִּיגּוּל בְּסִימֵן רֵאשׁוֹן וְהוּי כַּב' עִבּוּדוֹת וּבְשִׁמְעֵתִין יִתְבָּאֵר עוֹד בְּזֶה: דָּף ל' גְּמָרָא וּמְשַׁנְתִּינוּ דְּאָמַר סִימֵן רֵאשׁוֹן כּו' וְכ' הַתּוֹס' ז"ל דְּדוּנְקָא סִימֵן אֶחָד כּו' פְּכַר פְּתַבְתִּי לְעֵיל דְּמַדְבְּרֵיהֶם פֶּאן נִרְאָה דְלֹא כַמְש"כ לְעֵיל דְלַאבְיֵי אֵילְפָא דר"י אָפִילוּ בְּמַקְצֵת סִימֵן אֲמַרְיָנוּ תְּפֻס לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן וְכֵן נִרְאָה מִדְּבַרְיָהֶם בַּד"ה וְהִי קְמִיצָה שְׁהַקְשׁוּ מַחֲטָאת הָעוֹף דְאֵינּוּ אֶלָּא בְּסִימֵן אֶחָד וְלַד' לְעֵיל לֹא תִיקְשִׁי כ"כ מַחֲטָאת הָעוֹף וּכְגוֹן דְּאָמַר מְקַצֵּת חוּץ לְזַמְנוּ וְהַתּוֹס' ז"ל בְּפִסְחִים ד' ס"ב ע"ב בַּד"ה עֲרִילִים הוֹכִיחוּ ג"כ דְּבַעֲיָנוּ דוּנְקָא דְבַר הַמְּסוּנִים מְדָלָא מְשַׁנֵּי בְּקוּמָץ ג"כ מְקַצֵּת קוּמָץ חוּץ לְזַמְנוּ כּו' אֲבָל קָשָׁה אֵטוּ הַקְטַרַת חֲצֵי קוּמָץ גְּרַע מְפָסִיעָה אַחַת בְּהוֹלְכָה דְחָשִׁיב חֲצֵי מַתִּיר וּי"ל דְּדוּנְקָא דְבָרִים הַנְּחַלְקִים כ"א חָשִׁיב חֲצֵי מַתִּיר אֲבָל לֹא הַקּוּמָץ דְּנִרְכּוֹ לִקְרַב בַּב"א וּא"כ לְאַבְיֵי לֹא שְׁמַעֲיָנוּ לר"י בְּמַתְנִיתִין דְּאֲמַרְיָנוּ תְּפֻס לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן וְלֹא מְשַׁמַּע הִכִּי לְקַמֵּן בְּשִׁמְעֵתִין דְּפְרִיָּה אַבְיֵי לְרַב דִּימִי דְּאָמַר ר"מ בְּשִׁטְתָּ ר"י אֲמַרְהָ וְהָא ר"מ ור"י לֹא פְּלִיגִי כּו' מְשַׁמַּע דְּבַהָא מוּדָה דר"י ס"ל תְּפֻס לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן אֶלָּא דר"מ לֹא ס"ל פְּשִׁטְתָּיָה וּי"ל דְּאַבְיֵי לֹא פְּרִיָּה אֶלָּא אַהָא דְקָאֵמַר רַב דִּימִי דר"מ ור"י פְּלִיגִי בְּתְּפֻס לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן וְהָא לֹא פְּלִיגִי בְּהָא אֲבָל אֵילְפָא דר"י פְּכַר אֵיפְלִיגוּ בְּזֶה וְיִתְבָּאֵר בְּזֶה לְקַמֵּן: וְהִנֵּה בְּשִׁמְעֵתִין מְסַקִּינוּ דְאֵי אֵינָה לְשְׁחִיטָה אֶלָּא בְּסוּף לֹא אֲמַרְיָנוּ תְּפֻס לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן דְּהוּי פְּלַחֲצוֹת לְאַבְיֵי דְאֵין לְזֶה קְדִימָה ע"ז

ושניהם חליו כְּאֶחָד אֲבָל אֵי יִשְׁנֶה לְשַׁחֲטָה מִתְחִילָה וְעַד סוּף קִדְמָה מִחֲשֶׁבֶת הַזְּמַן לְחוּל וְתוֹ לֹא אֶתִי מִחֲשֶׁבֶת מְקוֹם וּמִפְקַע לֵה וּלְרַבָּא אֲפִילוּ אֵינָה לְשַׁחֲטָה כּוּ' הַזְּמַן קוֹנֵדִם דְּתַפְנוֹס לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן וּבִפְסָחִים בְּהָא דְאַחֲרִים אוֹמְרִי הַקָּדִים מוּלִין לְבִלְתִּי מוּלִין פְּשֵׁר ב"מ לְמוּלִין פְּסוּל בְּעֵי הַש"ס לְמִימַר דְּהֵינּוּ מְשׁוּם דְּאֵינָה לְשַׁחֲטָה אֲלֵא לְבַסּוּף וּבִלְתִּי מוּלִין לְמוּלִין פְּסוּל דְּתַפְנוֹס לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן וּב"מ חֲזִילִי מוּלִין לֹא חֲזִילִי אֲבָל לְמ"ד יִשְׁנֶה לְשַׁחֲטָה כּוּ' מִשְׁמַע דְּלֹא מְצִי אֶתְיָא וְכִתְבוּ הַתּוֹס' ז"ל שְׁם מְשׁוּם דְּלֵהֲאֵי מ"ד בֵּין פֶּה וּבֵין פֶּה חֲזִילִי תַרְוּנִיָּהוּ בֵּינוֹן דִּישׁ שְׁהוּת לְשַׁחֲטָה לְחוּל מִשְׁמַע דְּבֵין פֶּה וּבֵין פֶּה פְּשֵׁר בֵּינוֹן דְּחִזִּילִין שְׁנִיָּהֶם הָוֵי מְקַצֵּת עֲרָלָה וְלִכְאוּרָה הָיָה נִרְאָה דְּבִכָּל גְּוֹנֵי פְּסוּל בֵּינוֹן שְׁעֵשָׂה עֲבוּדָה אַחַת לְב"מ וְלֹא מִהֲנֵי מַה שְׁחִיבָב בְּעֲבוּדָה אַחֲרַת לְמוּלִין כְּמוֹ אִם שְׁחַט לְעֲרָלִים וְזָרַק לְמוּלִים דְּפְסוּל וְהַתּוֹס' ז"ל שְׁם בַד"ה עֲרָלִים פְּתַבּוּ דְּאֵי הָוֵי מְפָרֵשׁ סִימָן רֵאשׁוֹן לְבִלְתִּי מוּלִין כּוּ' ה"ג דְּבַתְרַוּנִיָּהוּ פְּסוּל אֲלֵא דְּהֵתֵם מִיָּרִי בְּסֵתֵם וְחִזִּילִין תַרְוּנִיָּהוּ וּא"כ ה"ג הֲכָא לְאַבְיִי דְּוּוּקָא דְּקָאֵמַר סִימָן רֵאשׁוֹן חוּץ לְזַמְנֹו כּוּ' אֲבָל אִם אָמַר סֵתֵם הֲרִינִי שׁוֹחֵט לְאַכּוֹל פְּזִיזַת חוּץ לְזַמְנֹו וּכְזִיזַת חוּץ לְמְקוֹמוֹ תַרְוּנִיָּהוּ חֲלִין וּא"כ הָא דְּפָרִיף לֵיה רַבָּא מְקַמֵּצָה דְּהָוֵי פְּלַחְצוֹת וּמְשַׁנֵּי דְּהַקְטִיר קוֹנֵץ מְנַחָה כּוּ' מִשְׁמַע דְּלְרַבָּא פְּלִיגֵי שְׁפִיר בְּהַקְטֵרָה אֲפִי בְּסֵתֵם שְׁהַקְטִיר שְׁנִיָּהֶם בְּכְזִיזַת חוּץ לְזַמְנֹו וּכְזִיזַת חוּץ לְמְקוֹמוֹ וְאַמְאֵי הָא הַקְטֵרָה וְנִדְאֵי מִתִּיר הוּא מִתְחִילָה וְעַד סוּף וּא"כ תַרְוּנִיָּהוּ חֲזִילִין כְּמוֹ שׁוֹחֵט סֵתֵם לְב"מ וּלְמוּלִין דְּכָשֵׁר לְמ"ד יִשְׁנֶה לְשַׁחֲטָה מִתְחִילָה וְעַד סוּף.

וכן בהולכה משמע דפליג ר"י לרבא אפילו בסתם אם חישב חוץ לזמנו וחוץ למקומו והיה נראה דסתם אפילו ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף הוי פלחצות ואמרין תפנוס לשון ראשון והא דשם בפסחים משמע דתרונניהו חליו ובין פה ובין פה פשר היינו דלא ס"ד עדיין דאחרים היינו ר"מ דס"ל תפנוס לשון ראשון וכי מסיק לימא אחרים ס"ל אינה לשחיטה אלא לבסוף כו' היינו דלמ"ד אינה לשחיטה כו' מוכח ממתניתין דילן דר"י ס"ל תפנוס לשון ראשון ור"מ בשיטתיה קאי אב"ל ל"ד ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף לא שמעינן לר"י דס"ל תפנוס לשון ראשון דמשנתנו באומר סימן ראשון כו' ולפ"ז א"ש קושית התוס' ז"ל שהקשו דהכא משמע דרבא ס"ל אינה לשחיטה אלא לבסוף והא רבא לא ס"ל כר"ל אלא בתלת ע"ש ולפי הנ"ל רבא ס"ל ג"כ דישנה לשחיטה כו' אלא דמשמע ליה דמתניתין בסתם מייירי ולא במפרש סימן ראשון כו' ואב"י קאמר מי סברת אינה לשחיטה כו' דלהאי מ"ד ליכא לאוקמי במילתא אחריתא לא ישנה לשחיטה כו' ומשנתנו דאמר סימן ראשון כו' ואין להקשות א"כ לר"מ היכא משכחת לה מקצת ערלה וטמאים ומנויין דכשר פבר הקשו התוס' ז"ל שם בפסחים ל"ד אינה לשחיטה כו' פגון דאמר הריני שוחט לאלו וה"ג בסתם אפילו ל"ד ישנה לשחיטה כו' והא דמשני רבה ה"ת לעולם ישנה לשחיטה כו' וכגון שנתפנון להוציא לב"מ ולמולין והוציא בפיו לבלתי מולין כו' משמע דאם הוציא גם בפיו לב"מ ולמולין פשר ולא אמרינן תפנוס לשון ראשון ז"ל דרבא ס"ל בלחצות מודה ר"מ או ס"ל פרבה בב"ח דר"מ ור"י לא פליגי אלא דלמאי דגרסינן ה"ת רבא קשה ועי' מהרש"ל שם באנרף וקצת ראי' לדברי מהא דאמר ר"פ שם אי בעבודה אחת ודלא כר"מ כו' משמע דבכל עבודות אפילו בקבלה והילוף וזריקה לר"מ אמרינן תפנוס לשון ראשון ולשמו ושלא לשמו פשר אע"ג דכל הני עבודות ישנן מתחילה ועד סוף: ועוד היה נראה לומר דהא דאמרין בפסחים דלר"מ תפנוס לשון

ראשון בב"מ ולמולין לא אמרי' פן אלא בהוי אמינא אבל למסקנא לא שיניך בזה תפוס לשון ראשון אפילו לר"מ דע"כ לא קאמר ר"מ תפוס ל' ראשון אלא בשני לשונות דסתרי אהדדי כמו לשמו ושללא לשמו בזה אמרינו תפוס לשון ראשון וכן הכא בחוץ לזמנו וחוץ למקומו דהם ב' מתשבות חלוקות אבל לב"מ ולמולים לא סתרי אהדדי דשניהם הב"מ והמולים מנויו הם ונשחט לשניהם בזה לר"מ ג"כ לא אמרינו תפוס לשון ראשון וצ"ע בזה: ויש לדקדק עוד בשמעתין הא דמשמע הכא דלמ"ד אינה לשחיטה אלא בסוף אפילו בסימן אחד לא הוי שחיטה ובחולין שם ד' כ"ט מסיק רבא דבסימן אחד כ"ע מודו דאם שחט סימן אחד בחוץ חייב הואיל ועשה מעשה חטאת העוף ולא פליגי אלא בשחט מיעוט סימנים בחוץ וי"ל דהתם נמי לא אמרינו אלא למיפסל אבל לא לחייבו אשחטי חוץ כדמשמע מלשון הרמב"ם ז"ל בפ"א מה' פסה"מ ונראה דהוי גריס למ"ד ישנה לשחיטה כו' פסול דחייבא ליכא אפילו למ"ד ישנה לשחיטה כו' ועי' תוס' ז"ל שם בד"ה פגון כו' דאל"ה אמאי לא כתב להאי דינא לחייבא בפ' ח"י מה' מעה"ק וכן משמע קצת מהא דדרשינו גבי ונשחט אחד ולא שנים נהי דקרא אתי לפטור שנים פאחת מ"מ משמע דלא אשפחן שנים לחייבא גבי שחיטה ואי בסימן אחד מחייב אשפחן שנים דחייבים וא"כ הכא נמי לא מהני סימן אחד לאיפגולי ממש אלא לפסול בעלמא ולמ"ד ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף שאני דהוי חצי מתיר ומפגלין בחצי מתיר: ועוד י"ל דהכא לא שיניך להאי סברא שהרי עשה מעשה חטאת העוף חוץ לזמנו דבחטאת העוף בעינו נמי מפרכת ולא סגי בסימן אחד וכמש"כ התוס' ז"ל בד"ה ונהרי קמיצה והתם שפיר אמרינו דבסימן אחד עושה מעשה חטאת העוף גבי עולה למטה וכן בשחיטה בחוץ דחייב בשחט עוף בסימן אחד אלא דיש לדקדק שם דאמרינו הפל מודים בעולת העוף שעשה סימן אחד למטה כו' וכ"כ הרמב"ם ז"ל בפ"ז מה' פסה"מ ק וילשיטתו דישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף מאי אינ' בסימן אחד אפילו מקצת סימן למטה נמי פסול כמש"כ בפ"א שם לענין שחטי חוץ או בדרום ודחוק לומר מדלא מוקי הש"ס פלוגתיהו בהכי דשחט מיעוט למטה ש"מ דלמטה לא מיפסיל במיעוט סימנים דאין טעם לחלק בזה ומ"ש בין עולה למטה או עולה בדרום ועוד דלמה לי סימן פלל אפילו מלק המפרכת לחוד למטה ליפסיל לדידן דקי"ל ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף אם לא שנאמר לד' הרמב"ם ז"ל דמפרכת לאו בכלל עיקר מליקה היא אלא מצותה בכך: ודרך אגב יש לי מקום עיון בדברי הרמב"ם ז"ל פ"ד מה' שחיטה שכ' שחט עוף ג מיעוט סימנים וגמר ישראל פסולה שישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף וכבר הקשה הלח"מ ז"ל הא אפילו למ"ד אינה לשחיטה אלא לבסוף פסולה שהרי עשה העובדי גלולים מעשה טריפה ע"ש שכ' לדברי הרמב"ם ז"ל פליגי נמי בהא ואם שחט עובד גלולים מיעוט סימנים וגמר ישראל פשרה למ"ד אינה לשחיטה אלא לבסוף ואין זה נראה דבהדיא תנא בברייתא בחולין ד' קכ"א שחטה במקום שאינו עושה טריפה וגמרה ישראל פשרה אבל במקום שעושה טריפה לכ"ע פסולה וכן משמע שם ד' י"ט ע"ב ואי נימא דניקב הושט ואח"כ שחטה לא הוי אלא טריפה וכמו שהארכתי במ"א מדברי התוספתא דחולין איכא נפ"מ דאי אינה לשחיטה אלא לבסוף הוי פנקב בעלמא וכי גמרה ישראל לא הוי אלא טריפה אבל אי ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף השחיטה פסולה והוי נבילה אבל דעת הרמב"ם ז"ל דניקב הושט נבילה היא וי"ל עוד לד' הרמב"ם ז"ל דפסול עובדי גלולים הוא משום מחשבת

עבודת גלולים וכמשמעות דבריו שם בפ"ד וכמו שהאריכו בדבריו הראשונים והאחרונים ו"ל א"כ אי אינה לשחיטה אלא בסוף לא מיפסיל כלל לשחוט המיעוט ומותר לישראל לגומרה אבל פינו דישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף פסול הוא גם למיעוט.

אבל אין זה מספיק דמברייתא שכ' לעיל משמע דעובד גלולים ליפא פלוגתא כלל ולא הוכשר אלא לתצי קנה דאינו עושה טריפה ועוד פינו דפסול עו"ג משום מחשבתו אפילו במיעוט לפסול כדמוכח בשמעתא דרבוצה בתולין ד' מ"א דבמעשה כ"ד נאסרה וכמו שהאריכו בזה הט"ז והנקה"כ בי"ד סי' ב' אלא דאין זה מוכרח בד' הרמב"ם ו"ל דמשום מחשבה מיפסלי דהא לא קיי"ל כר"א בסתם מחשבת כו' ועי' תב"ש בזה אלא העיקר נראה דמשום שלא יבא לידי עבו"ג וכמש"כ הראשונים ו"ל בדעתו וא"כ שפיר י"ל דבמקצת סימנים לא נאסר למ"ד אינה לשחיטה אלא לבסוף ויותר מזה מבואר מד' הרמב"ם ו"ל פ"ב מה' שאר אה"ט דשחיטת עו"ג שם שחיטה עליו ואינו מטמא אלא מד"ס וא"כ ונדאי י"ל דלא מיפסיל במיעוט סימנים אי אינה לשחיטה אלא לבסוף ואולי י"ל לדעתו דברייתא דתנן דתני דווקא במקום שאינה עושה טריפה וגמרה ישראל פשיה אתיא כמ"ד ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף ותנאי פליגי בהא רבי ורבי חייא כדאיתא בתולין והדברים ארנפים בזה וצ"ע בד' הראשונים ו"ל: ויש לדקדק עוד במאי דכתיבנא לעיל דמש"ה לא מהני מחשבה בסימן אחד משום דליפא למימר שפן עשה מעשה חטאת העוף בפנים.

א"כ הא דאמרינן בסנהדרין פ' ד' מיתות אחת זביחה מאחת סימן אחד ופירש"י ו"ל שם דאשכחן כנותיה בחטאת העוף בפנים. ולפי הג"ל ליפא למימר הכי דבפנים איפא נמי מפרכת אבל סימן אחד לחוד לא אשכחן בפנים וצ"ל דמ"מ סימן אחד שפיר קרינן ביה מאחת פינו דהוי זביחה בעוף בעלמא ומ"מ נראה דלא קיי"ל הכי ולא מחייב בעבו"ג בסימן אחד פינו דלא דרשינן לקרא דאחת מאחת לענגן עבו"ג כדמסיק התם וכן מוכח מהא דאשמע לן רב הונא בתולין היתה כו' רבוצה פינו ששחט בה סימן אחד אסרה ואי חייב מיתה בסימן אחד פשיטא דנאסרה ג"כ משום זבחי מתים ולמה לן למימר דכענולא ס"ל דבמעשה כ"ד נאסרה אלא ונדאי משמע דלא מחייב אלא בזביחה שלימה וכן נראה מדברי הרמב"ם ו"ל ועי' בחיבורו של אחי הגאון הגדול ו"ל בחלק י"ד סימן י' מש"כ שם לצדד דלא נאסר אלא דווקא בסימן אחד והביא ראיה מהא דסנהדרין ולפי מש"כ אין זה מוכרח אבל מש"כ שם דבבחי קנה לא נאסר דלא מציינו בע"ח נאסרים וסוגיא דתולין דמוקי שהיה חצי קנה פגום היינו משום איסור מוקצה למזבח ע"ש דבריו ו"ל נעיימם מאוד בזה אלא דגם בזה יש לדקדק דהא אפילו בסימן אחד אפתי לא הוי אלא טריפה וטריפה ג"כ בכלל בע"ח הוא דאין נאסרים אלא ונדאי פינו שגמר השחיטה ובכללה עשה מעשה לעבו"ג נאסרה להדיוט ג"כ א"כ אפילו בבחי קנה איפא למימר הכי והכי משמע מסתמא דהש"ס דבמיעוט סימנים נאסר משום שחוטאי חוץ משמע אפילו שחט מיעוט הקנה בחוץ נאסרה והדברים עתיקים בזה ואין פאן מקומן וצ"ע ועי' ב"ק ד' ע"א ע"ב ברש"י ותוס' ו"ל שם ובש"מ שם: שם ע"ב תוס' בד"ה אמר ליה אבני כו' מדברייהם נראה דהא דאמר אבני לעיל לחצות מודה ר"מ בהאי שיטתא קיימא דר"מ לא ס"ל תפוס לשון ראשון כלל והא דהוי תמורת עולה משום דמהדר כו'.

ותמהו ע"ז מאי מקשי ליה רבא לאבבי כו' ול"נ דאבבי דאמר לעיל לתצות מודה ר"מ לא קאי בשיטתיה דרבה בר ב"ח דאל"כ מאי איירי דקאמר לתצות מודה ר"מ דשניהם חלין פאחת הא אפילו לא תחול זו אלא א"כ חלטה זו ג"כ מודה וכל היכא דליכא למיחש לתורה מודה ר"מ דלא אמרינו תפוס לשון ראשון.

אלא ונדאי פלוגתא דאבבי ורבא לעיל בשיטתיה דרב דימי דר"מ בשיטת ר"י אמרה אלא דהא קשיא לי לאבבי דמוקי להא דר"י בשוחט סימן ראשון חוץ לזמנו כו' א"כ לא שמעינו לר"י דס"ל תפוס לשון ראשון אלא הוי כב' עבודות ואמאי לא פריף אבבי לרב דימי הא ר"מ לא קאי בשיטתיה דר"י דמדר"י לא שמעינו כלל דתפוס לשון ראשון ולפי שיטת התוס' לעיל ד' כ"ט ע"ב בד"ה מחלוקת א"ש קצת דלאבבי אליבא דר"י ס"ל לר' יהודה תפוס לשון ראשון וכבר הארכתי בזה לעיל: שם תוס' בד"ה פזית פזית כו' קשה לי כו' והנה נראה דהא דמקבעי לן לעיל תמורת עולה ושלמים ולתצות תרתי מקבעי ליה תמורת עולה ושלמים משום דחד דיבור הוא תמורה אחת לתרנוניהו ולתצות מקבעי ליה אע"ג דתרתי דיבורא קאמר הרי זו תמורת עולה תמורת שלמים לחצי היום כמש"כ התוס' ו"ל מ"מ פיון דזמן חלות שניהם פאחת דילמא לא אמרינו תפוס לשון ראשון ופשיט רבא חדא לתצות דומיא דשחיטה אע"ג דאמר פזית למחר פזית בחוץ מ"מ חלין פאחת דאינה לשחיטה אלא לבסוף וה"נ בלחצות אבל תמורת עולה ושלמים לא איפשיט.

ובאמת איכא למיפשט מהא דאמר ליה רבי ללוי דכזית למחר בחוץ הוי עירוב מחשבות לכ"ע וה"נ תמורת עולה ושלמים דלא אמרינו תפוס לשון ראשון וי"ל עוד דאפילו גימא דפשיטא ליה לרבא גם בתמורת עולה ושלמים דפליג ר"מ ואמר תפוס לשון ראשון היינו משום דהתם יש מקום לחול תמורת עולה קודם תמורת שלמים אבל הכא בכזית למחר בחוץ דחד דיבורא הוא וגם חלין שניהם פאחד דאינה לשחיטה אלא לבסוף משום הכי לכ"ע עירוב מחשבות הוא אלא דבחולין פ' השוחט אמרינו דרבבי ס"ל ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף גבי נתקנח הדם בין סימן לסימן ואפ"ה קאמר פזית למחר בחוץ עירוב מחשבות הוי אע"ג דאפשר לחול זה קודם לזה ודרף אגב יש לי מקום עיון בד' הרמב"ם ו"ל פ"י מה' טומאת אוכלין דפסק כר' חייא בנתקנח בין סימן לסימן דהוי ספק וכתב הכ"מ ו"ל פדמסיק רב אשי דרבבי חייא מספקא ליה אי ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף והרי הרמב"ם ו"ל בפ"ד מה' שחיטה ובפ"א מה' פסהמ"ק משמע דפשיטא ליה דישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף ולא ראיתי פעת לנושאי פליו שהעירו בזה ואין פאן מקומו: ויש לדקדק עוד בשמעתין דאמר רבי לר"י פזית וכזית ג"כ פרטא הוי והרי ר' יהודה ס"ל בשבועות דולא לה ולא לה פללא הוי וי"ל דהיינו [טעמא] דשנה רבי לר"ש תרתי וללוי לא תני אלא חדא דללוי תנא אליבא דר"י לדעתו דבני"ו פללא הוי ולר"ש תנא תרתי היינו לשיטתיה * דבני"ו נמי פרטא הוי אלא דא"כ לא הוי קשיא ליה ללוי הא דתני לר"ש תרתי ולדידה חדא פיון דלר"י גופיה ליכא למיתני אלא חדא ויש לישיב: והא דהתוס' ו"ל מדמין תמורת עולה ושלמים לכזית למחר בחוץ ג"כ יש לחלק דתמורת עולה ושלמים הוי כמו שבועה לא לה ולא לה דהוי פרטא והיינו פיון שהזכיר השבועה מקודם וה"נ הזכיר התמורה קודם שנה עיקר דבריו משא"כ בלאכול פזית דקודם אמירתו למחר וחוץ למקומו לאו פלום קאמר ודו"ק: דף לא גמרא חצי זית כו' אמר רבא ויקץ פיון הפיגול ורב המנונא אמר עירוב מחשבות הוא ומסקינו דמטומאה ילפי לה

רְבָא יְלִיף דְהָא דְכְבִיץָה אִנְכֵל רֵאשׁוֹן וְכְבִיץָה שְׁנֵי שְׁעִירֵיבֶן וְאַח"כּ חִילַק אֵינֵן אֱלָא שְׁנֵי וְאַם חֲזַר וְעִירֵבֶן הֵוֵי רֵאשׁוֹן.

וְתַמְהוּ הַתּוֹס' ו"ל ע"ז מה ענין כו' ע"ש וכן יקשה על רב המנונא דס"ל הכי להלכה דאע"ג דהדר מלינייה לראשון פשיעור אינו אלא שני פנין דכבר נקרא עליו שם שני אינו מתעורר עוד להיות ראשון ואמאי פנין דמלי' ויש בו כביצה ראשון והיה נראה דמש"כ התוס' ו"ל דהכא כבר נפסל הקרבן אינו מוכרח כ"כ דמה שאמרה תורה דחויז לזמנו וחויז למקומו מצטרפין זע"ז לאחמורי אתי ולפוסלו וז"א אלא פשנצרה לצירוף אבל פשחור וחישב חצי זית חויז לזמנו בטל צירוף של חויז למקומו ויקח פישן הפיגול פנין דבחויז למקומו לחוד ליכא שיעור לפוסלו וה"נ בצירוף ראשון ושני פשנצרה לצירוף מצטרפין להיות שני לבד וכי חזר ועירבן הוי ראשון ולא אמרינן פנין דכבר נקרא עליו שם שני אינו חוזר להיות ראשון אלא מתעורר לטומאתו הראשונה ומש"כ התוס' ו"ל דלאו משום שנתבטל כו' אלא דאין לו פח כו' ג"כ אינו מוכרח פנין דלע"ע אינו אלא שני בטלה ממנו טומאת ראשון ואין עליו אלא שם שני ואפי"ה חוזר וניעור בצירוף ראשון ה"נ אע"ג דכבר נקרא עליו שם פסול היינו משום דליכא שיעורא לעשותו פיגול אבל ע"י צירוף חוזר ומתעורר לשם פיגול ורב המנונא אמר ה"מ איכא שיעורא ה"כא ליכא שיעורא בזה נחלקו רש"י ור"ת ו"ל רש"י ו"ל פ"י ה"מ איכא שיעורא ה"כא ליכא שיעורא היינו דה"מ כבר היה בו פשיעור דמעיקרא ביצה שלימה היה ונחלק פשחור ועירבו חזר שמו עליו אבל ה"כא לא היה בו פשיעור מעולם ולפ"ז צ"ל דאידיד מתניתין האוכל שנטמא כו' דס"ל לרב המנונא אע"ג דהדר מלי' אינו מטמא אלא בקל היינו דלא היה בו מעולם אלא פחצי ביצה ואנכל מקבל טומאה בכ"ש וכמו שפ"י רש"י ו"ל ור"ת ו"ל פ"י ה"כא איכא שיעורא בשני ע"כ מניחו לראשון להפרד ממנו ה"כא ליכא שיעורא לפסול ואינו מניחו לפיגול להפרד והיינו *) פ"י דרבי ע"י כ"מ פ"ד מה' נדרים הלכה י"א דקאמר ה"כא איכא שיעורא כו' דלרש"י ו"ל ה"ו ליה למימר ה"מ ה"ו בי' שיעורא וכמש"כ התוס' ו"ל: אבל דברי ר"ת ו"ל צ"ע טובא דא"כ אי הדר מלינייה גם לשני יחזור על הראשון טומאתו הראשונה והיכי משמע לי' לרב המנונא דמתניתין משמע דהדר מליני' לראשון לחוד פנין דסתמא תנן משמע דאפילו הדר מליני' לשניהם גם עיקר סברא זו דאי מניחו להפרד צ"ע דא"כ לענין חולין דשני הוי פטהור לגבייהו ליכא למימר דאינו מניחו להפרד פנין דאין עליו טומאה לחולין והוי כמו שנתערב בטהור לגמרי דמניחו להפרד אי מליני' לכשיעור וא"כ לענין חולין הוי ראשון ולענין תרומה הוי שני וכן חצי ראשון וחצי ג' שפנצטרו דאפילו מליני' הו' ג' לקודש ולענין תרומה הוי ראשון ונהי דיש לדחות מ"מ נראה יותר שיטת רש"י ו"ל והא דאמרינן ה"מ איכא שיעורא היינו דמרתמי בעינן שהיה בהו שיעור ונחלק ונחזר ונתערב זה השיעור גופיה ובזה מודה רב המנונא דחזר שמו עליו והוי ראשון אבל אי מליני' מאנכל אחר ראשון אינו אלא שני פנין דכבר נקרא עליו שם שני ולפ"ז א"ש אפילו אי נימא דאנכל אינו מקבל טומאה בכ"ש ודו"ק: שם גמרא פי אתא רב דימי חצי זית חויז למקומו כו' פי אתא רבין כו' תרנוייהו משמע דס"ל פ"ב המנונא דאי אפסקיה בחויז למקומו אינו אלא פסול אלא בחצי זית חויז למקומו אי דווקא בסוף או אפילו בתחילה פליגי ר"ד ורבנן לר"ד אפילו אם תחילה חצי זית חויז למקומו פנין דליכא הפסק בין החצאים דחויז לזמנו הוי פיגול ורבנן ס"ל דבכה"ג גמי פסול הוא.

וְדוֹנָקָא אַם אָמַר חֲצִי זַיִת חוּץ לְמִקְוָמוֹ בְּסוּף הָיוּ פִּיגוּל וְצ"ע לְבַר קַפְרָא אִם אָמַר חֲצִי זַיִת חוּץ לְמִקְוָמוֹ וְכַזַּיִת חוּץ לְזַמְנוֹ אִי הָיוּ פִּיגוּל דַּע"כ לֹא אָמַר בַּר קַפְרָא דְהָיוּ פְּסוּל אֶלָּא אִם אָמַר אַח"כ חֲצִי זַיִת כּו' וְחֲצִי זַיִת דְּכָבֵד חָל הַצִּירוּף בְּחֲצִי זַיִת רֵאשׁוֹן שֶׁל חוּץ לְזַמְנוֹ אֶבֶל כְּשֶׁאָמַר כַּזַּיִת חוּץ לְזַמְנוֹ אִין פֶּאן צִירוּף פֶּלֶל וְכֵן נִרְאֶה דְמוּדָה בַּר קַפְרָא בְּהָא וְכ"כ הֶרְמֵב"ם ז"ל לְהָאֵי דִינָא אַע"ג דְּלִשְׁיטָתוֹ דְּפֶסֶק פְּרָבָא וְרַב אִשִּׁי מִיִּלְתָּא דְּפִשְׁיטָא הִיא דְּהָא אֶפִּילוּ אֶפְסָקִיָּה בְּחוּץ לְמִקְוָמוֹ בְּכָל גְּוֹנָא הָיוּ פִּיגוּל: וְרַב אִשִּׁי סָבַר לִיָּה פְּרָבָא וּקְמ"ל רַבּוּתָא טְפִי כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רִש"י ז"ל וְהִיָּה נִרְאֶה דְּעִיָּקֵר רַבּוּתָא דְּרַב אִשִּׁי הוּא כְּשֶׁאָמַר כַּזַּיִת חֲצִי חוּץ לְמִקְוָמוֹ כּו' תְּחִילָה אֶבֶל אִם אָמַר כַּזַּיִת חֲצִי חוּץ לְזַמְנוֹ תְּחִילָה אִין פֶּאן רַבּוּתָא אֶבֶל לֹא כֵן נִרְאֶה מְלִשׁוֹן הֶרְמֵב"ם ז"ל בְּפִי"ו מַה' פֶּסֶה מ"ק ע"ש: שֶׁם גָּמְרָא חֲיִשְׁבַּ שְׂיִאכְלוּהוּ פְּלָבִים לְמַחֵר פִּיגוּל וְדִקְדָּקוֹ הַתּוֹס' ז"ל מַהָּא דְּלִקְמֵן שְׂיִאכְלוּהוּ טְמֵאִים לֹא הָיוּ פִּיגוּל עִי' מִש"כ בַּפ' כָּל הַפְּסוּלִין בְּטַעְמָם וּל"נ דְּלֹא דְּמִי דְּאֶכִילַת טְמֵאִים הָיוּ אֶכִילַת אִיסוּר וְהָיוּ כְּמוֹ שֶׁחֲיִשְׁבַּ בְּזַרְיָקָה שְׁלֵא פְתִיקָנָה לִיתָן אֶת הַנִּיחָנִין לְמַעְלָה לְמַטָּה כּו' אֶבֶל בְּאֶכִילַת פְּלָבִים לִיכָּא אִיסוּרָא בְּאֶכִילָה עֲצָמָה וְכִינּוֹן דְּמַקְרִיָּה אֶכִילָה הָיוּ מַחְשָׁבָה וּלְקַמֵּן בַּפ' כָּל הַפְּסוּלִין יִתְבָּאָר יוֹתֵר בַּס"ד: שֶׁם תּוֹס' בַּד"ה שְׂאִין אֶכִילָה כּו' הָא דְּבַר שְׂאִין דְּרַכּוֹ לְהַקְטִיר כּו' וְלֹא הַבְּנֵתִי דְּדְבַר שְׂאִין דְּרַכּוֹ לְהַקְטִיר נִרְאֶה אֶפִּילוּ אָמַר בְּלִשׁוֹן אֶכִילָה ע"מ שְׂתֵאכֵל אִשׁ הַמְּזַבֵּחַ הַבָּשָׂר לֹא הָיוּ מַחְשָׁבָה וְע"כ לֹא אָמְרִינוּ דְּלִשׁוֹן אֶכִילָה מְהֵי הֵיָּינוּ לְצִירוּפֵי בְּדְבַר שְׂאִין לְהַקְטִיר וְעִי' תּוֹס' מְנַחֲתֵי י"ז שְׂהֶאָרִיכוּ בְּזָה וּבְדְבָרֵי הֶרְמֵב"ם ז"ל סוּף פ' י"ד לֹא מְצֵאתִי בְּבָשָׂר מַחְשָׁבַת אֶכִילַת אִשׁ שְׁלֵא כ' אֶלָּא בְּלֶאֱכוֹל וּלְהַקְטִיר דְּאִין מְצַטְרְפִין וְאִם הוּצִיאֻּ אֶכִילָה שְׂתֵאכֵל הָאִשׁ חֲצִי זַיִת מְצַטְרְפִין וְהֵיָּינוּ דְּזָה חֲשִׁיב אֶכִילָה דְּהַקְטִירָתוֹ זֶה הִיא אֶכִילָתוֹ אֶבֶל בְּבָשָׂר אִם חֲיִשְׁבַּ שְׂיִאכְלוּ הָאִשׁ מְשַׁמַּע קֶצֶת דְּלֹא חֲשִׁיב אֶכִילָה דְּאִין זֶה אֶלָּא אִיבּוּד בְּעֶלְמָא וְדוֹנָקָא אֶכִילַת חִי' וּבְהֶמָּה הוּא דְּחֲשִׁיבָה אֶכִילָה אֶבֶל לֹא מְשַׁמַּע הָכִי בְּשַׁמְעֵתִין: ע"ב תּוֹס' בַּד"ה בְּיִתֵּר מַכְדָּא"פ וְא"ת כּו' וִי"ל דְּיִלְמָא בְּלֶהַקְטִיר כּו' וְזֶה דְּוָחַק דְּפִשְׁטִיָּה דְּמַתְּנִיתִין בְּאֶכִילָה מִיָּבֵרִי וְכֵן אִיתָּא בְּתוֹסְפָתָא פ"ב בְּהִדְיָא דְּאֶפִּילוּ בְּאֶכִילָה מְצַטְרְפִין חֲצִי זַיִת לְמַחֵר וְחֲצִי בְּחוּץ ע"ש וְאִמָּאִי לֹא פִּשְׁיט הַש"ס מִהֶתֶם לְבַעֲיָא דְּרַבָּא וְהִיָּה נִרְאֶה דְּלֹא מִיבְעֵי לִיָּה לְרַבָּא אֶלָּא בְּכַזַּיִת יוֹתֵר מַכְדָּא"פ דְּהָיוּ שְׁלֵא פְדָרָה אֶכִילָה אֶבֶל אִם חֲיִשְׁבַּ לְאֶכִילָה חֲצִי זַיִת לְמַחֵר וְחֲזוֹר וְחֲיִשְׁבַּ לְאֶכִילָה חֲצִי זַיִת לְמַחֵר אֶפִּילוּ שְׁלֵא בַב"א מְצַטְרְפִין בֵּין לְפַגְלָא בֵּין לְפֶסֶל וְה"נ מְצַטְרְפִין חֲצִי בְּחוּץ וְחֲצִי לְמַחֵר וּפִשְׁיט לִיָּה מִמַּתְּנִיתִין דְּמְשַׁמַּע דְּלֶאֱכֹל וְלֶאֱכֹל מְצַטְרַף אֶפִּילוּ חֲיִשְׁבַּ לְאֶכִילָה חֲצִי זַיִת יוֹתֵר מְכַדִּי אֶכִילָתוֹ כְּמוֹ הַקְטִירָה וְצ"ע וְעִי' בְּפִי' הַמְּשַׁנָּה וִי"ל דְּיִשׁ שֶׁם ט"ס וְדו"ק: הַדְּרוֹן עֲלֵהּ כָּל הַזְּבָחִים פָּרֵק שְׁנִידָף לֵב גְּמָרָא שְׁחִטּוֹ דִּיעֲבַד כּו' לְכַתְּחִילָה לֹא וְרַמִּינָהוּ כּו' מְשַׁמַּע לִיָּה מְבַרֵּייתָא דְּתַנִּי שְׁהַשְׁחִיטָה כְּשִׁירָה כּו' דְּאֶפִּילוּ לְכַתְּחִילָה כְּשָׂרִים פִּינּוֹן דְּלֹא הַצִּירִיכָה הַתּוֹרָה כְּהוֹנָה בְּשַׁחִיטָה מְנַלּוֹן לְאַחְמוּרֵי לְכַתְּחִילָה וּמְשַׁנֵּי דְּכֹלְוֹן כְּשָׂרִים אֶפִּי לְכַתְּחִילָה וְהָאֵי דְּנִקֵּט דִּיעֲבַד מְשׁוּם טְמֵאִים דְּמַדְרַבְּנָן לְכַתְּחִילָה לֹא שְׂמָא יָגַעוּ בְּבָשָׂר וּפְרִיָּה וְטָמָא דִּיעֲבַד שְׁפִיר דְּמִי וְרַמִּינָהוּ וְסַמָּה וְשַׁחַט מַה סְמִיכָה כּו' אִף שַׁחִיטָה בְּטַהוּרִים וְיִשׁ לְדִקְדָּק הִיכִי מְשַׁמַּע לִיָּה מְהֶכָּא דְּאֶפִּילוּ דִּיעֲבַד נְמִי לֹא דִילְמָא לֹא נֶאֱסַר אֶלָּא לְכַתְּחִילָה מְשׁוּם אִיסוּר כְּנִיסָה בְּטוֹמְאָה אֶבֶל הַשְׁחִיטָה כְּשִׁירָה בְּדִיעֲבַד וִי"ל דַּא"כ לְמָה לִי הַקְּיִשָּׂא דוֹסְמָה וְשַׁחַט הָא אִיסוּר כְּנִיסָה בַּלֵּא"ה יְדַעִינוּ אֶלָּא לְאַשְׁמְעִינוּ כִּי הִיכִי דְּסְמִיכָה לִיכָּא בְּטְמֵאִים כְּלָל ה"נ שַׁחִיטָה לִיכָּא בְּטְמֵאִים וְלֹא שַׁחִיטָה הִיא כְּלָל וּמְשַׁנֵּי דְּהָאֵי הַקְּיִשָּׂא אִינוּ

אָלאַ מדַרְבָּנָן דְסַמִּיכָה שְפִיר לִיכָא בְטַמְאִים דְבִיאָה בְמַקְצַת שְמָה בִיאָה אַבְל שְחִיטָה אַפְשָׁר דְעֵבִיד סַפִּין אַרְנוּכָה וְשְחִיטָה וְרַב חֲסֵדָא מִתְנִי אִיפְכָא מַה שְחִיטָה בְטְהוּרִים כְּשִׁמְעוֹן הַתִּימְנִי דְהַשׁוּחַט ג"כ צָרִיף שְׂיִהֵיהָ לְפָנִים אַף סְמִיכָה בְטְהוּרִים אַע"ג דְבִיאָה בְמַקְצַת לֹא שְמָה בִיאָה וְאַפְשָׁר דְמַעֲיִיל יְדִיָה כּו' מ"מ פְּטָרִיהָ רַחֲמָנָא מִסְמִיכָה מְשַׁמַּע דְלִשְׁמַעוֹן הַתִּימְנִי שְחִיטָה בְטַמְאִין פְּסוּלָה דִיעֵבֵד וְכִי מְחַשְׁבוּ אֶפִּילוּ בְשְחִיטָה לֹא הָוִי מְחַשְׁבָה אָלָא דִי"ל דְלִשְׁמַעוֹן הַתִּימְנִי נְמִי לִיכָא אָלָא אִסּוּר לְכַתְחִילָה מְשׁוּם כְּנִיסָה אַבְל דִיעֵבֵד אַם נִכְנַס הַטְמָא וְשַׁחַט הַשְּחִיטָה כְּשִׁירָה וְאַפ"ה שְפִיר יִלְפִינוּ בְהַקְיָשָׁא דְטְמָא פְטוּר מִסְמִיכָה כִּי הִיכִי דְטְמָא אִינוּ שׁוּחַט לְכַתְחִילָה מַה"ת וְא"כ י"ל הָא דְרַב חֲסֵדָא מִתְנִי אִיפְכָא אֲתִי לְשַׁנּוּנֵי מִתְנִיתִין דְתַנּוּ דִיעֵבֵד מְשׁוּם דְאַתְיָא כְּשִׁמְעוֹן הַתִּימְנִי דְטְמָא אִסּוּר לְשַׁחֲטוּ לְכַתְחִילָה: וְהַרְמַב"ם ז"ל בַּפ"א מַה' פִּסְהַמ"ק כ' דְטְמָא אִסּוּר לְשַׁחֲטוּ אַע"פ שֶׁהוּא חוּץ לְעֶזְרָה וּפְשִׁט יְדָיו לְעֶזְרָה וְשַׁחַט שְׁמָא יִגַע בְּבִשָׁר וְדַקְדַּק הַלַּח"מ הָא בְּגַמְרָא אֲמַרִּינוּ דְעֵבִיד סַפִּין אַרְנוּכָה וְתִי דְזָה אֲלִיכָא דַמ"ד בִיאָה בְמַקְצַת שְמָה בִיאָה אַבְל לְמַאי דְקִי"ל דְלֹא שְמָה בִיאָה מִן־תֵּר לְשַׁחֲטוּ ע"י פְּשִׁיטוֹת יְדוֹ אִי לֹא דְשְׁמָא יִגַע בְּבִשָׁר.

וְאִין זֶה מוּבָן דְהָא אִסּוּרָא אִיכָא לַכ"ע גַּם בְּבִיאָה בְמַקְצַת כְּמַבְנוֹאָר בַּד' הַרְמַב"ם ז"ל פ"ג מַה' בִיאַת מְקַדָּשׁ וְא"כ בַּלֵּא"ה אִסּוּר לְכַתְחִילָה לְשַׁחֲטוּ ע"י פְּשִׁיטַת יָד וְנִרְאָה דַמִּש"כ הַרְמַב"ם ז"ל וּפְשִׁט יְדָיו בְּעֶזְרָה אִין כְּוֹנְתוֹ שְׂהַכְנִיס יְדָיו לְעֶזְרָה אָלָא ע"י סַפִּין אַרְנוּכָה וְכַמִּש"כ בַּפ"י הַמְשַׁנָּה ג"כ וְלַקְמָן בְּשַׁמְעֵתִין יְבִנוֹאָר יוֹתֵר בְּזָה בַס"ד: תוֹס' בַּד"ה שְׂהַשְּׁחִיטָה כְּשִׁירָה בְּנָשִׁים כּו' עִי תוֹס' קִידוּשֵׁין דְּרַב נ"ב שְׂהַקְשׁוּ מְכָאן לַפ"י רַש"י דְאַשָׁה אִסּוּרָה לִיכְנֹס לְעֶזְרָה מַהָא דְאַשָׁה שׁוּחַטָת לְכַתְחִילָה ע"ש וְאִין מְזָה הַכְּרַח דְאַפְשָׁר בְּסַפִּין אַרְנוּכָה וְלִיכָא לְמִימַר דִּילְמָא אֲתִיָּא לְאַמְשׁוּכִי דַלכ"ע לִיכָא בְּנָשִׁים לִיכְנֹס לְעֶזְרָה אָלָא אִסּוּר דְרַבְּנָן וְלֹא שְׂיִיף לְמִיגְזֹר וּבַלֵּא"ה אִין כְּוֹנְתוֹ שְׂהַכְנִיס יְדָיו לְעֶזְרָה אָלָא אִסּוּר דְלְצַנְרָף עֲבוּדָה נִכְנָסָת וְאַפְּיִלוּ לְסַמְנוּף דְאַיְנָה מְחֻנְבָת יְכוּלָה לִיכְנֹס דְנָשִׁים סוּמְכּוֹת רְשׁוּת וְה"נ מִן־תֵּר לְשַׁחֲטוּ קְרַבְנָה וְלֹא כ' רַש"י ז"ל דִּישׁ אִסּוּר אָלָא שְׂלֵא לְצַנְרָף עֲבוּדָה וְק"ל: שְׁם תוֹס' בַּד"ה וּבְטַמְאִים כּו' וְא"ת תִּפְזֹק לִיהָ דִּילְמָא אֲתִי לְאַיְמְשׁוּכִי כּו' וְנִרְאָה דַמִּתְנִיתִין גּוּפָא מְשַׁמַּע לִיהָ לְהַש"ס דְטַעֲמָא דְטַמְאִים אִסּוּרִין לְכַתְחִילָה הוּא מְשׁוּם שְׁמָא יִגַעוּ בְּבִשָׁר מִדְתַּנּוּ וּבְלֵבֵד שְׂלֵא יִגַעוּ בְּבִשָׁר וּמַאי קַמ"ל בְּזָה אָלָא אֲתִי לְאַשְׁמַעֲיָנוּ דְהָא דְאַסּוּר לְכַתְחִילָה הוּא מְשׁוּם שְׁמָא יִגַעוּ בְּבִשָׁר אָבְל בְּהַנְדָּה חֲשָׁשִׁי שְׁמָא יִמְשֹׁף אוֹ שְׁמָא יְכַנִּיס יְדוֹ אִין כְּוֹנְתוֹ שְׂהַכְנִיס יְדָיו לְעֶזְרָה אָלָא שְׂלֵא לְצַנְרָף עֲבוּדָה וְק"ל: דְּהַקְשָׁה רַבִּינוּ אַפְרִי' כּו' אִיף יִתְכּוּ שְׂיִהֵל' סַפִּין אַרְנוּכָה כ"כ וְתִי ר"ת דְבַנְטָמָא בְּעֶזְרַת נָשִׁים לֹא הִתְחַמִּירוּ עַל טְמָא מִתְּלַצָּא כּו' וּמִזִּירֵי [הַיְיָנוּ הַר"י ז"ל] מְתַרְץ דְלֹא גְזַרוּ אָלָא בְּעֶזְרַת נָשִׁים וְאַפְשָׁר לְשַׁחֲטוּ דְרַף שְׂאָר פְּתַחִים כּו' וְלִהְיֵי תַרְתִּי תִי יִקְשָׁה בְּקַדְשֵׁי קְדָשִׁים הָא לֹא אַפְשָׁר לִיהָ לְטַמְא לְשַׁחֲטוּ אַבְל אִין לְחוּשׁ לְזָה דְהָא דְאַמְרִינוּ שְׁמָא יִגַעוּ בְּבִשָׁר הוּא מְשׁוּם קְדָשִׁים קְלִים וְהַר"ר אַפְרִי' תִי דְשְׁחִיטָה דְרַף גִּגִּין וְעַלְיוֹת כּו' וּבְחֻלִין ד' ב' תִי עוֹד דְאַיְרִי בְּבָמָה וְלֹא מְשַׁמַּע הִכִּי בְשַׁמְעֵתִין דְקָאֵמַר שְחִיטָה נְמִי הִכְתִּיב לְפָנֵי ה' אַפְשָׁר דְעֵבִיד סַפִּין כּו' אֲלֵמָא דְמִיְרִי בְמַקְדָּשׁ דְבְּבָמָה מַאי לְפָנֵי ה' דְקָאֵמַר וִי"ל דְאַמְתַּנִּיתִין דְחֻלִין כ' כּו' דְמִיְרִי בְּבָמָה אָלָא דַא"כ מַאי קָאֵמַרִּינוּ הֵתֵם תְּנִיבָא חֲדָא זְמָנָא הִכָּא בְּמַכִּילֵתִין דִּילְמָא אִי מַהְכָּא ה"א דְטַעֲמָא מְשׁוּם שְׁמָא יְכַנִּיס יְדוֹ לְפָנִים וְכַמ"ד בִיאָה בְמַקְצַת שְמָה בִיאָה וּבְקַדְשֵׁי מְקַדָּשׁ אוֹ דַה"א דְטַעֲמָא מְשׁוּם דְאַתִּי לְאַמְשׁוּכִי בְּפָנִים וְעִי

תוס' ותו"י ב'יומא שם וכ"ז בקדושי המקדש אבל בקדושי במה ה"א דגם לכתחילה שרי לטמא לשחוט להכי אשמעינן מתניתין דחולין דאפילו בקדושי במה אסור לטמא לשחוט שמה יגע בפשר ולפמש"כ לעיל דמתניתין גופא שמעינן דטעמא משום שמה יגע הוא א"ש ודו"ק: ע"ב גמרא שחיטה נמי אפשר דעביד סכין ארנפה ושחיט.

לכאורה השתא דקיימינן דביאה במקצת לא שמה ביאה בלא"ה מצי מעייל ידי ושחיט ולמה ליה סכין ארנפה ועי' תוס' לעיל בד"ה ובטמאים כו' בתי' של הר"ר אפרים אבל בריש חולין משמע דאיצטריך סכין ארנפה כו' משום מגע גופא דבסכין פדרכו קרוב לונדאי שיגע בפשר: שם גמרא מצורע שחל שמיני שלו בע"פ כו' וראה קרי כו' ומסיק עולא משום הואיל והותר לצרעתו כו' ואמרינן ביבמות דמודה עולא אם ראה קרי בליל שמיני דאינו נכנס כיון דלא היה לו שעת היתר וכ' התוס' ז"ל דהכי דייק מברייתא דתני וראה קרי בו ביום דווקא עי' תוס' בד"ה א"ל מטונה וא"כ למ"ד ביאה במקצת לא שמה ביאה דלא איצטריך לטעמא דהואיל והותר כו' א"כ אפילו ראה קרי בליל שמיני יכנס דיבא עשה שיש בו פרת וידחה עשה דדבריהם וקשה קצת על הרמב"ם ז"ל שכ' בפ"ו מהק"פ ברייתא זו כו' וראה קרי בו ביום ולשיטתו דביאה במקצת לא שמה ביאה א"כ מאי ארי' בו ביום אפילו ליל שמיני נמי ידחה עשה של דבריהם וצ"ל דל"ד בו ביום ועי' בפ"ג מה' ביאת מקדש שהשיג הראב"ד ז"ל על פסקו של הרמב"ם ז"ל דביאה במקצת לא שמה ביאה מהא דעולא כו' ע"ש ובכ"מ ול"נ דהרמב"ם ז"ל לשיטתו מוכיח מהאי ברייתא גופא דלא שמה ביאה דאי שמה ביאה הדרא קושני הכי דחי עשה שיש בו פרת לעשה ול"ת של טבול יום בעזרה דאי משום הואיל והותר מח"פ ה"נ הותר ט"י.

הא מח"פ קיל ואין בו אלא מכות מרדות אם נכנס פולו לעזרה כמבואר בדבריו שם בפ"ג והכי מצינן למימר הואיל והותר מח"פ הותר נמי ט"י אלא ע"כ צ"ל דביאה במקצת לא שמה ביאה ועי' רש"י ז"ל ותוס' לקמן בד"ה רבינא אמר כו' ומ"מ גם מסוגיא דשמעתין קשיא טובא לשיטת הרמב"ם בט"י ומח"פ דלית בהו פרת ויתבאר עוד לקמן בשמעתין: ויש לדקדק עוד לעולא דהותר אפילו כניסה לעזרה דיש בו פרת כש"כ דהותר הכניסה לעזרת נשים ומאי קאמרינן בברייתא מוטב כו' וידחה עשה שאין בו פרת הא אין פאן דחי' פלל דאפילו בעזרת ישראל הותר וצ"ל דלא הותר אלא ביאה במקצת אבל לא פולו ועי' תוס' יבמות שהקשו כיון דהותר מקצתו אמאי לא הותר ליכנס פולו ותי' דלא הותר אלא ביאה במקצת דאי תרבי מהקישא ועוד כיון דאפשר במקצת אם יכנס פולו הוי פבא בארנפה דחייב פרת ע"ש בריש יבמות ולהאי תירוץא במחנה לוי' דצריך ליכנס פולו הותר ג"כ מכש"כ דהותר במחנה שכינה במקצתו ואפתי למה לן טעמא דדחי' וי"ל כיון דאיסור מחנה לוי' לא הותר לצרעתו דליתיה גבי מצורע אי לאו טעמא דדחי' לא הוי אמרינן הואיל והותר הותר דאיסור מחנה לוי' קדים ולא אשכחן היתר גבי להכי איצטריך טעמא דדחי' במחנה לוי' ובמחנה שכינה אמרינן הואיל והותר הותר ומעין זה כ' התוס' ז"ל בד"ה א"ל: שם גמרא דילמא ה"ק מר רובן כו' ונחלקו בזה אביי ורבא לחלק בין היתר לדחי' ולדידי קשה בלא"ה הכי יליף רב יוסף מהא דעולא לרובן טמאי מתים כו' דעולא ה"ק הואיל והתירה התורה למח"פ להכניס ידיו לעזרה כדי ליתגר ה"נ דהותר איסור ט"י הואיל ואישתרי אישתרי היינו ג"כ כיון דהתירה התורה במצות יבום איסור אשת אח ה"א דכל עריות הותרו במקום מצוה פי האי פל פמה דלא אשכחן איסור

גבייהו אָבֵל הֶכָּא בְּפֶסֶח הָא אֲשַׁפְּחוּ בְּהֶדְיָא דְטוּמְאַת מַת הַתְּרָה לְמַצּוֹת פֶּסַח וְזִיבָה לֹא הַתְּרָה וּי"ל דַּה"ק עֲוֹלָא הוֹאִיל וְהוֹתֵר לְצַרְעוֹתוֹ כּו' דְּהָא אֲפִתִי שָׁם טוּמְאַה עֲלִיו מְצַרְעוֹתוֹ וְאִין כּוּחַ בְּקָרִי לְהוֹסִיף עֲלִיו טוּמְאַה וְכִינּוּ דְהוֹתֵר הוֹתֵר וְא"כ ה"נ רַבּוֹן טְמֵאֵי מֵתִים וְנַעֲשׂוּ זָבִים אִין הַזִּיבָה מוֹסְפַת טוּמְאַה עֲלֵיהֶם וְהוֹאִיל וְהוֹתֵר הוֹתֵר וְאָמַר לִי אַבְיִי דְלֹא דְמִי דְהֵתֵם הִתִּירָא הוּא וְהוֹאִיל וְאִשְׁתְּרִי אִישְׁתְּרִי טוּמְאַה דְחוּזִי' הִיא לְהָא אִידְחָאֵי כּו' דַּמ"מ אִיתוּסַף טוּמְאַה עֲלִיו מְעַט וְרַבָּא קְאָמַר אִיפְכָּא הִיכָּא דְהִתִּירָא הוּא הָנִי טוּמְאַה רֵאשׁוּנָה כְּמוֹ שְׂאִינָה וְחֵלָה הַשְּׁנִי' וְהִיא לֹא אִישְׁתְּרִי אָבֵל טוּמְאַה דְחוּזִי' הִיא וְאִיתָא לְטוּמְאַה רֵאשׁוּנָה ג"כ וְהוֹאִיל וְנִדְחִית גַּם הַשְּׁנִי' אִידְחָאֵי וְא"ש בְּזָה קוֹשְׁיַת הַתּוֹס' ו'ל בְּרִישׁ יְבָמוֹת בְּסוּגְיָא דְעֵלְי' הָא דְאָמַר עֲרוּנָה לֹא צָרִיךְ קָרָא וְהָא אִיצְטְרִיךְ דְלֹא לִימָא הוֹאִיל וְאִישְׁתְּרִי אִישְׁתְּרִי כְּדִיתָא וּלְפִי הַנ"ל נִיחָא דְבְּהִתִּירָא לֹא ס"ל לְרַבָּא הוֹאִיל וְאִישְׁתְּרִי כּו' בְּדָאָמַר הֶכָּא בְּשִׁמְעֵתִין וּלְפִי דְבָרֵי רַבָּא נִרְאָה דַּס"ל הִכִּי לְהִלְכָה בְּרַבּוֹן טְמֵאֵי מֵתִים כּו' דְאָמְרִינּוּ הוֹאִיל וְאִידְחִי כּו' וְהַרְמַב"ם ו'ל לֹא כְּתִב לְהָאֵי דִינָא בְּהִלְכוּתֵינּוּ נִרְאָה דַּס"ל דְלֹא לְהִלְכָה אֲמַרְהֵי רַבָּא אֲלֵא דְרַבְּךָ שְׁקֵלָא וְטְרִיָּא אָבֵל לְהִלְכָה קִי"ל מֵאֵי דְאִידְחִי אִידְחִי וּמֵאֵי דְלֹא אִידְחִי לֹא אִידְחִי וְדו"ק: דָּף ל"ג תּוֹס' בַּד"ה מְכַלְל בְּנִלִי וְהָא דְאָמַר רַב תַּחֲלִיפָא כּו' זֹאת וְלֹא ס"ל וּבִיּוּמָא שָׁם כְּתִבוּ לְתַרְזֵי דְהֶכָּא בְּפֶסֶח דְהָנִי בְּקָרְבַּן יַחִיד ס"ל לְרַבָּא דְדְחוּזִי' הִיא וּמִהֲדַרְיִנּוּ אֲטָהוּרִים.

וְנָה דְלֹא כַּמֶּש"כ שָׁם דָּף ז' בַּד"ה פִּינּוּ דְהָא דְמִהֲדַרְיִנּוּ אֲטָהוּרִים בְּקָרְבַּן יַחִיד הוּא רַבּוֹ מִדְרַבְּנֵי וְא"כ לְרַבָּא דְמִדְאוּרִיָּתָא הִתִּירָא הוּא הִכִּי קְאָמַר הוֹאִיל וְאִידְחִי אִידְחִי וְנִרְאִין הַדְּבָרִים דְמִדְאוּרִיָּתָא אִין חִלּוּק דְלֹא אֲשַׁפְּחוּ אֲלֵא חַד פְּלוּגְתָּא בְּכָל קַרְבָּנוֹת צִיבוּר אִי הַתְּרָה אוֹ דְחוּזִי' וּמְנַלְן לְחַלְק בֵּינֵיהוּ וְלוֹמַר דְבְּפֶסַח לַכ"ע דְחוּזִי' הִיא: וְיֵשׁ לְדַקְדָּק עוֹד בְּשִׁמְעֵתִין בְּהָא דְאָמַר רַבָּא מַה לִּי [חַד] דְחִי' מַה לִּי שְׁתֵּי דְחִיּוֹת הָא מְצִינּוּ גַבִּי מַת מְצָנָה דְאִיצְטְרִיךְ קְרָאֵי יְתִירָא אִם נִיְתַנּוּסַף עוֹד אִיסוּר וּתְחִילָה יִלְפִינּוּ לְכַהֵן לְחוּד דְמִידְחִי מְפִנִי מַת מְצָנָה וְאִתְּ"כ יִלְיָף לְכַהֵן וְנִזִּיר וְלַמֶּש"כ א"ש קֶצֶת דְהֶכָּא פִינּוּ דְטוּמְאַת מַת עֲלִיו אִין הַזִּיבָה מוֹסְפַת עֲלִיו טוּמְאַה וְצ"ע יוֹתֵר בְּזָנָה: שָׁם גְּמָרָא לִימָא מְסִייע לִיה כּו' אָמַר רַב יוֹסֵף הָא מִנֵּי ר' יוֹסִי בַר"י הִיא וְלֵהָאֵי לִישְׁנָא לְמֵאֵי דְקִי"ל בִּיאָה בְּמִקְצַת לֹא שְׁמָה בִּיאָה וְלֹא מְרַחֵק צְפוֹן גַּם בְּמִצּוֹרַע תִּיכְף לְסְמִיכָה שְׁחִיטָה וּמְעַיִיל יָדָיו וְסְמִיךְ וְלֵאֲדָה לִישְׁנָא דְרַב יוֹסֵף דְבָכָל כְּחוֹ בְּעֵינָיו וְרֵאשׁוּ וְרַבּוּ מְכַנְּסִים לֹא אֲפָשֵׁר לְתַכְנוּף סְמִיכָה לְשְׁחִיטָה וְהַרְמַב"ם ו'ל בַּפ"ד מַה'.

מַח"כ כְּתִב בְּסְמִיכַת אֲשַׁם מְצוֹרַע דְמְעַיִיל יָדָיו וְסְמִיךְ וְהִינּוּ כְּשִׁינּוּיָא קְמָא דְרַב יוֹסֵף וּבַפ"ג מַה' מַעַה"ק כְּתִב דְסְמִיכָה בְּכָל כְּחוֹ בְּעֵינָיו וְא"כ ע"כ רֵאשׁוּ וְרַבּוּ מְכַנְּסִים וְא"א ע"י הַכְּנָסַת יָדָיו. וְהַכ"מ ו'ל כְּתִב שָׁם דְהָא דְבְּעֵינָיו בְּכָל כְּחוֹ הוּא מְמִימְרָא דְרַב יוֹסֵף לֵאֲיָפָא דְאָמְרִי וְנָה קֶשֶׁה דַּא"כ רֵאשׁוּ וְרַבּוּ הוּא מְכַנְּסִים וּמִדְבָרֵי הַרְמַב"ם ו'ל שָׁם נִרְאָה דַּאֲע"ג דְבְּעֵינָיו סְמִיכָה בְּכָל כְּחוֹ מ"מ אֲפָשֵׁר לְסְמוּךְ בְּהַכְּנָסַת יָדוֹ ע"ש הִלְכָה י"א וְצ"ל לְדְבָרֵי ו'ל דַּלְכ"ע בְּכָל כְּחוֹ בְּעֵינָיו וְקָאָמַר רַב יוֹסֵף דְלֵהֲכִי לֹא הִתִּירוּ לוֹ לְכַתְּחִילָה ע"י הַכְּנָסַת יָדָיו מְשׁוּם דְרַגְלִיּוֹת הוּא לְהַכְּנִים רֵאשׁוּ וְרַבּוּ פְּדִי לְסְמוּךְ בְּכָל כְּחוֹ אָבֵל בְּדִיעֵבַד אִם הַכְּנִים יָדוֹ וְסְמִיךְ הָנִי סְמִיכָה וְהוּא ו'ל פֶּסַק כְּלִישְׁנָא קְמָא דְרַב יוֹסֵף וְלֹא חִיּוּשֵׁינּוּ לְהַכְּנָסַת רֵאשׁוּ וְרַבּוּ וְגַם קִי"ל דְלֹא מְרַחֵק צְפוֹן לְהִכִּי כְּתִב בְּמִצּוֹרַע ג"כ דְתִיכְף לְסְמִיכָה שְׁחִיטָה ע"י הַכְּנָסַת יָדוֹ וְהַלַּח"מ ו'ל בַּפ"ד מַה' מַח"כ הַקֶּשֶׁה הָא בַּפ"ג מַה' מַעַה"ק כ' דְטְמָא לֹא

יסמוך ואפתי היכי מותר במצורע לסמוך בעזרה או למה לא יסמוך טמא לכתחילה ע"י הכנסת ידו ע"ש שהאריף והדברים פשוטים דטמא אינו סומך לכתחילה מדרבנן דביאה במקצת גמי איסורא דרבנן עכ"פ איפא וכמו שכ' לעיל ודווקא הכא במצורע הוא דאמרינן ליעייל ידיו וכמו שכ' התוס' ו"ל בד"ה גיעול ונסמוך אבל שאר טמאים קי"ל בכל דוכתי דמשלחין קרבנותיהם ואין סומכין ועוד נ"ל לד' הרמב"ם ו"ל דבמח"כ דליפא אלא מכות מרדות בעזרה מנ"ל דאיפא איסורא פלל בביאה במקצת פניו דליפא אלא איסור דרבנן בביאה במקצת אפי' בטמא הכא במח"כ לא גזרו פלל והו' מתניתא דס"ל דשל מצורע לא הוי תיקף לסמיכה שחיטה ע"כ כמ"ד מרחק צפון אתיא והכי משמע שם בתוספתא דנגעים דכהאי תנא ס"ל ע"ש: אלא דלפ"ז צ"ע מש"כ שם דהתנופה של אשם ולגו הפהו לבד מגיף ואמאי לא יגיפו גם הבועלים עם הפהו פכל תנופות ע"י שיקניס ידיו לעזרה ועי' שם בכ"מ ו"ל בשם הר"י קורקוס ו"ל ובלח"מ שם מש"כ בזה.

ואינו מספיק פניו דאפשר לקיים שניהם הבעלים והפהו מנ"ל למעוטי בעלים מתנופה זו ובשמעתין יתבאר עוד בזה: שם גמרא מאי קסבר אי סמיכה דאורייתא ותיקף לסמיכה כו' דאורייתא ליעול ולסמוך כו' ואיפא תרי לישני לרב אדא בר מתנה לחד לישנא מדרבנן הוא משום גזירה שמה ירבה בפסיעות ולאידך לישנא דסמיכת אשם מצורע לאו דאורייתא וי"ל דלישנא קמא ס"ל דביאה במקצת לא שמה ביאה והא דלא מעייל ידיו או כמ"ד מרחק צפון או כרב יוסף דראשו ורובו מכניס אלא דפריף ליעול ולסמוך ע"ז משני גזירה שמה ירבה בפסיעות ואידך לישנא ס"ל כמ"ד ביאה במקצת שמה ביאה ולהכי בזו איני קורא תיקף כו' דידו ג"כ אסור להכניס וע"ז יקשה גמי ליעייל ידיו דרחמנא אמר וליפא לישנויי משום גזירה דבהכנסת יד ליפא גזירה וע"כ צ"ל דסמיכת אשם מצורע לאו דאורייתא וא"כ בתנופה לכ"ע יכול להכניס ידו להניף אפי' למ"ד ביאה במקצת שמה ביאה פניו דמצנת תנופה פהו היא בידי הבעלים והכהו א"כ רחמנא אמר ליעול ובאמת בתוספתא שם מבואר פן דהתנופה והסמיכה הנה ע"י הכנסת ידו לעזרה אלא דלא הנה תיקף לשחיטה דהשחיטה היתה בצפון המזבח ומה שהוציא הרמב"ם ו"ל לתנופת מצורע דהיתה בכהו לחוד כפר כתבתי דלא מצאתי תי' מספיק לזה אם לא כדברי ר"י קורקוס ו"ל דשמעתין מוכח דלא הנה שום הכנסת יד של מצורע בעזרה לא בתנופה ולא בסמיכה ופשוטי' דקרא דמצורע ולקח הפהו את הכבש כו' והניף אותם משמע דלא היתה התנופה אלא בכהו לחוד: והתוס' ו"ל בד"ה סמיכת כו' הקשו מ"ט דסמיכת אשם מצורע לאו דאורייתא ע"ש ונראה דמהאי טעמא גופא לאו דאורייתא היא פניו דעדיין טמא הוא וסמיכה בטוהורים היא ומצורע דאסור ליכנס לא הוי בכלל הקיש דאשם לחטאת.

אלא דקשה דהא עיקר קרא דכחטאת פאשם דילפינן מינה סמיכה לאשם גבי מצורע פתיב והיכי מצינן למימר דסמיכתו לאו דאורייתא וע"כ לרבנן דר"א לעיל בפ"ק סמיכת אשם מצורע דאורייתא והא דאמרינן הכא דלאו דאורייתא היינו דהו' ברייתא ס"ל הכי ולא קי"ל הכי ומינשב בזה קושית התוס' ו"ל מהא דמנחות ד' ס"א דוודאי איפא תנאי דס"ל סמיכת אשם מצורע דאורייתא ולר"א דדריש הקישא דכחטאת פאשם למילי אחריתי אליבן' איפא למימר דסמיכה זו לאו דאורייתא וא"ש גמי הא דלעיל דף ד' דפריף מה לשלמים שפן טעונין סמיכה דאליפא דר"א קיימינן התם ואלויב'ה י"ל דסמיכת אשם

מְצוֹרֵעַ לְאוֹ דְאוֹרֵייתָא דְהַקְיִישָׁא דְכַחְטָאֵת פְּאָשָׁם לְמִילֵי אַחְרֵינָא אִיזְטְרִיף וְעִי בְתוֹס' בַּד' הַנְּ"ל שֶׁכ' דְלֵא מְצִי לְמִיתְנֵי פֶל אֲשַׁמּוֹת כּו' חוּץ מְאָשָׁם נְזִיר כּו' לֹא יִדְעֵנָא מִנְּ"ל דְאָשָׁם נְזִיר סְמִיכְתּוֹ לְאוֹ דְאוֹרֵייתָא ג"כ דְלֵא אֲשַׁפְחֵן בְּשׁוּם דְנִכְתָּא מֵאֵן דְאָמַר הָכִי וּלְפַמֵּשׁ"כ נִרְאֶה דְדוֹנְקָא אֲשָׁם מְצוֹרֵעַ קְאָמַר דְלֵאוֹ דְאוֹרֵייתָא וְעִי בַה"ז ו"ל שֶׁכ' דְנְזִיר טְמֵא ג"כ בְּכָלל מַח"פ הוּא וּל"נ דְלֵא הָוֵי מַח"פ אֶלָּא זָב וּמְצוֹרֵעַ וְכֵן מְבִנְיָר בְּכַמְהָ דְוִכְתִּי: שׁוּב רְאִיתִי דַּמֵּשׁ"כ הַתּוֹס' ו"ל לְעִיל ד' י' ע"ב דְהַקְיִישָׁא דְכַחְטָאֵת פְּאָשָׁם הֵינּוּ קְרֵא דְכַתִּיב גְּבִי מְצוֹרֵעַ אֵינּוּ מְוִכְרַח אֶלָּא בַּפ' צוֹ גְּבִי תוֹרַת הָאָשָׁם כ' פַּחְטָאֵת פְּאָשָׁם תּוֹרַה אַחַת יְהִיָּה וּמַהֲאִי קְרֵא יְלַפִּינּוּ פֶל הָנִי מִילֵי לַר"א וּלְרַבְּנָן אַתִּי לְסְמִיכָה וּבַת"כ פ' צוֹ יְלִיף סְמִיכָה לְאָשָׁם מִתּוֹרַה אַחַת יְהִיָּה כּו' ע"ש וּמ"מ י"ל דְלַרְבָּנָן דְדְרָשִׁי לְהֵאִי הַקְיִישָׁא לְסְמִיכָה ה"ה פַּחְטָאֵת הָאָשָׁם דְגְּבִי מְצוֹרֵעַ דְרָשִׁינּוּ ג"כ לְסְמִיכָה וְאַלְיַבְיָהּ סְמִיכַת אֲשָׁם מְצוֹרֵעַ דְאוֹרֵייתָא.

אַבְל לַר"א דְאִיזְטְרִיף הַקְיִישָׁא לְמִילֵי אַחְרֵינֵי נְהִי דְבְּכָל אֲשַׁמּוֹת יְלִיף נְמִי לְסְמִיכָה מַחְטָאֵת דְאִין הַקְיִישׁ לְמַחְצָה אַבְל בְּמְצוֹרֵעַ לֹא יְלַפִּינּוּ סְמִיכָה בְּהַקְיִישָׁא פִּינּוּ דְעַדְיִין טְמֵא הוּא וְאֵינּוּ יְכוּל לִיפְגֹס לְפָנִים אַע"ג דְחַטָּאֵתוֹ בְּעִי סְמִיכָה וְעַדְיִין טְמֵא הוּא פְּדַתְנֵי שְׂאִין יְכוּל לִיפְגֹס עַד שְׁמֵזִין מַדָּם חַטָּאֵתוֹ וּמַדָּם אֲשַׁמוּ מ"מ אֲשָׁם הוּא עֵיקַר הַכְּשִׁירוֹ וְחַטָּאֵתוֹ אֵינּוּ מְעַכֵּב וְעַדְיִין צ"ע בְּזָה וּכְבָר הָאֲרַכְתִּי בְּזָה בְּמָקוֹם אַחַר בְּדַבְרֵי הַרְמַב"ם ו"ל בְּעֵיכּוּב קַרְבָּנוֹת מְצוֹרֵעַ פִּי יֵשׁ בְּזָה מְקוֹמוֹת הַצ"ע: דָּף לַג ע"ב רַבִּינָא אָמַר לְעַנְנֵן מְלַקּוֹת אֵימַר וּפִי רַש"י ו"ל דְרַבִּינָא אַתִּי לְשִׁנּוּי דְלֵא תִיקְשִׁי מְהֵא דְמְצוֹרֵעַ שְׂרָאָה קְרִי כּו' וְהַקְשׁוּ הַתּוֹס' ו"ל דְאִפְתִּי תִיקְשִׁי הִיכִי אַתִּי עֲשֵׂה וְדַחִי ל"ת וְעֲשֵׂה דְכַתִּיב טְמֵא יְהִיָּה לְרַבּוֹת ט"י וְהִנֵּה לְהַדְּ עֲשֵׂה דְטְמֵא יְהִיָּה י"ל דְלֵא קְאִי אַבִּיָּאָה בְּמַקְצַת פִּינּוּ דְבִיָּאָה בְּמַקְצַת לֹא חָמִיר כ"כ בְּטְמֵא מְמַשׁ וְלִיכָּא גְבִי אֶלָּא לְאוֹ מְנַלְן דְעֲשֵׂה דְטְמֵא יְהִיָּה לְרַבּוֹת ט"י אַתִּי נְמִי לְבִיָּאָה בְּמַקְצַת.

וְעוֹד דְטְמֵא יְהִיָּה גְּבִי פֶרַת פְּתִיב וְע"כ לֹא אֵימַרְבִּי אֶלָּא לְבִיָּאֵת פְּלוֹוּ וְכִינּוּ דְלִיכָּא אֶלָּא ל"ת גְּרִידָא לֹא תִיקְשִׁי נְמִי הָא לֹא הָוֵי בְּעֵידָנָא כּו' דְלַעֲנִין זֶה וְנִדְאִי עֲשֵׂה שְׂיֵשׁ בּוֹ פֶרַת חָמִיר וְכַדְאִיתָא בַּפ' תְּמִיד נִשְׁחַט גְּבִי עֲשֵׂה דְהַשְׁלֵמָה וְעִי תוֹס' ו"ל שָׁם.

וְהָכִי מְשַׁמַּע מְדַבְרֵי הַתּוֹס' ו"ל בְּחֻלִּין בְּרִישׁ פ' אוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ דְכ' בְּפִשְׁטוֹת דְאִין עֲשֵׂה שְׂיֵשׁ בּוֹ פֶרַת דּוֹחָה ל"ת וְעֲשֵׂה ע"ש וְכֵן מִילַת גְּדוּל לֹא דַחִי י"ט דְהָוֵי עֲשֵׂה וּל"ת אַע"ג דִּישׁ בַּהּ פֶרַת אַבְל אֵין לּוֹמַר דְרַבִּינָא לְעַנְנֵן דִּינָא לְחוּד פְּלִיג וּכְרִייתָא דְמְצוֹרֵעַ ס"ל פְּשִׁינּוּיָא דְעוֹלָא הוֹאִיל וְהוֹמַר הוֹמַר דְלַרְבִּינָא דְמַקְיִישׁ לְנִגְיָעָה לְחוּד לֹא שְׁמַעִינּוּ פְּלִל אִיסוּר בִּיָּאָה בְּמַקְצַת גְּבִי מַחוּ"כ פִּינּוּ דְלֵא שְׁמַעֲנוּ גְבִי לֹא בְּנִגְיָעָה דְנִהֵי דְפּוֹסֵל אֵת הַקּוֹדֵשׁ בְּמַגְעוֹ אַבְל לֹא לִיכָּא בְּנִגְיָעָה וְהָאֲרַכְתִּי בְּזָה בַּמ"א בְּדַבְרֵי הַתּוֹסִי"ט בְּפֶרֶק בְּתֵרָא דְנִדְהָ וַא"כ אִיסוּר בִּיָּאָה בְּמַקְצַת ג"כ לִיכָּא גְּבִיָּהּ וְתוֹ לִיכָּא לְמִימַר הוֹאִיל וְהוֹמַר הוֹמַר וְדו"ק: תוֹס' בַּד"ה הִהִיא בְּתֵרוּמָה כ' הַקְשָׁה הַר"ר חַיִּים כּו' וְהַר"י דְאוֹרְלֵינְשׁ לֹא גָרַס כּו' אֶלָּא וְכָל זֶר לֹא יֵאכֵל פִּי קוֹדֵשׁ הֵם וְקִשָּׁה לִי הָא אֲמַרִּינּוּ בְּמַכּוֹת ד' י"ח דְלֵאוֹ זֶה אֵינּוּ אֶלָּא בְּמִזְדֵי דְחִזִּי לְכַהֲנִים אַבְל עוֹלָה דְלֵא חִזִּי לְפַהֲנִים לִיכָּא לְהֵאִי לֹא וְה"נ חֵלֵב הָא לֹא חִזִּי לְפַהֲנִים וְהִיכִי לְקִי מְשׁוּם הֵאִי לֹא וְצ"ע וְעוֹד הָא חֵלֵב מְוִקְדָּשִׁים אִיכָּא מְלַקּוֹת בֵּין בְּזֶר בֵּין בְּכַהֵן פְּמִבְּנְיָר בְּדַבְרֵי הַרְמַב"ם ו"ל בַּפִּי"ג מַה' מְעֲשֵׂה הַקְרָבָנוֹת דְאוֹכֵל אִימּוּרִים בֵּין פֶּהֵן בֵּין יִשְׂרָאֵל לּוֹקְהָ וּמַאי אִירָא מְשׁוּם זְרוּת וְכֵן מְבִנְיָר שָׁם בְּדַבְרֵי דְאֵינּוּ לּוֹקְהָ מְשׁוּם

וְכָל זֶר כּוֹ' אֵלָא אוֹכְלֵי מִבְּשָׂר חֲטָאֵת וְאִשְׁמֵ דְרָאוּי לְאַכִּילַת פְּהוּ וְכ"כ נְמִי בְּהִלְכוֹת סְנֵהֲדָרִין בְּמִנְיָן הִלְאוּנִין וּמִצְאָתִי בְּתוֹס' שְׁבוּעוֹת כ"ד שְׁהִקְשׁוּ פִּן: שְׁם תּוֹס' אֲזַהְרָה לְאוֹכְלֵי בְּשָׂר קוֹדֵשׁ כּוֹ' וְהִקְשׁוּ תִּיפּוּק לִיָּה מְלֵא תּוֹכֵל כּוֹ' וְכֵן הִקְשׁוּ לָמָּה לִי קִרְא בְּטוֹמְאָת הַגּוֹף בְּמַעֲשֵׂר תִּיפּוּק לִיָּה מְלֵא תּוֹכֵל כּוֹ' דְּמִיִּירִי בֵּין בְּטוֹמְאָת הַגּוֹף בֵּין בְּטוֹמְאָת בְּשָׂר וְתִי' דְּאִי לָאו קִרְא בְּטוֹמְאָת הַגּוֹף הָוִי מוֹקְמִינֵן קִרְא דְלֵא תּוֹכֵל כּוֹ' לְטוֹמְאָת הַגּוֹף אֲבָל טוֹמְאָת בְּשָׂר לֵא יִדְעָנָא כּוֹ' וְקִשְׁיָה קִצָּת הָא בְּטוֹמְאָת בְּשָׂר כְּבָר שְׁמַעֲיָנֵן אִיסוּר מְלֵא בִּיעֲרִיתִי כּוֹ' כְּדֵאִיתָא שְׁם בִּיבְמוֹת וּמִהִיכָא תִּיתִי לְאוֹקְמִי בְּטוֹמְאָת הַגּוֹף דְלֵא נְאָמַר בּוֹ אִיסוּר וִי"ל דְּטוֹמְאָת הַגּוֹף חֲמִיר בְּעֵלְמָא דִּישׁ בּוֹ פֶּרֶת בְּקִדְשִׁים: שְׁם גְּמָרָא טְמָא שְׁנַגַּע בְּקוֹדֵשׁ כּוֹ' ר"י אָמַר אִינוּ לּוֹקָה וּמְסַקִּינֵן דְּבָכָל קוֹדֵשׁ לֵא תַגַּע בְּתְרוּמָה כְּתִיב.

וְהֶרְמְבִים ו"ל בַּפ' ח"י מֵה' פֶּה"מ פֶּסֶק כַּר"י דְּאִינוּ לּוֹקָה עַל נְגִיעָה בְּקוֹדֵשׁ וַא"כ צ"ל דְּבִתְרוּמָה כְּתִיב וְלֵא מִצְאָתִי בְּדִבְרֵי מַלְקוֹת גַּם בְּנִגְיַעַת תְּרוּמָה וְיוֹמֵר קִשְׁיָה דְּבִאֲזַהְרַת טְמָא שְׁאֲכַל קוֹדֵשׁ פ' כַּר"ל מְבָכָל קוֹדֵשׁ לֵא תַגַּע וְאִמָּאִי אִינוּ לּוֹקָה עַל הַנְּגִיעָה וְהִלַּח"מ בְּפִי"ט מֵה' סְנֵהֲדָרִין הָעִיר בְּזָה וְתִי' פִּינֵן דְּעֵיקָר קִרְא לְאַכִּילָה אֲתִי לֵא לְקִי אֲנִיגִיעָה ע"ש בְּאוֹרְהוּ וּבְתְרוּמָה ג"כ לִיכָּא מַלְקוֹת בְּנִגְיַעָה וְכ"כ הַתּוֹס' ו"ל בְּמִכּוֹת ד' י"ד ע"ש.

אֲבָל בְּאִידָהּ פְּלוּגְתָא דַּר"י וַר"ל בְּטְמָא שְׁאֲכַל לְפָנֵי זְרִיקָה דְּנִרְאָה מְדִבְרֵי ו"ל שְׁם בְּפֶרֶק הַנְּ"ל דְּפֶסֶק כַּר"י דְּאִינוּ לּוֹקָה צ"ע פִּינֵן דְּמְכָל קוֹדֵשׁ לֵא תַגַּע נְפָקָא וּמִש"כ הִלַּח"מ ו"ל דִּילְפִינֵן מִהִקְשִׁיא דְּאֵל הַמְקַדֵּשׁ לֵא תִבָּא דְּמִיִּירִי בְּדִבְרֵי שְׁיֵשׁ בּוֹ פֶּרֶת וְהִינְיָן לְאַחַר זְרִיקָה לְכַאוּרָה לְשִׁיטַת הֶרְמְבִים ו"ל דְּבִט"י לִיכָּא פֶּרֶת אִם אֲכַל קוֹדֵשׁ ע"כ מִיִּירִי קִרְא בְּלָאו גְרִידָא ג"כ דְּעַד מְלֵאֵת יְמֵי טְהָרָה כְּתִיב וְהָא דִּילְפִינֵן בְּבִרְיִיתָא דְּמִיִּירִי בְּדִבְרֵי שְׁיֵשׁ בּוֹ נְטִילַת נְשָׂמָה הִינְיָן דְּבִנְגִיעָה לְעוֹלָם לִיכָּא נְטִילַת נְשָׂמָה וְיִלְפִינֵן בְּהִקְשִׁיא דְּקוֹדֵשׁ לְמַקְדֵּשׁ דְּמִיִּירִי בְּאַכִּילָה דְּאִיכָּא נְטִילַת נְשָׂמָה קוֹדֵם שְׁטַבֵּל וַא"כ ה"ה דְּמִצִּי מִיִּירִי גַם קוֹדֵם זְרִיקָה אַע"ג דְּלִיכָּא פֶּרֶת וְנ"ל הֶרְמְבִים ו"ל שְׁם הַלְכָה ט"ז אִין חִיבִין פֶּרֶת עַל קוֹדֵשׁ שְׁיֵשׁ לוֹ מִתִּירִין עַד שְׁיֵאכֵל מִמֶּנּוּ אַחַר שְׁקִרְבוּ מִתִּירֵי אֲבָל אִם אֲכַל הַבְּשָׂר קוֹדֵם זְרִיקָה אִינוּ לּוֹקָה מִשּׁוּם טְמָא שְׁאֲכַל אֵת הַקּוֹדֵשׁ עַכ"ל וְלִשְׁוֹנוֹ ו"ל צ"ע דְּלֵא סִיִּים בְּמָאִי דְּפִתַח דְּפִתַח אִינוּ חִיבִין פֶּרֶת כּוֹ' אֲבָל אִם כּוֹ' אִינוּ לּוֹקָה כּוֹ' מַלְקוֹת מָאֵן דְּכַר שְׁמִיָּה וְאִי לָאו דְּמִסְתְּפִינָא הִייתִי אוֹמֵר דְּצ"ל אֲבָל אִם כּוֹ' לּוֹקָה מִשּׁוּם טְמָא שְׁאֲכַל אֵת הַקּוֹדֵשׁ אֲבָל פֶּרֶת אִין בּוֹ וּפֶסֶק כַּר"ל גַּם בְּהָא דְּבִרְיִיתָא מְסִיעָה לִיָּה וּבְטוֹמְאָת בְּשָׂר הוּא דְּכַתֵּב שְׁם דְּאִינוּ לּוֹקָה אֵלָא אַחַר זְרִיקָה וּכְרָבָא לְקַמֵּן דְּאָמַר בְּטוֹמְאָת בְּשָׂר הַכֹּל מוֹדִים דְּפִטוּר וּד' הַכ"מ ו"ל מְשׁוֹלְלֵי הַבְּנָה וְכַמְשַׁל"מ הַמְשַׁנֵּל"מ ו"ל שְׁם וְכֵן מִש"כ שְׁם בְּהַלְכָה י"ב בַּד"ה וְאִינוּ לּוֹקָה כּוֹ' פְּלוּגְתָא דַּר"י וַר"ל כּוֹ' סוֹתֵר ד' עֲצָמוֹ שְׁכ' שְׁם דְּקִי"ל כְּרָבָא דְּבְטוֹמְאָת בְּשָׂר כ"ע מוֹדִים דְּאִינוּ לּוֹקָה וּקִצָּת סִיוַע לְדִבְרֵי דְּבִפִּי"ט מֵה' סְנֵהֲדָרִין בְּמִנְיָן הִלְאוּנִין שְׁיֵשׁ בְּהוֹן פֶּרֶת שְׁלוֹקִין עֲלֵיהֶם כ' הַטְּמָא שְׁאֲכַל בְּשָׂר קוֹדֵשׁ וְלֵא הַתְּנָה שְׁיֵהִיָּה דְּוּוֹקָא אַחַר זְרִיקָה וּבְמִנְיָן הִלְאוּנִין גְּרִידָא גַבִּי זֶר שְׁאֲכַל קִדְשֵׁי קִדְשִׁים כ' דְּוּוֹקָא לְאַחַר זְרִיקַת דְּמִים מְשַׁמַּע קִצָּת דְּבְטְמָא לּוֹקָה אֲפִילוּ קוֹדֵם זְרִיקָה אֵלָא דְּאִין זֶה מְוַכְרַח דְּבָלָאוּ נ"ג כְּתִב ג"כ סֵתֵם הָאוֹכֵל בְּשָׂר קוֹדֵשׁ שְׁנַטְמָא וְאִינוּ לּוֹקָה אֵלָא לְאַחַר זְרִיקָה וְעִי' בַּד' הִלַּח"מ ו"ל שְׁם שְׁהֵם ג"כ אִינֵם מְסוֹדְרִים קִצָּת.

וּלְעֵנָן קִוְשֵׁית הַתּוֹסֵ' ו"ל בַּד"ה תַּנְיָא פְּנוּמִיָּה כּו' עֵי' ת"כ דְּאִיתָא הֵתָם לַהֲדָּ דְרִשָּׁא
דְּבְרֵיִתָּא דְּמִקְיֵשׁ קוּדְשׁ לְמִקְדֵּשׁ וְאִפ"ה דְּרִישׁ הֵתָם בְּכָל קוּדְשׁ לְרַבּוּת אֵת הַתְּרוּמָה דְּיֵישׁ
בָּה נְמִי נְטִילַת נְשָׁמָה שְׁהִיא בְּמִיתָה וְהֵינְנוּ הָדָּ בְּרֵיִתָּא דַּפ' הָעֶרְל וּמוֹקֵי לְעִיקָר קָרָא
בְּקוּדְשׁ וּמְרִיבּוּיָא דְּבְכָל מְרַבֵּי תְרוּמָה וְעֵינִי' בַּמִּשְׁנָה לַמ"ו ו"ל בְּפִי"ב מֵהֲלָכוּ' טוּמְאַת צְרַעַת
שְׁהָאֲרִיף בְּזָה: דָּף לַד גְּמָרָא אָמַר אַבְיֵי מַחְלֻקְתָּ בְּטוּמְאַת הַגּוּף אָבָל בְּטוּמְאַת בְּשָׂר ד"ה
לוֹקָה גַּם קוּדָם זְרִיקָה כְּמוֹ עֲצִים וּלְבוּנָה דְּלוֹקָה אַע"ג דְּלָאוּ בְּנֵי אַכִּילָה נִינְהוּ וְרַבָּא אָמַר
מַחְלֻקְתָּ כּו' אָבָל בְּטוּמְאַת בְּשָׂר ד"ה אֵינוּ לוֹקָה מִשּׁוּם דְּאֵינוּ לוֹקָה עַל טוּמְאַת בְּשָׂר אֲלֵא
הֵיכָא דְּבַטּוּמָה"ג בְּכַרְתָּ וְקָרִינוּ בֵּיהּ וְטוּמְאַתּוֹ עָלָיו אָבָל קוּדָם זְרִיקָה דְּלִיפָּא פְּרַת בַּטּוּמָה"ג
אֵינוּ לוֹקָה עַל טוּמְאַת בְּשָׂר וְהָא דְּלוֹקָה עַל עֲצִים וּלְבוּנָה הֵינְנוּ אַחַר שְׁנַתְּקֵדְשׁוּ בְּכָלֵי
דְּקָרִינוּ בִּי נְמִי וְטוּמְאַתּוֹ עָלָיו כּו' וְהֶרְמַב"ם ו"ל בַּפ' ח"י מַה' פַּה"מ ק פֶּסֶק פְּרַבָּא דְּאֵינוּ
לוֹקָה קוּדָם זְרִיקָה בְּטוּמְאַת בְּשָׂר כ"א לְאַחַר זְרִיקָה וְכ' עוֹד שָׁם וְה"ה לְשָׂאֵר הַקְּרַבְנוֹת
שָׁאֵם אָבָל מְלַבְּנוֹת הַמְּנַחָה אַחַר שְׁנַתְּקֵדְשָׁה בְּפִלֵי לוֹקָה וְהֵינְנוּ פְּרַבָּא דְּשִׁמְעֵתִין דְּהָא
דְּאִתְרַבֵּי עֲצִים וּלְבוּנָה הֵינְנוּ דְּוּוּקָא לְאַחַר קִידּוּשׁ פְּלֵי דְּהוּי פְּקַרְבוּ מִתִּירֵי וְאִיכָּא נְמִי
פְּרַת בְּטוּמְאַת הַגּוּף וְקָרִינוּ בִּי וְטוּמְאַתּוֹ עָלָיו כּו' וְיֵישׁ לְהַקְשׁוֹת לְפִי מִש"כ הֶרְמַב"ם ו"ל
שָׁם בְּסוּף הַפְּרָק דְּלִיכָּא חֵיבָא דְּטוּמְאַת הַגּוּף פְּלַל בְּעֲצִים וּלְבוּנָה וְא"כ אֲשַׁפְּחוּ מְלַקּוֹת
בְּטוּמְאַת עֲצָמָן אַע"ג דְּלָא קָרִינוּ בֵּיהּ וְטוּמְאַתּוֹ עָלָיו וְא"כ הַדָּק"ל מְנַלְן דְּלָא לְקֵי אֲלֵא
לְאַחַר קִידּוּשׁ פְּלֵי וְלֵאחַר זְרִיקָה פִּינוּ דְּלָא קָרִינוּ פְּלַל וְטוּמְאַתּוֹ עָלָיו בְּעֲצִים וּלְבוּנָה וְאִפ"ה
בְּטוּמְאַת עֲצָמָן לוֹקָה מְרִיבּוּיָא דְּוַהֲבָשָׂר וְא"כ אֲפִילוּ קוּדָם קִידּוּשׁ פְּלֵי וְקוּדָם זְרִיקָה לִיְלֵקֵי
וְנִהֵי דִי"ל דְּעֲצִים וּלְבוּנָה קוּדָם קִידּוּשׁ פְּלֵי אֵינוּ לוֹקָה מִשּׁוּם דְּלָא הוּי אֲלֵא קְדוּשַׁת דְּמִים
כְּמִבּוֹאֵר בְּדְבָרָיו ו"ל בַּפ"ו מַה' אִיסּוּרֵי מִזְבֵּחַ דְּיֵישׁ לְהֵם פְּדִיוֹן קוּדָם שְׁנַתְּקֵדְשׁוּ בְּכָלֵי אָבָל
קוּדָם זְרִיקָה אִמָּאֵי אֵינוּ לוֹקָה כְּמוֹ לְבוּנָה לְאַחַר קִידּוּשׁ פְּלֵי דְּלָא קָרִינוּ בֵּיהּ וְטוּמְאַתּוֹ עָלָיו
בַּטּוּמָה"ג וְאִפ"ה לוֹקָה בְּטוּמְאַת עֲצָמָן וְלִקְמָן סוּף פ' ב"ש גְּבִי פְּלוּגְתָּא דְּר"ש וְרַבֵּן בְּדָבָר
שָׂאִין דְּרַכּוּ לְאַכּוֹל אִיכָּא תְּרֵי לִישְׁנָא בְּפְלוּגְתָּא דְּאִמּוּרָאֵי בְּמָאֵי פְּלִיגֵי רַבֵּן וְר"ש לְחַד
לִישְׁנָא אִיכָּא מ"ד דְּלָא פְּלִיגֵי אֲלֵא בְּטוּמְאַת עֲצָמָן בְּהָא מְחִיבֵי רַבֵּן מְרִיבּוּיָא דְּוַהֲבָשָׂר
אָבָל בְּטוּמְאַת הַגּוּף ד"ה אֵינוּ לוֹקָה עַל דְּבָר שָׂאִין דְּרַכּוּ לְאַכּוֹל וְאִיכָּא מ"ד כְּמַחְלֻקְתָּ בְּזוּ
כְּדָּ מַחְלֻקְתָּ בְּזוּ דְּקָרִינוּ בֵּיהּ וְהַבְּשָׂר כּו' קָרִינוּ בֵּיהּ וְטוּמְאַתּוֹ כּו' וְלֵאֲיָדָּהּ לִישְׁנָא לְחַד מ"ד
לֵא פְּלִיגֵי אֲלֵא בְּטוּמְאַת הַגּוּף בְּהָא קָאֲמַר ר"ש דְּלִיכָּא חֵיבָא אָבָל בְּטוּמְאַת בְּשָׂר ד"ה
לוֹקָה מִזְוֵהֲבָשָׂר וְחַד אָמַר כְּמַחְלֻקְתָּ כּו' וְר"ש פּוֹטֵר גַּם בְּטוּמְאַת בְּשָׂר פִּינוּ דְּלָא קָרִינוּ
בֵּיהּ וְטוּמְאַתּוֹ כּו' וְכ' הַתּוֹסֵ' ו"ל בְּסוּף פ' הַנָּ"ל דְּיֵישׁ לִישְׁבֵּי סוּגְיָא דְּשִׁמְעֵתִין לְכָל הֵנִי
לִישְׁנָא וְלִדִּידֵי צ"ע דְּלַפְסָקוּ שָׁל הֶרְמַב"ם ו"ל דְּבַעֲצִים וּלְבוּנָה אֵינוּ לוֹקָה אֲלֵא בְּטוּמְאַת
עֲצָמָן אָבָל לֵא בְּטוּמְאַת הַגּוּף א"כ מָאֵי קָאֲמַר רַבָּא דְּבְטוּמְאַת בְּשָׂר לַכ"ע אֵינוּ לוֹקָה דְּלָא
קָרִינָא בֵּיהּ וְטוּמְאַתּוֹ עָלָיו וְכֵן יִקְשָׁה לְחַד לִישְׁנָא דְּלִקְמָן דְּמַחְלֻקְתָּ בְּטוּמְאַת בְּשָׂר כּו' אָבָל
בַּטּוּמָה"ג ד"ה אֵינוּ לוֹקָה וְהִיא נִרְאָה דְּאַבְיֵי ס"ל כְּהָדָּה לִישְׁנָא וּמִש"ה אָמַר דְּקוּדָם זְרִיקָה
ג"כ לוֹקָה לַכ"ע בְּטוּמְאַת בְּשָׂר וְרַבָּא אָמַר לְקָמָן כְּמַחְלֻקְתָּ בְּזוּ כְּדָּ מַחְלֻקְתָּ בְּזוּ וְלֵא
מִיִּחְיֵיב בְּטוּמְאַת בְּשָׂר אֲלֵא הֵיכָא דְּמִיִּחְיֵיב מִשּׁוּם טוּה"ג וְלִקְמָן פ' ב"ש יִתְבָּאֵר יוֹתֵר דַּעַת
הֶרְמַב"ם ו"ל וּמָאֵי דְּקָשְׂיָא לִי לְפִי שִׁיטְתוֹ דַּס"ל דְּחֻקֵּיבַת הַקּוּדְשׁ לָאו דְּאוֹרֵיִתָּא הִיא הֵיכֵי
אֲשַׁפְּחוּ טוּמְאַת עֲצָמָן בְּעֲצִים וּלְבוּנָה לְמִילְקֵי עֲלָה וְכֵן מַה שְׁנִרְאָה מְדְבָרָיו ו"ל בְּפִי
הַמְּשָׁנָה שָׁם בְּסוּף פ' ב"ש דְּעֲצִים דְּתַנּוּ הֵתָם לָאו לְעֵנָן אַכִּילָה קָאֲמַר אֲלֵא לְעֵנָן הַקְּרַבָּה

בְּטוֹמָאָה ע"ש וכ"ז יתבאר שם בס"ד: שם גמרא אסברא לך באיברי בהמה טמאה כ"ע לא פליגי ופי' רש"י דהוי בעשה והכי משמע פשטא דשמעתא.

אבל הרמב"ם ו"ל פסק דלוקה על הקרבת בהמה טמאה כמו שלוקה על אכילתה וכ' שם הכ"מ ו"ל משום דילפינן בק"ו מבע"מ ע"ש ובלח"מ ולדידי קשה א"כ ילקה נמי על הקדישו כמו בע"מ ואי לא ילפינן הקדישו בק"ו משום דליכא עשה בהקדישו ואין מזהירין מה"ד א"כ איסור טמאה קיל מבע"מ והיכי ילפינן מלקות להקרבתו ועוד דמנ"ל להרמב"ם ו"ל הא פינו דלא איתמר הכי בשמעתין והיה נראה דהוא ו"ל מפרש תיובתא דר' ירמיה מאותה תאכלו כו' לר' יוחנן הוא דקמותיב דאמר דאינו לוקה משום דהוי לאו הבא מפלל עשה הא גבי אכילה פתיב נמי אותה תאכלו והוי לאו הבא מפלל עשה ואפ"ה גלי רחמנא דלוקה על אכילת טמאה ה"נ בהקרבתה פיון דנאסרה בלאו הבא מפלל עשה איכא נמי מלקות גבה דאכילתה והקרבתה חד דינא להו ומסיק דכ"ע לא פליגי בהא דלוקה דלא ניתא ליה כשיטת רש"י ו"ל דא"כ למה מותיב ר' ירמיה מברייתא דאותה תאכלו דלאו הבא מפלל עשה הוא הא מילתא דפשיטא היא בכמה דוכתי דלא הוי אלא עשה ובחולין פ' אותו ואת בנו תנו בהדיא דאין לוקין על חולין שנשחטו בעזרה ועוד כמה דוכתי והיכי אמרינן אליבא דר"ל דלאו הבא מפלל עשה לוקין עליו אבל לפי הנ"ל ניתא דהכא דנוקא קאמר ר"ל דלאו הבא מפלל עשה לוקין כמו אכילה דנאמר האיסור בלאו מפלל עשה ואפ"ה לוקה עליו ה"נ בהקרבה ור"י ס"ל דאין זה אלא עשה.

ולכהי פריה עליו ר' ירמיה מעשה דאותה תאכלו דנאמרה ג"כ בלאו הבא מפלל עשה ואפ"ה לקי עליו משום דגלי רחמנא בשפן וארנבת דאיכא לאו ממילא איגלי מילתא דהאי לאו הבא מפלל עשה ג"כ למלקות נאמר וה"נ לוקה על הקרבת טמאה אע"ג דנאמר בלאו הבא מפלל עשה ועי' משנל"מ ו"ל שם בפ"ב מה' מאכ"א שכ' בן בשם הרמב"ם ו"ל בספר המצות ודלא כסברת הה"מ ו"ל ע"ש פן נראה נכון מאוד בדברי הרמב"ם ו"ל.

אבל במכות ד' י"ח איכא נמי מימרא פי האי דבעי רב למימר דכהן שאכל חטאת ואשם לפני זריקה לוקה מקרא ואכלו אותם אשר נופר בהם לאחר פפירה אין לפני פפירה לא לאו הבא מפלל עשה לאו הוא ופריה רבא התם עלה ג"כ מהאי ברייתא דאותה תאכלו דשמעינן מינה דלא הוי אלא עשה וכפירש"י ו"ל כאן וצ"ע: שם גמרא שהוא למצנה פירש"י ו"ל בהמה מצנה להקריבו חיה רשות ולא משמע הכי לשון הת"כ יכול לא יביא ואם הביא פשר משמע דלכתחילה לא יביא מן החיה ועוד דקרא בגדבה איירי ולדור לכתחילה אין כאן מצנה בשניהם ואם נדר צריה להביאן והיכי שייך בזה מצנה ורשות והיה נראה דלמצנה היינו כפשטי' דלכתחילה לא יביא מן החי' אלא בדיעבד ואם הביא פשר להקריב וכדוגמא דתלמיד שאמר לו רבו הביא לי חטים והביא לו חטים ושעורים אע"ג דלא בא הצווי על שעורים ועשה בזה שלא פהוגן שהביא מה שלא נצטוה מ"מ יקבל הרב מידו אם פבר הביא דחטים ושעורים קרובים במינם הם ולא נתפוני לעבור על ד' רבו אלא להוסיף וה"נ אמרה תורה להביא מן הבהמה ופי' בקר וצאן לכתחילה לא יביא מן החי' דלא נצטוה על זה דלא נאמר לו אלא להביא מן הבהמה וימן הצאן אבל אם הביא מן החיה ג"כ פשר הוא והחי' בכלל בהמה והוי כמו שהביא שעורים וחטים

דלא חשיב עובר על ד' רבו להכי שינה הכתוב בקר וצאן לאזהורי שלא יביא אלא בהמה
אבל חי' הוי פְּעוּבָר על דברי רבו ואינו מקנבל כלל ולפ"ז יש לומר דאין אנו צריכין
למש"כ רש"י ו"ל בד"ה ההוא למצנה דטמאה לא דכ' ממשיקה ישראל כו' ע"ש.

אלא מהא גופא דאפילו ר"ל לא אמר דאם הביא פֶּשֶׁר אלא בחי' דהוי פחטים וישעורים
דחיה טהורה בכלל בהמה טהורה אבל טמאה ונדאי הוי פמעיביר על דבריו אפילו לר"ל
כמו אם אמר לו הבא לי חטים והביא לו חטים וקטניות דאין זה מוסיף אלא מעביר פִּינּוּן
דלאו ממין שאמר לו רבו לגמרי ודו"ק: ע"ב שם תוס' בד"ה פסול מהו שיעשה שירים
כו' כו'.

והר"ר אפרים מפרש כו' וקמיעי ליה אם זרק פסול מהו שיעשה שירים להיות נשפכין
ליסוד לכתחילה או לא כו' וישפף לאמה והקשו מהא דריש מעילה דאמרינן התם חטאת
פסולה אין דמה טעון פיבוס הא קמ"ל דאע"ג דקנבל פסול וזרק לאו פלום הוא מאי
טעמא דשירים ניגהו ופריף והא בעי מיניה ר"ל מר"י פסול כו' ומאי קשיא כו' וא"כ
ממ"נ אין דמה טעון פיבוס ול"נ דלק"מ דאי שירים הוי אם פן הוי פשאר דמים פשרים
שהשירים נשפכין ליסוד אבל שירים דקאמר התם דאין טעון פיבוס היינו שירים פסולין
פי' דבריהם שפאו לישוב פירכת הש"ס דפריף והא בעי מיניה ר"ל כו' מהו שיעשה
שירים לכתחילה וא"כ אמאי אין דמה טעון פיבוס פִּינּוּן דנשפף לכתחילה ליסוד הוי
פדמים פשרים ולא הבנתי דבריהם דהא בהדיא תנו לקמן דמן השירים אפילו פשרים
אין טעון פיבוס דאשר ינה פתיב פרט לזה שפבר הונה והכי נמי איתא התם בריש מעילה.

ועוד דאמתניתין דמעילה הוא דקאמר הש"ס הכי דאפילו זרק יש בו מעילה משום
דשירים הוא ומאי פריף מהא דבעי ר"ל דאפי' אי נשפף לכתחילה ליסוד מ"מ לא הנה
בו היתר לפהגים ולא זכיתי להבין דבריהם ו"ל: שם תוס' בד"ה וליהוי דחוי כו' אלא
פריף אנתן לכלי חול כו' וק"ק דא"כ אמאי לא קאמר הש"ס האי צריכותא לעיל דבכלי
חול ה"א דהוי דחוי וקמ"ל דלא הוי דחוי פתנן המצרי או משום דבידו הוא ויש לדקדק
עוד בצריכותא דלעיל כל הני למה לי פִּינּוּן דתנו נשפף על הרצפה ואספו פֶּשֶׁר כש"כ כל
הני והנה נראה דלא פריף וליהוי דחוי אלא אנשפף מן הכלי אל הרצפה פִּינּוּן דפסק מפח
אדם בעי למימר דהוי דחוי אבל תלתא בבי קמייטא נתן לפסול ולשמאל ולכלי חול כל
שהוא ביז האדם פשיטא ליה דלא הוי דחוי אלא מעשה אצטבא בעלמא פִּינּוּן דעומד הוא
לתמן ורב אשי חידש דאפילו נשפף על הרצפה ג"כ חשיב בידו.

וע"ז מיייתי סייעתא מדם התערובות דמכשיר ר' יהודה לזריקה ויש לדקדק בשמעתין
למאי דקאמר רבא הא מני חנן המצרי היא כו' הא לכולהו תנאי דאית להו דחוינן נשפף
מן הכלי על הרצפה פסול א"כ הני תנאי מאי עבדי בהאי קרא דנלקח מדם הפך דם מהפך
יקבלנו דנשפף על הרצפה פסול הא אפילו נשפף מן הכלי על הרצפה פסול דהוי דחוי
וי"ל דאיצטריוף קרא שיקבל מהפך עצמו ואי לאו קרא ה"א דסגי בקבלה מן הרצפה
כמו מצנאר בהמה וליכא בזה דחוי פִּינּוּן דלא נתקבל עדיין תדע דאפילו נשפף מן הצנאר
לכלי שרת ג"כ פסול פִּינּוּן דלא הוי הקבלה ע"י פהן מן הפך עצמו ודו"ק: שם רש"י
בד"ה פל שבידו כו'.

אָבֵל הֵיחֵדָּה דְּמִשְׁתַּלַּח אֵין בְּיָדוֹ מִי יִימַר דִּינְהֵבִי לִיה אַחֲרֵינִי וְקִשָּׁה קִצַּת אֲטוּ אַם יֵשׁ לֹו שְׁעִירִים מוֹכְנִים לָא הָוִי דִּיחֻוּי אֱלָא דְבִלְאָה לָא חֲשִׁיב זֵה בְּיָדוֹ לְתַמְנָן דְּדוֹנְקָא בְּנִשְׁפָּהּ הָדָם דְּבִיָּדוֹ לְקַבְּלוֹ לְכ"ש לָא מְיַחֲשֵׁב דִּיחֻוּי פִּינּוֹ דְּעוֹמֵד לְחִזּוֹר לְכָלִי שְׁהֵיָה בּוֹ אוּ אֲפִילוּ לְכָלִי אַחֲרָא פִּינּוֹ דְּבִיָּדוֹ לְתַמְנָן פְּבַתְחִילָה אָבֵל דִּיחֻוּי דָּם שְׁעִיר אַע"ג דְּבִיָּדוֹ לְזוּוּג לֹו שְׁעִיר מ"מ עֲתָה שָׁם פְּסוּל עַל הָדָם פִּינּוֹ דְּמַת הַמִּשְׁתַּלַּח אָבֵל דָּם שְׁנִשְׁפָּה אֵין שָׁם פְּסוּל עָלִיו וְהָוִי פְּמַעֲשָׂה אִינְצִטָּבָא בְּעֵלְמָא וּלפ"ז אֵין צָרִיף לְכָל הָנִי חִילּוּקֵי שְׂכ' הַתּוֹס' ז"ל בְּד"ה פֶּל שְׁבִיָּדוֹ דְּעַנְפִּיו מְרַבִּים מְעָלִיו שָׁם פְּסוּל עָלִיו וְלָא מְהַנִּי מַה שְׁבִיָּדוֹ לְתַמְנָן וְכֵן הַמִּיר דָּתוֹ דְּנַפְסָל הַקְּרָבָן וְנִדְחָה אֵין חֲזַרְתּוֹ אַח"כ מְבַטְלַת הַדִּיחֻוּי וְצ"ע בְּזֵה: דָּף לַה גְּמָרָא אָמַר לְהֵם ר"י לְדַבְרֵיכֶם לְמַה פּוֹקֵקִין כּו' מְכָאן קִשָּׁה לִי לְאַבְיֵי דְאָמַר בְּפִרְק הַתַּעֲרוּבוֹת דְּהָא דְאָמַר ר"י מִיָּן בְּמִינוֹ לָא בְּטָיִל הוּא דְרַבִּיָּה וְלִיָּה לָא ס"ל א"כ מְאִי קְאָמַר לְדַבְרֵיכֶם כּו' לְדַבְרֵיו נְמִי תִיקְשִׁי פִינּוֹ דְאִיָּהוּ גּוֹפִיָּה ס"ל דָּם מְבַטְלַת דָּם תִּיקְשִׁי וְהֵלָא דָּם הַתַּמְצִית מְעוֹרְבָא בּוֹ וְעִי' תּוֹס' בְּד"ה אֵין דָּם כּו' אֵי נְמִי סָבַר לַה כּו' דְאָמַר אַם נִתְעַרְבָא בְּדָם הַתַּמְצִית פֶּשֶׁר וְלִשְׁיטַת רִשְׁי' ז"ל שָׁם בְּדָף ע"ח בְּפִלּוּגְתָא דְרַב זְבִיד וּר"פ פְּשִׁיטָא דְלר' יְהוּדָה פֶּשֶׁר דְּהָא לִיכָא גְזִירָה דְשָׁמָא יִרְבָּה דָּם הַתַּמְצִית פִּינּוֹ דְס"ל אֵין דָּם מְבַטְלַת דָּם וְלִשְׁיטַתָּם שָׁם לר"פ ג"כ פְּשִׁיטָא דְלר"י פֶּשֶׁר נִתְעַרְבָא בְּדָם הַתַּמְצִית כַּמֶּש"כ שָׁם וְלָא מְסַפְקָא לְהוּ אֱלָא לְרַב זְבִיד לְשִׁיטַתָּם שָׁם וְדו"ק: וְרֵאִיתִי בְּתוֹס' פְּסָחִים דָּף ס"ה שְׂכ' דְּהָא דְקָאָמְרִי לְהוּ חֲכָמִים לר"י שָׁמָא לָא נִתְקַבַּל בְּכָלִי הֵינּוּ דְאָסוּר לְזַרְוֹק דָּם הָרְאוּי לְהַתְקַבַּל וְנַפְסָל אָבֵל לָא מְשׁוּם חֲשִׁישָׁא שָׁמָא יִרְבָּה עַל שְׁנִתְקַבַּל וַיִּבְטְלוּ מְשׁוּם דְּעוֹלִין אֵין מְבַטְלִין זַא"ז וְהָא דְפָרִיף הַש"ס וְהֵלָא דָּם הַתַּמְצִית [כּו' לָאו מְשׁוּם אִיסוּר זְרִיקָה פְּרִיף דְּדָם הַתַּמְצִית] מְיָא בְּעֵלְמָא וְלִיכָא אִיסוּר לְזַרְקוֹ עַל הַמְזַבַּח אֱלָא פְּרִיף מְשׁוּם בְּיָטוּל עֵינּוֹ שָׁם וּמֶש"כ דְּדָם שְׁנִשְׁפָּה הָוִי בְּכָלִי עוֹלִין פְּכַר תְּמָה הַמְהַרְשָׁא ז"ל ע"ז שָׁם פִּינּוֹ דְּנַפְסָל לָאו בְּכָלִי עוֹלִין הוּא וּמֶש"כ דְּבָדָם הַתַּמְצִית לִיכָא אִיסוּרָא לְהַעֲלוֹתוֹ לְמַזְבַּח ג"כ צ"ע דְּלַקְמָן בְּפ' הַתַּעֲרוּבוֹת מְבִנְיָא דְדָם הַפְּסוּלִין וְדָם הַתַּמְצִית אָסוּר לְזַרְוֹק עַל הַמְזַבַּח.

וְאוּלַי פְּנוּנְתָם ז"ל לְסָבְרָא זֹו שְׂכ' לְקַמְן ד' ע"ח דְאֲפִילוּ רַבְּנָן דְלִית לְהוּ רוּאִין בְּדָם פְּסוּלִין מוֹדוֹ דְאָמְרִינָן רוּאִין ע"ש וְכֵן צָרִיף לְפָרֶשׁ ד' הַתּוֹס' ז"ל שְׂכ' אֵי נְמִי סָבַר לַה כּו' דְמְאִי אֵי נְמִי שְׂכ' דְּהָא ע"כ צ"ל תְּרַוּוּיָהוּ דְאָמְרִינָן רוּאִין וְאֵין גּוֹזְרִין גְזִירָה בְּמַקְדָּשׁ כּו' אָבֵל לְפִי הַנְּ"ל נִיחָא דְכ' אֵי נְמִי סָבַר לַה כּו' אֵין רוּאִין כ"ע מוֹדוֹ דְאָמְרִינָן בְּפְסוּלִין אָבֵל בִּירוּשְׁלַמִי סוּף תְּמִיד נִשְׁחַט מְבִנְיָא דְהָנִי תְרַתִּי פִּירְכָא מְדָם הַתַּמְצִית וּמְדָם שְׁנִתְקַבַּל בְּכָלִי חַד מְיָלְתָא הוּא שָׁמָא רַבָּה עַל הָדָם הַפֶּשֶׁר וּמְבַטְלוֹ וּמְשַׁנֵּי לְתַרְנוּוּיָהוּ ר"י לְטַעֲמִיָּה דְאָמַר אֵין דָּם מְבַטְלַת דָּם ע"ש: שָׁם מְשַׁנָּה לְאַכּוֹל פְּחָצִי זִית וְלְהַקְטִיר פְּחָצִי זִית פֶּשֶׁר אַע"ג דְּתַנִּי לַה לְעֵיל פ"ב הָדָר וְתַנִּי לַה הָכָא לְאַשְׁמַעֲיָנָן דְאֲפִילוּ ר"א דְפּוֹסֵל מְאָכִילָה לְהַקְטִירָה אוּ אִיפְכָא מוֹדָה הָכָא דְכָשֶׁר וְעִי' תּוֹסִי"ט ז"ל מֶש"כ בְּזֵה: שָׁם בְּמִשְׁנֵה הַשּׁוֹחֵט אֵת הַמּוֹקֵדֶשִׁין לְאַכּוֹל כּו' בַּחוּץ לָא פִּיגְלָא עִי' תּוֹס' ע"ב בְּד"ה הַשּׁוֹחֵט כּו' וְהַרְמַב"ם ז"ל בְּפִי' הַמִּשְׁנָה כ' דְתַנָּא לִישְׁנָא קְלִילָא נְקִט בַּחוּץ לָא פְּסוּל וְחוּץ לְזַמְנָו לָא פִּיגְלָא וְכ"כ הַרְע"ב ז"ל: שָׁם רִשְׁי' בְּד"ה לָא פִּיגְלָא אֵת הַזְּבַח דְלָאו גּוֹפָא דְזִיבְחָא הוּא וּבְחֻלְבָא וּבִיצִים כ' דְלָאו זִיבְחָא הוּא וְכַוְנָתוֹ דְשְׁלִיל דִּין זְבַח לֹו וְנֶאֱכַל לְיוֹם וְלִילָה אֱלָא דְמ"מ לָאו גּוֹפִיָּה דְזִיבְחָא הוּא ע"כ אֵין הַזְּבַח מְתַפְגַּל ע"י אָבֵל עִם הַזְּבַח נִפְגַּל גַּם הוּא אָבֵל חֻלְבָא וּבִיצִים אֵין לְהֵם דִּין זְבַח פְּלָל אֱלָא אִיסוּר מְעִילָה בְּעֵלְמָא וְלָא שְׁיִיכָא בְּהוּ פִּיגּוּל פְּלָל וְאִיכָא בְּמַתְנִיתִין תְּלָתָא גּוֹנְוִי

דברים שאין ראויין לאכילה כמו העור והרוטב וכו' דאין מתפגלין פלל אפילו ע"י הגזבח משום דאין ראויין לאכילה ולית בהו אלא איסורא בעלמא והמשנל"מ ז"ל בפ' י"ח מה' פסהמ"ק נסתפק אי איכא מלקות בהני ולדידי פשיטא לי דלית בהו מלקות פינון דאין ראויין לאכילה פי היכי דלית בהו לאו דנבילה ושליל ושליא אע"ג דראוי לאכילה הוא מ"מ אין מפגל הגזבח אם חישוב עליו דלאו גופיה דזיבחה הוא אבל מתפגל עם הגזבח פינון דכל דין זבח עליו וחלב וביצים ג"כ ראויין לאכילה ואפ"ה אין מתפגלין אפילו עם הגזבח דלאו זיבחה הוא פלל ובחלב וביצים ודברים שאין ראויין לאכילה לית בהו ג"כ איסור נותר וטמא אבל שליל דנאכל ליום ולילה יש בו גם נותר וטמא דשם זבח עליו ושליא יתבאר לקמן בשמעתינן מה דינו ויש עוד מין אחד דאינו מביא לידי פיגול כגון אם חישוב לאכול בשר פרים הנשרפין בחוץ או חוץ לזמנו דלא הוי מחשבה ג"כ דלאו אכילת אדם ולא אכילת מזבח הם אבל אם נתפגלו ע"י האימורים אמר ר"א בגמרא דחל איסור פיגול גם על הבשר ובגמרא יתבאר יותר בזה: שם גמרא אמר ר"א פיגל בגזבח נתפגל שליל כו' פיגל באלל נתפגל מנראה כו' פיגל באימורים נתפגלו פרים כו' לכאורה נראה דכל הני תלתא בחדא שיימא אלא דשליל ובשר פרים הנשרפים שפיר איכא לומר דנהי דאין הגזבח מתפגל ע"י שליל משום דלאו גופא דזיבחה הוא ובשר פרים משום דלא מיקרי אכילה אבל פינון דראויין לאכילה מתפגלין עם הגזבח אבל מנראה פינון דלא חזי לאכילה אפי' עם הגזבח לא יתפגל ועוד מאי קאמר פיגל באלל נתפגלה מנראה הא אלל גופא חנון במתניתין דאין חשיב לפגל [ומדברי התוס' ז"ל בד"ה פיגל באלל כו' נראה דאלל דהכא היינו בשר שפלטתו ספין ואלל דמתניתין הוא מרטקא] ועוד אמאי לא קאמר פיגל בגזבח נתפגלה מנראה ומאי איקריא דנקט אלל ומה מאוד נכונים ד' הק' ר"א ז"ל שכ' בהגהות דה"ג פיגל באלל ומנראה לא נתפגל אלל ומנראה והיינו במתניתין אלא דק"ק מאי קמ"ל ר"א בהא הא חנון הקא במתניתין וי"ל דאתי לאשמעינן דשליל אינו דומה לאלל ומנראה ורש"י ז"ל בד"ה לא נתפגל הגזבח כתב דר"א סבר דשליל גופא דזיבחה הוא אלא דהני דבר שאין זרכו לאכול ואין מחשבתו מפגלת הגזבח ע"ש וזה דלא כמש"כ במתניתין דאע"ג דלאו גופא דזיבחה הוא מתפגל עם הגזבח פינון דדין זבח עליו אלא נראה לי דאי לאו גופא דזיבחה הוא אינו מתפגל עם הגזבח ג"כ וא"כ קשה מי הכריחו לפרש במתניתין דלא כר"א ומתניתין דיקא כנומיה דר"א פדמסיק בשמעתינן וראיתי למי שכ' דהא דדייקינן במתניתין דיש פיגול בשליל היינו דהשליל עצמו נתפגל ולא הגזבח ולי לא נראה פן דאם הגזבח אינו מפוגל כש"כ דהשליל אינו מפוגל ובפ"ה המשנה להרמב"ם ז"ל כתב ג"כ גבי שליל ושליא דהא דלא פיגל הוא משום דמאוסים הם והרע"ב ז"ל כתב דלאו גופא דזיבחה הם והרמב"ם ז"ל בחיבורו פ' י"ד כתב ג"כ מפני שאין ראויין לאכילה וא"כ הא דשליל ושליא מתפגלים עם הגזבח לאו חד טעמא הוא עם בשר פרים ואיכא למימר אע"ג דשליל ושליא מתפגלים עם הגזבח היינו משום דמ"מ איכא אינשי דאכלי להו אבל בשר פרים לא חזי לאכילה פלל וכן נראה דעת הרמב"ם ז"ל שלא כתב להא דר"א אלא בשליל ושליא בפ"ח שם אבל בשר פרים כתב שם בהדיא דאינו חייב עליהם משום פיגול אלא דיש לזקוק דבשמעתינן משמע דהא דבאכילת פרים ליכא פיגול היינו משום דלאו אכילה מיקרי לא לאדם ולא למזבח דומיא דאינך דר"א וא"כ נותר וטמא נמי לא שייכא בהו ומד' הרמב"ם ז"ל נראה דהא דליכא פיגול בבשר פרים הוא משום

דְּהוּי פְּדָבֵר שְׁאִין לוֹ מִתִּירִין פְּקוּמָץ וּלְבוּנָה דְלִית גְּבִיּוּהוּ פִּיגוּל אַבְל טְוּמַאת הַגּוּף חֲזִיב
גַּם בְּפָרִים כְּמִבְּנֹאֵר בְּדָבְרֵיו פ' ח"י הִלְכָה י"ז וְכִינּוּ דְנוֹתֵר ג"כ לִיתָא בְּבִשְׂר פָּרִים דְּהָא
סְפִיקָא הוּא אִי פְסָלִי בְּהוּ לִינָה מְנַלן דְּחֲזִיב מְשׁוּם טְוּמַאָה וְאִי מְשׁוּם דְּתַנּוּן בְּמִתְנִיתִין
דְּמַעֲיָלָה הַנּוּזָה דְּמֵן חֲזִיבִים עֲלֵיהֶם מְשׁוּם פִּיגוּל נוֹתֵר וְטָמֵא מְהָא לָא אִירְיָא דַע"כ לָא
מִיָּרִי אֵלָא בְּאִימורִין דְּוּמָיָא דְּפִיגוּל וְנוֹתֵר.

אַבְל בְּשֵׁר פִּינּוּ דְּפִיגוּל וְנוֹתֵר לִיכָא טְוּמַאָה ג"כ מְנַלן דְּחֲזִיב עֲלֵיו וצ"ע: ע"ב גְּמָרָא וּבְלִינָה
מֵאִי לָאו לִינַת בְּשֵׁר כו' וְקָשָׁה קֶצֶת אַמְאִי לָא מִיָּיִתִי עַדִּיפָא מִיָּנָה מְצִיעֶתָא דְּתַנּוּן הֵתָם הַנּוּזָה
דְּמֵן חֲזִיבִים עֲלֵיהֶם מְשׁוּם פִּיגוּל וְנוֹתֵר וְטָמֵא מֵאִי לָאו בְּבִשְׂר וְאִין לֹאמֵר דְּמִרִישָׁא עַדִּיפָא
לִיה דַּס"ד דְּוּמָיָא דַּס"י וּמְחַנְסֵר פִּיפּוּרִים דְּפּוֹסְלִין גַּם בְּבִשְׂר דְּהָא בְּמְצִיעֶתָא תַּנּוּן נְמִי טָמֵא
דְּחֲזִיב גַּם בְּבִשְׂר וצ"ל דְּמִרִישָׁא עַדִּיפָא לִיה לְמִידָק: שְׁם תּוּס' הָא שְׁלִיל וְשְׁלִיָא כו' וי"ל
דְּלַעוּלָם אִין חֲזִיבִים מְשׁוּם נוֹתֵר וְטָמֵא וְהָא דְּשִׁירְיָנָהוּ מְשׁוּם פִּיגוּל אַבְל הֶרְמֵב"ם ו"ל
סוּף פ' ח"י כְּתִב דְּחֲזִיבִין עֲלֵיהֶם מְשׁוּם נוֹתֵר וְטָמֵא ג"כ וְהִינּוּ מְשׁוּם דְּלָא אֲשַׁפְחוּן מִיָּדִי
דְּחֲזִיב מְשׁוּם פִּיגוּל וְלָא מְשׁוּם נוֹתֵר וְטָמֵא.

אַלָּא דְּבִרְיָתָא תִּיקְשִׁי לְדִידָהָּ הָא דְּתַנּוּ וְאִין חֲזִיבִים עֲלֵיהֶם כו' וע"כ צ"ל לְשִׁיטְתוֹ דְּלָא
קָאִי אֲשְׁלִיל וְשְׁלִיָא הָא דְּאִין חֲזִיבִין כו' וְה"נ הָא דְּהַמְעָלָה מְהֵן בְּחוּץ פְּטוּר נִרְאָה דְּלָא
קָאִי אֲשְׁלִיל וְשְׁלִיָא דְּהָא שְׁלִיל וְשְׁלִיָא בְּשֵׁר הַנְּאָכֵל הוּא דְּבַעוּלָה לִיכָא שְׁלִיל וְשְׁלִיָא וּבְשֵׁר
הַנְּאָכֵל אֲפִילוּ דְּלָאו שְׁלִיל וְשְׁלִיָא פְּטוּר מְשׁוּם מַעְלָה בְּחוּץ כְּדִתַּנּוּן לְקַמֵּן בַּפ' פֶּרַת חֲטָאֵת
אַלָּא וְנוֹדָאִי לָא קָאִי אֵלָא אֲאִינָה דְּשִׁיכִי בַּעוּלָה: אַבְל בְּשִׁמְעֶתִין לָא אֲמָרִינוּ הִכִּי אֵלָא דְּיִיק
מִיָּנָה דְּכַר"ע אֲתִיָא מְשׁוּם דְּהַמְעָלָה מְהֵן בְּחוּץ פְּטוּר אֲפּוּלְהוּ קָאִי גַּם אֲשְׁלִיל וְהַד"ק
לְהֶרְמֵב"ם ו"ל דְּהָא בְּבָא דְּאִין חֲזִיבִים מְשׁוּם פִּיגוּל כו' לָא קָאִי אֲשְׁלִיל הִכִּי דְּיִיק מִיָּנָה
לְקַמֵּן דְּכַר"ע אֲתִיָא אוּ דְּמַגִּיָּה הַבְּרִיָּתָא הַמְעָלָה מְאִימורִיָּהוּ בְּחוּץ פְּטוּר וְאֲמֵאִי לָא מְשַׁנִּי
דְּלָא קָאִי אֲשְׁלִיל כְּמוֹ הָא דְּאִין חֲזִיבִין מְשׁוּם פִּיגוּל וְנוֹתֵר כו' וּמ"מ ד' הֶרְמֵב"ם ו"ל
מְסַתְּבִין פִּינּוּ דְּהַשְׁלִיל נְאָכֵל לְיוֹם וְלִיָּה מְמִילָא יֵשׁ בּוּ דִין נוֹתֵר דְּדַרְשָׁתָּהּ הַת"כ הַזְּבַח
לְמַעוּטֵי שְׁלִיל לָא ס"ל לְש"ס דִּילָן כַּמֶּש"כ הַתּוּס' ו"ל לְעִיל מְהָא דְּנְאָכֵל לְיוֹם וְלִיָּה
אֵע"ג דְּלָא הַבְּנִתִי דְּבִרְיָהֶם לְעִיל דְּמֵאִי דְּנוֹחֲקִיָּהוּ דְּמִשְׁרִיפָה מְמַעֵט לִי אֲמֵאִי לָא נִימָא
דְּמַפְרַת מְמַעֵט לִיה וְכַשִּׁיטְתָם כְּפֵאן דְּאִינוּ חֲזִיב אֲשְׁלִיל מְשׁוּם נוֹתֵר וְטָמֵא וְהִכִּי מְשַׁמַּע ד'
הַת"כ שְׁם דְּמִבְּשֵׁר מְמַעֵט גִּידִים וְקַרְנִים כו' וּמְזַבַּח מְמַעֵט עוֹבֵר וְשְׁלִיל.

וְעִי' בַּק"א שְׁהִבִּיא שְׁם מְשַׁנָּה דְּהַפִּילָה שְׁלִיָא תִּיקְבֵר וְהִינּוּ דְּאִימְעִיט הִכָּא מְשַׁרִּיפָה וְאִין
זֶה עֲנִין לְכָאן דְּהֵתָם מִיָּרִי בְּקַדְשִׁים חֲזִיִּים שְׁהִפִּילוּ וְלָא שְׁיִיף זֶה לְדִין נוֹתֵר אֵלָא מְשַׁמַּע
דְּמַפְרַת דְּנוֹתֵר אִימְעִיט דְּוּמָיָא דְּגִידִים וְקַרְנִים וְדו"ק: אַבְל הָא דְּאֲמָרִינוּ הִכָּא דְּשְׁלִיָא דִין
אַחַד לָה עִם הַשְׁלִיל יְקָשָׁה לִי מ"ש דְּבִנְבִילָה לִיכָא אִיסוּר נְבִילָה בְּשְׁלִיָא כַּמֶּש"כ הֶרְמֵב"ם
ו"ל בַּפ"ד מַה' מֵאכֵא"ס וְכֵן לְעַנְיָן בְּשֵׁר בְּחֻלְב אִימְעִיט שְׁלִיָא דְּלָא מְקָרִי בְּשֵׁר כַּמֶּש"כ
בַּפ' ט' שְׁם וּמ"ש לְעַנְיָן פִּיגוּל וְנוֹתֵר וְטָמֵא שְׁלִיָא בְּכֻלָּל בְּשֵׁר הוּא וּגְבִי בְּשֵׁר בְּחֻלְב מְבֹאֵר
שְׁם דְּשְׁלִיל חֲלוּק מְשְׁלִיָא דְּאֲשְׁלִיל חֲזִיב וְאֲשְׁלִיָא פְּטוּר כְּמוֹ עוֹר וְגִידִין וְעֲצָמוֹת וְקַרְנִים
וְטֻלְפִים וְאֵלוּ הִכָּא בְּעוֹר וְגִידִין וְאִינָה לִיכָא פִּיגוּל וְנוֹתֵר וְטָמֵא וְשְׁלִיָא חֲזִיב עֲלֵיהָ וּבַפ' כָּל
הַבְּשֵׁר קָרִי לְשְׁלִיָא פִּירְשָׁא בְּעֻלְמָא וצ"ע וְעִי' בְּתוּסְפָתָא פ' ה' בְּהָא דְּחֲשִׁיב הֵתָם חוֹמֵר
שִׁישׁ בְּהִנֵּי תִלְתָא בְּפִיגוּל נוֹתֵר וְטָמֵא זַע"ז וְדו"ק: דָּף לוֹ תּוּס' בַּד"ה תְּרִי קְרָאִי פְּתִיבִי כו'

ותימא כו' דמפסח היכי ילפינן שאר נותר ותמיה גדולה היא דנודאי איצטריו לגופיה לאשמעינן דתודה יצא מפלל שלמים ואינו נאכל אלא ליום ולילה והיכי מצינו למילף זאת מפסח.

אבל באמת ד' רש"י ותוס' ז"ל צ"ע מש"כ חד בפסח וחד בתודה הא בתודה גופא תרתי קראי פתיבי חד בצו את אהרן לא יניח ממנו כו' וחד באמור בפ' שור או פשב וכי תזבח וזבח תודה כו' לא תותירו ממנו אע"ג דר"א מקדים קרא דלא תותירו לקרא דלא יניח ולפי ה"ל הני ליה למקדוש קרא דלא תותירו באם אינו ענין דמאן קרא הוא ואם אינו ענין לנותר עצמו תניהו ענין למחשבת נותר י"ל דאין מוקדם ומאן קרא כו' וכמש"כ התוס' ז"ל לעיל דף כ"ח ע"ב בד"ה ואיפוד אנה דיקשה מי הכריחו לר"א לדרוש שלא פסדון ואמאי לא דריש הא אם אינו ענין מקרא דלא תותירו המאן קרא ולא יקשה עוד הא מביעי ליה לכדתניא כו' משום דכל אלו מקרא קמא דלא יניח נפקא לן וקרא דלא תותירו מן קרא הוא ואם אינו ענין לנותר תניהו ענין למחשבת נותר ולמאי דמסיק דנפקא ליה אם אינו ענין משנינו לשון לא יניח מן קרא קצת תמיהת התוס' ז"ל דבלשון שנאמר בפסח ולא תותירו הנה צריף לומר גם בתודה לא תותירו ואם אינו ענין כו' ותמיהתם היא קושית הש"ס הא מביעי ליה לכדתניא לתודה עצמה ולא ינא אכל אפתי יקשה קרא דאמור בתודה למה לי וראיתי בת"כ פ' צו ופ' אמור דדריש להאי קרא דלא תותירו דגבי תודה אם אינו ענין למחשבת ע"ש: שם גמרא שיאכלוהו טמאים ויקריבוהו כו' זיבחה גופא מי מיפסל פירש"י ז"ל דשיקריבוהו היינו אימורים אבל דם הזבח נפסל ופליג ר' יהודה הקשו התוס' ז"ל מלהניח או להוציא אימוריו לחוץ ג"כ זיבחה מי מיפסל ות' דבלהניח למחר הזבח נפסל דהאימורים בעין וכל פמה כו' אבל ויקריבוהו טמאים לא מיפסיל דהקריבוהו טמאים אם עלו לא ירדו ולרונחא דמילתא פתבו פן דבלא"ה לא מיפסיל הזבח בנטמאו אימוריו אבל מלהוציאן לחוץ עמדו בקושיא זיבחה גופא מי מיפסל והנה נראה דלהכי קאמר הש"ס לישנא אחרתא פל פמיניה דמש"ה לא פליג ר"י גם בדם דלת' קמא פי היכי דפליג ר"י בחישוב להוציא הדם ה"נ לפליג בחישוב ויקריבוהו טמאים הדם אבל פנין דלאו פל פמינין אפילו בדם לאו מחשבה היא אבל קושיתם מלהוציא אימורין גם לישנא אחרתא קשיא דלכ"ע במידי דלא מיפסל הזבח לא הוי מחשבה כמו לשבר עצמות הפסח והתוס' ז"ל במנחות ד' י"ח בד"ה גזירה מקצת דמו כו' פתבו דהא דפוסל ר"י בלהניח או להוציא אימוריו משום דגזרינן פל אימוריו אטו פל דמו ע"ש וא"כ ה"כא נמי ביקריבוהו טמאים אמאי לא גזרינן אימוריו אטו דמו ועי' רש"י ז"ל שכ' דכל דמו דאורייתא הוא מהני תרי קראי דנותר והוא דלא פמסקנת הש"ס ה"כא דלא אמר ר"י אלא מסברא.

ובאמת יש לדקדק אמאי לא ניחא ליה להש"ס למימר דמקרא יליף ר"י וחוץ למקומו איתקש לחוץ לזמנו וי"ל דלפסול בעלמא לא מצינו דאיתקש ועוד דר"י סברא קאמר ואיכא נפ"מ דאי מקרא פוסל מחשבת הניחוח ה"ה פוסל אפי' במקצת הדם או אימורים כמו מחשבת נותר ממש אבל מסברא אינו פוסל אלא פל דמו דמיפסיל הזבח בהנחתו ובהוצאתו ומהא גופא מוכח דר"י אינו פוסל אלא מסברא דאי מקרא ופוסל אפי' במקצתו א"כ למה נאמר פלל מחשבת אכילה בחוץ למקומו פנין דאפי' בהוצאה לחוד מיפסיל לר"י אלא דאפתי איכא למימר דתרונייהו צריכי קרא וסברא דאי מקרא לחוד ה"א

דאפילו מקצתו פוסל להכי קאמר סבא דלא גלי קרא אלא אם חישוב בדבר שנפסל בו הזבח וזה נראה דעת רש"י ז"ל במנחות אבל בשמעתין לא משמע הכי ודו"ק: שם גמרא ר"י לטעמי דאמר שלא במקומו במקומו דמי לפמש"כ לעיל דמשמעות לשון פי המשנה להרמב"ם ז"ל הוא דנהי דאם עשה פן פסול מ"מ לענין מחשבה במקומו דמי ולא מיפסיל במחשבה לחוד יש לדקדק פיון דר"י מסבא פוסל במחשב לעשות דבר הפוסל את הזבח כמו לערב דמו בפסולין אי לא דאין דם מבטל דם א"כ מאי טעמא דכמקומו דמי וכיון דאם עשה פן מיפסיל במחשבה נמי ליפסל ועוד קשה לקמן דפריה בפנים שנתנו בחוץ ובחוץ כו' אמאי לא פליג ר"י ומשני דבעי מקום משולש וגם זה מאי אהני נהי דאימעיט ממקום משולש דלא הוי מחשב חוץ למקומו ולא מיפסיל אם חישוב על מקצת להכניס בפנים אבל מחשבה להכניס פולו לפנים אמאי לא יפסל פיון דאם הכניסו לפנים פסלו ולר"י מחשבה כמעשה.

ונהי דלחכמים דסוף פ' התערובות ע"כ שפענין ממיעוטא דמקום משולש דלא הוי מחשבה כמעשה בהא דהא אפילו הכניס מקצתו פוסל פולו א"כ ע"כ לא הוי מחשבה כמעשה בזה אפתי תיקשי מנלן לר"י מסבא דמחשבה כמעשה בכל דבר הפוסל הא אשכחן הך דלא הוי מחשבה כמעשה ובעלמא מנ"ל למימר מסבא הכי וצ"ל פיון דאפקיה רחמנא למחשבה זו מפלל מחשבת חוץ למקומו אלמא דכל מקומות הקודש פחד הם לא הוי בהו מחשבה כמעשה גם מסבא אבל בשאר מילי דמיפסיל ביה זיבחה הוי מחשבה כמעשה מסבא בעלמא ועדיין צ"ע: שם גמרא ומי אית ליה לר"י שלישי ומהתניא ר"י אומר וחסאת שונכנס דמה לפנים פסולה והיינו מחשב להכניס פסולה אלמא דפוסל מחשב להכניס לפנים וצ"ל דהא דאיצטריה קרא להכי ולא פסול מסבא דר"י או מק"ו דלקמן סוף פ' התערובות מחוץ למקומו היינו לאפוקי מדרשא דשלישי מקום שיהיה משולש קמ"ל קרא דלא תזבח דמחשב להכניס דמו לפנים נמי פסול.

אלא דא"כ דר"י לית ליה דרשא דשלישי מאי אריא דנקט חטאת שונכנס דמה לפנים הא בכל הקדשים יהיה פיגול מחשב לזרוק או להקטיר בפנים כמו לזרוק ולהקטיר בחוץ. וי"ל דר"י שלא במקומו במקומו דמי גם בכה"ג כדמשמע לעיל במשנה דנתנו על הכפוש ולא שיהי פסול מחשבה לפנים אלא בחטאת והיינו דלא אשכח פסול בחטאת ג"כ אלא להכניס דמה אבל לא שאר עבודות.

ופריה הש"ס ולית ליה לר"י שלישי ואיכא פסול מחשבה במחשב בחטאת להכניס לפנים והתנו כו' וק"ל בשפיפר ומה התם עיינא אי פיפר אין כו' הך דחשיב חשיבי לא כש"כ וקצת קשה לישנא דהש"ס ולית ליה לר"י שלישי משמע דבעי לאוכחי דאית ליה לר"י קרא דשלישי ולמאי דמסיק לא אצטריה ליה לר"י קרא דשלישי פיון דלא מיפסיל בחטאת אלא בשפיפר והשתא מה כו' ולפי גוסחא אחרניא דגרסינן ולית ליה לר"י האי סבא א"ש קצת דפריה דע"כ אית ליה לר"י האי סבא דמחשב לפנים אינו פוסל פיון דבעי דווקא פיפר ומסיק דתרי תנאי אליבא דר"י תנא דברייתא ס"ל אליבא דר"י דמחשב להכניס לפנים פסול ולתנא דמתניתין דפ' התערובות אליבא דר"י אינו פוסל במחשבה ולפ"ז אין צריה לומר בהא דלא פליג ר"י במתניתין היינו משום דבעי מקום משולש אלא בלא"ה לא פסיל מחשבת פנים פיון דבעי דווקא פיפר ובפנים ע"מ ליתן

בחוץ צ"ל דשלא במקומו כמקומו דמי וכמש"כ התוס' ו"ל לעיל: והקשו התוס' ו"ל בד"ה
הכא כו' א"כ בטלת תורת פיגול דזרק מקצת דם בחוץ לא מיפסיל הזבח ואם חישוב פסול
הכי נמי נהי דמכניס בלא מכפר לא פסיל מחשב להכניס ולכפר פסול ולגנוסחא זו לא הוי
צריכי להא דבפיגול מחשבה גרע ממעשה אלא אפילו מחשבה כמעשה תיקשי פיון
דמעשה היינו אם כיפר פסול חישוב לכפר ג"כ פסול דמחשבה כמעשה ולמה כתבו נהי
דמכניס בלא מכפר כו' פיון דאירינן הכא במכניס ומכפר והצ"ק ו"ל גרס מחשב להכניס
בלא מכפר נמי ליפסיל וזה ונדאי אינו פיון דמותר להכניס ולא מיפסיל לאו מחשבה
פסולה היא כלל ולא דמי למחשב לזרוק מקצת דם בחוץ דהמעשה מעשה פסול הוא
אע"ג דהזבח לא מיפסיל אבל להכניס בלא מכפר המעשה והמחשבה פשרים הם
ותירוצם ו"ל ג"כ דחוק הוא מש"כ דמחשבה לא שייכא פפריה דמ"מ מעשה פסול הוא
ומחשבה כמעשה ונראה דהכי פריד פיון דלר"י בשוגג פשר ולא מיפסיל אלא אם הכניס
במזיד ודווקא בשכיפר וכיון דעיקר הפסול הוא על ידי הכנסה במזיד וגם זה אין לה
פסול מצד עצמה אלא דווקא כיפר אבל בכניסה לבד אינו נפסל כש"כ דמחשבה לחוד
לא פסלא ולא שייך למימר בזה מחשבה כמעשה פיון דהמעשה אין לה פסול בעצם דאם
הכניס בשוגג אפילו כיפר לא נפסל ובהכנסה לחוד אפילו במזיד ג"כ אינו נפסל אלא אם
כיפר: והרמב"ם ו"ל בפ' ב' מה' פה"מ פסק כר"י לחלק בין שוגג למזיד (אבל) בכניסה
לחוד בלא פפריה אבל אם כיפר אפילו שוגג פסול וכבר עמדו ע"ז מפרשי דבריו ו"ל
הכ"מ והל"מ ו"ל מהא דשמעתין דסוף פ' התערובות דלא פסל ר"י אלא בשכיפר ובאמת
קשה לפרש אם הכניס בשוגג פשר היינו בשכיפר הא אפילו לר"י דס"ל שלא במקומו
כמקומו דמי מ"מ פשר לא הוי והיכי קאמר ר"י דכשר ועוד דאחר ושכיפר היכן מצינו
שיש חילוק בין שוגג למזיד ומה לי כיפר בשוגג או במזיד פיון דכבר נגמרה הפפריה
אבל בכניסה לחוד שייך שפיר למימר אם הכניס שוגג פשר פיון דבטעות נכנס לא
מיפסיל והדם פשר להזות על מזבח החיצון וזה נראה בדעתו של הרמב"ם כפי לשונו
בהלכה ט"ז שם אם הכניסו בשוגג ה"ז פשר ומזה ממנו בחוץ שהרי לא כיפר בקודש
והיינו דפשוטי דקרא וכל חטאת אשר יובא כו' לכפר משמע דבעינו פניסה לכפר והיינו
מזיד אבל בשוגג לא הכניס לכפר כלל וכשר אבל אם כבר הזה בפנים אפילו בשוגג
מיקרי נכנס לכפר פיון דכבר כיפר ולא מהני שוגג אלא בכניסה לחוד דלא קרינו ביה
כלל נכנס לכפר ולפ"ז בין נכנס במזיד לכפר בין בשוגג וכיפר במקצתו נפסל פולו
לחקמים דסוף פ' התערובות וא"כ קשה קצת מש"כ בהלכה ט"ז שם נכנס א' מהם להיכל
והזה שם אף החיצון פסול מאי איריא דהזה ממנו שם אפילו לא הזה והכניס במזיד נפסל
החיצון ועוד יש לדקדק הא דבעינו דווקא שייבא דרף השער ולא דרף חלון או פשפש
אם אפילו כיפר לא נפסל או דווקא בלא כיפר כמו שוגג ויתבאר יותר בזה בפ' התערובות
שם בס"ד ובת"כ פ' צו תני להא דאם הכניס בשוגג פשר בד' ר"ש דאמר דבעינו דווקא
כיפר ע"ש: ע"ב גמרא ומודה ר"י שחוזר וקובעו לפיגול ופירש"י ו"ל בחישוב ע"מ להניח
כו' משמע קצת דלא אמר ר' אבא אלא במחשבת הינוח דהוי כחזא מחשבה להניח למחר
וחזר וחישוב גם לזרוק למחר אבל להוציא למחר דמחשבה אחריתי היא אינו חוזר וקובעו
לפיגול כמו במחשבת חוץ למקומו ממש אלא דא"כ מאי מותיב לר"א מהא דחישוב ליתן
את הניתנין למעלה למטה כו' למחר דאינו חוזר וקובעו לפיגול דילמא התם שאני דהוי

כַּתְרֵי מַחְשְׁבוֹת לְזֶרֶק לְמַחַר לְמַטָּה וְחֹזֵר וְחֹשֵׁב לְזֶרֶק לְמַחַר לְמַעְלָה וְצ"ל פִּינּוּן דְּבִשְׁנֵיהֶם חֹשֵׁב לְמַחַר ג"כ פֶּחַד מַחְשְׁבָהּ הִיא וְלֹד' הֶרְמֵב"ם ו"ל שֶׁהַבְּאֵתִי לְעֵיל דְּלִידִין נָמִי חֹשֵׁב לִיתָן לְמַעְלָה לְמַטָּה לְמַחַר פְּסוּל כְּמוֹ מַחְשְׁבַת הַיְנוּחַ לִר"י ג"כ יְקֻשָּׁה מֵאֵי פְּרִיָּה לִר' אַבְא דִּילְמָא בְּכַה"ג לִכ"ע אֵינוֹ חוֹזֵר וְקוֹבְעוֹ לְפִיגּוּל דֵּע"כ מַחְשְׁבָהּ זֶה גְרִיעָא מִמַּחְשְׁבַת הַיְנוּחַ דְּהָא רַבָּנָן לִית לְהוּ סְבָרָא דִּר"י דְּמַחְשְׁבָהּ כְּמַעֲשֵׂה וְהָא דְּפָסְלֵי רַבָּנָן בְּמַחְשְׁבָהּ זֶה הַיְנוּ מִשּׁוּם דְּהוּי כְּעֵין פִּיגּוּל פִּינּוּן דְּחֹשֵׁב לְזֶרֶק לְמַחַר שְׁלֵא בְּמַקּוֹמוֹ וּמִש"ה אֵינוֹ חוֹזֵר וְקוֹבְעוֹ בְּפִיגּוּל לִכ"ע תִּדְעַה דִּלְד' הֶרְמֵב"ם ו"ל גַּם לִר"י גְרִיעֵי מַחְשְׁבָהּ זֶה מִמַּחְשְׁבַת הַיְנוּחַ דְּמַחְשְׁבַת הַיְנוּחַ אֵינוֹ פּוֹסֵל לִר"י מֵה"ת אֲלָא חֹשֵׁב לְהַנִּיחַ כֹּל דְּמוֹ לְמַחַר וְאֵם חֹשֵׁב לְזֶרֶק לְמַעְלָה לְמַטָּה לְמַחַר נִרְאֶה דְּבְּמַקְצָתוֹ ג"כ מִפְּסוּל כְּלוּל כְּמוֹ מַחְשְׁבַת פִּיגּוּל וְע"כ צ"ל דְּלֵא ס"ל לְהַש"ס לְחַלֵּק בְּהַכִּי: שֶׁם גְּמָרָא חֹשֵׁב שְׁיֵאכְלוּהוּ טְמֵאִים לְמַחַר חֲזִיב לְשׁוֹן חִיּוֹב צ"ל דְּאַפְרַת קָאֵי דְּמַלְקוֹת לִית בֵּיהּ בְּמַחְשָׁב בְּקַדְשִׁים לְדִידָן דְּקוֹי"ל לֹא שְׂאִין בּוֹ מַעֲשֵׂה אֵין לּוֹקִין עֲלֵיו וְאָמַר רַבָּא תִּדְעַה כּו' וְדַחֵי לָהּ וְלֹא הִיא כּו' וְהֶרְמֵב"ם ו"ל פְּסַק כְּרַב חֲסֵדָא וְעִי' כ"מ ו"ל וְכֵן מְבֹאֵר בְּתוֹסְפֹתָא פ"ב לְהַדְיָא דְּבֵין חֹשֵׁב שְׁיֵאכְלוּ בְּלַתִּי נְמוּלִין וְטְמֵאִים לְמַחַר אוֹ שְׁיִזְרְקוּ דְּמוֹ שְׁיִקְטִירוּ בְּלַתִּי נְמוּלִין וְטְמֵאִים לְמַחַר הוּי פִּיגּוּל וְכ"כ הֶרְמֵב"ם ו"ל לְכַוְלָהּ וְיִישׁ לְדַקְדַּק הָא רַבָּא אָמַר לְעֵיל דְּאֵין מַחְשְׁבָהּ מוֹעֵלֶת אֲלָא בְּמִי שְׁרָאוּי לְעַבּוּדָהּ וּבְמַקּוֹם הֶרְאוּי וּמ"ש דְּבְּמַקּוֹם הֶרְאוּי לְעַבּוּדָהּ בֵּין אֵם זֶרֶק שְׁלֵא בְּמַקּוֹמוֹ בְּמַחְשְׁבָהּ פְּסוּלָהּ אוֹ חֹשֵׁב בְּשַׁעַת שְׁחִיטָה ע"מ לְזֶרֶק לְמַחַר שְׁלֵא בְּמַקּוֹמוֹ לֹא מַחְשְׁבָהּ הִיא לְפָגַל וּמ"ש בְּמִי שְׁרָאוּי לְעַבּוּדָהּ לֹא פְּסוּל בְּמַחְשְׁבָהּ רַק אֵם חֹשֵׁב הַפְּסוּל בְּשַׁעַת הַעַבּוּדָהּ אֵיזָה מַחְשְׁבָהּ אֲבָל אֵם עֲשֵׂה כְּשֶׁר אֵיזוֹ עַבּוּדָהּ ע"מ שְׁיִזְרְקוּ הַפְּסוּל לְמַחַר הוּי מַחְשְׁבָהּ גַּם לְפִיגּוּל וִי"ל דְּשְׁלֵא בְּמַקּוֹמוֹ לֹא מִיִּירֵי בְּאַכִּילָה מְזַבֵּחַ כֹּלל פִּינּוּן דְּשְׁלֵא בְּמַקּוֹם אֲכִילָה הוּא אֲבָל זְרִיקַת פְּסוּלִים שְׁפִיר מִיְקָרֵי אֲכִילַת מְזַבֵּחַ וְלַהֲכִי הוּי פִּיגּוּל בֵּין בְּאַכִּילָה בֵּין בְּזְרִיקָה וְהַקְטָרָה דִּמ"מ מַחְשָׁב לְאַכּוֹל לְמַחַר הוּא: שֶׁם בְּשֶׁר פְּסַח שְׁלֵא הַנּוֹצֵלָה כּו' וְלֹא הִיא אֵימּוּרִים חֲזוֹ לְגְבוּהָ בְּשֶׁר פְּסַח שְׁלֵא הַנּוֹצֵלָה כּו' לֹא חֲזוֹ כּו' מִכָּאֵן קֻשְׁהָ קֶצֶת לְדַבְרֵי הֶרְמֵב"ם ו"ל דְּחֲזִיב מִשּׁוּם טוֹמְאָה אֲבָשֶׁר פְּרִים הַנְּשָׂרְפִים וְא"כ אֲמַאי לֹא מִיִּיתִי רֵאִי דְּעַדִּיפָא מִיִּנְהָ מֵהָא דְּחֲזִיב מִשּׁוּם טוֹמְאָה בְּבִשְׁרֵי פְּרִים דְּלֹא חֲזוֹ לֹא לְגְבוּהָ וְלֹא לְהַדְיּוּט וְמָה שְׁמַצְנוֹתָן בְּשָׂרֵיפָה לֹא מִיְקָרֵי חֲזוֹ לְגְבוּהָ.

וְאֲפֹשֶׁר לֹמַר דְּהָא דְּכ' דְּחֲזִיב מִשּׁוּם טוֹמְאָה בְּבִשְׁרֵי פְּרִים הַיְנוּ כְּשֶׁמַּעֲתָא דְּרַב דִּימִי בְּבִשְׁרֵי פְּסַח שְׁלֵא הַנּוֹצֵלָה דְּפֶסֶק כְּנוֹתִיָּהּ. אֲבָל מִמַּתְנֵי תִּין דְּמַעֲלָה דְּתַנּוּן דְּחֲזִיבֵין עֲלֵיהֶם מִשּׁוּם פִּיגּוּל נּוֹתֵר וְטְמֵא לֹא מְצִי לְאַתּוּנִי דִּי"ל דְּקָאֵי אֲאִימּוּרִים כְּמוֹ פִּיגּוּל נּוֹתֵר וְדו"ק וְלִלְיִשְׁנָא אַחֲרִינָא אֲתִי שְׁפִיר קֶצֶת: הַזֶּרֶן עֲלָהּ כֹּל הַפְּסוּלִין פְּרָק שְׁלִישִׁיתוֹס' בְּד"ה מְנִין לְנִיטְגִין כּו' נִסְתַּפְקוּ ו"ל אֵי הֵאֵי בְּרִייתָא דְּנוֹקָא אֲלִיבָא דְּב"ש אֲתִיבָא אֲבָל לִב"ה דְּיִלְפִינּוּ בְּחֻטָּאת מַתְנֵהּ אַחַת לֹא צְרִיף קָרָא בְּשָׂאֵר דְּמִים דְּיִלְפִינּוּ כּוּלְהוּ מַחְשָׁתָא כְּדֵאִיתָא בְּסוּף שְׁמַעֲתִין אוֹ אֲפִילוּ לִב"ה צְרִיף קָרָא בְּשָׂאֵר קְרַבְנוֹת מִשּׁוּם דְּכְתִיב בְּהוּ סְבִיב וְהֵם ו"ל הֵבִיאוּ רֵאֵיהּ לְזָה מֵהָא דְּאִמְרִינּוּ לְקַמְן מַה דְּמִים הָאִמּוּרִים לְמַטָּה כּו' וּמְנַלְן אֵם לֹא מוֹדֵם זְבַחֵיהּ כּו' וְדַחוּ זֹאת דְּשָׂאֵר זְבַחִים יָדַע דְּלֹא שְׁיִנְהָ עֲלֵיהֶם הַפְּתוּב כּו' ע"ש וְאֵין זֶה מוֹבֵן דֹּא"כ מֵאֵי קָאֵמַר לְקַמְן נִרְאֶה לְמִי דּוֹמָה כּו' פִּינּוּן דְּלִיכָא קָרָא בְּשָׂאֵר זְבַחִים דְּלֹא מְעַכְבִּי נִילַף כּוּלְהוּ מִהַדְיּוּ לְעַכְבִּי חֻטָּאת וְד' קְרַבְנוֹת מַחְשָׁתָא וְד' קְרַבְנוֹת וְאֵם"כ נִילַף שְׂאֵר זְבַחִים מַחְשָׁתָא חוּץ מִחוּץ דְּמַעַכְבִּי וְעוֹד דְּלָמָּה לִיָּה לְמִילַף מְדָמִים שְׁנֵאֲמָרוּ לְמַטָּה בְּלֹא"ה לֹא בְּעֵי קָרָא בְּחֻטָּאת דְּגַם בּוֹ לֹא

שינה הפתוב לעפב אלא משמע דמסברא אמינא דכולהו מעפבי דחדא כפרה היא ואין כפרה למחצה וע"כ נראה דתנא לקמן מקרא דודם זבחה ילף אלא דלקמן דילף לב"ה כחטאת מקרנות כו' הרי פאן ד' שלש למצוה ואחת לעפב ופריה ואימא פולהו למצוה ומשני כפרה בכדי לא אשפחן ולפי ה"ל מאי פריה ואימא פולהו למצוה אדרבה אימא פולהו לעפב פיון דלא בעינו שישנה הפתוב לעפב ואי משום דגילף משאר זבחים דלא מעפבי פולהו א"כ למה ליה למימר כפרה בכדי לא אשפחן פיון דמשאר זבחים ילפיון קא בדידהו ג"כ מתנה אחת בעינו לעפובי אלא ונדאי משמע דבעינו שישנה הפתוב לעפב וי"ל דבלא סברא דכפרה בכדי לא אשפחן שפיר ה"א דכולהו לא מעפבי פיון דלא שינה הפתוב אבל לבתר דקאמר כפרה בכדי כו' מסתברא דכולהו מעפבי דכולהו חדא כפרא היא והא דלא מעפבי פולהו כחטאת הוא משום דילפיון משאר זבחים דכולהו לא מעפבי ולפ"ז נראה דהא דאמרנו בסוף שמעתי דמאן דמוקי נדם זבחה כו' לדרשא אחרתא סברי כב"ה וילף פולהו מחטאת היינו להאי תנא דילף כחטאת משלשה וכיפר דכתיב כחטאת או פאיבעית אימא דאהני מקרא ואהני מסורת כו' דגלי רחמנא בהדיא כחטאת דלא מעפבי אלא אחת אבל לרב הונא דלב"ה הרי פאן ארבע ליכא למימר דילף פולהו מחטאת דאימא כחטאת גופא ג"כ פולהו מעפבי אלא ע"כ מודם זבחה ישפך נפקא בשאר זבחים וילפיון גם חטאת מיניהו.

וכן הוא משמעות לשון הרמב"ם ז"ל בפ' ב' מה' פסחמ"ק דחטאת ג"כ מקרא דודם זבחה ישפך נפקא ע"ש בכ"מ וע"פ ה"ל דברי הרמב"ם ז"ל מכוונים ועוד הקשה הכ"מ ז"ל שם פיון דאיצטריה ודם זבחה כו' דאם נתן בשפיכה יצא היכי ילף מינה דסגי במתנה אחת וכדאמרנו בשמעתי דתתמי לא ילפיון מינה וגם בזה מבואר בלשונו ז"ל דלאו מחד קרא ילפיון אלא הא דסגי במתנה אחת ילפיון מישפך על מזבח ה' אלהיה שפיכת דם על המזבח הוא העיקר ואם נתנו בשפיכה יצא נפקא מישפך ע"ש ועוד יתבאר בזה בשמעתי: דף לז גמרא ואפתי להכי הוא דאתי מיבעי ליה לכדתניא כו' סבר לה כר"ע כו' ואפתי מיבעי ליה כו' סבר לה כריה"ג כו' וסלקא שמעתא בהכי דלא דרשינו מודם זבחה אלא חד דרשא ולתנא דברייתא דדריש למתנה אחת שפיפר ס"ל דכולהו קרבנות בזריקה גם בכור ומעשר ופסח ולר"י דמתניתין דפסחים ג"כ פולהו בזריקה ופסח פטר הזבח משום דטפל לו הוא ולר"ע פסח בשפיכה מודם זבחה אבל ניתניו בזריקה שנתנו בשפיכה לא יצא פן הוא שיטת רש"י ז"ל והתוס' ז"ל בד"ה תרי תנאי הרבו להקשות על שטתו מהא דסוף ע"פ דמבואר דר"י תתמי אית ליה ומהא דפ' האשה ומש"כ ומשני מאי נפ"מ כו' אין לשונם ז"ל מדוקדק דקושטא הוא דפריה הש"ס התם אמאי לא מתנה במותר הפסח והא ניתניו בזריקה שנתנו בשפיכה יצא ומשני התם אימור דיעבד אבל לכתחילה לא מ"מ מוכח מסתמא דהש"ס דליכא מאן דפליג בהני תתמי דפסח בשפיכה וניתניו בזריקה שנתנו בשפיכה יצא דאל"ה אמאי לא משני דברייתא דפ' האשה אתניא פהאי תנא דס"ל דפסח בשפיכה מודם זבחה כו' וא"כ הניתניו בזריקה שנתנו בשפיכה אפילו בדיעבד לא יצא ונהי דהא בפסח בשפיכה תי' התוס' ז"ל דלכ"ע בשפיכה מקרא אחרתא אבל להאי תנא דילף פסח בשפיכה מודם זבחה נראה מפשטא דשמעתי דלא דריש לניתניו בזריקה שנתנו בשפיכה יצא אלא דווקא בזריקה וא"כ מאי פריה בפ' האשה: והרמב"ם ז"ל כ' ג"כ להני תתמי דנזרקים שנתנו בשפיכה יצא כמש"כ לעיל

ובכור ומעשר ופסח דזריקת דמם נפקא מקרא דגבי בכור ואת דמם תזרוק ואפ"ה כ' דזונוקא בשפיכה ופסק ג"כ כר"ע בפסח וזבח דלא זו פוטר את זו וכבר עמדו ע"ז מפרשי דבריו ו"ל ונראה דסמך אשמעתא דפ' האשה דמשמע דליכא מאן דפליג בהא וטעמא דר"ע דאומר לא זו פוטר כו' הוא מסבא בעלמא דשני מצות הם וכשיטת הירושלמי שיהביא רש"י ו"ל וכמו שיבואר וראיתי בלח"מ פ"ה מה' מעה"ק שכ' ג"כ פנ"ל דאשמעתא דפ' האשה סמך אלא דבריו אינן מובנים מש"כ בטעמא דר"ע משום דזבח לכתחילה בזריקה ופסח בשפיכה ולמה לנו להמציא סבא שלא נאמרה בש"ס ונכון יותר לומר בפסח הירושלמי אף מש"כ שם דמש"כ הרמב"ם ו"ל דבכור ומעשר הוא בשפיכה היינו לעיפוב אבל לכתחילה בזריקה הוא תמוה ולא אשכחן תנא דאמר דהני תלת בכור ומעשר ופסח יהיו חלוקים במתן דמם אלא או כולהו בשפיכה או כולהו בזריקה ונהי דבין בכור ובין מעשר ופסח יש מקום לומר דבכור בזריקה דכתיב גביה ואת דמם תזרוק ומעשר ופסח בשפיכה לתנא דיליף מודם זבחיך ישפך אבל להאי תנא דיליף כולהו מאת דמם תזרוק ונדאי דכולהו בשפיכה והכי משמע ממשנה דאיזהו מקומן הבכור והמעשר ופסח כו' ודמן טעון מתנה אחת כו' ולא תני שום חילוק ביניהו ומהך סתמא מוכח דהא דהני תלת בשפיכה לאו משום דילפינן מקרא דודם זבחיך ישפך דא"כ בבכור מנלן דבשפיכה אלא ונדאי כללא היא בכל הניתנין מתנה אחת בשפיכה הם לכ"ע אלא דלא נמצא מקור לדין זה פינן דבבכור כתיב ואת דמם תזרוק מנלן דבשפיכה הוא ונראה דכיון דהני תרתי הא דאם נתן מתנה אחת כפיך ואם נתן בשפיכה יצא מחד קרא נפקא ודם זבחיך ישפך וכמש"כ הרמב"ם ו"ל דעיקר הפירה היא שפיכה על המזבח מינה ילפינן דאין טעון זריקה אלא הניתנין על הקרנות ולכתחילה מצותן בזריקה ועל הקרנות אבל אלו שמצותן מתנה אחת לבד לכתחילה מצותן בשפיכה על המזבח כן נראה נכון בד' הרמב"ם ו"ל: אבל לקמן בסוף פ' איזהו מקומן עלה דהא מתניתין הבכור והמעשר כו' אמרינן מאן תנא ריה"ג היא ופירש"י ו"ל שם מאן תנא מעשר ופסח בזריקה ריה"ג היא דיליף כולהו מאת דמם תזרוק משמע מזה דלריה"ג כולם בזריקה וכשיטת רש"י ו"ל פאן ולמאן דיליף מודם זבחיך כו' מעשר ופסח בשפיכה ובכור בזריקה והיינו דלא אתיא מתניתין פנותיה דמשנה מתן דם שלשתן וזה שלא כד' הרמב"ם ו"ל שכ' לקרא דנאת דמם תזרוק וכולהו בשפיכה אלא דקשה לפ"ז דלמאן דיליף מעשר ופסח מודם זבחיך כו' לא דמי לבכור א"כ מנלן במעשר ופסח דמתן דמם כנגד היסוד בשלמא בבכור יליף זריקה מעולה אבל במעשר ופסח מנלן אלא נראה יותר דאין שום חילוק בין הני תלת דטעונין מתן אחת וכולן בשפיכה כפסח והא דאמרינן בפ' איזהו מקומן מאן תנא ריה"ג היינו מדכללינהו שלשתן פאחד משמע דכולהו מחד קרא אתיא דאל"ה הוי ליה למתני בתרתי הבכור ק"ק ודמו טעון ונאכל לפהנים כו' המעשר כו' הפסח כו' אלא מדתני להו כחדא ש"מ דריה"ג היא דכולהו מאת דמם תזרוק נפקא אבל בדין מתן דמים אין פאן מחלוקת וכולן בשפיכה כ"ז נראה לי בשוב ד' הרמב"ם ו"ל: אבל אפתי קשה לי שפא דמתניתין דתמיד נשחט גבי עבודות הפסח זורקו זריקה אחת כנגד היסוד משמע דהפסח ג"כ בזריקה וכדאיתא כן להדיא דריה"ג היא.

ועי' שם בפ' המשנה שיהביא קרא דאת דמם תזרוק ולמדו מפי הקבלה דמעשר ופסח ג"כ בכלל זה ולזה נכתב ואת דמם והוא כד' הכ"מ שם בפ"ה מה' מעה"ק במה שדקדק

למה כ' הרמב"ם ז"ל מפי השמועה כו' והרי לשונו ז"ל בפ"ה המשנה מבואר כן ודלא כד' הלח"מ ז"ל שם מ"מ לישנא דזורקו כו' קשה למאי דאסיקנא לעיל דלכ"ע בשפיכה ובתוספתא שם פ"ד תני שופכו שפיכה אחת פנגד היסוד וראיתי בירושלמי שם במשנה הנ"ל דשקיל וטרי בהא אלא דצריכה ביאור ונ"ל שם פתוב אַחַד אומר אף בכור שור כו' ואת דמם תזרוק וכתוב אַחַד אומר ונדם זבחה ישפך אם שפיכה למה זריקה ואם זריקה למה שפיכה דהני תרתי קראי מייירי בגזיתין מתנה אחת על המזבח וא"כ קשיין קראי אהדדי בחד נאמר זריקה ובחד נאמר שפיכה ומשני ישפך לא יטיף ישפך לא יזה פי' דזריקה ג"כ כשר ומה שנאמר ישפך למעוטי שלא יטיף ושללא יזה באצבע ופריף ישפך לא יזרוק נמי דאתי למעוטי זריקה ומשני פירש בקבלה פהגים זורקים את הדם מיד הלויים וזה נאמר גבי פסח בד"ה הרי מציינו בפסח ג"כ לשון זריקה וע"כ ליפא למעוטי זריקה מקרא דישפך הכל מודים בשפיכה די הכן ובהז' די הכן ומה מפלגינן בזריקה ר' מנא אומר זריקה כעין שפיכה ר' חונאי אומר זריקה כעין הז' אר"י בר מרי קרי' מסייע לר' חונאי כי מי נדה לא זורק עליו כו' הא די לא קייים גבה הז' ואת צנוח לה זריקה פי' הכל מודים בשפיכה די הכן שפיכה כמשמעה שופך בכלי ע"ג מזבח והכל מודים בהז' די הכן שמה באצבעו מעט מעט ומה פליגי בזריקה היכי היא ר' *מנא בכלי מעט מעט ומייתי ראיה מקרא דמי נדה לא זורק עליו והתם דווקא הז' וקרי לה זריקה אלמא דזריקה כעין הז' *אולי צ"ל ר' חונאי אומר אכל מודו פולהו דבפסח כשר בין זריקה בין שפיכה ולהכי לא מייתי ראיה מפסח דבשפיכה ונאמר בקרא לשון זריקה אלמא זריקה כעין שפיכה משום דהכא שניהם פשרים בין זריקה בין שפיכה וישפך לא אתי למעוטי אלא שלא יטיף ושללא יזה כנ"ל לפירש ד' הירושלמי ובק"ע פי' ישפך ולא יזרוק בגיחוחתא היינו שלא יזרוק באצבע אלא ישפוך הכל בפלי ומביא ראי' לזה מקבלה הפהגים זורקים כו' ואין זה מוכן דמה בין לא יזה ובין לא יזרוק וגם הפירוש בקבלה דחוק הוא לפירושו ובפולוגתא דר' מנא ור"ח פירש דפליגי אי זריקה פשירה בפסח אי לא ור"מ אומר זריקה כעין שפיכה וכשר בפסח ור"ח אומר זריקה כעין הז' ופסול בפסח ומייתי ראי' בזריקה כעין הז' מקרא דמי נדה לא זורק כו' וזריקה פסולה בפסח ולפ"ז קשה אמאי לא מייתי ראי' לר"מ ממה שנאמר זריקה בפסח אע"ג דבשפיכה וקרי לה זריקה ועוד דא"כ מאי פריף קראי אהדדי ואת דמם תזרוק ונדם זבחה ישפך לישני דהא בבכור והא בפסח אלא ונדאי משמע דאין חילוק ביניהו וכל הני דבמתנה אחת דינן שנה בין בשפיכה בין בזריקה וכי פליגי בזריקה עצמה אם היא כעין שפיכה או כעין הז' וכנ"ל ולפ"ז משמע משיטת הירושלמי דלא כשיטת תלמודין דפסח דווקא בשפיכה והיינו דמפרש ר' מנא בסוף פסחים בירושלמי טעמא דר"י בפסח פסח של זבח משום עיקר וטפל ולא מטעמא דתלמודין זריקה בכלל שפיכה ולא שפיכה בכלל זריקה דלטעמי' אזיל דפסח נמי איתא גם בזריקה וא"כ זבח אמאי לא פטר של פסח וע"כ טעמא הוא משום עיקר וטפל ועדיין אין הדברים ברורים אצלי עד עמוד הפהגן לעבודה במהרה: שם תוס' בד"ה תרי תנאי וכו' וכי פריף התם אבא חנן כו' כבר האריכו המפרשים בד' אלו ואינם מובנים אחרי כל הפירושים וד' הספרי אתן כפשוטן למה נאמר להביא מעשר ופסח לאימורים והלא דין הוא מה קדשים שלא הושוו במתן דמים היינו בכור ושאר קדשים דבכור מתן אחת ושאר קדשים ב' שהן ד' הושוו באימורים מעשר ופסח שהושוו

במתן דמים לבכור אינו דין שישוו לאימורים וד' ו"ל צ"ע: ע"ב גמרא לימד על בכור בע"מ שניתן לפהו שלא מצינו כו' ופי' רש"י ו"ל שלא מצינו מקום אחר משמע דאיצטריך קרא שניתן לפהו ואי לאו קרא ה"א דבע"מ אינו ניתן לכהן ולכאורה לא נצרכה אלא אם נולד בע"מ אבל אם נולד תם כבד וכו' בו הפהנים משעה שנולד ומהיכא תיתי למימר דאם נולד לו מום שיתחזר לרשות בעלים ומטעם זה אינו מוכן קצת ג"כ ד' התוס' ו"ל שכ' דלא מצינו בענין זה בכל התורה דכל פסולי המוקדשין אינו מתנה לפהו אלא פודהו ומה ענין בכור לשאר פסולי המוקדשין דכל הקדשים אפילו חטאת ואשם אין לפהו זכ' בו מחיים פדאמרינן בפ"ק דתמורה משא"כ בבכור דזכו בו הפהנים מחיים ועוד דכבר נאמר לא תפדה בבכור פינן דלית ביה פדיון ע"כ אוכלהו במומו ולמה לי קרא להכי ונראה כד' רש"י ו"ל וכל שנולד בו מום עד שלא נתנו לכהן ה"א דאינו מחויב ליתנו לכהן דלא זכה בו הפהו אלא פשהו עומד להקריב אבל בע"מ יאכלנו בעליו כקדושת בכור להכי איצטריך קרא: שם גמרא ואימא פולהו למצנה כו' ואי בעית אימא כו' משמע דסברא זו דכפרה בכדי לא אשפחן לא פסיקא לי' להכי קאמר ואב"א כו' וכבר פתבתי לעיל היכי ס"ד דכולהו לא מעפבי פינן דאפילו בשאר קדשים אחת לעכב ועוד דהסברא מצד עצמה ג"כ מוכרחת היא דבלא הרצאת דמים לא הוי כפרה.

ונראה דמטעם אחר קאמר איבעית אימא כו' דבהה סברא דכפרה בכדי לא אשפחן לחוד לא סגי וגם למילף משאר קדשים דאחת מעכב לא מצינו דה"א דסגי במתן אחת אפילו שלא על הקרן כמו בשאר קדשים דקרנות פולן למצנה ובה לא הוי ג"כ כפרה בכדי להכי קאמר ואיבעית אימא כו' וחד קרנות אתי לעכב דאינו פשר אלא אם נתן אחת על הקרן פדיון חטאת וכמו שכ' הרמב"ם ו"ל בפ"ה מה' מעה"ק ולפ"ז יקשה קצת לשון הרמב"ם ו"ל בפ"ב מה' פה"מ שכ' דחטאת שנתן במתנה אחת פיפר ג"כ מודם זבחי' ישפד נפקא והא אין שוין בדינן לשאר קרבות והיכי מצינו למילף חטאת ושאר קרבות מחד קרא ועוד צ"ע הא דבחטאת פיפר אפילו לא נתן אלא על קרן אחת אי פיפר אפילו נתן על קרן דאין לו יסוד פינן דחטאת בכל מתנותיו אין טעון יסוד או דילמא לא פיפר אלא אם נתן בקרן אחת כנגד היסוד דאטו קיל משאר קרבות דלא פיפר במתנה אחת אלא כנגד היסוד וכדתנן לעיל במשנה דשלא כנגד היסוד הוי שלא במקומו ועי' בפ"ב הנ"ל בהלכה ח' וט' מש"כ הרמב"ם ו"ל שם וכבר הערתי בדבריו לעיל במכילתין: ותו איפא למידק בשמעתינן הא דמשמע לב"ש אם נתן מתנה אחת לא פיפר בחטאת ואמאי הא אפילו נתן על הכבש או שלא כנגד היסוד או שלמעלה למטה ושלמטה למעלה פיפרו בעלים פינן שהגיע דם למזבח אפילו שלא במקומו פדאמר שמואל לעיל וכן פסק הרמב"ם ו"ל פנותי' ונהי דהזבח נפסל אבל בעלים אמאי לא נתפפרו וכן יקשה מניתינן בפנים שנתנו בחוץ שכתב הרמב"ם ו"ל דבעלים נתפפרו א"כ אם חיסר אחת מן המתנות אמאי הוי פאלו לא פיפר הא אם נתן אפילו בחוץ פיפרו בעלים.

ובהא י"ל דדווקא פשהגיע דם למזבח אפילו שלא במקומו הוא דכיפרו בעלים כדכ' ואני נתתיו לכם על המזבח לכפר אבל הזאות שעל הפרוכת אם חיסר אחת פאלו לא פיפר אבל חטאת אמאי לא פיפר במתנה אחת פינן דאפי' שלא במקומו פיפר.

וְדוֹחֵק לֹאמֵר דְּשָׁלָא בְּמִקוּמוֹ צְרִיךְ ג"כ שְׁתִּי מִתְּנוּת דְּוִוּקָא פִּינּוּ דְּנִפְקָא לָן מִקְרָנוֹת ב' לַעֲפָב וְאִם הִקְרָן לֹא מְעַפָּב לַעֲנִין זֶה לַכְּפֻרָת בְּעָלִים ב' מִתְּנוּת ג"כ לֹא לַעֲפָבִי. וְעוֹד קָשָׁה הֵיכִי מְצִינּוּ לְמִימַר נִיתְּנִין שְׂבִפְנִים שְׁנִתְּנּוּ בַּחוּץ פִּיפֵר א"כ הָא דְּבִפְר וְשְׁעִיר נֶאֱמַר חֲנוּקָה דְּאִפִּילוּ הִסְדֵּר מְעַפָּב וְלִמְאִי הָוִי עֵיפּוּבָא פִּינּוּ דְּאִפִּילוּ לֹא נָתַן אֱלָא בַּחוּץ פִּיפֵר וְלִקְמָן בַּפ' הַתְּעֻרֻבוֹת יִתְּבָאָר יוֹתֵר בְּזֵה בַּס"ד: דָּף לַח גְּמָרָא אִימָא וְכִיפֵר כּו' לֹא מְצִינּוּ דְּמִים שְׂחָצִין לַמְעֵלָה כּו' וְהִיָּה נִרְאָה לְפָרֵשׁ בְּזֵה דְּבָרֵי רַב אִיזְהוּ דְּבָר שְׂצָרִיף שְׁלֵשׁ כּו' דְּהַמְקָשׁוֹן דְּאָמַר וְכִיפֵר ג' אַע"פ שְׁלֵא נָתַן לַמְעֵלָה אֱלָא לַמְטָה וְלֹא קָאָמַר אַע"פ שְׁלֵא נָתַן אֱלָא אַחַת לַמְעֵלָה הוּא מְהִאי טַעְמָא גּוּפָא דְּלֹא מְצִינּוּ דְּמִים וְלִזְהוּ אָמַר רַב אִיזְהוּ דְּבָר שְׂצָרִיף ג' כּו' אֲבָל לַמְעֵלָה וְלַמְטָה אִין צְרִיף שְׁלֵשׁ דְּבַחַד סָגִי פִּינּוּ דְּלֹא מְצִינּוּ דְּמִים חָצִין לַמְעֵלָה וְחָצִין לַמְטָה מַחַד וְכִיפֵר שְׂמַעִינּוּ דְּלַמְטָה נְמִי פֶּשֶׁר אֱלָא דַּא"כ מֵאִי קָאָמַר הַמְקָשׁוֹן תְּרִי וְכִיפֵר לִיתָן הַמְתְּנוּת לַמְעֵלָה וְלַמְטָה פִּינּוּ דְּלֹא מְצִינּוּ כּו' וְעִי בַּק"א שְׂהֶאָרִיף בַּד' רַש"י וְתוֹס' ו"ל וּמַש"כ שֵׁם לִישָׁב פִּירַש"י מְשָׁמִי דְּנִפְשָׁי יִפְלֵא פִי הוּ הוּ דְּבָרֵי הַתוֹס' ו"ל בַּהֲג"ה ע"ש.

וְיֵשׁ לְדַקְדָּק עוֹד מְנַלֵּן דְּהִנְתִּינָה לַמְעֵלָה בְּחֻטָּאת מְעַפָּב דִּילְמָא לֹא נֶאֱמַר אֱלָא לַמְצֻנָה. וְע"כ צ"ל דְּאִיזְהוּ קָרָא אִיפָא לַעֲיֻכּוּבָא א"כ הֵיכִי בְּעִי לְמִיִּדְרֵשׁ וְכִיפֵר אַע"פ שְׁלֵא נָתַן לַמְעֵלָה וְיִתְּבָאָר עוֹד בְּזֵה בְּמַכִּילִתִּין וְעִי תוֹס' בַּד"ה וְכִיפֵר בְּסוּף דְּבָרֵיהֶם דְּהִקָּא דְּרִשִׁינּוּ וְכִיפֵר לְגַמְרֵי כּו' וְאִין פֶּאֵן קוֹנְשָׁיָא דַּע"כ וְכִיפֵר דְּהִקָּא הוּא לְהַתִּיר בְּשֵׁר אֲתִי דְּלַכְּפָרָה לְחוּד לֹא צְרִיף קָרָא דְּמַלְכְּפֵר נִפְקָא דְּאִפִּילוּ נִיתְּנִין לַמְעֵלָה שְׁנִתְּנּוּ לַמְטָה בְּעָלִים נִתְּכַפְּרוּ וְלִקְמָן בְּשְׂמַעִתִּין יִתְּבָאָר עוֹד וְעִי לְקָמָן ד' נ"ב ע"ב בְּתוֹס' בַּד"ה אוֹתָהּ כּו': ע"ב תוֹס' בַּד"ה וְלִיתְּנִי כּו' ע"ש שְׂהֶבִיאוּ ד' הַתוֹסְפָתָא וְנִסְתַּפְּקוּ לַב"ש אִי ס"ל מְפָגְלִין בְּחָצִי מַתִּיר וְע' בְּתוֹסְפָתָא דְּתַנִּי עוֹד אַחַת מְקוּלִי ב"ש אַחַת חוּץ לְזַמְנוּ וְאַחַת חוּץ לְמִקוּמוֹ לַב"ש פִּיגּוּל וְאִין בּוּ פֶּרַת מְשַׁמַּע מְשׁוּם דְּחִיזְשָׁב הַשְּׁנִי חוּץ לְמִקוּמוֹ וְהָוִי עֵירוּב מִחֻטָּבוֹת אֲבָל אִם הַשְּׁנִיָּה בְּשִׁתִּיקָה הָוִי פִּיגּוּל וְע"ש בְּתוֹסְפָתָא (*וְכִי) כָּל הַזְּבָחִים אַחַת חוּץ לְזַמְנוּ וְאַחַת חוּץ לְמִקוּמוֹ פֶּסוּל וְאִין בּוּ פֶּרַת וְנִרְאָה דַּצ"ל פִּיגּוּל וְחִיבִים עָלָיו פֶּרַת כְּמוֹ חֻטָּאת לַב"ה: שֵׁם גְּמָרָא ג' מִתְּנוּת שְׂבִחֻטָּאת אִינּוּ בְּאוֹת בְּלִילָה וּבְאוֹת לְמַחֵר כּו'.

נִרְאָה דְּהָא דְּנִקְט ר"י ג' מִתְּנוּת שְׂבִחֻטָּאת הוּא מְשׁוּם דְּבְעִי לְאַשְׁמוּעִינּוּ דְּבְאוֹת לְאַחַר מִיתָה וְאִין זֶה אֱלָא בְּחֻטָּאת. אֲבָל לַעֲנִין חוּץ וְלִילָה ל"ד מִתְּנוּת שְׂבִחֻטָּאת אֱלָא ה"ה מִתְּנָה הַב' שְׂבִכָל הַקְּרָבָנוֹת ג"כ אִין בְּאוֹת בְּלִילָה וְחִיב עָלֵי בַּחוּץ וְכֵן צ"ל בְּלִשׁוֹן הַרְמְב"ם ו"ל.

אֲבָל הָאִי דִּינָא דְּאִין בְּאוֹת בְּלִילָה מְשַׁמַּע דְּאֲתִי לְאַשְׁמוּעִינּוּ דְּלַעֲנִין לִילָה כְּתַחֲזִילָתוֹ הֵם מֵאִי קַמ"ל בְּזֵה פִּינּוּ דְּדָם נִפְסַל בְּשִׁקִּיעַת הַחֲמָה פְּשִׁיטָא [דְּאִין] לְהַעֲלוֹתוֹ ע"ג הַמְּזַבֵּחַ וְאַפִּילוּ שִׁירִים שְׁנַפְסְלוּ בְּשִׁקִּיעַת הַחֲמָה נִרְאִין דְּאִינּוּ נִשְׁפָּכִין לִיסוּד אֱלָא יִשְׁפָּף לְאַמָּה.

וְעִי לְקָמָן ד' נ"ו בְּרַש"י וְתוֹס' ו"ל וְשֵׁם יִתְּבָאָר יוֹתֵר בַּס"ד. וּר"פ הוֹסִיף וְחֻשִׁיב כָּל הַדְּבָרִים שֶׁהוּן כְּתַחֲזִילָתוֹ זְרוּת הִינּוּ דְּזָר הִיָּה חִיב מִיתָה עָלֵיהֶם בְּזַמַּן הַבֵּית כְּמוֹ שְׁפִירַש"י ו"ל וְכ"כ הַרְמְב"ם ו"ל בַּפ"ט מַה בִּיאַת מְקַדֵּשׁ בֵּין שְׁהִיָּה הִיָּה אַחַת מְכָל הַקְּרָבָנוֹת וְהִינּוּ כְּשִׁמְעָתָא דַּר"פ הַכָּא.

וְעִי כ"מ שֵׁם שְׂתַמָּה עַל הַרְמְב"ם ו"ל שְׂהַשְׁמִיט הַמְּצָה דָם חֻטָּאת הַעוֹף דְּתַנִּי הֵתָם בְּבִרְיָתָא דִּיּוֹמָא וְעִי תוֹס' יִשְׁנִים בִּיּוֹמָא שֵׁם דְּנִרְאָה דְּלֹא הָוִי גְּרָסִי בְּבִרְיָתָא הַמְּצָה

והקשו שם אמאי לא תני לה ותי' דפליגי בזה אי מיצוי מעכב ולמ"ד לא מעכב לא הנה זר חייב עלי' מיתה.

וכן הרמב"ם ז"ל לא הוי גרס לה. ונהי דפסק דמיצוי חטאת העוף מעכב מ"מ י"ל דס"ל דאין זר חייב עליה דהוי פשפיכת שירים דלא הוי עיקר פפירה כלי שרת קרן ואצבע וקרן ואצבע א"ש דהוי פתחילתו אבל כ"ש צ"ע דאטו שירים אין צריה כלי שרת הא אין מוציאין מכלי שרת לחול וי"ל דאתי לאשמועין אע"ג דאין מעפבות צריה לקבל אותן בכ"ש.

וגם שאין זה רבותא *צ"ל בשאר כל כו"כ חשיב לי' אגב אינה : פיבוס ושירים פירש"י ז"ל דאם קיבל דמה בד' כוסות והנה מפל אחד מתנה אחת פולן נעשו שירים לישפה ליסוד וזה דלא כר"א בר"ש לעיל דאפי' הנה פולן מפוס אחד ישפה ליסוד אלא כת"ק שם ועל כל אלו לא הוצרה ר"פ להביא ראיה חוץ מפיבוס דהוי מסתבר שלא יצטרך פיבוס פיון דכבר גמר העיקר פפירה וקרין בי' שפבר הנה קמ"ל ר"פ דבעי פיבוס וכדדייק ממתניתין.

ובהני דכסופן הוסיף ר"פ לא עיילא לגנאי פסופן ופי' רש"י ז"ל דאם הכניס דם חטאת לפנים אחר שנתן מתנה אחת לא נפסל וע"כ לא איצטריה לאשמועין דהחטאת לא נפסל דזה מילתא דפשטיא היא דאחר שהוכשר אינו חוזר ונפסל ואפילו נשפה הדם החטאת פשר אלא קמ"ל דלא נפסל בכניסתו לפנים וחוזר וגומר ממנו הזאות בחוץ ובדברי הרמב"ם ז"ל לא נתבאר האי דינא וגם זה נתבאר בסוף פ' התערובות בס"ד: שם גמרא הא מני ר' נחמ' היא עי' רש"י ותוס' ז"ל ול"נ לפרש פולי' שמעתא ר"פ אמר לה ולקיימי סייעתא ודייק מן הקרן הוא דאין טעון פיבוס הא ראוי לקרן טעון פיבוס ואפילו ג' מתנות ופריה עלי' מן היסוד ה"נ דמן הראוי ליסוד טעון פיבוס והכתיב אשר יזה כו' ושני ר"פ הא מני ר"נ היא דאמר דחייב על שירי הדם בחוץ וה"נ דשירים צריכים פיבוס אבל לדין דאין חייבין על שירי הדם בחוץ אין טעון פיבוס אבל ג' מתנות דחייב בחוץ טעון פיבוס ופריה עלה אימור דשמעת כו' לענין פיבוס מי שמעת לי' וא"כ ע"כ אפילו מן הראוי ליסוד אין טעון פיבוס וה"ה מן הראוי לקרן דאין טעון פיבוס: ומשני אין והתניא כו' ונפיר דייקין הא מן הראוי טעון פיבוס כדבר פפא ופריה היכי מצי מיירי בשירים וכי מחשבה מועלת בהם והתניא יצאו שירים כו' ויש לדקדק אמאי לא משני דהא דמחשבה מועלת בהם היינו אם חשב לשפוך שירים למחר אבל דמים הנשפכים לאמה היינו דם פסול אין המחשבה מועלת בהם דאין מחשבין על האבוד וצ"ל דלישנא דמחשבה מועלת בהן משמע לי' דהיינו אם חישב בעצמן ומשני פי תניא ההיא בג' מתנות פי' הא דמחשבה מועלת בהם מיירי בג' מתנות ובדמים הטעונים יסוד תרנוניהו בכלל ג' מתנות והשירים והפיבוס והעלאה בחוץ איתא בין בג' מתנות בין בשירים ומחשבה אינה מועלת אלא בג' מתנות למאי דס"ד ונפיר איתא לדיוקא דר"פ דמן הראוי לקרן ומן הראוי ליסוד טעון פיבוס כר"נ וא"ש בזה דלא פריה השתא ליפלוג וליתני בדירה בד"א כו' אבל שירים אפילו הנשפכים ליסוד אין טעונין פיבוס כו' משום דס"ל השתא דשירים ג"כ טעונין פיבוס לר"נ פיון דחייב עליהם בחוץ כמו ג' מתנות ועי' צ"ק ז"ל ופריה עלה הא בג' מתנות ג"כ אין מחשבה מועלת ומסיק אלא האי ברייתא מיירי בדמים הפנימים

דְּשִׁירִים מְעַפְּבֵי וְטַעוּנִין כִּיבוּס וּמְחֻשְׁבָּה מוֹעֲלֵת בְּהֵן וְהַשְׁתָּא א"ש דְּיוֹקָא דר"פ דְּמֵן הָרְאוּי לְיִסוּד טַעוּן כִּיבוּס הֵינּוּ בְּחֻטָּאת הַפְּנִימִית וּמֵן הָרְאוּי לְקָרֵן הֵינּוּ בְּג' מַתְּנוֹת שְׁל פֶּל חֻטָּאת.

וְהַשְׁתָּא לר"פ תְּרַנּוּיָהּ דְּיוֹקָא מֵן הָקָרֵן וְהֵיִסוּד מִמֶּשׁ הוּא דְּאִין טַעוּן כִּיבוּס אָבֵל מֵן הָרְאוּי טַעוּן כִּיבוּס וְאִתִּי רְבִינָא לְמִימַר דְּמֵן הָקָרֵן הוּא קָרֵן מִמֶּשׁ אָבֵל מֵן הָרְאוּי לְקָרֵן טַעוּן כִּיבוּס וּמֵן הֵיִסוּד הֵינּוּ אֶפְיָלוּ מֵן הָרְאוּי לְיִסוּד ג"כ אִין טַעוּן כִּיבוּס וּכְדַמְסִיק פֶּן גִּרְאָה לְפָרֵשׁ פֶּשְׁטָא דְּשִׁמְעָתָא וַיֵּשׁ לְכוּן זֹאת בְּד' הַתּוֹס' ו"ל בְּמִשׁ"כ וּמִיָּהּ כ"ז אָמַר ר"פ כו': דָּף לַט תּוֹס' בְּד"ה הָא מְנִי כו' ע"ש שְׁהָאֲרִיכוּ לְהַקְשׁוֹת בְּהָא דְּמִשְׁמַע הֵכָא דְּלר"נ חִיצוּנִים ג"כ חִיבִין בְּחוּץ אַע"ג דְּלָא מְעַפְּבֵי וּלְקַמֵּן בְּפ' הַשּׁוֹחֵט וְהַמְעַלָּה אָמְרִי דְּר"נ בְּפְנִימִים מִיָּרִי דְּמְעַפְּבֵי וְכ' דְּשִׁמְעָתִין דְּלָא כְּר"י וּבְתוֹס' יוֹמָא ד' ס' לָא נ"ל לומר דְּאִתִּי דְּלָא כְּר"י ע"ש וּבְמַהֲרָש"א ו"ל שֵׁם וְלָא יִדְעָנָא אֲמַאי לָא גִיחָא לְהוּ בְּזָה הָא אֲשַׁפְּחוּן הֵתָם בְּיוֹמָא ר"י גּוּפָא דְּאָמַר אֲלִיבָא דְּר' נַחֲמִיָּה דְּשִׁירִים הַפְּנִימִים ג"כ לָא מְעַפְּבֵי וְע"כ הָא דְּמַחְזִיב בְּחוּץ הוּא מְשׁוּם דְּיִלְיָף מְאִיבָרִים וּפְדָרִים וְשִׁמְעָתִין אֲזֵלָא כְּר"י דְּיוֹמָא וּכְדַרְמֵי הַש"ס הֵתָם ד' ר"י אֲהַדְדִּי.

אֵלָא דְּלר"י דְּיוֹמָא תִּיקְשִׁי בְּרִייתָא דְּדָמִים הַנִּיחָנִין עַל הֵיִסוּד כו' כְּמָאן אֲתִיָּא כְּר"נ לָא אֲתִיָּא דְּהָא ס"ל דְּפְנִימִים ג"כ לָא וְא"כ אֲמַאי מְחֻשְׁבָּה מוֹעֲלֵת בְּהֵם וּי"ל דְּאִתִּי כְּמ"ד דְּפְנִימִים מְעַפְּבֵי וְלָמ"ד דְּמְעַפְּבֵי מִמִּילָא אִית בְּהוּ כָּל הַנִּי תִלְתָּא חִיּוּבָא וּלְעַנְיָן חִיצוּנִים ס"ל כְּר"נ דְּמַחְזִיב עַל הַעֲלָאָה בְּחוּץ אַע"ג דְּלָא מְעַפְּבֵי וְלָא מְתַנִּי לִיהָ כו': ע"ב תּוֹס' בְּד"ה לְפָר הַקְּשׁוּ אֲמַאי לָא יִלְפִינּוּ פֶּר הָעֵלָם מִפֶּר יו"כ דְּמְעַפְּבֵי הַזְּאוֹת מְחוּקָה אוּ מוּכְלָה מְכַפֵּר וְתִי דְּנֻעְשָׂה אִתִּי לְלַמֵּד לְכַהֵן מְשִׁיחַ דְּאִתִּי מְרִיבוּי' דְּהֵנִי דְּאִתִּי מְרִיבוּי' לָא יִלְפִינּוּ מִהַדְדִּי.

וְקָשָׁה דָּא"כ מְאִי קָאָמַר אִין לִי אֵלָא מִתָּן ז' דְּמְעַפְּבֵי בְּכ"מ פְּפָרָה כו' מִתָּן ד' מְנִין וְהָא מִתָּן ד' נְמִי מְעַפְּבֵי בִּיּוּה"כ וּבְכַפֵּר הָעֵלָם דְּאִיתְקַשׁ לְפָר יוּה"כ וּבְזָה י"ל פִּינּוּ דְּאֲשַׁפְּחוּן מִתָּן ד' בְּחִיצוּנוֹת דְּלָא מְעַפְּבֵי ה"א דְּהֵכָא נְמִי לָא מְעַפְּבֵי מִשָּׂא"כ מִתָּן ז' דְּמְעַפְּבֵי בְּכ"מ אָבֵל מ"מ קָשָׁה לְמָה נְאָמַר דְּנֻעְשָׂה לָא קָאִי אֵלָא לְכַפּוֹל לְמִתָּן ז' וְלָא לְמִתָּן ד' פִּינּוּ דְּבְכַפֵּר הָעֵלָם גּוּפָא מִתָּן ד' נְמִי מְעַפְּבֵי אֲמַאי לָא נְאָמַר דְּנֻעְשָׂה אִתִּי לְעִיכּוּבָא אֲכוּלְהוּ וּמִמִּילָא גִילְיָף מִיָּנִיָּה לְפָר כְּהֵן מְשִׁיחַ וְנִרְאָה יוֹתֵר דְּמִפֶּר יוּה"כ לָא מְצִינּוּ לְמִילְיָף פִּינּוּ דְּאִיתָא גְבִי' הַזְּיוֹת אַחֲרוֹת עַל הַבָּדִים וְעַל טְהָרוֹ שְׁל מְזַבַּח מַה דְּלִיתְנָהּ בְּכַפֵּר הָעֵלָם עִיכּוּבָא נְמִי לָא יִלְיָף מִיָּנִי' וְכֵן אִיפְכָּא הָא דְּאִיזְטָרִיף קָרָא בְּפֶר יוּה"כ וְלָא יִלְפִינּוּ מִפֶּר הָעֵלָם לָמ"ד דְּמַחְזִיקָה יִלְפִינּוּ עִיכּוּבָא בִּיּוּה"כ וּנְדָאִי גִיחָא דְּחוּקָה קָאִי עַל כָּל סֵדֶר הָעֲבוּדָה שְׁל יוּה"כ וּמִמִּילָא שְׁמַעִינּוּ דְּהַזְּאוֹת מְעַפְּבוֹת ג"כ וְלִיכָּא קָרָא יִתִּירָא כָּלֵל וְלר"י ג"כ דְּיִלְיָף מוּכְלָה מְכַפֵּר ג"כ גִּיחָא כְּמִשׁ"כ הַתּוֹס' ו"ל דְּאִתִּי לְאֲשַׁמְעִינּוּ דְּשִׁירִים ג"כ מְעַפְּבִין מ"מ אִיזְטָרִיף לְהַזְּאוֹת שְׁעַל טְהָרוֹ וּק"ל: שֵׁם גְּמָרָא וּמָה רְאִיתָ לְפִסְנָל בְּהַזְּאוֹת וּלְהַכְשִׁיר בְּסְמִיכָה וְשִׁירִים כו' מִשְׁמַע מְהָא דִּישׁ לומר אִיפְכָּא דְּהַזְּאוֹת לָא מְעַפְּבֵי וְשִׁירִים מְעַפְּבֵי וְזָה כְּשִׁיטַת ר"ת ו"ל דְּאִיכָּא תַנָּא דְּשִׁירִים הַחִיצוּנִים ג"כ מְעַפְּבֵי אַע"ג דְּהַזְּאוֹת לְכ"ע לָא מְעַפְּבֵי אֵלָא דִּי"ל דְּפָרִיף הֵכִי פִינּוּ דְּאִיכָּא מִיָּעַט וְרִיבָה ע"כ הַמִּיָּעוּט גִּדְרָשׁ עַל דְּבַר הַקָּל וְאִיזָה קוּלָא רְאִיתָ בְּשִׁירִים לְמַעֲטוֹ לְהֵכִי קָאָמַר דְּמְצִינּוּ בּוֹ קוּלָא בְּמָקוֹם אַחַר דְּאִינוּ מְעַפְּבֵי בְּכ"מ אָבֵל אִי לָא מְצִינּוּ קוּלָא בְּשִׁירִים בְּמָקוֹם אַחַר לָא הֵוִי יִדְעִינּוּ אֵהִי קָאִי הָרִיבוּי' דְּמְעַפְּבֵי וְאֵהִי קָאִי הַמִּיָּעוּט דְּלָא מְעַפְּבֵי וְאִפְשָׁר הַזְּאוֹת אִימְעִיט דְּלָא מְעַפְּבֵי וְהֵינּוּ דְּמַקְשׁוּ הַתּוֹס' ו"ל בְּד"ה וּמְכַשִׁיר אֲנִי

לשיטת ר"ת דאיכא תנא דחיצונים נמי מעפבי א"כ הכא מנלן לאוקמי מיעוטה דונסלח לשירי דילמא אחי להזאות דבשירים לא מצינו קולא בכ"מ ובהזאות מצינו קולא דבחסותא לכ"ע לא מעפבי וע"כ צ"ל להאי תנא דלא דריש פלל דרשא דונסלח ובשירים פנימים משמע דליפא שום חילוק למ"ד מעפבי בכל פנימים מעפב כמש"כ התוס' ז"ל וצ"ע מנ"ל הא דילמא ר' יהודה דיליף מוכלה מכפר דשירי פר יוה"כ מעפב דילמא מודה בדרשא דונסלח דבפר העלם לא מעפבי שירים.

וי"ל דלר"י עיקר שירי הדם בפר יוה"כ מן יעשה דפר העלם נפקא וא"כ לא מסתבר דשל יום הכפורים מעפבי ובפר העלם לא מעפבי: דף מ גמרא לא נצרכא אלא לאת בדם וטבילה דצריף שיעור טבילה מעיקרא בשעת קבלה ושלא יספג והקשו התוס' ז"ל בד"ה לא נצרכא בסופו בחטאת החיצונות מנ"ל את בדם וטבילה כו' ולפיר"ת ניחא דבחיצונות פתיב מן הדם ואין זה מספיק דהא בכל הזבחים אמרינן במנחות דבעינו שיקבל פדי הזיה והתם מנ"ל ובהדיא משמע התם דכולהו ילפינן מהאי קרא דוטבל בדם.

וכ"כ הרמב"ם ז"ל בפ"ד מה' מעה"ק בכל הזבחים דצריף לקבל פדי הזיה ובפ"ה שם גבי דין חטאת לא פתב אלא הא דלא יספג באצבעו דהאי דינא לא שייך אלא בחטאת לבד אבל שיהיה בו שיעור טבילה מעיקרא לא הוצרך לכתוב גבי חטאת דבכל הזבחים כן הוא ועי' כ"מ ומשנל"מ ז"ל שם בפ"ד הנ"ל.

ודין חינוף המזבח בקטורת ונפתחה תקרת ההיכל כ' הרמב"ם ז"ל בה' עבודות יוה"כ ויפלא קצת מ"ט לא פתב לדינים אלו בה' מעה"ק בדין פל פרים הנשרפים שצריכין מתן ד' במזבח הפנימי דעיקר קרא גביהו פתיב ודין אמין שבאצבע לא מצאתי פלל מבואר בד' הרמב"ם ז"ל: שם גמרא ת"כ דר"פ כו' לכל מה שאמור בענין פי' רש"י ז"ל דהפל בכלל את בדם וטבילה וכ"כ התוס' ז"ל דאם לעפב לא הוי לי' למימר לכל מה שאמור בענין משמע מד' דת"כ דלא בדם וטבילה נמי איתקיש ויותר נראה לפי גירסת הילקוט דגרס ד' ר"ע מיייתי שפיר ת"כ דר"פ דלא איצטריף אלא לאת בדם וטבילה דנעפב יליף ר"ע לעיל מוכילה מכפר אם כיפר פילה וע"כ לא אתי אלא לאת בדם וטבילה והתם נמי איכא גוסחי דגרס ר"י במקום ר"ע עי' בילקוט אבל מד' התוס' ז"ל לעיל נראה דגרסי ר"ע גבי קרא דוכילה מכפר ולקמן בסוף שמעתי תבאר יותר: דף מ"א תוס' בד"ה ואתא לי' שער כו' וא"ת רבי כו' עי' בה"ז וצאן קדשים ז"ל: שם בא"ד ותו מנא לי' הכא כו' אימא איפכא כו' ולא הבנתי דהא פר יוה"כ לא שמעינן לר"י אלא מק"ו משעיר עבודת גלולים אע"ג דשעיר עבודת גלולים ילפינן מהקישא מינה שמעינן דדבר הלמד [בהיקוש] חוזר ומלמד בק"ו וא"כ היכי מציינן למילף שעיר בהיקוש מפר הא פר גופא לא שמעינן אלא בק"ו מדבר הבא בהיקוש והיכי מציינן למילף מינה תו בהיקוש הא היקוש גופא אינו חוזר ומלמד בהיקוש וכן לרבי נמי היכי מציינן למילף שעיר מפר בהיקוש הא פר יוה"כ גופא מהיקוש ילפינן דלפר זה פר יוה"כ הקישא הוא: שם שער של יוה"כ משעירי עו"ג כו' הוא דיבור בפני עצמו: ע"ב גמרא והא תנא לכל מה שאמור בענין קאמר.

עי' פי' רש"י ז"ל וכבר הקשו התוס' ז"ל מהא דלעיל קאמר ת"כ כו' ופי' ז"ל דצריף אהא דבעי ליותרת ושתי פליות הקישא אחריתי ולעיל תנא לכל מה שאמור בענין קאמר

אפילו ליותרת ושתי פליות מחד הקישא ומשני תנאי היא כו' וילשון תנא דבי רב משמע כפירש"י דקאי אברייתא דת"כ ולדברי התוס' ז"ל לא קאי פלל אברייתא דת"כ דלעיל ואמאי קרי להא תנא דבי רב ולהא תנא דבי ר' ישמעאל וי"ל דהאי תנא דדריש לפר זה פר יוה"כ לכל מה שאמור בענין היינו הך ברייתא דת"כ דדריש לפר זה פר יוה"כ ולהכי קרי לה תנא דבי רב והי' אפשר לפרש איפכא דפריה הא תנא לכל מה שאמור בענין קאמר אלמא דלא מרבי אלא מאי דכתיבי בגופי' והכא מרבי אפילו יותרת כו' דלא כתיבי בגופי' ומשני תנאי היא ולפירש"י ז"ל דמסיק תנאי היא ולכל מה שאמור בענין לעיפובא אתי יש לישוב קצת הא דמשמע בריש מנחות דהך סברא בדם וטבילה מסברא ילפינן מהדדי לכל הקרבנות ואפילו במנחות וכמו שהקשו התוס' ז"ל לעיל ולפי' רש"י ז"ל י"ל דמשעתא דמנחות אתי תנא דבי רב דאתי לעיפובא אבל בדם וטבילה לא איצטריך קרא ומסברא ילפינן פולהו מהדדי.

ועי' בת"כ דיליף יותרת ושתי פליות מאת כל חלב פר החטאת לרבות שעירי עו"ג ע"ש: שם תוס' בד"ה ממאי כו' ומסקי דדווקא בקומץ או לבונה או הזיה הוא דפסול לרבנן גם בחצי מתיר משום גזירה כו' אבל בסימן אחד ליכא למיגזר אטו שני סימנים וקשה קצת הא איכא למיגזר אטו סימן אחד בעוף בחטאת העוף דחד מתיר הוא וי"ל דבהמה אטו עוף לא גזרינן בשחיטה ועוד דבעוף ג"כ סימן אחד לאו כולי' מתיר הוא דהאיכא מפרקת וכמש"כ התוס' ז"ל לעיל פ"ב ומהא דפסחים הנה נראה דלא קשה כ"כ דהתם לא שנייה למיפסל בחצי מתיר דעכ"פ לא חמיר מאלו חישב לב"מ ולמולים דכשר דמקצת ערלה לא פסלא משא"כ בשאר מחשבות דמקצתן נמי פסלי כמו לשמו ושלא לשמו מש"ה בחצי מתיר ג"כ מיפסיל ולפי מה שצדדתי לעיל דבעלים נתפפרו אפילו במתנה אחת כמו אם נתן שלא במקומו א"כ י"ל דבדם פסול גמור הוא מה"ת כמו שלא במקומו דמשמע דמיפסיל מה"ת במחשבה.

דנהי דמתיר גמור לא הוי מ"מ פנין דהבעלים נתפפרו הוי כמתיר לאיפסולי אבל כפר כתבתי לעיל דע"כ מנין המתנות מעפבין הפפרה לגמרי כדמוכח מפלוגתא דרבנן ור"א ור"ש בנתן מקצת מתנות שבפנים דצריה לשהוט אחרת לגמור המתנות וצריה לומר דאם נתן בחוץ ג"כ לא נתפפר אלא אם נתן כל המתנות פסדון: שם גמרא מפלל דכי לא עביד לה חוץ למקומו כו' והוי מצי לאוקמי מתני' כר"מ ואי הוי עביד בשתיקה הוי פיגול גמור להכי תנא דווקא שלא כתיקנה היינו חוץ למקומו או שלא לשמו הוא דאינו אלא פסול אלא דניחא לי' לאוקמי מתניתין כרבנן וק"ל: דף מב גמרא הב"ע פגון שפיגל בשחיטה לכאורה הוי מצי למימר שחישב בשעת טבילת אצבע פדאמרינן לעיל טבילת אצבע מפגלת אלא דע"כ הא דטבילת אצבע מפגלת היינו אם חישב בטבילת אצבע של פל הזאות דלא עדיף טבילת אצבע מהזאה עצמה דאינה אלא חצי מתיר וה"ה הולכתה דלא הוי אלא חצי מתיר אבל שחיטה מהאי פר חשיב מתיר שלם ולכאורה הוי מצי למימר דהכא דווקא ס"ל לר"מ דפיגל בין בראשונה בין בשני' כו' הוי פיגול משום דכל אלו פפרה בפ"ע הם מדשוחט לכ"א מאלו פר לעצמו הרי דחשובין כ"א פפרה בפ"ע ומש"ה אם פיגל באחת מהן הוי פיגול והכי משמע לישנא דברייתא פיגל בין בראשונה כו' ואי משום דס"ל לר"מ מפגלין בחצי מתיר א"כ אפילו פיגל באחת מן הראשונה או מן השני' הוי פיגול ומאי ארי' דנקט ראשונה שני' שלישית וצ"ל דלא משמע לי' להש"ס

לחלק בְּהִכִּי וְהִזְאוֹת עֲצָמָן שֶׁל רֵאשׁוֹנָה אוֹ שְׁנִי לֹא חָשִׁיב אֲלָא חֲצִי מִתִּיר אֲבָל הַשְּׁחִיטָה חָשִׁיב לִי חֵד מִתִּיר וְאִ"כ אֲשַׁכְּחֵן קָרְבָּן דְּלֹא מִשְׁפָּחִינוּ בִּיה פִּיגּוּל אֲלָא בְּעִבּוּדָה אַחַת הִיָּינוּ בְּשְׁחִיטָה אֲבָל לֹא בְּשֶׁאֵר עֲבוּדוֹת כְּמוֹ פֶּר וְשִׁנְשַׁחט לְהַתְחִיל בְּהִיכָל וּמִשְׁמַע דְּפִשְׁיטָא לִי לְהַש"ס הִכִּי מְדַפְרִיף אִי הִכִּי מ"ט דְּרַבְּנָן וְלֹא מִצְאֵתִי לְהַרְמַב"ם ז"ל שֶׁפֶתַח פֶּן וְכָל כִּי הָאִי הִי לֹו לְבָאָר: שָׁם גְּמָרָא מֵאֵן חֲכָמִים ר"א דְּאָמַר אִם הִקְרִיב כְּזוֹת בַּחוּץ פְּטוּר אֲלֵמָּא דְּבַעֲיָא כּוּלִּי מִתִּיר.

וְקָשָׁה הָא לְעֵנִין פִּיגּוּל לִכ"ע בְּכַזְּוִית לְחוּד לֹא מְהִיב מִחֲשֻׁבָּה וְאִפִּילוּ בְּקוֹמָץ שְׁלֵם הִנּוּ חֲצִי מִתִּיר וְאִפ"ה ס"ל לְהַש"ס דְּשְׁחִיטָה חֵד מִתִּיר הוּא לִר"א נְמִי אַע"ג דְּפוּטֵר בְּכַזְּוִית בַּחוּץ מ"מ בְּשְׁחִיטָה וְנִדְאִי נִרְאָה דְּחִיב בַּחוּץ כְּמוֹ כֵּן פִּיגּוּל לְרַבְּנָן וְאִפִּתִּי מ"ט דְּרַבְּנָן בְּשְׁחִיטָה וְצ"ל דְּסִבְרָא בְּעֵלְמָא קְאָמַר פִּינוּ דְּאֲשַׁכְּחֵן לִר"א דְּפוּטֵר בְּחֲצִי מִתִּיר אִפִּי בַּחוּץ י"ל אֲלֵיבְנִי דְּגַבִּי פִּיגּוּל אִפִּילוּ שְׁחִיטָה חָשִׁיב חֲצִי מִתִּיר וְפִרְיָה דְּהָא מוֹדָה ר"א בְּדָמִים דְּחִיב אִפִּילוּ עַל מְקַצֵּת דָּם בַּחוּץ וְאִ"כ מְסַתְּבָרָא דְּלִדִּידָן נְמִי חָשִׁיב שְׁחִיטָה כּוּלִּי מִתִּיר.

וּמִש"כ רִש"י ז"ל דִּלְר"א אִפִּילוּ מְקַצֵּת דָּם הִנּוּ פִּיגּוּל כְּכָר הִקְשׁוּ הַתּוֹס' ז"ל דְּאִין רֵאִי דְּפִיגּוּל וְנִדְאִי בְּעֵי עֲבוּדָה טְפִי וּמַד' נִרְאָה דְּהָא דְּקָאָמַר מֵאֵן חֲכָמִים ר"א לֹא אֲתִי לְמַעוּטִי לְרַבְּנָן דְּמַחֲיִיבֵי דְּהָא אִין זֶה מְוַכַּח דְּפִיגּוּל וְנִדְאִי לֹא דְּמִי לְהַקְרִיב חוּץ דְּקוֹמָץ שְׁלֵם לִכ"ע חִיב בַּחוּץ וּבְפִיגּוּל לֹא הִנּוּ אֲלָא חֲצִי מִתִּיר אֲלָא מִדְּר"א מִיָּתִי רֵאִי בְּפִשְׁיטוֹת דְּפוּטֵר בַּחוּץ כִּש"כ בְּפִיגּוּל כֵּן נִרְאָה כְּוָנָתָם ז"ל וְאִ"כ י"ל דְּשְׁחִיטָה ג"כ לֹא חָשִׁיב חֵד מִתִּיר גַּם לְרַבְּנָן (וְלֹא מִשְׁמַע הִכִּי מִפְּשֻׁטִי דְּהַש"ס דְּפִרְיָה אִי הִכִּי מ"ט דְּרַבְּנָן נִרְאָה דְּפִשְׁיטָא לְהוּ דְּשְׁחִיטָה חֵד מִתִּיר הוּא) וְעוֹד יִתְבָּאָר בְּזֶה לְקַמָּן בְּשִׁמְעֵתִין: שָׁם תּוֹס' בַּד"ה כְּגוֹן שְׁפִיגָל בְּרֵאשׁוֹנָה כּו' רִש"י וְתוֹס' ז"ל כְּאֵן וּבְמִנְחוֹת פִּירְשׁוּ רֵאשׁוֹנָה הִיָּינוּ בֵּין הַבְּדִים כּו' וְלֹא נִיחָא לְהוּ לְפָרֵשׁ הַזָּאָה רֵאשׁוֹנָה וּשְׁנִי' כּו' מִשׁוּם דְּר"מ מוֹדָה בְּהַזָּאָה רֵאשׁוֹנָה דְּלֹא הִנּוּ חֲצִי מִתִּיר כְּמוֹ חֲצִי קוֹמָץ דְּאִין מְפָגֵל אִפִּילוּ לְמ"ד מְפָגֵלִין בְּחֲצִי מִתִּיר כֵּן פְּתַבוּ הַתּוֹס' ז"ל בְּמִנְחוֹת.

אֲלָא וְנִדְאִי רֵאשׁוֹנָה הִיָּינוּ בֵּין הַבְּדִים כּו' ע"כ הִקְשׁוּ רְבִיעִית מֵאֵן דְּכָר שְׁמִי וְכְמוֹ שְׁהָאֲרִיכוּ בְּדַבְרֵיהֶם ז"ל וְלִדִּידֵי קָשָׁה הָא מוּכַח לְעֵיל בְּפִלְגְּתָא דְּב"ש וּב"ה דְּבִהַזָּאָה אַחַת ג"כ הִנּוּ פִּיגּוּל לְמ"ד מְפָגֵלִין בְּחֲצִי מִתִּיר כְּמוֹ הַזָּאָה אַחַת דְּחֻטָּאת לְב"ש וְעֵי תוֹסְפוֹת הַתָּם וְלֹא גָרַע הַזָּאָה א' מְפָסִיעוֹת בְּהוֹלְכָה דְּחָשִׁיב חֲצִי מִתִּיר לְעֵיל.

וְדוּוּקָא בְּקוֹמָץ הוּא דְּאִיכָא לְמִימַר דְּחֻצִּיו לֹא הִנּוּ חֲצִי מִתִּיר פִּינוּ שְׁדַרְכוּ לְהַקְרִיבוּ כְּאַחַת אֲבָל הַזָּאוֹת וּפְסִיעוֹת שְׁהֵם דְּבָרִים נְפָרְדִּים כ"א חָשִׁיב חֲצִי מִתִּיר וּמְפָגֵל לְמ"ד מְפָגֵלִין בְּחֲצִי מִתִּיר וְע"כ נִרְאָה לְפָרֵשׁ כְּפִשׁוּטוֹ בֵּין בְּרֵאשׁוֹנָה כּו' הִיָּינוּ הַזָּאָה רֵאשׁוֹנָה וְקֵאִי אֲרִישָׁא בְּחֻטָּאוֹת הַחִיצוֹנוֹת דְּלֹא פִּיגָל אֲלָא בְּרֵאשׁוֹנָה וְלִז"א בַּד"ה כּו' אֲבָל בְּדָמִים הַפְּנִימִים כְּגוֹן מ"ג דִּיו"ה כּו' וִי"א דְּפָר פֶּהָן מְשִׁיחַ פִּיגָל בֵּין בְּרֵאשׁוֹנָה בֵּין בְּשְׁנִי' בֵּין בְּשְׁלִישִׁית הִיָּינוּ מֵאִיזָה מְכּוּלָן שְׁפִיגָל הִנּוּ פִּיגּוּל לִר"מ וְלֹא חָשִׁיב יוֹתֵר דְּאִטוּ כִּי רוּכְלָא לְחָשׁוּב וְלִזְדִּיל וְהִשְׁתָּא א"ש כְּפִשְׁטִי אִוְקִימָתָא דְּרַב אֲשִׁי שְׁפִיגָל בְּשְׁלִשְׁתָּן וְאִפ"ה לֹא הִנּוּ אֲלָא חֲצִי מִתִּיר דְּאִפִּתִּי אִיכָא הַזָּאוֹת טוּבָא אֲלָא דְּלַפְמ"ש פִּירִש"י ז"ל כְּגוֹן שְׁפִיגָל בְּשְׁחִיטָה כּו' כְּגוֹן שְׁנִשְׁפָּף הַדָּם כּו' ע"כ צְרִיף לְפָרֵשׁ בֵּין בְּרֵאשׁוֹנָה בֵּין בְּשְׁנִי' כּו' הִיָּינוּ בֵּין הַבְּדִים וְעַל הַפְּרִכָת וְעַל הַמְזַבְּחַת הַזֶּהָב אֲבָל לְפִי רִשְׁב"ם ז"ל בְּפִיגָל בְּשְׁחִיטָה א"ש

גם להאי אוקימתא דבחד הזאה לחוד מקל הני מ"ג וי"א הני פיגול וכן הוא משמעות
הברייתא דמני להו מ"ג דיוה"כ וי"א דפר פהן משיח ולפי פירש"י ז"ל ותוס' ז"ל מאי
נפקא מינה בהאי מנינא פיון דלא מפגל אלא דבין הבדים בכולהו וכן דפרונכת וכן דמזבח
הזב.

ובתוספתא סוף פ"ד תנא לה התם פהאי לישנא בד"א בדרמים הניתנין בחוץ אבל בדרמים
הניתנין בפנים כגון מ"ח דיוה"כ כו' בין בשחיטה בין בהילוף בין בקיבול בין שחיטת
על הראשונה בין על האחרונה אפילו על אחת מהן חוץ למקומו פסול חוץ לזמנו פיגול
ונראה דצריך להיות בזריקה בשחיטה וקיבול והילוף שוין הם חיצונים ופנימים כדתני
התם ובזריקה הוא דבחיצונים ליפא פיגול אלא בראשונה להכי קאמר אבל בפנימים בין
בשחיטה כו' ובין בזריקה בכולהו הני פיגול אפילו באחת מהן ולפ"ז מבואר כמ"ש
דאפילו הזאה אחת חשיב לפגל לר"מ דמפגלין בחצי מתיר ועוד קשה לי למאי דקנימינן
בשמעתין אליבא דר"מ דטעמיה משום דכל העושה ע"ד ראשונה הוא עושה א"כ פשיטא
דאם חישב בהזאה ראשונה לחוד הני פיגול דע"ד ראשונה עושה את פולן וא"כ מי
הכריחון לפרש הכא ראשונה ושניה היינו דבין הבדים והיכל ואמאי לא ניחא להו לפרש
ראשונה ושניה בהזאות: והתוס' ז"ל נסתפקו לפי שיטתם אי הזאות דעל הקרנות ועל
טהרו חזא הוא ורש"י ז"ל פי' לקמן ד' פרים היינו לבין הבדים ופרונכת וקרנות ועל
טהרו פולן כפ"ה בפ"ע הם ויכר כתבו התוס' ז"ל דביומא לא משמע פן והא דאמרין
לקמן משפחת לה בד' פרים היינו כמ"ד שירים מעכבים וגם זה לא אבין חזא דמי הכריחו
לרבה למימר ד' פרים וכמ"ד דשירים מעכבין דלא מסתבר למימר דרבה הכי ס"ל ועוד
הא אי שירים מעכבין צריך להביא פר ולהתחיל בפנים כדאיתא לקמן בפ' איזהו מקומן
ומשמע דצריך להתחיל מתנות המזבח וא"כ אפתי מתנות שעל המזבח ושירים כולא חד
הוא והפר הג' שנשפף קודם שפיכת שירים למזבח נפסל ולא עלה וצריך להביא פר אחר
ניתחיל במזבח בפנים.

וא"כ הא ליפא אלא ג' פרים פר לבין הבדים ופרלפרונכת ופר לקרנות ולטהרו של מזבח
הפנימי ולשפיכת שירים על מזבח החיצון וצ"ל דנהי דצריך להתחיל בפנים מ"מ כפ"ה
ראשונה שנתן בפנים לא נפסלה והא דחוזר ונותן בפנים היינו פדי שיעשו שירים וא"כ
יש להסתפק אי צריך להתחיל בפנים היינו להתחיל בקרנות או דסגי בהזאות שעל טהרו
ובזה נעשו שירים וצ"ע: ולא מצאתי פעת מבואר גבי פר פהן משיח ואינך להאי דינא
אם נשפף הדם אחר המתנות שעל הפרונכת אי גם בזה פליגי רבנן ור"ש לרבנן יתחיל
ממזבח הזב ולר"ש יתחיל ממקום שפסק ומסתברא דגם בזה פליגי וכדמוכח גמי
מאוקימתא דרב יצחק בר אבין כגון שפיגל בשחיטה אלא דא"כ לר"ש דאמר דיתחיל
ממקום שפסק אטו בחטאת החיצונה אליבא דב"ש דבעי ב' מתנות אם נשפף הדם אחר
מתנה אחת יחזור וישחוט חטאת וישלים השניה זו לא שמענו ועדיין צ"ע בזה: ע"ב שם
גמרא פי הדר מדי בהיכל מיא בעלמא קמדי מפאן משמע דלא חשיב חצי מתיר אלא דבין
הבדים ודקיכל כו' אבל לא חזא הזאה מכולהו וכמש"כ לעיל בשם התוס' ז"ל במנחות
ולכהי לא פריף אלא פיון דחשיב בפנים כו' אבל התוס' ז"ל בד"ה פי מדי כתבו דהא
דלא פריף מהזאה ראשונה של בין הבדים אינך מיא בעלמא הוא דיש לומר דפיגל
באחרונה מבואר מד' ז"ל פאן דאפילו בהזאה אחת הני פיגול לר"מ ולהאי תירוץ קשה

מה יאמר רבה בפלוגתא דב"ש לעיל דאמרי דמתנה ראשונה של חטאת מפגלת ולפי' ר"ת ניחא דבחד מקום לא אמרינו מיא בעלמא ועוד תי' דבשל בין הבדים אע"פ שפיגל בהזאה ראשונה לא אמרינו אינה מיא בעלמא משום דלא נגמר הפיגול עד שזרוק פל הזאות דאם נשפה הדם בטל הפיגול להכי לא חשיבי מיא פיון דמרצין הפיגול אבל דהיכל לא תלי בהו גמר הפיגול דאפילו נשפה הדם מביא פר אחר א"כ לא חשיבי מרצי הפיגול וכי מדי להו מיא בעלמא קמדי פיון דשל בין הבדים נפסל ולפי' ר"ת ז"ל דמפרש דלא פריה אלא מתרי מקומות כל שנפסל בפנים הזאת היכל מיא בעלמא יש לפרש הא דשני רבה משפחת לה בד' פרים כו' ה"ק שחזר והביא פר להזות בפנים וכי הדר מדי בהיכל לאו מיא הוא פיון דהזת בפנים פתיקנה ואם חזר וחישב בהיכל אפתי לא קרבו כל מתיריו דהזאות של מנבח מיא הוא פיון דלא הזת בהיכל אלא אם הביא פר אחר להיכל להזות פתיקנה פי הדר מדי במנבח לאו מיא הוא דכבר הנה עליו הזאת פנים והיכל בכשרות וכי חזר וחישב בהזאת המנבח שפיר הוי פיגול דאין לו מתיר יותר וצריה להביא אחר להזאת המנבח נמצא מביא ד' פרים וד' שעירים ובכולהו הוי פיגול הראשון הוי פיגול וחזר ומביא פר ונותן בפנים בכשרות והזת בהיכל במחשבה.

וחזר והביא פר להיכל בכשרות והזאות שעל המנבח נתן במחשבה וחזר והביא פר להזאות שעל המנבח ושפיר הוי ג' פרים הראשונים פיגול גמור דהרי קרבו המתירין פתיקנו ולפי' ז"א אין אנו צריכין לחלק בין מנבח לטהרו כמש"כ רש"י ז"ל ולאו לאוקמי כמ"ד שירים מעכבי אלא הש"ס ה"ק דלא משפחת שיהיה פיגול באחת מעבודות אלו אלא בכה"ג ששחט ד' פרים וכו' ל' אבל בפר אחד לא הוי פיגול דלא קרבו המתירין פיון דעבודה ראשונה נפסלה השני' מיא בעלמא היא אבל בד' פרים משפחת לה פיגול בכולהו וגם כל העבודות נעשו בהקשר ועי' בירושלמי סוף פ' הוציאו לו ועדיין לא ברירא לי הא שמעמא עד יבא המורה צדק: שם משנה ואלו דברים שאין חייבי עליהן הקומץ והקטורת כו' יש לדקדק בקטרת ומנחת נסכים ומנחת פהן היכי שייך בהו פיגול דהא ליכא פיגול אלא בד' עבודות קמיצה ומתן פלי והילוף והקטרה ובכל הני ליכא אלו עבודות פיון דכולן פליל א"כ בהקטרתו לא שייכא פיגול פיון דלית בהו שירים אכילת אדם ובהקטרה ליכא מחשבה אלא ע"מ לאכול שירים למחר וקמיצה ג"כ לית בהו ומתן פלי ג"כ לאו עבודה היא כמו מתן פלי של המנחה דלא הוי בכלל עבודות המביאות לידי פיגול ולא אשפחן בהו אלא הולכה פשמוליה ע"מ להקטירן למחר ולר"ש דאמר הולכה לאו עבודה היא לא אשפחן בהו פיגול כלל ולמה לן הקישא דשלמים למעוטי הני והנה במתניתין תנו תרי גוונני שאין להם פיגול חזא המתיר אחרים כמו הקומץ והלבונה והדם וקמ"ל אע"ג דבשך ואימורים יש בהן משום פיגול וכן שירי מנחה מ"מ במתירין עצמן ליכא לאו וכרת דפיגול אלא לאו דפסולי המוקדשין כמש"כ הרמב"ם ז"ל בפ' ח"י מה' פסה"מ.

ואידך אלו שאין להם מתיר כלל כמו קטורת ומנחת פהנים דהני גמי לאו דומיא דבשך שלמים הוא והני הנה נראה דכשירים לגמרי אפילו חישב בהם פיון דלית בהו לאו וכרת דפיגול מפני מה יפסלו וכ"כ התוס' ז"ל לעיל ד' כ"ד בד"ה הא אינו נושא דליכא פסול במנחת פהנים ע"ש וראיתי במשנל"מ ז"ל שפעשה מחלוקת בין הרמב"ם ז"ל ובין התוס' ז"ל דלהרמב"ם אם אכל מן המתיר עצמו פסול הוא ולוקה עליו אפילו בחוץ למקומו

ולד' התוס' ז"ל אפילו פסול ליכא ע"ש באנרף ולא הבנתי דנודאי במתיר עצמו לוקה משום פסה"מ בין בחוץ לזמנו בין בחוץ למקומו פיון דמנחה עצמה נתפגלה ממילא נפסל הקומץ ג"כ ואין אנו צריכין בזה לק"ו משלא לשמו וכמו שהאר"י שם אבל במנחת נסכים דאין לה מתירין פלל גם להרמב"ם ז"ל ליכא פסול וכנ"ל ודבריו ז"ל ע"ע ע"ש ורש"י ז"ל הקשה בקומץ בלא"ה ליכא פיגול דהרי לא קרבו מתיריו פיון שאכל הקומץ ותי' דאכל לאחר שהוצת האור ברובו והקשה ר"ת הו' פקע פיגולו ומפרש ר"ת דבקומץ באמת טעמא משום דלא הורצה ולא קרבו מתירין וכתב המשל"מ ז"ל בפ' ח"י הג"ל דלרש"י ור"ת אינו חייב על הקומץ משום נותר וטומאה קודם הרצאה ע"ש באנרף והוא פלאי דלקמן תנו בהדיא דברים שאין חייבים עליהם משום פיגול חייבין עליהם משום טומאה חוץ מן הדם הרי מבואר דלר"ת נמי לא נפטר הקומץ אלא משום פיגול דפיגול אינו חל אלא לאחר הרצאה אבל נותר וטומאה חייב עליהם משקינשו בכלי והכי תנו להדיא במעילה הקומץ והלבונה כו' קדשו בכלי חייבין עליו משום נותר וטומאה ופיגול אין בהם ואין פאן מחלוקת בין הרמב"ם ז"ל ובין רש"י ור"ת ז"ל: שם תוס' בד"ה הקומץ כו' וי"ל דמירי שחציו העלהו ע"ג המזבח כו' ע"י צ"ק ז"ל מה שהקשה בזה ויישב בדוחק והיה נראה דמהא דעולא לא קשיא די"ל דעולא לא אמר אלא לעגן אם ירדו יעלו מהו סברא דאם אינו מתקבל היאך מביא אחרים לידי פיגול אבל שיפקע איסורו לא שמעינן ואי לאו דהוא גופא מתיר ה"א דכרת נמי אית ביה אלא דר' יוחנן קאמר לקמן דאיסור נמי פקע מהם ובכריתות ד' י"ד מוכח דעולא נמי לאפקועי איסורא קאמר וכמו שכ' התוס' ז"ל ויבואר בזה לקמן בשמעתין: שם בא"ד ושם לא שייך למימר גבי דם פקע פיגולו כו': ולכאורה הו' סברא דעולא אם אינו מתקבל היאך מביא אחרים כו' איתא נמי גבי דם אבל באמת גבי דם ניחא דשירים ג"כ בכלל מתיר הוא כמש"כ התוס' ז"ל ומש"כ ותימא אם לא יתחייב בשירי הדם משום פיגול כו' בלא"ה אינו מוכן דנודאי ליכא פיגול בדם כמו נותר וטומאה דליכא בדם ודו"ק: דף מג תוס' בד"ה והלבונה כו' ואי בעצים דמערכה לא שייך כו' דאי חייב בשעת הולכה ע"מ להקטיר למחר כו' ולא הבנתי דאטו שייך נותר בעצי מערכה וכיון דנותר לית בהו מחשבת נותר ג"כ לית ביה ומסקו דלרבנן דרבי אע"ג דחייבים משום טומאה על העצים אין חייבים עליהם משום פיגול פיון דמכשירי קרבן הם ועי' תוס' מנחות ד' כ"א בד"ה יצאו שנגראה מדבריהם דלרבנן גם משום טומאה אינו חייב על העצים ע"ש וכבר הבאתי לעיל לשון הרמב"ם ז"ל בפ' המשנה דהא דהוזכר טומאה בעצים לקמן במתניתין לאו לעגן אכילה קאמר אלא לעגן הקרבה בטומאה ועי' תוס' י"ט ז"ל: שם רש"י בד"ה לוג שמן של מצורע שיריו נאכלין עי' תוס' י"ט ז"ל שדקדק לעגן מאי כ' רש"י ז"ל דשיריו נאכלין ונראה שכ' פן משום דאל"ה לא שייך פיגול פלל בלוג פיון דלית ביה לא אכילת אדם ולא אכילת מזבח להכי כתב דשיריו נאכלין ואית ביה אכילת אדם ואפ"ה אין בו פיגול ועיין בתוס' חדשים שכ' דלרבנן מתנות הלוג מפגלא ליה ולקמן ד' מ"ד מבואר דלכ"ע מתנותיו לא מפגלא ליה ע"ש: שם גמרא קומץ פיגול שהעלו כו' פקע פיגולו אם אחרים כו' ומסיק דלעגן אם ירדו יעלה קאמר ובמשלה בהן האור וקמ"ל אפילו קומץ דמיפרת כו' ויש לדקדק א"כ מאי אריא קומץ פיגול משום דאם אחרים מביא כו' בכל פסולי המזבח הדין פן אם משלה בהן האור אפילו ירדו יעלה ונהי דקמ"ל אפילו קומץ דמיפרת מ"מ טעמא דאם אחרים

כו' למה לי ועוד דמאי קאמר פקע פיגולו ממנו הא בקל הפסולין פקע איסורו לענין זה דאם ירדו יעלו וכבר פתבתי לעיל דבכריתות משמע דעולא לענין אכילה ג"כ קאמר דפקע איסורו ומשמע לעיל מלשון התוס' ו"ל דמתיר לאכילה ולדידי צ"ע היכי מותר באכילה פנין דלחמו של מזבח הוא ועוד דא"כ מאי פריה תנינא אלו דברים שאין חייבים עליהם כו' הא טובא קמ"ל דנהי דאין חייב על המתיר משום פיגול אבל איסורא איפא כמש"כ הרמב"ם ו"ל וקמ"ל דפקע הפיגול ומותר באכילה אלא ונדאי היתר אכילה אין פאן אלא דאיסור פיגול נפקע ממנו ונשפיר קאמרתם דחל עליו איסור נותר פנין דנפקע הפיגול הרי הוא פקרבן פשר דחל נותר גם על העולין ומ"מ אפתי קשה אמאי לא קאמר דהא קמ"ל דפקע פיגולו וחל עליו איסור נותר דהא לא שמענו ממתניתין דנהי דאינו חייב במתיר משום פיגול מ"מ אין איסור נותר חל עליו דהוי פסה"מ.

והשתא דהעלו לגבי מזבח פקע הפיגול וחל עליו איסור נותר: וראיתי להרמב"ם ו"ל בפ' ח"י הג' ש"כ בהלכה י"ט אי אפשר שיתחייב אדם על אכילה אחת משום פיגול ומשום נותר שהפיגול הוא קרבן שנופסל במחשבה ואינו עולה לשם קרבן ולא נרצה פלל והנותר הוא הנשאר מקרבן שקרב כמצותו לאחר זמן אכילתו עכ"ל והוא מהש"ס דכריתות והקשה שם הכ"מ ו"ל הא בב' אברים משפחת לה פגון שהעלה לגבי המזבח ופקע הפיגול וחל עליו נותר ומסתימות לשון הרמב"ם ו"ל נראה דס"ל דבקרוב מן אגל ליפא נותר פלל פנין דלא הורצה ואע"פ שעלה למזבח ונעשה לחמו ואם ירד יעלה שם פסול עליו ושמעתין מסייע ליה מדלא אשכח מידי בהא דפקע פיגולו אלא אם ירד יעלה וכדבריו מבואר בתוספתא פ"ה דנבחים אי אפשר לומר פיגול ונותר וטמא מזבח אחד שאין חייבים משום נותר וטמא אלא לאחר זריקת דמים כצ"ל שם וזבח שנופגל הוי פאלו לא נזרק.

וכיון דתני בבבביתא לישנא דאי אפשר משמע דליפא לאשכוחי פלל הני בהדי הדדי אפילו בב' אברים. ועי' בצ"ק ו"ל שהקשה בסוגיא דכריתות הא אבר שהעלה למזבח ופקע פיגולו אמאי הוי ליה נותר הא איסור נותר ג"כ נפקע כדר' יוחנן לקמן ע"ש.

ואין פאן קושא פנין דפקע הפיגול הוי פקרבן פשר וצריה להעלותו ע"ג המזבח אפילו ירד ואם הותר חייב עליו משום נותר ואם העלוהו אחר שנעשה נותר פקע ממנו גם איסור נותר וזה פשוט: והנה מימרא דעולא ומימרא דר' יוחנן לקמן נראה דפליגי אהדדי דעולא לא קאמר אלא קומץ פיגול כו' פקע פיגולו דאם אחרים מביא כו' אבל לא שאר איסורין כמו נותר וטמא ור' יוחנן אמר דנותר וטמא נמי פקע איסורו מהם והרמב"ם ו"ל נראה דפסק לתרנוניהו דבפ' ח"י הג' פתב להא דר' יוחנן ובפ"ג פתב להא דקומץ דפליגי מחית אארעא כו'.

וראיתי במשנל"מ ו"ל שם בפ"ג שהאריה אי בעינו משלה בו האור ברובו או אפילו במקצתו ומסקנת דבריו דלהפקיע האיסור בעינו משלה האור ברובו ולענין אם ירד יעלה סגי במשלה האור במקצתו וגם זה לא הבנתי דהא מוכח בשמעתין דחד דינא הוא הא דעולא דפקע הפיגול עם הא דאמר עולא במשלה האור יעלו כדפריה והאמרה חדא זימנא כו' אבל מדברי רב אחאי ונדאי נראה דלא בעינו בקומץ משלה בו האור ברובו דהא פלגא מחית אארעא קאמר ואפ"ה מעלינו לי' לכולי' ואם נחלק בין קומץ לאבר וכמ"ש

ר"ת ז"ל א"כ אין צריך לחלק בין להעלותו ע"ג המזבח ובין הפקעת איסור אלא באברים
בכל גוונא בעינן משלה בו האור ברובו וכינן דאם ירד יעלה נעשה לחמו של מזבח ופקע
האיסור ג"כ ובקומץ אפילו משלה האור במקצתו מעלינן ליה וה"ה דפקע האיסור
והדק"ל אמאי לא כתב הרמב"ם ז"ל בהא דאם ירד יעלה דבעינן משלה בו האור ברובו
ועוד קשה היכי גליף רב אחאי מהא דעולא דבבב"ב סגי אפילו במקצתו ואם ירד יעלה
הא עולא מייירי במשלה בו האור ברובו כמו שאמר אם אחרים מביא כו' ואימתי מביא
אחרים לידי פיגול ע"כ במשלה בו האור ברובו כמו להתיר שירים וצ"ע.

ועי' צ"ק ברש"י ע"ב בד"ה פקע. ואיפשרמיט לי' הרמב"ם ז"ל: ע"ב תוס' בד"ה נאמר
כאן כו' ויש לפרש כו' ועי' בת"כ פ' אמור דשנויה ברייתא זו התם אהאי קרא דכל איש
כו' וטומאתו עליו בטומאת הגוף הפתוח מדבר כו' וכל הני תנאי אימרו התם והכי
משמע לישנא דר' יוסי הואיל ונאמרו קדשים בלשון רבים אלא דבד' רבי איכא התם
בנסחא אחרת ע"ש.

וכן כתב רש"י בחומש להאי דרשא בקרא דאמור וכן שנויה היא בפרשת צו כמו שהובא
בש"ס דילן וע"כ משמע דמטומאתו דגבי מקדש גליף כמו שפירש"י ז"ל. ועי' בק"א שם
והו' מתנייתא דאם נאמרו קולות כו' שנויה היא בפ' אמור ובפ' צו ג"כ היא שנויה בל"א
ע"ש ובק"א: דף מ"ד תוס' בד"ה פיוצא בשלמים משמע דבכור דמי כו' ובעלמא אינו פן
כו' הקא א"ש דאם האכל יאכל ביום השלישי פתיב ואי לאו ריבויא דמבשר מכלל ופרט
לא הוי מרבינן אלא בכור דנאכל לשני ימים אלא דלא ידענא אמאי לא קאמר דבכור
ומעשר הוי פיוצא בשלמים דתרונייהו נאכלים לשני ימים פדתנן באיזהו מקומן וע"ש
ברש"י ותוס' ז"ל: שם תוס' בד"ה אלא כו' דמלישנא דמפגל כו' לא אימעוט דם דדם כו'
פדתני כו' שהדם מפגל הבשר ומתפגלת ע"י זריקה אם זרק לשפוף שירים אין זה
מדוקדק דבתוספתא הכי אמרינן הדם מפגלת היינו אם שחט ע"מ לזרוק למחר הרי זה
מפגלת כיצד היא מתפגלת זרק ע"מ לשפוף שירים או לאכול הבשר הרי זה מתפגלת
והיה נראה דצ"ל איפכא שחט ע"מ לזרוק הרי זה מתפגלין זרק על מנת לשפוף שירים
או לאכול הבשר הרי זה מפגל וכן תני התם בשאר עבודות דהמחשבה בשעת עבודתה
נקרא מפגל וע"מ לעשות למחר איזו עבודה נקרא מתפגלת ע"ש: שם גמרא לוג שמן
של מצורע מועלין בו עד שיזרוק הדם לכאורה הנה נראה דהא מני ר"מ דאמר דדם
האשם הוי מתיר של הלוג דלרבנן אין דם האשם מתירו ומועלין בו עד שיתן מתנותיו
כמו לוג הבא בפ"ע אבל מדברי הר"מב"ם ז"ל לא נראה פן דפסק פתכמים דליכא פיגול
בלוג ואפ"ה כתב בפ"ב מהל' מעילה פהאי ברייתא דגזרק הדם אין מועלין בו וחיידש
עוד שם ובפ"ד מה' מח"פ דהא דאסור באכילה עד שיתן מתנותיו לא כמש"כ רש"י ז"ל
דאינו אסור אלא מדרבנן אלא לוקה על אכילה כמו האוכל קודם זריקה אפילו אכל קודם
שיתן מתן בהונות ומזה נראה דס"ל דלא כמש"כ רש"י ז"ל אליבא דרבי דאמר מועלין
עד שיתן מתנותיו היינו דווקא מתן שבע אבל לא מתן בהונות.

וילדברי הרמב"ם ז"ל דמתן בהונות מעכבין אכילתו כמו מתן ז' לרבנן ה"ה לרבי דמועלין
בו עד שיתן גם מתן בהונות דמגלן לחלק בינייהו ונפק"מ לענין לוג הבא בפ"ע לרבנן
ג"כ מועלין בו עד שיתן מתן בהונות ג"כ דהא בלוג הבא בפ"ע לכ"ע מתנותיו שריא לי'

אֵלָא דְמִלְשׁוֹן רַשׁ"י ו"ל נִרְאָה דְהוּי גָרַס בְּדַבְרֵי רַבֵּי עַד שְׁיִתֵּן מִתֵּן ז' וְהִיָּינוּ מְשׁוּם דְבִהוֹנוֹת דְלָאוּ צוּרָה גְבוּהַּ הוּא תוּ לָא שְׁיִיךְ מְעִילָה גַבֵּי פֶל שְׁפָכְרָ נִתְּן צוּרָה גְבוּהַּ וּמ"מ לְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם ו"ל שִׁכ' דְלוּקָה מְשׁוּם דְהוּי פְּאוּכַל קַדְשִׁים לִפְנֵי זְרִיקָה צ"ע פִּינּוּ דְכָבֵר יֵצֵא מִיַּד מְעִילָה ע"י דָּם הָאֲשָׁם מִנ"ל דְלַעֲנִין אֲכִילָה הוּי פְּלַפְנֵי זְרִיקָה: שָׁם ע"ב גְּמָרָא אֲשָׁם מְצוֹרַע בְּהִדְיָא פְּתִיב אֵלָא לְרַבּוֹת אֲשָׁם נְזִיר פְּאֲשָׁם מְצוֹרַע כּו' יֵשׁ לְדַקְדָּק הָא מְשָׁמַע בְּשִׁמְעֵתִין דְהָא דְאִיצְטְרִיךְ קָרָא לְרַבּוֹת פֶּל הֵנִי הוּא מְשׁוּם דְלָא לְכַפְרָה בָּאוּ וְהִשְׁתָּא דְכִתִּיב בְּאֲשָׁם מְצוֹרַע דְנֶאֱכָל לִפְהֵנִים בְּלֵא רִיבּוּיָא דְכָל אַמְאֵי לָא יִלְפִינּוּ נְמִי דְאֲשָׁם נְזִיר ג"כ נֶאֱכָל לִפְהֵנִים כְּמוֹ אֲשָׁם מְצוֹרַע דְאֲתִי לְהַכְשִׁיר וי"ל דְאֲשָׁם נְזִיר מְאֲשָׁם מְצוֹרַע לָא יִלְפִינּוּ דְזֶה בָּא לְהַכְשִׁיר וְזֶה לָא בָּא אֵלָא לְמַנּוֹת נְזִירוֹת טְהָרָה וּק"ל: תּוֹס' בּד"ה זֶה גִּזְלַת הַגֵּר עִי' בְּרַה"ז ו"ל בְּמִנְחֹת ד' ע"ג: וּבצ"ק ו"ל פֶּאֶן מִש"כ בְּזֶה: שָׁם תּוֹס' בּד"ה וְאִפְּקִי לְקַדְּשׁ בּוֹ אֵת הָאֲשָׁה כּו'.

בְּסוּף דְבִרְיָהֶם נִשְׁאַרוּ בְּתִימָה לֵה' בְּגִזְלַת הַגֵּר לְמָה לִי וּמְאֵי נִפ"מ בְּהָא דְקִנְאוֹ הַשָּׁם וּבְמִנְחֹת שָׁם פְּתִיבוּ דְאֲפָשֶׁר אֲתִי לְאֲשָׁמְעִינּוּ דְמוֹעֲלִין בּוֹ קוֹדֵם שְׁפָא לִיד פֶּהֶן כְּמוֹ חֲרָמֵי פְהֵנִים. וְלִדְיָ צ"ע דַּא"כ מְאֵי מִיבְעֵי לִי' בּב"ק פ' הַגִּזְלַת פְּהֵנִים בְּגִזְלַת הַגֵּר אִי יוֹרְשִׁין הוּוּ אִי מְקַבְּלֵי מִתְּנָה וּנִפ"מ לְמַעֲשֶׁר בְּהִמָּה וְאִי יֵשׁ בְּהֵן מְעִילָה פְּשִׁיטָא דְלָא הוּוּ יוֹרְשִׁין פִּינּוּ דְבִרְשׁוֹת הַקְּדָשׁ הוּא קוֹדֵם נְתִיבָה לִפְהֵן וּמְרְשׁוֹת הַקְּדָשׁ נִתְּנוּ לִפְהֵן.

וְהִנֵּה נִרְאָה דְלַעֲנִין זֶה קְאָמַר דְקִנְאוֹ הַשָּׁם וּנְתִיבוּ לִפְהֵן וּמִש"ה לָא הוּוּ אֵלָא מְקַבְּלֵי מִתְּנָה כְּדִפְשִׁיט הַש"ס הֵתֵם ע"ש: וּמִש"כ רַש"י ו"ל פֶּאֶן דְאֶגְזַל לְחוּד קֵאִי כְּכָר עֲמָדוּ הַמְּפָרְשִׁים ו"ל דְבְּמִנְחֹת לָא פִי' כֵּן אֵלָא כְּתִב דְאֶכַל הֵנִי קֵאִי וְכַר"י דְאָמַר בְּקִדּוּשֵׁין הַמְּקַדְּשׁ בְּחִלְקוֹ בְּקִדְשֵׁי קִדְשִׁים אוֹ בַק' קִלִּים מְקוֹדְשֵׁת וְעִי' בְּרַה"ז שָׁם שְׁהַקְּשָׁה הָא נִמְנוּ וּגְמָרוּ דְאִינָה מְקוֹדְשֵׁת ע"ש וְיוֹתֵר קִשָּׁה דְלַר"י הוּא יִלְפִינּוּ פּוֹלְהוּ מִזֶּה יְהִיָּה לֵה מְקוֹדְשׁ הַקְּדָשִׁים כְּדֵאִיתָא שָׁם בְּקִדּוּשֵׁין וּלְמֵאֵי אִיצְטְרִיךְ הָאִי לֵה דְאֲשֶׁר יִשִּׁיבוּ אֵלָא וְנִדְאִי הָעֵיִקֵר כְּפִירוּשׁוֹ פֶּאֶן דְלָא קֵאִי אֵלָא אֶגְזַל לְחוּד אֵלָא דְקִשָּׁה לִי מֵהָא דְמוֹכַח הֵתֵם בְּקִדּוּשֵׁין דְר"י נְמִי מוֹדָה דְאִינָה מְקוֹדְשֵׁת דְתִנָּא בְּסִיפְרָא דְאִין חוֹלְקִין קִדְשִׁים כְּנֶגְדַּ קִדְשִׁים וְכִינּוּ דְלִית בְּהוּ חִלְוִקָה ש"מ דְלָאוּ מְמוֹנּוּ הוּא וְהָא בְּגִזְלַת הַגֵּר נְמִי אִין בּוֹ דִין חִלְוִקָה דְאֲשָׁם קִרְיָה רַחֲמֵנָא כְּדֵאִיתָא בּב"ק שָׁם וְאִפ"ה מְקַדְּשִׁין בּוֹ אֵת הָאֲשָׁה וְהַתּוֹס' ו"ל בְּמִנְחֹת שָׁם הַקְּשׁוּ הָא לָאוּ מְמוֹנּוּ הוּא דְאִין חוֹלְקִין גִּזְלַת הַגֵּר כּו' וְתִי' דְהִיָּינוּ קוֹדֵם חִלְוִקָה אֲבָל אַחַר חִלְוִקָה מְמוֹנּוּ הוּא וַא"כ בְּקִדְשִׁים נְמִי נִימָא הֵכִי דְלֵאחַר חִלְוִקָה הוּי מְמוֹנּוּ וּמְקַדְּשִׁין בּוֹ אֵת הָאֲשָׁה וי"ל דְגַבֵּי קִדְשִׁים דְאִיכָּא מְצוּהַּ בְּאֲכִילָה וְקַפִּיד רַחֲמֵנָא שְׁיִטּוּל כ"א חִלְקוֹ כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר לְכָל בְּנֵי כּו' אִישׁ כְּאִשּׁוֹ מְסַתְּבָרָא דְאִפְּלִי לְאַחַר חִלְוִקָה אִינוּ יָכוֹל לִיתְנָה לְאַחַר וְגַם בְּמָה תִּתְקַדְּשׁ פִּינּוּ דְהִיא אֲסוּרָה לְאֶכּוֹל בְּקִדְשֵׁי קִדְשִׁים וְטוֹבַת הַנָּאָה אִין בְּזֶה דְאֲסוּר לְמוֹכְרוֹ לְאַחַר וּבְקִדְשִׁים קִלִּים ג"כ אַע"ג דְשָׂרְיָא הִיא לְאֶכּוֹל מ"מ אִינוּ רַשָּׁאי לִיתְנוּ לֵה אֵלָא הוּא בְּעֲצָמוֹ מְחוּיָיב לְאֶכּוֹל.

אֲבָל לָא לִיתְנוּ לְאַחַר בְּתוֹרַת מְמוֹנָאֲבָל גִּזְלַת הַגֵּר אִין מְצוּהַּ בְּאֲכִילָתוֹ דְוּוּקָא דְאִטּוּ אִם גִּזְלַת מְמוֹן אוֹ שְׂאָר דְבָר שְׂאִין רְאוּי אִם יְהִיָּה אֲסוּר לְמוֹכְרוֹ מַה יַעֲשׂוּ הַפְּהֵנִים בְּזֶה וְע"כ מְוַתְרִין הֵם לְאַחַר חִלְוִקָה לְמוֹכְרוֹ וְלַעֲשׂוֹת בּוֹ מַה שְׁיִרְצוּ וְע"כ הָא דְאִין חוֹלְקִין גִּזְלַת הַגֵּר כְּנֶגְדַּ גִּזְלַת הַגֵּר הִיָּינוּ דְוּוּקָא קוֹדֵם חִלְוִקָה וְגַזְלַת הַגֵּר הוּא מְשׁוּם דְאֲשָׁם קִרְיָ רַחֲמֵנָא אֲבָל אַחַר

חלוקה ממונו הוא והא דאיצטריף קרא שיכול לקדש בו אשה היינו דס"ד שלא הותר
למכרו אלא לצורך אכילה כמו קדשים קמ"ל ד יכול לקדש בו אשה ג"כ ועדיין צ"ע בזה
ולכאורה בקדשים קלים יכול למפור שחוט ובחידושי תמורה הארכתי בזה ע"ש: שם
תוס' בדבר הנעשה בפנים לא פיגל והא דאמר בהנזקין כו' פבר פתבתי לעיל ד' י"ד דלר'
יוסי ליפא למילף בק"ו משלא לשמו ע"ש והיה נראה לומר דר' יוסי לא מיעט אלא
ממקום למקום מחוץ לפנים או מפנים לחוץ דזה לא הוי דומיא דשלמים דהכל במקום
אחד אבל אם חישב בעבודת פנים ע"מ לעשות עבודת פנים חוץ לזמנו ג"כ הוי פיגול
וא"כ איפא לאשפוחי פיגול בפנים למאי דאמרי' לעיל טבילת אצבע מפגלת בחטאת
הפנימי א"כ אם חישב בשעת טבילת אצבע ע"מ להזות למחר שפיר הוי פיגול אפילו
לר' יוסי וע"כ צ"ל פן לד' הרמב"ם שפסק כר' יוסי דמחוץ לפנים או מפנים לחוץ לא
פיגל וכתב דטבילת אצבע מפגלת כמבואר בדבריו פ' י"ז מה' פסולי המוקדשין והיינו
שחישב בשעת טבילת אצבע להזות למחר דתרונוייהו בפנים הם אלא דדבריו ז"ל שם
בהלכה ב' צ"ע שכ' שם אם נתן פולן פתיקנו ואחרונה במחשבת הזמן הרי זה פסול ואינו
פיגול עד שיגזר במחשבת הזמן עכ"ל והיכי אשפחן פיגול אם חישב בשעת הזיה ע"כ
ע"מ לשפוך שירים או להקטיר אימורים למחר וא"כ לא הוי אלא פסול דמחשב מפנים
לחוץ ואפשר לומר דאשפחן פיגול במחשב בשעת הזיה דבין הבדים ע"מ להזות דהיכל
למחר דבכה"ג הוי פיגול למ"ד הקטרה מפגלת הקטרה אבל לא קי"ל הכי כמש"כ
הרמב"ם ז"ל בפ' ט"ז מה' הג"ל ועוד דלשון הברייתא משמע דלא הוי פיגול אלא
במחשבה ומעשה בחוץ אבל לא אם המחשבה ומעשה בפנים ור"ש ור' יוסי בהא פליגי
ר"ש מקיש לשלמים דכל שנעשה בפנים אין בו פיגול כלל אפילו בעבודותיו שבחוץ ור'
יוסי ס"ל דהוקש לשלמים דבעבודת פנים ליפא פיגול אבל בעבודות שבחוץ יש בהן
פיגול ועדיין לא נתישבו לי ד' הרמב"ם ז"ל ולפי הג"ל א"ש ד' התוס' ז"ל שכ' דאיפא
למילף בק"ו משלא לשמו דפסול מיהא הוי אפילו בעבודת פנים פיון דהא דאמר ר' יוסי
דליפא פיגול בפנים לא משום דמחשב ממקום למקום אלא דפנים אימעט מפגול דלא
הוי דומיא דשלמים וא"כ איפא למילף לפסול מק"ו דשלא לשמו דפסול גם בפנים והא
דטבילת אצבע מפגלת יש לומר דאתיא אפילו כר' יוסי דעבודת פנים לא מפגלא מ"מ
טבילת אצבע לאו בכלל עבודת פנים היא אלא בכלל הולכה היא ותניא בתוספתא דאם
חישב בכל הג' עבודות בשחיטה וקבלה והולכה ע"מ להקטיר אימורים למחר הוי פיגול
לר' יוסי משמע דאפילו בהולכת פנים לחוד ג"כ הוי פיגול משום דלאו בכלל עבודת
פנים היא פיון דאיתיה נמי בחוץ ודו"ק: דף מה תוס' בד"ה הילכתא למשיחא כו' ונראה
דבר יוסף דווקא דאית ליה הכי כו' עי' בגדה ד' ס"א ע"ב: שם משנה קדשי עו"ג אין
חייבין כו' והשוחטין בחוץ פטור ר"י מחייב התוס' ז"ל בד"ה והשוחטין כו' דקדקו אמאי
לא תני בבבביתא השוחטין בחוץ ובמתניתין לא תנו תמורה ונסכים ומתוך דקדוק זה נ"ל
לישב ד' הרמב"ם ז"ל שפסק בכולן כר"ש ובשחוטין חוץ פתב כר"י דחייב והיינו משום
דכל הני דתני בבבביתא לא קאמר ר' יוסי אלא רואה אני בכולן להחמיר משמע דלדידיה
גופא לא פסיקא ליה כ"כ אלא רואה הוא להחמיר ומש"ה פסק בכל הני דתני בבבביתא
כר"ש דפשיטא ליה לקולא ולהכי לא תני שחוטין חוץ בבבביתא משום דבשחוטין חוץ
מחייב ר' יוסי פדתנו במתניתין ולא תיקשי בזה קושית התוס' ט על הכ"מ ז"ל ע"ש

וּלְהַכִּי לֹא תִּגֵּי בְּמִתְנִיתִין כָּל הַגֵּי דְבַרְיִתָּא פִּינֵן דְּלֹא מְצִי לְמִתְנֵי דַר"י מְחִיב בְּכָל הַגֵּי וְהָא דָּתָנּוּן פִּיגּוּל וְנוֹתֵר נְטִמָּא הוּא מְשׁוּם דְּהִקְא עֵינְקֵרֵן וְשֵׁל דִּין פִּיגּוּל וְנוֹתֵר וְסַעַד לַד' הֶרְמֵב"ם ו"ל דְּפֶסֶק בְּשַׁחוּטֵי חוּץ לְחִיּוּבֵי הוּא מָהָא דְּאִיתָּא בְּסוּף מְכִילְתִּין וְעו"ג בּוּמָה"ז רִשְׁאֵי לְעִשׂוֹת פֶּן הֵינְנוּ לְהַקְרִיב בְּבִמָּה מֵה"מ דַּת"ר דְּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְצֻוּנִין עַל שַׁחוּטֵי חוּץ וְלֹא עוֹבְדֵי גִלּוּלִים הָיוּ מְצֻוּנִין כּו' וְהֵינְנוּ ע"כ כּו' יוֹסֵי דְּמְחִיבֵי בְּשַׁחוּטֵי חוּץ דְּאִי כּו"ש לָמָּה לִי לְמַעוּטֵי פִּינֵן דְּאָפִי יִשְׂרָאֵל אֵינּוּ מְצֻוּנָה עַל קֶרְבֵּן עו"ג וְכּו' מָהָא דְּאָמַר רַב אָסִי וְכּו' וְאִי יִשְׂרָאֵל עֲצַמּוּ אֵינּוּ מְצֻוּנָה אֲמַאי אָסוּר לְעִשׂוֹת שְׁלִיחוּתָן וְעִי תוֹס' שָׁם בַּד"ה אָסוּר לְסַיְעוֹ.

וְנִרְאֶה דְּבִהֲכִי פְּלִיגֵי ר"ש ור"י ר"ש דְּרִישׁ מִיעוּטָא דְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל דְּקַדְשֵׁי עו"ג שְׁהוּקְדְּשׁוּ אֲפִילוּ לְמִזְבֵּחַ אֵינּוּ בְּהֵם מְשׁוּם שַׁחוּטֵי חוּץ אֲפִילוּ יִשְׂרָאֵל ור"י ס"ל דְּקַדְשֵׁי עו"ג שְׁהוּקְדְּשׁוּ לְמִזְבֵּחַ חַיִּיבִין עֲלֵיהֶם מְשׁוּם שַׁחוּטֵי חוּץ וְעו"ג עֲצָמֵן אֵינּוּ מְצֻוּנִין עַל שַׁחוּטֵי חוּץ מִמִּיעוּטָא דְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְעִי תוֹסִי"ט בְּמִתְנִיתִין שֶׁכ' דְּלֹא מְצִי טַעַם מְפֻנְרֵשׁ לְפִטּוֹר שַׁחוּטֵי חוּץ וְהַדְּבַר פְּשׁוּט דְּמְבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵימְעִיט וְכַנ"ל: שָׁם תוֹס' בַּד"ה וְהַשׁוּחֲטָן כּו' וְעו"ג ל' כּו' לֹא נִהְיִין מְדַרְבְּנֵן כּו' וְעֵינֵן בְּחִי רִישׁ תְּמוּרָה מִש"כ שָׁם דְּמִסְתַּבֵּר דְּאָסוּר בְּהִנְאָה מֵה"ת: שָׁם גְּמָרָא אָמַר ר"י רוּאָה אֲנִי בְּכּוֹלֵן לְהַחְמִיר שְׁנַאֲמַר בְּהֵם לֵה' מְשֻׁמַּע דְּקָאֵי גַם אֲנִסְכִּים וְהִכִּי מִיִּתֵי רִאָּה לְזָה מְדַכְתַּב לֵה' הָא כְּבָר אֵיפְלִיגֵי בְּזָה ר"ע וְרִיחָה"ג לְרִיחָה"ג מְבִיא אֲפִילוּ יִין וְלַר"ע אֵינּוּ מְבִיא אֶלָּא עוֹלוֹת לְבָד וְלַפֶּמֶשׁ"כ הַתּוֹס' ו"ל בְּמִנְחוֹת ד' ע"ג דְּהָא דְּאֵינּוּ מְבִיא גְּסָכִים הֵינְנוּ אֲפִי לְעוֹלָתוֹ וְקֶרְבְּנוֹ טַעוֹן גְּסָכִים הֵינְנוּ מִשְׁלַל צִיבּוֹר י"ל דַּר"י אֲפִי מְלֵה' דְּקֶרְבְּנוֹ שׁוּה לְשֵׁל יִשְׂרָאֵל וְכִשְׁמְבִיא עוֹלָה אִו שְׁלָמִים מְבִיא עִמָּהֶם גְּסָכִים ג"כ וְהִכִּי מְשֻׁמַּע הֶתֶם דְּמוּקֵי לְדִרְשָׁא דְּאֲזַרְחָ כּו"ע וְאִי בְּגִסְכִּים הִבְאִין בַּפ"ע קָאֲמַר לָמָּה לִי מִיעוּטָא דְּאֲזַרְחָ הָא כְּבָר אֵימְעִיט מְעוֹלָה אֵינּוּ לִי אֶלָּא עוֹלָה בְּלָבָד אֲבָל אִי בְּגִסְכִּים הִבְאִים עִם הַזֵּבַח מִיִּירֵי אֵימְעִיטֵי אֲזַרְחָ דְּהוּא אֵינּוּ מְבִיא גְּסָכִים עִם הַזֵּבַח אֶלָּא דַּא"כ לָמָּה לִי לְמִימַר הֶתֶם לַר"ע עוֹלָה וְכָל אֲבִיזְרָהָא פִּינֵן דְּמִשְׁלַל צִיבּוֹר הֵן בָּאִין וְעוֹד יִפְלָא עַל גִּירְסָא זֹו הָא מְבֹאֵר בְּמִתְנִיתִין דְּשִׁקְלִים אָמַר ר"ש ז' דְּבָרִים הַתְּקִינּוּ כּו' שׁוֹלַח עִמָּה גְּסָכִים קֶרְיָבִים מְשֻׁלוּ אֶלְמָא דַּלַּר"ש הוּא עֲצַמּוּ יָכוֹל לְהִבְיָא גְּסָכִים וְהִכִּי מְצִינֵן לוֹמַר דְּהָא דְּאָמַר ר"ש הִקְא אֵינּוּ מְבִיאִין גְּסָכִים הֵינְנוּ אֲפִי עִם הַזֵּבַח וְרִאִיתִי לְהֶרְמֵב"ם ו"ל בַּפ"ג מֵה' מַעַה"ק שֶׁכ' עוֹלוֹת הָעו"ג אֵינּוּ מְבִיאִין עִמָּהֶם גְּסָכִים אֲבָל גְּסָפִיהֶם קֶרְיָבִין מִשְׁלַל צִיבּוֹר וְעִי שָׁם בַּכ"מ ו"ל שֶׁכ' בְּשֵׁם הַר"י קוֹרְקוֹס דְּגַרְסָא אֵינּוּ מְבִיאִין עֲלֵיהֶם גְּסָכִים וְכַגְרַסְתָּ הַש"ס בְּתַמוּרָה וְהַקֶּשֶׁה הַלַּח"מ ו"ל מָהָא דְּבַה' שְׁקָלִים פ"ד כְּתַב לְמִתְנִיתִין דְּשִׁקְלִים שְׁשַׁלַּח עוֹלָתוֹ מְמַדִּינַת הַיָּם אִם הִבִּיא דְּמִי גְּסָכִים יִקְרְבוּ מְשֻׁלוּ וְאִם לָאו יִקְרְבוּ מְשֻׁלוּ צִיבּוֹר אֶלְמָא מְבִיא גְּסָכִים לְקֶרְבְּנוֹ וְתִי הוּא ו"ל דְּהָא דְּאֵימְעִיט מְאַזְרַח הֵינְנוּ דְּעו"ג אֵינּוּ מְחֻיְבִי לְהִבְיָא גְּסָכִים אֲבָל אִם הִבִּיא הִבִּיא וְגַם זֶה קֶשֶׁה דַּא"כ מֵאִי הַתְּקִינּוּ ב"ד דְּיִקְרְבוּ מְשֻׁלוּ הָא דַּת פֶּן הוּא דְּקֶרְיָבִין מִשְׁלַל צִיבּוֹר מְרִיבּוּיָא דְּכַכָּה וְהִיָּה נִרְאֶה בְּגוֹסְחָא זֹו בַּד' הֶרְמֵב"ם ו"ל בַּה' שְׁקָלִים וְכּו' מִי שְׁשַׁלַּח עוֹלָתוֹ מְמַדִּינַת הַיָּם וְלֹא שְׁלַח עִמָּה גְּסָכִים כּו' וּמִיִּירֵי בְּיִשְׂרָאֵל וַא"ש לִישְׁנָא דְּמַמְדִּינַת הַיָּם דְּאִי לָאו הִכִּי דְּבִישְׂרָאֵל מִיִּירֵי מְדִינַת הַיָּם לָמָּה לִי.

אֲבָל בְּמִנְחוֹת שָׁם מְבֹאֵר דְּגַרְסִינֵן עו"ג שְׁשַׁלַּח כּו' וְתִיקְשֵׁי דַר"ש אַדַּר"ש וצ"ע: שָׁם גְּמַר' בַּד"ה אֲבִיזְרָה מְזַבְּחַ כּו' עִי תוֹס' בַּד"ה דְּוָמִיָּא דְּתַרוּמָה שֶׁכ' לְפָרֵשׁ דְּזָה ד' ר' יוֹסֵי הִיא

ועי' בתוספתא מבואר אבל בקדשי בדה"ב ר' שמעון נמי מודה ע"ש: ע"ב גמרא ובעו"ג בין בשוגג בין במזיד לא הורצה.

לא מצאתי פעת להאי דינא בד' הרמב"ם ז"ל ונראה דלשיטתו דבדם קדשים ליפא טומאה פלל לא אשפחון ריצוי צוי ציץ בעו"ג וכדאמרין בפסחים פ"ק דבישראל אשפחון טומאת קמצים אבל בעו"ג אינו קרב אלא עולות ויתבאר יותר בזה לקמן במקילתין בס"ד: שם תוס' בד"ה אבל העצים כו' ואם תאמר כו' הא ר"ש אומר אין פיגול ונותר בעולין.

יש לדקדק מאי ארי' לר"ש הא לרבנן נמי תיקשי הכא דע"כ לא פליגי עליה דר"ש אלא בעולין דלרבנן יש פיגול ונותר בעולין משום דהוי איסור פולל מיגו דחגיל אבשר חגיל נמי על עולין אבל הכא בלבונה וקטורת או פרים הנשרפים היכי חגיל פיגול ונותר הא לרבנן נמי אין איסור חל על איסור היכא דליפא פולל או מוסיף אלא דהכא נמי איפא מוסיף מיגו דמיתסר לגבוה וכדאיתא בכריתות ד' י"ג ובטומאה הוי איסור פולל כדאיתא התם ותי' דמשפחת לה לאחר שניתהו הבשר ואפתי חזי לאכילה ועי' תוס"ט במעילה שכ' שם עד שיתיהו הבשר ונעשה אפר אלא די"ל דלר"ש בסוף פ' טבול יום דאמר בשניא חרוכה אינו מטמא בגדים עוד משמע דנעשה מצנתו ואין בו מעילה ומ"מ אין דבריהם ז"ל מוכנים דלבשר פרים לא איצטריוף קרא למעוטי ואפילו לרבנן ליפא פיגול [ועיקר קרא דר"ש אתי למעוטי דליפא פיגול באימורים דידהו] ובאימורים איפא מעילה עד שנעשה אפר כדתנן במעילה שם עד שתצא לבית הדשן: גם מה שהקשו הא פקע פיגול מפי משלה בהו האור לדבריהם דאיירי בבשר פרים צ"ע אי פקע הפיגול מפי משלה האור דדווקא בקרב על המזבח אמרין דנעשה לחמו של מזבח אבל פרים הנשרפים מחוץ למזבח מנ"ל דפקע פיגול מהם: ומש"כ ומ"מ קשה מפיגול משמע דנותר וטמא ניתא להו ולעיל אמרין דאיסור נותר וטמא ג"כ פקע במשלה בו האור ועיקר קושיתם מחטאות הפנימיות הוא למאי דאמר ר"ל דמודה ר"ש לפסול דאל"ה הא איצטריוף דאין פיגול פוסל בחטאות הפנימיות והעיקר דר"ש דמתניתין אזיל בשטת ר"ש דמתניתין דכריתות דבקדשים איסור חל על איסור וא"כ לר"ש דבריייתא דאמר אין פיגול בעולין אי ס"ל הו דרשא למעט חטאות הפנימיות ע"כ אתי למעוטי דלא מיפסלי פלל בפיוגול דלמעט אכילתו מפרת לא איצטריוף: ובאותו ענין יש לי לדקדק בהא דמוכח הש"ס בכריתות שם דרבי ס"ל גבי קדשים אחע"א מדמרבינן כל חלב למעילה ומנ"ל דילמא משום דמעילה הוי איסור מוסיף דאיפא איסור מעילה עד שלא נעשה אפר אע"ג דאינו ראוי לאכילה ואיסור חלב ליפא דשניא חרוכה ואינו ראוי לאכילה ובחז' יבמות כ' אי מה שניתוסף איסור לאחר זמן חשיב איסור מוסיף אי לא והארכתי שם בענין זה: שם בא"ד ועוד י"ל דמשפחת לה בב"א כגון שהביא ב' שערות וכדאיתא ביבמות ולדידי צ"ע דע"כ לא אמרין התם פן אלא בזר ששימש בשבת ובע"מ ששימש בטומאה דאיסור אגבא הוא וחלין שניהם פאחת כשהביא ב' שערות אבל הכא דהאיסור חל אחתיכה וכיון דאין איסור פיגול ונותר יכול לחול מפני איסור מעילה אפילו פי הביא שערות אח"כ לא משפח אלא איסור מעילה לחוד ועי' בכריתות במשנה בהא דאמר ר' אם עבר זקן ונשאה ובנוסחת הרמב"ם ז"ל בפי' המשנה שם וגם בפרט זה הארכתי בחי' יבמות פ' ד"א ע"ש: שם בא"ד וזה אין להקשות כו' למה לי קרא בדם כו' ולזה י"ל דנפ"מ לדם

שְׁמֵלְחוֹ אוֹ בְּשָׁלוֹ דְּאִינוּ עוֹבֵר עָלָיו מְשׁוּם דָּם וְאִיצְטְרִיךְ קָרָא דְּלֵא לְחַיִּיב מְשׁוּם נוֹתֵר וְטוֹמְאָה.

וּמְנוֹתֵר בְּלֵא"ה לֹא קִשְׂיָא דְּאִיצְטְרִיךְ דְּלִיפָא אִיסוּר הִנָּאָה דְּדָם אִין בּוֹ מְעִילָה וְאִם הִיָּה בּוֹ נוֹתֵר הִיָּה נֶאֱסָר בְּהִנָּאָה וְגַם בְּזָה פְּתַבְתִּי שְׁם בְּחִי': דָּף מ"ו גְּמָרָא חוּץ מִן הַדָּם כּו' עִי' בְּד' הַתּוֹס' ו"ל בְּשִׁמְעִתִּין וְעִי' בְּתוֹס' יִשְׁנִים בִּיּוֹמָא שְׁהֶאֱרִיכוּ יוֹתֵר בְּזָה וְעִי' בְּחִי' בְּסוּף תְּמוּרָה וּבְחִי' מְעִילָה שְׁם: ע"ב גְּמָרָא סֵד"א הוֹאִיל וְאָמַר ר"ש פֶּל שְׁאִינוּ עַל מְזַבְּחַת הַחִיצוֹן כּו' יִשׁ לְדַקְדָּק הָא קָבֵר מִרְבִּינָן לְעִיל מְאָשֵׁר הֵם מְקַדְּשִׁים לִי דְאֶפִּילוּ דְּבָר שְׁאִין לוֹ מִתִּירִין אַע"ג דְּפִיגּוּל אִין בְּהֵם מ"מ חַיִּיבִים מְשׁוּם טוֹמְאָה וּמִהִיכָא תִּיתִי לְמִימַר דְּפְנִימִיּוֹת אִימְעִיט נְמִי מְטוֹמְאָה מְדַפִּיגּוּל אִין בְּהֵם וִי"ל פִּינָן דְּפְנִימִיּוֹת יִשׁ לְהֵם מִתִּירִין וְאֶפ"ה אִימְעִיט מְפִיגּוּל ה"א דְּקִיל נְמִי לְעַנְנָן נוֹתֵר וְטוֹמְאָה וְק"ל: שְׁם גְּמָרָא אֲבָל בְּטוֹמְאָת הַגּוֹף ד"ה אִינוּ לוֹקָה כו'.

וְהַקְּשׁוּ הַתּוֹס' ו"ל מִהָא דְאָמַר ר"י לְעִיל ג' פְּרִיתוֹת כּו' וְאַחַת לְדְבָרִים שְׁאִינוּ נֶאֱכָלִים. וְכֵן בְּמִשְׁנֵה בְּמְעִילָה תָּנָן גְּבִי לְבוּנָה נוֹתֵר וְטָמֵא וּפִיגּוּל ט"ס הוּא ע"ש בְּמִשְׁנֵה וּבְאַמַּת קוֹשְׁיֹת גְּדוּלוֹת הֵם וּפְשָׁטִי דְּמַתְּנִיתִין דִּילָן ג"כ מְשַׁמַּע דְּבְטוֹמְאָת הַגּוֹף מִיָּרִי.

וְעוֹד דְּמַסְיִיבֵי רַבָּנָן מְשׁוּם נוֹתֵר גַּם בְּדְבָרִים שְׁאִין חַיִּיבִים מְשׁוּם פִּיגּוּל וְאִי ת"ק מִיָּרִי דְּוּוּקָא בְּדְבָרִים הִנָּאֲכָלִים א"כ מְנָלָן דַּת"ק פְּלִיג אֲדַר"ש פְּלָל בְּדְבָרִים שְׁאִינוּ נֶאֱכָלִין וְאִי לֹא דְמִסְתְּפִינָא הִיִּיתִי אוֹמֵר דְּבַל"ק צ"ל מְחַלְוֹקָת בְּטוּה"נ דְּבָהָא חַיִּיב ת"ק כְּדַכ' אַחַת לְדְבָרִים שְׁאִינוּ נֶאֱכָלִין אֲבָל טוֹמְאָת בְּשָׂר ד"ה אִינוּ לוֹקָה וְא"א פְּמַחְלוֹקָת כּו' מ"ט פִּינָן דְּקָרִינוּ וְטוֹמְאָתוֹ עָלָיו קָרִינוּ בִּי וְהַבְּשָׂר אֲשֶׁר יִגַּע כּו' וְלֵהָאִי לִישְׁנָא קִיל לִי טוֹמְאָת בְּשָׂר מְטוֹמְאָת הַגּוֹף וְלֵאִידָךְ לִישְׁנָא חֲמִיר לִי טוֹמְאָת בְּשָׂר דְּל"ק בְּטוֹמְאָת הַגּוֹף פְּתִיב פְּרַת לְדְבָרִים שְׁאִינוּ נֶאֱכָלִים וְח"א דְּלֵא מְחַיִּיב ת"ק אֲלֵא בְּטוֹמְאָת הַגּוֹף אֲבָל בְּטוֹמְאָת בְּשָׂר מוֹדָה דְּפִטוּר דְּדַרְשָׁא דְּוִהַבְּשָׂר לְרַבּוֹת ס"ל דְּאִינָה אֲלֵא לְפִנוּסְלָה בְּעֶלְמָא וְא"א פְּמַחְלוֹקָת כּו' פִּינָן דְּקָרִינוּ בִּי וְטוֹמְאָתוֹ עָלָיו כּו' וְלֵאִידָךְ לִישְׁנָא הִנּוּ אִיפְכָא דְּבְטוֹמְאָת בְּשָׂר גַּם ר"ש מוֹדָה מְדַרְשָׁא דְּוִהַבְּשָׂר וְח"א פְּמַחְלוֹקָת כּו' פִּינָן דְּלֵא קָרִינוּ בִּי וְטוֹמְאָתוֹ עָלָיו וְהוּא ע"ד תְּרִי לִישְׁנָא דְאֶבְיִי וְרָבָא לְעִיל (ד' לַד) ע"ש דְּלֵא בְּיִי חֲמִירָא לִי טוֹמְאָת בְּשָׂר וְלְרָבָא חֲמוּרָא לִי טוֹמְאָת הַגּוֹף וְסִלְקָא שְׁמַעְתָּא הֵכָא דַּת"ק מְחַיִּיב בֵּין בְּטוֹמְאָת הַגּוֹף בֵּין בְּטוֹמְאָת עֶצְמוֹן אֶפִּילוּ דְּבָרִים שְׁאִין נֶאֱכָלִין.

וְכֵן פְּתַב הַרְמַב"ם בְּפִי הַמְּשַׁנָּה דְּבַתְרִיתִי פְּלִיגִי. וְכֵן מְבוֹאֵר בְּתוֹסְפָתָא דְּר"ש פּוֹטֵר בְּדְבָרִים שְׁאִין נֶאֱכָלִים מְשׁוּם נוֹתֵר וְטָמֵא מְשַׁמַּע דַּת"ק מְחַיִּיב מְשׁוּם נוֹתֵר וְטָמֵא וּקְצַת יִשׁ לְדַקְדָּק לְפָה פְּטִירִין לְעִיל מִן הַעֲצָמוֹת וְגִידִים אִם אֲכָלָן (לֵא) מְשׁוּם פִּיגּוּל (וְלֵא) מְשׁוּם נוֹתֵר וְטָמֵא פִּינָן דְּלְכַתְּחִילָה קָרִיבִין ע"ג הַמְּזַבְּחַת לִישְׁנָא לְהוּ חִיבַת הַקּוֹדֶשׁ וְלִישְׁנָא גַּם אִם אִין רְאוּיָן לְאֲכִילָה וִי"ל דְּעֲצָמוֹת וְגִידִים לֹא חַשְׁיִיבֵי כ"כ וְאִם יִרְדּוּ לֹא יַעֲלוּ ע"כ לֹא מְהַנִּי בְּהוּ חִיבַת הַקּוֹדֶשׁ לְאֲכִילָה וְכָבֵר הַבְּאֵתִי לְעִיל (דָּף ל"ד דְּבָרִי פִי הַמְּשַׁנָּיִוֹת לְהַרְמַב"ם ו"ל דְּנִרְאָה מְשִׁם דְּבַעֲצִים לִיפָא לְמ"ד דְּחַיִּיב עַל אֲכִילָתָן אֲלֵא לְעַנְנָן לְהַקְרִיבָן בְּטוֹמְאָה הוּא דְּהַנּוֹזְפֵר עֲצִים וְדְבָרִיו ו"ל נְפִלְאִים דְּאֶמְאִי לְפִטְרָא אִם הַקְרִיבָן בְּטוֹמְאָה וּמְאִי אִיכְפַת לָן לְעַנְנָן הַקְרָבָה אִי חֲזִי לְאֲכִילָה אִי לֹא וּבְחִיבּוּרָא סוּף פ' ח"י מֵה' פה"מ נִרְאָה דְּפִי עֲצִים נְמִי לְעַנְנָן אֲכִילָה וְכִמוֹ שְׁיִבּוֹאֵר וְכָל הַנְּ"ל פְּתַבְתִּי לִישְׁב קוֹשְׁיֹת

התוס' ז"ל מקל הני דוכתי דמבואר דרבנן מחייבי משום נותר וטמא בעצמים וקטורת ולבונה: אבל הרמב"ם ז"ל פתב דאינו חייב בעצמים ולבונה וקטורת משום פיגול ונותר וטמא ופיגול כדי נסבא דבלא"ה לית בהו פיגול דהם עצמן מתיר וכי איצטריוף לי משום נותר וטמא ועי' כ"מ ז"ל מש"כ שם ועי' משנל"מ ז"ל שם.

ונראה דפסק כר"ש דאין לומר דפסק פהאי לישנא דמחלוקת בטומאת בשר דהא מבואר בדבריו ז"ל דחזיבת הקודש לאו דאורייתא וכמו שדקדק התו"ט. וכבר פתבתי לעיל בזה בד' ל"ד וא"כ מ"ט דפסק כר"ש בהא ועוד לדידן פרת השלישי למה דהא לחטאות הפנימיות לא איצטריוף דאפילו פגול נמי איכא בהו אם פיגל בדבר הנעשה בחוץ וי"ל דמהא גופא דאמרינן בפסחים דהא דדרשינן גבי טומאת בשר והבשר כו' לרבות עצים ולבונה הוא מעלה בעלמא מש"ה פסק נמי כר"ש בטומאת הגוף דכל היכא דקרינן והבשר כו' קרינן בי וטומאתו עליו והכי אמר רבא להדיא בפסחים (דף ע"ט) לענין פסח הבא בטומאה ע"ש אע"ג דהתם לא פסק פנותי דרבא ע"ש היינו משום דמ"מ מוטב שייאכל בטומאת בשר ולא בטומאת הגוף אבל היכא דלא קרינן כלל והבשר אשר יגע כו' לא קרינן בי וטומאתו כו' פינן דחזיבת הקודש לא מכשר לאוכל א"כ היכא אשכחן דליחייב בדבר שאין ראוי לאכילה וכבר פתבתי לעיל מה שנראה מד' הרמב"ם ז"ל בפ' ח"י מה' פסה"מ דלקי אם אכל לבונה שנשטמא ונעדיין צ"ע ובת"כ איתא דהא דפטר ר"ש בדברים שאין נאכלים לא מסבא הוא דפטר אלא מפלל ופטרט הוא דפטר מה שלמים נאכל אף כל הנאכלים למעוטי דברים שאין נאכלים: שם גמרא מתיב רבה כו' עי' בריש מכילתין מ"ש בדברי הרמב"ם ז"ל בפ' המשנה: דף מז גמרא מנין למתעסק בקדשים כו' גם בזה פתבתי לעיל בריש מכילתין מה שיש לדקדק בזה: שם גמרא אמר אבבי ר"א בר"י כו' ורשב"א אמרו דבר אחד ומסיק דרשב"א מודה לכולהו דהשתא בשבת אמרינן כו' ויש לדקדק הא בפ' המצניע אמרינן בתלמיד שאמר לו רבו כו' אי אצנע' רביה חייב התלמיד עליו אפילו לרבנן ע"ש בד' התוס' ז"ל אלמא דטעמא משום דחשיב ליה לרביה גם התלמיד חייב וה"נ לרשב"א פינן דחשיב לאדם אחד חייב המוציא ומה ענין לזה מחשב וזה עובד ועוד דהא מקרא ילפינן דבעלים מחשבין והקריב המקריב אבל מסבא מחשבת בעלים לאו מחשבה פינן דלא עביד עבודה ורשב"א ע"כ מסבא קאמר הכי כל דחשיב לאחד בעולם כל אדם חייב עליו ועי' בירושלמי פ' המצניע דמוקי לטעמיה דר"א בר"ש בסתם והוציא ע"ד ראשון ע"ש ויש להסתפק למ"ד דהבעלים מפגלין על מי חל האזהרה אי על הבעלים או על פהו העובד די"ל דבעלים בכלל המקריב לא יחשב אבל הפהו העובד אינו מוזהר פינן דאינו מחשב כלל או י"ל דהפהו מוזהר שלא לשחוט במחשבת בעלים והבעלים אינו מוזהרם פינן דלא עבדי עבודה ונהי דלענין פיגול הוי לאו שאין בו מעשה נפ"מ לענין שחיטה לעבודה גלולים ובעלים חושבו אי חייב השוחט משום שוחט לעבודת גלולים אי לא וצ"ע ועי' סוף טבול יום דאמר ר' יוסי ג"כ פהאי לישנא דמתניתין ע"ש ואין הלכה כמותו שם ועי' בתוי"ט ובתוספתא שם: הדרן עלה בית שמאי פרק רביעי איזהו מקומן פרק חמישי התוס' ז"ל האריכו לדקדק אי ספין צריף שיהיה דווקא כ"ש והביאו דברי התוספתא ע"ש.

והרמב"ם ז"ל הכריע וכתב דלכתחילה צריף כ"ש ובדיעבד אפילו בקרומית של קנה פשר פחולין ומשמע דבדיעבד לא בעינן פלי פחולין. וכ"כ הלח"מ ז"ל שם בפ"ד מה' מעה"ק וילשון התוספתא קמיצה טעונה פלי ושחיטה אפילו בקרומית של קנה מסייע לי' אלא דתו תנא התם חומר בשחיטה מבמליקה שהשחיטה טעונה פלי כו' משמע דשחיטה טעונה פלי וי"ל דלכתחילה קאמר דטעונה פלי או ל"ד פלי קאמר אלא דבר המטלטל לאפוקי ציפורן דפסול לשחיטה: דף מח גמרא וניתני עולה ברישא כו' לכאורה תנא נקט סידרא למיתני ברישא פל המרובה בעבודה כמו חטאות הפנימיות טעון הזי' על הפרכת חטאת החיצונה טעון ארבע קרנות עולה טעון ב' שהן ד' וכליל לאשים אשם טעון ב' שהן ד' ואינו נאכל אלא לזכרי כהונה תודה אינו נאכל אלא ליום ולילה כו' וצ"ל דמ"מ הוי לי' למיתני עולה ברישא דצפון פתיבא גבי' ויש לישוב בזה קושית התוס' ז"ל בד"ה איידי ע"ש ומש"כ דלהכי נקט עולה משום דאיתא בצבור אינו מוכרח דא"כ ליתני שלמי ציבור קודם עולה ותנא תני להו בהדי אשם אלא ונדאי משום דשוו לאשם בעבודתם תני להו בהדיה וק"ל: ע"ב שם רש"י בד"ה דכתיב בכשפה כו' ותילף מינן' כשפה למצוה וכי הדר תני לעגנן כו'.

נראה דצ"ל ותילף מינן' כשפה היינו לעיפובא דמהך קרא דשעירא שמעינן לעיפובא גבי כשפה וכי תני קרא בכשפה איצטריף לפנימיות ושעירי הרגלים ועי' בזה בת"כ באנרף ובק"א שם ועי' רש"י ותוס' ז"ל במנחות מש"כ שם: שם תוס' בד"ה אותו בצפון כו' תימא ל"ל קרא כו' פנונתם פיון דאשפתון בקדשים קלים דשחיטה לא דמיא לקבלה לעגנן פנים ה"נ ליפא למילף שחיטה מקבלה לעגנן צפון בק"ק.

ותי' דחוק דלרבנן דשמעון התימני אותו מאי עביד לי' ונראה דאע"ג דבקדשים קלים לא דמיא שחיטה לקבלה ושוחט אפילו לפני ה' לא בעינן היינו משום דשחיטה לאו עבודה היא אבל קבלה דעבודה היא בעינן שיהיה מקבל בפנים דכ' לעמוד לשרת לפני ה' וכמו שכתב רש"י ז"ל לעיל בפ' כל הזבחים (דף כו) אבל הקא בק' קדשים דהחמירה תורה קבלה דווקא בצפון אימא דשחיטה נמי בין השוחט ובין הקרבן יהיו דווקא בצפון פי הכי דמקבל בצפון וק"ל: שם תוס' בד"ה מה לבן צאן שפן קבע לו פלי.

ואם תאמר וליעבד ק"ו הכי כו' עי' צ"ק מה שכ' בזה ואין דבריו מוכנים דע"כ האי תנא דבעי למילף דבן עוף טעון צפון לא ס"ל כר' יוסי דריש פ' ק' קדשים דקדשים שנשחטו בראש המזבח כשירות דאליבין' לא שניף למימר דבן עוף טעון צפון פיון דמליקה בראש המזבח וכל המזבח פשר גם לקדשי קדשים ע"כ ס"ל כר"י בר"י דמתניתין לקמן דמזבח עצמו ג"כ בעינן צפון ולקמן בפ' קדשי קדשים תבאר יותר בס"ד: שם תוס' בד"ה אלא אין שוחט כו'.

אבל מקבל בצפון וכדמסיק בגמרא דולקח לא משמע לי' תימא כו' ושפא כו' ויש לדקדק ר' אחי אותו דגבי שעיר מאי עביד ליה דלמקבל לא איצטריף פיון דדרש ולקח וילשוחט ג"כ לא איצטריף דמאותו דגבי עולה שמעינן דאין השוחט בצפון וי"ל דהש"ס אגול בשיתתני' דרבינא דלר' יהודה ניחא דאיצטריף אותו למעוטי שעיר נחשון אלא דלר"ש קשיא ומסיק דאיצטריף דאין השוחט בצפון.

אָבֵל מְקַבֵּל בְּצַפּוֹן דְּנִלְקַח לֹא מִשְׁמַע לִי וְר' אַחֲיָהוּ דִּילִיף מְקַבֵּל בְּצַפּוֹן מְנִלְקַח דְּרִישׁ אֹתוֹ דְּשַׁעִיר לְשַׁעִיר נְחֻשׁוֹן כִּר' יְהוּדָה: שְׁם גְּמָרָא אֲשַׁפְּחוּ שְׁחִיטָה בְּעוֹלָה לְמַצְוֵה קַבְּלָה נְמִי לְמַצְוֵה אֲשַׁפְּחוּ וּפִירֵשׁ יי פְּדָא מְרִן אָבֵל מְקַבֵּל בְּצַפּוֹן וּכְבֵר הִקְשׁוּ הַתּוֹס' דְּמֵאוֹתוֹ דְּגַבֵי חֲטָאת דְּרִישֵׁינּוּ דְּמְקַבֵּל בְּצַפּוֹן וְא"כ בְּעוֹלָה מִנ"ל קַבְּלָה וּמְקַבֵּל לְמַצְוֵה וְעוֹד עֵיפוּבָא דְּמְקַבֵּל בְּחֲטָאת מְנִלּוֹן דְּלֹא מְצִינּוּ שְׁשִׁינָה אֲלֵא עַל הַשְּׁחִיטָה וְהַקַּבְּלָה ע"ש.

וְיֵשׁ לְדַקְדָּק דְּמְקַבְּלָה עֲצָמָה בְּחֲטָאת הֵיכָן מְצִינּוּ שְׁשִׁינָה אֲלֵא נִרְאָה דִּילְפִינּוּ קַבְּלָה מְנִלְקַח דְּכַתִּיב בְּתַר וְשַׁחַט כַּמֶּשׁ"כ רַש"י ז"ל לְעֵיל וְא"כ כִּי הֵיכִי דְּשְׁחִיטָה מִעַכְבִּי ה"נ קַבְּלָה דְּמִעַכְבִּי וְה"ה מְקַבֵּל דְּמַחֲד קְרָא יִלְפִינּוּ לֵה מְנִלְקַח וּלְמ"ד נְמִי דִּילְפִינּוּ מֵאוֹתוֹ דְּשַׁעִיר דְּמְקַבֵּל בְּצַפּוֹן מְסַתְבֵר דְּמְקַבֵּל קַבְּלָה וְמָה שְׁהִקְשׁוּ מְקַבֵּל בְּעוֹלָה לְמַצְוֵה מְנִלּוֹן ג"כ קִשָּׁה קַבְּלָה עֲצָמָה ג"כ לְמַצְוֵה בְּעוֹלָה מִנ"ל וְע"כ י"ל דְּמֵאוֹתוֹ דְּעוֹלָה דִּילְפִינּוּ דְּאִין הַשּׁוֹחֲט בְּצַפּוֹן שְׁמַעִינּוּ מִינָה דְּמְקַבֵּל בְּצַפּוֹן אֲלֵא דְּלֹא שְׁמַעִינּוּ אֲלֵא לְמַצְוֵה וּגַבֵי אֲשֶׁם לְקַמְן ג"כ לֹא מְצִינּוּ קְרָא לְעַכְבִּי אֲלֵא בְּשַׁחֲטָה וּמִמִּילָא שְׁמַעִינּוּ לְמְקַבֵּל וּקַבְּלָה דְּמִעַכְבָּא כְּמוֹ בְּחֲטָאת וְעוֹלָה וְעִינּוּ תוֹס' ז"ל לְקַמְן בְּד"ה לְעַכְבִּי: דָּף מִט גְּמָרָא וְהָרִי תְּמוּרָה כו' עֵי בְּתוֹסְפֵתָא מְעַשֵׂר שְׁנֵי דִר' יְהוּדָה הַשִּׁיב לְחֻכְמֵי דְּמְצִינּוּ טַפֵּל חֲמוּר מִן הָעֵיקָר דְּתְּמוּרָה חָל עַל בַּע"מ קְבוּעַ וְקַדְשִׁים לֹא חִיְלִי וְהַשִּׁיב לּוֹ חֻכְמֵי מְמַקּוֹם שְׁבָאתָ מַה מְצִינּוּ שְׁם בַּע"מ נִפְדָּה תָּם אִינוּ נִפְדָּה ה"נ טְהוּרִים אִינוּ נִפְדָּה נְטֵמָא נִפְדָּה מִשְׁמַע מְזָה דְּרַבְּנָן דְּוּוּקָא בְּנִטְמָא הוּא דְּאָמְרֵי יְפָדָה וּכְגִירְסָא זֹו לֹא נְטֵמָא לֹא ע"ש.

אָבֵל קְוִשִׁית הַש"ס הוּא מִד' ר"י כְּגִירְסַת רַש"י ז"ל וְכַמְבֹאֵר בְּתוֹסְפֵתָא דְּרַבְּנָן פְּרָכִי לִי מִחֲמִיר אַתָּה בְּטַפְּלָה כו' ע"ש: שְׁם גְּמָרָא הָרִי פְּסַח כו' הָנִי מְצִי לְמִיפְרָה מִמּוֹתֵר אֲשֶׁם דְּהָנִי עוֹלָה דִּג"כ מְצִינּוּ טַפֵּל חֲמוּר מִן הָעֵיקָר דְּעוֹלָה פְּלוּהָ פְּלוּהָ לְאִיִּצְטְרִיף לְשִׁנּוּי ג"כ דְּמוֹתֵר אֲשֶׁם עוֹלָה הָנִי וְכַשִּׁיטַת ר"ת בְּכַמָּה דְּוִכְתִּי דְּמָה"ת הוּא עֲצָמוֹ קָרֵב עוֹלָה וּק"ל: שְׁם תוֹס' בְּד"ה לְפִי שְׁיָצָא כו' מַה שְּׁחֲטָאת מְצִוְרַע כו' כְּבֵר תְּמָה ע"ז הַצ"ק ז"ל מַה עֲנִין חֲטָאת לְכָאן הָא בְּאֲשֶׁם קְוִימִין ע"ש וְהָאֵרִיכוּ ז"ל וְתוֹכֵן דְּבִרְיָהֶם דְּלֹא מִיקְרִי דְּבֵר הַחֲדָשׁ אֲלֵא אִם סוֹתֵר פְּלוּ כְּמוֹ מִתֵּן דָּם בְּהוֹנוֹת וְשְׁרִיטָא דְּאֲשֶׁת אַח אָבֵל תּוֹסְפֵת אִיזָה דְּבֵר חֲדָשׁ לֹא בָּא לְכָלל זֶה וְהַקְשָׁה הִבֵּה"ז ז"ל מְהָא דְּלִקְמֵן דָּף נ"ז הִבֵּי רַש"י ז"ל ד' הַת"כ דְּתוֹדָה הָנִי יָצָא לִידוֹן בְּדָבָר הַחֲדָשׁ דְּטַעוּנָה לְחַם אֲלֵמָא דְּתוֹסְפֵת ג"כ מִיקְרִי דְּבֵר הַחֲדָשׁ וּבַת"כ אִינוּ מְבֹאֵר דְּלְחַם הוּא הַדְּבָר הַחֲדָשׁ וִי"ל דְּדָבָר חֲדָשׁ הוּא מַה שְּׁנֵאֲכָל לְיוֹם וְלִילָה דְּזֶה סוֹתֵר הַפְּלֵל וְעוֹד הַקְשָׁה מִד' רַש"י פ' נִשְׂאָ וְאֵת הָאֵיל יַעֲשֶׂה כו' וּמִנְחָתוֹ וְנִסְכּוֹ לְפִי שְׁיָצָא אֵיל לִידוֹן בְּדָבָר הַחֲדָשׁ לְהַטְעִינוּ לְחַם לְהִכִּי אַהֲדַרְיָ קְרָא דְּטַעוּן נִסְכִּים וְכֵן אִיתָא בְּסַפְרֵי וְעֵי בַצ"ק ז"ל מִש"כ לִישָׁב וּל"נ בְּתַלְמוּדִין בְּמִנְחָתוֹ דָּף צ"א ע"ב דְּתַנִּי הֵתֵם וְאֵת הָאֵיל כו' וּמִנְחָתוֹ וְנִסְכּוֹ אֵיל בְּפִלְלָה הָיָה וְלָמָּה יָצָא לְהַקִּישׁ אֵלָיו מַה אֵיל בָּא בְּנִדְרָה וּנְדָבָה כו' מִשְׁמַע דְּאֵיל נִזִּיר לֹא מִיקְרִי יוֹצֵא מִן הַפְּלֵל דְּאֵל"ה הָא אִיִּצְטְרִיף מִנְחָתוֹ וְנִסְכּוֹ לְגוּפִיָּה וְצ"ע יוֹתֵר בְּזֶה וּבְזֶה יֵשׁ לִישָׁב קִצְתָּ קוֹשִׁית הַר"י ז"ל מְהָא דְּאוֹב וְיִדְעוּנִי דְּנָהִי דְּמַת"כ נִרְאָה דְּזֶה ג"כ מִיקְרִי דְּבֵר הַחֲדָשׁ אָבֵל מְשִׁיטַת תְּלַמוּדִין נִרְאָה דְּתוֹסְפֵת לֹא מִיקְרִי דְּבֵר הַחֲדָשׁ אֲלֵא לְמֵאן קָאֵמֵר הָא אוֹב וְיִדְעוּנִי בְּכָלל הָיָה כו' ר' יְהוּדָה פְּדָאִיתָא בְּסַנְהֶדְרִין דָּף ס"ז וְסַתֵּם סִפְרָא ר"י הִיא וְלֵד' הַסִּפְרָא הָנִי דְּבֵר הַחֲדָשׁ אֲפִילוּ כַה"ג: ע"ב גְּמָרָא רְבָא אָמַר מְהָא כְּאֲשֶׁר יוֹרֵם צְרִיף לְדַקְדָּק מ"ט לֹא נִחָא לִיָּה לְרָבָא בְּיַלְפוּתָא דְּרַבִּינָא וְלְרַבִּינָא אָמַי לֹא נִחָא לִיָּה בְּהָא דְּרַבָּא וְתַרְתִּי לָמָּה לִי וּבְשִׁלְמָא לְרַבִּינָא י"ל דְּאִיִּצְטְרִיף לְאֲשַׁמְעִינּוּ

דאָפּילו פּי האַי הַקּוּשָׁא דְנֶאֱמַר בְּפִירוּשׁ וְשַׁחַט הַחֲטָאת בַּמָּקוֹם הָעוֹלָה ג"כ מִקְרֵי הַקּוּשָׁא וְאִינוּ מְלַמֵּד בְּהִיקָשׁ אֲבָל רַבָּא מ"ט לֹא יִלְיָף מֵהָא דְרַבִּינָא וְעַי' בַּת"כ דְּדַרְשֵׁי לָהּ לִקְרָא דְרַבִּינָא דְגַם חֲטָאת וְעוֹלָה בַּמָּקוֹם הַקּוֹדֵשׁ וְעַי' בַּק"א שֵׁם וְאוּלַי ס"ל לְרַבָּא דְאִיזְטְרִיף לְהַאי דְרִשָׁא ע"ש: דָּף נ גְּמָרָא דְבַר הַלְּמַד בְּהִיקָשׁ מַהוּ שְׂיִלְמַד בְּבִנְיָן אָב כּו' לְכַאוּרָה קֹשֶׁה פִּינּוּ דְאִפּוּלוּ בְּגוֹז"ש אִינוּ מְלַמֵּד כַּש"כ בְּבִנְיָן אָב דְּגוֹז"ש עֲדִיפָא מְבִנְיָן אָב וי"ל דַּס"ד דְּבִנְיָן אָב בְּדָבָר שְׂאִין לוֹ פִּירְכָא עֲדִיף מְגוֹז"ש בְּדָבָר שְׂיִשׁ לוֹ פִּירְכָא: ע"ב גְּמָרָא אֵלָא ק"ו וְמָה הִיקָשׁ שְׂאִינוּ מְלַמֵּד בְּהִיקָשׁ כּו' גוֹז"ש הַמְלַמֵּד בְּגוֹז"ש כּו' הָוֵי מְצִי לְמִיעֵבַד ק"ו מְגוֹז"ש גּוֹפָא וְמָה הִיקָשׁ שְׂאִינוּ מְלַמֵּד בְּגוֹז"ש כּו' גוֹז"ש הַמְלַמֵּד בְּגוֹז"ש כּו' וְק"ל: שֵׁם תּוֹס' בַּד"ה אֵלָא לְמַאן דְּלִית לֵיהּ דַּר"פ כּו' וְר"א בַּר אֶהֱבָה כּו' וְל"נ דְּהָא דַּר"א לֹא בְּכָלִל ק"ו הוּא אֵלָא כְּדַמְסִיק הֵתָם לֹא מְצִינוּ שְׂיִהָא טָפֵל חֲמוּר מִן הָעִיקָר וְסַבְרָא הוּא וְלַד' קֶאֱמַר ר"א לְשׁוֹן ק"ו לְעֵיל וְק"ל: שֵׁם גְּמָרָא דְבַר הַלְּמַד בַּק"ו מַהוּ שְׂיִלְמַד בַּק"ו.

עַי' בַּד' הַמְפָּרְשִׁים מַה שְׂהִקְשׁוּ בְּזָה וּלְפִי מַש"כ הַתּוֹס' דְּרַב אֲדָא ק"ו קֶאֱמַר א"כ אִיפָא לְאִשְׁכּוּחֵי בַּכַּה"ג דְּעוֹלָה בָּאָה בַּק"ו מְחֲטָאת דְּבָאָה מִכְּחָה וּמַעֲכַב כַּש"כ עוֹלָה דְּמַעֲכַב וְכִי אֲתִינּוּ לְמִילָף אֲשֶׁם מְעוֹלָה בַּק"ו דְּקוֹלָא וְחוּמְרָא הָוֵי דְבַר הַלְּמַד בַּק"ו כּו' וְק"ו דְּעוֹלָה מְחֲטָאת לֹא שְׂיִיף בְּאֲשֶׁם דְּחֲטָאת לֹא בָּא מִכַּח אֲשֶׁם וְכַה"ג אִיפָא לְאִשְׁכּוּחֵי טוּבָא דְשָׁנֵי הַק"ו לֹא סוּג אֶחָד הֵם וְדו"ק: דָּף נ א רַש"י בַּד"ה וְלֹא הִיא כּו' הֵתָם עִיקָר טַעְמָא מֵהַקּוּשָׁא כּו' וְאִין זָה מוּבָן דְּאִפְתִּי הָוֵי דְבַר הַלְּמַד בְּהִיקָשׁ וְאִינוּ חוּזַר וּמְלַמֵּד בְּבִנְיָן אָב מְלִיקָה מְשַׁחֲיטָה אֵלָא עִיקָר הַדְּחִיָּה דְּהֵתָם מְשַׁחֲיטַת חוּלִין גְּמַר וּשְׁחִיטַת עוֹף מְשַׁחֲיטַת בְּהֵמָה דְּהַפֵּל חוּלִין וְלכ"ע לְמִדִּין כַּה"ג לְמַד מִן הַלְּמַד וְאִפּוּלוּ לַר"פ הֵינּוּ דְּוּוּקָא הִיכָא דְּלַמַּד הֶרְאִשׁוֹן קוֹדֵשׁ אֲבָל הִכָּא דְּלַמַּד הָאֲחֵרוֹן קוֹדֵשׁ לכ"ע לְמִדִּין וּמַש"כ רַש"י ז"ל וְלְמַאן דְּלִית לֵיהּ דַּר"פ צ"ע: שֵׁם גְּמָרָא תַּנָּא מְזַאת תּוֹרַת הָעוֹלָה כּו' מְשַׁמַּע דְּמַסִּיק דְּלֹא אִיפְשִׁיטָא מִיַּד בְּבִנְיָן אָב וּמַש"כ הַתּוֹס' ז"ל בַּד"ה מַה מְצִינוּ דְּדָבָר הַלְּמַד בְּבִנְיָן אָב חוּזַר וּמְלַמֵּד בְּבִנְיָן אָב פְּדַמְסָקָא בְּשַׁמְעָתָא צ"ע וְלפ"ז אִין פֶּאן תִּימָא כ"כ מַאי דְּקֶאֱמַר פְּשׁוּט מֵהָא חֲדָא וְלֹא תַרְתִּי פְּמוּ שְׁתַּמְהוּ הַתּוֹס' ז"ל פִּינּוּ דְּלֹא סְלָקָא מְסַקְנָא הִכִּי וְחֲדָא נְמִי לֹא אִיפְשִׁיטָא וְעַי' תּוֹס' ז"ל לְקַמֵּן ד' פ"ה ע"ב שַׁכ' דְּשַׁפִּיר אִיפְשִׁיטָא בְּעֵינֵין וְסְלָקָא שְׁמַעְתָּא דְּהִיקָשׁ אִינוּ מְלַמֵּד לֹא בְּהִיקָשׁ וְלֹא בְּגוֹז"ש וּבַק"ו מְלַמֵּד וּבְבִנְיָן אָב סַפְקָא.

גוֹז"ש אִי מְלַמֵּד בְּהִיקָשׁ תַּלְיָא בְּפִלוּגְתָּא דַּר"פ וְרַבִּינָא וּבְגוֹז"ש מְלַמֵּד וְכֵן בַּק"ו וּבְבִנְיָן אָב סַפְקָא ק"ו אִי מְלַמֵּד בְּהִיקָשׁ ג"כ תַּלְיָא בְּפִלוּגְתָּא הַנְּ"ל וּבַג"ש וּבַק"ו מְלַמֵּד וּבְבִנְיָן אָב סַפְקָא בְּנִין אָב בְּכּוֹלֵן סַפְקָא וְכ"ז בְּקַדְשִׁים דְּוּוּקָא וְלֹא מִקְרֵי קַדְשִׁים אֵלָא גּוּף הַקְּרָבָן וְכַמַּש"כ הַתּוֹס' ז"ל בַּד"ה אֵלָא לְרַב פְּפָא וּמְשַׁמַּע מְשַׁמְעֵתִין דְּגוֹז"ש עֲדִיף מֵהִיקָשׁ דְּהִיקָשׁ אִינוּ מְלַמֵּד בְּהִיקָשׁ וְגוֹז"ש מְלַמֵּד וְלַעֲלֵל ד' מ"ח מְסַקִּינּוּ דַּכ"ע הַקּוּשָׁא עֲדִיף מֵהִיקָשׁ דְּהִיקָשׁ וְנִדְּאִי עֲדִיף מִק"ו דְּהִבָּא מֵהִיקָשׁ מְלַקִּינּוּ לִיהּ וּבַק"ו אִין מְזַהִירִין וְאִפ"ה עֲדִיף לְעֵנִין זָה דְּמְלַמֵּד בְּגוֹז"ש וְע"כ פֶּה נְמַסַּר לְמַשָּׁה מְסִינֵי: ע"ב תּוֹס' בַּד"ה תַּן יְסוּד כּו' ע"ש שְׁהֶאֱרִיכוּ לְפָרֵשׁ דַּק"ו דַּר"י וְר"ע מְשִׁירִים שָׁל עוֹלָה עֲצָמָה וְעַי' בַּת"כ מְבִרְאָר לְהִדְּאִי דְּמִשְׁרִי חֲטָאת יִלְפִי וְע"ש בַּק"א שְׁהִבִּיא פִּי הֶרְאָב"ד ז"ל שֵׁם וְלַעֲנֵן קוֹשְׁיָתָם דְּלִימָא חֲטָאת תּוֹכִיחַ י"ל דְּלֹא יִלְפִינּוּ בַּק"ו אֵלָא בְּדָמִים הַנִּיחְתָּנִין לְמַטָּה דְּוּמִיָּא דְּשִׁירִים דְּבַעֲיָנּוּ יְסוּד אֲבָל לֹא בְּדָמִים הַנִּיחְתָּנִין לְמַעְלָה וְא"ש בְּזָה דְּלֹא יִלְפִינּוּ עוֹלַת הָעוֹף בַּק"ו מְשִׁירִים מְשׁוּם דְּעוֹלַת הָעוֹף לְמַעְלָה הִיא נְעֻשִׁית וְדו"ק: דָּף נ ב גְּמָרָא יְכוּל יַעֲכָבְנוּ דְּלִהֲכִי פְּתַב רַחֲמָנָא הַפֶּר

לרבות פר יוה"כ אפילו לעכב דלמצוה מק"ו שמענין כמו שפי' רש"י ו"ל משמע דשירי יוה"כ לחוד מעפבי דתנא בי' קרא וא"כ מציינו טפל חמור מן העיקר דשל פהו משיח לא אנשפחן קרא לעיפובא וי"ל דאי דרשינן הפר לעיפובא באמת גם בפר פהו משיח מעפבי דהפר פתיב גביה ויליף מוקלה מכפר דבפר יוה"כ לא מעפבי שירים ותו קאמר דבפר פהו משיח גופא שמענין למצוה בק"ו משעיר נשיא וקרא דכתיב בגופיה יכול לעיפובא פתבי ויזה קשה קצת הא כבר שמענין מוקלה מכפר דאפילו בפר יוה"כ שונכנס לפנים חובה לא מעכב כש"כ בפר פהו משיח והכי מציינו למימר דבפר פהו משיח ליעכב וצ"ל דה"א דגזרת הפתוב הוא דבפר יוה"כ לא מעפבי שירים ובפר פהו משיח מעפבי: ע"ב גמרא מה דמים כו' אף דמים כו' אם נתן למטה לא פיפר.

מהאי ברייתא משמע דס"ל שלא במקומו לאו במקומו דמי דאי במקומו דמי אמאי לא פיפר הא בעלים נתפפרו וכ"ת דלא פיפר להתיר בשר לאכילה קאמר דא"כ לא הוי דומיא דלא פיפר בדמים פנימיים שנתנן בחוץ דלא פיפר וע"כ לא פיפר לגמרי קאמר דהא נשרפין המה וכבר פתבתי לעיל בזה אי מפנים לחוץ או איפכא אי אמרינן שלא במקומו במקומו דמי ומהא דאמר רבא למ"ד שיריים מעפבים אתי בק"ו אם נתן למטה לא פיפר מנינתנן בפנים שנתנן בחוץ דלא פיפר משמע נמי דחד דינא להו ולעיל פתבתי בזה באורח ועי' תוס' בד"ה אותה כו' ובבה"ז ו"ל וצ"ק ו"ל: שם גמרא אמר לו ר"י כו' וגירסת הילקוט אמר לו ר' נחמיה כו' ולא משמע הכי בשמעתינ דא"כ למה ליה לר' יוחנן למימר תנא ר' נחמיה כד' האומר שירים מעפבים הא בהדיא ס"ל הכי לר' נחמיה ה"א וכן ביומא ד' ס' לא משמע כגי' זו עיין שם ודו"ק: דף נג רש"י בד"ה עד חצות כו' להרחיק אדם מעבירת פרת כו' משמע דעיקר הסייג הוא שלא יבא לאוכלו אחר שנעשה נותר ולאורה לא משמע הכי מהא דלא עשו סייג לנאכלים לשני ימים וכמש"כ התוס' ו"ל לקמן דנ"ז משום דליכא למיגזר דשקיעת החמה מינכר אבל בלילה לא מינכר והיינו אם הסייג הוא שפיר יש לחלק דביום נראה משקיעת החמה ולא יבא לידי נותר אבל בלילה לא מינכר אבל אם הסייג הוא שפיר יבא לאוכלו נותר היינו אחר עמוד השחר הא ונדאי גם בזה מינכר בין לילה ליום ולמה הוצרכו לסייג וכן נראה מד' התוס' דלקמן שלא כתבו דלחזקה בלא"ה ניחא דלא עשו סייג לנאכלין לב' ימים משום דאליביה ליכא פרת כל אור שלישי אלא משמע דעיקר הסייג הוא שלא יבא לידי פסול ודו"ק: שם גמרא אליבא דר"א בר"ש כו' דכ"ע לא פליגי ופי' רש"י ו"ל דבקרן עצמו ונדאי כ"מ שבו קרוי קרן פי פליגי אליבא דרבבי כו' ופריה מברייתא דתני מחטא ויורד פנגד חודה של קרן וע"כ פרבי היא וש"מ דבעי חודה וכפירש"י ו"ל משמע מזה דבקרן עצמו לא בעינו חודה אפילו לכתחילה וכי בעינו חודה למטה מן הקרנות והרמב"ם ו"ל בפ"ה מה' מעה"ק כ' סתמא דמצוה בחודה משמע דכ"מ מצוה בחודה אפילו בקרן עצמו וי"ל דמפרש למסקנא דקאמר מצוה בחודה לכ"ע קאמר אפילו לר"א בר"ש ועי' כ"מ ו"ל שם שכ' דלהכי פתב הרמב"ם ו"ל מצוה בחודה משום דמספקא ליה הילכתא פמאן ע"ש ולא הוי צריף לזה פינן דבהדיא קאמר הש"ס דלכ"ע מצוה בחודה וק"ל: שם גמרא קסבר האי תנא פולג' מנבט בצפון קאי ויסוד דרומי ג"כ פתח אהל מועד הוא ומ"מ לא שמענין דיסוד דרומי דוןקא דיסוד מערבי ונדאי פתח אהל מועד הוא וצ"ל דבדמים החיצונים מסתבר דהוי יסוד דרומי בסמוך לו ויילפינן פנימים ג"כ מחיצונים

דְּהוּי יְסוּד דְּרוּמֵי דְּהוּי פִּתְחָה אֶהֱל מוּעֵד וְגַם סְמוּךְ לוֹ פִּינּוֹן דְּכּוֹלְלֵי מְזַבְחָה בְּצַפּוֹן קָאֵי וְק"ל:
דְּרָף נַד תּוֹס' בַּד"ה וְאֵי אֲמַרְתָּ כו' וְנִרְאָה שְׁלֵא הֵיזָה פְּתוּב בְּבְרִייתָא שִׁירֵי הַדָּם כו' וְקָשָׁה
דַּא"כ הוּי לִיָּה לְאֶקְשׁוּיֵי מִמְתְּנִיתִין כו' וְלֹא יִדְעָנָא מְנַלְן דְּלֹא פְּרִיָּה מִמְתְּנִיתִין דְּלִקְמָן
דְּאִיתְמַר נְמִי בְּהַאי לִישְׁנָא וּמְלִשׁוֹן מִיְתְּבֵי אִין הִכְרַח דְּאִשְׁכַּחן פְּנוּתִיה בְּתִיבְתָא מִמְתְּנִיתִין
וְהֶאֱרִיכוּ בַד' הַר"ח ז"ל דְּגַרְסִינּוּ שִׁירֵי הַדָּם וּר"ת ז"ל פְּתַב דְּלֹא גַרְסִינּוּ שִׁירֵי הַדָּם כו'
וְהָא דְּמַרְבִּינּוּ שִׁירִים הֵינּוּ לְבַד מְעוּלַת הָעוֹף וְאֲנִי לֹא הִבְנִיתִי דְּלֹא שְׂיִיכָא שִׁירִים פְּלִל
בְּעוּלַת עוֹף פִּינּוֹן דְּכְתִיב וְנִמְצָה דְּמוֹ עַל קִיר כו' מִשְׁמַע שְׂיִמְצָה כָּל הַדָּם וּבְחֻטְאֵת הָעוֹף
מְצוֹת הַמִּצְוִי עַל הַיְסוּד וּבְעוּלָה מְצוֹתָה עַל קִיר הַמְּזַבְחָה וְשִׁירִים אִין לָהּ פְּלִל אֲלֵא דְּהֶקְשָׁה
עַל פִּירֵשׁ"י מָה אֵיכְפַת לָן אִם הַדָּם הוֹלֵךְ לְאִיבוּד פִּינּוֹן דְּנַעֲשִׂית מְצוֹתוֹ ע"כ פִּירֵשׁ ר"ת
ז"ל דְּמַמְלִיקָה עֲצָמָה פְּרִיָּה דְּמְצוֹתָה בְּרֵאשׁוֹ שֶׁל מְזַבְחָה וְאֵי אִין לָהּ יְסוּד אִין עַל הָאֹוִיר
קְדוּשַׁת מְזַבְחָה פְּלִל וּמִשְׁנֵי דְּאֹוִירָה שֶׁל בְּנִימִין וְגַם זֶה דְּחֹק קֶצֶת דְּמַנ"ל דְּלֹא הֵיזָה מוֹלֵק
בְּרֵאשׁ הַמְּזַבְחָה מִמֶּשׁ וְאִמְאֵי לֹא נִיחָא לִיָּה דְּמַהֲזָא פְּרִיָּה פִּינּוֹן דְּהָאֹוִיר לֹא דְּבִנְיָמִין הוּא
הוּא כְּמוֹ שְׁלֵא נָתַן עַל הַמְּזַבְחָה וְלֹא נַעֲשִׂית הַמְּצוּהָ וּמִשְׁנֵי דְּאֹוִיר הוּא דְּבִנְיָמִין וְהוּי מְצִי
לְמִיפְרָה נְמִי מִמְתְּנָה הִרְבִּיעִית שֶׁל חֻטְאֵת בְּאֹוִיר בְּעֵלְמָא הוּא דְּקַעֲבִיד לְרַבִּי לְעִיל: דְּרָף נַה
תּוֹס' בַּד"ה מָה עוּלָה בְּצַפּוֹן וַא"ת עֵיכּוּבָא מְנַלְן כו' כְּבָר פְּתַבְתִּי לְעִיל דְּסְבָרָא דְּרַב אֲדָא
לֹא בְּכַלל ק"ו הוּא וּמִשׁ"כ הַתּוֹס' ז"ל אִם לֹא שְׁנַאֲמַר דַּס"ל כַּר"פ אִינוּ מוּבָן דַּא"כ לְמַאֲן
דְּלִית לִיָּה דַּר"פ תִּיקְשִׁי מְנַלְן עֵיכּוּבָא דְּהָא לִיכָא קְרָא אַחֲרִינָא לְעֵיכּוּבָא אִם לֹא הֶקְשִׁיא
דְּעוּלָה וְהַרְמַב"ם ז"ל כ' הֶקְשִׁיא דְּחֻטְאֵת לְכָל דֵּינֵי שְׁלָמֵי צִיבוּר וְעִי' בַּכ"מ ז"ל וּבַלַּח"מ
ז"ל שֶׁם בַּפ"ה מַה' מַעַה"ק וְתוֹס' בַּד"ה מַה חֻטְאֵת אִינָה כו': שֶׁם תּוֹס' בַּד"ה אֲלֵא הֶקְשִׁיא
קָמָא כו' וְכ"ת לְעַנְיָן פִּיטוּק מִתְּנוּת כו' פִּינּוֹן דְּאִיתְקַשׁ לְעוּלָה כו' וְלַר"י גּוֹפִיָּה א"צ לְאֶקְוִשִׁי
לְחֻטְאֵת דְּבַלֵּא"ה פֶּל ב' מִתְּנוּת שְׁפָכַל הַזְּבָחִים כֵּן הוּא נוֹתֵן וְחוּזֵר וְנוֹתֵן דְּבִכּוּלְהוּ פְּתִיב
סְבִיב בְּעוּלָה וְאִשְׁם וְשְׁלָמִים וּבְאַמַּת נִרְאָה דְּאִין צְרִיָּה לַכ"ז דְּלְעַנְיָן מִתְּנוּת לֹא יִצְאוּ מִכְּלַל
שְׁלָמִים דְּשְׁלָמִים קְרִינְהוּ רַחֲמָנָא וְלֹא אִיִּצְטְרִיָּה הֶקְשִׁיא דְּחֻטְאֵת וְעוּלָה אֲלֵא לִיתָן עֲלֵיָּיהוּ
דִּין קְדוּשִׁי קְדוּשִׁים לִישְׁחַט בְּצַפּוֹן וְלֶאֱכֹל לְזִכְרֵי פְּהוּנָה תִּדַע דְּאִטוּ לְשִׁמְעוֹן אִישׁ הַמְּצַפֶּה
דְּמִשְׁנָה בְּתַמִּיד חֲצִי בְּעוּלָה וְחֲצִי בְּחֻטְאֵת בְּזִיבְחֵי שְׁלָמֵי צִיבוּר נְמִי נִימָא הִכִּי פִּינּוֹן
דְּאִיתְקַשׁ לְעוּלָה וּלְחֻטְאֵת אֲלֵא וְנִדְאֵי לְעַנְיָן מִתְּנוּת לֹא יִצְאוּ מִכְּלַל שְׁלָמִים וּבַתּוֹסְפֵתָא תְּנִי
לָהּ לְפִלּוּגְתָא דַּר"י אֲכַל הֵנִי דְּנִתְנִין ב' שְׁהוּ ד' אֲלֵא דְּתַנִּי לָהּ הֵתֵם בְּשֶׁם ר' נְחֵמְיָה וְרַב"י
וְהַגְּוֹסְקָא הֵתֵם אֲלִיבְיָיהוּ מְזַרְחִית צְפוּנִית נוֹתֵן מְזַרְחָה צְפוּנָה מְעַרְבִית דְּרוּמִית נוֹתֵן
מְעַרְבָה אִין גְּוֹסְקָא זוּ מוּבָנָת וְאִפִּילוּ אִם נֹאמַר דַּצ"ל נוֹתֵן מְעַרְבָה וְאַח"כּ דְּרוּמָה ג"כ לֹא
אִשְׁכַּחן מֵאֵן דְּאִמַר הִכִּי לְבַר מִשְׁמַעוֹן אִישׁ הַמְּצַפֶּה דְּמִשְׁנָה בְּתַמִּיד וְכַדְתְּנֵי הֵתֵם בַּתּוֹסְפֵתָא
ע"ש: שֶׁם גְּמָרָא וְאֵת חֲזוּהָ הַתְּנוּפָה כו' תֹּאכְלוּ כו' וְאִיזָה זֶה מַחְנֶה יִשְׂרָאֵל כו' יֵשׁ לְדַקְדָּק
לְמָה לִי פֶל הֵנִי קְרָאֵי תֹאכְלוּ בְּמִקּוּם טְהוֹר וּמִיְעוּטָא דְּאֹתָה הָא בַּלֵּא"ה מְלֵא תוּכַל לְאֶאְכֹּל
בְּשַׁעְרֵיָּה שְׁמַעִינוּ דְּחוּץ לְמַחְנֶה יִשְׂרָאֵל אֲסוּר לְאֹאֲכְלוּ וּמִמִּילָא מוֹתֵר בְּכָל מַחְנוֹת פִּינּוֹן דְּלֹא
פְּתִיב קְרָא לְאִיסוּרָא אֲלֵא בְּשַׁעְרֵיָּה לְבַד וְצ"ל דְּהוּי יִלְפִינוּ קְדוּשִׁים קְלִים בְּמָה מְצִינוּ
מְקְדוּשִׁי קְדוּשִׁים דְּכָל הַקְּדוּשִׁים אֲכִילְתָּן בְּמִקּוּם קְדוּשׁ וְאִי מִשׁוּם דְּכְתִיב לֹא תוּכַל לְאֶאְכֹּל
בְּשַׁעְרֵיָּה כו' דְּבְשַׁעְרֵיָּה הֵינּוּ חוּץ לְקַלְעִים ג"כ כִּי הִכִּי דְּדַרְשִׁינוּ מֵהַאי קְרָא דְּלֹא תוּכַל
כו' לְחֻטְאֵת חוּץ לְקַלְעִים פְּדֵאִיתָא בְּמַכּוֹת (דְּרָף י"ז) אֲלֵא דַּא"כ יִקְשָׁה צִאנָה וּבְקַרְרָה

דְּרָשִׁינוּ הֵתֵם לַחֲטָאת וְאָשָׁם לָמָּה לִי כִּינּוּן דְּאֶפִּילוּ עַל קַדְשִׁים קָלִים לֹוּקָה חוּץ לַקְּלָעִים ק"ו חֲטָאת וְאָשָׁם כְּדָאֲמַרִּינוּ הֵתֵם בְּמַכּוֹת שָׁם.

ע"כ נראה דה"א דמלקות ליכא בקדשים קלים אלא חוץ לירושלים מלא תוכל לאכול כו' אבל איסור איכא אפילו בירושלים והשתא א"ש דבחטאת ואשם איכא מלקות גם חוץ לקלעים ובקדשים קלים אינו לוקה אלא חוץ לירושלים אבל עשה איכא לאכלן במקום קדוש להכי איצטריך הני קראי ועדיין צ"ע דהיכי ילפינו קדשים קלים במה מצינו מקדשי קדשים הא איכא למיפרך טובא: ע"ב גמרא ור"א כו' וחד להכשיר צפון וחד להכשיר צדדיו לכאורה איכא הוי ליה למימר חד להכשיר צדדיו וחד להכשיר צפון דאי לא מרבינו צדדים אלא ונוקא בעינו פנגד הפתח לא איצטריך לרבות צפון דתו ליכא ק"ו וממילא פל פנגד הפתח פשר בין חלק הצפוני ובין חלק הדרומי אבל אי מרבינו צדדים שפיר איכא ק"ו לפסול צפון פדאמר ר"א ונראה דלד' קאמר הכי ובאמת קרא שני להכשיר צדדים ושלישי להכשיר צפון ודו"ק: שם תוס' בד"ה גובהה מאי תימא כו' א"כ פנגד המזבח יפסול כו' והיה נראה דמזבח לא הוי הפסק פינן דהוא עצמו פשר לשחיטת קדשים וגם צורך עבודה ודווקא בגובהה פגון תל או עץ הוא דמיבעי ליה והרמב"ם ז"ל השמיט לבעיא זו דגובהה ועי' לח"מ ז"ל: שם גמרא אחורי ביה"כ מאי ת"ש כו' לול קטן כו' והקשו התוס' ז"ל בד"ה שנים לפרפר הא לא יכול לראות פתח אהל מועד דפרכת היה בין קדש קדשים ובין היכל כו' וי"ל דפרכת הוי כמו וילון דאינו מפסיק וכן מבואר בלשון הרמב"ם ז"ל דפרכת אינו מפסיק והתוס' ז"ל תי' שפיר ג"כ דקדשי קדשים בכלל אהל מועד הוא ולא הבנתי ד' ההג"ה ולא נ"ל כו' פינן דבהדיא קאמר הש"ס לול קטן כו' פדי להכשיר אלמא דחשוב פתח לענגן זה ומפוליה שמעתינן משמע דלא הוכשר העזרה פולה אלא משום דבכל מקום יכול לראות אנהל מועד ור"י בר"י ס"ל קדושת היכל ואולם חדא היא כמש"כ רש"י ותוס' ז"ל ולא מצאתי בד' הרמב"ם ז"ל בה' ביהב"ח הני שני פשפשים דבית החליפות וגם הלול קטן באחורי ביהכ"פ ובפ"ה מה' מעה"ק פתב סתם דכל העזרה פשירה לשחיטת קדשים קלים ואפילו אחורי ההיכל ועי' כ"מ ז"ל שם שכתב דצריך לימוד זה מנין לו ופליאה היא דהא מבואר פן בשמעתינן דאחורי ביהכ"פ ג"כ פשר וכן פלא על הלח"מ ז"ל ע"ש ועי' בה"ז ז"ל: דף נו גמרא תני תנא קמי' דר"ב כו' ומסקינן בשמעתינן דלענגן אכילת קדשי קדשים אוכלין אפילו בלשכות הפתוחות לקודש מריבויה דקרא בחצר אהל מועד.

אבל לשחיטת קדשים קלים ולהתחייב בטומאה בעינו דווקא עזרה לבד ופי' רש"י ז"ל משום דאימעיט צדי צדדים ולעיל נראה מפירש"י דטעמא דצדי צדדים לאו משום דלא הוי לפני פתח אוה"מ ובשמעתינן משמע דאפילו אם הם פנגד הפתח אין שוחטין משום דלא קדישי וְהָא דתוֹכָן קוֹדֵשׁ הוּא מְדַרְבְּנָן וי"ל דבהא פליגי ת"ק ור"א לעיל לת"ק איצטריך קרא למעוטי צדי צדדים משום דתוֹכָן קוֹדֵשׁ מַה"ת אֵלָא דמ"מ לאו לפני הוא אפילו יש פתח פנגדו ולר"א תוֹכָן קוֹדֵשׁ מְדַרְבְּנָן וְלֹא אֵיִצְטְרִיךְ קָרָא לְמַעוֹטֵי אֲבָל לְאֲכִילָהּ רִיבְתָהּ הַתּוֹרָה חֲצִירוֹת הִרְבֵּה וְלֹא בְעִינּוּ פִּנְגָד הַפֶּתַח ג"כ כמבואר בשמעתינן.

ועי' תוס' שבועות (דף י"ז ע"ב) שכתבו בפשיטות דלענגן אכילה בעינו שיראה הפתח ולא כן הוא מסקנא דשמעתינן ועי' משנל"מ ז"ל בפ"י מה' מעה"ק שמתמה על הרמב"ם

ז"ל שלא הנפיר דין זה דהתוס' ז"ל והתימא עליו שלא הרגיש בזה דדבריהם הוא נגד סוגיא דשמעתין ורש"י ז"ל כ' בד"ה אין חייבין משום טומאה כו' למעוטי לשכות כו' שלא נתקדשו בקדושת עצרה כו' ולפ"ז קשה קצת אמאי קדישי לענן אכילת קדשי קדשים פיון דלא נתקדשו פלל אלא צ"ל דוודאי נתקדשו בקדושת העצרה ולהכי נתברו לאכילה אבל לשחיטה לא משום דלא חייבין לפני אהל מועד אע"ג דהוי פנגד הפתח ולענן טומאה ג"כ אין חייבין עליהם דלא הוי בכלל משפן ה' ועי' בפ"ה המושנה להרמב"ם ז"ל ובד' הרע"ב ז"ל בפ"ג דמע"ש שפי' הא דתוכן קודש בין לאכילה בין לשחיטה בין לטומאה והוא ע"פ התוספתא שם אבל בחיבורו פתב פמסקנת הש"ס דילן דתוכן קודש הוא לאכילה בלבד ולפ"ז הנה נראה דהא דתנו התם גגן קודש היכא דשוין לקרקע העצרה ג"כ לא הוי קודש אלא לענן אכילה אבל לא לשחיטה וחיוב טומאה דזה ג"כ בכלל צידי צדדים והא דאמרינן בפסחים גגין ועליות לא נתקדשו לא איצטריף אלא לענן אכילה אבל לענן שחיטה וטומאה אפילו אי נתקדשו אין שוחטין ואין חייבין כמו אלו שתוכן קודש ובגגין לא נראה פן מלשון הרמב"ם ז"ל בפ"ו מה' ביהב"ח אלא אי גגותיהן שוין לקרקע העצרה פיון דבגויות בקודש הוי כעצרה לכל דבר אבל בעליות נראה דאפילו נתקדשו אין שוחטין ואין חייבין משום טומאה.

ונפ"מ לענן עליה של היכל דאמרינן שם בכיצד צולין דנתקדשה ועפ"ז יש לישוב קושיות התוס' ז"ל בשבועות שם בד"ה וטמא שנוכנס דרף גגין כו' ע"ש ומאי דכתיבנא דלשכות אלו נתקדשו צ"ע פיון דבגויות בחול ועוד דבשבועות פ' ידעויות איתא דכל תוספת העצרה אם נתקדש חייבין עליה משום טומאה.

ועדיין אין הדברים ברורים אצלי וצ"ע יותר ועוד צ"ע לענן חולין בעצרה איף הדין ועי' תוספתא דכלים ובקידושין פ' האיש מקדש ומשם משמע דלא נאסר אלא במקום שהוכשר לשחיטה וא"כ אשפחן ד יכול לאכול חולין במקום שהוכשר לאכילת קדשים: שם תוס' בד"ה מנין לדם שנפסל בשקיעת החמה האריכו להקשות על פי' רש"י ז"ל דלמ"ד לינה מועלת בראשו של מזבח למה לי קרא כו' ותי' דאיצטריף קרא לדם שיפסל בלינה דה"א פיון דאין חייבין עליו משום נותר לינה נמי לא פסיל ביה וגם זה לא ניחא להו דהא עצים ולבונה לר"ש אין חייבים משום נותר ואפ"ה פסלי בהו לינה וכתבו לפרש דאיצטריף קרא ליפסל בתחילת שקיעה אע"ג דעדיין יום הוא וקשה לי דא"כ מאי קאמר הש"ס לקמן דילמא ה"ק רחמנא כו' אי זריק דם למחר נתאכל בשר למחר וליומא חרי ותיכי אפשר שיזרק דם למחר הא פבר נפסל בלינה לכ"ע ע"כ נראה פתרוץ קמא דאיצטריף לדם שיפסל בלינה פיון דלית ביה נותר ומה שהקשו מר"ש בעצים ולבונה אין פאן קושיא פלל דלר"ש טעמיה דאין חייבים הוא משום דאין ראוי לאכילה אבל איפסולי שפיר מיפסיל אבל דם אע"פ שראוי לאכילה מיפטו רחמנא מנותר ה"א דלינה ג"כ לא פסיל ביה ומה שהקשו אמאי לא קאמר מנין לדם שיפסל בלינה ג"כ אינו קשה כ"כ פיון דנפסל בשקיעת החמה ועי' לקמן בפ' טבול יום דמיבעי לן אי פסיל לינה בפריס הנשרפין ולפ"ז צ"ע בקדשי עו"ג דאין בהם נותר אי פסיל בהו לינה אבל מלשון אין חייבים כו' משמע דפסול איכא וכן נראה מלשון הרמב"ם ז"ל בפ"ד מה' מעה"ק דקרא אתי לאשמעין שלא יזרוק הדם אלא ביום השחיטה ולא למחר ע"ש ועפ"ז נראה דלא איצטריף האי קרא אלא לדם אבל לקומץ לא איצטריף קרא דבלא"ה בלינה אסור

להקטיר ולמחר מיפסיל בלינה וא"כ למ"ד אין לינה מועלת בראש המזבח איפא נפ"מ בין דם לקומץ דדם מיפסיל בכ"ג דאין זורקים אלא ביום ששוחטין ונפסל בשקיעת החמה אבל קומץ של בראש המזבח מקטירו למחר וכן משמע מלשון הרמב"ם ו"ל פ"ג מה' פה"מ הלכה י"א איברים וחלבים וקמצים שלנו בראש המזבח פאלו לנו בעזרה והיינו משום דפסק פרבא דלינה מועלת בראשו של מזבח משמע דלרבה בקמצים נמי אם לנו בראש המזבח וירדו יעלו ואינו נפסל בשקיעת החמה אבל לא משמע פן לעיל דף כ"א דאמרין מי פיר נפסלין למתירין פמתירין משמע דכל מתירים נפסלין בשקיעת החמה וכמו שפי"רש"י ו"ל שם וכן איתא במנחות דף כ' דדם ומנחות שניהם שוין ליפסל בשקיעת החמה ע"ש: ועל שיטת ר"ת ו"ל דלעגנו עבודות לא הוקשרו אלא עד תחילת שקיעה אע"ג דיום הוא לשאר דברים שמצותן ביום קשיא לי טובא מהא דאמרין בהוריות משל לאדם שהביא פפרתו ביה"ש ספק נתפפר כו' ולפי שיטת ר"ת ו"ל לא אשכחן בכפרה ספיקא דביה"ש כיון דמתחילת שקיעה לאו זמן כפרה הוא וכבר נתארכו הדברים בעגנו זה בד' הראשונים ו"ל וגם אנכי פתבתי בזה בחי' ברכות ודקדקתי ממתניתין דמגילה דחשיב דברים שמצותן ביום ואין דינו שנה אבל מהא דהוריות מבואר דלא פשיטת ר"ת ו"ל.

והשג"א ו"ל ג"כ האריה בזה ועי' רש"י ו"ל מנחות שם שכ' דדם שנפסל בשקיעת החמה ילפינו מקרא דר' יצחק ומנחה ילפינו מביום צותו ולפ"ז לא שמעינו במנחה דלא מהניא הלנה בראש המזבח ודו"ק: ע"ב גמרא ר"י אמר חייב דהא אינדיחי ליה מאכילה יש לדקדק לפ"ז דמיד הוי נותר גמור ואפ"ה אין שורפין אותו בלינה א"כ היכי בעי למימר ר"י דנותר שלא בזמנו שורפין אותו אפילו בלינה הא עיקר שריפתו הוי שלא בזמנו דבשקיעת החמה של שני נעשה נותר ואין שורפין אותו בלינה.

וי"ל דזה חשיב בזמנו וכמו שכ' התוס' ו"ל בפסח דאינו נשרף אלא לבקר שני ע"ש וחזקיה אמר דלא הוי נותר עד הבקר ואין להקשות לחזקיה ממתניתין דפסחים הפסח אחר חצות מטמא את הידים אלא דחשיב נותר גם קודם זמן שריפתו משום דמ"מ כבר נפסל ואינו ראוי לאכילה פי היכי דמיבעי לן בפסול יוצא אי מטמא את הידים משום דאפוקי בידיהם לא מפיק ועוד נ"ל דמחשב בפסח אחר חצות גם ר' יוחנן מודה דכשר אפילו לר"א ב"ע דהכי מוכח מקרא דמועד צאתה כו' אתה שורף וע"כ אתי לאשמעינן דלא נעשה נותר אלא עד הבקר וכמש"כ רש"י ו"ל בברכות (דף ח') דהא משרף לא שרפינו ביו"ט ולמאי נפ"מ קאמר דזמן שריפתא לא ש"מ דלא מיקרי נותר עד הבקר וכיון דלא מיקרי נותר אין מחשבין עליו דהא לר"י חייב נותר ומחשבה חד דינא הוא ולא הוי פיגול אלא היכא דמחייב משום נותר אבל אחר חצות בפסח דלא מחייב משום נותר פי חישב עליו פשר הוא ואפילו פסול בעלמא אין בו כדאמר חזקיה וכן מבואר בתוספתא פסחים פ"ה ועפ"ז לא הבנתי ד' התוס' ו"ל במנחות דף כ' ע"ב שכ' שם דאין לפרש משתשקע החמה דדם הוא פיגול דרבנן דדומיא דהנהו בבשר ואימורים קאמר דהוי פיגול מדאורייתא מדלא קתני בשר קדשי קדשים מחצות ואילך דזמן אכילתו מדרבנן ע"ש ולפי ה"ל לא אשכחן פלל פיגול דרבנן ואפילו אי אסור באכילה מדאורייתא פשר הוא כל שלא נעשה נותר גמור להתחייב פרת ומד' התוס' אלו נראה דס"ל דבכל הקדשים אחר חצות אסור באכילה מדרבנן ועי' תוס' פסחים דף ק"כ: שם

גמרא ת"ל ביום השלישי ביום אפה שורפו כו' לפי מאי דמסקינן ביבמות פ' הערל מריבויא דנהגותר דאפילו נותר שלא בזמנו אינו נשרף בלילה א"כ למה לי האי קרא דאינו שורפו בלילה וי"ל דה"א דמצנה לשורפו תיכף לאכילה ואפילו בלילה וק"ל: שם תוס' בד"ה לשני ימים כו' ונראה דמעשר יליף בבבלין אב משלמים כו' ויש לדקדק מנלן דילפינן משלמים גילף מתודה דקדשים קלים הוא ואינו נאכל אלא ליום ולילה וי"ל דרש"י ז"ל פתב לקמן דתודה הוי דבר שיצא לידון בדבר החדש וא"כ לא מצינו למיגמר פללא מיניה וכדאמרין לעיל והיינו דריה"ג לא פריה לר"ט אלא דיגמור מחטאת ואשם ולא פריה ליגמור מתודה משום דלא מצינו למילף בבבלין אב מתודה דיצא לידון בדבר החדש אבל לבתר דילף בהקישא פריה שפיר דילמא איתקיש לתודה אלא דהתייבח למ"ד דכללו לא גמר מיניה אבל למ"ד פללו גמר מיניה הדק"ל אמאי לא ליגמור מתודה וי"ל דלשלמים דמי טפי דשיניהם אין טעוניהם לחם משא"כ תודה, דטעוניה לחם וק"ל: תוס' בד"ה ונאכלין בכל העיר כו' עי' מש"כ לעיל דף נ"ה ע"א בגמרא שם: שם משנה הבכור נאכל לפניהם כו' עיין בתוספתא דתני התם בבכור ובכל המזבח זה הפלל כל שהוא אוכל בתרומה אנוכל באלו וכל שאינו אוכל בתרומה כו' והאיכא חוזרת דאוכלת בתרומה ואינה אוכלת בחזה ושוק אלא דאין למידין מן הפללות: דף נו גמרא מר סבר הימנו וד"א הוי הקיש ופריה עלה מהא דילף היכל מלפני ולפנים ולכאורה לא דמו להדדי דגבי בכור מחזה ושוק של תודה לא ילפינן פלל בכור דבר זה שלמידין בהקיש אלא דבר שנאמר בגופו היינו יום ולילה רק פינו דעיקר חזה ושוק נלמד בהקיש לא מצינו למילף מינה אפילו דבר שנאמר בגופו והקישא דהיכל מלפני ולפנים ילפינן תרתי דבר שנאמר בפר ושעיר גופא ודבר הלמד בהקיש ואיכא למימר להכי ולהכי אפילו אי בכור מחזה ושוק של תודה לא הוי הקיש היינו משום דלא ילפינן אלא דבר שנאמר בגופו לחוד אבל היכל מלפני ולפנים הוי הקיש פינו דילפינן נמי דבר שלמד בהקיש ואיכא למימר איכא אפילו אי הקישא דהיכל לא הוי הקיש היינו משום דאגב דילפינן דבר שנאמר בו ילפינן נמי דבר שנלמד בהקיש אבל בכור מחזה ושוק פינו דעיקר חזה ושוק בא בהקיש לא מצינו למילף מינה אפילו דבר שנאמר בו וכמו שכ' רש"י ז"ל להאי סברא בהא דקאמר חוץ מפנים בחד זימנא גמר וכן צ"ע בהקישא דתביאו ועי' רש"י מנחות דף ט"ז: שם גמרא א"כ מאי אלא עד חצות ואיב"א כו' פן הוא גירסת התוס' ז"ל וי"ל דלהכי קאמר ואיב"א משום דהדיוק מהא דתנן אלא עד חצות אינו דיוק כ"כ די"ל דקמ"ל אע"ג דאינו נאכל אלא בלילה והוי ס"ד שלא לעשות בו הרחקה דחצות ולקצור יותר זמן אכילתו קמ"ל דמ"מ אינו אלא עד חצות.

אלא דהא תיבח אי נימא דאחר חצות אינו נאכל עוד מדרבנן י"ל פנ"ל אבל אי לא עשו חכמים הרחקה אלא לכתחילה ולזרז אבל בדיעבד נאכל גם לאחר חצות א"כ גם בפסח אע"ג דאינו נאכל אלא בלילה מ"מ שפיר עבדי רבנן הרחקה לכתחילה ועי' תוס' סוף פסחים והא דלא עבדי רבנן איזה הרחקה לר"א ב"ע דמדאורייתא עד חצות לפי רש"י ז"ל דפי' דהרחקה היא שלא יבא לידי איסור פרת א"כ לר"א ב"ע ליפא איסור פרת אפילו אחר חצות דאפתי לא הוי נותר וכמש"כ לעיל ולהכי לא עבדי הרחקה ואי נימא דעשו הרחקה שלא יביא קדשים לפסול צ"ל לראב"ע דזמנו קצר חצי הלילה לחוד לא עבדו הרחקה: הדרן עלה פרק חמישי איזהו מקומן קדשי קדשים פרק ששי דף נח גמרא

אמר ליה הכי אמר ר"י שנייהם מקרא אחד דרשו כו' והא דר"י ס"ל פוליה מזבח בצפון קאי לא שמעינו ממתניתין פלל אלא גמרא גמיר לה וכמו שפי' רש"י ז"ל ולכאורה מוכח מר"י דמתניתין דלא ס"ל מזבח ממוצע כו' דא"כ אמאי לא ניחא ליה למידרש חציו לעולה כו' דהכי מסתבר פיון דהמזבח עצמו חציו בצפון וחציו בדרום אבל אי פוליה בצפון לא מסתבר ליה לחלק המזבח לחצאין אלא די"ל דס"ל דכוליה בדרום ולחכי ג"כ לא מסתבר ליה לחלק המזבח אבל לקמן בשמעתין משמע דאיכא למימר לר' יוסי דמתניתין ג"כ דממוצע הנה המזבח והיינו משום דאי מזבח ממוצע ונדאי מסתבר למידרש קרא פולו לעולה כו' דאי חציו לעולה כו' לשתוק קרא מיניה וממילא ידענא דבתצי הצפונית פשר לעולה.

ומהא דאמר ר"י מודה ר"י בר"י שאם שחטן פנגדון בקרקע כו' משמע דר"י בר"י ס"ל פוליה בדרום הוא והיינו ג"כ מטעם הנ"ל דאי ממוצע הוא למה לי קרא להכי ואי פוליה בצפון ג"כ לא מסתבר להכשיר חציו ולפסול חציו פיון דכוליה בצפון קאי ואמרין בגמרא דר"י מצריף קרא דשלים משום דס"ד עולה הוא דחיק ליה מקום כו' וגם בזה י"ל דלטעמיהו אזלי דלר"י דכוליה מזבח בצפון קאי וס"ל נמי כר"י בר"י באיזהו צפון מקיר המזבח עד פותל עזרה וא"כ דחוק ליה מקום וס"ד דלא הותר מזבח אלא לעולה ולא לשלמים אבל לר"י בר"י דכוליה מזבח בדרום קאי לא דחוק ליה מקום כ"כ.

והרמב"ם ז"ל פסק כר' יוסי דכשר פולו לעולה ולשלמים וקשה קצת לשיטתו דרוביה דמזבח בדרום כמבואר בדבריו בה' ביהב"ח וכל הצד הצפוני מפותל האולם עד פותל עזרה נקרא צפון וא"כ לא דחיק ליה מקום עולה ותיקשי השתא פולו לעולה פשר לשלמים מיבעיא וצ"ל דמ"מ פיון דלא הוי צפון אלא פנגד המזבח ולא מן הצדדים וכמש"כ התוס' ו"ל בפ"ג דיומא וכמשמעות לשון הרמב"ם ז"ל שם בה' ביהב"ח מקום שלמים מרנוח יותר ועוד דשלמים הנכשר בכל הרוחות ועולה לא הנכשרה אלא בצפון: ובאותו ענין יש לדקדק בק"ו דר' אלעזר לעיל דמצריף קרא להכשיר צפון לשלמים משום דהנכשר בכל הרוחות לכאורה למאן דס"ל דכוליה מזבח בדרום קאי וכל חלק הצפוני הנכשר לעולה א"כ ליכא ק"ו דשלמים הנכשר בכל הרוחות דהא עולה נמי הנכשרה בכל הרוחות בכל חלק הצפוני ואדרבה בעולה המקום מרנוח יותר דהנכשר גם במזבח שהוא בחלק הדרומי וגם מה שאמרו דשלמים הנכשר בכל הרוחות לא א"ש ואין לומר משום דהנכשר אפילו אחריו כדאיתא לעיל וי"ל דר"א הוא דקאמר לעיל האי ק"ו ור"א הנכשרו אלא מקרא אחריו כדאיתא לעיל וי"ל דר"א הוא דקאמר לעיל האי ק"ו ור"א לטעמיה דס"ל פוליה מזבח בצפון וא"כ לכ"ע לא הנכשר לעולה אלא חלק הצפוני עד המזבח כמש"כ לעיל ושלמים הנכשר בכל הרוחות אלא דהתוס' ז"ל העתיקו להא דלקמן ר' אלעזר ולעיל הגירסא ר' אליעזר: ע"ב תוס' בד"ה הא מני ריה"ג כו' וא"ת כו' ושם סבר לה כר"מ דאמר נכנסין עכ"ל.

ויקצת תימא למה הנצרכו להביא מתוספתא דכלים פלוגתא זו דשלא רחויז ידים ורגלים אי נכנסין בין האולם ולמזבח והא בריש פלים מבואר פלוגתא זו במתניתין ור' יוסי דאמר התם דאין נכנסין.

וילדבריהם ז"ל יקשה אמאי לא פשיט מינה דר"י ס"ל פולגי' מזבח בצפון קאי דאל"ה הוי הפיור בין האולם למזבח והיאך נכנסין שם שלא רחויז ידים ורגלים אלא נראה דאלו שונכנסין לרחויז ידיהם ורגליהם לא גזרו עליהם פינו דלצורה הם נכנסים.

ועוד נראה דחומר בין האולם ולמזבח ל"ד בין האולם למזבח ממש אלא כל חלק העזרה שביין האולם למזבח יש עליו כל החומר פינו דבאותו החלק ליפא מידי דמפסיק מידי לבין ההיכל וכדאיתא ביומא (דף מ"ד) אלא דלמאן דס"ל הני מעלות דאורייתא צ"ע: דף נ"ט גמרא מזבח שונפגם כל הקדשים שונשחטו שם פסולין וילפינו לה מוזבחת עליו כשהוא שלם ולא כשהוא חסר.

יש לדקדק האי פסול מחמת מאי אי משום דהשחיטה עצמה פסולה היא בזמן שהמזבח פגום וילפינו מהאי קרא דשחיטה צ"ל בשלימות המזבח או משום דיהוי הוא דמיפסיל פינו שונשחט בשעת פגימת המזבח ולא קזי לזרוק הדם מיפסיל אפילו כשתיקון משום דיהוי וקרא אתי לגלויי דזריקה פסולה במזבח חסר וממילא שמעינו דאם נשחטה במזבח פגום פסול הוא אפי' כשתיקון משום דיהוי.

ונפ"מ אם שחט סימן אחד בשעת פגימת המזבח והשני לאחר תיקונו אי הפסול בשחיטה עצמה מיפסיל ואי הפסול משום דיהוי לא מיפסיל דבע"ח אין נדחין ומלישנא דהש"ס מנין כו' שכל הקדשים שונשחטו שם פסולין משמע דשחיטה עצמה נעשה בפסול וא"כ י"ל דהא דאסור לזרוק על המזבח פגום לא מהאי קרא דנובחת שמעינו אלא בלא"ה שמעינו דליפא זריקה על מזבח פגום דמזבח בעינו וכי איפגים לאו מזבח הוא וכו' נאמר אבנים שלימות כו' וא"ש בזה הא דפריה דרב אדרב מהא דמזבח שונעקר כו' משמע דבעי למימר דבדמים נמי פשר במזבח ונהרי בחולין (דף י"ח) פליגי תנאי בשיעור פגימת מזבח ולכ"ע פסול הוא אם נפגם.

ועוד דבמשנה מדות תנו דאין מלבנין אותו בכפיס של ברזל שמא יגע ויפסל הרי מפורש במשנה דפגימת המזבח פוסל והיכי ס"ד דבדמים נמי קאמר רב וגם למה לי לרב לאשמועינו מילתא דתנו לה במתניתין ולפי ה"ל ניחא דרב אתי לאשמועינו דהשחיטה עצמה פסולה במזבח פגום ופריה מהא דרב במזבח שונעקר מקטירין כו' וס"ד דה"ה דזביחה כשירה אפילו במזבח פגום.

ומשני מודה רב בדמים דאפילו הזביחה פסולה ומ"מ עדיין אינו מיושב פינו דפסול זריקה שמעינו ממתניתין דמדות אלמא דדמים עדיפא ואפתי מאי פריה דרב אדרב: אבל מפלוגתא דרב ור"י נראה דמימרא דרב מטעם דיהוי הוא וכל הקדשים שונשחטו שם היינו שונשחטו עד שלא נפגם ונפגם ופסולים משום דיהוי דשחוטין נדחין אבל בע"ח אין נדחין ור"י אמר אפילו נפגם המזבח כשהן חיים ג"כ פסולין דבע"ח נדחין.

וא"כ עיקר קרא אתי לאשמועינו דהזריקה פסולה במזבח פגום וממילא הוי דיהוי וא"כ אם נשחטו בשעת פגימת המזבח י"ל דלרב נמי כשירין דהוי דיהוי מעיקרא דלכ"ע לא הוי דיהוי הקא כמש"כ התוס' ז"ל ונהי דאם הוקדשו בשעה שהיה שלם ואח"כ נפגם הוי נראה ונדחה אבל אם הוקדשו ונשחטו כשהוא פגום ונדאי הוי דיהוי מעיקרא וכשירים ומדברי הרמב"ם ז"ל בפ"ג מה' פסה"מ נראה כן דמפרש שזבחו היינו שמצאן שחוטין

ונפגם המזבח כמבואר שם הלכה כ"ב מזבח שנפגם נפסלו כל הקדשים שהיו שם שחוטין כו' ונאמר וזבחתי עליו כו' פלומר תזבח והוא עומד בתיקונו לא פגום וקצת קשה לישנא דרישא אסיפא דמרישא משמע דלא נפסלו אלא אלו שהיו שחוטין דהוי נראה ונדחה אבל לא אלו שהוקדשו ונשחטו פשהיה פגום דהוי דיהוי מעיקרא ומסיפא משמע דאם נזבחו שלא בתיקונו פסולין בכ"ג וכן משמע התם בהלכה כ"ד שכ' הקדיש עד שלא נבנה פשיבנה מקריבין אותן משום דהוי דיהוי מעיקרו משמע דווקא הוקדשו לחוד אבל לא אם נזבחו ועי' בלח"מ ו"ל שדקדק למה ליה משום דיהוי מעיקרו הא בע"ח אין נדחין ותי' דאמר טעם שיועיל גם למנחות ודבריו ו"ל צ"ע דהא במנחות ליתא להאי דינא פלל וכמש"כ התוס' ו"ל בד"ה עד שלא נבנה ואני פתבתי לעיל בפ"ק מה שנ"ל בלשונו של הרמב"ם ו"ל בזה עכ"פ נראה ברור מלשונו ו"ל דאם נשחטו בפשה שהיה פגום ג"כ פסולין ולא מטעם דיהוי אלא דהזביחה עצמה פסולה בשעת פגימה ועדיין צ"ע: שם גמרא מזבח שנעקר מקטירין כו' אע"ג דגבי קטורת נמי נאמר והקטיר עליו אהרן כו' ולא דרשינן עליו פשהוא שלם כו' היינו משום דגבי קטרת אתי עליו כמשמעו ולגופי' אבל גבי וזבחתי עליו ע"כ עליו לדרשא אתי פשהוא שלם כו' דכמשמעו לא אתי דוכי עליו אהה זובח כו': שם תוס' בד"ה עד שלא נבנה ע"ש מש"כ בדין דיהוי ועי' מש"כ לעיל פ"ק באריכות בזה: שם בא"ד וא"ת כו' אמאי אמר ר"י המעלה בזמה"ז בחוץ חייב הא עכ"פ מחוסר זמן הוי ע"ש באורף ותי' דר"י מיירי בקטרת או במנחה וניחא הא דנקט מעלה ולא שוחט ובאמת צריך עיון לחלק בין מנחות לזבחים דלכאורה הוקשו פל הנקטירין על המזבח החיצון להדדי בקרא דזאת תורת כו' ויותר קשה אם אכילת המנחה בעינו שהיה המזבח שלם כש"כ הקטרתו וכן משמע מריש מנחות נתערב קומצה בשירי פשיירה וכ' התוס' ו"ל שם משום דמין במינו אינו חוצץ משמע דבעינו מזבח דאי לא בעינו מזבח לא שייכא חציצה כדאיתא במכילתין וכן משמע מהא דתנן במכילתין סתמא דאינו חייב בחוץ עד שיעלה על המזבח משמע דכל העלאות בעינו דווקא על המזבח אלא דמהא דאמרינן מודה ר"י בדמים ה"נ מודה רב בדמים משמע דאפילו בהעלאת אברים לא בעינו מזבח כמו ר' יהודה דלא מודה אלא בדמים היינו זריקת דמים דהיא עיקר כפירה על המזבח.

אבל כבר פתבתי פיון דאכילות כל הקדשים בעינו שיהי' המזבח שלם כש"כ הקטרה: אבל הרמב"ם ו"ל פתב בפ"ט מה' מעה"ק מי ששחט והעלה בזמה"ז בחוץ חייב ותיקשי לדידי' קושית התוס' ו"ל וכבר רמז לזה המשנל"מ ו"ל שם ואם נאמר כמש"כ לעיל דהשחיטה מצד עצמה אינה פסולה אלא דהקרפן פסול מצד דיהוי א"כ י"ל דהשחיטה ראויה לבא פתח אהל מועד ולא דמי לשלמים ששחטן קודם פתיחת דלתות היכל דהשחיטה עצמה פסולה ודו"ק.

ועי' רש"י בחולין דפסול פגימת המזבח נפקא ליה מוזבחת עליו והא דמחלק הש"ס התם בין אבנים ליסוד דבאבנים פוסל פגימה כ"ש וביסוד הוי שיעור טפח כ' רש"י ו"ל התם משום דכתיב אבנים שלמות: והתוס' ו"ל כ' שם הא דביסוד פסול בטפח הוא משום דבעינו רבוע וא"כ מבואר דבכל עבודות של מזבח החיצון פוסל פגימת המזבח דגבי מנחה נמי כתיב המזבחה וכל היכא דכתיב המזבח בעינו רבוע וע"כ צ"ל דוזבחת עליו אתי לאורווי דהשחיטה ג"כ פסולה פשהמזבח פגום אבל לקמן מסקינן לר' יהודה דכל

הַרְיָצָפָה נִתְקַדְּשָׁה לְכָל הַקְטָרוֹת לְבַד בְּדָמִים מוֹדֵה וְתִמְהוּ הַתּוֹסֵ' לְקַמֵּן מֵאֵי ס"ד הָא קָרוּן וְכָבֵשׁ וִיסוּד וְרַבּוּעַ מְעַפְבִּי מִשְׁמַע דְּמָהָא דְּמַכְשִׁיר לְהַקְטִיר בְּרִצְפָה לֹא קִשְׂיָא לְהוּ דְּהָא דְּרַבּוּעַ מְעַפְבִּי ג"כ לֹא נֵאָמַר אֲלֵא לְעֵנְוֵן דְּמִים וּא"כ לְדִידֵן נָמִי לְכָל הַקְטָרוֹת לְבַר מְדָמִים רַבּוּעַ לֹא מְעַפְבִּי וְאֲפִילוּ נִפְגַּם כְּשֶׁר לְשֹׂאֵר הַקְטָרוֹת דְּהָא לֹא פְּלִיגֵי ר"י וּר' יוֹסִי אֲלֵא אֵי נִתְקַדְּשָׁה הַרְיָצָפָה אֲבָל בְּעֵיקָר דִּינָא לֹא פְּלִיגֵי וְכִי הֵיכִי דִּלְר"י לֹא בְּעֵינֵן בְּשֹׂאֵר הַקְטָרוֹת כֹּל הֵנִי מִיְלֵי לְעֵינֵיכֹּבָא ה"נ ל'ר' יוֹסִי אֲלֵא דְּהַתּוֹסֵ' ז"ל בְּד"ה עַד שְׁלֹא נִבְנָה כּו' כְּתָבוּ דִּר"י לֹא מְכָשֵׁר בְּרִצְפָה אֲלֵא בְּזִמְנֵן שְׁהַמְזַבַּח שְׁלָם וּא"כ ל'ר"י נָמִי פּוֹסֵל פְּגִימַת הַמְזַבַּח לְכָל הַקְטָרוֹת שֶׁל זְבָחִים וְנִהֵי דְּמַכְשִׁיר בְּרִצְפָה אֲבָל מְזַבַּח שְׁלָם בְּעֵינֵן וְהִדְרוּ לְקַמֵּינְתָא דְּבִכּוֹר הַקְטָרוֹת שֶׁל זְבָחִים בְּעֵינֵן רַבּוּעַ וּלפ"ז אֵין תְּמִיחֶתֶם לְקַמֵּן דְּמֵאֵי ס"ד גְּדוּלָה כ"כ דְּהָא ר"י נָמִי ס"ל דְּבִכּוֹר הַקְטָרוֹת שֶׁל זְבָחִים בְּעֵינֵן שְׁלָם פְּכֹל דִּינוּ וּבְזִמְנֵן שְׁהוּא שְׁלָם מְקַטְרִין גַּם עַל הַרְיָצָפָה ה"נ יֵשׁ לוֹמַר כֹּן בְּדָמִים אֲלֵא דְּאִפְתִּי קִשְׂיָה הָא אֲפִילוּ שְׁלֹא כְּנֻגַד הִיסוּד בְּמְזַבַּח מְעַפְבִּי כִּש"כ בְּרִצְפָה וְאִפְתִּי הֵיכִי ס"ד דְּלֹא מוֹדֵי ר"י בְּדָמִים וְעוֹד דְּהַש"ס לְקַמֵּן דְּחֵי סִייעֵתָא דְּרַבָּא מְהָא דְּאָמַר ר"י פּוֹס הִי מְמַלָּא כּו' מִשְׁמַע דְּמַסְפָּקָא לִי לְהַש"ס אֵי מוֹדֵה ר"י בְּדָמִים וְהֵיכִי מְצִינֵן לְאֲכַשְׁרוּי זְרִיקַת דָּם הַפֶּסַח בְּרִצְפָה הָא הֵנִי שְׁלֹא כְּנֻגַד הִיסוּד וְעֵי תוֹס' לְעֵיל (דָּף נ"א ע"ב) בְּד"ה תֵּן יְסוּד כּו' שְׁהַקְשׁוּ כְּנ"ל בְּסוּף דְּבִרְיָהֶם שָׁם: דָּף ס' גְּמָרָא קְדָשִׁים קְלִים מְנ"ל אֲתִיָּא מְדַרְשָׁא דִּר"י כּו' יְכוּל יַעֲלֶה אָדָם מַע"ש כּו' ת"ל וְהִבְאִתֶּם כּו' וְגָרִיס ר"ש ז"ל דְּלִמְסַקְנָא ס"ל ל'ר"י דְּלֹא קְדָשָׁה לְעֵתִיד וְכָבֵר הַקְשׁוּ הַתּוֹסֵ' ז"ל ע"ז דֹּא"כ דְּבִטְלָה קְדוּשַׁת הַבַּיִת וְהַחֻמָּה פְּשִׁיטָא דְּאִינוּ נֵאָכְל לֹא בְּכוֹר וְלֹא מְעַשֵׂר ע"ש בְּד"ה מֵאֵי קְסֵבֵר בְּאַרְיִכוֹת אֲלֵא גְרַסִּינֵן לְעוֹלָם קְדָשָׁה לְעֵתִיד וְאִפ"ה בְּכוֹר פְּשִׁיטָא דְּאִינוּ נֵאָכְל מִשּׁוּם דְּאִיתְקַשׁ בְּשָׂרוֹ לְדָמוֹ מַה דָּמוֹ בְּמְזַבַּח וְאִם נִפְגַּם אֵין זוֹרְקִין ה"נ הַבְּשָׂר אִינוּ נֵאָכְל בְּשַׁעַת פְּגִימַת הַמְזַבַּח וּמִיָּנָה יִלְפִינֵן לְמַעַשֵׂר בְּהַקְשִׂיָּא וּא"כ עֵיקָר הַפֶּסוּל בְּזִמְנָה ז"ל הוּא מִשּׁוּם דְּלִיפָּא מְזַבַּח אֲבָל קְדוּשַׁת יְרוּשָׁלַיִם וְעִזְרָה קְדָשָׁה לְעֵתִיד אַע"פ שְׂאִין חוּמָה וּא"כ הָא דְּאָמַר אַבְיֵי אֲתִיָּא מְדַרְשָׁא דִּר"י הֵינֵנוּ מְסַבְּרָתוֹ שֶׁל ר' יוֹסִי דְּמַקְיֵשׁ בְּשָׂר לְדָם וּא"כ מַע"ש נָמִי אִינוּ נֵאָכְל בְּפְגִימַת הַמְזַבַּח וְלֹא אֲמַרִּין לְעֵיל אֲלֵא קְדָשִׁים קְלִים מְנ"ל אֲבָל מְעַשֵׂר לֹא קָאָמַר.

וְעוֹד דְּהֵיכִי קָאָמַר בְּפְשִׁיטוֹת דְּאִינוּ מְעַלָּה מַע"ש בְּזִמְנָה ז"ל הָא אִם בְּנָה מְזַבַּח יְכוּל לְאַכּוֹל מַע"ש דְּקְדוּשַׁת הַחֻמָּה יִשְׁנָה וְכֹן כֹּל הַקְרָבָנוֹת יְכוּל לְבָנוֹת הַמְזַבַּח וּלְהַקְרִיב וְעֵי בְּתוֹסֵ' מַפּוֹת (דָּף י"ט) שְׁנֵי מְדַבְרִיָּהֶם ז"ל שָׁם דְּבִכּוֹרִים מְוֹתֵר לְאַכּוֹל אֲפִילוּ פְּשִׁיטוֹת פְּגוּם אִם נִפְגַּם אַחַר הַנְּחָה וּמ"מ נִרְאָה מְפִשְׁטָא דְּשְׁמַעְתִּין דְּהָא דְּבִכּוֹר אִינוּ אֲלֵא בְּפְנֵי הַבַּיִת הֵינֵנוּ מִשּׁוּם פְּגִימַת הַמְזַבַּח וּא"כ ר' יוֹסִי לֹא פְּלִיג עַל הָא דְּאָמַר ר' יְהוֹשֻׁעַ שְׁמַעְתִּי שְׁמַקְרִיבִים אַע"פ שְׂאִין בֵּית דִּר"י נָמִי מוֹדֵה דְּקְדוּשַׁת הַבַּיִת קְדָשָׁה לְעֵתִיד אֲבָל מְזַבַּח צָרִיף שְׂיִהְיֶה שְׁלָם וְעֵי תוֹס' מַפּוֹת שָׁם: וְהַרְמְב"ם ז"ל סוֹף פ"ו מַה' בִּיהַב"ח כְּתָב כִּר"י דְּמַקְרִיבִים אַע"פ שְׂאִין בֵּית וְאוֹכְלִין קְדָשִׁים קְלִים אַע"פ שְׂאִין חוּמָה דְּקְדוּשַׁת הַמְקַדָּשׁ וִירוּשָׁלַיִם קְדָשָׁה לְעֵתִיד וְתִמְהוּ שָׁם הַכ"מ ז"ל מְמַשְׁנֶה דַּמַּע"ש אִם אֵין שָׁם מְקַדָּשׁ יִרְקָבוּ וּכ"כ הַרְמְב"ם ז"ל בְּעֵצְמוֹ בַּב"ב מַה' מַע"ש וְהַתּוֹסֵ' ט"ב בַּב"ב דְּעֵדִיּוֹת כְּתָב לְתַרְזֵן דְּיִרְקָבוּ מְדַרְבְּנֵן ע"ש וְאִינוּ מוֹכֵן דְּהָא כְּתָב שָׁם לְהִדְיָא דְּרִשָׁא דִּר' יוֹסִי דְּאִיתְקִישׁ מְעַשֵׂר לְבִכּוֹר מַה בְּכוֹר אִינוּ אֲלֵא בְּפְנֵי הַבַּיִת אִף מְעַשֵׂר אִינוּ אֲלֵא בְּפְנֵי הַבַּיִת אֲלֵמָּא דְּמַדְאוּרִיָּתָא אֵין מְעַשֵׂר נֵאָכְל אֲלֵא בְּפְנֵי הַבַּיִת.

וע"כ צ"ל כמש"כ דדבריו ו"ל בה' ביהב"ח הם דברי ר' יהושע מקריבין אע"פ שאין בית ואוכלין ק"ק אע"פ שאין חומה והיינו דקדושת וירושלים והעזרה קידשה לעתיד אע"פ שאין בית וחומה אבל מ"מ צריף שיהיה מזבח בנוי דאסור להקריב ולאכול פשהמזבח פגום והיינו הך דר' יוסי והם דברי הרמב"ם ו"ל בה' מע"ש ושלם בפני הבית לאו דווקא ומ"מ דבריו סתומים מאוד ולפ"ז נראה נמי דהא דבכפורים אינו נוהג אלא בפני הבית היינו ג"כ משום דליפא מזבח.

אבל אם בנה מזבח יכול להביא בכורים גם בזמה"ז אם לא משום דקדושת הארץ בטלה ולפ"ז אם הקדיש בכורים בזמה"ז שפיר קידשו ועי' סוף בכורים במשנה שם ובירושלמי שם דמבאר כפי' הרע"ב ו"ל שם ועי' תוס' מכות שם (דף י"ח) מש"כ והדברים ארוכים בזה וכבר הארכתי בענינים אלו בחי' יבמות פ' הערל ועי' בה"ז ו"ל שכ' ג"כ פנ"ל בדברי הרמב"ם ו"ל: והקשו התוס' ו"ל בד"ה מאי קסבר כו' אמאי לא מקיש בפשר לאימורין דמקטירין אפילו במזבח פגום כמו קטרת ותי' דלחומר א מקשינו.

וא"כ קשה היכי קאמר דם ובשר חדא מילתא היא פיון דאיפא לאקושי לאימורין לקולא אלא דלחומר א מקשינו א"כ הוי לי' הקיפא וכבר כתבתי לעיל דנ"ל דהקטרת אימורים ג"כ בעינו מזבח שלם והכי משמע מהא דאמרינו מה לבכור שפן טעון מתן דמים ואימורים לגבי מזבח אלמא דדם ואימורין חד דינא להו וסלקא סוגיא דשמעתין דבין זריקת דם ובין הקטרת אימורים ובין אכילת קדשים לכל אלו בעינו מזבח שלם אלא דלא דמי עבודות לאכילה דבעבודות כל שנמצאו בפשע פגימת המזבח נדחו לעולם אפילו לאחר שניתקו אבל באכילת קדשים אינו כן אע"פ דאסור לאכול פשהמזבח פגום מ"מ פשיטתן לא נדחו ומותר לאכלן דבאכילת קדשים ליפא דיהוי.

וכ"כ התוס' ו"ל בב"מ (דף נ"ג) וא"כ אם הקדיש בזמה"ז דבר שאינו בע"ח לא חזי להקרבה גם פשיבנה המקדש דהוי דיהוי ולפ"ז יש לדקדק מהא דתניא בכריתות גר בזמן הבית צריף שיפריש רובע לקנו ומאי אהני הפרשתו פיון דלא חזי להקרבה דדחוי הוא אלא דבשמעתין משמע דדחוי מעיקרא בכה"ג לכ"ע לא הוי דיהוי וכמש"כ התוס' ו"ל משום דבידו לתמן המזבח אלא דהתייבח לשיטה זו דקדושת הבית לא בטלה אלא הדחיה היא משום חסרון המזבח שפיר י"ל דחשיב בידו לבנות מזבח אלא למ"ד דקדושת הבית בטלה א"כ צריף לקדש מחדש קדושה אחרת זו לכאורה לא חשיב בידו פיון דקדושה אחרת היא והדברים נפלאים עד יבא המורה צדק ועי' תוס' ו"ל בד"ה מאי קסבר שכ' ג"כ סברא זו דלמ"ד לא קידשה קדושת הבית לעתיד הוי דיהוי גמור ומש"ה אינו חייב המעלה בחוץ אפילו אם לא הותרו הבמות בזמה"ז משום דהוי דיהוי גמור והתוס' ו"ל שם מייאנו בסברא זו דקדושת הבית וירושלים קידשה לעתיד וקדושת הארץ בטלה.

והרמב"ם ו"ל לפי שיטתו דתרומה ומעשרות אפילו בזמן בית שני דרבנן הוא הדבר מוכרח לומר כן דקדושת הבית לחוד וקדושת הארץ לחוד ואפילו ליפא קדושת הארץ קדושת הבית במקומה עומדת כמו בית שני ועי' מש"כ בחי' יבמות בזה באור: דף סא ע"ב תוס' בד"ה לאחר שיפרקו כו' וא"ת כו' נאי חזרו והעמידו פיון שנדחה אינו חוזר ונראה וכ"כ בד"ה אע"פ וזה דלא כמש"כ בב"מ וכמו שהבאתי לעיל דבאכילת קדשים ליפא דיהוי ועי' בתוס' מנחות (דף צ"ה) שכתבו לתרץ קושיא זו דהיכי ס"ד להכשיר

מסנלק הא איפגים המזבח ותי דאתי פתנא דפליג על ר"י ב"ר יוסי ואין זה מוכן דלא
אשפחן תנא דפליג אלא באכילת קדשים קלים דלא מקשי בשר לדם אבל ר"י בר"י
דפוסל זביחה בכל הקדשים פשנפגם המזבח ליכא מאן דפליג עלי' ונראין דברי התוס'
ז"ל בב"מ דליכא דיקחוי באכילה: דף סב גמרא אחד שהעיד להם על המזבח פירש"י ז"ל
דהעיד להם שיכולים להוסיף עד ששים אמה ובמתניתא אליבא דר"א פן יעקב א"א
לפרש פן דהא ס"ל דכולן מזבח בדרום קאי וא"כ היכי מציינו להוסיף על המזבח עד ס'
דהא בס"ה ליכא בחלק הדרומי כ"א ס"ה אמות והפכש ל"ב לא נשאר על המזבח כ"א
ל"ג אמות וע"כ ראב"י לא ס"ל הך דרשא דכי בית אלא פאינך אמוראי דלעיל משום
דלא סיפק או משום שיתין והיינו דכליל לתרנונייהו המקום והמזבח בחד עדות דמידת
המזבח סברא בעלמא היא ודו"ק: שם גמרא מידת ארכו ורחבו וקומתו אין מעפבין ואמר
ר' מני ובלבד שלא יפחות ממזבח שעשה משה משמע מזה דארכו ורחבו אין מעפבין לא
למעלה ולא למטה ולא יותר מששים אמות ול"פ מאמה אחת אבל בגובהו נראה דלמעלה
אין לו שיעור היינו אפילו יותר מעשרה אמות אבל למטה יש לו שיעור דהא של משה
ג"כ גבוה י' הני לר' יוסי לעיל וקי"ל פנותי'.

וא"כ לא הבנתי דברי התוס' ז"ל בד"ה אף מזבח ששים שהקשו מהא דקאמר בכיסי
הדם קמוסיף אבניין. ותי דמגובה פריף ע"ש וכן נראה מדבריהם בפ' פסוי הדם שפכתבו
דהא דהוסיפו ד"א מן הדרום ומן המערב היינו משום דקרא אשפחו ודרש מה בית ששים
כו' אבל על גובהו אין להוסיף והא דאמרינן דמידת גובהו ג"כ אין מעפבין י"ל דנהי דלא
מעפב מ"מ לכתחילה צריף שיהיה לא יותר מעשרה פאמור בתורה או י"ל דמפרישים
הא דאנרף ורוחב גובה אינו מעפב היינו אם פייחת משיעור האמור בתורה אבל יותר
מששים באנרף ורוחב ויותר מעשרה בגובה שפיר מעפב דלא אשפחן שום סמך להרבות
בשיעור יותר אבל פחות אשפחן במזבח שעשה משה שלא היה מקום המערכה אלא
אמה.

וכ"ת מידת גובהו אמאי אינו מעפב הא של משה ג"כ היה גובה עשרה י"ל דלא חשיב
אלא מקום המערכה שנ' בו וקומה ג' אמות וכן מבואר בדברי הרמב"ם ז"ל דהא דקאמר
ובלבד שלא יפחתנו משל משה קאי גם אגובה ולא יעשונו פחות מגובה ג' במקום המערכה
אלא דקשה לי א"כ מאי לא יפחות משל משה הא בכל המזבחות גובה מקום המערכה
לא היה אלא ג' אמות משפת סובב ולמעלה ובשיעור גובה פולן שוין היו וכן הא דקאמר
רב יוסף אמה נראה דלבר מקרו והילוף רגלי הפהנים קאמר כמו של משה ומסתימות
לשוון הרמב"ם ז"ל נראה דסגי באמה אחת לחוד וצריף עיון: שם גמרא קרי עליוהו בני
קטורה עי' מהרש"א ז"ל בח"א ונראה לכונן דבריהם ז"ל ע"פ ד' המדרש הנזעלם פי שם
אברהם יכונה על פח הנשמה ודעת ושכל האמת ועיקר תולדתו הוא דעת תורה ומצותיה
באמת לאמיתו והתולדות אשר אינם ע"ד הזה לא יקרא שם השכל האמיתי עליהם וע"ז
נאמר פי ביצחק יקרא לה זרע אבל התולדות האחרות שילחם מעל יצחק ע"כ כל מי
שיולד בדעתו ושכלו ענין חוץ לקו האמת יכונה עליהם שם בני קטורה כאשר הם לא
היו תולדות אברהם העיקרים פן הם תולדות אלו פינצא בהם ולא יקרא עליהם שם
הדעת השלימה ע"כ לא ידעו מאי קאמר רב יוסף וכן איתא במ"ר פאשר אמרו תלמידי
ר"ט לפניו דבר שאין מתקבל אמר להם לא ירד בני עמכם פי אין זה תולדות בעלי דעה

השלימה לדבר דבר שלא בדעת אפילו בד"ת וע"ז מייחתי הש"ס עובדא דבני אסתני' דר"ט דהני יתבי קמי' ולא אמרי מידי והוא נגד טבע בעלי דעת אשר לא יפסוק פח שכלם להוליד השכלות אמיתות בתורה ומצות ופיהם יפתח כמעין המתגבר וינהר שאינו פוסק וכשיפסק המעין הזה מאיש משפיל הוא על אחד מב' אופנים או שנתן עיני שכלו בהשפלה וזה אשר מצאה חן בעיניו או גם אם ישוטט תולדות דעתו ושכלו בעניני התורה אף לא לאמיתה ע"כ יסגר פי המדבר להוציא לפני רבן ר"ט דבר שאינו ברור וזש"א להם ויוסף כו' ויקח אשה ושמה יוחני ירמזו להם אולי נטה רעיונות שכלם בדברים זרים אשר מצאו חן פאשר יש הלצות רבות אשר ימצאו חן לשקר ואין בהם חפץ השיבו לו קטורה פתיב באו להצטדק פי לא נתנו עיניהם בזרות כ"א בעניני התורה אף לא לאמיתה קרי עליהו בני קטורה פי גם זה אינו מבני הדעת השלימה והבן: שם גמרא נמצא פורח על יסוד כו' פירש"י ז"ל דהש"ס משני הכי ולעיל ד' נ"ב משמע דבריימא היא ותני הכי נמצא פורח כו' מדפריה מינה לרב ועיין רש"י לעיל שם: דף סג תוס' בד"ה כל פכשי כו' הקשו ממזבח הגחוןשת היכי עשו לו פכש ובאמת יפלא כי לא מצינו בתורה דבר מענין הפכש וכל כלי המזבח נאמרו ומטלטלין היו והכל היה מנחשת וכפש לא קאמר ואטו בכל עת חנייתו עשו פכש מחדש וגם ממה עשו כי מאבנים לא נמצא רמז בכל כלי המשפן ובתורה נאמר מצות הפכש אחר מצות מזבח אבנים כמש"נ ואם מזבח אבנים כו' ולא תעלה במעלות על מזבחי והדבר נפלא עד יגלו כלי המשפן: שם רש"י בד"ה ממקום שרגלי הדר כו' וקס"ד השתא לאסור בין האולם קאתי שאין זר נכנס לשם עכ"ל וי"ל היכי ס"ד לאסור בין האולם אתי הא תנן סתמא דנקמצות בכ"מ בעזרה משמע אפילו בין האולם למזבח אינו אלא מדרבנן וכמש"כ התוס' ז"ל בד"ה סד"א אף מנחה טעונה צפון ע"ש ומי הכריחו לרש"י ז"ל לפרש פן ולא פ"י כפשוטו דאהיכל פריה הא אין רגלי הדר עומדות שם.

ואולי ס"ל פדברי הרמב"ם ז"ל בהני עשר מעלות דפ"ק דכלים דס"ל דהני מעלות מה"ת הם ואפילו פהן בע"מ אסור ליכנס בין האולם ולמזבח וכש"כ זר ומשמעתין ונדאי משמע דאין זה אלא מדרבנן וכנ"ל: והתוס' בד"ה שפן מצינו כו' הקשו ל"ל האי טעמא לפירש"י לעיל דהא דאין שוחטין בהיכל הוא משום דלאו אורח ארעא א"כ ה"א בקמיצה ממילא תתקשר גם בהיכל ע"ש ובאמת לא הבנתי פירש"י ז"ל דהא בשמעתין אמרינן בשלמים דשחיטתו בהיכל פשר שלא יהיה טפל חמור מן העיקר וכדמסקינן דעבודה אדם עובד במקום רבו ואי לאו אורח ארעא לא אמרינן לא יהא טפל כו' כדמסיק באכילה ועוד דלא מסתבר דשחיטתשלמים פשר בהיכל ולא אמרינן לאו אורח ארעא ושחיטת קדשי קדשים יפסול משום דלאו אורח ארעא אלא נראה ברור דבקדשי קדשים דבעינן צפון ונוקא היכל לאו בכלל זה לא מיבעיא למ"ד דצפון לא הוי אלא כנגד המזבח דפשיטא דמיפסיל בהיכל אלא אפילו למ"ד דכל הצפון פשר מ"מ בעינן על ירה המזבח צפונה אבל לא בהיכל והכי משמע נמי במכילתא פ' יתרו והובא בילקוט שם דפליגי תנאי אי קדשי קדשים ששחטן על המזבח פשירים ואיפא תנא התם דפוסל משום דכתיב ועשית עולותיה הבשר והדם בשר ודם אין אבל שחיטה לא ובעי למילף התם מסברא כי היכי דמזבח הפנימי אע"ג דכשר לכפרה פסול לשחיטה ה"ה מזבח החיצון ע"ש ואי פסול היכל הוא משום דלאו אורח ארעא א"כ היכי קאמר יוכיח ממזבח הפנימי על מזבח

החיצון שאני התם דלאו אורח ארעא אלא נודאי הפסול משום דלא הוי צפון ושפיר קאמר יוכיח ממזבח הפנימי דאתה בא להכשיר שחיטה על המזבח אע"ג דלאו בצפון הוא מק"ו דתזי לכפרה ע"ש הרי מזבח הפנימי דג"כ פשר לכפרה ואפ"ה אינו פשר לשחיטה וע"ש במכילתא דקאמר בטעמא דרבי יוסי בר"י מתציו ולצפון בצפון כו' משום דמקיים ב' מקראות ונבחת עליו עולותיה כו' וקרא דנעשית עולותיה הפשר והדם ולא שחיטה על חציו לצפון ונבחת עליו ועל חציו השני הפשר נדם אין אבל נביחה לא ע"ש: שם גמרא מנין שאם הקיפו עו"ג שהכהנים נכנסים לשם ואוכלין כו' נראה דעיקר קרא אתי דיכולין לכתחילה ליפנס שם ולאכול דס"ד דאסור דאין אדם אוכל במקום רבו קמ"ל אבל לדיעבד לא איצטריך קרא ומסברא אם אכלו בהיכל אכלו ויצאו ידי אכילת מצוה דמהיכא תיתי למימר דלא יצאו פינו דקדשים פשירים אכלו וא"ש בזה דיש לדקדק מאי פריך באכילה נימא לא יהא טפל כו' הא משמע דהו סברא לא מהני אלא בדיעבד וכדאמר שלמים ששחטון פשירים וא"כ איצטריך קרא דבקדוש הקדשים דאפילו לכתחילה נכנסין ואוכלין ולפי ה"ל א"ש דבאכילה לא איצטריך אלא דיכול ליפנס לכתחילה ושפיר שמעינן מסברא דלא יהא טפל חמור כו' אלא דא"כ הוי מצי לשנויי הכי השתא התם בשחיטה אינו מכשיר אלא דיעבד והכא באכילה מתיר אפילו לכתחילה ואיצטריך קרא דבקדוש תאכלנו היינו אפילו לכתחילה ע"כ נראה דהא דנקט לשון דיעבד שלמים ששחטון היינו משום דלכתחילה אסור ליפנס להיכל ביאה ריקנית אבל בכה"ג דהקיפו עו"ג כו' ה"נ מותר ליפנס להיכל ולשחוט כמו באכילה ועי' רש"י במנחות ד' ח' שפפרש דהמקשן ס"ד דקרא דבקדוש הקדשים אתי לאשמעינן דאין הקדשים נפסלין בכניסתן להיכל וע"ז פריך למה לי קרא ולא יהא טפל חמור מן העיקר ומשני הכי השתא כו' פ' לזה דאין הקדשים נפסלין ונודאי לא צריך קרא וכי איצטריך קרא למישרי אכילה דאין אדם אוכל במקום רבו ע"ש והרמב"ם ז"ל בפיו"ד מה' מעה"ק כ' ואם נאכלו בהיכל נאכלו עכ"ל ולא כתב הא דנכנסין לכתחילה ואוכלין דזה הוא עיקר רבותא ועי' בפ' המשנה להרמב"ם ז"ל שכ' להדיא דבשעת הדחק שוחטין לכתחילה קדשים קלים בהיכל וזה כמש"כ: ע"ב תוס' בד"ה מה חטאת טעונה צפון עי' בדבריהם באורח מש"כ לקיים גוסקא זו והם ז"ל כ' בעצמם פי הפל דחוק הוא ולא נמצא דבר זה לא במשנה ולא בפרייתא וכן מוכח מהא דקאמר לעיל סד"א מנחה טעונה צפון כו' ופריך מה לכולהו שכן מיני דמים ואי מנחת חוטא טעונה צפון הא איצטריך דלא נילף פולהו מנחות ממנחת חוטא ובלא"ה גוסקא זו נפלאה היא ועל גירסת הר"ח ז"ל מה חטאת כו' אף מנחה טעונה יסוד ומינה ילפינן דהגשה במערבית דרומית ע"ש וגם ע"ז קשה א"כ הרי מצינו בקרא דמנחת חוטא טעונה הגשה דאל"ה יסוד למה לי ובמנחות שם דף כ' יליף הגשה דמנחת חוטא מריבויה דאת המנחה ועיקר הגשה במנחת נדבה כתיב: ומה שא' שם דמנחה איקרי חטאת עי' רש"י ז"ל שם שכ' דכל המנחות קרוים חטאת קדש כו' פחטאת ואשם ומש"כ מנלן דמקשינן לשירים לקשינהו לתחילת דמים ג"כ אינו מוכן דא"כ הקישא למה לי בלא"ה ה"א דאין מנחה טעונה יסוד גם מה שכ' דשאר מנחות ילפינן בגילוי מילתא בעלמא ולא בגז"ש כ"ז לא הבנתי דהא לפני ה' לא כתיב אלא בכל מנחות ומנחת חוטא אתי מריבויה דאת המנחה וא"כ ממילא דילפינן דלפני ה' הוא במערב ונודאי דבכל המנחות הדין כן וגירסת ר"ת ז"ל ג"כ צ"ע דלעיל ילפינן ימין מקרא אחרניא וכן הקשה

בצ"ק ו"ל ויותר נראה גירסת רש"י ו"ל מה חטאת פסולה שלא לשמה דהכי איתא בריש
מנחות ור"ש נמי קאמר הכי מנחות חוטא הרי הוא פחטאת לפיכך שלא לשמה פסולה
אע"ג דדרשא זו אסמכתא בעלמא היא וכמש"כ התוס' ו"ל שם במנחות מ"מ הכי
איתמר: שם גמרא מאי קאמר ה"ק מלקה בכ"מ פשירה מיצה דמה בכ"מ פשירה דמיצוי
לא מעפב פלל ובלבד שיתן כו' היינו עיקר הגזא יהיה פתיקון ופירש"י ו"ל דלא ניחא
ליה לפרש הגזא בכ"מ פשירה היינו אם חזר ונהיה אח"כ למטה דהגזא דמה משמע פל דמה
אלא ע"כ האי ובלבד כו' היינו שנתן ראשונה למטה ונהיה פמצינתה ואם אח"כ מיצה דמה
בכ"מ פשירה דמיצוי לא מעפב והרמב"ם ו"ל בפ"ז מה' מעה"ק כ' ואם הגזא בכל מקום
פשירה והוא שיתן למטה מעט מדם הנפש ועי' לח"מ ו"ל שפעמד ע"ז ע"ש ונהגה לפי
שיטתו דמיצוי חטאת העוף מעפב ליתא להאי דינא דמיצה בכ"מ פשירה דהא ברייתא
לא אמרה הכי אלא משום דס"ל דמיצוי לא מעפב אכל אם מיצוי מעפב אמאי בכ"מ
פשירה ועי' תוס' מנחות ד' ג' ולקי לא פתב הרמב"ם ו"ל להאי דינא אכל בהאי דינא
דהגזא בכ"מ פשירה אם חזר ונתן למטה הדין אמת לכ"ע ומש"כ הלח"מ ו"ל דהגזא
צריף עכ"פ כולה למטה אינו מוכרח ורש"י ו"ל לא כ' אלא דהגזא דמה משמע פל דמה
אכל לא שיהיה צריף דווקא פל דמה ואי קשיא לי הא קשיא לי אם הגזא תחילה בכ"מ
אמאי פשירה אפילו הגזא אח"כ למטה מדם הנפש הא קיי"ל שלא במקומו כמקומו דמי
ונתפפרו בעלים ואסור באכילה ולא מהני מה שהגזא אח"כ למטה מדם הנפש ומלשון
הרמב"ם ו"ל נראה דכשירה לגמרי ואם נאמר דמש"כ והוא שיתן למטה מדם הנפש
היינו בראשונה ג"כ קשה מש"כ ואם הגזא מ"מ פשירה הא מיצוי מעפב וצ"ל דמיצה דמה
ג"כ אח"כ על היסוד אלא דאחר שהגזא למטה מדם הנפש מעט הגזא ג"כ למעלה משום
זה לא מיפסיל וחוזר וממצה דמה במקומה וכשירה ודו"ק: דף סד תוס' בד"ה מפני
שקרובה לבית הדשן תימא כו' וא"ל משום דכל דמים כו' דהאמר לעיל מודה ר"י בדמים
עי' רש"י וצ"ק מש"כ בנה ול"נ דהדברים פשוטין דלא ניחא להו להתוס' ו"ל בכל הגי
דאין טעונין אלא מתנה אחת דצריף דווקא קרו דלא מצינו קרו אלא במתן ד' או בב'
מתנות אכל מתנה אחת בכ"מ במזבח פשר והביאו ראיה לזה מהא דאמר לעיל בפסח
נשקליה ונישפוד אדווקת' ואי נימא דאפי' בניתנין מתנה אחת מצותן לכתחלה בקרו א"כ
מאי פריף וס"ל להתוס' ו"ל הקא דהא דאיצטרף רבא לאשמועינן דמודה ר"י בדמים לא
איצטרף אלא בהגי דמים שניתנין במתנה אחת אכל מתן ד' או ב' פשיטא דמודה ר"י
פינו דאיצטרף קרנות דווקא ואם שינה בקרנות אפילו במזבח עצמו פסול כש"כ בריצפה
אכל בניתנין במתן אחת דכשר בכל מקום במזבח סד"א דריצפה נמי קדיש להכי קמ"ל
וכבר פתבתי לעיל דהכי ס"ד דבפסח מוכשר בריצפה הא צריף פנגד היסוד דווקא
והרמב"ם ו"ל בפ"ז מה' מעה"ק פתב בכל הגי דניתנין במתן א' דנותן אותן באיזה זווית
שירצה משמע דצריף שיתן דווקא פנגד הזווית וכלשון המשנה לקמן בעולת העוף ג"כ
בא לו לקרו דרומית מזרחית ועי' לעיל בפלוגתא דרבי ור"א בר"ש דאמר ר"א בד"א
בעולת העוף: ע"ב משנה חטאת העוף עלה לכפוש כו' עי' בה"ז ו"ל דלא גרס לה דמליקה
בכל מקום במזבח פשר כדאיתא לעיל בברייתא אלא דמשמע דמליקה במזבח בעינן ולא
ידעתי מנ"ל ובתוספתא איתא מלקה בכ"מ בעזרה פשירה אכל בד' הרמב"ם ו"ל מבואר
ג"כ כלשון הברייתא מלקה בכ"מ במזבח פשרה ע"ש בפ"ו מה' מעה"ק: שם משנה ואינו

מבדיל פירש"י ו"ל דאינו מולק אלא סימן אחד ולקמן בעולה מבדיל פירש דהיינו שמולק ב' סימנים וכן הוא משמעות הסוגיא בחולין (דף כ"א) דעיקר אזהרת הבדלה בחטאת ובעולה הוא בסימנים אבל להבדיל ממש הראש מן הגוף גם בעולה אינו מחויב.

אבל מד' הרמב"ם ו"ל נראה דמבדיל ואינו מבדיל הוא פשוטו דבחטאת אינו מבדיל הראש מן הגוף אבל יכול למלוך גם השני סימנים וכמש"כ בפ"י מה' הג"ל ויורד בצדקתו עד שיחתך הסימנים או רוב אחד מהן ואינו מבדיל הראש מן הגוף ובעולה כ' סתם דמבדיל היינו הראש מן הגוף וכבר עמד ע"ז הלח"מ ו"ל ע"ש באורו ולשון המשנה מסייע לזה דתנו נטל את הראש כו' וזרקו על האישים בא לו לגוף כו' משמע דכבר הובדלו זמ"ז לגמרי וא"ש בזה נמי לישנא דבריייתא לעיל אוהו בראש ובגוף ומזה דבחטאת מחנפריהם הם ואוהו בשתייהם אבל בעולה מובדלים הם אלא דא"כ בחטאת דכשר בב' סימנים ומפרקת ורוב בשר ע"כ אזהרה דלא יבדיל הוא על מיעוט הבשר והעור לבד ובחולין שם מבואר דעור לא מעכב בהבדלה לכ"ע וכדפריהו ה"תם אב"י בפשיטות אי הכי עור נמי יעכב בהבדלה ויתבאר בזה לקמן בפירקין בס"ד: שם משנה הבדיל בחטאת כו' והקשו התוס' ו"ל בעולה אם לא הבדיל אמאי פסול הא מהקטרה ילפינו מה הקטרה אינה מעכבת כו' ואין זה קושיא כ"כ דהא דהקטרה לא מעכבא היינו משום דהוא עצמו שלא הוקטרו אימורים וה"נ אם הקטיר הראש והגוף אפ"ש דלא הוי הקטרה ומ"מ לא מעכבא משא"כ בהבדלה דהוא קודם למיצוי דמה שפיר מעכבא וכן מה שהקשו ממליקה שנעשית למטה אמאי פסולה פיון דיליף מהקטרה והקטרה לא מעכבא בזה ונדאי נראה פנ"ל דהקטרה נמי אם הקטיר נמי למטה לא הוי הקטרה אלא דלא מעכבא אפילו אם לא הקטיר כלל ודו"ק: דף סה משנה לאכול פחצי זית ולהקטיר פחצי זית פ"ש כו' וקשה הא לא אשפחן בחטאת העוף אכילה והקטרה דאין למזבח אלא דמה וכולה לפניהם ומאי אריא דאין אכילה והקטרה מצטרפין הא ליכא הקטרה גביה קלל.

וי"ל דלר"א דמחייב במחשב מאכילת אדם למזבח או איכא איצטריה לאשמעינו דאם חייב חצי זית באכילה וחצי בהקטרה פ"ש ואין מצטרפין: שם גמרא הפהו לקבוע לו פהו ש"כ"ל והלא דין הוא כו' לכאורה למה ליה האי ק"ו בלא"ה אי לא נאמר הפהו מנלן למימר דבעי פהונה ונראה דמדכתיב והקריבו אל המזבח אפילו אי לא כתיב הפהו ה"א דבעי פהונה מדכתיב והקריבו אל המזבח ואין זר קרב למזבח אבל פיון דאיכא ק"ו דלא בעי פהו להכי איצטריה קרא אלא דא"כ פליג ר"ע דאמר דלא צריה קרא למליקה דבעי פהו מהאי טעמא דכי תעלה על דעתך שזר קרב כו' ורש"י ו"ל פי' דליכא פלוגתא וכולה ר"ע קאמר לה וא"כ האי ק"ו הוא לרונחא דמילתא ועיקר קרא אתי דמליקה בעצמו של פהו אבל עיקר האי ק"ו קשה לי דמאי קאמר עוף שלא קבע לו צפון כו' הא אדרבא חומרא יתירא איכא בעוף דקבע לו מזבח ונוקא וכדאמרין לקמן דמליקת עולה בראשו של מזבח וא"כ קביעותא יתירא איכא בכו' עוף דאינו פ"ש אלא במזבח וכן צאן פ"ש גם בצפון המזבח וי"ל דקרא איצטריה לחטאת העוף דמליקתה פשיטה בכ"מ וכן נראה מד' התוס' ו"ל בד"ה עוף שלא קבע כו' דחטאת העוף נמי מהאי קרא שמענו דבעי פהו אבל נראה דלחטאת לא בעי קרא דגבלי' כתיב ג"כ והביא אותם אל הפהו כו' ומלק שוב ראיתי בס' מי"ט שהעיר בזה ונראה עוד דקביעות מליקה במזבח הוא משום דצריה

להזות מגופה ע"כ מסתברא שימלך על המזבח ולהכי גם בחטאת תניא מלקה בכ"מ
במזבח פשיטה וגבי עולה נמי קאמר לקמן יכול למלקנה בין למעלה בין למטה משמע
דלא מספקא ליה אלא אי למעלה או למטה אבל במזבח פשיטה ליה והיינו מסברא הנ"ל
אבל לא היא עצמה יש לה קביעות מקום ועדיין צריה עיון: שם גמרא מה אם שחיטה
כו' קבע לו פלי עוף שקבע כו' אינו דין שיקבע לו פלי והקשו התוס' ו"ל גילף מדאיתקש
חטאת העוף למנחה ע"ש ול"נ דלא שייך הקישא בזה דאין לנו להוציא עוף קדשים מבין
חולין דבעי פלי היינו זביחה ובעצמו של פהו לאו שחיטה היא והיכי שייך למילף לענין
זה חטאת ממנחה אלא דא"כ לא איצטריה להאי ק"ו פלל ובלא"ה אי לא פתיב בהו ומלק
ונדאי ה"א דצריה פלי כמו בחולין ועי' ק"א מש"כ בזה: ומש"כ התוס' ו"ל דחטאת
איתקיש כו' ג"כ קשה דא"כ גילף עולה מחטאת בגז"ש דומלק פדילפינו לקמן פל דיני
מליקה מהדדי מהאי גז"ש אלא משמע דכל דינים אלו בין לחטאת בין לעולה ילפינו
וכמשמעות התוס' לעיל וכמו שכ"ג"כ בד"ה אף מליקה כו': שם תוס' בד"ה אף מליקה
בראש כו' אבל להצריה כו' בעולה לא ילפינו ע"ש ולשיטת רש"י ו"ל לעיל בפ' אינהו
מקומן הוי זה הימנו ודבר אחר דאיכא פלוגתא בזה ול"נ דאין ללמוד חטאת מעולה
למליקה למעלה דעולה מיצוי דמה למעלה גם מליקתה למעלה אבל חטאת דהזאתה
למטה לא עדיף מליקתה מהזאתה וזה נכון: שם בא"ד וא"ת ור' שמעון כו' א"כ מנ"ל
בחטאת דבעצמו של פהו ע"ש ולדידי גם הא לא קשיא דהיכי מצינו למימר דבחטאת
בעינו ספין א"כ היאך קרב עולה הא קרינו בי ממשקה ישראל פיו דאין ראוי לאכילה
ולא אשפחן שום דבר קרב למזבח ולהדיוט אסור וחלב ודם שאני דמצותו בכף כדאיתא
ריש פ' גיד הנשה וגיד הנשה של עולה חולצו לתפוח כדאיתא התם וע"כ חטאת ג"כ
מצותו בעצמו של פהו ונאכל גם לפהגים: שם תוס' בד"ה דמו פולו נראה דחטאת לא
בעי דמו פולו כו' ולא הבנתי דהיכי שייך בחטאת דמו פולו פיו דצריה הזאה תחילה
ואח"כ מיצוי כמש"כ והנשאר בדם ימצה כו' א"כ לא בהזאה הוי דמו פולו ולא במיצוי
אבל בעולה דאין צריה אלא מיצוי איצטריה לאשמעינו דצריה למצות דמו פולו ובת"כ
משמע דאשמעינו דצריה למצות דמו פולו היינו דם הראש והגוף וזה ג"כ דווקא בעולה
דהראש לעצמו והגוף לעצמו להכי איצטריה לאשמעינו דצריה למצות דם שניהם אבל
בחטאת דלא בעי הבדלה לא איצטריה האי דרשא: שם גמרא והסיר כו' זו זפק כו' עי'
בק"א שהצריה בזה לפרש פלוגתא דהגני תנאי ומתניתין כמאן אתיא ע"ש מש"כ בשם
הרמב"ן והרא"ם ו"ל ועי' לח"מ ו"ל שדקדק למה לא פתיב הרמב"ם ו"ל גודרה בספין
כו' ולפי משמעות המשנה דנוטל גם את בני מעיים וזה פאפא יוסי וכ"כ הרמב"ם ו"ל
וא"כ הוי דלא כר' ישמעאל לפירש"י ו"ל וכן הוא משמעות הת"כ דכל בית הראי נפסל
בעוף להקטרה: ע"ב גמרא אמר רב חסדא מיצוי חטאת העוף מעכב איכא בינייהו לת"ק
מעכב כו' נראה לפי שיטת רש"י ו"ל דהא דתנו הבדיל בחטאת פסולה הוא משום דעביד
בה מעשה עולה הבדלה ומיצוי ולת"ק דמיצוי מעכב א"כ פסול הוא לעולה ור"א בר"ש
ס"ל דמיצוי לא מעכבה היילכף יכול להבדיל ולא ימצה ולא קעביד מעשה עולה אבל אם
עביד מיצוי גם ראבר"ש מודה דפסול ולפ"ז הא דאמר מתניתין דלא כראבר"ש היינו
משום דמתניתין סתמא תנו הבדיל פסול משמע דליכא גונא להכשיר הבדלה בחטאת
ולפי הנ"ל הא דלא הבדיל בעולה פסול הוא ג"כ משום דעביד מעשה חטאת ואמאי פסול

הא לא עבד הגזאה ולא הוי מעשה חטאת וצ"ל דהבדלה בעולה מסתברא דמעפבא פדי
שימצה דמו פולו אבל שיפסול הבדלה בחטאת לא מסתברא ליה אלא משום דקעביד
מעשה עולה דאל"ה ליכא טעם לפסולו דמחמתו בשור בעלמא: ורבא אמר שהיה בסימן
ב' בעולת העוף מעפב אי"ב ופירש"י ו"ל ג"כ על דרף הגז דלת"ק אסור להבדיל בחטאת
דהוי מעשה עולה אע"ג דשהה בין סימן לסימן בחתיכת רוב בשור דבעולה ג"כ בשור
בכה"ג וראבר"ש קאמר דאם הבדיל ג"כ בשור אם חתף רוב בשור בנתים דלא הוי מעשה
עולה דבעולה פסול כה"ג: אבל אם חתף ב' סימנים ואח"כ רוב בשור לראבר"ש ג"כ
פסול וכמש"נ לא יבדיל ולהגי תרתי אוקימתא לת"ק בכל גונוי אם הבדיל עובר בלא
יבדיל ופסול מה"ת: ואב"י אמר רוב בשור מעפב א"ב ת"ק ס"ל דלא מעפב ומש"ה פוסל
ת"ק בכ"ג שפא לא יחתוף רוב בשור וראבר"ש סבר דמעפב וחתיתו אחר סימן ראשון
והוי שהיה ולא הוי מעשה עולה ולהך אוקימתא ת"ק וראבר"ש לא פליגי בדאורייתא
דאם לא חתף רוב בשור בין סימן לסימן לכ"ע פסול ואם חתף רוב בשור בנתים לכ"ע
בשור מה"ת אלא דלת"ק דרוב בשור לא מעפב גזרינו דילמא לא יחתוף רוב בשור פלל
ויהיה מעשה עולה ולהכי אפילו חתף רוב בשור בנתים פסול וראבר"ש ס"ל דרוב בשור
מעפב להכי מכשיר אם הבדיל סימן השני אחר חתיכת רוב בשור והקשו התוס' ו"ל
לשיטה זו דלר"א בר"ש יכול להבדיל בחטאת כמה שירצה כל שאינו כמעשה עולה א"כ
הכי יליף ראבר"ש בחולין עולה מחטאת מה להלן כשהוא אחוז הראש בגוף ומזה אף
עולה פן ואין מבדיל בעולה אלא רוב שנים הא בחטאת גופא ג"כ יכול להבדיל קודם
הגזאה כמה שירצה ובלבד שלא יהיה כמעשה עולה וכן הקשו מהא דאמרינו התם בפ"ק
ובפ' העור והרוטב דלראבר"ש דווקא רוב שנים ולא יותר ומנ"ל הא היא בחטאת ג"כ
מבדיל הוא כל השנים אם ירצה ויש להקשות עוד לשיטה זו דלא נאסר הבדלה בחטאת
אלא משום דלא להוי כמעשה עולה א"כ היכי קאמר לעיל בפרייתא אי מה חטאת מולק
ואין מבדיל אף עולה מולק ואין מבדיל הרי דאי לא קרא ה"א דנאסר הבדלה בתרנוייהו
בחטאת ובעולה אלמא דנאסר להבדיל איסור מחמת עצמו ולבתר דכתיב קרא בעולה
דמבדיל מנ"ל דאיסור הבדלה בחטאת הוא משום דהוי כמעשה עולה: ופ"י התוס' ו"ל
דקודם הגזאה ונדאי נאסר להבדיל מקרא דלא יבדיל וכל סוגיין מייירי בהבדלה אחר
הגזאה וקודם מיצוי ואמר רב חסדא דמיצוי חטאת העוף א"ב ת"ק ס"ל דמיצוי מעפב
ועדיין לא נגמר מצותה ואם הבדיל אח"כ פסול דקעביד מעשה עולה ור"א בר"ש ס"ל
דמיצוי לא מעפב ומחמתו בשור הוא פניו דלאחר מצותה ולפ"ז קשה למ"ל דקאמר האי
לישאנא דקעביד מעשה עולה תיפוק ליה בלא"ה פניו דמיצוי מעפב הוי כמו קודם הגזאה
וכל שיצוי שנעשה מקודם פסול ויותר קשה למאי דקאמר רבא דשהיה בסימן ב' בעוה"ע
מעפב א"ב לר"א בר"ש מעפב ולא הוי מעשה עולה ואי לאו מעשה עולה הוא מאי הוי
פניו דמיצוי מעפב פי היכי דקודם הגזאה פסול אם הבדיל אפילו בשהיה"נ קודם מיצוי
ומנ"ל לחלק בין הגזאה למיצוי דקודם הגזאה פוסל הבדלה בכל גונוי וקודם מיצוי לא
מיפסיל אלא כמעשה עולה וכל שנעשה קודם הגזאה ומיצוי פוסל: ושינויא דאב"י רוב
בשור מעפב א"ב פירשו דלכ"ע שהיה לא מעפב בעוה"ע אלא דת"ק ס"ל דרוב בשור לא
מעפב וכי מבדיל קודם מיצוי בלא רוב בשור הוי מעשה עולה ולהכי אפילו חתף רוב
בשור בנתים גזרינו אטו לא חתף רוב בשור וראב"ש ס"ל דרוב בשור מעפב וכי מבדיל

אח"כ לאו מעשה עולה הוא דהא מתה עומד ומולק ופסול הוא לאבני דפריה בחולין שם וכי מתה עומד ומולק.

וגם בזה לא זכיתי להבין דבריהם ז"ל דאדרבה אבני לא ס"ל קושיא דרבא ה"מ וכי מתה עומד ומולק ופריה ליה אבני ולטעמיה עולת העוף דבעי ב' סימנים וכי מתה עומד ומולק ופריה ליה אבני דכחול לחתונה רוב בשר קודם הסימנים ולא קשיא ליה וכי מתה עומד ומולק ובעולת העוף עצמה ג"כ יכול לחתונה רוב בשר קודם הסימנים וא"כ אפתי הוי מעשה עולה אפילו אם חתה רוב בשר בנתים ועוד דלשיטתם ז"ל צ"ל דרבא ואבני תרנוניהו ס"ל דמיצוי חטאת העוף מעכב וכל פי האי לא הוי ליה להש"ס למיסתם סתומי: וראיתי בס' מו"ק שהרגיש ג"כ בד' ז"ל מש"כ דאבני לטעמי' ויפה כתב לישב דבריהם ז"ל ע"פ פ"א הריטב"א ז"ל שם בקושית אבני וכי מתה עומד ומולק דאבני פריה מאי קושיא לה על זעירי שם דאמר מפרכת ורוב בשר הוי גבילה וכי מתה כו' הא לכ"ע תיקשי דמפרכת ורוב בשר וסימן אחד ונדאי גבילה היא וא"כ בעולת העוף בסי' ב' וכי מתה עומד ומולק אלא ע"כ חותה רוב בשר אחר הסימנים ה"נ לזעירי בחטאת העוף וא"כ לאבני מצות עולת העוף לחתונה רוב בשר דווקא אחר ב' הסימנים וא"כ בחטאת דחותה רוב בשר אחר סימן ראשון כי מבדיל אח"כ סימן ב' מתה עומד ומבדיל ולא הוי מעשה עולה אבל עיקר סברתם דמחלקי בין הנאה למיצוי קשה מאוד כמש"כ: ונראה ליישב פ"א רש"י ז"ל דמש"כ דכל הני שמעמא דחולין דמבואר דאסור להבדיל בחטאת וגם בעולה יותר מרוב שנים לראבר"ש אתיא דלא פר"ש בן אליקום הוא דחוק דשמעתין משמע דכל הני שינויא לא קנימא במסקנא אלא טעמי' דראבר"ש הוא משום דלא יבדיל אין צריה להבדיל קאמר והא דאמרין בחולין דרוב שנים דווקא לראבר"ש י"ל דס"ל גהי דכחול להבדיל בחטאת מ"מ בעינו שיהיה אחוז הראש בגוף וחטאת בא ללמד על עולה ונמצא למד גם הוא דבעינו עכ"פ שיהיה אחוז הראש בגוף והיינו רוב שנים ולא יותר או י"ל דר"א בר"ש שמעתי שמבדילין קאמר וליה לא ס"ל כדאמרין בעירובין גבי הא דאמר ר"מ שמעתי שמקדרין בהרים דדייק הש"ס מדקאמר שמעתי ש"מ דלי' לא ס"ל אלא דבתוספתא איתמר האי הילקתא משמיה דראבר"ש גופיה ע"ש ואוקמתא דאבני דאמר רוב בשר מעכב א"ב ולפירש"י ז"ל לת"ק מןפסיל מדרבנן משום גזירה שפא לא יחתנה רוב בשר וגם זה דחוק קצת למימר דפסול דרבנן קאמר תנא דמתניתין ונראה לפרש דת"ק ס"ל רוב בשר מעכב וא"כ לא תשיב שיהיה פלל פניו דרוב בשר ג"כ מצוה ומעכב כמו סימנים בעולה נמי בשר אפילו חתה רוב בשר בין סימן לסימן דהפל מליקה היא ולהכי פסול בחטאת דמעשה עולה היא וראבר"ש ס"ל דלא מעכב ובעוה"ע הוי שיהיה פניו דאינו מעכב לא הוי בכלל מליקה להכי בחטאת כשר כה"ג: ושיטת הרמב"ם ז"ל כפר הבאתי לעיל דנראה מדבריו ז"ל דאסור הבדלה בחטאת ומצותה בעולה הוא להבדיל לגמרי הראש מן הגוף אבל במליקת הסימנים אין חילוק ויכול למלוק בחטאת כל הב' סימנים וא"כ אסור הבדלה אינו אלא על רוב בשר דבחטאת מניח רוב בשר ובעולה צריה להבדיל גם רוב בשר.

ובזה א"ש מה שדקדק הלח"מ ז"ל שם בפ"ז מה' מעה"ק שהשמיט הרמב"ם ז"ל הא דלכתחילה צריה לחתונה רוב בשר ולשיטתו הנ"ל א"ש דבעולה הרי כתב דצריה להבדיל לגמרי הראש מן הגוף ממילא גם רוב הבשר בכלל וגם מעכב הוא כמש"כ אם לא הבדיל

פסויל ובחטטאת מולק הסימנים אבל לא רוב פשר ויהי פריימא דתני למצנה רוב פשר גם
בחטטאת היינו לשיטת הגי תנאי דהבדלה הוא בסימנים לחוד ובחטטאת אינו מולק אלא
סימן אחד להכי תני דחומה רוב פשר ג"כ אבל להאי תנא דאיסור הבדלה היינו להבדיל
הראש מן הגוף לגמרי יכול למלוק ב' סימנים ולהניח רוב פשר ובכלל לא יבדיל הוא
ודין שיהיה בעולת העוף לא ביאר הרמב"ם ז"ל ומסתימות דבריו ז"ל נראה דלא איכפת
לן בשהיה דהסימן הב' ורוב פשר אינו אלא לקיים מצנת הבדלה הראש מן הגוף ונעדין
צ"ע בזה: שם בא"ד ור"ת הגיה כו' דר"א בר"ש הוא דקאמר אין צריף להבדיל היינו
קודם מיצוי אבל קודם הנאה בלאו הוא פדכתיב ולא יבדיל אבל קודם מיצוי לאיסורא
לא אתי קרא דמוהקריבו נפקא אלא אין צריף להבדיל קאמר ולפ"ז קשה מאי פריף רב
אחא מולא יכסנו הא הכא נמי משמעוהא דלא יבדיל לאזהרה אתי קודם הנאה אלא נודאי
משמע דכוליה קרא דלא יבדיל אין צריף להבדיל קאמר ולשיטתו ע"כ צ"ל דס"ל
לראבר"ש דמיצוי חטטאת העוף מעכב דאל"ה מחתף פשר בעלמא וא"כ למ"ד מיצוי לא
מעכב אי ס"ל כר"א ע"כ גם קודם הנאה אין צריף להבדיל קאמר דאל"ה לא יבדיל למה
לי מוהקריבו נפקא וא"כ מש"כ ז"ל לקמן דרב הונא מוקי מתניתין קודם הנאה ואפילו
כראבר"ש אינו מוכן דכיון דמיצוי אינו מעכב פלל א"כ ע"כ ר"א קודם הנאה הוא
דקאמר דמבדילין דקודם מיצוי פשיטא פיון דאינו מעכב ונראין דהדברים דר"א מכשיר
בכל גוונא, כסתימת ד' ר"א פאן ובתוספתא: דף סו גמרא אלא מעתה גבי בור דכתיב
ולא יכסנו ה"נ דאין צריף לכסות צריף לזקוק מאי מדמי הש"ס הגי תרי קראי להדדי
קרא דנמלק את כו' ולא יבדיל נאמר בלשון ציווי ויש לפרש ולא יבדיל בלשון פנים או
שפא באזהרה שלא יבדיל או שפא לומר דאין צריף להבדיל אבל התם גבי בור לא נאמר
בלשון ציווי אלא דרף מקרה פי יפתח איש בור כו' ולא יכסנו מנ"ל למימר דאין צריף
לכסות קאמר וצ"ל דפריף אי מפרשינו דבר הנאמר בלא היינו אין צריף א"כ ולא יכסנו
נמי נפרש פן אין צריף לכסות וה"ק קרא פי יפתח איש כו' א"צ לכסותו אלא ש"מ דלא
דקרא הוא דבר שאינו במחלוקת או שלא יעשה כן או שלא עשה פן: ומסיק הכא מכדי
פתיב והקריבו כו' לא יבדיל למה לי ופי' רש"י ז"ל דאי לא יבדיל אזהרה היא מנלן
בעולה אזהרה שיבדיל דנוקא הא לא שמעינו אלא דאינו מוזהר להבדיל אלא ש"מ דלא
יבדיל אין צריף להבדיל קאמר וקשה קצת דילמא לא יבדיל אזהרה היא ובעולה קאמר
דיכול להבדיל אבל אינו מחויב והיה נראה לפרש כפשוטו דמוהקריבו נפקא דבחטטאת
אינו מבדיל ובעולה מבדיל מדחלק הפתוב בין חטטאת לעולה ש"מ דאין דומין זל"ז ולא
יבדיל למה לי ש"מ אין צריף להבדיל וע"כ הא דחילק היינו דבעולה מחויב להבדיל
ובחטטאת אינו מחויב.

אבל אפתי תיקשי הא איצטריף לא יבדיל למלקות פמבואר בד' הרמב"ם ז"ל דאם הבדיל
לוקה ועי' בק"א שהאריף בזה ועי' צ"ק ז"ל שהביא יש מקשים מלאו דנעצם לא תשברו
בו דילמא אין צריף קאמר דה"א שצריף לשבר לראות אם ניקב קרום של מוח ע"ש
ואין זה קושיא דמאי איריא דכתבי' רחמנא להאי גבי פסח לישמעיעין בכל הגדשים אלא
דיש להקשות דילמא פתביה רחמנא שאין צריף לשוברו מפני המוח שיש בו אע"ג דמצנה
לאכלו וה"א דצריף לשבר העצם ולאכול המוח קמ"ל דאין צריף לשוברו וגם הא לא
קשיא דא"כ לכתביה רחמנא בשאר קדשים הנאכלים דאיכא מצנה באכילתו ובלא"ה לא

סלקא במסקנא הכי אלא ונוקא הכא מדכתיב והקריבו כו' ע"כ לא יבדיל אין צריף להבדיל אבל בעלמא ונדאי לאו נאמר: הדרן עלה קדשי קדשים פירק ששי חטאת העוף פירק שביעי משנה חטאת העוף שעשאה למטה פמעשה חטאת לשם חטאת פשרה וכ' התוס' ו"ל דזו היא מצונתה ואגב אחרוני נקטי' וכן בסיפא עולת העוף שעשאה למעלה כו' צ"ל פן דאגב נקטי' והרמב"ם ו"ל בפ"י המשנה פתב דקמ"ל אע"ג דשינה במליקה וכ"כ הרע"ב ו"ל בבבאיור יותר דברי שא קמ"ל אע"ג דשינה במליקה היינו שהבדיל בחטאת וכן בסיפא קמ"ל אע"ג דלא הבדיל בעולה והנה ברישא אשפחן לר"א בר"ש דמכשיר אם הבדיל אבל בסיפא בעולה לא אשפחן מאן דמכשיר וכבר הרגיש בזה התוס' ו"ל וכו' דלר"א בר"ש פי היכי דמכשיר בחטאת אע"ג דגביה פתיב עיקר הבדלה ה"נ מכשיר בעולה אם לא הבדיל ע"ש ויש לפקפק בזה דלכל הני אמוראי דאמרי לעיל בטעמיה דר"א בר"ש דמכשיר הוא משום דלא עביד מעשה עולה דאיפא שהיה ברוב פשר ומחתף פשר בעלמא הוא ונדאי דבעולה ליפא למימר הכי דאם לא הבדיל הרי עביד מעשה חטאת ואי משום דלא הנה ולא מעשה חטאת הוא א"כ לת"ק נמי ליפתכשיר בעולה וכמו שדקדקתי לעיל אלא ונדאי בעולה לכ"ע פסול הוא וכמש"כ פ"ין דאצרו רחמנא להבדיל אם לא הבדיל לא עביד אלא פלגא פמו בבהמת קדשים אם לא שחט אלא סימן אחד וגם למסקנא דטעמיה דר"א משום דלא יבדיל א"צ להבדיל קאמר הא מוכח דבעולה צריף להבדיל דאל"ה מה חילוק בין עולה לחטאת וכיון דצריף להבדיל לר"א מנ"ל דלא מיפסיל אם לא הבדיל ועי' בתוס' ו"ל ואין דבריו ו"ל מוכרחים ע"ש וכן משמע בחולין ד' כ"ט דשני סימנים בעולת העוף מעכב ובשניהם הוי מליקה מדאמר התם דהפל מודים בעולת העוף שעשה סי' אחד למטה דפסול אפילו למ"ד אינה לשחיטה אלא לבסוף שהרי עשה מעשה חטאת למטה ואי לא מעכב אלא סימן אחד תיפוק בלא"ה עשה מעשה עולה למטה אלא ונדאי לא חשיבא מליקה בעולה אלא אם מבדיל ב' סימנים ולכאורה ע"כ הא דחולין אליבא דר"א בר"ש אתיא דרבא הוא דקאמר הכי בחולין ואפתי תיקשי למה ליה טעמא דעשה מעשה חטאת למטה הא עיקר מעשה עולה ג"כ אינו אלא סימן אחד וסימן ב' אינו אלא לקיים מצנת הבדלה פדאמר רבא בחולין ד' כ"א שם משום דבסימן אחד פבר מתה הוא אלא ע"כ כראב"ש דלא מצריף (אלא) פל סימן אליביה י"ל דברוב אחד אפתי לא חשיב מתה ושפיר הוי רוב שניהם מצנות מליקה להכי צ"ל שהרי עשה מעשה חטאת למטה: וי"ל בזה דהיינו טעמיה דרבא דמוקי פלוגתא דת"ק וראבר"ש בשניהם בסימן שני אי מעכב דלת"ק דס"ל פל שנים א"כ הסימן הב' אינו אלא לקיים מצנות הבדלה ולא מעכבא ביה שהיה ולר"א בר"ש דאינו מולק אלא רוב שניהם מצנות מליקה הם ופסלא בהו שהיה עכ"פ מבוארים הדברים דלכ"ע מעכב הבדלה בעולת העוף ועוד אני תמה וכי דרכו של הרמב"ם ו"ל הוא לפירש ב' משניות הסמוכות בתרי תנאי ולא הזכיר פל דאיפא תנא דס"ל דדין הבדלה לא מעכב לא בחטאת פדינו ולא בעולה פדינו ועוד דכתב במשנה ב' וכולן מטמאין כו' חוץ מחטאת כו' ג"כ בזה הלשון אע"ג דשינה במליקתה ולא מלקה פמו שאמרנו בסדר מליקת חטאת העוף בפירק שלפני זה לפי שאותו הסדר למצוה ואם שינה לא הפסיד פלום עכ"ל ו"ל ואי כראבר"ש אתיא הא אליביה ליפא מצוה בחטאת פלל ואם רוצה מבדיל ועוד דכוליה סוגיא דשמעתין לא משמע הכי וכמו שכ' התוס' ו"ל בעצמו ומה אעשה אם לפי ענ"ד לא נתכנין הרמב"ם

ז"ל במש"כ אם שנינה מסדר מליקה לד' הרע"ב ז"ל היינו שנינה בהבדלה אלא נתפנון לסדרו שכ' לעיל במשנה חטאת העוף פיצד כו' וסדר מליקת חטאת העוף הוא שיאחוז ב' רגליו כו' ומושך צונארו כו' וע"ז כתב פאן דאפילו שנינה המליקה מסדר הזה אלא מליקה באיזה אופן שהוא פשירה דאין זה אלא למצנה וכן מבוארים הדברים בחיבורו ואם שנינה ואחז בכל מקום פשירה ועי' בכ"מ שלא כתב מקור לזה והדבר ברור ואמת פי נתפנון לדבריו פאן בפ"י המשנה: שם תוס' בד"ה למעלה כו' והיינו באכילה אבל בעלים נתפפרו כו' והקשו המפרשים דילמא אפילו בעלים לא נתפפרו מדכתיב הוא וכמש"כ רש"י לעיל בפ' איזהו מקומן ע"ש ואין פאן קושיא דהא התם ילפינו מהדדי חטאת בהמה מחטאת העוף משמע דחד דינא להו ופסולו של זה כפסולו של זה וכי היכי דבחטאת בהמה נתפפרו בעלים לשמואל כדתנו התם למעלה שנתנו למטה ה"נ בחטאת העוף נתפפרו בעלים אלא דא"כ אין פאן רבותא דכולן אין מטמאין בבית הבליעה פינו דנתפפרו הבעלים ויבואר לקמן בזה בדברי התוס' ז"ל לקמן אי שנינה בהנאה הוי ג"כ בכלל זה דנתפפרו בעלים ועי' לעיל פ' קדשי קדשים מש"כ גבי הא דתניא התם הנה מ"מ פשר עיין שם: ע"ב תוס' בד"ה דשני במליקה תימא לי כו' עי' בצ"ק וע"כ צ"ל דמשמע להו להתוס' ז"ל דעל פבא דרישא נמי קאי קושית הש"ס דלא כר"י וע"ז הקשו פינו דמלק למעלה הרי לא נמשכה כו' אלא דמש"כ דבהנאה נמי תליא יתבאר לקמן א"ה: שם תוס' בד"ה דשני במיצוי כו' עי' בדבריהם ז"ל שרצו לפרש דמעשה חטאת מיקרי כל שהנה תחילה אע"ג דמיצה אח"כ לא הוי אלא מעשה חטאת דמיצוי שאחר הנאה לאו פלוס הוא פינו דכבר נתפפרו בעלים בהגיע דם למזבח ע"ש ולא משמע הכי לעיל סוף פ' ק"ק דקאמרינו התם דאי עביד מיצוי הוי מעשה עולה אע"ג דעביד הנאה ומסקי התוס' ז"ל נתפפרו בעלים אם עשה העבודה שלא כתיקנה דמצותה במיצוי והוא הנה אלא דשני במיצוי היינו שלא מיצה כלל אלא הנה וכמ"ד מיצוי חטאת העוף לא מעכב ולא הבנתי מי הכריחם ז"ל לאוקמי כמ"ד מיצוי לא מעכב בחטאת דאפילו למ"ד מיצוי מעכב א"ש משום דמ"מ הנאה מעשה חטאת הוא וכן נראה בלשון הרמב"ם ז"ל דבבבא דחטאת העוף שעשאה למעלה כ' דמיירי בהנייה ועולת העוף שעשאה למטה כ' דמיירי אפילו במליקה והו' בבא דחטאת שעשאה למטה כמ"מ דמיירי במליקה ע"כ לאו דווקא במליקה אלא רבותא קמ"ל דבמליקה נמי הוי כמעשה עולה אם הבדיל ועולת העוף שעשאה למעלה כמעשה חטאת כתב סתמא משמע דמיירי בין במליקה בין במיצוי והוא ז"ל ס"ל דמיצוי חטאת העוף מעכב ודו"ק: דף סז משנה אמר לו ר"י כו' תאמר בעולה שנינה את שמה לדבר שפולו היתר וברייתא בגמרא לא קאמר ר"י תשובה זו לר"א אלא השיב לו מה לאשם ששחטו בדרום שפן לא שנינה את מעשיו וע"ז פריה בגמרא ונימא ליה ר"א אשם ששחטו כו' בשנינו בעלים יוכיח ש"מ נחית כו' דאמר רבאב"א אומר הנה כו' והנה נראה דראב"א לא קאמר טעמיה דר"י הכי אלא לד' הברייתא דלא השיב ר"י מה לשלמים שפן יש בה איסור והיתר ואיפא למיפרה מאשם ששחטו בדרום בשנינו השם וש"ב וע"כ טעמיה דר"י דנמשך ונעשה חטאת העוף אבל להאי פירכא דמה לאשם כו' שפן שנינה לדבר שיש בו איסור והיתר כדתנו במתניתין לא הוי מצי ר"א למימר מידי לר"י א"כ א"צ להא דראב"א אלא טעמיה דר"י שפן שנינה שמה לדבר שפולו היתר ומה שהקשו התוס' ז"ל בד"ה לדבר כו' וא"ת חטאת העוף כו'

לא הבנתי קונשיתם דשינוי מקום עכ"פ בעינו בין למאי דתני במתניתין בין במאי דאיתמר
בברייתא והכא ליכא אלא שינוי השם ולא שינוי מקום ועפ"ז יש לישוב לשון הרמב"ם
ז"ל בפ"ג מה' מעילה שכ' שם הלכה זו שאע"פ שלא עלתה לבעלים לשם חובה אין
מועלין בה הואיל ושינה שמה ומקומה ונעשייתה לדבר שאין בו מעילה עכ"ל משמע
דהטעם הוא פדתנו במתניתין ולא כראב"א דנמשכה ונעשית חטאת העוף והיינו משום
דלמאי דקאמר ר"י במתניתין לא איצטריך להא דראב"א ולהכי כתב טעמיה דר"י
דמתניתין ומש"כ ז"ל שאע"פ שלא עלתה לבעלים לשם חובה כו' אינו מדוקדק מאי
אע"פ דקאמר הא כש"כ אי הנה עולה לבעלים היו מועלין בה ואם נתפנין להא דראב"א
דאינו עולה לשם חובת חטאת וכדמסקינן בסוף שמעתי למיסק ליה לחובה מי אמר א"כ
אינו מיושב סיוע דבריו ז"ל הואיל ושינה כו' דלראב"א טעמא לאו משום הכי הוא אלא
דנמשך ונעשה חטאת העוף וכסבא דרב אשי לקמן ויתבאר עוד לקמן בזה ובתוספתא
פ"ז מבואר שם בד' ר"י הני תרתי טעמי לא אם אמרת באשם ושינה את שמה ומקומה
ומעשייה לדבר שיש בו מקצת מעילה תאמר בעולת העוף כו' עינין שם: שם תוס' בד"ה
אמר ר"א אשם כו' ואי לפני זריקה הא ר"י נמי מודה דמועלין דאפתי לא נמשכה להיות
פחטאת העוף כו' ביאור דבריהם ז"ל דע"כ הא דאמר ר"י דאין מועלין היינו אם עשה
מעשה חטאת במליקה ובהנה דאי בחד לחוד אמאי לא ימעלו אי שינה במליקה לחוד
והמיצוי עשה למעלה כדין עולה אמאי לא ימעול דהא אפילו הנה חטאת גמור ושינה
בהנה מועלין בו וכי משום דעולה היא מגרע גרע ואי לא שינה אלא בהנה לחוד ג"כ
מועלין בה פנין דהמליקה היתה כדין ובין לטעמא דמתניתין משום דשינה לדבר שפולו
היתר ובין למאי דמסיק משום דנמשכה להיות חטאת העוף הפל מיירי דשינה בכל
העבודות בין במליקה בין בהנה וקונשית התוס' ז"ל בד"ה בשינוי בעלים דהוי מצי
למימר אשם מצורע שקיבל דמו בדרום בפלי דשינה שמו ומקומו ומעשיו יוכיח ע"ש
לא הבנתי דשינוי קבלה לחוד לא קאמר ר"י דאין מועלין בה ואם פוננתם דשינה
בשחיטה ג"כ הא ליכא שינוי מעשה בשחיטה ובלא"ה אינו מוכרח אם זה חשוב שינוי
מעשה מה שלא קיבל ביד ולא ידעתי אמאי לא כתבו דעדיפא מינה חטאת שהנה דמה
למטה ולא נתן אלא ב' מתנות לשם שלמים יוכיח דשינה שמה ומקומה ומעשייה יוכיח
וכ"ת דב' מתנות למטה לא חשיב שינוי מעשה כ"כ דכל הניתנין על מזבח החיצון אפילו
נתנו מתנה אחת כיפר ולמטה ג"כ לא חשיב שינוי מקום בהנה פנין דנתפכרו הבעלים
אפתי הוי מצי למימר דשינה מעשיו שזרק מן הפלי ולא ביד אלא פל דלא הוי שינוי
מעשה בשחיטה ג"כ לא קאמר וזש"כ דקודם זריקה לר"י נמי מועלין בה אפילו בעולת
העוף ולפ"ז דברי התוס' ז"ל לעיל בד"ה דשני במליקה כו' שכ' דלא נמשכה כו' אלא
אם גם הנה למטה ברורים הנה ובחנם דקדק על דבריהם בס' מי"ט מנ"ל הא ע"ש: שם
גמרא א"ה חטאת העוף נמי כו' וכ' התוס' ז"ל דמשאר קדשים כו' לא פריה כו' אלא
מקנים דאין מתפרשות כו' ולדידי צ"ע דהא מיירי הכא אפילו כבר נתפרשו בלקיחת
בעלים ולמה ישתנו יותר משאר קדשים ובאמת ליכא נפ"מ בין קנים לשאר קדשים בזה
כמבואר בתוס"יט ביומא שם ע"ש.

אלא נראה דאינו נמשך אלא ע"י שינוי השם והמקום והמעשה וזה לא אשכחן אלא קנים
דש"ב לא חשיב שינוי מעשה לענין זה שתימשך למין אחר ועי' בס' מי"ט אלא דא"כ

מאי פריה חטאת העוף כו' מפי מלך סי' א' א' תימשה ותיהוי עולת העושה בסימן א' א' א' ליפא שינוי מעשה כלל והיכי תימשה בסימן א' א' א' לעולת העוף והיה נראה דהכי קאמר מפי מלך בה סימן א' א' א' תימשה ותיהוי עולת העוף דזה הוא שינוי מעשה והיכי משמע לקמן דקאמר פי הדר מליק באידה סימן היכי ממשקא כו' ומסיק הש"ס דכך היא הצעה של פולה משנה ובין חטאת ובין עולה משתנין מזה לזה ע"י שינוי השם והמקום והמעשה ורב אשי קאמר דלא דמי דבעולה לשם חטאת שפיר איפא שינוי השם והמקום והמעשה דעולה למעלה ליתא ולהכי ממשקא בסימן א' א' א' לחטאת העוף אבל חטאת לשם עולה פיון דמליקה פשיטה בכ"מ וליפא שינוי מקום בסימן א' א' א' וחטאת פסולה היא היכי תימשה א"ח"כ לעולת העוף אבל אם היה מליקת חטאת למטה פסולה היתה נמשכת ע"י סי' ב' לעולת העוף דאיפא שינוי השם ומקום ומעשה וזה נכון אלא התוס' ז"ל הקשו למה ליה להש"ס למימר מפי מלך סימן א' א' א' דפסול ומש"ה אינו נמשך לעולה תיפוק ליה דאין פאן שינוי מקום וזה יקשה יותר לפי מש"כ דבעינן שינוי השם והמקום והמעשה דווקא ובחטאת למעלה ליפא שינוי מקום וצ"ל פיון דהמקום מיוחד לעולה וגם איפא שינוי מעשה מליקת ב' סימנים שפיר ממשקא לעולה אי לא דכבר נפסלה ועי' רש"י ז"ל בד"ה פיון דאמר מר כו': וכתב רש"י ז"ל בד"ה רב אשי אמר כו' וזו הכשירה בב' סימנים ולפיכך סימן ראשון אינו פוסל משום עשיית מטה עכ"ל ואין לפרש כפשוטו דעולת העוף אינה נפסלת בסימן א' א' א' למטה דהא בחולין ד' כ"ט מסקינן דלכ"ע נפסלה בסימן א' א' א' ד' ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף נפסלת אפילו במיעוט סימן א' א' א' ע"כ פוונתו דהכא פשעשית למטה אינה נפסלת בסימן א' א' א' נמשכת לחטאת ויש לדקדק לפי שיטת הרמב"ם ז"ל דחילוק הבדלה בין חטאת לעולה הוא הבדלה ממש הראש מהגוף ויכול למלוק גם בחטאת ב' הסימנים א"כ היכי ס"ד דע"י סימן ב' תימשה לעולת העוף הא ליפא שינוי מעשה כלל דבחטאת ג"כ מולק ב' הסימנים אם ירצה וכן עולה בסימן א' א' א' נמשכת לחטאת הא עיקר מצנת מליקת עולה אפשר די ג"כ בסימן א' א' א' ומה שצריך למלוק השני הוא למצנת הבדלה כמו הרוב בשר וא"כ עולה ג"כ תיפסל בסימן א' א' א' פיון דמצנה להבדיל נחשב הפל מליקה אחת וסימן א' א' א' הוי שינוי מעשה ועוד דמשמע מלשון הרמב"ם ז"ל בפ"ו מה' מעה"ק דב' הסימנים בעולה הוא משום מצנת מליקה ולא משום הבדלה מדכתבינהו בתרתי דצריך להבדיל וצריך שימלוק ב' סימנים ע"ש אלמא דמליקת ב' הסימנים כף הוא מליקתה אע"ג דלא ידענא מנין לעשות מצנת מליקה בעולה בב' סימנים פיון דלא נפק"ל אלא מלא יבדיל דחטאת וחקל הפתוב בעולה דמבדיל א"כ פל מה שהיא יותר מסימן א' א' א' בכלל מצנת הבדלה הוא וכבר כתבתי לעיל דהיינו פלוגתא דלעיל אי פוסלת שהיה בסימן ב' בעולת העוף ולמ"ד אינה פוסלת משום דאינה אלא לקנין מצנת הבדלה וכדאמרינן בחולין ד' כ"א ולהאי מ"ד איפא לספוקי אם מלק בעוה"ע סימן א' א' א' למעלה והשני למטה אי פסולה היא אלא די"ל דהבדלה עצמה ג"כ מצנתה למעלה דווקא וצ"ע יותר בזה: ולכאורה פל שקלא וטריא דהש"ס ה"כא לפי מאי דמסיק בסוף שמעתי דלאסוקי לחובה לא קאמר תו לא צריכא דלענין מאי תיהוי עולת העוף פיון דבין כף ובין כף פסולה היא ומועלין בה אלא דהתוס' כ' לקמן דהפסול הוא מדרבנן אבל דאורייתא חטאת פשיטה היא וא"כ איצטריך שקלא וטריא דהכא ויתבאר לקמן: ע"ב גמרא נהי נמי כו' תימשה ותיהוי חטאת

העורף לפמ"ש לעיל דאינה נמשכת אלא ע"י שינוי השם ומקום ומעשה וא"כ למ"ד דעקירה בטעות לא הוי עקירה ולא הוי שינוי השם כדאמר רבה במנחות ד' מ"ט א"כ ה"נ הוי מצי לשנויי דמש"ה אינה נמשכת לחטאת משום דהוי עקירה בטעות דסבור הוא שזו היא חטאת ולא הוי שינוי השם ויש לישב: רש"י בד"ה חצי למעלה כו' ויקחו קן אחד כו' עיין צ"ק ז"ל: דף ס"ח ע"א תוס' בד"ה אימר כו' וי"מ כו' וצ"ל דר"י ס"ל אין שחיטה כו' ע"י לעיל סוף פ' קדשי קדשים שכ' דלת"ק דר"א בר"ש הבדיל בחטאת פסולה משום גזירה שפא לא יחתוך רוב בשר וא"כ אטו סתמא דמתניתין ס"ל דאין שחיטה לעורף מה"ת אלא ע"כ צ"ל דפסולה היינו דאסורה באכילה אבל בעלים נתפסו וא"כ דילמא ה"נ פסולה לאכילה קאמר אבל בעלים נתפסו.

ונהי דלישנא דהש"ס משמע הכא דלא סלקי ליה לחובה אבל מנ"ל להש"ס למימר הכי ולאוקמי ר"י כמ"ד אין שחיטה כו' וחב"ע לאו דאורייתא דילמא פסולה לאכילה קאמר וי"ל דלישנא דמתניתין דקינים משמע דלא סלקי לחובה כלל מדתנן בסתומה ומתחלקת בשניהם משמע דמפורשת לא עלה כלל ומ"מ העיקר כמש"כ בראשית דבריהם והארכתי בזה בחי' נזיר שם: ע"ב שם משנה זה הכלל כל שפסולו בקודש אין מטמאין בבית הבליעה לא הנה פסולן בקודש כו' נראה מזה דתרונויהו תנינן במתניתין שפאל ולילה היינו פסולן בקודש דהקרין מצד עצמו אין בו שום פסול אלא נפסל מפני קדושתו דעבודה בימיו וביום דנוקא וזה נעשה שלא בהכשר אבל תורין שלא הגיע זמן ובני יונה כו' לא הנה פסולן בקודש דפסולין הן מצד עצמן ופיגול נותר וטמא לא תנו במתניתין דלא הוי רבותא כ"כ פיון דהמליקה נעשית בהכשר חוץ אם פיגול בשעת מליקה דבשעת מליקה נפסלה זה הוא בכלל אלו שפסולן בקודש והכי תנו לקמן בפ' המזבח מקדש ר"ש אומר לא תרד אפילו נשחטה בלילה שהנה פסולו בקודש שר"ש אומר כל שפסולו בקודש הקודש מקבלו ומשמע התם דר"ש לא בעי הכשירא במקום אחר ולר"י הוא דאמרינן התם דלא מודה דלא ירד אלא דנוקא הני דיש להם הכשר במקום אחר שקבלו פסולין היינו טמא דחזי לעבודת ציבור אבל לר"ש בכל הפסולין אם עלו לא ירדו דפסולן בקודש כן נראה מלישנא דהני תרתי מתניתין.

אבל בגמרא פליגי רב ור"י ורב אמר דמליקת זר מטמאה בבית הבליעה ומתניתין דתנו כל הפסולין שפלקו כו' ואינן מטמאין מסיק דאתי לאתווי שפאל ולילה וקצת קשה אמאי לא משני דאתי לאתווי פסולי דחזו לעבודת ציבור וצ"ל דריבויא דכל מדייק לאתווי מאי ומוכח משיטתי דרב דהא דתנו כלל לא כל שפסולו בקודש אינו מטמא היינו דנוקא אלו שיש להם הכשר במקום אחר וא"כ לא א"ש דיוקא אהדדי דלא הנה פסולו בקודש כו' משמע דנוקא הני מטמאין אבל פסולו בקודש אינן מטמאין אפילו אין להם הכשר במ"א.

והתוס' ז"ל בד"ה אמר רב עמדו ע"ז והאריכו בזה וכתבו לפרש לישנא דכל שפסולו בקודש היינו שאירע פסול אחר שנשחט ונתקדש בכלי אבל זר וספין דאירע הפסול קודם שחיטה כמאן דחנקונון דמי ואפילו לר"ש ירד ומטמא בבית הבליעה וספין לא הוצרכו לזה דבלא"ה הוי גבילה כדאיתא בחולין ושפאל ולילה משום דאית להו הכשירא וקבר פתבתי דהכא לענין טומאת בית הבליעה ליכא רבותא אם המליקה היתה בהכשר ואירע פסול אח"כ פיון דנעשית מליקתה פדין פבר טיהרה מידי גבילה ואם נפסלה אח"כ

מאיזה טעם יחזור עליו טומאת נבילות אלא דמתניתין דלעיל דתנו ברישא וכולן אין מטמאין כו' לא משמע הכי דא"כ מאי קמ"ל ה"תם בחטאת שעשאה למעלה דאין מטמאה כיון דהמליקה היתה בהכשר דמליקה בכ"מ פ"ש ואי משום שהבדיל אח"כ הא סימן ראשון כבר נעשה בהכשר אלא ש"מ דה"א כיון שנספלה אח"כ מעיקרא מליקתה לאו פלוגא היא והיא נבילה דלא התיירה התורה מליקה אלא בקרבן שנעשה בהכשר קמ"ל דאינו מטמאה ואפתי לפי ש"כ התוס' ז"ל בריש פירקין דחטאת שנעשה למעלה אפילו הזאתו מ"מ נתפפרו בעלים כיון שהגיע דם למזבח א"כ בהא פשיטא דאינו מטמא בבית הכליכה כיון דיצא ידי חובתו וכן יש לדקדק במס' קינים דתנו ה"תם דחטאת למעלה פסולה ואינו יוצא י"ח וע"כ עיקר הפסול לא משום דהזה למעלה אלא משום שלא לשמה דעשאה לשם עולה או משום דעשה מעשה עולה שלא הזה או משום הבדלה וא"כ אמאי תלי הפסול בעשייתו למעלה כיון דעיקר הפסול מחמת דבר אחר הוא ואפילו עשאה למטה פסולה: נחזור לשיטת התוס' ז"ל דלר"ש ג"כ הא דלא ירד ואינו מטמא היינו דווקא בפסול שנעשה אחר שחיטה או אפילו קודם שחיטה ויש לה הכשר במ"א כמו שזמאל וליה וזה דלקמן משמע דל"י הוא דבעיניו שיהיה הכשר במ"א (היינו) אפילו אי פסולו בקודש היינו אחר שחיטה כגון קבלו פסולין וזרקו את דמו וכלל דמילתא לד' ז"ל דטומאת בית הכליכה תליא בדין אם עלה לא ירד וכל שלא ירד אינו מטמא כיון דמתרת את האיסור ואם ירד מטמאה ומתניתין דמלק בליה ע"כ כר"ש א"ת: ובהג"ה פ"י הא דכל שפסולו בקודש היינו כל שפסולו פ"ש בעלמא וגם לר"ש בכל גוונא הא דאם עלה לא ירד היינו דווקא ביש לו הכשר במקום אחר ומליקת בע"מ לכ"ע אם עלה ירד ומטמאה בבית הכליכה ע"י בדבריהם ז"ל באור: אבל מדברי הרמב"ם ז"ל לא נראה כן דבפ"ז מה' פסה"מ כתב סתמא כל הפסולין שפלקו מליקתו אינו מטמאה משמע אפילו בע"מ וגם במש"כ התוס' ז"ל דטומאת בית הכליכה ואם עלה לא ירד בהא תליא ומתניתין כר"ש א"תא לא ס"ל להרמב"ם ז"ל כן דהוא ז"ל פסק כר"ש דנשחטה בליה אם עלה ירד ובמליקה בליה פ' כסתמא דמתניתין דאינו מטמא וכן בקבלו פסולים כ' דדווקא בפסולין דחזו לעבודת ציבור אם עלה לא ירד ולענין טומאת ביה"ב כ' סתמא כל הפסולין שפלקו אינה מטמאה בבית הכליכה.

ונראה דס"ל דר"י דאמר דזר אינו מטמא לאו משום דיש לו היתר בכמה דמבמה לא ילפינו אלא לענין טומאת ביה"ב כל שפסולו בקודש אינו מטמאה אפי' לר' יהודה דס"ל בשמאל וליה אם עלה ירד ה"תם דווקא דכתיב ג' מיעוטים אבל לענין טומאת ביה"ב אפי' ר"י מודה דכל שפסולו בקודש אינו מטמא.

והיינו דלא איתמר פלוגתא דרב ור"י לענין אם עלה לא ירד דה"תם פליגי תנאי ר"י ור"ש וה"א אליבא דר"י פליגי דאמר ה"תם אם עלה ירד ואמר רב דשמאל וליה אינו מטמא וזר מטמא ורבי יוחנן אמר דאפילו זר אינו מטמא וה"ה בע"מ אע"ג דלית ליה הכשר במקום אחר אלא דא"כ קשה הא דאמרינן ת"כ דר"י מלקה זר אינו מטמא דלמא האי ברייתא א"תא כר"ש דבכל הפסולין אם עלה לא ירד אפי' אלו דלית להו הכשר במקום אחר ומש"ה אינו מטמא ג"כ אבל לר' יהודה דירד מנלן ויתבאר עוד בזה לקמן בפ' המזבח מקדש בס"ד: דף סט גמרא אמר חזקיה מסתברא קמיצה תרד מליקה לא תרד

ומסיק דאין קידוש כ"ש במנחה בבמה וכו' התו' ו"ל דהיינו לר"ש אבל לר"י תרד כמו לילה ע"ש.

וגם בזה דעת הרמב"ם ו"ל לא כן הוא דאע"ג דבגושט בלילה פסק כר"י דתרד מ"מ פתב דמליקת זר לא תרד וקמיצה תרד וכתב שם הטעם שהרי לא נתקדש פלל ולא הזכיר פלל טעמא דאשפחן היתר בבמה אלא נראה מדבריו דטעמא דקמיצה תרד הוא משום דע"י זר לא נתקדש הקומץ והוי כמו שלא נקמץ פלל דירד אבל מליקה אפילו ע"י זר אם עלה לא ירד והכי משמע מסוים דבריו ו"ל שם אחד זר ואחד פל הפסולין משמע דאפילו בע"מ דפסול גם בבמה אפילו הכי במליקה לא תרד ולא כן הוא משמעות הש"ס וא"כ נראה לשיטתו דאם מלק בלילה ג"כ אם עלה לא ירד דפסול לילה קיל מפסול זרות כדמוכח בשמעתין וע"כ צריך לחלק בין בהמה לעוף וכמש"כ התוס' ו"ל ולפ"ז אין אנו צריכין למש"כ לעיל לחלק לדעת הרמב"ם ו"ל בין טומאת ביה"ב לדין אם עלה לא ירד דבלא"ה ניחא דאע"ג דלעגנו שחיטה בלילה פסק כר"י דירד אבל בעוף לא ירד והיינו טעמא נמי דאינו מטמא בבית הבליעה בין בלילה בין מלקה זר.

ועיין בלח"מ ו"ל פ"ז מה' פסה"מ ולפי ה"ל בלא"ה א"ש: שם גמרא יכול תהא מליקה שהיא לפנים מטמא כו' עיין רש"י ו"ל שנתראה מדבריו דלא איצטריך קרא אלא לעולה אבל חטאת ונדאי אינה מטמאה פינו דהותרה באכילה לכהנים ע"ש וא"כ למה לי האי קרא לזה אמאי לא ילפינו עולה מחטאת בהיקש דאינו מטמאה וקצת נראה דבכל מליקת קדשים קאמר דנהי דגזרת הפתוב הוא דהותר לאכילת פהנים ולמזבח מ"מ טומאתה לא בטלה ועיין בת"כ פ' אחרי ובק"א שם ובדרשת אחרים שם ודו"ק: שם גמרא יכול תהא שחיטת חולין לפנים וקדשים בין בפנים כו' מטמאין כו' צ"ל הו"ד השוחט חולין בפנים מטמא אע"ג דשחטה כמצותה היינו משום דבפנים לא אשפחן שחיטה בעוף וס"ד דאפי' עוף חולין לא תיהני ליה שחיטה לטהרו מידי נבילה וכש"כ קדשים בין בפנים בין בחוץ דלא שייכא שחיטה בקדשים וה"א דיטמא ויש לדקדק היכי ס"ד דשחיטת חולין בפנים לאו שחיטה היא א"כ לא אשפחן איסור חולין בעזרה בעוף דהא לא נאסר חולין בעזרה אלא אם נשחטו בעזרה אבל נזחר ומעקר ליכא איסור בחולין בעזרה פי היכי דליכא איסור שחוטי חוץ אלא בשחיטה וכינו דאיתרבי מקרא בקידושין סוף פ' האיש מקדש עוף לאיסור חולין בעזרה ש"מ דשחיטה היא וכן מבואר בד' הרמב"ם בפ"ב מה' שחיטה נזחר ומעקר חולין בפנים לא נאסר בהנאה וי"ל דדוקא מחיוב בחוץ הוא דילפינו דחשיב שחיטה לטהרה מידי נבילה אבל מאיסור חולין בעזרה דאיסורא בעלמא הוא לא שמעינו דהוי שחיטה.

וכתב רש"י ו"ל דמליקת חולין בפנים ילפינו מחולין בחוץ שלא בהכשירו פגון טריפה אבל באמת לא צריך קרא לחולין בפנים פינו דאפילו קדשים בפנים מטהרת השחיטה כש"כ חולין וכ"כ התוס' ו"ל בשם הקונטרס אלא דהקשו ו"ל מליקת חולין בפנים וקדשים בחוץ גילף ממליקת שמאל ולילה דהוי ג"כ שלא בהכשירו ומטהרת ות' פינו דאם עלה לא ירד בהכשירו קרינא ביה וקושיתם ממליקת חולין בפנים אינה מוכרח דהכי מצינו למילף חולין מקדשים ועיקר קושיתם הוא מקדשים בחוץ דמשני הש"ס דלא ילפינו מפנים דהוי הכשירו בכך אפתי גילף משמאל ולילה ואי לאו דמסתפינא

הייתי אומר דחוסר פאן בד' התוס' ז"ל וכצ"ל ושחיתת חולין בפנים לאו כו' זה הוא סברתם ולא ניתא להו למילף מטריפה בחוץ כפירש"י דשחיתה בחוץ הכשירו בכף בחולין בכל גוונא ולפ"ז לא תיקשי נמי גילף מליקת קדשים בחוץ משמאל ולילה בפנים דמליקה בקדשים בפנים ג"כ הכשירו בכף בכ"ג.

אבל בקונטרס פירש דילפינו מטריפה בחוץ ולזה הקשו א"כ מליקת קדשים בחוץ נמי גילף מפנים שלא בהכשירו פגון שמאל ולילה וא"ש לשון וא"כ דאין מוכן קצת. ולא עוד דמש"כ לתרץ פינו דאם עלה לא ירד מיקרי הכשירו בכף אינו מספיק לשחיתת רש"י ז"ל דהא לר"מ קיימינו ואפתי גילף מפנים שלא בהכשירו פגון מלק ונמצאת טריפה דאינו מטמאה אע"ג דאם עלה ירד ולקמן יתבאר יותר מזה: שם משנה מלק ונמצא טריפה ר' מאיר אומר אינה מטמאה וכדמסיק מהקישא דזאת תורת הבהמ' והעוף יש לדקדק א"כ אמאי לא פליג ר"מ נמי ברישא כל שלא היה פסולו בקודש תורין שלא הגיע זמנו כו' שגיבשה גפה כו' דמה בין טריפה לכל אלו והנה למאי דאמר ר"א בסוף פירקין דמטהר היה ר"מ אפילו בבע"מ או אונזין ותרנגולים א"כ פשיטא דפליג בכל הני דמתניתין וליכא טומאת בית הכליעה בקדשים אלא אם מלק בחוץ אבל בפנים כל מליקה מטמאה כשחיתה וכמש"כ רש"י ז"ל בשמעתין דהקישא דזאת תורת לא איצטריף אלא להכי דשחיתת עוף ילפינו בק"ו וא"כ ברייתא דלעיל יכול מליקה שהיא לפנים תטמא לא אתיא כר' מאיר דלר"מ מהקישא דזאת תורת שמעינו דמליקה מטמאה אפילו מליקה שאינה מתרת האיסור אלא צ"ל דאתיא כר' יוסי דמתניתין דשחיתה לחוד מטמאה ורש"י ז"ל כתב לעיל דאתיא כר"מ והיינו דאמרין לקמן דלר"מ איצטריף טריפה לשחיתה שהיא לפנים ולא אמרי דאיצטריף להאי דרשא דמליקה מטמאה משום דלר"מ לא איצטריף להכי אלא דא"כ קשה לר"מ מנ"ל למעוטי מליקה בחוץ פינו דלא בעינו אליביה שום היתר וכבר הערתי בזה לעיל בדברי התו' ז"ל.

וי"ל דנפקא ליה מהא דאימעיט מולק מחיוב חוץ פדאייתא לקמן דף ק"ז ש"מ דנבילה היא דאי חשיבא לטהרה מידי נבילה הוי כשחיתה וליחייב בחוץ וכ"ז לר"א לקמן אבל רבי יוחנן דאמר לא טיהר ר"מ אלא בתמימים אבל בבע"מ מודה דמטמא ע"כ היינו משום דלא אמר ר"מ דמליקה פסולה מטמאה אלא פעין טריפה דלא ניכר חסרונו אבל בע"מ דניכר פסולו מודה דמטמא וא"כ כל הני דמתניתין לעיל הוי פסול הנכר ומודה ר"מ דמטמא בבית הכליעה ומ"מ לר"י גם כן לא איצטריף קרא למליקה שהיא לפנים דאינה מטמאה לדברי ר"מ דמהקישא דזאת תורת שמעינו דמליקה מטמאה ויתבאר עוד בזה בשמעתין: ע"ב גמרא אף עוף דבר שמכשיר באכילה מטמאה ופירש"י ז"ל דע"כ למליקה אתי דלשחיתה מק"ו שמעינו והתוס' ז"ל ד' נ"ב כ' דק"ו פריכא הוא ע"ש ואהקישא סמיה וא"כ יקשה דילמא לא איתקש אלא לשחיתה לחוד ולא למליקה וצ"ל דמסתברא ליה לר"מ דאיתקיש לכל דבר המכשיר ומה לי שחיתה בחוץ או מליקה בפנים כל שהיא מכשיר מטהר טריפתה וע"כ צ"ל כן לפמש"כ בד"ה וכי כו' דהקישא דזאת תורת איצטריף גם למילי אחרינא אלא דאין הקיש למחצה א"כ אפתי מנ"ל דאיתקש למליקה דלמא לשחיתה לחוד הוא דאיתקש פינו דהקישא לאו מיותר הוא אלא צ"ל דלא מסתבר ליה לר"מ לחלק בין שחיתה למליקה פינו דשניהם מכשירים הם ורבי יוסי הוא דס"ל דדווקא שחיתה מטמאה ולא מליקה או משום דשחיתה ילפינו בק"ו או מהקישא

דזאת תורת ועי' בפ' המשנה להרמב"ם ז"ל ונראה דפלוגתא דר' מאיר ור"י הוא דווקא למ"ד יש שחיטה לעוף מה"ת ולהכי ס"ל לר' יוסי דלא ילפינו ק"ו או היקש אלא לשחיטה ולא למליקה אבל למ"ד אין שחיטה לעוף מה"ת ולא בעינו אלא נחירת הסימנים ונדאי אין לחלק בין שחיטה למליקה וישפיר ילפינו בק"ו או היקש דבעוף נחירתה גם פן מטרת טריפתה מטונמאתה ובין בשחיטה ובין במליקה חד דינא להו פינו דלא שייכא שחיטה בעוף ועפ"ז לא הבנתי דברי התוס' ז"ל בחולין דף כ"ח גבי הא דפריף התם למ"ד אין שחיטה לעוף מה"ת ממתניתין דמלק בספין מטמא ואי אין שחיטה כו' נהי דאיטרפא במפרקת תיהני ליה ספין לטהרה מידי נבילה וכתבו התוס' ז"ל דזה דלא כר' יוסי דאמר דאין מליקה מטרתה אלא שחיטה אלא כר"מ דאמר מליקה ג"כ מטרתה דאע"ג דמלק בספין לאו שחיטה הוא זה כדאימת התם בחולין מפני שהוא מחליד וכו' ולפי ה"ל למ"ד אין שחיטה לעוף פשיטא שאין לחלק בין שחיטה למליקה ואתיא שפיר גם לר' יוסי דס"ל להאי ק"ו או הקישא דלטעמיה דס"ל יש שחיטה לעוף הוא דחילק בין שחיטה למליקה ולא ילפינו מבהמה אלא שחיטה כמו בבהמה אבל למ"ד אין שחיטה ונדאי אין חילוק ובאמת הא דפריף הש"ס התם מהא דמלק בספין רישא דמתניתין נקט וה"ה דתיקשי מקל הני דתנו לעיל דמטמאין בבית הבליעה ולמ"ד אין שחיטה לעוף תהני להו לכולהו מליקתו לטהר מידי נבילה דלא גריעי מליקה זו מנחירה בעלמא ולהאי תנא לא אשכחן שום גונוי דליטמא כל שמלק הסימנים ולשחיטה שהיא לפנים הוא דאצטרף קרא משום דמליקה הוא דווקא בעצמו של פהו וה"א דע"י ספין בפנים נבילה היא להכי איצטרף קרא גם להאי מ"ד והדבר מוכרח כמש"כ דלדברי התוס' ז"ל דפירכת הש"ס שם בחולין הוא אליבא דר"מ דמליקה ג"כ מטרתה הטרופה יקשה מאי פריף הא מתניתין דלעיל ע"כ לא ס"ל כר"מ וכמש"כ לעיל דלר"מ דמליקה מטרתה את הטרופה אע"ג דאם עלה ירד ולר"א אפילו אנוזין ותרנגולין מטרתה ה"ה דתורין שלא הגיע זמן כו' דמטרתה.

ועיין בתוס' יו"ט פ"ק י"ב דמכילתין שצייד לומר דנמצאת טריפה הוי פסולו בקודש וא"כ י"ל דר"מ דווקא בנמצאת טריפה פליג דהוי פסולו בקודש ולפ"ז גם אליבא דר"מ לא א"ש פירכת הש"ס בחולין דהתם טריפה היא מעיקרא ע"י שביירת המפרקת ובכה"ג אפילו לר"מ אין מליקה מטרתה אלא דדברי התוס' יו"ט ז"ל אין מוכרחים וכמו שיתבאר שם בס"ד ובלא"ה הא אפי' באנוזין ותרנגולים מטהר ר"מ וע"כ מתניתין דלעיל לא ס"ל פנותיה אבל למש"כ ניחא דלמ"ד אין שחיטה לעוף מה"ת תיקשי בכל הני דמתניתין דלעיל תיהני להו נחירת הסימנים לטהר מידי נבילה דווקא למ"ד יש שחיטה לעוף אם אין הגבח פסולו בקודש מליקתו נבילה היא אבל למ"ד אין שחיטה אפי' אין פסולו בקודש נחירת הסימנים יטהרו מידי נבילה וזה ברור: וע"פ הדברים האלה יתורץ מאי דאיכא לאקשוני למ"ד אין שחיטה לעוף מה"ת מהא דקיי"ל בשחוטין חוץ דאשחיתת עוף קדשים חייב ואמליקה פטור וכיון דאין שחיטה מ"ש שחיטה דמחייב ומ"ש אמליקה דפטור ולפי ה"ל ניחא דמשו"ה פטר רחמנא אמליקה אע"ג דלאו נבילה היא מ"מ כפר בעשית טריפה על ידי שביירת המפרקת וקמ"ל קרא דמליקה בחוץ לאו מליקה היא ונעשית טריפה בשביירת המפרקת ולבתר הכי כי נחר הסימנים אינו ראוי לפנים ופטור עליה בחוץ אבל בשחיטה היינו נחירת הסימנים דהוי פשחיטה בעוף מחייב בחוץ

מריבויה דאו אשר ישחט וע"ש בְּמַהְרָשׁ"א ו"ל ובְּמַהְרָ"ם ו"ל שם: שם גְּמָרָא אַם טְרִיפָה חָזָה הָרִי גְבִילָה אַמּוּרָה וְאִי אֵינָה חָזָה הָרִי הִיא בְּכָלֵל גְּבִילָה וְכַתְּבוּ הַחוּס' ו"ל בְּשֵׁם פִּי הַקּוּנְטֵרְס דְּאִי אֵינָה חָזָה מִיָּד יִרְדֶּה לָהּ טוֹמְאָה מַחֲיִים ע"ש.

וְתַמְהוּ הַחוּס' ו"ל ע"ז דְּמִקְלָתָא פְּשִׁיטָא דְּאִין טְרִיפָה מְטַמָּא מַחֲיִים וּבְאַמְתַּת תִּימָה הוּא לֹאמַר כֵּן דְּאֵטוּ בְּבַהֲמָה דְּשַׁחֲטָתָה מְטַהֲרַת טְרִיפְתָּה הוּא דְּנֹקָא לְמ"ד טְרִיפָה חָזָה אַבְל בְּרִישׁ"י לְפָנֵינוּ לֹא כ' כֵּן בְּפִירוּשׁ וַיֵּשׁ לְכַוּוֹן דְּבָרָיו ו"ל לְדַבְּרֵי הַר"ר חַיִּים דְּנוּדְאִי הִיא עֲצָמָה אֵינָה מְטַמָּא מַחֲיִים אֲלָא אַם טְרִיפָה אֵינָה חָזָה אַם תִּלְשׁ מִמֶּנָּה בְּשַׁר הָרִי הִיא בְּכָלֵל גְּבִילָה וְלֹא צְרִיךְ קָרָא לָזֶה אֲלָא לְהַבִּיא טְרִיפָה שְׁשַׁחְטָה וְאֲתִי לְאַשְׁמוּעֵינוּ דְּטְרִיפָה חָזָה וְאִפ"ה חָל עָלֶיהָ טוֹמְאָה מִיָּד לְעַנְיָנוּ זֶה אַם אַכֵּל מִמֶּנָּה כְּזֵית בְּשַׁר וְשַׁחֲטָה ג"כ אֵינוּ מוֹעֵלַת בְּהָ עֵינָן בְּפִרְשׁ"י ו"ל שְׁנַרְאָה כֵּן מְדַבְּרֵיו אַבְל גַּם לִפ"ז קָשָׁה דֹא"כ אִיכָא עוּד נִפ"מ בֵּין עוּף לְבַהֲמָה דְּבַהֲמָה שְׁשַׁחֲטָתָה מְטַהֲרָתָה וְע"כ בְּשַׁר הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּנָּה נְמִי טְהוֹר וּבְעוּף בְּשַׁר הַפּוֹרֵשׁ מִן הַטְּרִיפָה מְטַמָּא וְזֶה לֹא הֶנְזַכַּר כֵּלָל בְּדַבְּרֵי רַבֵּי יְהוּדָה וְעוּד דְּלֵהֲאִי פִירוּשָׁא גַם כֵּן לְמ"ד טְרִיפָה אֵינָה חָזָה וְנוֹדְאִי בְּשַׁר הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּנָּה מְטַמָּא וְא"כ הַדְּק"ל אֲמַאי מְטַהֲרַת שְׁשַׁחֲטָתָה בְּהִמָּה טְרִיפְתָּה כֵּינָן דְּכַבֵּר יִרְדֶּה לָהּ טוֹמְאָה מַחֲיִים לְעַנְיָנוּ בְּשַׁר הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּנָּה וְהַנְּכוּן בְּזֶה כַּמֶּש"כ וַיֵּשׁ לְפָרֵשׁ אִי טְרִיפָה חָזָה הֵינָנוּ בְּחִיּוּתָה הָרִי גְבִילָה אַמּוּרָה וְזוֹ לֹא גְבִילָה הִיא וְאִי טְרִיפָה אֵינָה אֲלָא טְרִיפָה שְׁמַתָּה הָרִי הִיא בְּכָלֵל גְּבִילָה: וְהִנֵּה בְּמַתְנִיתִין דִּפ' בְּהִמָּה הַמְקֻשָּׁה תְּנִינָן הִיא דְּבַהֲמָה שְׁשַׁחֲטָה מְטַהֲרַת טְרִיפְתָּה הוּא מְסַבְּרָא בְּעֵלְמָא דְּאִין לְלַמּוּד מְטַמָּא דְּאִין שְׁשַׁחֲטָתָה מְטַהֲרָתָה דְּטַמְאָה אֵין בְּמִינָה שְׁשַׁחֲטָה אַבְל טְרִיפָה יֵשׁ בְּמִינָה שְׁשַׁחֲטָה וּבֵן ח' חִי ג"כ אֵין בְּמִינָה שְׁשַׁחֲטָה וְא"כ דְּמְסַבְּרָא קִים לֹן דְּשַׁחֲטָה מְטַהֲרַת הַטְּרִיפָה יִקְשָׁה לָמָּה לִי לִר"מ לְמִילָף עוּף מְבַהֲמָה בְּמָה מְצִינוּ אוּ בְּהִיקֻשׁ הִיא הִיא סְבָרָא גּוּפָא דְּאִיכָא בְּבַהֲמָה אִיכָא נְמִי בְּעוּף וְכֵן לִר' יְהוּדָה מ"ט בְּעוּף אֵין שְׁשַׁחֲטָתוֹ מְטַהֲרַת וְאִי מְקָרָא נְפָקָא לָהּ א"כ גִּילָף בְּהִמָּה מְעוּף דְּאִין שְׁשַׁחֲטָה מְטַהֲרַת הַטְּרִיפָה.

וְע"כ צ"ל דְּתַנְאִי דְּמַתְנִיתִין ס"ל כְּתַנְאִי דְּבְרִייתָא דְּאֵמַר בֵּן ח' יוֹכִיחַ דְּאִין הַשְׁחִיטָה מְטַהֲרַת וְגִילָף מְקָרָא דְּלֵאכְלָה דְּשַׁחֲטָה מְטַהֲרַת וְגִילָף ר"מ בְּמָה מְצִינוּ לְעוּף וְלִר"י גְּלִי רַחֲמָנָא בְּעוּף דְּאִין שְׁשַׁחֲטָה מְטַהֲרַת אֲלָא דְּאִכְתִּי טַעֲמָא בְּעִי מ"ש עוּף מְבַהֲמָה לִר"י הִיא עֵיקַר טַעֲמָא דְּבְעִי קָרָא לְטְרִיפָה דְּשַׁחֲטָתָה מְטַהֲרָתָה הוּא מְשׁוּם דְּלֹא גִילָף מְטַמָּא דְּאִסוּרָה וְאֵין שְׁשַׁחֲטָתָה מְטַהֲרָתָה ה"נ טְרִיפָה דְּאִסוּרָה מַחֲיִים אַבְל בְּלֹא הִכִּי מְסַבְּרָא דְּשַׁחֲטָתָה מְטַהֲרָתָה א"כ הַשְׁתָּא דְּגִלִּי רַחֲמָנָא בְּבַהֲמָה דְּהַשְׁחִיטָה מְטַהֲרַת כֵּינָן שְׁיֵשׁ בְּמִינָה שְׁשַׁחֲטָה אַם כֵּן מ"ש עוּף דְּאִין הַשְׁחִיטָה מְטַהֲרַת.

וְהַר"מ ו"ל בְּפִי הַמְשָׁנָה רִישׁ טְהָרוֹת כְּתַב כֵּינָן דְּטוֹמְאָת גְּבִילַת הָעוּף אֵינוּ דוֹמָה לְטוֹמְאָת גְּבִילַת בְּהִמָּה ס"ל לִר"י דְּלֹא יִלְפִינוּ עוּף מְבַהֲמָה וְהֵינָנוּ כְּדֹאמְרֵינוּ לְקַמָּן בְּשַׁמְעָתֵינוּ דְּטוֹמְאָה זֶה חִידוּשׁ הוּא וְהַחֲמִירָה בְּהָ תוֹרָה אֲפִילוּ בְּטְרִיפָה שְׁשַׁחְטָה אֲלָא דְּהָא תִּינַח לְעַנְיָנוּ טוֹמְאָה אַבְל לְעַנְיָנוּ אִיסוּר וְלֹא דְּגְבִילָה מֵאִי א"ל מ"ש דְּבַבְּהִמָּה לִיכָא לֹא דְּגְבִילָה בְּטְרִיפָה שְׁשַׁחְטָה וּבְעוּף אִיכָא לֹא דְּגְבִילָה הֵן אֲמַת דְּלִר"י לִיכָא לֹא דְּגְבִילָה גַם בְּעוּף דְּאִין אִיסוּר גְּבִילָה חָל עַל אִיסוּר טְרִיפָה: וּבְשַׁבְּת פֶּרֶק ר"א דְּמִילָה מְשַׁמַּע דְּאִיכָא עוּד טַעֲמָא לְמִימַר דְּלֹא מְהַיֵּי שְׁשַׁחֲטָה לְטְרִיפָה מְשׁוּם דְּהוּי כְּמַתָּה דְּגִילָף הֵתֵם ר"י בְּר"י וְר"א בְּר"ש לְבֵן ח' דְּשַׁחֲטָתוֹ מְטַהֲרָתוֹ מְטַהֲרָתָה אַע"ג דְּמַתָּה הִיא שְׁשַׁחֲטָה מְטַהֲרַת ה"נ.

ולפ"ז איצטריף קרא מהאי טעמא שלא נימא דהוי פמתה ואם פן י"ל דדונוקא בבהמה הוא דגלי רחמנא דלאו פמתה הוא אכל בעוף דזוטר חיותה הרי היא פמתה ולא מהני לה שחיטה וי"ל דהך מילתא תליא בפלוגתא אי טריפה חיה אי לא דלמ"ד טריפה חיה הא דאיצטריף קרא לטריפה דהשחיטה מטהרת הוא פי הכי דלא גילף מבהמה טמאה ולמ"ד טריפה אינה חיה איצטריף קרא דלא נימא דהוי פמתה ואין לה שחיטה ועפ"ז נראה דר"י בר"י דשפת דיליף בן ח' דשחיטה מטהרתו מטרופה פליג אדאבוה ר"י דמתניתין דס"ל בעוף אין שחיטתו מטהרתו דלר"י הא מצינו טריפה שאין השחיטה מטהרת וחינו משום דזוטר חיותה וכש"כ בן ח' דכמת הוא לכ"ע ולפי הג"ל צ"ל דס"ל לר' יהודה טריפה אינה חיה ובחולין בעינו למימר דר"י ס"ל דטריפה משפחת ע"ש דף נ"ז ועדיין צ"ע יותר בזה.

וראיתי למי שדקדק לרבי יהודה שחיטת חולין בפנים מנ"ל דמטהר לפרש"י ז"ל לעיל דיליף משלא בהכשירו בחוץ פגון שחט את הטריפה ולר"י דטריפה אין שחיטה מטהרת טריפתה מא"ל וכבר כתבתי לעיל דחולין בפנים שמעינו משחיטת קדשים בפנים ובחוץ כמש"כ התוס' ז"ל שם אלא דאפילו לפרש"י ז"ל נראה דל"ד טריפה הוא דחשיב שלא בהכשירו אלא כל שנאסר באכילה או בהנאה ושחטו חשיב שלא בהכשירו לפי רש"י ז"ל וגם ר' יהודה מודה בכהאי גוונא דמטהרת שחיטתה ושפיר ילפינן מינה ובלא"ה ר"י ס"ל חולין בעזרה לא דאורייתא אלא דשיטת רש"י ז"ל שם בפסחים, דבהנאה הוא דלאו דאורייתא: דף ע גמרא שלא תאמר הואיל וטמאה אסורה כו' משמע דבא למילף במה מצינו טריפה מטמאה ולא קאמר הך סברא גופא דגבי טמאה מי שאיסורו משום כל תאכל גבלה יצא זה שאיסורו משום כל תאכל טרפה כבר כתבו התוס' ז"ל לעיל דלא דרשינן הכי אלא בטמאה שאין במינה לאו דנבילה וכה"ג איתא בפסחים פ' כ"ש דילפינן דאין אדם יוצא בטבל דכתיב לא תאכל חמץ שבעת ימים תאכל מצות מי שאיסורו משום כל תאכל חמץ יצא זה שאיסורו משום כל תאכל טבל ומוקמינן לה פר"ש דס"ל אין אחע"א ולפי הג"ל התייחד טבל דאין במינו איסור חמץ ולא היה לו הכשר ג"כ וכן תרומה אבל הקדש אמאי אין יוצאין הא הקדש הוי כמו איסור טריפה אע"ג דאין עליה איסור נבילה מ"מ במינה היינו בכשירה יש איסור נבילה ולא ממעטינן לה ה"נ הקדש הא במין זה איכא איסור חמץ והיה לה שעת הפוך מהיכא ממעטינן ליה.

וי"ל דבאמת פל הגי דתנן התם פסולין משום מצוה הבאה בעבירה ועיין תוס' סוף ד' ל' אלא טבל נפקא ליה מקרא דלא תאכל עליו חמץ דאינו יוצא בו ונ"מ לחולי שהותר לו אכילת איסור דמשום מצוה הבאה בעבירה יוצא בו אבל למאי דנפקא ליה מקרא אין יוצא בו בכל גוונא ויש לחלק עוד בזה: רש"י שם בד"ה טריפה לגופיה כו' ולעולם טריפה חיה כו' מלשון זה נראה דלמ"ד טריפה אינה חיה היא פמתה לגמרי וליכא בטריפה איסור מחיים וכמו שכתבו התוס' ז"ל לעיל לשיטתו לענין טמאה וקשה לפ"ז מאי קעביד רבא צריכותא לקמן בין טריפה לנבילה דזו מטמא וזו אסורה מחיים.

והא רבא ס"ל טריפה אינה חיה כדאיתא בבכורות וא"כ שניהם באים כאחד וכבר כתבתי דשיטתו ז"ל צ"ע בזה: שם גמרא אלא אמר רבא התורה כו' יבא איסור נבילה ויחול כו'

והקשו התוס' ו"ל למאן דאית לי' איסור מוסיף למה ליה קראי לזה ועיין יבמות פ' ד"א דכ' התוס' דזה איסור כולל הוא ולא מוסיף.

ובבאמת פוליהו תנאי אית להו איסור מוסיף לבר מר"ש דלית ליה איסור מוסיף וא"כ תיקשי לכולהו האי קרא למה לי ואפילו ר' יהודה גופא לא שמעינן ליה אלא דאין אחע"א בלא מוסיף וכולל פמו נבילה על הטמאה אבל איסור מוסיף לא שמעינן ליה ואדרבא שמעינן ליה דאיסור גיד נוהג בטמאה מצד חנומר בעלמא שפן איסורו נוהג בבני נח אע"ג דלאו כולל ומוסיף הוא והיה נראה דאצטריך קרא דלא נימא פיון דליפא שם נבילה עליו לענו טומאה ה"א דלאכילה נמי ליפא עליו לאודנבילה להכי פתב רחמנא ואכל לא תאכלוהו דלענון אכילה איפא עליו לאו דנבילה ולהכי אצטריך תרנוניהו דחד מחבריה לא ילפינו ולמ"ד אחע"א בלא כולל ומוסיף בלא"ה ניחא דלדיניה אצטריך טריפה למעוטי טמאה דמנבילה לא שמעינן לה פיון דאחע"א גם טמאה ישנה בכל תאכל נבילה וכמו שביבאר לקמן בזה: שם גמרא ור"מ חד למעוטי שחיטה כו' וחד למעוטי עוף טמא ור"י עוף טמא מנבילה נפקא וכתבו התוס' ו"ל הא דר"מ לא נפקא ליה מנבילה דס"ל איסור חל על איסור.

וקשה לי לר' יוסי מא"ל ומאי עביד בהני טריפה דכתב רחמנא נהי דחדא אצטריך למעוטי שחיטה שהיא לפני אכל אינך למה לי דלמעוטי עוף טמא לא אצטריך דהא ר"י לית לי' אחע"א ומנבילה שמעינן לה וי"ל דלר' יוסי אצטריך חד למעוטי שחיטה שהיא לפני וחד לגלויי דמליקה שהיא לפני אינה מטמאה אבל לר"מ לא צריך קרא למליקה שהיא לפני פיון דאפילו במליקת טריפה מטהר אע"ג דאין מתרת את האיסור אלא דא"כ לר"י נמי הא אצטריך למליקה שהיא לפני ומנ"ל למעוטי טריפה ששחטה אלא ע"כ מליקה שהיא לפני דאינו מטמא ושחיטה שהיא לפני מחד טריפה נפקא והא בהא תליא דאי מליקה שהיא לפני מטמאת לא אצטריך קרא לשחיטה שהיא לפני דאינו מטמא ודנוקא אי מליקה שהיא לפני אינו מטמא אלמא דבפנים עיקר מצוה במליקה שפיר ה"א דבשחיטה הני נבילה וי"ל דרבי יהודה דממעט מנבילה עוף טמא דיצא זה שאין בו משום בל תאכל נבילה ס"ל כר"ש ביבמות דהאיסור השני אין לו חלות כלל אפילו לקוברו בין רשעים גמורים ולהכי ממעט ליה יצא זה שאין בו משום בל תאכל נבילה וכן ממעט ר"ש גופיה טבל דאין יוצאין בו ידי מצוה דאין בו משום בל תאכל חמץ.

אבל ר' יוסי ס"ל ביבמות דחייב שתים וכדמסיק התם לקוברו בין רשעים גמורים וחל שם איסור השני ג"כ א"כ אין למעט דיצא זה דאין בו משום בל תאכל נבילה דהא יש בו שם לאו דנבילה ג"כ ונשפיר אצטריך טריפה למעוטי עוף טמא גם לר' יוסי.

ועוד נראה דר' יהודה לא ממעט עוף טמא אלא מיתורא דקרא נבילה לא יאכל ע"כ למדרש אתי מי שישנו משום בל תאכל נבילה אבל בלא יתורא לא דרשינן הכי וא"כ לר"מ בלא"ה ניחא דנבילה אצטריך לאשמעינן דשיעור אכילה בכדי אכילת פרוס ולא הני מיתור ואם פן לא שמעינן מנה עוף טמא וכ"כ רש"י ו"ל דמיתורא דריש ר"י הכי ואם פן לרבי יוסי נמי ניחא: שם גמרא וחד לשיעור בכדי אכילת פרוס סד"א כו' יש לדקדק הא ר"מ לית ליה שיעור בכדי אכילת פרוס פדאמר במתניתין דכריתות כאלו אוכל קליות.

וּפְּיָרֵשׁ הָרַע"ב ו"ל שֵׁם דְּאֶפִּילוּ הַפְּסִיק בֵּינְתֵימָם הַשְּׂעוֹר לְצַרְף פְּאָלוּ אֶכְל קְלִיּוֹת הַיְיָנוּ
גְּרָגִיר אַחַר גְּרָגִיר וְאִם לֹא הַפְּסִיק בֵּינְתֵימָם אֲלֵא שְׁהָה בְּלַעֲיֶסָה אִפִּי' כָּל הַיּוֹם כְּנִיב
וּא"כ לִית לִיהָ כְּלָל שְׂעוֹר אֲכִילַת פָּרֶס בְּאֲכִילַת אִסוּר וְהִיכִי אֲמַרִינּוּ הֵכָא לר"מ שְׂעוֹרָא
דְּאֲכִילַת פָּרֶס.

וְרֵאִיתִי שֵׁם בְּפִי הַמְּשַׁנָּה לְהַרְמַב"ם ו"ל שְׂפִירֵשׁ פְּאָלוּ אֶכְל קְלִיּוֹת הַיְיָנוּ דר"מ מִחֲמִיר
דְּוּוּקָא אִם לֹא הַפְּסִיק בֵּינְתֵימָם אֶפִּילוּ שְׁהָה בְּאֲכִילָה וְלַעֲיֶסָה פְּאָלוּ אֶכְל קְלִיּוֹת זא"ז בְּלִי
הַפְּסִיק חֲיִיב וּלפ"ז יֵשׁ לוֹמַר דר"מ לֹא פְּלִיג אֲלֵא אִם לֹא הַפְּסִיק בֵּינְתֵימָם אֲבָל אִם הַפְּסִיק
מוֹדָה דְּאִין מְצַטְרַף אֲלֵא בְּכַדִּי אֲכִילַת פָּרֶס כְּדַאֲמַרִינּוּ הֵכָא וּבְזָה י"ל דְּדוּוּקָא לר"מ דְּאִיפָּא
שְׂעוֹר אַחַר פְּאָלוּ אֶכְל קְלִיּוֹת ה"א דְּטוּמְאָת נְבִלוֹת הַעוֹף דְּחִידוּשׁ הוּא מְצַטְרַף אֶפִּילוּ
אִם הַפְּסִיק בֵּינְתֵימָם בְּכַדִּי אֲכִילַת קְלִיּוֹת פְּאָלוּ לֹא הַפְּסִיק אֲבָל לר' יְהוּדָה דְּלִיפָּא שְׂעוֹר
אַחַר לֹא אֲצַטְרִיף קְרָא לְנְבִילַת הַעוֹף דָּאִם לֹא בְּכַדִּי אֲכִילַת פָּרֶס לִיפָּא שְׂעוֹר לְדַבְּרָא
וּפְשָׁטָא דְשִׁמְעָתָא בְּכַרִּיתוֹת שֵׁם מְשַׁמַּע פְּדַעַת הַרְמַב"ם בְּפִי הַמְּשַׁנָּה וְדַעַת הָרַע"ב ו"ל
צ"ע וּכְבָר הָעֲרוּמִי בְּזָה בְּחִידוּשֵׁי נְזִיר בְּשִׁיטָתָא דְטכ"ע בְּהָא דְאֲמַרִינּוּ בְּפִסְחִים הִנַּח
לְכַוּחַ הַבְּבִלִי דְלִית בֵּיהּ כְּזִית בְּכַדִּי אֲכִילַת פָּרֶס ע"ש: ע"כ גְּמָרָא מְטַהַר הִיָּה ר"מ כו'
וְאֶפִּילוּ בְּאֻוּזִין וְתַרְגּוּלִים צְרִיף לְדַקְדָּק מ"ט דר"מ בְּהָא הָא אֻוּזִין וְתַרְגּוּלִין לֹא קַדְשֵׁי
אֲלֵא קַדְוֶשֶׁת דְּמִים וְאֶפִּילוּ עוֹף יֵשׁ לוֹ פְּדִיּוֹן בְּכַה"ג כַּמֶּשׁ"כ רש"י ו"ל בְּסוּף פְּרִיתוֹת וְהִיכִי
שְׂיִיכָא מְלִיקָה גְּבִייהוּ וְלוּלִי פִירֵשׁ"י ו"ל הֵייתִי אוֹמַר דר"מ ס"ל דְּאֶפִּילוּ בְּחוּלִין מְלִיקָה
מְטַהַרַת כִּיּוֹן דְּבַקְדָּשִׁים כִּיּוֹן הִיא מְצוּמָה הוּא כְּשִׁחִיטָה תַּדַּע דְּהָא בְּשִׁמְעָתִין מְשַׁמַּע דְּעַרְף
עַז אִי לֹא דְלָאו חַד מִינָא הוּא הִיָּתָה עֲרִיפְתָה מְטַהַרַת וְהֵתָם בְּעַז לִיפָּא שׁוּם קַדְוֶשָׁה
וּכְחוּלִין הִיא דְּעַגְלָה עֲרוּפָה עֲצָמָה נְאֻסְרַת בִּירִידָתָה לְנַחַל אִיתָן אִסוּר הַנְּאָה בְּעַלְמָא אֲבָל
עַז אִין עָלִיו אִסוּר כְּלָל וְאִפ"ה בְּעִי לְמִימַר דְּעַרְיפָה מְטַהַרַת וְעִי' בַר"ש פ"א דְּפָרָה שְׁהִיבֵיא
דְּבַרִי הַתּוֹסְפָתָא דְּחוּמַר בְּמִןּוּקְדָשִׁין מְבַעְגְּלָה שְׂמוּקְדָשִׁין אִינּוּן נְפָדִין אֲלֵא עַל מוּם קְבוּעַ כו'
מִשָּׂא"כ בְּעַגְלָה מְשַׁמַּע דְּבַעְגְּלָה שְׂיִיף פְּדִיּוֹן אֲלֵמָא דִּישׁ בְּהַ קַדְוֶשָׁה וְלִדִּידִי קִשְׂיָא טוּבָא
אִי שְׂיִיף פְּדִיּוֹן בְּעַגְלָה כְּמוֹ בְּפָרָה א"כ אֲמַאי קָאֵמַר הַש"ס בַּפ' אוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ דְּלָמ' דְּעַגְלָה
לֹא נְאֻסְרָה מִחַיִּים הָא דְּתַנּוּן הֵתָם דְּלר"ש שְׁחִיטַת עַגְלָה הוּי שְׁחִיטָה שְׂאִינָה רְאוּיָה אִינָה
מְשַׁנָּה וְאִי יֵשׁ לָהּ פְּדִיּוֹן אֶפִּילוּ אִי נְאֻסְרָה מִחַיִּים הוּי שְׁחִיטָה רְאוּיָה כִּי הִיכִי דְּאֲמַרִינּוּ
בְּפָרָה הֵתָם דְּאִינָה מְשַׁנָּה מְשׁוּם דִּישׁ לָהּ פְּדִיּוֹן אֲלֵא מְשַׁמַּע דְּבַעְגְּלָה לֹא שְׂיִיף פְּדִיּוֹן כְּלָל
אֲלֵא אִסוּר בְּעַלְמָא הוּא דְּרַבִּיעַ עַלָּה בִּירִידָתָה לְנַחַל אִיתָן וְאִין לָהּ שׁוּם הִיתָר אֲבָל לִיפָּא
עַלִי' שֵׁם קַדְוֶשָׁה וְא"כ הֵכָא בְּעַז וְנֻדְאִי לֹא נְאֻסְרָה וְחוּלִין גְּמוּרִים הוּא וְאִפ"ה מִיבְּעִי לִיָּה
אִי עֲרִיפָה מְטַהַרַתָּה אֲלֵא דְקִשְׁשָׁה הַדְּבָר לֹמַר כִּן דְּלר"מ מְלִיקַת חוּלִין מְטַהַרַת וְעַדִּין צ"ע
וְעִי' בַּה' רוּצָח וּש"נ בַּד' הַרְמַב"ם ו"ל דְּתַצָּא וְתַרְעָה בְּעַדָּר ע"ש וּבְמִפְרָשֵׁי דְּבַרִּיו שֵׁם
דְּאֵע"ג דְּחַל הָאִסוּר בִּירִידָתָה לְנַחַל אִיתָן מ"מ אִם נְמָצָא הַהוּרַג תַּצָּא וְתַרְעָה בְּעַדָּר מְשׁוּם
דְּהוּי כְּהַקְדָּשׁ טְעוּת מְשַׁמַּע קִצָּת דִּישׁ בְּהַ קִצָּת קַדְוֶשָׁה אֲלֵא דִישׁ לֹמַר דְּמַד' הַרְמַב"ם ו"ל
מוּכַח אִיפְכָא דְּלִיפָּא עַלִי' שׁוּם קַדְוֶשָׁה אֲלֵא אִסוּר בְּעַלְמָא וְהִינּוּ כְּשִׁעוּמָדַת לְעַרְיפָה
מִירִידָתָה לְנַחַל אִיתָן מִתְחִיל הָאִסוּר אֲבָל נְמָצָא הַהוּרַג דְּאִינָה עוּמָדַת לְעַרְיפָה פְּקַע
הָאִסוּר מִינָה וְתַצָּא וְתַרְעָה בְּעַדָּר וְעִי' בַּח' סוּטָה וְדו"ק: שֵׁם גְּמָרָא עַרְף עַז מַהוּ כו'
מְשַׁמַּע דְּעַרְף אֵת הַטְּרִיפָה פְּשִׁיטָא דְּעַרְיפָה מְטַהַרַת כְּמוֹ מְלַק אֵת הַטְּרִיפָה וּבִירוּשְׁלָמִי סוּף
סוּטָה מִיבְּעִי לִיָּה עֲרִיפְתָה מַהוּ שְׁתַּטְהַר טְרִיפְתָה מְטוּמְאָתָה וּבְעִי לְמִפְשֵׁט מִמְתַּנִּיתִין

דחולין פ' אותו ואת בנו השוחט את הטרופה אלמא דשחיטה מטהרת את הטרופה כפ' פי' הק"ע שם והוא דחוק היכי ס"ד לפשוט עריפה משחיטה דהא לא מיבעי ליה אלא בעריפה ועוד דאמאי לא פשיט ממתניתין דפ' בהמה המקשה דתנן בהדיא דשחיטה מטהרת טריפה מטוןמאתה ועוד דאמאי פשיט ליה התם מהא דד' ר"מ אפילו ערפה חייב משום אותו ואת בנו והיכי שמעינן מינה דאפילו טריפה מטהרת דילמא הא דעריפה חשוב בשחיטה היינו היכא דהיתה בהכשר אבל טריפה דפוסל בעגלה מנ"ל דעריפתה מטהרתה ונהי דלר"מ משמע בשמעתין דעריפה מטהרת הטרופה כמו מליקה היינו ממתניתין דהכא אבל לא משנה דחולין דהעריפה הנה בהכשר והנה נראה דצ"ל חד סב שאל מהו שתטהר עריפתה מטוןמאתה ועריפה כמצוותה מיבעי ליה אי מטהרת ופשיט ממתניתין השוחט את הטרופה וכו' ותנן התם עגלה ערופה נמי חייב אלמא דחשיבא בשחיטה ואמר להו אנא בעי עריפה ואתון פשטון לי שחיטה דהשוחט קתני ואמרו לו האמר ר' ינאי דר"מ אפילו עריפה חייב משום אותו ואתו בנו הרי דעריפה ג"כ חשיבא בשחיטה אמר להו מדר' ינאי אתון מגיבין לי ולקמן שם במשנה בנמצא ההורג כו' אמר ר' אמי משום רשב"ל דר"מ אם ערפה פטור דעריפה לא הוי בשחיטה לענין אותו ואתו בנו ומכל הנ"ל משמע דשיטת הירושלמי דלענין חייב אותו ואתו בנו בעינן שחיטה דווקא ועריפה כמצוותה הוי בשחיטה ומטהרת מטוןמאתה לר' ינאי וקשה קצת דבני מערבא אהדדי דבתלמודין ביומא פ' ב' שעירים איתא אמרי במערבא דחיייתו לצוק זה הוא שחיטתו וחיוב משום אותו ואתו בנו אלמא דלא בעינן שחיטה כלל אלא איזה מיתה שיהי' כל שהיא כמצוותה חייב וי"ל דהיינו הא דפליג ההוא חד סב עם רבנן דקיסרין דההוא סבא ס"ל דאין ראי' ממתניתין דחולין דמטהרת מטוןמאתה משום דס"ל אפילו אי אינה מטהרת חייב אפילו בעריפה דזה היא מצוותה ועריפתה זו היא שחיטתה וה"נ דחי' לצוק זו היא שחיטתה והיינו הא דאמרינן דאמרי במערבא דחיייתו לצוק זו היא שחיטתו ורבנן דקיסרין ס"ל דאינו חייב משום אותו ואתו בנו אלא בשחיטה ועריפה נמי בשחיטה היא ומטהרת מטוןמאתה וכן משמע ביומא דאיכא פלוגתא בזה ומאן דמוקי התם כחנן משמע דלרבנן לא אשפחן מח"ז בשעיר דלא ס"ל דחיייתו לצוק זו היא שחיטתו ועי' שם בתוס' יומא ובחולין פ' אותו ואתו בנו מה שהקשו דאמאי לא מוקי השוחט בעגלה היינו עורף ופוטור ר"ש משום דהוי שחיטה שאינה ראויה וביומא כתב דלרבי שמעון דשחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה לא ס"ל דחיייתו לצוק דשעיר ועריפה דעגלה הוי שחיטה וזה צ"ע לפי משמעות שיטת הירושלמי דאי מטהרת מטוןמאתה הוי שחיטה ובתלמודין פשיטא לן דמטהרת מטוןמאתה וא"כ שפיר הוי שחיטה לענין או"ב ועל הרמב"ם ז"ל קשה קצת שלא ביאר בהלכות שחיטה דאעריפה נמי חייב פינן דפסק בה' עבודות יוה"כ דאפילו דחיייתו לצוק הוי שחיטה כש"כ עריפה דמטהרת מטוןמאתה ובעגלה טריפה פשיטא דלדין דקיי"ל דמליקה אין מטהרת טריפה ה"ה דעריפה אינה מטהרת טריפתה ואם נטרפה קודם רידתה לנחל איתן נראה דהוי חולין גמורים אלא אפילו נטרפה לאחר רידתה ג"כ הנה נראה דתצא ותרעה בעדר לשיטת הרמב"ם בנמצא ההורג דפקעאןסורה ה"נ נטרפה פינן דלא חזיא לעריפה פקע אןסורה וכ"ז צ"ע יותר ובדברי הרמב"ם ז"ל לא נתבארו הדברים וגם דברי התוספתא שגראה דעגלה יש לה פדיון צ"ע גדול לישוב וכנ"ל וכן נראה מהא דעגלה הוי בכלל אלו שנעשית מצותה ואסורה משמע דאין לה

שום היתר דלא פדאמרינו בפרה דנפדיית על גב מערכתה ודו"ק: ודרה אגב ראיתי בירושלמי שם דמייבעי לי' אי בעינו בעגלה ערופה שנים או רוב שנים ע"ש בסוף סוטה ובדברי הרמב"ם ז"ל לא הונפר זאת ועי' בק"ע שם ולכאורה נראה מהא דאמרינו הכא דמטהרת מטומאתה ש"מ דחותה הסימנים גם פן דאל"ה לא היתה מטרתה פלל אלא דצ"ע פינו דעורף המפרקת בקופיץ פבר היא מטה ומה אהני חתיכת הסימנים אח"כ וכדאמרינו בתולין וכי מטה עומד כו' וגבי חטאת העוף אמרינו דחותה המפרקת בלא רוב בשר אבל בעגלה לא אמרינו הכי וא"כ פבר היא מטה על ידי שבירת המפרקת ולמה יחתה הסימנים עוד וזה דמטהרת מטומאתה ע"כ העריפה עצמה מטרתה פינו דכה היא מצותה: שם גמרא פרה כ' בה פקדשים יש לדקדק א"כ למה לי קרא לעיל במליקה שיהא לפנים דאינו מטמא תיפוק לי' מדכ' בהו פרה בפ' מצורע ולרש"י ז"ל לעיל שפי' דלא איצטריה קרא אלא לעולת העוף ניחא קצת די"ל דנכפר קאי על חטאת אבל מ"מ עולת העוף דהיא עצמה קדשים אטו גרע מעגלה דכ' בה פרה פקדשים וי"ל דע"כ לא שמענו דעריפה מטרתה אף על גב דלאו שחיטה היא מדכ' בה פרה פקדשים היינו לבתר דשמענו בקדשים גופיהו דמליקה מטרתה אע"ג דלאו שחיטה היא אבל אי לא אשמענו קרא בקדשים בעגלה נמי לא הוי ידענו ודו"ק: הדרן עלה חטאת העוף פרק שביעי פל הדיבחים פרק שמיני תוס' בד"ה פל הדיבחים וא"ת תנינא כו' ושם אי מהתם כו' והא דלא קשיא להו הו דקנים למה לי פינו דתנו הכא בדיבחים דימותו כש"כ עופות.

י"ל דעופות איצטריה ליה דעופות חשיבי ניידי פדאימא בנזיר ד' י"א ויה"א פל דפריש מרנבא פריש קמ"ל ויתבאר יותר בזה לקמן בשמעתין בס"ד: שם תוס' בד"ה אפילו אחת ברבוא ע"ש קושית הריב"ם ז"ל משור שלא נגמר דינו שנתערב בשוורים שנגמר דינם דפטרי רבנו והא הכא תנו דאפילו אחת ברבוא ימותו פולן ורצה הר"י ז"ל לומר דגרסינו התם שנתערב בשוורים מעליא והקשה לו ר"ת ע"ז ע"ש נאני לא הבנתי עיקרא דמילתא אם פן מ"ט דר"י דכונסין אותן לכיפה פינו דאין גומרין דינו של שור אלא בפניו א"כ אין שום איסור על פולן ולמה ימיתם בכיפה פינו דכולם היתר הם ואי משום דר"י ס"ל גומרין דינו של שור שלא בפניו הא לא משמע הכי מסתימות דברי הש"ס התם וכ' ד' ר"ת ז"ל באור דפטורין היינו ממיתת ב"ד אבל אסורין בהנאה ולא חיישינו לתקלה אבל אם נתערב אפילו שור שנגמר דינו בשוורים מעליא פולן מותרין ע"י נכבשינהו דניידי ודווקא הכא במתניתין גבי קדשים הוא דימותו פולן והוא דלא כמסקנא שם דאמר רבא דפליגי בשור שנגמר דינו שנתערב בשוורים פשירים דת"ק ס"ל דסוקלין אותן פינו דאיפא חד דחייב סקילה ור"י אמר דכונסין אותן לכיפה אבל לכ"ע פולן אסורין בהנאה וכן מיייתי התם ברייתא נתערב באחרים ואחרים באחרים כונסין אותן לכיפה וע"כ היינו באחרים דהיתר וצ"ל דר"ת ז"ל גרס במילתו דרבא נמי ושור שלא נגמר דינו ונתערב בשוורים שנגמר דינו לת"ק סוקלין אותן ולר"י כונסין אותן לכיפה ובברייתא לא גרס ואחרים באחרים דברייתא נמי היינו אחרים שנגמר דינו אבל אחרים פשירים מותר ע"י נכבשינהו כו': וראיתי במהרש"א ז"ל שם שכ' לשיטת ר"ת ז"ל מפרשינו אוקימתא דרבא דמוקי בשור שנגמר דינו שנתערב באחרים דלת"ק סוקלין אותן ולר"י כונסין אותן לכיפה היינו בגוונא דרישא דבאדם שנים שיצא חץ מביניהם אפילו אבא חלפתא ביניהם דיש לתלות בהשגה אפ"ה פטורין ולא אזלינו בטר אומדנא

אָבֵל שׁוֹר שְׁנֵתְעָרַב בְּאַחֲרִים אִם יֵשׁ לְתַלּוֹת בְּאֶחָד שֶׁהוּא הַרוּצָח סוּקְלִין אוֹתוֹ לַת"ק אוֹ כּוֹנְסִין אוֹתוֹ לְכִיפָה לַר"י וּבְאַמַּת מְלִשׁוֹן הַתּוֹס' ו"ל נִרְאֶה כֵּן שֶׁכ' אָבֵל בְּשׁוֹרִים אוֹתָן שֶׁיֵּשׁ לְתַלּוֹת בְּהֵן חֲיִיבִים כּו' וַא"ש נָמִי הָא דְרָבָא מוּקִי לְתַנָּא קַמָּא לְחוּמְרָא לְדוּנּוּ בְּסִקְלָה וְלֹא בְּאוּקִימָתָא דַּר"ל וַר' אַבְהוּ פִּינּוּ דְמוּקִי פְּלֹגְתִּיָּהּוּ בְּגוּנָא אַחְרֵינָא אִי הוּלְכִין בְּשׁוֹר בְּתַר אֲנֻמְדָּנָא אָבֵל לַפִּמֶשׁ"כ דְמוּקִי פְּלֹגְתִּיָּהּוּ בְּגוּנָא דַּר"ל אַמַּאי מוּקִי ד' ת"ק לְחוּמְרָא וְלֹא נִיחָא לִיה כַּר"ל דְלְתַנָּא קַמָּא פּוֹלָן פְּטוּרִין אֲלֵא דְזֵה נָמִי לֹא תִיקְשִׁי פִּינּוּ דְבַבְרֵיָּתָא הֲכִי תַנָּא נִיחָא לִיה לְאוּקִמִי לְתַנָּאי דְמַתְנִיתִין כְּתַנָּאי דְבַבְרֵיָּתָא וּמ"מ לְדַבְרֵי מְהֵרָשׁ"א ו"ל קֶשֶׁה לִישְׁנָא דְהַש"ס סוּקְלִין אוֹתָן וְהוּי לִי לְמִימַר סוּקְלִין אוֹתוֹ זֶה שְׁתוּלִין בּוּ וְעוֹד קֶשֶׁה לִי דַא"כ בְּשׁוֹר לַכ"ע אֲזַלִּין בְּתַר אֲנֻמְדָּנָא א"כ הִכִּי דִּינִיק הַש"ס בְּשָׁבֻעוֹת פ' שְׁבֻעוֹת הַעֲדוֹת מְרַבִּי אֲחָא דְאָמַר גָּמַל הָאוּחַר בֵּין הַגְּמָלִים וְנִמְצָא אֶחָד הַרוּג בְּצִידוֹ בְּיָדוֹעַ שְׁזֵה הַרְגוּ דְאֲזַלִּין בְּתַר אֲנֻמְדָּנָא אֲפִילוּ בְּדִינֵי נְפֻשׁוֹת הָא בְּשׁוֹר כ"ע ס"ל דְאֲזַלִּין בְּתַר אֲנֻמְדָּנָא הֲכָא וְדִינֵינּוּ לִי בְּסִקְלָה וּבְאֶדָם לֹא אֲזַלִּין בְּתַר אֲנֻמְדָּנָא וְדִילְמָא לְרַב אֲחָא נָמִי לֹא דְמִי שׁוֹר לְאֶדָם וְעוֹד מ"ט דַּת"ק דְרַב אֲחָא דְלֹא אֲזַל בְּתַר אֲנֻמְדָּנָא בְּשׁוֹר כְּדַאִיתָא בְּרִישׁ פ' הַמוּכָר פִּירוֹת בַּב"ב ע"ש הָא הֲכָא פּוֹלְהוּ תַנָּאי ס"ל דְאֲזַלִּין בְּתַר אֲנֻמְדָּנָא בְּשׁוֹר וְלַר"י גַּם כֵּן כּוֹנְסִין אוֹתוֹ לְכִיפָה ע"י אֲנֻמְדָּנָא וְצ"ל דְדוּנּוּקָא הֲכָא לְעַנְן מִיתַת הַשׁוֹר הַמְזִיק אֲזַלִּין בְּתַר אֲנֻמְדָּנָא לְקִיָּים וּבְעַרְתָּ הַרְעָה מְקַרְבָּה אָבֵל לְחֲיִיב בְּעַל הַשׁוֹר לְשִׁלּוּם הַהִיזְקָא ס"ל לַת"ק דְרַב אֲחָא דְלֹא מְחִיבִין וְרַב אֲחָא דַּס"ל דְמְחִיבִין לִיה מָמוֹן ע"פ אֲנֻמְדָּנָא ה"ה דְלְעַנְן דִּינֵי נְפֻשׁוֹת אֲזַל בְּתַר אֲנֻמְדָּנָא וְהַדְבָר פְּלֵאי אִיֵּה קִינְצָרוּ הַתּוֹס' ו"ל בְּשִׁיטַת ר"ת כ"כ גַּם הֵם הִבִּיאוּ שֵׁם בְּסִנְהֶדְרִין הַגִּירָסָא בְּבַרְיָתָא וְאַחֲרִים בְּאַחֲרִים וְלֹא כְּתָבוּ דְלִשְׁיטַת ר"ת לֹא גָרְסִין וְאַחֲרִים בְּאַחֲרִים וְעוֹד דְאֲנֻמְדָּנָא דְשׁוֹר לֹא דְמִי לְאֲנֻמְדָּנָא דְאֶדָם דְבְּאֶדָם הוּי אֲנֻמְדָּנָא מִשׁוּם דְאָבָא חֲלַפְתָּא בִּינֵיהֶם מוּחָזַק בְּכַשְׁרוֹת וּגְבִי שׁוֹר ע"כ אֲנֻמְדָּנָא אַחֲרַת דְהָאֶחָד מוּעַד לְהַזִּיק וְהוּי לִי לְהַש"ס לְפָרוּשֵׁי עוֹד כְּתַב ר"ת ו"ל לְשִׁיטַתוֹ דְמַתְנִי דַּע"א אֵלוּ אֲסוּרִין כּו' מִיָּירִי בְּשִׁנְסָקֵל אָבֵל לֹא מְחִיִּים וַיֵּשׁ לִי לְדַקְדָּק גַּם בְּזֵה דְהַתָּם תָּנּוּ צְפָרִי מְצוּרַע וְהִינּוּ ב' הַצְּפָרִים הַשְּׁחוּטָה וְהַמְשׁוּלַּחַת וְכִמוֹ שֶׁכ' הַתּוֹס' ו"ל בְּקִידוּשֵׁין סוּף פ' הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ וְהָרִי בְּמִשְׁוֹלַחַת לִיכָא אִיסוּרָא אֲלֵא מְחִיִּים לַר"י מְשַׁחֲיטַת הַשְּׁחִיטָה עַד שִׁלּוּחַ הַמְשׁוּלַּחַת אֲלֵמָא דְמְחִיִּים נָמִי אוּסְרַת בַּכ"ש וְלֹא שְׁרִינּוּ מִטַּעַם נִיכְבְּשִׁינְהוּ כּו' וְלִזְהָ י"ל דְמִשְׁוֹלַחַת נָמִי אִם שְׁחֻטָּה קוֹדֵם שִׁלּוּחַ בְּאִיסוּרָה קִיָּמָא וְאִינְהָ חוּזְרַת לְהַתִּירָה אֲלֵא אַחַר שִׁלּוּחַ וְע"כ צְרִיָּה לְפָרֶשׁ הֲכִי הָא דְתַנּוּ בְּסוּף תְּמוּרָה אֵלוּ הֵן הַנְּקַבְרִים כּו' צְפָרִי מְצוּרַע אֲלֵמָא דְשִׁינְיָהּ אִיסוּר בְּשִׁנְיָהֶם גַּם לְאַחַר מִיתָה וְע"כ הִינּוּ שְׁשֻׁחָטָה קוֹדֵם הַשִּׁלּוּחַ וְע"י מִשְׁנַל"מ ו"ל בַּפִּי"א מַה' טוּמְאָת צָרַעַת שֶׁכ' דְאִיכָּא לְמִישְׁדֵּי נִרְגָּא בְּדִיּוּקוֹ שֶׁל הַתּוֹס' ו"ל צְפּוּרִי מְצוּרַע מִמַּתְנִיתִין דְתְּמוּרָה דַּע"כ ל"ד הוּא ע"ש וְלַפִּמֶשׁ"כ גַּם שֵׁם נִיחָא הַדִּיּוּק הַנְּ"ל וְעוֹד תָּנּוּ הַתָּם שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח אִיסוּר תַּעֲרוּבָתוֹ בַּכ"ש וְזֵה נִרְאֶה דְמְחִיִּים אִיָּירִי מְדָלָא תָּנּוּ לִי בְּהַגְּנָה דְנִקְבְּרִין וְאִפ"ה לֹא בְּטִיל וְאוּסַר בַּכ"ש אֲלֵא דְבַאָּמַת קֶשֶׁה אַמַּאי לֹא תַנִּי לִי בְּהַגְּנֵי דְנִקְבְּרִין אִם מֵת קוֹדֵם שִׁלּוּחוֹ וְלֹא נִתְבָּאָר לִי כַּעַת מַה דִּינוּ שֶׁל שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח שְׁמַת אִם הוּא מִהַנְּשַׁרְפִין כְּפִסּוּלֵי קִדְשִׁים אוֹ מִהַנְּקַבְּרִין וְהָרִי"ף ו"ל לֹא גָרַס כָּלֵל שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח בְּמִשְׁנָה דְמִסְכָּת ע"א וְהִינּוּ דְבִקְדָשִׁים לֹא קְמִיָּירִי וְכַמֶּשׁ"כ הַתּוֹס' ו"ל בְּקִידוּשֵׁין דְחֻשְׁבֵּי נָמִי כָּל הַגִּי וְלֹא חֻשְׁבֵּי אִיסוּרֵי קִדְשִׁים ע"ש וְנִהִי דְלְעַנְן קִידוּשֵׁין לֹא שְׁיָיָה לְמִתְנֵי שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח דְבָא מְתָרוּמַת הַלְשָׁפָה אָבֵל בְּמַתְנִיתִין דְסוּף תְּמוּרָה

מ"ט לא תני לי אלא ש"מ דבְּקִדְשִׁים לֹא קְמִירִי וְדַרְךְ אַגַּב צ"ע קִצַּת גַּם עֲגֵלָה עֲרוּפָה דְתַנִּי לָהּ גַּבֵּי קִידּוּשֵׁין הָא גַּם הִיא אֵינָה בָּאָה מִשָּׁל יַחֲדִיד כַּמֶּשֶׁל וְלִקְחוּ זִקְנֵי הָעִיר וּכְבֹר מְסוּרָה הִיא לְצִיבּוֹר וְאֵינָה זְכוּת יֵשׁ לְמִי לְקַדֵּשׁ בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה וְאֵין פֶּאן מְקוּמוֹ בְּזֶה: וְרֵאִיתִי בְּר"ן ז"ל דְּמִסְכַּת ע"א שְׁפִי לְהֵנִי דְּמִתְנִיתִין יֵשׁ מְהֵן מְשׁוּם חֲתִיכָה הָרְאוּנִי לְהִתְכַּבֵּד כְּמוֹ כַּב"ח וְחֻלְיִין שְׁנַשְׁחֲטוּ בְּעֶזְרָה וַיֵּשׁ מְהֵן מְשׁוּם דְּבַע"ח חֲשִׁיבִי וְלֹא בְּטָלִי צְפָרִי מְצוֹרַע מְשׁוּם דְּהֵנִי בַע"ח וְלֹא הִבְנִיתִי לִר' יוֹחָנָן דְּאָמַר מְשַׁעַת שְׁחִיטָה הוּא דְּנֶאֱסָרוּ מֵא"ל אֲלֵא ע"כ גַּם הֵם חֲשִׁיבִי רְאוּנִי לְהִתְכַּבֵּד וְעִי' בְּפִי הַמְשַׁנָּה לְהֶרְמַב"ם ז"ל בְּקִידּוּשֵׁין שִׁכ' דְּצִיפּוֹרִי מְצוֹרַע הֵינּוּ הַשְּׁחוּטָה לְבַד וּמְבֹאָר שֶׁם בְּדַבְרֵי ז"ל דְּלִיפָא אִיסוּר אֲלֵא בְּשַׁחוּטָה לְבַד וּכְמִש"כ רש"י ז"ל וְדִלָּא כַּמֶּשֶׁל כַּמֶּשֶׁל הַמְשַׁנֵּל מ"ז ז"ל בְּדַעְתּוֹ שֶׁם בְּפִי"א הַנְּל: וּפְטָר חֲמוּר כ' הָר"ן ז"ל ג"כ כַּמ"ד דְּמַחֲזִימִים נֶאֱסָר וְהֵינּוּ מְשׁוּם דְּבַבְשָׁר חֲמוּר לֹא שְׁנִיף חֲתִיכָה הָרְאוּנִי לְהִתְכַּבֵּד וְע"כ חֲשִׁיבוּתוֹ הוּא דְּבַע"ח הוּא וְא"כ מוֹכַח מִינָּה דְּלֹא מְהֵנִי נִיכְבְּשִׁינָּהּ דְּנִינְדִי אֲבָל מְדַבְּרִי הָרֵא"ש ז"ל סוּף פ' גִּיד הַנְּשָׂה נִרְאָה דְּמִפְרֵשׁ לְכוּלָּהּ מְשׁוּם חֲתִיכָה הָרְאוּנִי לְהִתְכַּבֵּד וְלֹאֲחַר מִיֵּתָה וְרֵאִיוֹ לְהִתְכַּבֵּד בְּבָשָׁר חֲמוּר צ"ע וְעִי' ר"ן ז"ל שֶׁם בְּסוּף פ' הַנְּל וְיִתְבָּאָר עוֹד בְּזֶה לְקַמְן בְּסִינְעֵתָא דְּשְׁמִיא: וְהֶרְמַב"ם ז"ל גָּרִיס כְּגִי' רש"י ז"ל שֶׁם בְּסִנְהֶדְרִין דְּלִרְבָּא פְּלִיגִי בְּשׁוֹר שְׁנַגְמַר דִּינוֹ שְׁנַתְּעַרְב בְּשְׁנוֹרִים פְּשִׁירִים וּפְסַק כַּת"ק דְּסוּקְלִין אֶת פְּלוֹן וְדִלָּא פְּשִׁיטַת ר"ת וּבַפ"ד מֵה' רוֹצַח גְּבִיאָדָם כ' תְּרִיתִי מִיֵּלִי אִם נִתְעַרְב רוֹצַח שְׁנַגְמַר בֵּין פְּשִׁירִים פְּלוֹן פְּטוּרִין וְאִם נִתְעַרְב רוֹצַח שְׁלֵא נִגְמַר דִּינוֹ בֵּין רוֹצְחִים שְׁנַגְמַר דִּינוֹ ג"כ פְּלוֹן פְּטוּרִים שְׁאֵין גּוֹמְרִין דִּינוֹ שֶׁל אָדָם אֲלֵא בְּפָנָיו וְאוֹסְרִין אוֹתוֹן מִיַּד עַכ"ל וְלֹא הִבְנִיתִי מֵה עֲנִין הָאֲסִירָה הַזֹּה וּמִש"כ הַכ"מ דְּכֻנְתּוֹ לְמִש"כ שֶׁם בְּזֶה הַפְּרָק וְנוֹתְנִין אוֹתוֹ בְּבֵית הַסֵּנֶהר הֵתֵם שְׁאֵנִי דְּצָרִיף לִידַע אִם יִתְחַיֵּיב מִיֵּתָה לְכַף נוֹתְנִין אוֹתוֹ בְּבֵית הַסֵּנֶהר אֲבָל הֵכָא פִּינוּ, דְּכֻלְוֹן פְּטוּרִין עַל מֵה יֶאֱסָרוּ וְצָרִיף עֵינוּ: שֶׁם בַּא"ד וְחֻלְב מְוֹקְדִשִׁין ע"ג מִפְתּוֹ כו' עִי' מְהֵרָש"א ז"ל בְּסִנְהֶדְרִין מִש"כ שֶׁם: שֶׁם בַּא"ד וְעוֹד אוֹמַר ר"ת דְּשׁוֹר הַנְּסָקֵל לֹא נֶאֱסָר מַחֲזִימִים כו' וְהָאֲרִיכוּ בְּזֶה וְעִי' בְּכָרִיתוֹת בְּהָא דְּשׁוֹר הַנְּסָקֵל שְׁהוֹנְמוּ עֲדִיו וּבַתּוֹס' ז"ל שֶׁם וּלְפ"ז הָא דְּתַנּוּן בְּקִידּוּשֵׁין בְּשׁוֹר הַנְּסָקֵל אֵינָה מְקוּדְשָׁת הֵינּוּ לְאַחַר שְׁנַסְקֵל וְהֵתֵם מְשַׁמַּע קִצַּת דְּבַעֵי לְאוּקְמִי מִתְנִיתִין מַחֲזִימִים דְּקָאֲמַר עַל פְּטָר חֲמוּר מִנִּי ר' יְהוּדָה הִיא דְּאָמַר דְּאָסוּר מַחֲזִימִים מְשַׁמַּע דְּבִאֵינָה פּוּלְהוּ מִיֵּרִי ג"כ מַחֲזִימִים וּמַד' הֶרְמַב"ם ז"ל בְּפִי"א מֵה' נִזְקֵי מְמוֹן נִרְאָה ג"כ דַּס"ל דְּמַחֲזִימִים מוֹתֵר בְּהִנְאָה דְּפִסְק שֶׁם בְּמוֹעֵד שְׁדַנְהוּ דִּינֵי נְפִשׁוֹת חוֹזְרִין וְדַנִּין אוֹתוֹ דִּינֵי מְמוֹנוֹת מְהִיכֵן מְשַׁתְּלֵם מַחְרִישָׁתוֹ אַחַר גָּמַר דִּינוֹ וְאִי אָסוּר בְּהִנְאָה מַחֲזִימִים הִיכִי מְשַׁתְּלֵם מַחְרִישָׁתוֹ שְׁאֲחַר גָּמַר דִּינוֹ וְעִי' בַּמַּגֵּד"ע שֶׁם מִש"כ בְּשֶׁם רש"י ז"ל וְעִי' בְּש"מ שֶׁם אֲלֵא ש"מ דַּס"ל דְּאֵינוּ אָסוּר מַחֲזִימִים וְאַפ"ה פְּסַק דְּאֶפִּילוּ נִתְעַרְב אַחַר שְׁנַגְמַר דִּינוֹ בֵּין שְׁנוֹרִים פְּשִׁירִים יְמוּתוֹ פְּלוֹן הִקְפָּה מְפָסְקוֹ שֶׁל ר"ת ז"ל דְּאֶפִּילוּ נִתְעַרְב אֲחַד שְׁלֵא נִגְמַר דִּינוֹ בֵּין אַחֲרִים שְׁנַגְמַר דִּינוֹ פְּלוֹן פְּטוּרִים: שֶׁם בַּא"ד וְא"ת אֲמַאי כו' נִימָא יָרְעוּ כו' קוֹשְׁיָא זֹה ג"כ לְשִׁיטַת ר"ת ז"ל הִיא דְּאָמְרִין בְּבַע"ח פֶּל דְּפָרִיש מְרוּבָא פְּרִיש אֲבָל שְׁאֵלַת הַר"י מַר"ת בְּנִסְקֵלִין בְּנִשְׁרָפִים אֲמַאי לֹא אֲזַלִּין בְּתַר רַבָּא לְדוּנָן בְּשִׁרְיָה קִשָּׁה קִצַּת הָא לַר"ת ז"ל ג"כ ס"ל דְּבַע"ח חֲשִׁיבִי וְלֹא בְּטָלִי וְאִם כֵּן הִיכִי נִדוֹן לַכ"א בְּשִׁרְיָה פִּינוּ דְּלֹא בְּטִיל וְאִי קוֹשְׁיָתוֹ דְּנִכְבְּשִׁינָּהּ דְּנִינְדִי הָא כ' לְקַמְן דְּאִי אִתָּה רִשְׁאִי לְמוֹשְׁכֵן לְהַחְמִיר וְצ"ל דְּלֹא מְטַעַם בְּיָטוּל הוּא דְּקִשָּׁה לִי לַר"י ז"ל דְּאֶפִּילוּ אִי לֹא בְּטִיל מ"מ נִיזִיל בְּתַר רַבָּא וְרַבָּא נִשְׁרָפִים הֵם פִּי הִיכִי

דאזלינגן בעלמא פֿתֿר רַנְבֿא וְעַל כ"א נִימָא מִרַנְבֿא הוּא: שְׁם תוֹס' בַּא"ד וְעוֹד שְׂאֵל הַר"י כו' וְתִי דְלֵא אֶזְלִינְגן פֿתֿר רַנְבֿא פֿינְן שְׂיֵהָרַג בַּלֵּא"ה כו' וְלֵא יִדְעָנָא אַמַּאי לֵא נִיחָא לְהוּ בַמִּש"כ אִי נָמִי לֵא אֶזְלִינְגן פֿתֿר רַנְבֿא כו' דְּזֵה פְּרוּר דְּכָל שְׂיֵשׁ אֶחָד דְּלֵאוּ פֿר מִיְתָה הוּא פֿוֹלָן פֿטוּרִין דְּלֵא אֶמְרָה תוֹרָה לְחַיִּיב אֶת הַזִּפְּאִי אֶפִּילוּ ע"פ רֹב וְאַפְּי' בְּשׁוּר שְׂלֵא נִגְמַר דִּינוּ שְׁנַתְעַרְב בְּשׁוּרִים שְׁנִגְמַר דִּינְוּ פֿוֹלָן פֿטוּרִים פֿינְן שְׂאֶחָד מֵהֶן פֿטוּר וְנִדְאִי וְה"ה דְּאִין לְחַיִּיבוּ בְּמִיְתָה הַחֲמוּרָה פֿינְן שְׂיֵשׁ אֶחָד פֿטוּר מִמְּנָה.

וּמִש"כ עוֹד דְּהוּי לִיָּה קְבוּעַ ג"כ אִינוּ מוּבָן דְּקְבוּעַ פֿי הַאי לֵאוּ דְּאוּרִינְתָא הוּא וְכַמִּש"כ הַתוֹס' ו"ל לְקַמְן בְּפִירְקִין וְאִין צִוְרָה לְכ"ז פֿי כָּל הֵיכָא דְּאִיכָא פֿקוּחַ נְפִשׁ הַזִּפְּאִי אִין הוֹלְכִין אַחַר הָרֹב כְּלָל וּמִלְשׁוֹן הַתוֹס' ו"ל נִרְאָה דְּאִין הוֹלְכִין אַחַר הָרֹב אֶלֵּא בְּרוּצַח שְׂהָרַג וְנִדְאִי וְעֵבֵר עַל הַרְצִיחָה אֶלֵּא דְּהַפְּטוּר הוּא מִטַּעַם אַחַר דְּלֵמָּא טְרִיפָה הוּי וְל"ד הוּא אֶלֵּא אִפִּי' אִי מְסַפְקָא לָן עַל הַמַּעֲשֵׂה גּוּפָא אִם עֵבֵר עֲבִירָה כְּלָל מְחַיִּיבִין אוֹתוֹ ע"פ רֹב כְּמוֹ בַּא"א וְכַדְאִיתָא בְּפִרְקָא בֶּן סוּרֵר אַע"ג דְּאִיכָא לְסַפּוּקֵי דְּאִיִּלוּנִית הִיא וְלֵא הֵנָּא א"א כְּלָל וְלֵא עֲשֵׂה עֲבִירָה אִפִּי' מְחַיִּיבִין אוֹתוֹ ע"פ הָרֹב וְנִדְוּקָא הֵיכָא דְּאִיכָא וְנִדְאִי זִפְּאִי הוּא דְּלֵא אֶזְלִינְגן פֿתֿר רַנְבֿא: דָּף עַא תוֹס' בַּד"ה ע"פ עַד אֶחָד אוּ ע"פ הַבְּעָלִים כו' וְהַקְּשׁוּ עַל פֿרִש"י ו"ל מִשׁוּם מוֹדָה בְּקַנְס דְּפֿטוּר דְּאַפִּילוּ אֶמְרוּ שְׁנִגְמַר דִּינוּ כו' וְכַתְּבוּ ו"ל דְּשְׁמַעִינְגן דְּאִינוּ נִהָרַג ע"פ הַבְּעָלִים מְדַאִיצְטֵרִיף קִרָּא לְמִיסַר לְגִבּוּהַ ש"מ דְּלֵהֲדִיוּט שְׂרִי וְכַדְאִיתָא בְּתַמּוּרָה וְעִינְן בַּה"ז ו"ל.

וְקִשָּׁה לִי עַל דְּבִרְיָהֶם מִרִּישׁ פֿרְקָא כָּל הָאִיסוּרִים דְּאִיכָא הֵתֵם טוֹל לָהּ מַה שְׂהִבְאִתִּי הָרִי שְׁנַעֲבָדָה בּוּ עֲבִירָה עַל פֿי שְׁנֵי עֵדִים דְּחַיִּיב מִיְתָה אִיכָא לְמִילְיָה בַּק"ו מִבַּע"מ וְעֵבֵדָה בְּהֵם עֲבִירָה ע"פ עַד אֶחָד אוּ ע"פ הַבְּעָלִים דְּאִינוּ חַיִּיב מִיְתָה מִנ"ל אֶלְמָא דְּבַלָּא קִרָּא פְּשִׁטָּא לְהוּ מְסַבְרָא דַּע"פ הַבְּעָלִים ג"כ אִינוּ חַיִּיב מִיְתָה וּבְאַמַּת לֵא הוּוּ צְרִיכִי לְכ"ז דַּע"פ הַבְּעָלִים לְחוּד פְּשִׁטָּא דְּהַשׁוּר אִינוּ נִהָרַג דְּכַמִּיתַת בְּעָלִים כֶּף מִיְתַת הַשׁוּר וּבַעֲיָנְן ב' עֵדִים דְּוּוּקָא וְלֵא אֶמְרִינְגן הוֹדְאַת בַּע"ד כו' לְעַנְיָן לְדוּנּוּ בְּסַקִּילָה וְדו"ק: שְׁם תוֹס' בַּד"ה בְּרוּבַע וְנִרְבַּע כו' וְהַקְּשׁוּ מִנ"ל אִיסוּר הַנָּאָה בְּרוּבַע וְנִרְבַּע דְּבִנּוּגַח פְּתִיב וְלֵא יִלְפִי מֵהַדְּדִי וְעִינְן בְּמַכִּילְתָּא פֿרָשָׁה מִשְׁפָּטִים דְּמִיְתִי הֵתֵם דִּילְפִי אִיסוּר הַנָּאָה בְּשׁוּר הַנְּסַקֵּל בַּק"ו מִעֲגָלָה עֲרוּפָה אוּ מְפָרִים הַנְּשָׂרְפִים שְׂלֵא נַעֲבָדָה בְּהוּ עֲבִירָה אִיסוּרִין בְּהַנָּאָה ק"ו שׁוּר הַנְּסַקֵּל שְׁנַעֲבָד בּוּ עֲבִירָה וְהֵאִי ק"ו אִיכָא בְּכָל שׁוּר הַנְּסַקֵּל בֵּין נוּגַח בֵּין רוּבַע וְנִרְבַּע אֶלֵּא דְּבַתְּלִמוּדִין לֵא מִיְתִי הֵא דְּמַכִּילְתָּא וּמִלָּא יֵאכֵל נְפָקָא אִיסוּר הַנָּאָה.

וּמַק"ו דְּמַכִּילְתָּא יֵשׁ לְהוֹכִיחַ דְּשׁוּר הַנְּסַקֵּל מְחַיִּים נְאָסַר וְדִלָּא פְּשִׁיטַת ר"ת דְּלַר"ת הֵיכִי יִלְפִינְגן בַּק"ו מִעֲגָלָה עֲרוּפָה דְּנְאָסַר מְחַיִּים לְשׁוּר הַנְּסַקֵּל דְּלֵא נְאָסַר וְאִם נֵאמַר דְּהֵאִי דִּילְיָף מִעֲגָלָה עֲרוּפָה ס"ל דְּעֲגָלָה נָמִי לֵא נְאָסְרָה מְחַיִּים וְכַדְפְּלִיגִי תַנְּאִי בְּהֵא אַפְתִּי הֵיכִי יִלְיָף הֵתֵם מְפָרִים הַנְּשָׂרְפִים שְׁנַאָסְרוּ מְחַיִּים לְכ"ע: ע"ב תוֹס' בַּד"ה וּבְטְרִיפָה כו' ע"ש שְׂהַקְּשׁוּ לְמֵאָן דְּמוּקִי לָהּ בְּנֹלַד טְרִיפָה וְאַלְיָבָא דַּר"א אַמַּאי יָרְעוּ הֵא אִין פּוֹדִין אֶת הַקְּדוּשִׁים לְהַאֲכִילָן לְכֻלָּבִים כו' וְכַתְּבוּ דְּשְׂמָא קְסַבַּר פּוֹדִין אֶת הַקְּדוּשִׁים כו' וּלְפ"ז יִקְשָׁה לְקַמְן דְּאֶמְרִינְגן כַּר' יִרְמִיָּה לֵא אֶמְרִי פֿיחִידָאָה לֵא מוּקְמִינְגן אַמַּאי לֵא קְאָמַר מִשׁוּם דַּס"ל אִין פּוֹדִין כו' וְכַסְתָּמָא דְּמַתְּנִיתִין סוּף תַּמּוּרָה דְּתַנּוּ הֵתֵם בְּהַדְּיָא דְּאִין פּוֹדִין וְעוֹד דַּר"א מִתְּלִמִּידֵי ב"ש הוּא וּב"ש ס"ל דְּאִיסוּר לְהַאֲכִיל בְּכוּר בַּעַל מוּם לֵא"י וְכַש"כ לְכֻלָּבִים

דאסור וי"ל דע"כ לא מחמרי ב"ש אלא בבכור דאפילו לישראל אסרי אבל בשאר פסולי
המקדשין אפשר דמודו דיכול להאכילן לכלבים אבל מסקנת דבריהם ו"ל הוא דהיכא
דחזי לדידיה מותר להאכיל גם לכלבים אבל אי לא חזי לדידיה פגון פה"מ שנטרפו או
שמתו אסור להאכילן לכלבים והיינו דר"ע לקמן בפירק טבול יום בבכור שנמצא טריפה
דהבשר יקבר והנה הגי תרתי קושיות שהקשו ו"ל לא שייכא חדא בתברתה דקושיא
דמתניתין שפיר איכא לשנויי פנין דבקדשים גופייהו ליכא חסרון שפיר פודין אותן דלא
אימעט פדיון אלא היכא דהם עצמן לא חזו אלא לכלבים בזה הקפידה תורה שלא
לפדותן אבל אם נטרפו לאחר פדיון או בכור שנטרף אחר שהתירו מןמחה י"ל דמותר
לכלבים דלא אסרה תורה אלא פדיון להאכיל לכלבים וכדמשמע לישנא אין פודין כו'
אבל מהא דר"ע דפ' טבול יום מוכח דאסור להאכיל לכלבים אפי' אם מתו לאחר פדיון
וכו האריכו התוס' ו"ל בבכורות פ' כל פסולי המקדשין להוכיח מפמה משניות דאסור
להאכיל לכלבים כל דלא חזו לדידיה וע"כ צריף לחלק כמש"כ ו"ל דאי חזי לדידיה
מותר להאכיל גם לכלב ואי לא חזי לדידיה אסור להאכיל לכלב: ובדברי הרמב"ם ו"ל
יש לי מקום עיון בזה דבפירק ראשון מהלכות איסורי מזבח הלכה י"א פתב בפסולי
המקדשין אם מתה קודם שתפדה תקבר פקדשים תמימים מפני שהיא צריכה העמדה
והערכה וקשה לי תרתי חדא מאי אריא משום העמדה והערכה הא בלאו הכי אין פודין
את הקדשים להאכילן לכלבים וכמש"כ ו"ל בפ"ב שם הלכה ט' פסתמא דמתניתין
דתמורה ועוד דמשמע דנוקא מתה קודם שתפדה תקבר אבל אם מתה אחר פדיון לא
תקבר ונהרי מוכח מפמה משניות דגם בכה"ג תקבר וכמש"כ הוא ו"ל לכל הגי דיגי
דאימתמר גבי בכור בהמה ששפעה חררת דם כו' ואינה דיגי דמתניתין שהביא התוס' ו"ל
שם וצ"ע מש"כ בחי' בבכורות ובתמורה בזה.

ועיין בפסחים ד' כ"ט ובתוס' שם: שם בא"ד וא"ת בפ' הפרה כו' הרי המת שלו דיאותו
בעורו כו' ולא הבנתי קושיתם דלא התיר ר"ע ליהנות בעורו אלא בשחטו ונמצא טריפה
דהשחיטה מתרת העור אבל אם מת העור ג"כ אסור וכמש"כ רש"י ו"ל בהדיא לקמן פ'
ט"י ע"ש: שם תוס' בד"ה ויביא בדמי היפה כו' משמע לפירושו כו' ועיין רש"י במתניתין
שפי' נתערב אחד באחד כו' והיינו משום לישנא דמתניתין ויביא בדמי היפה וכו' בכל
אינה בבי דמתניתין ועיקר רבותא דאפילו אחת בריבוא לא איתמר אלא ברישא דמתו
כולן וכו' משמע בגמרא דגרסינן מי קתני בכמה כו' וכמו שפי' רש"י לעיל שם: שם גמרא
תנינא חדא זימנא פל האסורין כו' ומצריף הש"ס להגי תלתא דמתניתין חדא רישא
דמתני' דמייירי בדבר האסור להדיוט ולגבוה ואידך הא דתמורה דמייירי בדבר האסור
לגבוה לחוד ואידך משנה דע"א אלו אסורין כו' דאי תנא הך דע"א לחוד ה"א דחולין
הוא דלא בטיל אבל קדשים האסורים גם להדיוט בטיל דלא נפסדינהו לכולהו ואי תנא
רישא דמתניתין ה"א דוקא קדשים דמאיס הוא דלא בטיל אבל חולין בטיל.

ומתניתין דתמורה אצטריף דאפילו האסורים לגבוה לחוד ג"כ לא בטלי והנה למאי
דמוקי רב פפא לקמן לטעמא דמתני' משום דבר שבמנין א"ש דמצריף להגי צריכותא
דכולהו חד טעמא להו אבל לרב אשי דמסיק טעמא דמתניתין משום דבע"ח חשיבי ולא
בטלי.

א"כ מאי קאמר דהדיוט תנא ליה ואלו אסורין כו' יי"נ כו' הא התם טעמא משום דבר שדרכו למנות כדאמר ר' התם בע"א והכא טעמא משום דבע"ח חשיבי וצ"ל דקאי אשור הנסקל דתנינן נמי התם אבל גם מהא לא תיקשי פנין דתנא דמתניתין דהתם ס"ל ע"כ כל שדרכו כו' פדתגי התם שער נזיר ואינה א"כ ה"ה שור הנסקל ולא אצטריף לטעמא דבע"ח חשיבי להכי קמ"ל מתניתין דילן דבע"ח חשיבי ולכ"ע לא בטיל ועיין שם בע"א במש"כ הרא"ש ז"ל שם באורף וגירסת הרב"ד ז"ל בתמורה ודברי הר"ן ז"ל שם.

ויותר קשה לשיטת ר"ת ז"ל דשור הנסקל דתנן בע"א מיירי לאחר שנסקל והכא מיירי מחיים כמש"כ התוס' ז"ל לעיל במתניתין אם כן מאי קאמר דהדיוט נמי תני ליה הא האי טעמא לחוד והאי טעמא לחוד וצ"ע וע' תוס' בד"ה דהדיוט כו' מפמה משניות הוי מצי לאתויי כו' נראה דמייתי כל הני מתני' דמיירי בתערובות בע"ח דווקא: רש"י שם בד"ה כל שהן קתני כו' דאי ממתני' דלמא בטלי במאה או במאתים עכ"ל משמע דלא מסתבר ליה דליבטל ברובא דעכ"פ לא קיל איסור קדשים מתרומה או מפלאים דלא בטיל אלא במאה או מאתים וכדאיתא ביבמות פ' הערל ע"ש: דף עב תוס' בד"ה אלא למ"ד כו' ע"ש שהאריכו לפרש למתניתין דע"א דאתיא פרבון דאמרי דלא מקדשי אלא ששה דברים והא דפריף הכא הניחא כו' היינו משום חטאת העוף דבכלל חטאות המתות הוא ולדבריהם ז"ל ונדאי תיקשי מאי פריף דהדיוט תני ליה הא אצטריף הכא לאשמועינן דאפי' כל שדרכו כו' מקדש.

וצ"ל דמשור הנסקל קשיא ליה למה לי למתני הכא ועיין בחי' יבמות פ' הערל שהארכתי בזה: שם בא"ד ומיהו הנה מצי למתני איברי שעיר המשולח כו' משמע דלא הוי גרסי שעיר המשולח במתני' דע"א וכבר פתבתי לעיל בזה: שם תוס' בד"ה נאחרות באחרות כו' האריכו בשיטת ר"ת ז"ל דל"ג נאחרות באחרות מדלא משפח לקמן תנא דאוסר ס"ס ע"ש וחזרו והביאו מהא דריש ביצה דמשמע התם דגם ספק טריפה אם נתערבה באלף לא בטל וכ' ר"ת ז"ל דע"כ הא דנתערבה באלף לא קאי אספיקה אלא אנדאה דאפי' ר"י לא אסר לקמן ס"ס אלא בריוני בידן ולכאורה אין זה מוכרח דאפילו אי לא אסר אלא בריוני בידן מ"מ ספק טריפה לא קיל מספיקא דריוני בידן אלא חמור יותר דבריוני בידן רובא דהתירא הוא וכיון דמחמיר בריוני בידן כ"ש בספק טריפה וצ"ל דמשמע ליה לר"ת ז"ל דדווקא היכא דב' התערובות הוי פריוני בידן אבל גבי ביצה נהי דספק הראשון חמיר מריוני בידן מ"מ התערובות הב' לא הוי אלא בכל שדרכו כו' דקיל הוא וכבר נתארכו הדברים בזה בדברי הראשונים והאחרונים ז"ל ובטור וש"ע סי' קי"א ויתבאר עוד לקמן בשמעתין: שם בא"ד וחתיקה הוי כל שדרכו כו' ולעיל בתוס' בד"ה אלא למאן דאמר משמע דחתיקה הוי כמו ששה דברים וגם בזה נתבאר באורף בדברי הראשונים ועיין בחי' יבמות שם: שם בא"ד דאיצטריף לאשמועינן אע"ג דאיכא תרי רובי דגבי שאר מקלי שרינו תרי רובי כו' וקצת יש לחלק דהתם שפיר שרינו בתרי רובי דהם ענינים מחולקים רוב העיר לחוד ורוב סיעה לחוד אבל הכא מה לי אם נתערב מתחילה בכמה אלפים או אם נתערב תחילה באלף וכולן נתערבו עוד באלף ועיין בדברי האחרונים ז"ל בב' משהויין לענין תערובות חמץ מה שפכתו בזה: דף עג תוס' בד"ה ר"מ אומר כו' תימא לר"ל כו' והוי אפשר לומר דר"מ ור"י פליגי בהא דלר"מ ליטרא קציעות לא הוי אפילו כל שדרכו כמו רמונים שפכתו התוס' ז"ל לעיל דלר"מ לא הוי

כָּל שְׁדָרְפוּ וּר"י ס"ל דְּהוּי כָּל שְׁדָרְפוּ בֵּין לִיטְרָא קְצִיעוֹת וּבֵין סְתָם רְמוּנִים כַּמֶּשׁ"כ הַתּוֹס' ז"ל לְעִיל אֶלָּא דְלִפִּי מַאי דְמִשְׁמַע בֵּיבְמוֹת דְּר"ל לָא מַחְמִיר אֲלִיבָא דְר' מְאִיר אֶלָּא בְּאִסּוּר דְּאוֹרְיִיתָא בְּכָל שְׁדָרְפוּ אִם כֵּן י"ל דְּלִר"מ נְמִי חֲשִׁיבֵי רְמוּנִים כָּל שְׁדָרְפוּ וְאִפְ"ה אִיזְטְרִיף לְמִימַר דְּרִימוּנֵי בְּדָן הֲוֹנְפְרוּ לְקַדְשׁ בְּכ"ש דְּאַפִּי בּוֹ"הוּ דְּתְרוּמָה דְּרַבְּנָן מְקַדְשׁ וְאִי קִשְׁיָא הָא קִשְׁיָא דְּהָא בִּפ' יוֹצֵא דוֹפְן ד' מ"ז מִשְׁמַע דְּר"מ ס"ל חֲלָה בּוֹ"הוּ דְּאוֹרְיִיתָא וְכַש"כ תְּרוּמָה פִּי הָא דְּמַסִּיק הֶתֶם וְא"כ לִיטְרָא קְצִיעוֹת לְר"מ אֲמַאי בְּטִיל וְצ"ל דְּר"ל ס"ל כְּרַבְּנָן דְּבִי רַב הֶתֶם דְּאַפִּי אִי חֲלָה דְּאוֹרְיִי' תְּרוּמָה דְּרַבְּנָן וּבֵיבְמוֹת הֶאֱרַכְתִּי יוֹתֵר: שְׁם תּוֹס' בּוֹ"ה ר' יְהוּדָה אֹמֵר כּו' עֵינֵן בְּדַבְרֵיהֶם ז"ל שְׁהֶאֱרִיכוּ בְּשֵׁם ר"ת ז"ל דְּהָא דְּאָמַר ר"י מְב"מ לָא בְּטִיל הוּא דְּוֹנְקָא בְּדָבָר לַח שְׁנִתְעַרְבַּב דְּוִמְיָא דְּדָם פֶּר וְשַׁעִיר אֶבֶל בְּיָבֵשׁ מוֹדָה דְּבְטִיל כְּדָאמַר הֶכָּא וְכַה"ג כְּתִב לְעַנְנֵן תְּרוּמָה וְנִדְעָתוּ דְּתְרוּמָה ג"כ לָא בְּטִיל מְב"מ כְּדִמְשַׁמַּע מְהָא דְּאָמַר ר' יוֹחָנָן בַּע"א ב' כּוֹסוֹת כּו' דְּוִמְיָא דְּטָבֵל וְהָא דְּבַעַלְמָא בְּטִיל הֵינּוּ בְּיָבֵשׁ.

וְיֵשׁ לְדַקְדָּק בְּשִׁלְמָא מְב"מ לְר"י י"ל דְּלָא יִלְפִינָן אֶלָּא דְּוִמְיָא דְּפֶר וְשַׁעִיר אֶבֶל בְּתְרוּמָה מְנַלְן לְחֲלָק בֵּין לַח לְיָבֵשׁ דַּע"כ הָא דְּהֶחְמִירוּ בְּהֵי דְּלָא בְּטִילֵי דְּוֹנְקָא בְּמִינוּ הֵינּוּ מְשׁוּם דְּבִשְׁלָא בְּמִינוּ יֵשׁ גְּבוּל בְּנ"ט אֶבֶל בְּמִינוּ דְּלִיפָא גְּבוּל הֶחְמִירוּ בְּכ"ש וְאִם כֵּן מַה לִּי לַח וְמַה לִּי יָבֵשׁ.

וְעוֹד דְּהָא טָבֵל אִפִּי בְּיָבֵשׁ לָא בְּטִיל דְּאִית בֵּיהּ עוֹד טַעַם מְשׁוּם דְּבָר שְׁיֵשׁ לוֹ מִתִּירִין כְּדָאִיתָא בְּנִדְרִים וְכַמֶּשׁ"כ הַתּוֹס' ז"ל בְּסוּף ע"א וְאִם כֵּן תְּרוּמָה נְמִי חַד דִּינָא עִם טָבֵל לְדַבְרֵי ר"ת ז"ל וְעוֹד דָּאם כֵּן תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר לְיָבֵשׁ דְּלָא שְׁיֵיף בֵּיהּ כְּעַלְיִיתָהּ כּו' וְהִר"ט ז"ל הִקְשָׁה לְר"ת מְכַפָּה דְּוִכְתִּי דְּתְרוּמָה בְּטִיל אֶפִּילוּ בְּלַח וּבְנִדְרִים נְמִי אֶמְרִינָן דְּתְרוּמָה בְּטִילָה וְלָא הוּי דְּבָר שְׁיֵשׁ לוֹ מִתִּירִין: וְחִזַּר ר"ת ז"ל מְהֵאִי חִילּוּקָא דְּלַח וְיָבֵשׁ וְכַתֵּב לְיִישָׁב הֵי סוֹגֵיָא כְּשִׁיטַת ר"ח דְּלָא הוּי מִיָּן בְּמִינוּ אֶלָּא הִכָּא דְּמַבְטֵל יָכוֹל לְהִיּוֹת כְּבִטֵּל ע"ש וְגַם בְּזָה צ"ע אִם אָמַר ר"ח לְמִילְתֵּיהּ לְעַנְנֵן תְּרוּמָה דְּהָא דְּמַחְמִירִין בִּי בְּמִינוּ הוּא חוּמְרָא דְּרַבְּנָן מְב"מ דְּאָמַר ר"ח לְמִילְתֵּיהּ דְּאִטּוּ בְּדָבָר שְׁיֵשׁ לוֹ מִתִּירִין דְּלָא בְּטִיל בְּמִינוּ ג"כ נִימָא דְּאִזְטְרִיף הָאִי תְּנָאָה דְּר"ח שְׁיִוְכַל הַמְבַטֵּל לְהִיּוֹת כְּבִטֵּל אוֹ אִיפְכָּא וְע"כ לָא אָמַר ר"ח לְמִילְתֵּיהּ אֶלָּא לְר"י דְּמְב"מ מְדָאוֹרְיִיתָא לָא בְּטִיל בְּהָא קְאָמַר ר"ח דְּבַעַי' שְׁיֵהוּ שְׁוִין לְגַמְרִי.

וְמַה שְׁהֶכְרִיחוּ לְר"ת ז"ל שְׁמַעְתָּא דְּר"י בְּב' כּוֹסוֹת נִרְאָה יוֹתֵר כַּמֶּשׁ"כ הַתּוֹס' ז"ל בְּסוּף דְּבַרְיֵיהֶם לְפָרֵשׁ דְּלָא מְצִינּוּ בְּשׁוּם מְקוּם שְׁהוֹנְפֵר אִסּוּר מְשֵׁהוּ בְּתְרוּמָה אֶלָּא דְּקוֹשְׁיָא זוֹ דְּר' יְהוּדָה אֲדַר' יְהוּדָה וְנִדְאִי קִשְׁיָא אֲמַאי בְּטִיל תְּרוּמָה בְּמֵאָה וְאַחַד בְּמִינוּ הָא ס"ל דְּמִין בְּמִינוּ לָא בְּטִיל וְאוּלַי י"ל כֵּינָן דְּר"י מִיְקַל בְּתַעְרוּבוֹת תְּרוּמָה אִפִּי ע"י שְׁיִתָּן עֵינָיו בְּצַד זֶה וְיֵאכֵל בְּצַד זֶה כְּדָאִיתָא בְּשִׁבְתָּ פ' נוֹטֵל וְהֵינּוּ דְּמִדְּנֻמַּע הוּא כְּתַחֲזִילְתָּהּ דְּסִגֵּי בְּנוֹתָן עֵינָיו כּו' ה"נ בְּתַעְרוּבוֹתָהּ לָא מַחְמִיר יוֹתֵר מִתַּחֲזִילְתָּהּ.

וּבְלָאוּ הֵכִי הִקְיָלוּ פֶּאֶן קוֹלוֹת שְׁלָא מְצִינּוּ בְּשַׁאֲרָא אִסּוּרִין לְצַרְף גַּם הַתַּחֲתוֹנוֹת אַע"פ שְׁאִינָן בְּהַסְפֵּק מְשׁוּם דְּתְרוּמָה דְּרַבְּנָן וְכַה"ג אֲשַׁפְּחוּ לְר"י בְּצִיר דְּבְטִיל מְשׁוּם דְּזִיזְעָה בְּעַלְמָא הוּא וְלָא הוּי אֶלָּא אִסּוּר דְּרַבְּנָן וְצ"ע וְעֵינֵן בִּירוּשְׁלַמִּי פ"ה דְּתְרוּמוֹת דְּמִינֵי הֶתֶם לְהָא דְּר"ח נְבִילָה בְּטִילָה בְּשַׁחוּטָה וּמִשְׁמַע הֶתֶם דְּחוֹלִין אֶפְשָׁר לְהִיּוֹת כְּתְרוּמָה עֵינֵן שְׁם: שְׁם

בא"ד ולא מצי למפרך מטבול ויי"נ כו' לא הבנתי דברייהם ז"ל דהא ר"ש חשיב התם טבול בכלל דבר שיש לו מתירין דלא בטיל והיכי שנייה למיפרך מטבול וגם מש"כ דג' מחלוקת בדבר ולרבנן טבול ויי"נ גם כן בטיל אינו מוכרח דברייתא דתניא פנותיה דר"י בטבול לכ"ע היא משום דהוי דבר שיש לו מתירין או משום דכהתירו כהן איסורו ולא שנייא פלל לפלוגתא דר"י ורבנן במין במינו ויי"נ גם כן משום חומרא דע"ג החמירו בה לכ"ע וכמבואר בדברי הראשונים ז"ל במשנה דנאלו אסורין ואוסרין בכ"ש בסוף ע"א וכסתמא דמתניתין התם יי"נ אוסר בכ"ש משום חומרא דע"ג אלא דהא דקאמר התם לר"י זה הפלל לאתויי טבול קשה קצת מאי אריא טבול הא איכא פמה איסורי דהוי יש לו מתירין וכבר מבוארים הדברים בזה בדברי הראשונים ועיין בפ"ה המשניות להרמב"ם ז"ל שם בע"א במשנה דיי"נ אוסר בכ"ש: שם גמרא ונימשוה וניקרב חז מינייהו ונימא פל דפריש מרנבא פריש ופריה ונימשוה הוי ליה קבוע אלא ניקבשינהו דניידי כו' הנה נראה דלא פריה הכי אלא בבע"ח דבהו שנייה ניקבשינהו דניידי אבל בשאר מקלי דחשיבי ולא בטלי לא שנייה ניקבשינהו אבל התוס' ז"ל ביבמות דף פ"א בד"ה פולן ידלקו פתבו גבי חבילי תלתן ג"כ להאי טעמא שמה יבואו עשרה בני אדם ויקחו בבת אחת וכבר כתבו התוס' ז"ל לעיל פריש פירקין דהא דבטבעת של עו"ג שנתערב אסור אפילו פירש משום גזירה שמה יקח מן הקבוע ולדעת ר"ת ז"ל חילקו שם בין בע"ח לשאר מקלי ועיין בדין זה בטור וש"ע באנרף והרבה חלוקי דיעות בזה מהראשונים ואחרונים ז"ל ועיין בכ"פ שם שדקדק על הך קושיא דניבשינהו כו' הא כבר נדחו ומאי אהני הפבישה אח"כ וכתב שם דקושיא זו הוא למ"ד אין בע"ח נדחים.

והוא תמוה דהא רבא גופא מסיק השתא דאמר רבנן לא נקריב אי אקריב לא מרצי וכמ"ד בע"ח נדחין. אלא נראה דאין זה דיחוי פלל פניו דאפשר לברר התירא מתחילתו לא נדחה העיקר ודיחוי זה שע"י תערוכות לאו דיחוי גמור הוא וכמו שיבאר לקמן בס"ד והכא דאפשר לברר התירא לא הוי דיחוי פלל ועדף מהא דאמרינן בעלמא פל שבידו לא הוי דיחוי דהוי דיחוי לשעה: והנה לפי משמעות סוגיא דשמעתין דאפילו ליקח מן הקבוע לאו איסור דאורייתא הוא וכמש"כ התוס' ז"ל לקמן בד"הא אלא אמר רבא וא"כ מסתבר סברת ר"ת ז"ל אליבא דר"י דביבש ביבש אפילו מין במינו בטיל פניו דיש לו היתר להפרישן אחד אחד ונימא פל דפריש מרנבא פריש לא חל עליהם שום איסור לאסור בכ"ש אלא די"ל דע"כ לא כתבו התוס' ז"ל דלא הוי קבוע דאורייתא אלא משום דמדאורייתא ברנבא בטיל א"כ לר"י אי מב"מ לא בטיל אפי' ביבש הוי ליה קבוע דאורייתא ואסור ליקח מן הקבוע ד"ת.

ומ"מ יש לומר פניו דיש להם היתר ע"י דניבשינהו כו' אפתי לא חל שם איסור על התערוכות ולהכי לא קאמר ר"י בהא דמין במינו לא בטיל ועיין גם בזה בדברי הראשונים ז"ל בטור וש"ע סי' ה"ל: ע"ב גמרא אלא מעתה מגיסא אסורה פירש רש"י ז"ל פניו שפכר הוקשרו ע"י נידוד כ"א לבדו וכי חוזרין ומצטרפין להיות רוב וליאסר להקריבן פאחת משמע מזה דכל שניידי ונקרא על כ"א שם היתר אפילו חזרו ונתערבו פולם אין שם איסור חוזר עליהם והא מקלתא טעמא בעי הא מ"מ נתערב האיסור ג"כ והיא אשכחן שיחזור האיסור להיתר גמור והרא"ש ז"ל בפ' גיד הנשה הביא מכאן

רְאִיָּה לְסִבְרָתוֹ בְּיָבֵשׁ בְּיָבֵשׁ חַד בְּתָרֵי דְמוֹתֵר לְאוֹכְלֵן יַחַד מְשׁוּם דְחִזּוֹר הָאִסּוּר לְהִתֵּר
כְּמוֹ פֶּאן דְמַגִּיסָא לָא אֶסְרָה.

וְנִרְאָה דְמִפְּאָן אִינוּ מְוַכְרַח כ"כ דְהָא דְפָרִישׁ מְוֹתֵר הֵינּוּ עַד שְׁנַיִם הָאֶחָדוֹנִים וּא"כ אֶפְיִלוּ
חִזּוֹר פּוֹלֵן וּבָאוּ בְּבֵת אַחַת אַע"ג דְהוּי רְבָא מ"מ אֶפְשָׁר לִיכָא אִסּוּרָא הָכָא אֶלָּא בְּשְׁנַיִם
הָאֶחָדוֹנִים וּמִש"ה אִין חוֹזְרִין וְנֶאֱסְרִים וְגַם בְּפֻרְט זֶה נֶאֱמָרוּ הַדְּבָרִים בְּאִנְרָה בְּדָבְרֵי
הָרֵאשׁוֹנִים ז"ל וּמְסִיק רְבָא דְטַעְמָא גְזִירָה שְׁמָא יִקַּח מִן הַקְּבוּעַ וְעֵינֵין תּוֹס' ז"ל לְעִיל בְּרִישׁ
פִּירְקִין שְׁכַתְב טַעְמָא דְגְזִירָה שְׁמָא יִבְאוּ עֲשָׂרָה פְּהַנִּים וְכֵן פְּתִבוּ בִּיבְמוֹת דָּף פ"א וְאִמְאֵי
לָא פְּתִבוּ טַעְמָא דְקִיָּמָא בְּמִסְקָנָא גְזִירָה שְׁמָא יִקַּח מִן הַקְּבוּעַ: שְׁם גְּמָרָא הַשְּׁמָא דְאִמּוֹר
רְבִנּוּ לָא נִקְרִיב אִי נִקְרִיב לָא מְרָצִי וּמְסִיק דִּס"ל בַּע"ח גְּדַחִין וְלִכְאוּרָה הָא עֲדִיפָא דְהָא
לָא אִיתְחִזִּי כְּלָל דְגַם בְּשַׁעַת הַקְּרָבָה בְּאִסּוּרוֹ הוּא עוֹמֵד עַדִּין וּבְשַׁלְמָא בְּחֻטָּאת
שְׁנַתְעָרְבָה וְעֲשָׂאן לְמַעְלָה הָתָם שְׁיִיף דִּיחֻוּי לְבַד דְבִשְׁעַת הַקְּרָבָה נַעֲשֶׂה הַחֻטָּאת בְּהַכְשָׁר
גְּמוֹר אֶלָּא דְנִדְחָה לְהַקְרִיבוּ לְכַתְחִילָה מְסַפֵּק אֶבְל הָכָא הַפְּסוּל שְׁהִיָּה קוֹדֵם הַקְּרָבָה עוֹדְנוּ
הוּא עָלִיו גַּם בְּשַׁעַת הַקְּרָבָה וְרִש"י בַּהֲג"ה פְּתַב דְאֶפְיִלוּ הַנּוֹפְרוּ לְבִסּוּף אִסּוּרִין וְזֶה שְׁפִיר
מִיְקָרֵי דִיחֻוּי אֶבְל נִרְאָה דַּע"כ לָא פְּתַב רִש"י ז"ל פֶּן אֶלָּא לְפִי דְבָרֵי הַהֲג"ה דְאִיְדָחִי
מְדַאוּרֵינִי אֶלָּא לְהִכִּי אִיכָּא לְמִימַר דְאֶפְיִלוּ הַנּוֹפְרוּ אַח"כ הוּי דִּיחֻוּי אֶבְל לְפִי מְסַקְנַת רִש"י
ז"ל דְלָא אִיְדָחִי אֶלָּא מְדַרְבְּנָן לָא מְסַתְפַר לְמִימַר דְלִיְדָחִי אִם הַנּוֹפְרוּ לְבִסּוּף וְצ"ל דְהָא
מִיְלַתָּא גּוּפָא דְאִמְרֵי רְבִנּוּ לָא נִקְרִיב אַע"ג דְמַה"ת כְּשֶׁר הוּא כֹּל שְׁפִירִשׁ זֶה מִיְקָרֵי דִיחֻוּי
וְאֶפְיִלוּ עֵבֶר וְהַקְרִיב לָא מְרָצִי וְזֶה דוּוֹקָא לְמָאן דְאִמַר בַּע"ח גְּדַחִין אֶבְל לְמ"ד אִין בַּע"ח
גְּדַחִין לָא מִיְבַעֲיָה הִיא דְמַתְנִי' דְלָא מִיְדָחִי אֶלָּא מְדַרְבְּנָן דְמְרָצִי אֶלָּא אֶפְיִלוּ חֻטָּאת וְעוֹלָה
שְׁנַתְעָרְבוּ דְמַה"ת אִסּוּר לְהַקְרִיבוּ לְכַתְחִילָה מ"מ אִם עֵבֶר וְעֲשָׂאן לְמַעְלָה אוּ לְמַטָּה מְחַצָּה
כְּשֶׁר וּלְפ"ז אִם הַנּוֹפְרוּ לְבִסּוּף אֶפְיִלוּ בְּחֻטָּאת וְעוֹלָה דְבִשְׁעַת תַּעֲרוּבוֹת גְּדַחוּ מַה"ת מ"מ
כִּי הַנּוֹפְרוּ הִזְר אִיחֻזּוּ פִּינּוּ דְאִין הַדִּיחֻוּי בְּגוּף אֶלָּא מְחַמַּת תַּעֲרוּבוֹת וְרְבָא לָא חֲדִישׁ אֶלָּא
דְהַקְרָבָה בְּאִסּוּר הוּי בְּכָלֵל דִּיחֻוּי וְלְמ"ד בַּע"ח גְּדַחִין לָא מְרָצִי אֶפְיִלוּ עֵבֶר וְהַקְרִיב אֶלָּא
דַּא"כ מֵאֵי פְרִיף וְהָרִי שְׁחֻוּטִין כו' וְאִמַר ר"א אִם קָרַב הָרֵאשׁ כו' יִקְרְבוּ פּוֹלֵן וְאִמְאֵי לָא
גְּדַחוּ וּלְפִי הַג"ל הָא זֶה כְּמוֹ הַנּוֹפְרוּ לְבִסּוּף פִּינּוּ דִּס"ל לְר"א דְאִחַר שְׁקָרַב רֵאשׁ אַחַד יִקְרְבוּ
כֹּל הָרֵאשִׁים לְכַתְחִילָה וְעוֹד קָשָׁה קֶצֶת עַל שְׁמַעְתָּא דְרְבָא מְהָא דְאֶשְׁכַּחֵן בְּכַמְהָ דְוֹכְתִי לָא
זְרוּק וְאִם זְרוּק הַנּוֹרָצָה נִימָא נְמִי דְכָבֵר גְּדַחָה פִּינּוּ דְאִמְרֵי רְבִנּוּ לָא יִזְרוּק וְכֵן אִיתָא לְקַמּוֹן
בְּפִירְקִין נָתַן לְמַעְלָה וְלָא נְמַלְחָה כו' וְשְׁם יִתְבָּאר אִי"ה: דָּף עַד גְּמָרָא אִמַר רַב טַבְעַת כו'
וְנִפְלָה כו' הוֹתֵרוּ פּוֹלֵן וְכַתְבוּ הַתּוֹס' ז"ל דוּוֹקָא נְפִלָה מְמִילָא אֶבְל הַפִּילָה אֶפְיִלוּ בְּשׁוּגָג
לָא.

וְהָא דְפָרִיף רְבָא מְמַתְנִיתִין דִּימוֹתוֹ פּוֹלֵן הֵינּוּ מְשׁוּם דְמִיתָה מְאִילִיו ע"י כְּנִיסָה לְכִיפָה
הִיא וְגַם בְּשׁוֹר הַנְּסַקֵּל פְּלִיגִי בְּסִנְהֶדְרִין אִם פּוֹלֵן יְמוֹתוֹ ע"פ ב"ד וְכַמִּש"כ לְעִיל בְּרִישׁ
פִּירְקִין וַע' בַּה"ז ז"ל אֶלָּא דְהָא קִשְׂיָא מֵאֵי פְרִיף לְרַב הָא אִיכָּא לְמִימַר דְטַעְמָא דְרְבִנּוּ
מְשׁוּם דִּיחֻוּי וְכַדְאִמַר רְבָא גּוּפָא לְעִיל אִי אֶקְרִיב לָא מְרָצִי וּי"ל דְרַב ס"ל בְּיוֹמָא בַּע"ח
אִין גְּדַחִים וְאֵלִיבִיָּה פְרִיף שְׁפִיר אִמְאֵי יְמוֹתוֹ וְאֶפְתִּי קָשָׁה מֵאֵי מְשַׁנֵּי רַב דְאִמַר כו"א אִם
קָרַב הָרֵאשׁ כו' הִיכִי מְצִי סְבַר כו"א הָא רַב בַּע"ח אִין גְּדַחִין קְאָמַר בְּיוֹמָא אֶבְל בְּשְׁחֻוּטִין
אִית לָהּ דִּיחֻוּי וְאִמְאֵי יִקְרְבוּ כֹּל הָרֵאשִׁין הָא כְּבָר גְּדַחוּ וְצ"ל דְבִהָא דִּיִקְרִיבוּ לָא ס"ל
כו"א מְטַעַם דִּיחֻוּי אֶלָּא בְּהָד סְבָרָא דְאִמְרֵינּוּ דְאִסּוּרָא מִית ס"ל כו"א אֶבְל הָא קִשְׂיָא

הא פתבו התוס' ז"ל דהפילה הוא לרב נמי אסורים פולן ואם קרב הראש כו' אמאי יקרבו פולן הא זה בהפיל בינדים וגם לזה י"ל פיון דבלא"ה גליף ר"א מקרא דע"י תערוכות ירצו וכל חומר זה אינו אלא מדרבנן להכי מיגל אפילו הפיל בינדים אבל בעלמא בעינו דווקא נפלה ממילא והשתא למ"ד בע"ח נדחין לא אשפחן מאן דפליג עליה דר"א בהך סברא דתלינו דאיסורא מית דהא דתנו במתניתין ימותו היינו משום דיחוי ואלויביה מסתברא מילתיה דרב בטבעת כו' אבל למאן דס"ל בע"ח אין נדחין ע"כ מתניתין דמותו לא ס"ל הך סברא דאיסורא מית ופליג אר"א אלא דרב ס"ל כר"א בהך סברא בטעמיה ולא בהילכתא וכו'.

והרמב"ם ז"ל כתב להא דרב נחמן בפרק שביעי מהלכות ע"א וכבר הקשו מפרשי דבריו א"כ אמאי פסק כסתם מתניתין דמותו פולן דמהא דפסק לקמן פרבנו דפליגי אר"א באם קירב כו' לא תיקשי משום דקיי"ל שחוטין נדחין ולא מהני להו שום תקנה אבל בע"ח פסק בהדיא דלא פרבא אלא אם הקריב הורצה דבע"ח אין נדחין פמבואר בדבריו ז"ל בפ"ו מה' פסולי המוקדשין וא"כ כי מית חד מינייהו נימא דאיסורא מית והשאר לישתרי וד' הבה"ז ז"ל אינו מובנים מש"כ לד' רבא בשיטתו של הרמב"ם ז"ל.

ובהדיא פ' דלא פרבא והנה למאי דמטיק אנא נמי תרתי קאמינא דלא שרו ליהנות אלא שנים יחד א"כ בשלמא גבי ראשין י"ל דיקריב ב' ראשין פאחת אבל במתניתין בזבחים חיים ליכא למימר דישחוט שני זבחים פאחת דאסור לשחוט שני זבחים פאחת ושפיר ימותו פולן ואין להם תקנה אלא דלד' הרמב"ם ז"ל ז"א דהוא ז"ל מפרש דהא דלא התיר ר"א אלא שנים היינו שפיר קרבו שנים אחר פן מותר להקריבו אפילו אחת אחת פמבואר בדבריו ז"ל פ"ז מה' ע"א ובפ"י המשנה פאן וא"כ הדרא קושיא לדוכתא במתניתין אמאי ימותו פולן פיון דמיתו תרתי מינייהו אינך לישתרי והנה נראה דלד' הרמב"ם ז"ל ג"כ לא התיר ר"א אלא פשהקריב שנים בבת אחת דלכאורה ד' הרמב"ם ז"ל טעמא בעי ומה לי אם קרב ראש אחד או שנים ומ"ש אם קרב ראש אחד לא תלינו ביה איסורא ואם קרב שנים תלינו בהו איסורא וצ"ל דאם קרב ראש אחד לא שרינו אינך ולמימר דבע"מ פבר קרב דא"כ לא הורצה הראשון והיכא דמקלקלין לאינך לא אמרינו שאני אומר אבל אם קרבו שנים הראשונים ג"כ הורצו דהא מספקא לן הי מינייהו בע"מ הוא ושפיר תלינו בהו איסורא ועיין בדבריו ז"ל בפ"י המשנה ה"כ וא"כ גבי בע"ח שנתערבו דליכא מיתה בב' זבחים פאחת דאי אפשר לצמצם אלא כי מית חדא חדא הוא דמיינת לא אמרינו בהא דאיסורא מית אבל לא נתבאר בדבריו דבעינו שפילו שמים לים הגדול בבת אחת וכן לא שייך בטבעות ובהא דמתניתין דמותו כו' הך סברא שכ' בהא דבעינו שיקרבו ב' ראשין פאחת דהכא ליכא קלקול אי תלינו איסור בהך דנפלה ונראה לומר עוד דבנפלה לים הגדול דווקא הוא דקאמר ר"נ דתלינו באיסורא פיון שנולד בהו דבר חדש נפילה זו אמרינו דאיסורא נפל דהוי כס"ס וכמש"כ הכ"מ ז"ל אבל במתניתין דמותו פולן פה דינייהו מתחילתן אין חוזרין להתירן אחר מיתת חד מינייהו פיון דלא נתחדש בהו דבר והא דפריה רבא במתניתין לר"נ הכי פריה מנ"ל האי קולא למתלי איסורא בהך דנפלה הא במתניתין ג"כ איכא למיתלי במיתת הראשון דאיסורא מית ואינך לישתרי ונהי דיש לחלק פנ"ל אבל מנלן הא.

ומשני הוא דאמר כר"א כו' פי' לא דס"ל כר"א פהילכותיו אלא פניו דשמעינו לר"א דס"ל האי סבבא אפילו אם קרב הראש כו' אלמא דר"א מיקל בהה סבבא יותר והשתא שפיר מקריע ר"נ מסבבא דנפשיה דבנפלה לים הגדול כ"ע מודו דתלינו דאיסורא נפל ולפ"ז אין צריף לומר דהא דפסק פתכמים דר"א הוא משום דשחוטין נדחין אלא משום דבהקריב בינדים לא מקילינן בהא: ועפ"ז נתיישב לי מאי דקשה לכאורה בד' הירושלמי שבהביאו הראשונים ז"ל דר' יוחנן פליג אדר"ל בהה סבבא ולא תלינו דאיסורא נפל והא ר"י ס"ל בע"ח נדחין וא"כ לא אשפחן מאן דפליג אר"א א"א בהה סבבא דתלינו דאיסור פבר קרב דרבנן דפליגי עליה וכן מתניתין דזמיתו פולן טעמייהו משום פניו דאיידחו אדחו אכל בהה סבבא דתלינו דאיסור נפל או קרב או מת לא שמעינו דפליגי עליה דר"א ולפי הג"ל ניתא פניו דבסבבא פליגי ור"י לא ס"ל האי סבבא אפילו בנפלה לים הגדול ועי' בירושלמי ובדברי הרמב"ם והראב"ד ז"ל בפט"ו מה' תרומות ובכ"מ שם: ויש לי מקום עיון בהלכה זו במאי דאמר רבא לעיל דלמ"ד בע"ח אין נדחים אי אקריב מרצה וכ"כ הרמב"ם ז"ל בפ"ו מה' פסה"מ דכל בע"ח פסולין שנתערבו אם הקריב מרצה דבע"ח אין נדחין ואמאי הא אפילו נשחטו עדיין באיסורין קיימי ואסור להזות דמן ולהקטירן וא"כ אחר שחיתתן ג"כ דחויין הם ובמאי מרצין וכבר הערתי לעיל בזה ולפי מש"כ לעיל דהא דלא קי"ל כר"א באם קרב הראש כו' היינו משום דשחוטין נדחין ואפילו אי תלינו איסורא בראשון שפבר קרב תו לא מיתחזיא חרינא א"ש קצת דזה דווקא אם נתערבו שחוטין אכל אם נתערבו בע"ח והאחד נשחט ראשון תלינו איסורא בו והשאר מרצין אלא דא"כ אפילו לכתחילה אמאי לא יקרבו האחרונים שהן פבר בחיים אחר שחיתת שנים הראשונים דתלינו איסורא בהו דבע"ח אין נדחין וצ"ע ויתבאר עוד בזה בפירקין בס"ד: שם גמ' פירשו ארבעים למקום אחד כו'.

צריף לדקדק אי דווקא נקט ארבעים וששים או לאו דווקא אלא אפילו פירשו מ"ט למקום אחד אינן אוסרות. ונראה דל"ד ארבעים וששים נקיט דאל"ה קשיין דיוקי אהדדי מ' אינם אוסרות הא יותר ממ' אוסרות נהדר קאמר ששים אוסרות הא נ"ט אינם אוסרות אלא ונדאי ל"ד קתני אלא פל למטה מהרוב אינם אוסרות היינו מארבעים עד מ"ט דאמרי' איסורא ברובא איתא אבל מתמשים יותר אוסרות ואפי' תמשים דהוי מחצה פניו דליכא רובא באינף שלא פירשו.

ויתבאר יותר בשמעתין בזה פי אמריתא קמיה דשמואל א"ל הנח לע"ג שספיקה וס"ס אוסרה עד העולם. מזה משמע דעיקר שריותא דרב הוא מטעם ס"ס וא"כ אמאי לא שרי אפי' פירשו תמשים למקום אחר ונתערבו דהא אפתי איכא ס"ס בכל חדא שמא דהתירא נתערב.

ואת"ל דאיסורא שמא זו לאו איסורא היא ונראה מזה דליכא שריותא דס"ס אלא בכה"ג דאיכא ג"כ ביטול רובא בכל תערובות. ואע"ג דבעלמא בכל איסורין שרינו בס"ס לחוד כמו ספק תחתיו כו' ואת"ל כו' שמא באונס הכא בספק תערובות לא מקילינן אלא אי אכא רובא דהתירא בכל התערובות.

וא"כ י"ל דס"ס שלא ע"י תערובות גם בע"ג שרי כמו בכל האיסורין ולא החמיר הכא שמואל לאסור ס"ס בע"ג היינו ע"י תערובות. וכבר הערתי לעיל בד' התוס' ז"ל בד"ה

נתערבו באחרות שגורא מד' דספק אַחד בגוף וספק אַחד בתערובות ג"כ שייכא ביה
פלוגמא דהגוי תנאי בס"ס.

ולפי הג"ל אין ראיה כ"כ וי"ל דלא פליגי בכה"ג ואיכא למימר לקולא ולחומרא אפי'
מאן דמחמיר הך הנינו דווקא היכא דכל הספיקות ע"י תערובות אבל היכא דאיכא ספק
אַחד בגוף אפשיך דשרי או איפכא אפילו מאן דמיקל הך הנינו משום דבכולהו ספיקי
איכא ביטול ברוב אבל היכא דחד ספק בגוף וחד בתערובות מודה דאסור: ומסקינן
דתנאי פליגי בזה ר' יהודה מחמיר בס"ס אפילו עד העולם ור"ש מתיר אבל בין בפריקתא
דספק עו"ג כו' ובין בד' ר"ש נקט ג' תערובות וכתבו התוס' ז"ל דל"ד הוא וכן משמע
מהא פירשו ארבעים למקום אַחד אינם אוסרות משמע דבתערובות הב' ג"כ שרי מטעם
ס"ס וכבר נחלקו בזה הראשונים ז"ל פמבנאר בטור וש"ע יו"ד סי' ק"י טעמם ונימוקם:
ועוד נראה מהא דשרי רב בנפלה א' לים הגדול מוכח ג"כ דבב' תערובות לחוד שרי ג"כ
דהא הך ליכא ג"כ אלא ב' ספיקות והנינו דהרמב"ם ז"ל לא פתב להיתר דנפלה לים
הגדול אלא גבי טבעת של עו"ג וכן פתב שם דתערובות הב' מותר אבל בשאר איסורין
דבעינן דווקא ג' תערובות כמש"כ בה' מאכלות אסורות לא פתב להיתרא דנפלה לים
הגדול.

אלא דבש"ע לא פתב פן דהוא ז"ל פסק בסי' ק"י דבעינן ג' תערובות וכו' נמי להיתרא
דנפלה לים הגדול ובשמעתין תבאר עוד בזה: שם ושמואל סבר לה כר"י בדא כו'
מפולה שמעתין מוכח דע"ג חמירא משאר איסורין וכבר תמהו על הרמב"ם ז"ל מפרשי
דבריו על שהקיל בע"ג בב' תערובות וגבי שאר איסורין הצריף ג' תערובות עיין בכ"מ
ולח"מ ז"ל מש"כ ליישב בדוחק.

ולקמן אמרינן ואיבעית אימא סבר לה כר"א ופירש"י ז"ל ב' לשונות ול"ק כבר הקשו
התו' ז"ל עליו ועוד לפי שיטה זו דבעינן ג' תערובות ונדאי ליכא לפרושי הכי דאפילו
אי גרסינן שם באחרות באחרות לא שמעינן דג' תערובות אסורין דהא ר"ש נמי מודה
בב' תערובות דאסור וכאידך לישנא ג"כ ליכא לפרושי לשיטת הרמב"ם ז"ל דהא דבעי
ר"א שנים הנינו שיפלו שנים ולא שיהנה בהם שנים ואולי מפרש הרמב"ם ז"ל
דקאי אדרב דמתיר בס"ס הנינו בב' תערובות והא אפילו ר"ש דמיקל מצריף ג' תערובות
ומשני הוא דאמר כר"א דמתיר בקרב הראש של אַחד מהן דליכא אלא תרתי ספיקא כמו
בב' תערובות אבל עדיין אין זה מספיק דמנ"ל לחלק בין ע"ג לשאר איסורין ונסתרה
ממני דרפו של הרמב"ם ז"ל בזה וגם פירושו בהאב"א דקאמר הש"ס לא נתברר לי
ואולי איזה נוסחא אחרת הנה לו וע' במג"ע פ"ז מה' ע"ג מה שכתב שם: שם ע"ב גמרא
חבית של תרומה שנתערבה כו' ומצריף הש"ס להא דרב ור"ל והרמב"ם לא מצריף
בחבית שיפלו שתיים כמו בטבעת וע' בכ"מ שם פ' ט"ז ומוכח מפאן דלא כמש"כ לעיל
דלא מקילינן בנפלה לים הגדול אלא בע"ג דשרי 'בב' תערובות' אבל לא בשאר דברים
חשובים דצריף ג' תערובות דהא הך בתרומה מייירי בחביות סתומות דהוי דבר חשוב
ואפ"ה אם נפלה אחת הותרו כולן והנה בתרומה איצטריף לאשמעינן האי דינא אפילו
בפתוחות ולענין הרמה שאין צריף להרים דע"כ תאינה דפליגי רבה ורב יוסף הנינו
לענין הרמה דתאינה לא הוי דבר חשוב ובטילה במאה.

ולפיכא נ"מ במאי שנפלה אלא לענין הרמה אלא דר"ל דהוי דבר שבמנין לר"ל דס"ל כל שדרכו כו' ואפילו לר"י י"ל דנפקא מינה אם נפלה לפחות ממאה דנעשה הפל מדומע ופליגי בנפלה אחת מהן אי הותרו כולן אבל הרמב"ם ו"ל כת' להאי דינא להדיא לענין הרמה כמבואר בדבריו פט"ו מה' תרומות הלכה ב' משא"כ בתאינה כו' אלא צריף להפריש אחת ומה שלא כ' לענין אם נתערב בפחות ממאה ולהתיר את כולן.

לכאורה י"ל דלא מקילינו בנפלה אלא בהנהך דלא בטלי פלל אפי' באלף. אבל פחות ממאה בתרומה אפשר דלא מקילינו בנפלה אבל לאחר העיון ראיתי בדברי הרמב"ם ו"ל להיפוך דהמדומע פחות ממאה ונאבדה אחת מהן אפילו בתאינה הותרו כולן כמש"כ שם בפ"ד הלכה ח' דתרומה אוסרת ודאה במאה וספיקה בתמישים כו' פיצד כו'.

נפלה אחת מתמישים ונאבדה אחת מן הפל ונראה דצ"ל נפלה אחת לתמישים ונאבדה אחת דהוי ספק שמא מן החולין נאבדה או שמא זו שנפלה נאבדה הרי אלו אסורות עד שיירבה כו' נפלה לתמישים ואחת ונאבדה אחת הותר השאר לזרים אלמא דאפילו תאינה דאין נפילתה ניפרת והמדומע הוא פחות ממאה עד תמישים הותרו כולן ע"י זו שנאבדה והשתא ע"כ הא דפליגי הכא בתאינה הוא לענין הרמה ובהא הוא דקאמר רבה ע"י שאין נפילתה ניפרת צריף להרים פן נראין הדברים ברורים בדעת הרמב"ם והמפרשים ו"ל לא ביארו דבריו אלא דלפ"ז קשה לישנא דהש"ס אבל תרומה דיש לה מתירין אימא לא.

ולפי הנ"ל לא על היתר כולן אנו דנין אלא על הרמתה אבל גם זה ניחא דבתביית ונדאי על היתר כולן אנו דנין דדבר חשוב הוא ופולוגתא דרבה נרב יוסף בתאינה הוא דלא איתמר אלא לענין הרמה ופרטי הלכות אלו כבר נתבארו בדברי הראשונים והאחרונים ו"ל ורבו הספקות בזה עד יבא המתיר ויברר פל הספקות וכל התיקות במהרה יבא וע' בדברי הראב"ד ו"ל בה' תרומות ושיטתו שם: שם גמרא דאיערב נקובת הקוף כו' ור"ל מוקי לה בנפולה כו' ויש לדקדק הא בתרנוייהו מהני שהיה י"ב חודש.

וא"כ היכי תנן בפשיטות ירעו עד שישתאבו וימכרו הא אפשר שיקרב ג"כ אם יחיה י"ב חודש דלא פל הקרבנות נפסלות בעבור שנתן. וכ"ת דאפילו אחר י"ב חודש תו לא חזי דכבר נדחו וכדמוקי רבא לעיל למתני' כמ"ד בע"ח נדחין זה אינו דיראה דבטרופה פזו נפילה ודריסה או חזיה י"ב חודש לא שייף בהו דיהוי דטרופה לא עדיף מבע"מ וכי היכי דבבע"מ עובר כ"ע מודו דהדר מיחזי פדאייתא ביומא ה"נ טרופה זו דהדרא ברי' אינה נדחית וצ"ל פיון דמילתא דלא שכיחא הוא שלא יטרפו ע"י דריסה ונפילה להכי תנן סתמא ירעו עד שישתאבו וימכרו כו' וכן נראה דדריסה ונפילה קודם בדיקה לא בספק טרופה מחזקינו לה אלא קרוב לנדאי טרופה דאל"ה תיקשי לשיטה שכ' התוס' ו"ל לעיל דספק טרופה שנתערבה באלף אינה אוסרת א"כ הכא אמאי לא בטיל אלא ונדאי דרוסה ונפולה לא הוי בכלל ספק וליכא ס"ס גם אם נתערבה.

וע' בבה"ז ו"ל ובד' האחרונים שהקשו דהוי מצי לאוקמי בכמה גונוי הלעיטה חלתית ועוד כמה גונוי ובאמת לא ניחא ליה להש"ס לאוקמי בטרופה שלא הוזהרה בהדיא במתני' ומהאי טעמא ניחא נמי דלא מוקי לה בדריסת חתול כמש"כ התוס' ו"ל משום

דְּדָרְסָה זו ג"כ מִמְרָא דְאִמּוֹרָאֵי הִיא כְּדֵאִתָּא בְּחֻלְיִין: שָׁם תּוֹס' בּוֹד"ה וְהָא בְּעֵי סְמִיכָה כּו' וּא"ת וְלוֹקְמָא בְּעָרְל וְטָמָא כּו'.

וְכֹן בְּגִיטִין דְּפָרִיף כּו' מֵאֵי קוּשְׁיָא הָא עָרְל וְטָמָא מְשַׁלְחִין כּו' אִין לְשׁוֹנָם ו"ל מְדוֹקְדָק דְּהִכָּא מְקַשֵּׁי לּוֹקְמָה בְּעָרְל וְטָמָא וְעֵלָה דְּגִיטִין מְקַשּׁוּ מֵאֵי פָרִיף וְהָא בְּעֵי סְמִיכָה הָא עָרְל וְטָמָא מְשַׁלְחִין קְרַבְנוֹתֵיהֶם בְּלֹא סְמִיכָה אִלְמָא אִם לֹא אֶפְשָׁר לְסַמְוֵה מְקַרִּיבִין בְּלֹא סְמִיכָה וְאִם כֵּן ה"ה אִם שְׁלַח חֲטָאתוֹ דִּיכּוֹל לְהִקְרִיבּוּ בְּלֹא סְמִיכָה וְה"נ הָוֵי מְצִי לְאֶקְשׁוּיֵי הִכָּא כִּינּוּן דְּנִתְעָרְבוּ וּא"א לְסַמְוֵה מְקַרִּיבִין בְּלֹא סְמִיכָה כְּמוֹ בְּעָרְל וְטָמָא וְכֹן אִתָּא קוּשְׁיָא זו בְּדַבְרֵיהֶם ו"ל בּפ' כָּל הַגֵּט ע"ש.

וּמְסַקְנָתָם בְּזָה דְּהִכָּא דְאִיכָּא תְּקֵנָה אַחֲרָת כְּמוֹ הִכָּא רַעִי וּבְגִיטִין יוֹכֵל לְבֹא בְּעַצְמוֹ וְלְסַמְוֵה אִין לְהִקְרִיב בְּלֹא סְמִיכָה. אֲבָל אִם אִין לּוֹ תְּקֵנָה אַחֲרָת מְקַרִּיבִין בְּלֹא סְמִיכָה וְעָרְל וְטָמָא מִיָּרִי נְמִי בְּעָרְל שְׁמַתּוֹ אֶחָיו כּו' וְטָמָא בְּזָב וּמְצוֹרַע א"נ בְּקֶרֶבן שְׁקִבּוּעַ לְהֶם זְמַן כְּמוֹ עוֹלָת רֵאִיָּה וְחִגִּיָּה כְּגוֹן שְׁהִיָּה עוֹבֵר עֲלֵיהֶם בְּבַל תִּאָּחֵר וּלְשׁוֹנָם ו"ל בְּזָה ג"כ אִינָם מוֹבְנִים דְּבַעוֹלָת רֵאִיָּה לְמָה לִי מְשׁוּם בַּל תִּאָּחֵר הָא בְּלֹא"ה קְבִיעַ לְהוּ זְמַן וְאִי מְשׁוּם בַּל תִּאָּחֵר מְצִינּוּ לְאִוְקְמֵי בְּכִלְהִקְרַבְנוֹת וּכ"כ הַתּוֹסֶפֶת ו"ל בְּגִיטִין שָׁם.

אֲלֵא דצ"ע אִי עוֹבֵר בְּזָה מְשׁוּם בַּל תִּאָּחֵר כִּינּוּן דְאִינוּ יְכוֹל לְהִקְרִיבָה מְשׁוּם סְמִיכָה וְנִרְאָה דנ"ל כָּאֵן אוֹ שְׁהִיָּה עוֹבֵר עֲלֵיהֶם בְּבַל תִּאָּחֵר וּמִש"כ עֵלָה דְּהָא דְאִמְרִינּוּ כָּל מ' שְׁנָה בְּמִדְבָר כּו' וּמְשַׁלְחִין כּו' הִינּוּ תְּמִידִין שְׁבַכְל יוֹם קָשָׁה ג"כ לְמ"ד דְּנִאָּסֵר לְהֶם בְּשַׁר תִּאָּוָה וְהִקְרִיבּוּ הַכֹּל שְׁלָמִים מֵא"ל וּמִש"כ דְּטָמָא הִינּוּ זָב וּמְצוֹרַע הוּא דְלֹא כְּמִשְׁמַעוּתָא דְּהַש"ס בְּמוֹעֵד קָטָן דְּמְצוֹרַע אִינוּ מְשַׁלַּח קְרַבְנוֹתָיו וְכָתְבוּ הַתּוֹסֶפֶת ו"ל שָׁם דְּדוֹקָא טָמָא שְׁרִץ מְשַׁלַּח קְרַבְנוֹתָיו וְכֹן הוּא דַעַת הֶרֶמְב"ם ו"ל בּפ"ב מֵה' בֵּיאת מְקַדָּשׁ.

וּא"כ הַדָּק"ל אִמְאֵי מְשַׁלְחִין וְלֹא עֲבָדֵי סְמִיכָה הָא יֵשׁ לּוֹ תְּקֵנָה שְׂיִטְהַר. וּלְפַעַנ"ד נִרְאָה דְּוַנְדָּאֵי סְמִיכָה לֹא מְעַפְכָּא וְהִרְבָּה מְקַרִּיבִין בְּלֹא סְמִיכָה כְּמוֹ נְשִׁים וְכָל אִינְוָה דְּתַנּוּ בְּמִתְנִי' דְּמִנְחוֹת וְעָרְל וְטָמָא ג"כ בְּכָלל זֶה כִּינּוּן דְאִין רֵאֲוִין לְסַמְוֵה אִין עֲלֵיהֶם חוֹבַת סְמִיכָה וִיכּוֹלִין לְהִבִּיא קְרַבְנוֹתֵיהֶם בְּלֹא סְמִיכָה וְכִי בְּשַׁבִּיל זֶה לֹא יִקְרִיבּוּ קְרַבָּן וְלֹא מְצִינּוּ זֹאת בְּתוֹרָה דְּמִי שְׂאִינוּ יְכוֹל לְסַמְוֵה לֹא יִבִּיא קְרַבָּן וּמֵהָאֵי טַעְמָא לֹא תִּיקְשִׁי נְמִי מֵהָא דְאִין רֵאֲוִי לְבִינָה כּו' דְּזָה לֹא בָּא לְכָלל זֶה דְּכִינּוּן דְאִין רֵאֲוִי לְסַמְוֵה לִיכָּא חוֹבַת סְמִיכָה עָלָיו כָּלל וְלֹא יִמְנַע בְּשַׁבִּיל זֶה לְהִבִּיא קְרַבָּנוֹ וְלֹא פָרִיף הַש"ס הִכִּי אֲלֵא בְּמִתְנִי' דְּחוֹבַת סְמִיכָה עַל בַּעַל הַקְּרַבָּן וְזֶה אִינוּ יְכוֹל לְהִקְרִיב קְרַבָּנוֹ בְּלֹא סְמִיכָה וְכֹן הַשּׁוֹלַח חֲטָאתוֹ הַבְּעָלִים מְחַוְּיָבִים לְהִבִּיא קְרַבָּנוֹ וְלְסַמְוֵה אֲבָל בְּהִמָּה הַנִּמְצָאָת דְּלִיכָּא בְּעָלִים שְׁפִיר מְקַרִּיבִין אוֹתָהּ בְּלֹא סְמִיכָה וְהַתּוֹ' ו"ל הֶאָרִיכוּ בְּזָה בְּכַמָּה דְּוִכְתִּי וְהַנְּלַע"ד פְּתַבְתִּי: דָּף ע"ה גְּמָרָא וְאִם נִתְּן מִתְּנָה מִכָּל אַחַד כּו' מְלִשׁוֹן רִש"י ו"ל נִרְאָה דְלֹא הָוֵי גָּרַס אֲלֵא לְהֵאֵי בְּבֹא וְאִם נִתְּן מִתְּנָה אַחַת כּו'.

וּמִדְבָרֵי הַתּוֹס' ו"ל נִרְאָה דְלֹא הָוֵי גָּרַסִי אֲלֵא אִידָּהּ בְּבֹא וְאִם נִתְּן ד' מְפֻלָּם יִצָּא אֲבָל גְּוֹסְחָא דְקָמֵן דְּגָרִיס תְּרוּנְוִיָּהּ אִין לִי יִשְׁבָּה כּו' וּבְתוֹסֶפֶת אִתָּא כְּגִירְסַת הַתּוֹס' ו"ל. וּמִש"כ רִש"י ו"ל בּוֹד"ה אַרְבַּע מִתְּנוֹת שְׁתִּים שְׁהֵן אַרְבַּע קְאָמֵר הִינּוּ מְשׁוּם דְּמִיָּרִי בֵּין בְּחֲטָאת בֵּין בְּעוֹלָה וְכֹן אִתָּא בְּתוֹסֶפֶת ע"ש: ע"ב גְּמָרָא בְּכוֹר לִב"ש אִין מְאָכִילִין לְגִדּוֹת תְּמוּרָתוֹ מֵהוּ כְּפָר דְּקִדְקִתִּי בְּחִי' בְּכוֹרוֹת אִמְאֵי לֹא מִיבְעִי' לִיהַ לְעַנְּנִין אֲכִילַת זֶר דְּאִמְרֵי

ב"ש בַּמְתַּנִּי שֵׁם דְּבָכוֹר אֵינוֹ נֶאֱכָל לְזָרִים תְּמוּרָתוֹ מֵהוּ וְהָא דַּאִין מַאֲכִילִין לְגִדּוֹת בְּרִיּוֹתָא הִיא.

וּמְלִשׁוֹן הַתּוֹס' ז"ל בַּד"ה בְּכוֹר אֵינוֹ נִפְדָּה כּו' נִרְאֶה דַּס"ל דְּתְמוּרַת בְּכוֹר נֶאֱכָל בְּמוֹמוֹ לְבַעֲלִים וְלֹא אֲדַע מִנֵּל הָא וְעוֹד דַּא"כ דְּלֹאֹ מִתְּנוּת פְּהוּנָה הוּא פְּשִׁיטָא דְּנֶאֱכָל לְגִדּוֹת ג"כ כְּמוֹ שְׂאֵר פְּסוּלֵי הַמְּוֹקְדָּשִׁין פְּדֹאִיתָא בְּבָכוֹרוֹת שֵׁם דְּלֹא אָמְרוּ ב"ש אֶלָּא בְּבָכוֹר וּבְדַבְרֵי הַרְמְב"ם ז"ל בַּפ"א מֵהִלְכוֹת בְּכוֹרוֹת מְבֹאָר לְהַדְיָא דְּתְמוּרַת בְּכוֹר לְכַהֵן כְּמוֹ הַבְּכוֹר עֲצָמוֹ.

וּא"כ אֵין צוּרְף לְכָל מַה שְׁהֶאָרִיכוּ בַּד"ה בְּכוֹר כּו' דְּלַעֲנִין מַה שְׂאָמְרָה תוֹרָה דְּבָכוֹר אֵינוֹ נִפְדָּה מִיְבֻעֵי לִיָּה בְּתְמוּרָתוֹ אִי נִפְדָּה דְּבָכוֹר עֲצָמוֹ ע"כ הָא דַּאִינוֹ נִפְדָּה הֵינּוּ דְּלֹא מְהַנִּי פְּדִיּוֹן וְצָרִיף לִיתְנוּ לְכַהֵן דְּלִגְיָזָה וְעֵבֻדָּה בְּכָל פְּסוּלֵי הַמְּוֹקְדָּשִׁין לֹא מְהַנִּי פְּדִיּוֹן וְכַמֵּש"כ הַתּו' ז"ל וְלָמָּה נֶאֱמַר בְּבָכוֹר לֹא תִפְדֶּה אֶלָּא ע"כ אֲתִי לְאֲשִׁמוּעִי דְּצָרִיף לִיתְנוּ לְכַהֵן וְשִׁפִּיר מִיְבֻעֵי לִיָּה בְּתְמוּרָתוֹ מֵאִי וּמִש"כ הַתּו' ז"ל דְּמִיְבֻעֵי לִיָּה אִם חָלָה קְדוּשָׁה עַל הַמְּעוֹת צ"ע דַּא"כ חוֹמֵר הוּא בְּתְמוּרָה מִבְּכוֹר דְּבָכוֹר לֹא חָל קְדוּשָׁה עַל הַמְּעוֹת וּבְתְמוּרָה חָל קְדוּשָׁה עַל הַמְּעוֹת.

אֶלָּא דַּאֲפֹתֵי קִשְׂיָא לִיָּה בְּמַעֲשֵׁר דְּתַנּוּ ג"כ דַּאִין לוֹ פְּדִיּוֹן לְמֵאִי נִפְקָא מִיָּנָה בְּהָא דַּאִין לוֹ פְּדִיּוֹן כִּיּוֹן דְּאִסוּר בְּגִיזָה וְעֵבֻדָּה אֲפִי אַחַר פְּדִיּוֹן וְגַם נֶאֱכָל בְּמוֹמוֹ לְבַעֲלִים כְּמוֹ כָּל פְּסוּלֵי הַמְּוֹקְדָּשִׁין וְע' בְּבָכוֹרוֹת פ"ב בַּמְתַּנִּי דִּישׁ עוֹד כְּמָה חִילוּקִים בֵּין פְּסוּלֵי הַמְּוֹקְדָּשִׁין שְׁנִפְדּוּ לְבָכוֹר וּמַעֲשֵׁר שְׁנֶאֱכָל בְּמוֹם וּמַד' הַתּוֹס' ז"ל נִרְאֶה דְּמִפְּרָשֵׁי הָא דְּתַנּוּ הֵתֵם בְּתְמוּרָה הָרִי הֵן בְּבָכוֹר וּמַעֲשֵׁר וַיֵּאָכְלוּ בְּמוֹמֵן לְבַעֲלִים הֵינּוּ לְבַעֲלִים הָרֵאשׁוֹנִי אֶבֶל בְּאֲמַת הַכֹּהֵן הוּא בְּעָלּוֹ שֶׁל בְּכוֹר וְצָרִיף עֵיוֹן: שֵׁם גְּמָרָא בְּכוֹר אֵינוֹ נִפְדָּה כּו'.

בְּכוֹר אֵינוֹ נִשְׁקָל כּו' הֵנִי תַרְתִּי בְּעֵיָא חֲדָא בְּחִבְרָתָא שְׁיִיכָא דַּאִם נִפְדָּה מִמִּילָא נִשְׁקָל בְּלִיטְרָא דַּאִיכָּא הַנָּאָה לְהַקְדֵּשׁ וּפְשִׁיט לָה מִבְּרִיּוֹתָא וְתְמוּרָתוֹן כִּיּוֹצָא בְּהוֹן וּבַמְתַּנִּי דְּתְמוּרָה נְמִי תַנּוּ תְמוּרַת בְּכוֹר כּו' הָרִי אֵלוֹ בְּבָכוֹר וּמַעֲשֵׁר וּפִירֵש"י ז"ל הֵתֵם דַּאִינוֹ נִשְׁקָל בְּלִיטְרָא וּצ"ל דְּלִשׁוֹן הַבְּרִיּוֹתָא וְתְמוּרָתוֹן כִּיּוֹצָא בְּהוֹן דִּיּוֹק לִיָּה טְפִי דְּלְכָל מִילֵי כִּיּוֹצָא בְּהוֹן: שֵׁם גְּמָרָא כְּלוּם הַקְּנָה זֶה אֶלָּא מַה שְׁהִקְנוּ לוֹ ע' בְּלִשׁוֹן הַרְמְב"ם ז"ל פ"א מַה אִסוּרֵי מִזְבֵּחַ שַׁכְּת' דַּאִין יָכוֹל לְהַתְּפִיס אֶלָּא דְּבַר הַקְּנוֹי לוֹ קִנְיָן גְּמוּר וְלֹא זְכִיתִי לְהַבִּין דְּקְדוּקָא לְשׁוֹנוֹ ז"ל דְּבַר הַקְּנוֹי לוֹ קִנְיָן גְּמוּר מִשְׁמַע דְּמִקְצַת קִנְיָן יֵשׁ לוֹ אֶלָּא דַּאִין לוֹ קִנְיָן גְּמוּר וְהָרִי אֵין לוֹ קִנְיָן כְּלָל בְּזָה וּצ"ע: שֵׁם תוֹס' בַּד"ה שְׁבִיעִית אֵין לוֹקְחִין כּו' וְלֹא דְּמִי לְמַבְשָׁל יָרַק כּו' דְּהִירָק מִיַּתְּמוֹן ע"י הַשְּׁמֵן כּו' וְלִקְמֵן לֹא מִשְׁמַע הֵכִי דְּקֶאֱמְרֵי א"ה אִיכָּא מִיְבֻעֵי לִיָּה אֵין מְבַשְׁלִין יָרַק שֶׁל תְּרוּמָה בְּשְׁמֵן שֶׁל שְׁבִיעִית וְלְדַבְרֵי הַתּוֹסְפֹת ז"ל הָא כַּה"ג שְׂרִי לְכ"ע כִּיּוֹן דְּהִירָק מִיַּתְּמוֹן בְּהֵכִי.

אֶבֶל הַרְע"ב וְהַרְמְב"ם ז"ל פִּי דְּהַמְּיָעוּט הוּא בְּאֲכִילַת שְׁבִיעִית שְׂאָם יִטְמָא יִשְׂרָף כְּתְרוּמָה שְׁנִטְמָאֵת. וּלפ"ז בַּלֵּא"ה א"ש דְּמִשׁוּם מִיָּעוּט שְׁמֵן תְּרוּמָה לֹא חִיּוּשִׁינּוּ כִּיּוֹן דַּאִין לָה זְמַן וְע"כ צ"ל כָּל לְהַנְדֵּף דַּס"ל דְּמוֹתֵר לְאֶכּוֹל גַּם אַחַר הַבִּיָּעוּר כְּמִבְּוֹאָר בְּתוּ"ט פ"ט דְּשְׁבִיעִית מְשֻׁנָּה ח' וְע' בְּתוֹס' ר"ע פ"ח שֵׁם מִש"כ אֶלָּא דְּלֹא מִשְׁמַע הֵכִי לְקַמֵּן בַּגַּמ' דַּא"כ מֵאִי אֶהְנִי דְּתְרוּמַת יָרַק דְּרַבְּנָן כִּיּוֹן דְּהַאִסוּר הוּא מִשׁוּם מִיָּעוּט אֲכִילַת שְׁבִיעִית וְע' תּו' חֲדָשִׁי שֵׁם אֶבֶל מְהָא דַּאֲסֵרֵי רַבְּנָן לִיתְמוֹן תְּבִילֵי תְרוּמָה לְתוֹף הַקְּדָשִׁים מוֹכַח דְּהַאִסוּר מִשׁוּם מִיָּעוּט

שָׁמַן אֲכִילַת תְּרוּמָה וּבִירוּשָׁלַיִם שְׁבִיעִית מִיְּתֵי בְּרִייתָא דְאִין לִוְקַחִין שְׁבִיעִית בְּדָמֵי מַעְשָׁר
שְׁנֵי וּבְעֵי לְמִימַר דְּבַמְחֻלְוֹת שְׁנוּנֵי וְלִר"ש שְׁרֵי וּמִשְׁנֵי הֵתָם דְּלֹא שְׁרֵי ר"ש אֲלֵא בְּתְרוּמָה
דְּאֲוֹכְלֵי תְרוּמָה זְרִיזִין הֵם וְיִשְׁמְרוּ שְׁלֵא יָבֵא לִידֵי פְּסוּל.

מִשְׁמַע דְּלֹא ס"ל לְחַלְקָא בֵּין לְכַתְּחִילָה לְדִיעֵבַד וּבְקוֹשְׁיָא דְאֲבֵי מִמְתְּנֵי דְמַעְשָׁר שְׁנֵי וּפְרִיָּה
הֵתָם מְהָא דְאָמַר ר"ש חֲבוּרַת פְּהֵגִים שְׁאֲכָלוּ בְּפִסְחִים סוּף פ' מִי שְׁהֵיָה טְמֵא וּמִשְׁנֵי דְאֲוֹכְלֵי
פְּסֻחִים ג"כ זְרִיזִין הֵם וּמִתְּנֵי דִילֵן אֲשֶׁם שְׁנִתְעָרַב בְּשִׁלְמִים פְּשִׁיטָא דְזְרִיזִין הֵם דְּכֹהֲנִים
בְּעֶזְרָה זְרִיזִים הֵם וְא"כ שְׁלֵמֵי שְׁנִתְעָרַב בְּמַעְשָׁר ר"ש נְמִי מוֹדָה דְדוֹקָא אֲוֹכְלֵי פִּסְחָא בְּזִמְנֵוּ
זְרִיזִים הֵם כְּדֹאִיתָא הֵתָם בִּירוּשָׁלַיִם וּבְסוּף בְּכוּרוֹת אִיתָא דְאָפִי שְׁלֵמִים וּמַעְשָׁר גַּם כֵּן
יֵאכְלוּ פְּחֻמּוֹר שְׁבָהֶם וְע' מָה שְׁפַתְבְּתֵי שָׁם: דָּף עו תוּס' בּד"ה אִין לִוְקַחִין תְּרוּמָה כּו' וּכְת'
ז"ל דְּבַמִּשְׁנָה מִשְׁמַע דְּהֵאִיסוּר הוּא מְשׁוּם מִיעוּט אֲכִילַת מַעְשָׁר וּבִירוּשָׁלַיִם אִיתָא
לְתַרְנוּנֵיהוּ טַעְמֵי וְתַנִּי מְפָנִי שֶׁהוּא מְמַעֵט בְּאֲכִילָתוֹ וְאֲכִילָתוֹ ע"ש.

וְהֵיָה נִרְאָה דְרִש"י ז"ל לֹא פִי מְשׁוּם אֲכִילַת מַעְשָׁר מְשׁוּם דְמְהָא אִין רְאָיָה דְר"ש יְלִיף
בְּק"ו דְּהִתִּירָה הִתּוּרָה לִיקַח שְׁלֵמִים בְּכֶסֶף מַעְשָׁר כְּש"כ תְּרוּמָה כְּדֹאִיתָא בְּמִתְּנֵי הֵתָם
אֲבָל מִיעוּט אֲכִילַת תְּרוּמָה לֹא אֲשַׁפְּחוּן הִתִּירָא כְּה"ג וּש"מ דְּלֹא חִינֵי ר"ש שְׁיִבְיָאֵנוּ לִידֵי
פְּסוּל אֲפִילוּ לְכַתְּחִילָה.

וְע' בְּדַבְרֵי הֶרֶמְב"ם ז"ל בְּפ"ו מֵה' מַע"ש וּפ"ה מֵה' שְׁמִיטָה. וּבְהִכֵּי גִיחָא קִצָּת הָא דְקָאֵמַר
לִיָּה רַב יוֹסֵף לְאֲבֵי אֲמַאי לֹא תוֹתְבִינֵי מְהָא אִין מְבַשְׁלִי כּו' דְאֵטוּ פִי רוּכְלָא כּו' הָא כְּבַר
אֲקֻשִׁי לִיָּה מִמִּשְׁנָה הַקְדוּמָה הַשְּׁנוּיָה בְּמִסְכַּת מַע"ש וְאִישְׁתִּיק לִיָּה אֲבָל לְפִי הַנ"ל י"ל דְרַב
יוֹסֵף תְּנֵי מְשׁוּם מִיעוּט אֲכִילַת מַעְשָׁר וּמְהָא לִיכָא לְמִפְרָף דְר"ש יְלִיף בְּק"ו מְשִׁלְמִים
לְהִכֵּי קָאֵמַר לִיָּה אֲמַאי לֹא תוֹתְבִינֵי מְהָא דְשְׁבִיעִית וְדו"ק: שָׁם תוּס' בּד"ה לְמַחֲרַת כּו' ע'
מָה שְׁפַתְבְּתֵי בְּזָה בְּחִידוּשֵׁי לְמַס' נְזִיר בְּאִנְרָף: ע"ב תוּס' בּד"ה לֹג מַאי אִיכָא לְמִימַר כּו'
כִּינּוּ דְעֵבִיד מִיָּזָה עֲבוּדָה כּו' כִּינּוּתָם דְּהַכְּנָסַת חוּלִין לְעֶזְרָה לְבַד לִיכָא אִיסוּרָא כ"כ
וּכְמַש"כ לְקַמֵּן בּד"ה וְחוּלִין כּו'.

אֲבָל כִּינּוּ דְעֵבִיד עֲבוּדָה אִיכָא אִיסוּרָא דְאוּרְיִיתָא כְּמוֹ שְׁחִיטָה וּשְׁאָר עֲבוּדוֹת. וְהַקְשׁוּ
לִיקְדוּשׁ קְדוּשַׁת דְּמִים עַל תְּנַאי דַּע"כ פּוֹרְתָא מְקַדִּישׁ לִיָּה קְדוּשַׁת דְּמִים וְלִיקְדוּשׁ לְכוּלֵי
קְדוּשַׁת דְּמִים וְיוּכַל לְעֲשׂוֹת כָּל עֲבוּדוֹת מְצוּרַע מִשְׁמַע מְדַבְּרֵיהֶם דְּכָל שְׁקִדוּשׁ קְדוּשַׁת
דְּמִים אִין בּוֹ אִיסוּר חוּלִין בְּעֶזְרָה אֲפִילוּ בְּאִיזָה עֲבוּדָה.

וְא"כ יִקְשָׁה לְכַאוּרָה בְּכָל הַנִּי דְלֹא מְצִי מִיְּתֵי קֶרְבָּן מְסַפֵּק מְשׁוּם דְּהוּי חוּלִין בְּעֶזְרָה הָא
אִיכָא תְּקַנְתָּא דְמְקַדִּישׁ קְדוּשַׁת דְּמִים וּפְרִיק לִי וי"ל דְּלִדִּין דְק"ל דְּקַדִּישׁ זָכַר לְדָמֵי
קְדוּשַׁת קְדוּשַׁת הַגּוֹף א"כ לִיכָא קְדוּשַׁת דְּמִים כָּלֵל דְּמִיגוּ דְנִחְתָּא לִיָּה קְדוּשַׁת דְּמִים גְּחִית
לִיָּה קְדוּשַׁת הַגּוֹף וְכִי קָאֵמְרִין הִכֵּי לִר"ש דְּלֹא ס"ל הָאִי מִיגוּ כְּדֹאִיתָא בְּתַמּוּרָה וְאֵלִיבָיָה
קְדִישׁ קְדוּשַׁת דְּמִים לְחוּד וּמְצִי לְמִפְרָק לִיָּה אֲלֵא דְאֲכַתִּי אִיכָא לְמִזְדַּק הָא דְדַחֲקִינּוּ בְּנְזִיר
לְמ"ד דְּמִדִּיר בְּנֵוּ כְּדִי לְחַנְכוּ בְּמִצּוֹת דַּס"ל חוּלִין בְּעֶזְרָה לָאוּ דְאוּרְיִיתָא וְאֲמַאי לֹא קָאֵמַר
דְּמְקַדִּישׁ לִיָּה קְדוּשַׁת דְּמִים וְא"ל מְשׁוּם דְּעוֹפוֹת אִין לוֹ פְּדִיּוֹן דּו"א דַּע"כ אִין לְעוֹף פְּדִיּוֹן
אֲלֵא אַחַר קְדוּשַׁת הַגּוֹף.

אָבֵל אַם מִתְחִילְתוּ לֹא קִדִּישׁ אֶלָּא קִדְוֶשֶׁת דְּמִים יֵשׁ לְעוֹף פְּדִיּוֹן כְּמִבְּנֵי אֶרֶץ בְּמִנְחֹת רִישׁ פִּי
הַמִּנְחֹת וְהַנְּסֻכִּים וְהִנֵּה נִרְאָה דְּבִאֲמַת לֹא מֵהֵנִי קִדְוֶשֶׁת דְּמִים לְהוֹצִיא מִן הָאִסוּר חֻלִּין
בְּעֵזְרָה וְדוֹנוֹקָא בְּהוּא פְּרִיטָא הוּא דְּשָׂרִי לְמִלְאוֹת חֶסְרוֹן הֵלֹג דְּכִי עֵבִיד עֲבוּדָה עֵיקָר
הַזָּא הֵנִי מְדַבֵּר הַקְּדוּשׁ קִדְוֶשֶׁת הַגּוֹף וְהֵנִי כְּמוֹ שִׁיתְעַרְב דָּם קִדְוֶשִׁים בְּדָם חֻלִּין דִּיכֹּל
לְהַזוֹת אָבֵל אַם כְּלוּ קִדְוֶשֶׁת דְּמִים אִסוּר לְעֵבֹד בּוּ עֲבוּדָה וְעוֹד נִרְאָה דְּאִסוּר עֲבוּדָה
בְּחֻלִּין אִינוּ בְּכָלל אִסוּר חֻלִּין בְּעֵזְרָה דְּחֻלִּין בְּעֵזְרָה לֹא נֶאֱסַר אֶלָּא שְׁחִיטָה לְשֵׁם חֻלִּין
וּבְהָא אִיכָּא תֵּנָּא דִּס"ל דְּלָאו דְּאוֹרֵייתָא הִיא אָבֵל לְעֵבֹד עֲבוּדָה בְּחֻלִּין אִסוּר אַחַר הוּא
בְּכָלל אִסוּר כָּל הַפְּסוּלִין לְגַבֵּי הַמְּזַבֵּחַ דְּאִסוּר לְזָרוֹק וּלְהַקְטִיר וְא"כ בְּמִתְנֹת הֵלֹג דְּלָאו
בְּמִזְבֵּחַ הֵם י"ל דְּלִית בְּהוּ אֶלָּא אִסוּר פְּנִיסַת חֻלִּין לְעֵזְרָה וְכַתְּבִיתִי קֶצֶת בְּזָה בְּחִי נְזִיר
שָׁם וּדְבָרִים אֱלוֹי צ"ע ע' תו' ז"ל בְּחֻלִּין וּב"ב: שָׁם רש"י בד"ה אי קוֹדֵם כו' וְהֵן הַזָּאוֹת
כו' עֵינֵן תּוֹס' ז"ל שֶׁהַקְּשׁוּ עָלָיו וְדַעְתֶּם דְּבִהַזָּאוֹת לִיכָּא לָאו דְּבִל תְּקַטְּירוּ וְדוֹנוֹקָא הַקְּטָרָה
הוּא דְּאִסוּר רַחֲמָנָא וּלְדִידִי קֶשֶׁה יוֹתֵר דְּהָאִי לָאו לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא עַל הַמְּזַבֵּחַ כְּמוֹ שְׁנָא וְאֵל
הַמְּזַבֵּחַ כו' וּמִרְבִּינָן נְמִי כְּבָשׁ כְּמִזְבֵּחַ אָבֵל שְׁלֵא עַל הַמְּזַבֵּחַ כְּמוֹ מִתְנֹת הֵלֹג מִנ"ל דְּזָה
בְּלָאו דְּבִל תְּקַטְּירוּ וְהַכְּרִיחוּ לְרִש"י ז"ל לְפָרֵשׁ כֹּן מְדַקָּא פְּרִיטָא אֶלָּא אִי קוֹדֵם מִתְנֹת
שְׁבַע וּבִשְׁאָר הַזָּאוֹת אִי שִׁינָּה בְּהֵם לָאו דְּבִל תְּקַטְּירוּ יִתְבָּאֵר עוֹד לְקַמֵּן בְּפִירְקִין בִּס"ד:
דָּף עז תּוֹס' בד"ה וְחֻלִּין מִמִּילָא הֵנִינֵן נִרְאָה דְּהַפֵּל דִּיבּוֹר אַחַד וְקָאִי אֲדַלְעִיל וְהַשְׁתָּא
מִשְׁמַע כו' וְכֵה"ג מִשְׁנֵי בִּפ' הַתְּכֵלֶת כו': שָׁם בִּא"ד וּמִיָּהוּ הַתֵּם נִיחָא דְּמִקְרָא קְדָרִישׁ כו'
פִּי דְּבָרֵייתָא שָׁם דְּרִישׁ זָה לְמַעוּטֵי דְּחֻלִּין לֹא בְּעֵי חֲזָה וְשׁוֹק.

וּלְהַכִּי שְׁפִיר קְאָמַר הַש"ס דְּלָא אִיֶּצְטְרִיף קְרָא לְמַעוּטֵי דְּהִיכִי לִיעֲבֹד כו' וּלְהַקְדִּישׁ פְּשִׁיטָא
דְּלָא חִיבִיתוּ תוֹרָה וְא"כ קְרָא לְמָה לִי וְדְבָרֵי הַצ"ק אִינוּ מוּבָנִין ע"ש: שָׁם בִּא"ד וְעוֹד
דְּלָא שָׂרִי לְשֵׁם עֲצִים אֶלָּא בְּדָבָר שְׁנֹתְעַרְב בְּמִידֵי דְּהַקְרָבָה.

וְלֹא הַבְּנֵי סְבָרָא זֹו דְּהָא לְעִיל בְּקוֹמֵץ אֶמְרִינוּ דְּמַסִּיק לִיה לְשֵׁם עֲצִים אַע"ג דְּלִיכָּא
תְּעַרְבוּת וְכֹן אִיתָא בְּכַמְּה דְּוֹכְתִי וְגַם עֵיקָר הַקְּוֶשֶׁתָּא אִינָּה מוּבָנָת וְצ"ל דְּלָא הֵנִי גְרָסִי
וְהָאִיכָּא שִׁירִים דְּבְּעֵי מִיְּפְלִינְהוּ וְק"ל: שָׁם תּוֹס' בד"ה מֵאֵן תֵּנָּא כו' ע' רש"י ז"ל שָׁם
בְּקִדְוֶשֶׁת וּד' הַצ"ק ז"ל גַּם בְּזָה אִינוּ מוּבָנִים ע"ש: שָׁם גְּמָרָא ור"א אוֹתָם הוּא דְּרַבֵּאי
כְּבָשׁ כְּמִזְבֵּחַ כו' וְרַבֵּנָן תְּרַתִּי ש"מ כו' מוּכַח מִשְׁמַעְתִּין לְעַנְיָן כְּבָשׁ כְּמִזְבֵּחַ לְכ"ע לֹא
אִיֶּתְרַבִּי אֶלָּא לְעַנְיָן שְׁאוּר וְדָבֵשׁ וְלֹא לְכָל שְׁמֵמְנוֹ לְאִשִּׁים כו' וּבְלִשָׁם עֲצִים פְּלִיגִי ר"א
וְרַבֵּנָן לר"א לְשֵׁם עֲצִים פְּטוֹר בְּכּוֹלֵן בֵּין בְּשְׁאוּר וְדָבֵשׁ וּבֵין בְּכָל שְׁמֵמְנוֹ לְאִשִּׁים וְלְרַבֵּנָן
לֹא מִיְּפָטֵר לְשֵׁם עֲצִים אֶלָּא בְּשְׁאוּר וְדָבֵשׁ וְהַבִּיאוּ הַתּוֹס' ז"ל בד"ה וְרַבֵּנָן סוּגְיָא דְּמִנְחֹת
דְּפְלִיגִי הַתֵּם ר"א ור"י בְּהָא וְסוּגְיָא דְּשְׁמַעְתִּין כר"א ור"א כ לְרַבֵּנָן פֵּל שְׁמֵמְנוֹ לְאִשִּׁים אִית
בְּיָה קוֹלָא וְחוּמְרָא.

קוֹלָא דְּלָא אִיֶּתְרַבִּי כְּבָשׁ כְּמִזְבֵּחַ וְחוּמְרָא דְּאֶפִּילוּ לְשֵׁם עֲצִים אִסוּר וְכֹן נִרְאָה מִדְּבָרֵי
הַרְמָב"ם ז"ל פ"ה מה' אִסוּרֵי מִזְבֵּחַ וְכְמוֹ שְׁפָתַב הַכ"מ ז"ל שָׁם. אֶלָּא דְּדְבָרֵי ז"ל צְרִיכִין
בְּיָאוּר וְז"ל שָׁם שְׁאוּר וְדָבֵשׁ אִסוּרִין לְמִזְבֵּחַ וְאִסוּרִין בְּכ"ש וְאִינוּ חִיבִי אֶלָּא אִם הַקְּטִירִין
עִם הַקְּרָבָן אוֹ לְשֵׁם קְרָבָן וְאַחַד הַמְּקַטְּיר עֲצָמוֹ אוֹ מְקַטְּיר תְּעַרְבוּת שְׁלֵהֶם לֹקָה נָפֵל
מֵהֶם כ"ש בְּקִטְוֶרֶת גְּפִסְלָה וְאִם הַקְּטִיר בְּהִיכָל לֹקָה וְאִין הַקְּטָרָה פְּחוּתָה מְכַזִּית הַעֲלָה

שאור או דבש בפ"ע לשם עצים פטור כו' אפי' הקטיר דבר שאינו ראוי להקטרה כדבש או בשאור ונראה דצ"ל בדבש או בשאור הואיל והוא מן הקרבן לוקה.

כיצד המעלה מבשר חטאת כו' המעלה פזית מאחת מאלו בחמץ או בדבש לוקה כו' הואיל והו קריינן קרבן כו' וכן אסור להקטיר על המזבח דבר מכל דברים פגון בשר חטאת כו' ועיין במפרשי דבריו ז"ל ונראה פוננת דבריו ז"ל דשאור או דבש נאסרו להקטיר ע"ג המזבח ואיסורו בכ"ש דנהי דאין הקטרה פחות מפזית אבל איסור הקטרת שאור או דבש הוא בכ"ש.

פי' דאפי' לא עירב ממנו אלא כ"ש בשאר קרבן והקטיר הרי זה בכלל לאו דכל שאור לא תקטירו ולוקה משום דעירובו נמי איתרבי וכדמנא בברייתא אליבא דרבא חצי קומץ מנין כו' עירובו מנין כו' והא דנאסר עירובו פאן היינו משום דדרה שאור או דבש לתת אותו בעירוב לתבלין ובקרבן אסר רחמנא.

ונה שכו' ואינו חייב אלא אם הקטירן עם הקרבן היינו מערבות שלהם בשאר קרבן וכה לא שייך התירא דלשם עצים פיון דעיקר הקטרה הוא הקרבן. ושאור או דבש ליכא אלא מערבות כ"ש והקטרת הקרבן הוי הקטרה אפי' מכונן לשם עצים ממילא איכא לאו דכל שאור כו' על מערבותו וכללא דמילתא לאו דכל שאור נאמר על תרי גונוי או על הקטר קרבן מעורב בשאור או דבש או על הקטר שאור או דבש עצמו לשם קרבן אבל לשם עצים לאו הקטרה היא וכ' עוד אפילו הקטיר דבר שאינו ראוי להקטרה בשאור ודבש פגון בשר חטאת כו' והקטירן בשאור ודבש חייב ולוקה משום לאו דכל שאור כו' הואיל וקרוי קרבן בכלל אזוהרה דאסור להקטיר קרבן מעורב בשאור ודבש הוא וכ' עוד וכן אסור להקטיר כו' פי' דמלקות ליכא אלא על שאור ודבש בין קרבן מעורב בשאור ודבש בין שאור ודבש בפ"ע לשם קרבן ובשר חטאת ואינך איסורא איכא ולמדו מפי השמועה כל שפמנו לאישים הרי הוא בכל תקטירו אבל מלקות ליכא בבשר חטאת לחוד וכן משמע ממנין הלאוין שיש בהן מלקות שלא מנה הרמב"ם ז"ל אלא מקטיר שאור או דבש ע"ש בסוף ה' סנהדרין ולפ"ז הא דנאסר עירובו בחמץ ודבש לא דמי לשאר מערבות דשייך ביה ביטול והכא ליכא ביטול פלל ואפילו לא נתערב אלא כ"ש עובר עליו.

וכדמנא בברייתא דקטורת אלו הנה נותן בה קורטוב כו' אלא שאין מערבין בה כו'. ואין ג"כ בכלל היתר מצטרף לאיסור אלא דהכי אמרה תורה קרבן מעורב בשאור ודבש לא תקטירו ועיין בכ"מ ול"מ ז"ל מה שכתבו בזה ולפי הנ"ל תמצא ישוב לכמה דקדוקים שדקדקו ז"ל ובה א"ש נמי הא דלא ס"ל לתכמים התירא דלשם עצים בבשר חטאת לאו משום דחמיר ליה שירים אלא פיון דליכא אלא איסורא ולא מלקות מסתבר דאיכא איסורא אפילו לשם עצים.

דבלא"ה איסורא איכא לשרוף קדשים הנאכלים וכתבתי עוד בזה בחידושי נזיר בהלכה דהיתר מצטרף לאיסור ע"ש: שם גמרא מתניתין דלא כר"י כו' ופירש רש"י ז"ל דקאי אמתרי מתניתין הא דפליגי רבנן בבשר חטאת ובאיברי בע"מ לר"א ג"כ בעינן דוקא קרב ראש של אחד מהם תרנוייהו דלא כר"י דאמר דבבשר חטאת רבנן נמי מודו דרואין פאלו הם עצים.

ובבע"מ הוא דפליגי לר"א יקרבו אפילו אם לא קרב ראש אחד מהם ומסקינן דטעמיה דר"א דיליף מקרא דע"י תערוכות ירצו וקא דקאמר רואין פאילו הם עצים לדבריהם דרבנן קאמר מידי דהוי אבשר חטאת ואיפא למיזק אמאי לא קאמר דטעמיה דר"א באמת הוא משום דרואין כו' ומידי דהוי אבשר חטאת אלא דא"כ אפילו רובע ונרבע נמי וכיון דלא היקל אלא בבע"מ ע"כ משום קרא דמום בם כו' וא"כ לר"א אפילו שלא לשם עצים רחמנא אפשריה אלא לדבריהם דרבנן קאמר אע"ג דלדיניה לית ליה האי סברא וכמש"כ התוס' ו"ל פאן ולעיל בריש פירקין דומיא דחטה ונמלה דקאמרי רבנן לר"ש לדבריו אע"ג דלדידהו לא ס"ל דבעינן דווקא בריית נשמה ע"ש.

הו אמת דלא דמי כ"כ דהתם שפיר קאמרי רבנן לר"ש לדבריו דלא ס"ל טעמא דהוי כמפרש מ"מ לא דמי לנמלה דבנמלה איפא בריית נשמה ונהי דהוי מצי למימר ליה שאני נמלה דהוי כמפרש דזה עיקר טעמייהו ובריית נשמה לא בעינן כמו גיד דהוי נמי בריה מ"מ לדברי ר"ש שפיר קאמרי אכל ה"א פיון דר"א גופא לא ס"ל ה"ה סברא דרואין לענן פסולין כמו רובע ונרבע ע"כ ר"א גופא מחלק בין בשר חטאת לפסולין ומאי קאמר לרבנן דנימא רואין כו' אלא די"ל דלר"א דיליף מקרא דבע"מ ע"י תערוכות ירצו קא דבשר חטאת בעולה יקרבו לאו משום טעמא דרואין כו' אלא על ידי תערוכות מרצין בק"ו מבע"מ דפסול הוא ואפ"ה מרצה ע"י תערוכות כל שפן בשר חטאת אכל רבנן דלא ס"ל להאי קרא ע"כ קא דאיברי עולה בחטאת יקרבו הוא משום טעמא דרואין כו' א"כ בע"מ נמי ומה שכ' התוס' ו"ל דר"א לא ס"ל להאי סברא מדמצריף קרא אינו מוכרח דהא אצטריף קרא דמרצין אפילו שלא לשם עצים אלא מהא דרובע ונרבע לכ"ע לא יקרבו שפיר מוכח דלא יליף פסולין מבשר חטאת וכ"כ התוס' ו"ל ביומא והשתא לר"י בעולה וחסטאת לכ"ע יקרבו דרבנן ג"כ ס"ל טעמא דרואין וקא אתיא מתניתין קמייתא אליביה ובע"מ לר"א יקרבו אפילו לא קרב ראש של אחד מהם מקרא דמום בם דע"י תערוכות ירצו ודלא כמנא דאידיד מתניתין אליבא דר"א דבעינן שיקרב ראש אחד מהם והיינו דר"א נמי לא ס"ל האי קרא דע"י תערוכות ירצו ועיקר היתירא הוא משום דקרב הראש של אחד מהן פן הוא משמעות פשטא דשמעתין וא"כ לתנא דמתניתין לאו דווקא בבע"מ הוא דמתיר ר"א ע"י קריבת הראש של אחד מהם אלא ה"ה ברובע ונרבע: אבל התוס' ו"ל לעיל פתבו דר"א דמתניתין ג"כ ס"ל לה"ה דרשא דע"י תערוכות ירצו וכ"כ פאן בד"ה קא עבר מומן באריכות וכדמשמע ביומא פ' ב' שעירי דמזייתי למתניתין על דרשא דה"ה קרא וא"כ לא שרי ר"א דמתניתין אלא בבע"מ דבלא"ה מה"ת ירצו אכל ברובע ונרבע לר"א נמי לא יקרבו אפילו קרב הראש של אחד מהם.

וא"כ קשה טובא היכי קאמרינן לעיל רב דאמר כר"א קא ר"א גופא לא היקל אלא בבע"מ דבלא"ה שרי מה"ת אכל לא בשאר איסורין של תורה כמו ברובע ונרבע. וראיתי בתוס' ישנים ביומא שהקשו פנ"ל והאריכו שם ג"כ פשיטת התוס' ו"ל ה"ה דרבנן ור"א דמתני' ס"ל האי קרא דע"י תערוכות ירצו מדלא אמרו ה"ה דעלו ירדו.

והקושיא ה"ל קא ר"א גופא מודה ברובע ונרבע לא נתיישב בזה ע"ש בדבריהם באנרף ולפי מה שכ' לעיל בריש פירקין בשמעתא דרב בנפלה אחד לים הגדול דרב מסברא קאמר ע"ש מיתרצא נמי קושיא זו אכל אפתי קשה לי לשיטתם ו"ל דר"א ורבנן מ' ל

דע"י תערוכות ירצו מקרא דמום בם א"כ מאי פריה לעיל בפירקין לרבא דאמר דאי אקריב לא מרצי מר"א דאמר אם קרב כו' והא איברי לכ"ע נדחין ואמאי יקרבו ומאי קושיא הא מקרא ילפינן דע"י תערוכות מרצין אע"ג דקודם תערוכות נדחו מ"מ ע"י תערוכות הקרי ואחזו ונהי די"ל דמדרבנן נאסר גם ע"י תערוכות זה תשיב דיהוי דדיחוי דרבא לעיל ולהכי מוקי לר"א פתנן המצרי דלית ליה דיהוי אפתי תיקשי לרבנן אמאי ירצו לשיטתם הא הוי ליה דיהוי וכדאמר רבא לעיל השתא דאמור רבנן לא נקריב אי אקריב לא מרצי ואי משום דמדאורייתא מרצו ע"י תערוכות לא ירדו ומרצה כמו שכ' התוס' ז"ל א"כ לר"א נמי לא תיקשי דהוי לה דיהוי.

ולקמן במתניתין דנתערבו דמים בדמים משמע להדיא דלתנא דמתניתין ג"כ לא פליג ר"א אלא בבע"מ ומשום דע"י תערוכות ירצו דתנן התם נתערב בדם פסולים ישפך לאמה ובסיפא תנן דם תמימים בדם בע"מ ר"א אומר כו' הרי מבואר דלא פליג אלא בבע"מ ולקמן יתבאר עוד בזה בס"ד: שם גמרא לא הכשיר ר"א אלא שנים שנים כו' פבר הבאתי לעיל פירוש הרמב"ם ז"ל דאהקרה קאי אם פבר קרב שנים שנים ועיין במפרשי דבריו שדקדקו מפשטא דשמעתין דלא משמע הכי.

ולי יש עוד לדקדק בשלמא הכא א"ש לישנא דלא הכשיר אלא שנים שנים דקאי אראש ואפרעים אבל לקמן במתניתין דכוס בכוסות מאי קאמר התם דלא הכשיר ר"א אלא שנים שנים הא ליכא אלא זוג אחד שקרב תחילה אלא ונדאי משמע דקאי אנשאר דלא יקרבו אלא שנים שנים וק"ל: שם תוס' בדם בהמה או בדם חיה כו' והקשו היכי זריק ליה הא הוי חולין בעזרה וכ' ג' תירוצים בזה אי משום דעיקר זריקתו משום הכשר והכשר והפסול מעורב לכ"ע מותר ולא דמי לאברים באברים דהוי יבש ביבש.

או משום דחולין בעזרה לאו דאורייתא אפילו העלאה או משום דבחולין ופסולין לכ"ע שרי לשם עצים ומים דלא נאסר אלא במידי דהקרה כמו בשר חטאת כו'. ויש לדקדק בדבריהם ז"ל מה שכתבו בתי' הב' דחולין בעזרה לאו דאורייתא לזה יקשה הא איתא לעיל בפ' כל הפסולין דהמקריב איברי חיה עובר בעשה אלמא דבתי' לכ"ע איסורא איכא ואטו משום דחולין היא קיל נאינו עובר.

ונהי דבגזיר משמע דהעלאה וזריקת חולין ג"כ לאו דאורייתא למאן דס"ל הכי היינו במין הראוי להקרה כמו בהמה ועוף אבל חיה דאפי' הקדישה והקריבה עובר בעשה כל שפן חולין גרידא ובתי' בתרא כ' דכל הני דלא חזו להקרה כמו חולין ופסולין אפילו לרבנן שרו לשם עצים דלא אסרי אלא במידי דחזו להקרה וזה הוא איפכא מסברת רבנן אליבא דר"י לעיל דבשר חטאת מודו דשרו לשם עצים אבל בע"מ אסור גם לשם עצים ורובע ונרבע ושאר פסולין לכ"ע אסור גם לשם עצים אלמא דפסולין תמירי ולקמן ד' ע"ט ע"ב בתוס' בד"ה במאי קמפלגי כו' משמע דלא כתבו להו סברא דפסולין כ"ע מודו דשרי לשם מים אלא היינו דנוקא אם נתערב לח בלח ומשום דיש בקלה ונהינו פסברתם בתי' קמא אבל איברים באיברים וכוס בכוסות פסולין גריעי מחטאת וכדאמר ר"י לעיל ולקמן גבי כוס בכוסות דברובע ונרבע ושאר פסולין לכ"ע לא אמרינן רואה אני כו' אבל הכא משמע מדבריהם דאפי' יבש ביבש כמו איברים באיברים או כוס בכוסות מודו רבנן בפסולין דאמרינן רואה אני וכמש"כ דלא אסרי רבנן אלא במידי

דהקרה פגון איברי חטאת באיברי עולה ויתבאר בזה לקמן בפירקין בס"ד: שם תוס' בד"ה רואין כו' ע' בתוס' סוטה דף י"ו ע"ב בד"ה מביא מים שדם ציפור כו' מה שהקשו שם ומה שכ' שם בחידושי: דף עח משנה אם לא נמלה ונתן פשר וכ"כ הרמב"ם ו"ל וקשה אמאי לא הוי דחוי וכדאמר רבא לעיל אי אקריב לא מרצי והכא שחוטין הם ולכ"ע נדחין וא"ל פינון דלא שאל ולא נמלה פלל לא חשיב דחוי דא"כ מאי פריה לעיל לרבא מהא דקנין אם לא נמלה ונתן פשר וי"ל דהכא לא חשיב דחוי פינון דמן הדין פשר להזות אלא דגזירין גזירה במקדש זה לא חשיב דחוי וראיתי בדברי הרמב"ם ו"ל פ"ב מה' פסה"מ הלכה כ"ג שכ' דם שנתערב בדם פסולין כו' ישפה הפל כו' ואפילו קרבו פל הפוסות חוץ מאחד מהם ישפה לאמה וכל אותן הזבחים פסולין נתערב בדם התמצית ישפה לאמה ואם לא שאל ונתן פשר ולכאורה דבריו ו"ל קשיין אהדדי דבדם פסולין כ' וכל אותן זבחים פסולין אפילו אם קרבו פל הפוסות כפר ואין מרצין ובדם התמצית כתב אם לא שאל ונתן פשר ועיין בלח"מ ו"ל שם והיה נראה דברי שא מירי בכוס בכוסות בכהא שפיר פל הזבחים פסולין אפילו אם קרבו פל הפוסות דדונקא בבע"ח שנתערבו הוא דמרצה אי אקריב משום דבע"ח אין נדחין אבל שחוטין כמו פוס בכוסות ונדאי נדחין ואין מרצין אפילו דיעבד ובסיפא מירי פגון שנתערב דם התמצית בתוך דם פשר דלא נדחה אלא משום גזירה זה לאו דחוי הוא ואם לא נמלה ונתן פשר אבל עדיין אינו מיושב הא במתניתין עירוב פסולים ותמצית בתדא כבא תנו ואם לא נמלה ונתן כו' קאי אתרנוניהו ומ"ש דהרמב"ם ו"ל חילק ביניהו.

וע' תוס' ו"ל לעיל שכ' דגם לתנא דמתניתין בבע"מ בדיעבד מרצין ומדברי הרמב"ם לא משמע הכי: שם גמרא אבל נפל דם לתוך מים ראשון ראשון בטל והיינו משום דנדחה וכמש"כ רש"י ו"ל וא"כ למאן דלית ליה דחויין אפילו דם לתוך מים פשר דחוזר ונראה.

ולפ"ז לא אתי שפיר תי' של התוס' ו"ל לעיל בד"ה רואין דהא דדייק מדם פרו ושעיר דעולין או מב"מ אין מבטלין זא"ז משום דכשמערה טיפה ראשונה ראשון ראשון בטל. ולפי ה"ל אפתי תיקשי למאן דלית ליה דחויין מנ"ל הא דעולין או מב"מ אין מבטלין זא"ז.

וי"ל דבדחויי פי האי כ"ע מודו פינון דראשון ראשון נתבטל ולא היה עליו שם דם וכי הדר נפל תו לא איחזי. אלא דא"כ לענין פיסוי אמאי אינו פן נהי דאין דחוי אצל מצות אבל דחויי פי האי אפי' לענין פיסוי דלמא אינו חוזר ונייעור דמהיכן למד דאין דחויי אצל מצות מהא דכסוהו הרוח וחוץ ונתגלה ומנ"ל דבכה"ג נמי אין דחויי ועיין תוס' חולין פ' פיסוי הדם שהאריכו בזה וכתבו שם דבעלמא פשיטא לן דחוזר ונייעור והכא לא מיפסיל אלא משום דחויי עיין שם: שם גמרא הפיגול והנותר כו' שבללן כו' פירש"י ו"ל דהבלילה הוא בשעת אכילה ולעיסה וא"א שלא ירבה מין על חבירו כו' ולשון הש"ס שבללן זה בזה לא משמע הכי והתוס' ו"ל הקשו על פירושו פמה קושיות חדא דאם אכל את פולן והתרו בו אל תאכל פיגול או נותר או טמא שיש פאן ונדאי לוקה אע"פ שלא נתברר איזה איסור פינון דחד איסור יש פאן ונדאי ואי לא התרה בו אלא משום חד איסור פשיטא דפטור.

והתוס' ז"ל ביבמות דף ק"א נראה דלא קשו להאי קושיא וחילקו דדווקא התם דהפה שניהם בבת אחת מתרין בו על לאו דהפאת אביו אבל הכא דלא ידעינו איזה לאו עובר אי פגול או נותר אפילו התרה על שניהם חשיב התראת ספק וא"כ י"ל דהתראת ספק פזו לא באה לכלל התראת ספק דפליגי ר"י ור"ל והכא י"ל דר' יוחנן מודה לר"ל דלא הוי התראה פיון דלא יתברר לעולם איזה לאו עובר.

ועיין פרייתות דפליגי תנאי לענן חטאת בכה"ג ונראיתי בירושלמי פ"א דחלה דבעי התם עיסה בלולה מכל חמשת המינים דמצטרפים זה עם זה בכלול מהו שילקה על חלתן ד"ת ואמר ר"ל דאין לוקה על חלתן ד"ת אמר ר"י בר אבא ר"ל פדעתייה דאתפלגון הפיגול והנותר ששחקן ר"י אמר לא ביטלו זא"ז ור"ל אמר ביטלו זא"ז ה"נ המינים מבטלין זא"ז אמר ר' יוסי לא דמיין תמן אמר זה אסור וזה אסור ברם הכא שני דברים רבין על אחד ומבטלין אותו וכבר ביטלו עד שלא נעשו אסור פי' דלא דמי הא לפיגול ונותר ששחקן דכבר הנה אסור וי"ל דאין אסורין מבטלין זא"ז אבל הכא כבר ביטלו עד שלא נעשו אסור דתחילת העיסה נעשה על ידי ביטול ולא חל האיסור פלל אילו אחד עשה חמש עיסות מה' מינים ואח"כ עירבן אחר שנעשו אסור ואמר ר"ל אין לוקין על חלתן יאות זה הנה דומה לפיגול ונותר שעירבן משמע דל"ל *דפיגול ונותר בכה"ג ג"כ אין לוקין על חלתן ולפי ה"ל קשה הא לאו התראת ספק היא דנודאי עובר על לאו דחלה ונראה לשיטת הירושלמי דב' מינים רבים על אחד ומבטלו פטור הוא לגמרי דכל אחד מבטל לחבירו ואין בכ"א פשיעור ולא הוי אפילו התראת ספק וכמו שהקשו התוס' לקמן אשמעתא דר"ל ור"י דפליג עליה דר"ל ואמר דאין אסורין מבטלין שפיר איצטריך להא אף על גב דבלא"ה ס"ל בעלמא התראת ספק שמה התראה והיינו משום דהכא מודה ר"י דלא הוי התראה וכנ"ל ועוד דר"י אחי לאשמעינו דמחייב אתרנוייהו אפיגול ואנותר משום דאין מבטלין זא"ז ור"ל פוטר לגמרי והיינו משום התראת ספק וע' בתוס' פ' פלל גדול שחקרו שם בתולדה אי צריך להתרותו משום האב ומסקו התם דאין צריך להתרותו משום האב ואם התרה אותו סתם אל תשמר חייב אע"ג דלא הודיע לו איזה אב הוא וא"כ משמע קצת דאין צריך לברר לו הלאו בשעת התראה פי' היכי דאם שימר חייב אע"ג דאינו יודע איזה מלאכה היא זו אי בורר אי מרקד אבל מהא לא אריא דהתם יכול להתרותו סתם בלאו דמלאכת שבת איזה שהיא דכל מלאכת שבת בלאו אחד נאמרו אבל הכא דלאוין חלוקין הם אפשר דלאו התראה היא אם לא בירר לו איזה לאו הוא.

וילקמן יתבאר לשיטת הרמב"ם ז"ל דלאו דתרנוייהו הוא משום לא יאכל פי' קודש כו' פל שבקודש פסול בא הפתוב ליתן ל"ת על אכילתו וא"כ ה"נ חד לאו הוא ואחר פל ה"ל התוס' ז"ל הכא פשיטא להו דהוי התראה בכה"ג לכ"ע וא"כ אמאי פטור לר"ל מכולם הא בחד לאו עבר ונודאי: ועוד הקשו דלא לחייב פלל אפי' אחד מינייהו פיון דנתערב בו מחבירו ואין מצטרף לו לפירש"י ז"ל שנתן פזית מזה וכזית מזה לתוך פיו ובאמת לפ"ז לא אשכחן אוכל ב' אסורין כאחד דלחייב אלביא דר"ל דאסורין מבטלין זה את זה וא"כ היכי פריה בפשיטות בכריתות במשנה דיש אוכל אכילה אחת כו' ונתיני ה' חטאות וכגון דאכל ג"כ פזית פיגול והיכי מקשי הש"ס בפשיטות הא *צ"ל בכה"ג דפיגול ונותר ג"כ כו"ל ר"ל לא מצי למיתני הכי דבשעת אכילה מבטלין זא"ז דלרש"י ז"ל ג"כ לאו דווקא תלתא אסורי אלא בב' ג"כ מבטלי אהדדי לפירושו ומהא דפריה

התם ונתיגני שש וכגון שאכל ג"כ פזית דם לא תיקשי דזה הוי מין בשאינו מינו ונותן טעם דאוריני' הוא ומטעם זה אש הא דאיכא לאקשוני לכ"ע הא מירי התם דאכל פוליא בקלבה או דאכל תמרי בהדי פזית נותר ואמאי לא ליבטיל הנותר בהפוליא או בתמרי דזה לא הוי בכלל איסורין דאין מבטלין זא"ז דהא פוליא או תמרי התיירא הוא לגבי איסור נותר וקלב דליפא עליהו שם איסור אלא יום הוא שפאסר באכילה אבל לפי הנ"ל ניתא דהוי מין בשאינו מינו ובטעמא אע"ג דאיכא לספוקי לענין פרת וחסאת אי הוי טעם פעיקר ובחני' נזיר הארכתי בזה אבל הא דפריה ולוקמא פגון דאכל פזית ומשמע התם דמירי במינו.

קשה הא לר"ל לא אשכחן דמחני' תרתי באכילת ב' איסורים ודחוק לומר דפריה ולוקמא דאכל פיגול היינו ע"י בליעה בעין בלא לעיסה דא"כ הוי מצי לשנויי יש אוכל כו' קתני אכילה פדרבה.

ע"כ נראה דהאי שבללן זב"ז דקאמר לאו אשעת לעיסה ואכילה קאמר אלא שבללן קודם אכילה זב"ז וכמו שכתבו התו' ז"ל ג"כ וכן לאו דוקא שלשתן יחד אלא שנים מהם וכמבואר בירושלמי ג"כ ופי' התו' ז"ל פגון דאיכא חתיכה אחת ב' זית נותר ואחד פיגול מעורבין ונחתיכה אחת ב' פיגול ואחד נותר ואכלן לחתיכות בזה אחר זה והתרו בו בראשונה משום פיגול ובאחרונה ג"כ משום פיגול דהוי התראת ספק ממש כמו הפה זה וחסר והפה זה וקשה להאי פירושא לישנא דהש"ס א"א שלא ירבה מין על חבירו הא נודאי רבה מין אחד על חבירו בזה ב' זיתים ובזה זית אחד.

ועוד האי דינא דהתראת ספק למה אשמע לן ר"ל בהא הא כבר שמעינן לר"ל בשבועות ומפות דס"ל התראת ספק לא שמה התראה והכא לא איצטריה לאשמועי' אלא עיקר דינא דאיסורים מבטלין זא"ז דבחדא חתיכה רוב נותר ומיעוט פיגול דפטור אפיגול משום דאיבטיל בנותר הוי ליה לאשמועי' וכת' עוד לפרש בע"א דשקל תרי מהני תלת ובללן ואכלן פגון דשקל ב' זיתים מחז איסור וד' זיתים מב' איסורין ובללן בקערה אחת ואכלן וא"א שלא יהיה רוב כו' הלכך לא ידעינן כו' אם שם פיגול או נותר וכגון דאכל בשני פעמים באחד התרו בו משום פיגול ובאחד משום נותר ע"ש ודברים אלו אינן מובנים לי ומה פוננתם בב' זיתים מחז איסור וד' מב' איסורין אי כמש"כ הצ"ק ז"ל דאכל אכילה אחת פזית מחז איסור בעין עם ב' זיתים מד' איסורין הנבללין ודילמא איסור הנבלל רובו נותר ומבטל גם הכזית פיגול אשר בעין זה הוא דבר שאין לו שחר דהא בצירוף פזית פיגול בעין הוי רובא פיגול וחיני' משו' פיגול ואי לא דמסתפינא הייתי אומר דצ"ל פגון דשקל ב' זיתים מחז איסורא וב' זיתים מחז איסורא דהוי ד' זיתים מב' איסורים ובללן זה בזה וא"א שלא יהא רוב מן האחד משום דא"א לצמצם ואחד רבה על חבירו ואכלן בב' פעמים ובאכילה ראשונה התרו בו אל תאכל פיגול ובשנייה אל תאכל נותר דהוי התראת ספק ומה שהוכרחו לפרש פגון שנתער' ב' זיתים מזה וב' זיתים מזה ולא פזית מזה וכזית מזה דא"כ בשתי אכילות ליכא שיעורא בכ"א ובלא"ה פטור על שתייהם וגם לפ"ז לא הבנתי אמאי קרי לה התראת ספק פינן דבאכילה ראשונה התרה בו משום פיגול ובשנייה משום נותר לאו התראה היא פלל וכ"ע מודו בזה.

ע"כ נראה יותר דבב' זיתים ואכילה אחת מיירי וא"א שלא ירבה מין אחד על חבירו ובטל חד בחבריה דל"ד חד בתרי בטיל אלא ברובא לחוד ג"כ בטיל פמבואר ג"כ בד' הראשונים וכיון דלא נתברר האיסור קרי לה התראת ספק ומילתא חדתא אשמע לן ר"ל בהתראת ספק זו וכשיטת התו' ז"ל ביבמות דס"ל ג"כ דזה מיקרי התראת ספק וד' התוס' ז"ל עדיין לא ברירין לי אבל לקמן גבי מצות מבטלות זא"ז משמע בשיטת רש"י דעל אכילה ולעיסה חיישינן לביטול אחד בחבירו ושם יתבאר יותר בסניעתא דשמאי: שם בא"ד וא"ת הא תנן במעילה כו'.

אבל לאכילה פיגול ונותר מצטרפין זע"ז והיכי שנייה בהו ביטול ותי' דהתם דווקא דלא מיערב אבל אי מיערב בטיל זה בזה ולפ"ז אינו מצטרף אלא אם אכלן זא"ז דבבת אחת מתערבין זב"ז ולא משמע הכי מהא דאמר ה"מ לענין טומאה הוא דאין מצטרפין אבל לאכילה מצטרפין וכי היכי דטומאה ע"כ היינו שנגע בהן פאחת ה"נ אכילה שאכלן פאחת ועוד דבפסחים ונזיר משמע דיותר שנייה צירוף בב"א מזאח"ז גבי הא דכל איסורי נזיר מצטרפין זה לזה.

עוד כתבו דהכא ללקות משום פיגול ונותר קאמר או דלאו פל שבקודש פסול כו' ליפא מלקות פלל דהוי לאו שבפלות אבל לדברי הרמב"ם ז"ל ליפא לשנויי הכי דהוא ז"ל כת' דמצטרפין לענין מלקות וגם עיקר אזהרה דפיגול ונותר הוא לאו דלא יאכל פי קודש כו' פל שבקודש פסול כו' וא"כ נודאי תיקשי פיון דמצטרפי חד לאו לתרנוייהו היכי שנייה בהו ביטול ונהי די"ל אם התרו בו משו' פיגול לחוד או נותר לחוד פטור הוא דילמא נותר רובא ופיגול בטיל או איפכא ולא התראה היא אבל א"כ לא הוי בכלל התראת ספק ומאי קאמר הש"ס ש"מ התראת ספק כו' ואי התרו בו משום שתייהם בלא"ה חייב פיון דשניהם בלאו אחד הוי פהתראת נודאי.

וע' בע"א גבי הא דתבלין ג' שמות מצטרפין ומוקי לה התם כר"מ משום ר"א דכל האיסורין מצטרפין מוכח מזה דאפילו ע"י תערובות איסורין לא מבטלי אהדדי דג' שמות היינו איסורין מחולקים כמש"כ התוס' ז"ל וכיון דמצטרפי אהדדי לא שנייה בהו ביטול והדברים ארונים בזה וצ"ע בד' הראשונים ז"ל.

ועוד יתבאר בזה בשמעתין בס"ד: שם תוס' בד"ה מתיב רבא תימא כו' ולפי שיטת רוב הראשונים דעל טעם פעיקר אין לוקין א"ש תמיהת התוס' וכמו שהאריכו התוס' ז"ל בעצמם בע"א בהא דטעמו ולא ממשו ולקמן בשמעתין: שם תוס' בד"ה אלא מין בשאינו מינו בטעמא ותמהו ז"ל על הא דפריה במנחות מהא דתיבלה בקצח למ"ד בתר בטל או מבטל אזלינן נהי דהוי מין בשא"מ ובטל מ"מ הא איפא טעם מצה והנה לשיטת ר"ח דמין במינו נקרא פל שיכול להיות הבטל פחבירו א"כ לדידיה לא שמעינן פלל דטכ"ע דמהיכא ילפינן מגיעולי מדין הא בלא"ה לא שנייה ביטול בזה פיון דבתר בטל אזלינן א"כ פל האיסורין יכולין להיות פמבטל לכי מוסרח ונהי מין במינו ומש"ה לא בטיל.

אבל לרב חסדא דבתר מבטל אזלינן א"כ תערובות איסור הוי מין בשאינו מינו ושפיר איפא למימר נהי דבטל אבל פל שיש טעמו הוי טעם פעיקר וע' מנחות שכ' התוס' ז"ל דההיא דהתם פליגא אהה דשמעתין ולא אשפחן בעלמא פלוגתא בזה וכזית בכא"פ לכ"ע דאורייתא וא"כ אפי' רובא תבלין אמאי ליבטל המצה אם יש בו פזית בכא"פ ואי אין בו

כַּוִּיַת בְּכַא"פ אִפִּי לְמַד בְּתֵר בְּטִיל אֲזֵלִינָן וְהוּי מִיָּן בְּמִינוּ וְלֹא בְּטִיל אִפְתִּי הִיכִי יוֹצֵא בּוֹ
הָא לֹא אֲכַל כְּוִיַת מְצָה בְּכַא"פ וְהַדְּבָרִים אֲרוֹכִים בְּזָה בְּדַבְּרֵי הָרֵאשׁוֹנִים.

וְעַי' בַּחֲזִי נְזִיר שְׁהֶאֱרַכְתִּי שָׁם בְּהִלְכוֹת אֱלוֹהִים יֵאִיר עֵינַי: שָׁם בַּא"ד וְאֵין לְהַקְשׁוֹת כּוֹ
דְּהֵתָם חֲזוֹק הַמְרִירוֹת מְבַטֵּל טַעַם מְצָה כּוֹ וְלֹא אֲשַׁפְּחֵן הָאֵי חִילּוּקָא דְּבַדְבָּר חֲרִיף אִם
נִתְעַרְבַּ בּוֹ אֵיזָה תַעְרוּבוֹת לֹא אֲמַרִינָן בּוֹ טַכ"ע וְעוֹד דְּבִכְסָחִים פ' ע"פ אֵיתָא דְלִדְיָן לֹא
יֵאֲכַל מְצָה וְמָרוֹר פְּאַחַת דְּמְצָה דְּאוֹרֵייתָא וְמָרוֹר דְּרַבְּנָן וְאַתִּי דְּרַבְּנָן כּוֹ אֲלֵא אֲכַל מְצָה
תְּחִילָה לְבַדּוֹ וְאַח"כּ מָרוֹר לְחוּד וְלִבְתֵּר כּוֹרְכוּ יַחַד זְכָר לְמַקְדָּשׁ פְּהֵלֵל וְלֹא יֵצֵא בְּמָרוֹר
ע"י פְּרִיכָה מִשּׁוּם דְּאַתִּי מְצָה דְּרִשׁוֹת וּמְבַטֵּל לְמָרוֹר דְּהוּי מְצָה דְּרַבְּנָן וְכַמְש"כ הֵתוּ ו"ל
שָׁם וְלִפִּי דְּבְרִיָּהֶם הֶקְא אֲמַאי לֹא יֵצֵא יְדֵי מָרוֹר ע"י פְּרִיכָה הָא מִיָּן בְּשִׂאֵינוּ מִינוּ בְּטַעְמָא
וּמְצָה אֵינוּ מְבַטֵּל לְטַעַם מָרוֹר.

עוֹד תִּי דְּכְשָׁאוֹכֵל כְּוִיַת לְחוּד וְמָרוֹר מְבַטֵּל לִיה לִיפָא טַעַם כְּוִיַת מְצָה אֲבָל לְאַכּוֹל הַרְבֵּה
שָׂרִי. וְגַם זֶה קָשָׁה דְּפִשְׁטָא דְּמִתְנִי דְּאוֹרְזוּ וְחֲטִים מִשְׁמַע דְּאַדָּם יוֹצֵא יְדֵי חוֹבְתוֹ אִפִּי בְּכַוִּיַת
כְּסָתָם אֲכִילָה דַּא"כ לֹא נִתְבָּאָר פְּמָה יֵאֲכַל וְעוֹד דְּהָא קִי"ל דְּכַוִּיַת בְּכַא"פ דְּאוֹרֵייתָא
וַא"כ אֵיף שְׁיִהְיֶה הָרִי אֲכַל כְּוִיַת וְעַי' בְּדַבְּרֵי הַרְמַב"ם וְהָרַאב"ד ו"ל בַּה' בְּפוֹרִים וְבַה'
חו"מ.

ע"כ נֵרָא דְּבְאַמְתָּ לֹא שְׁיִיף בִּיטוּל בְּמִין בְּשַׂא"מ וְכַמוֹ שְׁמִבְּאוֹר דְּהָרִי הַרְמַב"ן ו"ל
בְּמִלְחָמוֹת פ' ע"פ שָׁם הַקְּשָׁה עַל סוּגְיָא דְּלִקְמָן דְּאַמְרֵי מֵאֵן שְׁמַעַת לִיה דְּמְצוֹת אֵין
מְבַטְלוֹת זַא"ז הֵלֵל הִיא שְׁהִיָּה כּוֹרְכָן בְּבַת אַחַת הָא רַב אֲשִׁי מְסִיק הֵתָם דְּלַרְבָּנָן נְמִי יוֹצֵא
בְּדִיעְבַד גַּם ע"י פְּרִיכָה וְלִכְתְּחִילָה הוּא דְּפִלְיָגִי.

לְהֵלֵל לְכַתְּחִילָה ע"י פְּרִיכָה וּבְדִיעְבַד יוֹצֵא בְּלֹא פְּרִיכָה וְלַרְבָּנָן הוּי אִיפְכָא לְכַתְּחִילָה כ"א
לְבַדּוֹ וּבְדִיעְבַד יוֹצֵא ע"י פְּרִיכָה וַא"כ רַבְּנָן נְמִי ס"ל דְּמְצוֹת אֵין מְבַטְלוֹת זַא"ז וְעַי' תּוֹס'
וּמְרָדְכִי שָׁם מִש"כ לִישָׁב זֹאת וּלְפַעַנ"ד נִרְאָה דְּנוֹדָאֵי בְּדִיעְבַד יוֹצֵא גַם ע"י פְּרִיכָה פִּינוּ
דְּהוּי מִיָּן בְּשַׂא"מ וְאִיפָא טַעְמָא אֲלֵא דְּבַעֲיָקָר הָד סְבָרָא פְּלִיגִי אֵי מְצוֹת מְבַטְלוֹת זֶה אֵת
זֶה לְהֵלֵל דְּעִיָּקָר מְצוֹה ע"י פְּרִיכָה ע"כ לֹא שְׁיִיף בִּיטוּל בְּמְצוֹת דְּאֵי שְׁיִיף בִּיטוּל נְהִי
דְּאִיפָא טַעְמָא בְּכ"א וּבְדִיעְבַד יוֹצֵא בּוֹ הִיכִי אֲמָרָה תּוֹרָה דְּעִיָּקָר מְצוֹה ע"י פְּרִיכָה שְׁלֵא
יֵאֲכַל הַמְצוֹה בְּעַצְמָה אֲלֵא טַעְמָה אֲלֵא וְנוֹדָאֵי לֹא שְׁיִיף בִּיטוּל בְּאַכִּילַת מְצוֹה כָּלֵל וּמוֹתֵר
לְכַתְּחִילָה לְאַכּוֹל פְּמָה מְצוֹת בְּיַחַד אִפִּי מִיָּן בְּמִינוּ וּמְקִיִּים מְצוֹת אֲכִילְתָּן דְּכַמְהָ מְצוֹת
פְּמְצוֹה אַחַת הֵם וְלִהְיִי אֲמָרָה תּוֹרָה דְּיֵאֲכַלְן פְּאַחַת אֲבָל לַרְבָּנָן דְּאַמְרֵי דְּעִיָּקָר מְצוֹה
בְּאַכִּילְתָּן כ"א לְבַדּוֹ שְׁפִיר מְצִינָן לְמִימַר דְּמְצוֹת מְבַטְלוֹת זַא"ז וְאֵי הוּי מִיָּן בְּמִינוּ פְּגוֹן
בְּשַׂר חֲטָאֵת וּבְשַׂר שְׁלָמִים וְאַחַד הוּי רֹב לֹא קִיָּים מְצוֹת אֲכִילַת הַמוֹעֵט אֲבָל מִיָּן בְּשַׂא"מ
פְּמוֹ מְצָה וּמָרוֹר שְׁפִיר יוֹצֵא בְּדִיעְבַד מִשּׁוּם דַּעַכ"פ אִיפָא טַעְמָא.

וּלְפ"ז הָא דְּאַמְרֵי לֹא לִיפְרִיף אֵינִישׁ כּוֹ הִינּוּ לְכַתְּחִילָה אֲבָל בְּדִיעְבַד יוֹצֵא גַם ע"י פְּרִיכָה
וְהַשְׁתָּא מִש"כ לְעֵיל לִישָׁב הָא דְּכַרִּיתוֹת דְּפָרִיף וְנִתְנִי נְמִי דָּם וְלֹא חֲזִינִישִׁי לְהָא דְּאִסּוּרִין
מְבַטְלִין זֶה אֵת זֶה הִינּוּ מִשּׁוּם דְּהוּי מִיָּן בְּשַׂא"מ הֵם דְּבָרִים בְּרוּרִים וְעוֹד יִתְבָּאָר לְקַמָּן
בְּזָה: ע"ב גְּמָרָא וּנְשַׁעַר מִיָּן בְּמִינוּ כְּמִין בְּשִׂאֵינוּ מִינוּ כְּדַתְנָן נִתְעַרְבַּ הַדָּם בְּיָין רֹאִין אוֹתוֹ
פ' הִינּוּ כְּאֵלוֹ הוּא מִים אֲלֵמָא אַע"ג דְּהַשְׁתָּא מְב"מ הוּא וְאֵין חֲזוֹתוֹ נִיפָר פִּינוּ דְּאֵלוֹ הִיָּה
הִינּוּ אֵינוּ מִינוּ הִינּוּ מִים הִיָּה נִיפָר מְרָאָה הַדָּם גַּם הַשְׁתָּא כְּשֵׁר הוּא ה"נ לְעַנְיָן טַעְמָא גְּבִי

איסור גימא אף ע"ג דמב"מ הוא נטעם האיסור אינו נזכר גימא רואין פאילו הוא אינו מינו והיה נזכר הטעם השתא נמי לא יבטל ברנבא לחוד ומסיק דתנאי היא גבי דלי שיש בו זין לכן וקלב והטבילו דת"ק אמר הולכין אחר הרוב ואם רבו מי המקנה על הזין טהור ור"י אומר רואין פאלו הוא זין אדום אם דיהה כו' ואם לאו פסול אע"ג דהשתא אין מראה הזין נזכר פיון דאילו היה זין אדום בשיעור הזה היה נזכר ולא היה בטל השתא נמי אינו בטל.

ולפ"ז מתני' דס"ל רואין את הזין פאלו הוא מים אתיא כר' יהודה דדלי כו' דמשער מין במינו פמין בשא"מ וא"כ לעגן טעמא נמי לא בטיל ברנבא במב"מ אלא רואין פאילו הוא אינו מינו ומשמע דד"ת הוא וכמש"כ התו' ז"ל בד"ה ונשער וא"כ קשיא הילקתא אהילכתא דקי"ל פסתמא דמתני' דהכא ודס"פ פיסוי הדם דאמרי' רואין כו' וקי"ל נמי בקל דוכתי דמב"מ ברנבא בטיל והתוס' ז"ל בד"ה הא דרבי' כ' וצריף לדקדק מ"ש כו' משמע מדברייהם דבאיסור לכ"ע לא אמרינן רואין והוא דלא פמשמעוהא דשמעתין דלמאן דמשער מב"מ כמשא"מ בקדשים ובטומאה משער נמי הכי לעגן איסור וקנאשית הש"ס ונשער כו'.

הו אמת דיש לחלק בין אכילת איסור לקדשים וטומאה דבקדשים וטומאה כל שיש בו שיעור כ"כ שהיה נזכר באינו מינו אין לו ביטול אפי' במינו פיון דאיכא שיעור חשוב. אבל לעגן אכילת איסור דעיקר הלאו הוא לטעום טעמא דאיסורא אם פן בשאינו מינו טועם טעמא דאיסורא אבל במינו הא לא טעים טעמא דאיסורא דרוב הטעם התיירא הוא ועוד היה נראה דלא אמרינן רואין מינו פשאינו מינו אלא לעגן מראה דהיה אפשר לומר דבמינו לא יבטל פיון דמראיתו הראשונה עליו להכי אמרי' רואין פשאינו מינו ואם פשאינו מינו היה נזכר מראהו גם במינו לא בטיל.

אבל אם בשלא במינו אינו נזכר במינו נמי בטל הוא אבל לעגן איסור דבטר טעמא אזלינן לא שיקף למימר רואין פיון דלא טעים טעמא דאיסורא וע"כ איסור וקדשים אינן שוין בדינן גם במין שאינו מינו דבאיסור אזלינן בטר טעמא ובקדשים דלאו מידי דאכילה אזלינן בטר חזותא וכן לעגן פיסוי אזלינן בטר חזותא וכן לעגן מקנאות דכל הגי לאו מידי דאכילה הם ולא אזלינן בהו בטר טעמא אלא בטר חזותא.

וכ"כ התוס' ז"ל בבכורות דלא אמרי' גבי טומאה טעם פעיקר שם גבי ציר אבל קשה משמעוהא דפריף הש"ס ונשער מין במינו כו' אלקא דס"ד דאפי' לעגן אכילת איסור נמי אמרינן במב"מ רואין פאילו הוא אינו מינו וכמש"כ רש"י ז"ל ותוס' ז"ל ועלה מסיק תנאי היא כו'.

ולמאן דאית ליה רואין גבי טומאה ה"נ אמרי' לעגן איסור וקשיא הילקתא אהילכתא ועוד קשה לי דבשמעתין משמע דתנא דמתני' דאית ליה רואין אותו פאילו אינו מינו הוא כר' יהודה דדלי רואין אותו פאלו הוא זין אדום ומאן דאית ליה התם ברוב גם הכא בדם קדשים ס"ל ברנבא במינו.

והרמב"ם ז"ל פסק הכא דאמרינן רואין פסתמא דמתני' וגבי דלי שיש בו זין כו' פסק דהולכין אחר הרוב בפ"י מה' מקנאות אלא דכת' התם דאין הולכין אחר הרוב אלא

בטומאה דרבנן בדלי שתוכו טהור אבל בטומאה דאורייתא אמרי רואין וכו' יהודה דתנן
הכא במתניתין פנומיה והראב"ד ו"ל ו"ל השיג עליו שם דלרבנן אפילו בטומא דאוריין
אזלינן בטר רובא ולפי סוגיא דשמעתין חז"ל דהרמב"ם ו"ל דפסק כר"י הוא מסתמא
דמתניתין דאתיא כר' יהודה וא"כ מה שהקשו התוספות ו"ל לעיל מאי מוכח מדם הפר
והשעיר דעולין אין מבטלין זא"ז הא אמרינן רואין כו' לא תיקשי לפי ה"ל דהא דרבנן
לא ס"ל דאמרי רואין ולר"י דיליף למין במינו שפיר יקשה קושית התוס' ו"ל דלדידה
אמרי רואין: אבל כ"ז אינו מנושב אצלי דנימא דהני תרי סתמי דהכא ודכסוי הדם
אתיא פיהדיאה כר' יהודה ואמאי לא איתמר הכי בש"ס להדיא ועוד יתבאר בזה בדברי
התו' ו"ל בד"ה הא דרבנן.

ותו איפא למיזק בהא דאמרי בפ' פסוי הדם כל מראה אדמומית מכפרין ומכשירין כו'
ומסיק בצללתא דדמא היינו מים שבדם עצמו לאחר שנקרש ואם יש בו מראה אדמומית
מכפר רב ירמיה מדופתתי אמר וענוש פרת משמע דהכי נמי קאמר כל שיש בו מראה
אדמומית ענוש פרת ומסיק והוא דאיפא פזית דם ואי איפא פזית קשה למה ליה מראה
אדמומית אפילו ליפא מראה אדמומית חייב על אכילתו משום טעם פעיקר או משום
פזית בכא"פ ואי ליפא פזית בכא"פ או דליפא פרת על פזית בכא"פ פי איפא מראה
אדמומית מאי הני הא לענן אכילת איסור לא אזלינן בטר חזותא וכנ"ל וצ"ל דצללתא
דדמא שאני וכל שיש בו פזית דם כולו פדם יחשב ועל פזית ממנו ענוש פרת ומהא
דפריה התם לשמואל דאמר הכי כל מראה כו' מאי קמ"ל תנינא משמע נמי קצת דליפא
מאן דפליג עליה דמתני' דהו סברא דאמרינן רואין דאי איפא מאן דפליג דילמא שמואל
הא אתי לאשמענו דכל מראה אדמומית בין במינו בין בשאינו מינו מכפר וקמ"ל דהלכה
כר' יהודה ולא אמרינן מתני' יחידאה היא: ואידי דעסיקנא בהלכה זו אבאר הל' אחת
בדברי הרמב"ם ו"ל בפ"י מה' תמידין ומוספין הלכה ו' ז' כל ז' ימי החג מנסכין את המים
כו' ואם עירה המים לתוך היין או היין לתוך המים ונסף שניהם מפלי אחד יצא עכ"ל.

והוא ממשנה פ' לולב וערבה עירה של מים לתוך של יין או של יין לתוך המים פשר
אבל רש"י ו"ל פי' דהחליף הפלים עירה של מים לכלי של יין כו' ע"ש. והרמב"ם ו"ל
נראה דלא ניחא ליה לפרש הכי דמאי קמ"ל בזה פשיטא דכשר אם החליף הפלים ע"כ
פירש דעירב היין עם המים ביחד אבל קשה לי על דבריו ו"ל חזא דא"כ נעשה היין
מזוג ויין מזוג פסול לגבי מזבח ועוד דהש"ס בעי לאוקמי התם להא דעירה של מים כו'
כר"י דאמר פלוג הנה מנסף כל שמונה וא"כ תיקשי ליבטיל המים בתוך היין דהוי רובא
ג' לוגין ואין לומר משום דעולין אין מבטלין זא"ז הא ר"י לא ס"ל עולין אין מבטלין
אלא מב"מ לא בטיל והכא דמין בשאינו מינו הוא יבטלו זא"ז ובעיני פלא על מפרשי
דבריו ו"ל שלא הרגישו בזה אבל לפי סוגיא דשמעתין א"ש קצת דלר"י לענן פפורה
לא אזלינן בטר רובא אלא בטר חזותא ואפ"ל אם היין מרובה ממים עדיין נכפר מראה
לובן המים ועדיין אני נבוך בדברי הרמב"ם ו"ל בזה והא אין לומר דניסוף המים והיין
דחג התורה אמרה דמותר לנסכן כאחד מאיזה קרא דא"כ גילף מינה בעלמא דליפא
ביטול בכפרת המזבח כי הכי דילפינו מדם פר ושעיר לעלמא למר כדאית ליה ולמר
כדאית ליה.

וע' בתוס' בפ' ע"פ מש"כ לענן מצות מבטלות זא"ז ודו"ק: תוס' בד"ה לא רואין כו' כגון שהמים פסולין לזריקה נ"ל דצ"ל כגון שהיין פסול לנסכים דאי פשר למזבח לא ק"י מבטלין זה את זה דתרונייהו עולין הם.

אבל קצת קשה דדם שנתערב עם יין או מים של נסכים לכאורה אין להם תקנה דלאו בחד דנקתא יתיב להו זה בקרנות המזבח וזה בשיתין וצ"ע: שם תוס' בד"ה הא דרבין כו'. האריכו להקשות על פירש"י ז"ל דרואין דמי רגלים לגירסתו לא מוכח דאתיא כר"י ע"ש עוד כמה קושיות וכ' דגרסינן מי רגלים רואין פאלו הו יין והאי רואין לר"י הוא דשמעינן ליה ופריף ורמינהו אמתני דאמר אין דם מבטל דם והכא במי חטאת דהני מין במינו עם מים קאמר דשייף ביטול והביאו לשון התוספתא דתני הכי מי רגלים שנתערב ביין רואין אותו פאלו הוא מים נתערבו במים רואין אותו פאלו הוא יין וכן הביאה הר"ש ז"ל בפ"ד דטהרות אבל בתוספתא לפנינו גרסינן הכי מי רגלים שנתערבו ביין אין רואין אותן פאלו הם מים נתערבו במים רואין אותן פאלו הם מים והוא כגירסת רש"י ז"ל וגירסת התוס' והר"ש ז"ל קשה מאי קאמר ביין רואין פאלו הם מים במים רואין אותו פאלו הם יין דהוי תרתי דסתרי ואם נתערב ביין אמאי רואין פאלו הם מים.

בשלמא נתערב במים רואין המי רגלים פאלו הם יין והיה מראיהו ניכר בהאי שיעורא במים ג"כ לא בטילי אבל אם נתערב ביין איזה שיעורא הוא זה בהא דנימא רואין אותו פאלו הוא מים גם מש"כ דנרמינהו קאי אמתני קשה קצת דהעיקר חסר ולא הונוכר פאן דברי ר"י דמתני' והוא דלא פשיטת הש"ס בכל דוכתי: ועוד הקשו התו' ז"ל אמאי מוקי אפיי הא דידיה הא דרבין לימא דברייתא דס"ל רואין אתיא פרבנן דמתני' דס"ל ג"כ רואין ותו' דלרבנן אפי' במי חטאת לא אמרי' דסגי ברובא אלא הני לן למימר רואין פאלו הוא יין אדום.

אבל לר"י לא שמעינן דאמרין רואין אלא במין בשאינו מינו אבל מין במינו גמור לא שמעינן ליה ורבנן דמתני' ס"ל אפילו מין במינו גמור כגון נתערב בדם בהמה כו' אמרי' רואין וגם ע"ז קשה לי דא"כ מאי פריף לעיל ועוד תניא ר"י אומר כו' ומאי קושיא דילמא דווקא בכה"ג דהוי מבשא"מ הוא דקאמר ר"י אמרינן רואין אבל לא לשער מין במינו כמין בשא"מ ועוד פי פריף הש"ס ונשער מין במינו כו' מיירי במין במינו גמור כהא דר"ל וא"כ אמאי הביא הך בבא דנתערב ביין כו' עדיפא הוי ליה לאתויי הך בבא דנתערב בדם בהמה כו' דהוי מין במינו גמור קצרו של דבר לא עמדתי על הלכה זו בבירור וצ"ע בדברי הראשונים ז"ל: לנשמתי עיוני בדברי הרמב"ם ז"ל וראיתי דרף אחר לי בהך דדלי מלא מי רגלים והטבילו ובדברי התוספתא שהביאו התוס' ז"ל דבהך דדלי כ' בפ"ג מה' מקנאות כגירסת רש"י ז"ל דמי רגלים רואין אותו פאלו הם מים ונטהרו במקנה פמים ובהא דתני בתוספתא דטהרות מקלתא אחריתי היא כמה שכתב בפ"ב מה' מטמאי משכב ומושב מי רגלים של זב שנתערבו במים אם בטלו מראיהו הפל טהור נתערב ביין או במי רגלים טהורים רואין אותו פאלו הוא מים עכ"ל וגירסא זו הוא דלא כמש"כ הר"ש ז"ל ודלא פדאיתא בתוספתא לפנינו ונראה מדבריו ז"ל דמי רגלים עם מים אינו שוין במראה להכי אם נתערבו במים הולכין אחר המראה ואם נשתנו מראיהם טהור נתערב ביין או במי רגלים רואין פאלו הם מים ובמי רגלים טהורים ניחא דאתי

לאשמועינו דמשערין מב"מ כמין בשאינו מינו אבל נתערב בינו צ"ע אמאי רואין אותן כאלו הם מים ליזול בטר חזותא דידיה דלכאורה מי רגלים וינו ג"כ מין בשאינו מינו הוא אם לא שפאמר דשון הם בחזותא והכ"מ ו"ל לא העיר בזה.

ודרך עיוני בזה יש לי להעיר עוד בדברי הרמב"ם ו"ל אלו לפי מה שמבואר בדבריו ו"ל שם בה' ה"ל דטומאת מי רגלים של זב הוא ג"כ משום צחצוחי זיבה דאית ביה כמו ש"ז א"כ אמאי לא בטל אפילו נזכר מראיהו פינו דאין טומאתו מחמת עצמן אלא מפני צחצוחי זיבה ומעט הזיבה הנה נודאי בטל מראיהו.

ונה מדרך קושיות המרדכי על עיקר דין זה אמאי לא בטיל צחצוחי זיבה במי רגלים עצמן. ומזה הוציא סברא מחודשת דכל שפא בתערובות מתחילתו לא שייך ביה ביטול כמו שהובא סברא זו בדברי הראשונים והאחרונים ו"ל אבל אם חזרו ונתערבו במים או בדבר אחר לא יהיה נצרך ביטול אלא למעט הזיבה דפתיכא ביה ונראה מזה דדעת הרמב"ם ו"ל הוא דש"ז וממי רגלי הזב אין טומאתו טומאת תערובות הזיבה אלא פינו שיש בהו צחצוחי זיבה טומאתו התורה כמו הזיבה עצמה ושפיר הם טמאים מחמת עצמן ובה לא תיקשי נמי קושיות המרדכי ו"ל וכן יבמה שרקקה דם צחצוחי רוק חשיב פלו פרוק: וראיתי שם בפירוש א' דהמשל"מ ו"ל האריה קצת בזה והקשה שם על המרדכי ו"ל מאי קשיא ליה אי במגע הא ש"ז עצמו מטמא ג"כ במגע ואי במשא הא לא שייך ביטול כדאמרין בבכורות ולדברי הרמב"ם ו"ל יקשה ממי רגלים אמאי מטמאין במגע וגם במשא דפשיטא ליה דלא שייך ביטול נראה דלאו מילתא דפשיטא היא והיכא דאזלינן בטר חזותא ונשתנו מראיו ונודאי דליכא נפקא מינה ואפילו במשא לא מטמא כי היכי דהכא לענין פפירה אע"ג דנותן למזבח בכת אחת מ"מ בטל הוא והיינו משום דכל שנשתנו מראיו בטל שם דם ממנו לגמרי והיינו טעמא דרוק ומי רגלים של זב שנתערבו ונשתנו מראיהו דטהורים ממגע וממשא.

וכי מחלקינן בין מגע למשא היינו בביטול ברוב לחוד דבמשא מטמא דעדיין שמו עליו ובמגע לח מטמא ולפ"ז הנה נראה דהא דבעינן ברוק ומי רגלים דנוקא שנשתנו מראיהו היינו לטהרן מטומאת משא אבל מגע י"ל דברוב לחוד אינו מטמא במגע אם לא שפאמר דבדבר לח שנתערב שייך טומאת מגע אפילו איכא רוב מן הטהור דבכל פורתא שהוא נוגע יש בו מקצת טומאה ובה יש ליישב קצת מה שהקשו התוס' ו"ל מהא דשליא אינו מטמא במגע משום ביטול ברוב ומש"כ דבמשא ג"כ לא מטמא אינו מוכן דבהא טעמא אחריןא איכא משום דהוי טומאה סרוחה פדאיתא בבכורות שם והארכתי שם בזה בחי' ודברים אלו עמוקים הם ורחבים מני ים וצ"ע יותר: דף עט תוס' בד"ה הא דידיה הא דרביה בכוליה הש"ס כו' ויש לדקדק לדין נמי מנ"ל דלר"י מב"מ לא בטיל גם לענין אכילת איסור דילמא לא אמרה רחמנא דלא בטיל אלא לענין קדשים דאזלינן בטר חזותא ובמב"מ לא נתבטל החזותא אבל באכילת איסור דאזלינן בטר טעמא מנ"ל דלא בטיל.

וכבר דקדקתי בחי' נזיר למ"ד תצי שיעור לאו דאורייתא מאי נ"מ בהא דמב"מ באוף לא בטיל הא א"א שיאכל כזית בכא"פ עיין שם: שם תוס' בד"ה רבא אמר כו' פבר הבאתי לעיל דבטומאה דרבנן הולכין אחר הרוב גם בינו וחלב לדברי הרמב"ם ו"ל אלמא דאפי' היכא דבדאורייתא משערין מין במינו כשאינו מינו מה"ת מ"מ בדרבנן

הולכין אחר הרוב ואלו לדין דמדברבנו משערין מין במינו פמין בשאינו מינו בס' בלח מחמירנו אפילו בדרבנו וצ"ל דבטומאה דרבנו מקילינו יותר: שם תוס' בד"ה מין במינו ברוכא היינו דלא פתנא דמתניתין כו'.

אע"ג דבהני דאזלינן בטר טעמא משמע מדברי התוס' ז"ל לעיל דלכ"ע אין משערין מב"מ פמין בשאינו מינו ונשפיר קאמר מב"מ ברוכא צ"ל דמשמע להו מדאמר רבא סתמא מב"מ ברוכא היינו אפילו ברוכא דאזלינן בטר חזותא וזה דלא פתנא דמתניתין וכבר פתבתי לעיל דקשה הדבר לומר פן דלא קיי"ל פהני סתמי דמתניתין הקא ובפ' פיסוי הדם וע"כ צ"ל דרבנו דמתניתין לאו יחידא היא כר' יהודה דאית ליה רואין דלר"י לא בטיל פלל פדתנן בסיפא ר"י אומר אין דם כו' אלא רבי סתם לן בהני מתניתין דאמרין רואין כו' והיכי מציינו למימר דלא קיי"ל הכי: שם גמרא ופליגא דר' אלעזר דאמר ר"א פשם שמצות אין מבטלות כו' פה איסורין כו' מאן שמעת ליה כו' ויש לדקדק מנ"ל דפליגי אהדדי ר"ל ור"א דילמא ר"ל כרבנו דהלל ס"ל ומצות מבטלות זא"ז וכן איסורין ור"א פהלל ס"ל דמצות אין מבטלות זא"ז וה"ה איסורין ולא שייך למימר ופליגא כו' פינו דכתנאי ס"ל מר כרבנו ומר פהלל ועוד קשה על גופא דדינא דמדברי ר"א משמע דמצות פשיטא ליה יותר דאין מבטלות ויליף מינה גם לאיסורין פשם שדברים שמצוה לאוכלן אין מבטלין זא"ז פה האסורין באכילה אין מבטלין זא"ז אבל לרבנו דחולקין על הלל ומצות מבטלות זא"ז כש"כ איסורין דמבטלין זא"ז ואלו אנו קיי"ל דאיסורין אין מבטלין זא"ז וכו' וגבי מצות מספקא לן הילקתא פמאן אי פהילל אי כרבנו וכדאיתא בפ' ע"פ הן אמת דמדברי הרמב"ם ז"ל בפ"ח מה' חו"מ נראה לכאורה דפסק פהלל שכ' בסדר של זמן המקדש דהיה פורה מצה ומרור ואוכלן יחד והיינו פהלל וכמש"כ הרמב"ם ז"ל שם ובזמנה"ז הוא דעבדינן תרתי אפילו אליביה דהלל פדאיתא שם בע"פ וא"כ פסק בתרנוייהו דאין מבטלות בין במצות בין באיסורין אבל אחרי העיון נראה מפסקו של הרמב"ם ז"ל דלא פהלל דהלל ח"ו ז"ל הקשה שם אי פהלל הא היה פורה שלשתן פאחת ואמאי פתב לפסח בפ"ע ע"ש ונראה דהרמב"ם ז"ל פתב דבריו ע"פ הירושלמי פ"א דחלה דאיתא התם הלל הזקן היה פורה שלשתן פאחת ואוכלן אמר ר' יוחנן חלוקין על הלל והא ר"י פורה מצה ומרור פאן בזמן המקדש וכאן שלא בשעת מקדש ואפילו תימר פאן וכאן בשעת מקדש שני דברים רבין על אחד ומבטלין אותו פי' דמשני הא דאמר ר"י חלוקין על הלל היינו בשעת המקדש דאיכא ג' מינים ור"י היה פורה מצה ומרור היינו שלא בשעת המקדש דליכא אלא ב' דברים ואמר עוד ואפילו תימר בשעת המקדש חלוקין על הלל במה שכורה שלשתן פאחת דב' מינים רבין על אחד ומבטלו אבל מצה ומרור לחוד יכול לכרוך אפילו בזמן המקדש דבב' מינים לא שייך ביטול וכן היה עושה ר"י אפילו בזמן הזה אע"ג דמרור דרבנו פינו דבב' מינים ליכא ביטול.

מעשה דברי הרמב"ם ז"ל הם דברי ר' יוחנן דמצה ומרור מותר בכריכה לכ"ע אבל עם פסח אין לכרוך כרבנו דחלוקין על הלל וא"כ הדרא קושיא לדוכתה דבשמעתין משמע דמצות פשיטא ליה יותר דאין מבטלין מאיסורין ודברי הרמב"ם ז"ל הוא להיפך דאיסורין אין מבטלין ומצות מבטלות זה את זה: והנה אם פי פן נראה בדעת הרמב"ם ז"ל ע"פ הירושלמי הנ"ל דבב' מינים לא שייך ביטול ודווקא ג' מינים רבין על אחד

ומבטלו מ"מ מדברי הרמב"ם ו"ל גופא לא נראה פן דבפ' ח"י מה' פה"מ כ' הפיגול והנותר כו' שכללן זה בזה אע"פ שריבה מין אחד על חבירו חייב דאין איסורין מבטלין זה את זה אלמא דגם בב' מינים שייך ביטול כל שריבה אחד על חבירו וא"כ אפתי קשה היכי מתיר לכוון מצה ומרור ואמאי לא חיישינן שמה ירבה אחד על חבירו ויבטלנו וכדאמרין בפסחים נמי לא לכוון אינש מצה ומרור כו' ועדיין צ"ע ובירושמי התם מסיק להא דר' אלעזר איפכא פשם שאין איסורין מבטלין זא"ז פה אין מצות מבטלות ואין חולק על הלל ע"ש: ע"ב גמרא מאן שמעת ליה דאמר מב"מ לא בטיל ר"י כו' מפאן נמי יש לדקדק לדברי הרמב"ם ו"ל דטונמאת מי רגלי הגזב הוא משום צחצוחי זיבה א"כ אמאי קרי ליה מין במינו אם נתערב עם מי רגלים טהורים אלא נודאי מוכח כמש"כ לעיל דהם עצמן טמאים ולאו משום תערובות ועיין בחי' סוף גזיר מה שכתבתי שם: שם תוס' בד"ה דמר סבר גזירין כו' ע"ש שכ' דהך גזירה היינו דלא ליתיה לאכשורי לפסולין ודם התמצית בעינייהו והיינו דלא פליג ר' יהודה בהא והוא פדאמרין לעיל דף ל"ה דלר"י לא פסול תערובות דם התמצית משום דאין דם מבטל דם וע' שם בתוס' ובמש"כ שם ועיין פירוש המשנה להרמב"ם ו"ל שכתב וז"ל ואמר ר"א שהתמצית יש בו דם הנפש לפיכך פשר לכתחילה עכ"ל נראה מדבריו ו"ל שפי' דאין דם התמצית רבה על דם הנפש המעורב בו בעצמו והוא דבר מחודש ולא משמע הכי בכמה דוכתי דא"כ ליחייב פרת על דם התמצית לכ"ע מפני דם הנפש המעורב בו: שם משנה דם תמימים בדם בע"מ ישפך לאמה פירש"י ו"ל ג"כ משום גזירה שמה לא ירבה עליו.

פבר פתבתי לעיל דבע"מ בלא"ה ישפך משום דלא אמרין רואה אני כו' בבע"מ לכ"ע אפילו אליבא דר"א וע"כ צ"ל דבבלול היינו שנתערב לח בלח לכ"ע זורקין הכשר אם רבה על הפסול וכמש"כ התוס' ו"ל בד"ה במאי קמיפלגי ויתבאר עוד בזה בשמעתין: שם תוס' בד"ה אמר לו ר"א כו' לא ס"ד כו' משום דרואה אני פאלו הן מים כו'.

פבר פתבתי בריש מכילתין מה שפירא לי דהכא לענין לאו דבל תוסיף לא מהני גם אי ניקא רואין פאלו הם מים דבל תוסיף לא בעי פונוה ודנוקא בלמעלה ולמטה דליכא לאו דבל תוסיף אלא איסור אחר להזות שלא במקומו הנזה שאינה צריכה בזה אמרין רואה אני פאלו הם מים ולא חשיבה הנזה ע"ש ורש"י ו"ל פי' דטעמיה דר"א משום הכי הוא דבל תוסיף ליכא דרואה אני פאלו הוא מים ולא משמע הכי בר"ה דף כ"ח ע"ש: שם תוס' בד"ה תנן התם צלוחית כו' חומרא דמי חטאת הוא דמדאורייתא ברוכא בטיל עכ"ל למאי דמסיק טעמא דרבנן דהנזה צריכה שיעור ואין מצטרפין להנאות הנה נראה דלא מהני ביטול הכא כיון דבכל הנזה מעורב מעט מים דיש בילה וליכא שיעור הנזה ואפילו אי בטיל לא מהני להשלים שיעור הנזה דמ"מ אותו המעט לאו מי חטאת הם: דף פ גמרא אלא ר"א מ"ט ומוקי לה הש"ס בתלתא טעמי ר"ל אמר דר"א נמי ס"ל יש בילה והנזה צריכה שיעור וכגון שנתערבו אחת באחת וס"ל מצטרפין להנאות להכי מזה ב' הנאות ור"ב אמר דס"ל הנזה אין צריכה שיעור ומן הדין סגי בהנזה אחת אלא דקנסוהו רבנן להזות ב' פעמים ור"ב אשי אמר דס"ל לר"א אין בילה ובהנזה אחת לא סגי דילמא מן הפסולין הוא ומזה ב' הנאות דכ"ש תנן ובב' הנאות א"א שיהיה הפל מן הפסולין כו' והקשו התוס' ו"ל מי הכריחו לרב אשי דר"א אין בילה ס"ל דילמא יש בילה והנזה צריכה שיעור ומצטרפין להנאות והרמב"ם ו"ל בפ"י המשנה שם בפ"ה פי' דר"א יזה

שְׁתֵּי הַזְּאוֹת לַחוּץ קָאָמַר וּמִתְקַשְׁרֵי בְּזוֹה הַשְּׂאָר וּכְבָר תָּמַה עַל זֶה הַתּוֹי"ט וְהַרְע"ב ו"ל דְּבִסְגֻנֵּינָן לֹא מִשְׁמַע הֶכִי וְכ" הַתּוֹי"ט דְּפִי פֶן לְשִׁינוּיָא דְרַב אִשִּׁי ע"ש וּבְתוֹס' חֲדָשִׁים מַה שְׁהַקְשָׁה עַל דְּבָרָיו.

וְהִנֵּה יֵשׁ לְתַמּוּנָה עוֹד עַל פְּסָקוֹ שֶׁל הֶרְמֵב"ם ו"ל בְּחִיבוּרוֹ פ"ט שֶׁכ' שָׁם דְּהַזְּאָה כ"ש מְטַהֲרָת וּא"כ אִמְאֵי פְּסָק פְּתַכְמִים דְּפוֹסְלִין דְּהָא מְסַקִּינָן הֵכָא בְּטַעֲמִינְהוּ דְרַבְּנָן מְשׁוּם דְּהַזְּאָה צְרִיכָה שְׂיַעוּר וְרֵאִיתִי בְּכ"מ ו"ל שָׁם שֶׁכ' בְּשֵׁם הַר"י קוֹרְקוֹס ו"ל שְׁמָה שְׂאָמְרוּ צְרִיכָה שְׂיַעוּר הֵינּוּ בְּאִזּוּב יִהְיֶה שְׂיַעוּר וְזֶה בְּכָלל מִש"א בְּמָנָא צְרִיכָה שְׂיַעוּר ע"ש.

וְעַי"ב דְּפָרָה מְשֻׁנָּה ב' בַּתּוֹי"ט בַּד"ה טוֹבֵל וּמַעֲלָה כְּדָרְכּוֹ מִש"כ שָׁם וְלֹא הִבְנֵיתִי דְבָרָיו ו"ל דְּהָא בְּיוֹמָא דָּף י"ד מִשְׁמַע דְּבַהַזְּאָה ע"ג דְּגַבְרָא פְּלִיגֵי אֲבָל בְּמָנָא לִכ"ע צְרִיכָה שְׂיַעוּר וּלְדַבְרֵי הַר"י קוֹרְקוֹס בְּמָנָא פְּלִיגֵי אֲבָל אֲגַבָּא דְּגַבְרָא לִכ"ע אֵין צְרִיכָה שְׂיַעוּר.

וְעוֹד דְּבִאִזּוּב נִרְאָה דְּלֹא שְׂיַיָּף צְרִירָף פְּלָל כִּי הֵיכִי דְּבְמָנָא לֹא שְׂיַיָּף צְרִירָף וְע"כ נִרְאָה בְּדַעַת הֶרְמֵב"ם ו"ל אוֹ דְרַבְּנָן ס"ל מְחַצְצָה כְּשֶׁר וּמְחַצְצָה פְּסוּל פְּלוֹל מְדַאוּרִינְיָתָא אוֹ מְדַרְבְּנָן מְשׁוּם חוּמְרָא דְּמִי חֲטָאת כִּמִּש"כ הַתּוֹס' ו"ל.

וְטַעֲמָא דַּר"א אָמַר רַב אִשִּׁי מְשׁוּם דַּס"ל אֵין בִּינְיָה וּלְהִי מְהֵנִי אִם מְזֵה ב' הַזְּאוֹת לַחוּץ דְּאִי יֵשׁ בִּינְיָה לִיכָּא לְמִימַר דְּהַפְּסוּלִין אֲזִילִי לְהוּ בְּהֵנִי ב' הַזְּאוֹת פִּינוּן דְּנַעֲשָׂה הַפֵּל אֲחַד אֲבָל אִי אֵין בִּינְיָה מְצִינָן לְמִתְלִי דְּהַפְּסוּלִין אֲזִילִי לְהוּ וּמֵאִי דְּמַצְרִיף ר' אֲלִיעֶזֶר ב' הַזְּאוֹת לְטַעֲמִינְהוּ אֲזִיל דְּמַתִּיר בְּכַה"ג אִם קָרְבוּ ב' רֵאשִׁין וְעַי"צ צ"ק ו"ל שֶׁכ' פֶּן וְהַקְשָׁה לְמָה לִי ב' הַזְּאוֹת ע"ש וְלֹא עֵינָן דְּבַעֲנִין ב' רֵאשִׁין לְשִׁטַּת הֶרְמֵב"ם ו"ל יְקָרְבוּ אַח"כ פְּלוֹלֵן וְכִמִּש"כ הֶרְמֵב"ם ו"ל ה"ג מְצָרִיף כָּאֵן ב' הַזְּאוֹת לַחוּץ וְהַשְּׂאָר כְּשֶׁר וּא"ש דְּהַקְרַח רַב אִשִּׁי לְמִימַר דַּר"א אֵין בִּינְיָה ס"ל זֶה נִרְאָה נְכוּן מְאוּד אֲבָל מ"מ קָשָׁה מְאוּד דְּהוּא נִגְדַּ מְשֻׁמְעוּתָא דְּכוּלָּא שְׂמַעֲתִין וְכוּן רַבִּי דְּאָמַר לְדַבְרֵי ר"א כו' ג"כ מְבִנְיָן דְּשְׁתֵּי הַזְּאוֹת דַּר"א לְאוֹ לַחוּץ הֵם דְּאִי לַחוּץ הֵיכִי מוֹכַח מִינְהוּ פֶל הֵנִי מִיְלֵי פִינוּן דְּתַלְיָנָן אִסְוִרָא בְּהֵנִי דְּאֲזִילִי לַחוּץ א"כ י"ל דְּהַזְּאָה צְרִיכָה שְׂיַעוּר וְאִפ"ה כְּשֶׁר הַשְּׂאָר ע"י ב' הַזְּאוֹת לַחוּץ וְעוֹד דַּלְפ"ז לֹא אֲשַׁכְּחֵן פְּלוּגְתָּא בְּהָא אִי הַזְּאָה צְרִיכָה שְׂיַעוּר אִי לֹא וְהַש"ס סְתָמָא קָאָמַר בְּיוֹמָא הַנִּיחָא לְמ"ד כו' וְכוּן בְּנִדְהָ דָּף ט' וְעִדְיָן צ"ע: שָׁם תּוֹס' בַּד"ה כְּגוֹן שְׂנַתְעָרְב כו' וְא"כ בְּשֻׁנְתָּן כו' לִיכָּא בְּשֻׁנְיָהֶם שְׂיַעוּר בְּמָנָא וְתִי פִינוּן דְּבַהַזְּאָה רֵאשׁוּנָה אִיכָּא שְׂיַעוּרָא אֵין בְּכַף פְּלוּם כו' וְלֹא מִשְׁמַע הֶכִי לְקַמְן דָּף צ"ג דְּדַרְשִׁי הֵתָם וְטַבֵּל וְלֹא מְסַפֵּג כו' אֲלָא גַם בְּהַזְּאָה אַחֲרוֹנָה בְּעִינָן שְׂיַהֲיָה שְׂיַעוּר וְעַי"ב בְּמִשְׁנַל"מ ו"ל פ"ה מַה מַּעַה"ק: ע"ב גְּמָרָא וְעוֹד תַּנְיָא הַנִּיחָתָן לְמַעֲלָה כו' וְאִי אָמַרְתָּ אֵין בִּינְיָה כו'.

יֵשׁ לְדַקְדָּק דְּאִפִּילוּ יֵשׁ בִּינְיָה הֵיכִי נוֹתֵן לְמַעֲלָה הָא חֲטָאת הַנִּיחָתָן לְמַעֲלָה בְּעֵי אֲצַבַּע וְא"כ לִיכָּא שְׂיַעוּרָא בְּכָל טְבִילוֹת אֲצַבַּע דְּהָא קַבְּלַת הַדָּם וְקִידוּשׁ אֲפָר פָּרָה חַד דִּינָא לְהוּ וּבְעִינָן שְׂיַעוּרָא בְּמָנָא כְּדַאִתָּא לְקַמְן דָּף צ"ג וְא"כ כִּי הֵיכִי דְּבַעֲנִין בְּאִזּוּב הַשְּׂיַעוּר כִּמִּש"כ הַר"י קוֹרְקוֹס ה"ג לִיבְעֵי בְּאֲצַבַּע הַשְּׂיַעוּר וְהָא לִיכָּא.

אֲלָא ע"כ צ"ל דְּלָמ"ד נְתִינָה עַל הַמְזַבְּחִין אֵין צְרִיף שְׂיַעוּר עַל הָאֲצַבַּע ג"כ אֵין צְרִיף שְׂיַעוּר וְא"כ ה"ה בְּהִנְיָה לְמ"ד אֵין צְרִיף שְׂיַעוּר עַל הָאִזּוּב ג"כ אֵין צְרִיף שְׂיַעוּר וְרַבִּי דְּאָמַר

לעיל דף ע"ה דנתינה על המנפח צריף שיעור ומכשיר דמים שנתערבו קרבן יחיד וקרבן ציבור צ"ל דס"ל מצטרפין להנאות דאל"ה ליכא בכ"ח פשיעור.

ובאמת למאי דמסיק הש"ס לעיל טעמא דרבנן בצלוחית משום דהנה צריכה שיעור ואין מצטרפין להנאות יקשה אטו פליגי אפוליהו סתמי דפירקין דמכשירי בדמים שנתערבו דאי הנה צריכה שיעור נתינה נמי צריכה שיעור ולשינויא קמא שם דמשני הש"ס רבי לדבריו דר"א קאמר משמע נמי דדמין להדדי ולמ"ד הנה צריכה שיעור ה"ה נתינה וא"כ קשיא הילכתא אהילכתא דבפנה שנה רבי בלשון חכמים דצריכה שיעור ואין מצטרפין והכא סתם פמה סתמי להכשיר שנתערב אבל למה שפכתתי לעיל בדברי הרמב"ם ז"ל דפסול דצלוחית הוא מדרבנן א"ש קצת דבמי חטאת החרמירו וכמש"כ התוס' ז"ל לעיל ודו"ק: שם תוס' בד"ה ה"ה קמא במאי עסקינן כו'.

לא מצי לאוקמי ברוכא תחתונים כו' לא הנה אומר ר"א יתן למעלה פבר פתב הבה"ז ז"ל דלא הוי צריכי לזה דבלא"ה לא מצי לאוקמי הכי דא"כ אמאי תחתונים עלו לו וכמש"כ רש"י ז"ל ומש"כ דלא הנה אומר ר"א כו' מנלן הא והצ"ק פתב פיון דוודאי יתיב תחתונים למעלה הוי פמתפנין ליתן למעלה ולא אמרינן רואין ואין דבריו מוכרחים דהא ר"א מתיר לכתחילה לשם עצים ולשם מים לעיל באיברי חטאת ועולה אע"ג דוודאי יש בהן איברי חטאת מעלן לשם עצים פדי להכשיר איברי עולה אלא דקשיא לי בעיקרא דשמעתין למאי דמוקמינן והתחתונים עלו היינו לשירים אבל עולה לא עלו לו פלל דשפא נתן פולן למעלה וא"כ היכי קאמר ר"א רואין כו' הא לא אומר ר"א הכי אלא היכא דתרנוייהו מיתפשירי ואיסור נתינה למעלה לחוד הוא דאמרינן רואין כו' אבל למיפסיל אידך לגמרי ר"א נמי מודה דשניהם ישפוד לאמה פדאמרינן לקמן גבי פנימים וחיצונים שנתערבו דר"א נמי מודה דאסור ליתן בפנים ולפסול החיצון בידיים.

ואולי יש לחלק דהכא שאני דפסול תחתונים ספק הוא דשפא יתיב עליונים למעלה ולא פא מן התחתונים פלל למעלה אבל התם וודאי מכניס לפנים דמים החיצונים ובהו יש ליישב קצת דברי התוס' ז"ל דהיכא דרוכא עליונים שפיר הוי ספק שפא לא נתן פלל האחתונים למעלה מש"ה נותן למעלה אע"ג דתחתונים מיפסלו ולא עלו לו אבל אי הו' רוכא תחתונים וודאי יתיב תחתונים למעלה לא הוי אומר ר"א יתן למעלה ולפסול התחתונים בידיים פיון דתחתונים לא עלו לו ודו"ק: שם תוס' בד"ה פגון שנתערבו אחת באחת כו' ע"ש שהקשו על פירש"י ז"ל ומה שפ"י ז"ל והקשו גם על פירושו ול"נ דוודאי אפילו ר"א דס"ל אין בקלה אפילו בלח לא מסתבר למימר בנתערבו אחת באחת דהאי לחודיה והאי לחודי קאי וכי מזה לא הנה אלא מאחד וע"כ לא פריף דילמא מהאי קנהיב כו' אלא אם נתערב הרבה בזה י"ל פי מזה מהאי קנהיב דלא נתערב ונבלל לגמרי אבל אם לא נתערב אלא אחת באחת והנה אחת וודאי יש בה משניהם דעכ"פ קצתן נבלל זה בזה ולפ"ז אתי כפשוטו דאינו נותן אלא אחת וכן מתן ד' במתן ד' אע"ג דבמתנות ראשונות איכא לספוקי דילמא מהאי קנהיב כו' מ"מ פי נתן מתן ד' וודאי יש בו גם מהשני תו לא מחייב מספק להזות מותר מד' מתנות פיון דמתנה אחת פיפר וגם ספק הוא שפא הנה פל הד' משניהם וגם זה צ"ע יותר.

ובאַמַת קִשָּׁה לִי לִר"א דא' אִין בִּינָה אִי ס"ל מְעַרְבִין לְקַרְנוֹת בְּדָם פֶּר וְשָׁעִיר וְע"כ עֲבוּד שִׁירִים ג"כ פְּדֻכְתִּיב בְּקָרָא וּא"כ תִּיקְשִׁי וְדִילְמָא מְהַאי קִינְהִיב וּמְהַאי לָא קִינְהִיב אַם לֹא שְׁנָאֲמַר דִּס"ל אִין מְעַרְבִין לְקַרְנוֹת וְע' בְּתוּי"ט מְקוּנְאוֹת פ"ג מְשֻׁנָּה א' וּבִר"ה דָּף י"א בְּהָא דְאֲמַרְיָנָן הֵתָם לְכָל אִין בִּינָה כּו': דָּף פֶּא גְמָרָא הֵכָא בַל תּוֹסִיף מְהִיכָא וּכ' הַתּוֹס' ז"ל אַע"ג דִּיש לְהַסְתַּפֵּק דִּילְמָא יְהִיב לְשִׁתִּי קַרְנוֹת מ"מ מְפַנִּי סַפְק בַל תּוֹסִיף אִין לְדַחֲוֹת קַרְבָּנָו ע"ש וְיֵיש לְדַקְדַּק לְפִי מִש"כ הַתּוֹס' ז"ל לְעֵיל דִּר' יְהוֹשֻׁעַ דְאֲמַר דְעוּבְר בְּבַל תּוֹסִיף לְטַעְמִי קְאָמַר דְלִית לִיה רֹאִין כּו' אָבַל לִר"א לִיכָא בַל תּוֹסִיף דְאִית לִי רֹאִין א"כ מֵאִי פֶרִיף הֵכָא בַל תּוֹסִיף מִי אִיכָא הָא ר"י לְטַעְמִיה דִּס"ל יֵיש בִּינָה שְׁפִיר קְאָמַר דְעוּבְר בְּבַל תּוֹסִיף דְהָא בְּכָל הַזָּאֵהֵיש בּו ג"כ מִמַּתָּן אַחַת אָבַל לְפִי מִש"כ לְעֵיל א"ש דִּר"י לְדַבְרֵי ר"א קְאָמַר דְאִיכָא בַל תּוֹסִיף וּפֶרִיף שְׁפִיר בַל תּוֹסִיף מִי אִיכָא וּדו"ק: שְׁם גְמָרָא אָלָא אָמַר רַבָּא בְּבַלּוּל לֹא פְּלִיגִי לְפִי הַנּוֹסְחָא לְעֵיל דְרַבָּא מוּקִי לִר"א דִּיש בִּינָה וּמִשׁוּם קְנָסָא כּו' קִשָּׁה הִיכִי מְשַׁנֵּי הֵכָא רַבָּא דְבְּבַלּוּל לֹא פְּלִיגִי מִשׁוּם דְאִין בִּינָה וְלִיכָא לְמִימַר דְאֵלִיכָא דְרַב אֲשֵׁי מְשַׁנֵּי הִכִּי דְהָא לֹא רָאוּ זֵא"ז וְכִדְאֲמַרְיָנָן יוֹם כּו' נוֹלַד רַב אֲשֵׁי וּלְגִירְסַת הַר"ש ז"ל דְגָרַס רַבָּה לְעֵיל גִּיחָא דִּי"ל דְרַבָּא נְמִי ס"ל פְּרַב אֲשֵׁי אֵלִיכָא דִּר"א דְאִין בִּינָה: שְׁם גְמָרָא אָמַר ר' יְהוּדָה לֹא נִחְלְקוּ כּו' בְּרוּבְעָ וְנִרְבָּעָ שְׁלֹא יִקְרַב בֵּין בְּבַלּוּל בֵּין בְּכוֹסוֹת כְּדַמְסִיק וְקִשָּׁה קִצַּת לִר"י אֲמַאי לֹא יִקְרַב דְהָא אִין דָּם מְבַטֵּל דָּם כְּמוֹ בְּדָם בְּהֵמָה וְחִיָּה וְדָם הַתְּמַצִּית דִּיקְרַב לִר"י וְצ"ל דִּר"י אֵלִיכָא דִּר"א וְר"י קְאָמַר וּכְבָר כְּתַבְתִּי בְּזָה לְעֵיל דָּף ע"ט בְּהָא דְפְּלִיגִי הֵתָם אִי גּוֹזְרִין גּוֹזִירָה בְּמַקְדָּשׁ: שְׁם גְמָרָא אָבַל סוּף חֲטָאֵת וְעוֹלָה ד"ה מְקוּם עוֹלָה מְקוּם שִׁירִים וְכַתְּבוּ הַתּוֹס' ז"ל דְבַמְתַּנָּה שְׁנִיָּה שֶׁל עוֹלָה מִיָּרִי ע"ש וְלֹא הִבְנִיתִי דֹא"כ אֲמַאי פְּלִיג רַב יְהוּדָה וְאָמַר דִּישְׁפָּה לְאֵמָה דְשִׁירִים צְרִיכִין אִיצְטְבָא הָא כְּבָר כְּפִיר יְדִי עוֹלָה בְּמַתָּנָה אַחַת כְּכָל הַנִּיחְתָּנִין עַל הַמְזַבַּח הַחִיצוֹן וּא"כ הַפֵּל שִׁירִים הֵם וְעַדִּיף יוֹתֵר לְשִׁפְנוֹהַּ הַפֵּל לְשִׁירִים מְלִישְׁפָּה לְאֵמָה וְהַעֲיָקֵר כַּמִּש"כ ז"ל דְבְּכָל גּוֹנוֹא מִיָּרִי וְכִדְמוּכַח מְהָא דְנָתַן לְמַעְלָה כּו': שְׁם גְמָרָא ר"י וְאִי תִימָא ר"א עַדִּינָן הִיא מְחֻלְקֵת וְכֵן פֶּסֶק הַרְמַב"ם ז"ל בַּפ"ב מֵהֵלְכוֹ פֶּסֶה"ק דְאֵפִילוּ נִתְעַרְב עוֹלָה בְּשִׁירֵי חֲטָאֵת יִשְׁפָּה לְאֵמָה וְשְׁם כְּתַב ג"כ לְהַךְ בְּבָא דְנָתַן לְמַעְלָה וְלֹא נְמַלְף יַחְזוֹר וְיִתֵּן לְמַטָּה וְאֵלוּ וְאֵלוּ עָלוּ לוֹ וּכְבָר תָּמַה ע"ז הַלַּח"מ דְהַנִּי תְרִי דִינֵי סְתָרֵי אֶהְדְּדִי וְכִדְאֲמַרְיָנָן בְּשִׁמְעֵתִין וְלִכְאוּרָה הַדְּבָר פְּלִאֵי אָבַל אַחַר הָעִיּוֹן נִרְאָה דְדַבְרֵי הַרְמַב"ם ז"ל נְכוּנִים וְלְטַעְמִי אֲזִיל דְפֶסֶק שְׁם שְׁלֹא בְּמַקוֹמוֹ בְּמַקוֹמוֹ דְמִי וְנִתְכַפְּרוּ הַבְּעָלִים וּא"כ כִּי לֹא נְמַלְף יִנָּתַן לְמַעְלָה הַפֵּל נַעֲשֶׂה שִׁירִים וְיַחְזוֹר וְיִתֵּן לְמַטָּה לְשֵׁם שִׁירִים דְלְשֵׁם עוֹלָה א"צ לִיתָן פְּדֻאֲמַרְיָנָן לְעֵיל ד' כ"ו וְכָל סוּגְיָא דְשִׁמְעֵתִין הוּא אֵלִיכָא דִּר"א דִּס"ל דְלָאו בְּמַקוֹמוֹ דְמִי מְדַאֲמַר לְעֵיל נָתַן לְמַטָּה וְלֹא נְמַלְף יַחְזוֹר וְיִתֵּן לְמַעְלָה וְאִי בְּמַקוֹמוֹ דְמִי לְמָה הוּא חוֹזֵר וְנִתְּנָן לְמַעְלָה דְלְהַתִּיר בְּשׁוֹר בְּאַכִּילָה אִינוּ מוֹעִיל כְּדִאִיתָא לְעֵיל דָּף כ"ו שְׁם כֵּן הִי נִרְאָה נְכוּן אָלָא דָּגַם זֶה אִינוּ מְסַפִּיק דֹא"כ לְמָה כַּת' שְׁם אִם לֹא נְמַלְף וְנָתַן לְמַעְלָה וְלְמַטָּה ה"ז כְּפִשֵׁר וּלְפִי הַנְּ"ל הָעוֹלָה פְּסוּלָה דְבַעֲלִים נִתְכַפְּרוּ אָבַל הַבְּשׁוֹר נְפֶסֶל וּכְבָר הִקְשׁוּ הַתּו' ז"ל לְעֵיל שְׁם לְמ"ד בְּמַקוֹמוֹ דְמִי אֲמַאי יַחְזוֹר וְיִתֵּן לְמַטָּה אִם כְּבָר נָתַן לְמַעְלָה ע"ש וְהִיָּה נִרְאָה דְדוּקָא בְּדָמִים שֶׁל מְטָה אוֹ שֶׁל מַעְלָה לְחוּד וְשִׁינָה בְּהֵן לִיתָן שְׁלֹא בְּמַקוֹמָן לְשִׁמּוֹן הוּא דְנִתְכַפְּרוּ בְּעָלִים אָבַל בְּדָמִי מַעְלָה וּמַטָּה הַמְעוֹרְבִין וְנָתַן לְמַעְלָה לְצִאֵת יְדֵי דָמִים שֶׁל מַעְלָה נִתְּנָה זֶה לֹא עָלָה אָלָא לְדָמִים שֶׁל מַעְלָה אָבַל לֹא לְדָמִים שֶׁל מַטָּה שְׁלֹא נִתְּכַפְּרוּ לְהֵם וּלְהִכִּי צְרִיף לְחַזוֹר וְלִיתָן

למעלה או למטה אפי' למ"ד שלא במקומו במקומו דמי וד' הרמב"ם ז"ל עדיין צ"ע: שם
גמרא תנאי היא איפא דנפקא ליה מהכא וכת' רש"י ז"ל בד"ה לא תחילת עולה ובכור
כו' וכיון דלרבנן יש ביילה שניהם פשירים ויש לדקדק לר"א דאמר אין ביילה ע"כ לא
דריש לכולהו קראי דהא א"א שיקרבו דדילמא מהאי קנהיב ומהאי לא קנהיב ואין לומר
דרתמנא אמר שיקרב כל הדם דוודאי מתרנוניהו קנהיב דהא צריף להניח שירים וא"כ
אטו לר"א לא ס"ל הא דעולין מבטלין זא"ז ולא אשכחן מאן דפליג בהא וצ"ע: תוס'
בד"ה מאי קמ"ל תימא כו' לא הבנתי קושיותם דא"כ מאי קאמר רתמנא הם בהנוניתן
יהו ואי הוה רבותא קמ"ל מהיכא תיתי למימר שלא יהיה בהנוניתן הא הוה רבותא
איצטריף לאשמעינן אפי' התערובות פוס בכוסות דלא שניף ביטול וק"ל: שם גמרא
מתיב רבא כו' שיכול אין לי כו' להו דרשא ע"כ ילפינן מינה לעולין דאין מבטלין זא"ז
ואע"ג דסתם סופרא היא לא אתיא כר"י דיליף מינה למב"מ דלא בטיל ובהו דרשא
ליפא למימר דלמב"מ אתי דא"כ מה לי נתערב בתודה או בשאר קרבנות ודם דם למא
לי ויש להוכיח מכאן דלא פשיטת רש"י ז"ל בחולין דרבא ס"ל כר"י דמב"מ לא בטול
דהא רבא קאמר הוה דרשא דדם דם דעולין אין מבטלין אבל מב"מ לא שמענו וכן
משמע מהא דקאמר לרבא לא תחילת עולה כו' ומאי קמ"ל כו' ודו"ק: וראיתי בפירוש
הרע"ב ז"ל דמתני' דהנייתין במתנה כו' שכ' לפרש דמתני' איירי בכוסות והוא לטעמיה
אזיל דפי' בפ"ט דפרה דר"א אין ביילה ס"ל וכרב אשי וכת' שם התוי"ט ז"ל ועוד יש
עליו תפיסה כו' אלא העיקר כו' ודם פסולים ג"כ בכלל ואיירי בכוסות ע"ש ולא הבנתי
דהא ר"א דמכשיר הים ע"כ בכלול איירי וכדמוקמינן לעיל פלוגתייהו בגזרין גזירה
במקדש או בדם התמצית מצוי כו'.

וכ"ז בכלול אבל בכוסות גם לר"א פסול דלא מכשר אלא בבע"מ אם קרב אחד מהם
משום דבע"מ מרצה על ידי תערובות וכמו שכת' לעיל באריכות: ועיין בפ"ה המשנה
במתניתין שכת' דמחלוקת ר"א ור"י בתערובו' מתן ארבע במתן שתיים או מתן שתיים
במתן אחת ע"ש.

ואין זה מובן דבמתן ד' בשתיים מחלוקת לחוד ובשתיים באחת מחלוקת לחוד: שם משנה
גמן בחוץ וחזר ונתן בפנים פשר וכו' התוס' ז"ל דהא דחוזר ונותן בפנים היינו פגון דיהיב
פנימים בחוץ לשם מים דאל"ה הא כבר נתפפרו גם פנימיים וכמו שפכתב ג"כ לעיל ד'
כו' אלא דלעיל לא פתבו הוה סברא אלא לר"א דאית ליה רואין כו' אבל לרבנן נשאר
שם בקושיא ואלו הוה משמע דס"ל דלרבנן נמי דלית להו רואין כו' מ"מ לענין זה מהני
נתינה לשם מים ולא נתפפר שלא במקומו.

ולדידי צ"ע ולכאורה נראה איפכא דאפי' לר"א דאית ליה רואין כו' מ"מ פיון דשלא
במקומו במקומו דמי כי היכי דבמקומו אם נתן לשם מים אפ"ה נתפפר פמו לשם חולין
דלא הוי אלא שלא לשמו ה"נ שלא במקומו וצ"ל פיון דהבשר אסור ובעלים ג"כ לא
נתפפרו דהא שלא לשמו לא עלה לבעלים א"כ לאו זריקה היא פלל וחוזר ונותן בפנים.

ולפ"ז י"ל דאפי' לא מכנין לשם מים ג"כ לא נתפפרו הבעלים דהוי שלא לשמו דכשנותן
בחוץ מכנין לשם קרבן הנעשה בחוץ וא"כ כי נותן דמים פנימיים בחוץ שלא לשמו הוא

נותן ולא עלה לבעלים ולא תיקשי קושית התוס' ו"ל אמאי נפסל הדם בכניסתו לפנים לשם מים הא לכפר פתיב.

ולפי ה"ל י"ל דחשיב נכנס לכפר פן הנה נראה לכאורה אלא דלעיל ד' כ"ו משמע הכי דתני התם דהנבח נפסל במחשבה פסולה אפי' אם נתן חויץ למקומו אלמא דהוי זריקה וא"א לתקנו אם יחזור ויתן במקומו והדק"ל למה חוזר ונותן בפנים ומאי אהני נתינתו ולעיל פתבתי דהכא פשוטן למעלה או בחויץ אינו עולה לדמים של מטה או לדמים של פנים פיון דכוננתו לכפרה של מעלה או של חויץ ובכה"ג אינו עולה לכפרה אחרת ועדיין צ"ע: וראיתי בתוי"ט ו"ל בפירקין משנה י"א שהרגיש בדברי התוס' ו"ל דהכא ניקא להו לשם מים אפי' לרבנן ולעיל לא פתבו פן אלא אליבא דר"א ובמשנה ט' שם בד"ה ואם לא נמלה כו' פתב דלר"א ניקא דס"ל אין ביולה ע"ש ואין זה מוכן דלמ"ד אין ביולה מתני' מייירי בכוסות וגם לר"א קשה אמאי יחזור ויתן למטה וגם לא ידעתי למה הוצרך לזה הא פתבו התו' ו"ל להדיא לעיל דלר"א ניקא דס"ל רואין כו': ובאותו ענין ראיתי להעיר בדברי התוס' ו"ל סוף עירובין שהקשו לר"י אמאי לא אתי עשה נדחי ל"ת דבל תוסיף ותי' פיון דבא ע"י פשיעה לא דחי ע"ש.

וכבר העיר על דבריהם בטורי אבן בר"ה ע"ש ולי יש לדקדק פיון דמוקמינן למתני' בכוסות היכי שייך בזה דחיית עשה הל"ת הא בשעת זריקת כל כוס ליפא לברורי אי מקיים העשה או עובר על כל תוסיף וע"כ לא אמרינן דאתי עשה נדחי ל"ת היכא דקיום העשה ברור אבל הכא כל כוס לעצמו יש בו ספק אי יש בו קיום עשה או לאו דבל תוסיף ספיקא דבל תוסיף חמור מספיקא דקיום העשה דזה בקום ועשה וזה בשב ואל תעשה ותו איפא למידק למה נטרו בקושיא זו עד הכא בפלוגתא דר"א ור"י ולא הקשו פן דר"א ור"י בדמים עליונים ומתחונים שנתערבו אמאי לא אתי עשה דהזיית עליונים נדחי איסור נתינת מתחונים למעלה דע"כ ליפא בזה אלא איסורא דהתורה אמרה להזות למטה ולא למעלה ולא מסתבר לומר דלאו הפא מכלל עשה חמור מלאו גמור וחקירה זו נמצאת בד' הראשונים ו"ל ובאמת אשפחן דחי' כזו לקמן בפ' דם חטאת גבי אם פסולה היא תיפסל דפריה הש"ס כה"ג לימי עשה דאכילת קדשים ולידחי ל"ת דאכילת פסולין ויש לחלק דהתם קיום העשה ודחיית הלוא פאחד הם באים אכילה אחת אבל הכא אפי' בכלול שני מעשים הם הזיית עליונים לחוד ומתחונים לחוד והיכן מצינו כה"ג דעשה דוחה ל"ת דלא דמי לכלאים בציצית אלא דהתם מוכיח הש"ס דאין עשה דוחה ל"ת שבמקדש מהא דאסור לשבר עצם שיש בו מוח אע"ג דאיכא עשה דאכילת קדשים והתם נודאי ב' מעשים הם.

וכבר הקשו התו' ו"ל שם הא לא הוי בעידנא דמיעקר לאו ושם יתבאר יותר ברצות ה': דף פ"ב גמרא פיון דאיכא חטאת ואשם כו' לא פסיקא ליה פאן אליבא דר"א ונדאי יקשה קושית התו' לעיל למה פסלו הא לא נכנסו לכפר דלא שרי ר' אלי משו דרואין את החיצונים פאלו הם מים וצ"ל דכל שפא למנבח הפנימי או על הפרוכת דרף פפרת פנים נפסל אפי' שלא בכוננה ע"מ לכפר ודווקא לענין פסול כניסה לחוד הוא דבעינן דווקא על מנת לכפר וה"ט דלא מכניס להו דרף פשפש משום דזה ג"כ לא מהני אלא לכניסה לחוד ויבואר לקמן בזה: שם גמרא משל דר"ע כו' ואמר לו מזוג לי כו' מלשון רש"י ו"ל

נראה דגריס ואמר לו מזוג לי בחמין דאם הנה אומר לו מזוג לי סתם ג"כ הנה משמע בחמין וכי קאמר ליה בחמין אתי לטפויי אפי' צונגן וה"נ פתב רחמנא חטאת לטפויי ולרבות כל הקדשים.

אבל מדברי התו' ו"ל דגרסי ואמר לו מזוג לי משמע דנה נמי לישנא יתירא הוא ע"ש: שם תוס' בד"ה מפדי כו' תימא דילמא ר"ע ס"ל כמ"ד כו' פבר עמדתי בגלדותי על דבריה' ו"ל דלקמן דף צ"ג מוכח דר"ע לא ס"ל כר"ש אלא דריש אותה פרט לתרומה ע"ש ובת"כ גרסינו לקמן ר' יעקב בפלוגתא דהיתה לה שעת הכושר ויתבאר לקמן בס"ד: שם משנה ר"י הגלילי מכשיר בחיצון.

צריך לדקדק אי ריה"ג ס"ל דבעינו דווקא שיכפר א"כ למה כת' רחמנא קלל להאי פסולא גבי חטאת הא בכל הקדשים כן דאם הנה שלא במקומו פסול ואי נימא דריה"ג ס"ל שלא במקומו לאו במקומו דמי י"ל דבשאר קדשים יקלטנו ובחטאת נפסל אבל אי במקומו דמי בכל הקדשים נפסל הבשר ומנ"ל לריה"ג דבחטאת נפסל לגמרי פיון דיליף מהן לא הובא כו' הא שפיר הנה נשרף הבשר אי הובא אל הקודש פנימה ובכל הקדשים כן וצ"ל דריה"ג ס"ל נכנס לכפר אף על פי שלא כפר וכן מסתבר דהא לא פתיב אלא הן לא הובא כו' וע' תוס' לעיל ד' ל"ו בד"ה וקי"ל בשפיפר כו' ונראה עוד דלריה"ג בכניסה לחוד מ'פסיל אפי' שלא ע"מ לכפר וא"ש ק"ו דריה"ג פנים מחוץ פיון דשניהם שוין לפסול בכניסה וביציאה ועוד יתבאר בזה בשמעתין: שם משנה ואינו מרצה על היוצא.

ע' פי' המשניות להר"מ ו"ל שכתב ודמים היוצאים הם מה שחישב עליהם לזרקו בחוץ כו' ואין זה מובן ואמאי לא מפרש בפשוטו יוצא ממש וסיים שם פי סוף דבר אין דם מטמא כל עיקר ויתבאר בזה לקמן בפ' דם חטאת בס"ד: ע"ב תוס' בד"ה ולא תהא מחשבה כו'.

תימא פיון דלא ידע דרשא בשלישי כו'. ואין זה מובן דהא פבר ידע דרשא דשלישי ומינה יליף דבעינו דוקא מקום משולש אלא כו' היא דרו' דרשות דת"כ לברר הדברים ולא בדרו' קושא וכהי איכא בכמה דוכתי: שם גמרא כל מידי דחשיב עליו לפני ולפנים לא מ'פסיל בהיכל לכאורה מאי חדיש רבא הא במתני' לא פסיל אלא נכנס ע"מ לכפר אבל אם הכניס בהיכל שלא ע"מ לכפר פשיטא דכשר וי"ל דרבא לא אתי אלא לתרוצי קרא אבל עיקר האי דינא ממתני' ידעינו לה וכו' י"ל קצת השמטתו של הרמב"ם ו"ל להאי דינא וכמו שדקדקו הלח"מ והמשנל"מ ו"ל: לעיל שם גמרא בשר הנכנס לפני פשר שהיה בדין כו' הרי הוא אומר מדמה ולא בשר יש לדקדק למה לי קרא להכי הא לעיל דף ס"ג ילפינו מקרא דבקדש הקדשים תאכלנו שהפגנים נכנסים לקדשי קדשים ואוכלין שם בזה שמעינו דאין בשר נפסל בכניסתו להיכל ומלשון הרמב"ם ו"ל נראה דאתי לאשמועי' אפי' נכנס הבשר קודם קבלת הדם ע"ש וקמ"ל דלא אמרינו דהוי נכנס הדם אבל הק"ו לא א"ש דבחוץ נפסל הבשר בכל גוונא וצ"ע: ותו איכא למידק בשמעתין במאי דנקט הש"ס לחומר הא דפוסל דם שבפנים את שבחוץ אבל חוץ לא פסל את שבפנים ומאי חומר הוא זה הא לא פסל שבפנים את שבחוץ אלא אם הכניס על מנת לכפר בפנים אבל כניסה לחוד לא פסל אפי' הדם שהכניס לפניו ואילו בחוץ מ'פסל בכל גוונא וא"כ חוץ חומר וע"מ לכפר לא שייך בחוץ דלאו מקום פפרה הוא.

ומל' הרמב"ם ז"ל נראה קצת דלא פסיל שפחוץ אלא אם הנה וכיפר בפנים ע' בדבריו ז"ל בפ"ב מה' פהמ"ק. והתוס' ז"ל הרגישו בזה בד"ה ולא תהא דגילף דחוץ ג"כ לא ליפסיל אלא על מנת לכפר אבל באמת לא שנייה פפרה בחוץ וכל זה צריה עיון: שם גמרא בעי רבא פר ושעיר כו' לפ"ז מצינו לתרוצי דאיצטריה פנימה לפר העלם דלא מיפסיל בהיכל אלא דלרבא מיבעי ליה הא מש"ה לא משני הכי ותו מיבעיא ליה תרתי בעיא באת"ל דפר העלם קרינו ביה פנימה דלאו מקומו הוא אבל פר יוה"כ אם הוציאו אחר נתינת הבדים להיכל וחסור והכניס לפנים אי מיפסיל משום פניסה לפנים ואת"ל דמיפסיל הואיל וכבר יצא הנה על הפרוכת והוציאו למזבח הזקב וחסור והכניסו מי מיפסיל משום פניסה לפנים כן הוא שיטת רש"י ז"ל ע"ש.

והרמב"ם ז"ל יש לו שיטה אחרת בזה בהני תרתי בעיי בתרייתא וכת' דאם הוציא הדם בתוך הזיות בין הבדים להיכל וחסור והכניסו אינו גומר הזיות בין הבדים דנפסל הדם ביציאתו להיכל משום פסול יוצא וכן אם באמצע הזיות ההיכל הוציא הדם חוץ להיכל וחסור והכניסו נפסל הדם ביציאתו חוץ להיכל ואינו גומר הזיות ההיכל ע"ש בדבריו ז"ל.

ושיטתו נפלאה ממני כמו שאבאר חדא דא"כ מאי קאמר רבא אחר בעיא קמיייתא ואת"ל שלא במקומו הוא פר ושעיר של יוה"כ כו' ולפי שיטתו ז"ל אין ענין זה לזה דבעיא קמיייתא הוא משום פניסה לפנים ובעיא זו היא אי מיפסול ביוצא במה שהוציא להיכל קודם גמר הזיית בין הבדים ואפי' אי לא נפסל בכניסה לפנים מ"מ ביציאה אפשר דמיפסיל ועוד לענין מאי קאמר הש"ס וחסור והכניסו בקצרה הוי לי' למיבעי אי מיפסיל כה"ג משום יוצא ועוד דבעיא אחרונה דמיבעיא ליה בחד מקום היכי ס"ד לפוסלו משום יוצא פיון דמחיצה אחת הוא בהיכל הן אמת דהרמב"ם ז"ל לא כתב לבעיא זו אלא בגונא אחרני וכמבואר לעיל דהוציא מהיכל לחוץ אבל גם זה ק' דא"כ למה מיבעי לי' בתרתי בעיא הא פולה חדא מילתא ואם ההוצאה מן ק"ק להיכל מיפסיל ביוצא ה"ה מהיכל לחוץ להיכל ועוד לשון וכן שכ' הרמב"ם ז"ל בהני תרתי בעיי בתרייתא לא א"ש פיון דמילתא אחריתי קמ"ל ובעיא קמיייתא מיירי בפסול פניסה לפנים ובהני תרתי פסול יוצא קמ"ל ועוד היכא אשכחן פסול יוצא בזה דהא סוף הדם לבא אל היכל ולא אשכחן פסול יוצא בדם אלא חוץ לעזרה כמו בשור אבל לא בהיכל ועזרה ומש"כ הר"י קורקוס ז"ל ראיה דמיפסיל ביוצא מן ההיכל מהא דאמרי' לקמן בפ' טבול יום דאמר ליה משה לאהרן בחטאת ר"ח שמה חוץ למחיצה יצא א"ל בקדש היתה וקדש היינו היכל אלמא דמיפסיל ביציאה מהיכל הוא תמוה דחטאת ר"ח מאי בעי בהיכל ואדרבא מיפסיל בכניסתו להיכל והא דאיתא שם בשאלת משה שמה נכנס דמה לפני ולפנים הוא ל"ד וכדאיתא ברש"י שם שמה נכנס דמה לפני ובהדיא מיבעי לן לקמן פ' טבול יום אפי' ביציאת חוץ לעזרה בפריס הנשרפין אי פוסל בהן יציאה פיון דסופן לצאת וכת' הרמב"ם ז"ל בסוף ה' פסה"מ דספיקא היא והיכי פשיטא ליה הכא דמיפסיל ביוצא על גב דסופו חובה לצאת ויפלא בעיני על נושאי פליו שלא העירו בכ"ז ולישב קצת פל הג' ל הנה נראה לומר דפסול יוצא זה לאו כפסול יוצא דעלמא אלא הוא פועל פסול פניסה לפנים בחטאת דאמרה תורה אם הכניס חוץ למקום פפרתו ע"מ לכפר נפסל אף על גב דהכניסו למקום המקודש ה"ה וק"ו אם הוציאו בשעת פפרתו בפרתו ע"מ לכפר נפסל אף על גב דהכניסו אם הוציאו באמצע הזיית בין הבדים להיכל או מהיכל לעזרה ג"כ נפסל פיון דהוציאו

חויז למקום הזנייתו עתה שעומד באמצע הזניית בין הבדים או על הפרוכת ועדיין לא נחה דעתי בזה ולשון הש"ס ג"כ אינו מיושב מי אמרינו מקומן הוא ע"כ צריכה לפרש מי אמרינו מקומן הוא ההיכל ג"כ מקומו הוא ואינו נפסל בהוצאה זו דסופו לצאת להיכל למתנותיו וא"כ מאי קאמר הואיל ונפק נפק ואולי איזה נוסחא אחרת הנה להרמב"ם ז"ל ונדרפו נעלמה מאתי עד עמוד הפהן כו': דף פג גמרא הא מזיד פסול בשפיפר כו' ומסיק דר"י בכיפר מירי שוגג פשר ומזיד פסול ויש לדקדק היכי קאמר ר"י שוגג פשר בשפיפר הא ר"י ס"ל לעיל דף ל"ו שלא במקומו במקומו דמי הבועלים נתפפרו והבשר נפסל וא"כ אפילו שוגג היכי קאמר דכשר ומנ"ל לחלק בין שוגג למזיד הא קרא דנכל חטאת אשר יובא כו' לא תאכל באש תשרף מקנים אפילו בשוגג דהבשר לא תאכל וגם למה פתביה רחמנא בחטאת הא בכל הקדשים כן אם נתן מהם שלא במקומו הבשר לא תאכל וי"ל דהא אמרינו לעיל דתרי תנאי אליבא דר"י דברייתא דהתם דפוסל ר"י מחשבה בחטאת להכניס לפניו פליג אמתניתין דבעי פיפר דווקא וה"ה דמתניתין דלעיל דס"ל אליבא דר"י שלא במקומו במקומו דמי פליג אהא דהקא ובכיפר פסול בכל גוונא והחילוק בין שוגג למזיד הוא בכניסה לחוד וכן פסק הרמב"ם ז"ל וע' בכ"מ שהביא דברי הר"י קורקוס ז"ל והכ"מ ז"ל הניח דבריו בצ"ע ולפי ה"ל י"ל קצת וכוונתו פנ"ל דע"כ מתני' דכל הפסולים פליג אדקהא דבכיפר ליכא למימר שוגג פשר אלא דאפתי תיקשי ר"ש דאמר דאינו נפסל אלא אם פיפר קשה משמעוהא דקרא וכל חטאת כו' לא תאכל באש תשרף מאי איריא חטאת כל הקדשים נמי דינו כן נהי די"ל דאתי קרא לאשמעינו דבעלים לא נתפפרו ג"כ וזה דווקא בחטאת אבל פשטיה דקרא דלא תאכל ל"ד בחטאת כן דהא רש"י ס"ל נמי שלא במקומו במקומו דמי פדאיתא לעיל דף כ"ו דאמר דלא יאספתווע' תוס' ז"ל לעיל שם.

ובעיקר דעת ר"י דמחלק בין שוגג למזיד לא מצאתי טעמו של דבר ואם יש לו מקרא לזה ואמאי לא גילף בק"ו דיציאת חול ג"כ לא יפסל אלא במזיד בק"ו דלעיל וע' בלח"מ ז"ל שהקשה שם מנ"ל האי חילוקא דבכניסה לחוד מיפסיל במזיד ובכיפר פסול אפילו בשוגג ויש לומר דסברא הוא דכל שהכניס בשוגג הוי כמו שהכניס ע"מ שלא לכפר דכשר לכ"ע אבל אם כפר פיפר אפילו שוגג פסול כיון דכפר עשה מעשה ובת"כ תני לה להא דאם הכניס בשוגג פשר סתמא ולא בשמו של ר"י וסתם סיפרא ר"י היא: הדרן עלה פרק כל הזבחים שנתערבו המזבח מקדש פרק תשיעי שם משנה רבי שמעון אומר הזבח פשר כו' וס"ל לר"ש דנסכים הבאים עם הזבח ירדו ונסכים הבאים בפ"ע לא ירדו וא"כ ה"ה דם דלא ירד וכו' ג דלא בעי לאשים דווקא וע' בפ"ה המשניות להרמב"ם ז"ל שכ' דר"ש הולך לדעת ר' יהושע ואין זה מוכן דאדרבא מסכים יותר לדעת ר"ג דכל העולה למזבח והיה נראה דלר"ש נסכים הבאים בפ"ע היינו אם התנדב יין ג"כ עולה לאשים וכדאמר שמואל לקמן דף צ"א המתנדב יין מזלפו ע"ג האשים ומוקים לה פ"ש דדבר שאין מתכוון מותר וא"כ ס"ל כר' יהושע דבעי לאשים והיינו טעמא דנסכים הבאים בפ"ע דלא ירדו אבל בדם כר' יהושע ס"ל ובע"ג דבחיבורו פ"י מה' מעה"ק פסק דלא פשמואל ע"ש בכ"מ אבל בפ"ה המשנה לקמן סוף פירקין פסק פשמואל ע"ש באורה דכ' דלא הוי פ"ר אבל אפתי תיקשי א"כ דכר' יהושע ס"ל דבעינו לאשים א"כ למה לי קרא לנסכים הבאים עם הזבח דירדו תיפוק ליה דאינו עולה לאשים ומהא דאמרינו לקמן

נסכים הבאים עם הזבח איצטרף ליה כו' סד"א פנסכים הבאים בפ"ע דמו נמי מוכח דכר"ג ס"ל ומוכח נמי בד' הרמב"ם ז"ל בתיבבורו דלר"ש נמי זין נדבה לספלין דאי לאשים פשמואל היכי ס"ד דנסכים הבאים עם הזבח פנסכים הבאים בפ"ע דמו הא זו לספלין וזו לאשים ודו"ק: ע"ב גמרא מ"ש מדענלא כו' והאריכו התוס' ז"ל אי הא דענלא דווקא לר"ש דאמר בנשפה הדם דלא ירדו או אפילו לר"י לא ירדו פיון דיכול לזרוק הדם ולפ"ז א"ש הא דלא פריה מ"ש מנשפה הדם משום דאליבא דר"י קאמר ולדידן נשפה הדם ירד להכי פריה מדענלא וקשיא לי א"כ מאי משני הנה לא מחסרי מעשה בגופייהו להכי לא ירדו הא נשפה הדם אע"ג דלא מחסרי מעשה בגופייהו אפ"ה ירדו לר"י ואמאי לא משני דענלא שאני הואיל ויכול לזרוק דזה הוא עיקר הטעם ולר"ש הוא דאיצטרף לחלק בין נשפה הדם דלא ירדו ובין קמצים כו' דהני מחסרי מעשה בגופייהו כו' ואי נימא דענלא אליבא דר"ש קאמר ג"כ יקשה מאי איירא דקאמר אימורי ק"ק שיהעלן לפני זריקת דמים כו' דיכול הדם לזרוק לאשמעינן רבותא דאפילו נשפה הדם לא ירדו וע"כ צריף לחלק גם לר"ש דווקא בקדשי קדשים הוא דנשפה הדם לא ירדו אבל בקדשים קלים אם נשפה גם לר"ש ירדו וא"כ הדרא קושיא לזנוכתין מאי פריה מ"ש מדענלא הא ענלא גופיה לא קאמר אלא הואיל ויכול לזרוק הדם אבל בגוונא דקמצים שלא קידשו בכלי דאין לו תקנה באימורים ג"כ ירדו וע' תוס' מעילה דף ז' שכ' דענלא נקט רבותא קדשים קלים וה"ה קדשי קדשים ולר"ש דווקא נקט אימורי קדשים קלים דאם נשפה הדם אפילו לר"ש ירדו וקמ"ל אם העלן קודם זריקת דמים לא ירדו אבל קדשי קדשים אפילו נשפה הדם לא ירדו ועוד יתבאר בזה לקמן בס"ד: דף פד גמרא נסכים הבאים עם הזבח איצטרף ליה כו' ק"ק אמאי לא קאמר מנחה הבאה עם הזבח איצטרף ליה דמקרב ליה למחר וניומא חרא ונראה דל"ד נסכים קאמר אלא מנחה ונסכים הבאים כו': שם משנה דוחה הנה אבא כו' וכ' בפ' המשנה דהלכה כר' חנינא וכ' התו"ט ז"ל דבתיבבורו לא הביא ד' ר"ח וכן תמה בהג"ה על הרמב"ם ז"ל שם בפ"ג מה' פסה"מ ותמיה זו לא ידעתי הא פתב הרמב"ם ז"ל שם פל פסולי מזבח אם עלו ירדו ובבבלי זה גם בע"מ והיגו כת"ק דמתני' וכו' ר"ח וק"ל שם תוס' בד"ה הלן והיוצא כו' ובברייתא נמי כו' לא תשיב כו' וטומטום ואנדורגינוס עכ"ל ומהני תרי טומטום ואנדורגינוס אין פאן קושיא דלא איצטרף לאשמעינן פיון דלא חל עלייהו קדושת הגוף פלל פשיטא דאם עלו ירדו ולקמן תוס' בד"ה ומוציא אני את אלו יתבאר יותר: שם תוס' בד"ה וחויז למקומו כו' והקשו ז"ל מהא דאמר רבה בפ' התודה חטאת ששחטה חויז למקומ' תרד והוא דלא כסתמא דהכא ובאמת תמיה גדולה היא זו אע"ג דלר"י דאמר התיב בתודה חויז למקומה לא קידש הלחם הוא דאמר הכי אלמא דלא מקיש חויז למקומו לחויז לזמנו וא"כ לענן ירידה נמי לא מקיש לחויז למקומו תרד דהא בשמעתינן אמרינן לר"י דחויז למקומו נמי לא תרד משום דאיפקיש לחויז לזמנו ור"ת ז"ל הגיה תודה ששחטה חויז למקומה וכיון דלא מיייתי היריקה לידי מעילה הוי כחסינה זריקה ובקדשים קלים תרד וסמכו דברייהם מהא דלקמן גבי אימורי קדשים קלים שיהעלן כו' משמע דנשפה הדם בקדשים קלים תרד והקשו משלא לשמו בפסח דלא תרד ותי' דשלא לשמו קיל משלא במקומו ולדידי קשה מהא דהתיב במתניתין ס"ל לר"א דאפילו בע"מ קידש הלחם וכו' ע' דמכשיר בבע"מ דילמא לא מכשיר ר"ע אלא בקדשי קדשים אבל בתודה

בע"מ הא ליפא זריקה ומנ"ל דלא תרד ונהי דר"א דאמר דקדוש הלחם ע"כ לא ס"ל לחלק בין קדשי קדשים לקדשים קלים אכל לר' יהושע למה ליה להש"ס למימר התם ע"כ לא קאמר ר"ע אלא בגופיה כו' לימא ע"כ לא קאמר ר"ע אלא בקדשי קדשים אכל קדשים קלים דלא מיייתי לידי מעילה תרד וגם לא קדוש הלחם אלא דהתם בלא"ה יש לדקדק אמאי לא קאמר דר' יהושע ס"ל כת"ק דמתניתין וכו"ח דאמר דוחה הנה אפא כו' והכי קי"ל כמבואר בדברי הרמב"ם ז"ל וכמש"כ לעיל עכ"פ שמעינן מהתם דאין לחלק בין קדשי קדשים לקדשים קלים לענין בע"מ ואטו חוץ למקומו גרע מבע"מ דלא הוי פסולו בקדוש גם הטעם שכתבו התוס' דזריקה דלא מיייתי לידי מעילה לא הוי זריקה פלל א"כ כל הפסולין דמתניתין לא מיייתי בקדשים קלים לידי מעילה וכמו שכ' הרמב"ם ז"ל בה' מעילה ואטו בכולן בקדשים קלים ירדו ושלל לשמו נמי אמאי לא ירד פיון דלא מיייתי בפסח לידי מעילה אלא לא תליא הא בהא פדאמרינן גבי אימורי קדשים קלים ששהעלן לפני זריקה אע"ג דאין בהן מעילה מ"מ לא ירדו וכ"כ התוס' ז"ל בנדה דף מ"א ע"כ הנה נראה כמש"כ דלר' יהושע לחוד הוא דאמרינן התם דחוץ למקומו תרד פדאשפחן אליביה דלא מקיש לחוץ לזמנו לענין קידוש הלחם וה"נ לא מקיש לענין ירידה מעל המזבח והא דאמרינן בגמ' אליבא דר' יהודה חוץ למקומו הואיל ואיתקש חוץ לזמנו היינו כר"א דאמר התם קידוש הלחם משום דאיתקש לחוץ לזמנו וא"כ לר' יהושע בכל חוץ למקומו תרד וע' רש"י ז"ל שם במנחות דגבס ור' יהודה פי אמר ר"ע בפסולי דגופיה כו' משמע דבעי למימר דהא דלר' יהודה בבע"מ לכ"ע לא קידוש הלחם היינו גם לר"ע דאם עלה לא ירד ולפ"ז יקשה היכי קאמר רבא דחוץ למקומו תרד כר' יהושע מנלן הא.

ומידי דהוי אבע"מ לר"א דאם עלה לא ירד והלחם לא קידוש וע' בתוי"ט שם במנחות ועדיין צריך עיון בזה ועיין ריש מעילה בהא דאמר ר' יהושע פללא כל שהיה לו שעת היתר כו' וכל שלא היה לו שעת היתר כו' וע' תוס' מנחות שם: שם גמרא יכול שאני מרבה רובע כו' ויוצא דופן כו' ובע"מ שייקריה משום דר"ש כר"ע ס"ל דמכשיר בבע"מ וכדאיתא בתוספתא ר"ש אומר משום ר"ע בע"מ פשר בעופות ע"ש: שם תוס' בד"ה פרט לנשחט בליקיה כו' וא"ת קדשי קדשים ששחטן בדרום דלר"י ירד מנלן הא לית ביה מיעוט רביעי ע"ש מה שתימצו.

ולא הבנתי קושיתם דהא משמע בריש מעילה דמסבא פשיטא ליה דשחטן בדרום ירדו וע"כ היינו מדאמר נשחטה בליקיה תרד דאי פדבריהם דמקרא אחרינא יליף א"כ מהיכא פשיטא ליה להש"ס שם דלר"י תרד הא לא אשפחן לר"י דקאמר הכי להדיא ומש"כ דמקרא דלא תזבח כו' שמעינן נמי דתרד ג"כ אינו מוכן דהא חשיב התם ג"כ חטאת שזכנס דמה לפניו היינו מחשב ליתן בפנים ובהא אפילו לר"י לא ירד דלא גרע מחוץ למקומו וע' תוס' ריש מעילה שכ' להדיא דמסבא פשיטא ליה דלר"י שחיטת דרום תרד אלא דבאמת קשה קצת היכי יליף מנשחטה בליקיה שחיטת דרום שאני דאשפחן לה הכשירא בקדשים קלים ולר"י כל שיש לו הכשר במקום אחר לא תרד וכמש"כ לגירסת רש"י ז"ל במנחות דר"י ס"ל כר"ע דמכשיר בבע"מ הואיל וכשירים בעופות כ"ש שחיטת דרום דכשר בכל קדשים קלים אלא דרבה ס"ל התם בריש מעילה דשחיטת דרום אפילו לר"ש ירדו ונהי ר"ש ונדאי ס"ל כר"ע דמכשיר בבע"מ הואיל וכשירים

בעופות אלמא דאיפא צד למימר דשחיטת דרום גרע אפי' מבע"מ פיון דחויז למקומו קשחית: וְהַרְמַב"ם ו"ל בְּאַמַּת דַּעְתּוֹ דְּנִשְׁחַטָּה בְּלִילָה תֵּרַד וּשְׁחִיטַת דְּרוֹם לֹא תֵּרַד וּכְבָר עֲמָדוֹ ע"ז מְפָרְשֵׁי דְבָרָיו דְּהוּא נֶגֶד סוּגְיָא דְרִישׁ מְעִילָה ע"ש בְּדַבְרֵי הַכ"מ וְהַלַּח"מ ו"ל וְע'מ"ש"כ בְּחִידוּשֵׁי מְעִילָה שָׁם וְגִירְסַת הַש"ס בְּסוּף מְכִילְתִּין מְסִינֵע לִיהָ ע"ש וּבְבַה"ז ו"ל מִש"כ שָׁם וְרָאָה גְדוּלָה לְגִירְסָא זֶה מִמִּש"כ דר"ש מְכַשִּׁיר בְּבַע"מ הוּאִיל וְכָשֶׁר בְּעוֹפוֹת וְכ"ש שְׁחִיטַת דְּרוֹם דְּכָשֶׁר בְּקַדְשִׁים קָלִים וְהִכִּי מְצִינָן לְמִימַר דְּלַר"ש שְׁחִיטַת דְּרוֹם תֵּרַד וּכְבָר הָאֲרִיכוּ הַתּוֹס' ו"ל לְעִיל בַּפ' חֲטָאת הָעוֹף וּבְנִדָּה דָּף מ' אִי לַר"ש ג"כ בְּעִינָן שְׁיִהְיֶה רְאוּי בְּמָקוֹם אַחֵר וְע' לְעִיל שָׁם מִש"כ וּבְחִידוּשֵׁי מְעִילָה שָׁם וְאִין הַדְּבָרִים בְּרוּרִים עַד עֲמוּד הַפֶּה: שָׁם תּוֹס' בַּד"ה הַנִּתְּנִין לְמַעְלָה כּו' ע' מִש"כ בְּזָה בְּחִידוּשֵׁי רִישׁ מְעִילָה וְע"ש בַּד"ה הַתּוֹס' ו"ל: ע"ב תּוֹס' בַּד"ה וּמוֹצִיא אֲנִי אֶת אֱלוֹ שְׂלֵא הָיוּ פְּסוּלָן בְּקוֹדֶשׁ כּו' וְהָאֲרִיכוּ בְּדַבְרֵיהֶם לְאַשְׁכּוּחֵי כָּל הַגִּי שְׁיִפְסְלוּ לְאַחַר שְׁהוּקְדָּשׁוּ וְאֶתְּנֶנּוּ וּמְחִיר וְכִלְאִים וְיוֹצֵא דוֹפָן אִי אַתָּה מוֹצֵא אֱלֹא בְּנוֹלְדוֹת קְדָשִׁים וּבְהוֹנֵינָן הֵם קְדוּשִׁים דַּל"ה לֹא חָל עֲלֵיהֶם אֶתְּנֶנּוּ וּמְחִיר וְחִזְרוּ וְהִקְשׁוּ כִּלְאִים וְיוֹצֵא דוֹפָן אַפְתִּי לֹא מְשַׁפַּחַת לָהּ דָּאִין קְדוּשָׁה חָלָה עֲלֵיהֶם כָּל כְּמוֹ טוֹמְטוֹם וְאַנְדְּרוּגִינּוּס וְאִין לְשׁוֹנָם ו"ל מְדוּקְדָּק מֵאִי אֲרִיא כִּלְאִים וְיוֹצֵא דוֹפָן דְּנִקְטִי הָא אֶתְּנֶנּוּ וּמְחִיר גְּמִי תִּיקְשֵׁי דָּאִין קְדוּשָׁה חָלָה עֲלֵיהֶם פִּינּוֹ דְּלֹא חִזּוּ וּלְקַמְּן בְּדָף קִי"ד הִקְשׁוּ מְכָל הַגִּי הִכִּי חָל עֲלֵיהֶם קְדוּשָׁה ע"ש וּבְנִדָּה דָּף מ"א כ' דִּי"ל דוֹנְקָא בְּטוֹמְטוֹם כּו' אִין קְדוּשָׁה חָלָה עֲלֵיהֶם וּלְדִידֵי קָשָׁה הָא עֵיקַר הָךְ מִקְלֵתָא דְּמוֹקְמִינָן לְהֵאִי שְׁנִפְסְלוּ כְּשִׁהוּ מוֹקְדָּשִׁים מְשׁוּם דָּאִי נִפְסְלוּ כְּשִׁהוּ חוֹלִין אִינּוּ יְכוּל לְהַקְדִּישׁוּן וְהָיוּ חוֹלִין וּפְשִׁיטָא דָּאִם עָלוּ יִרְדּוּ וְכַמִּש"כ רִש"י ו"ל בְּנִדָּה שָׁם וְאַמְאִי לֹא מוֹקִי לָהּ לַר"ש בְּמַעֲשֵׂר דַּס"ל בְּבַכּוֹרוֹת דָּף ג"ז דְּכּוֹלָן נִכְנָסִין לְדִיר לְהַתְעַשֵּׂר חוּץ מִטוֹמְטוֹם כּו' וְשִׁפִּיר חָל עֲלֵיהֶם קְדוּשַׁת הַגּוֹף וְאִיצְטְרִיף קָרָא דִּירְדּוּ.

וכ"ת בְּמַעֲשֵׂר דְּקַדְשִׁים קָלִים הוּא לֹא אִיצְטְרִיף קָרָא לְמַעוּטֵי פִּינּוֹ דְּנִשְׁפַּף הַדָּם יִרְדּוּ אֲפִילוּ לַר"ש וְכַמִּש"כ לְעִיל וְכ"ש הַגִּי דְּלֹא הָיוּ זְרִיקָה כָּל ל' ז"א דְּהָא אֶתְּנֶנּוּ וּמְחִיר ע"כ בְּקַדְשִׁים קָלִים מוֹקְמִינָן לְהוּ דְּמָמוֹן בְּעָלִים הוּא אֱלֹא דְּבָהָא גּוּפָא יֵשׁ לְדִקְדָּק דְּבָכָל הַגִּי רֹבַע כּו' מוֹקְצָה וְאֶתְּנֶנּוּ וּמְחִיר לֹא הוּצָרָה רִש"י ו"ל בְּנִדָּה לְפָרֵשׁ דְּמִיָּרֵי בְּהוּקְדָּשׁוּ תַחֲלִילָה דְּאֲפִילוּ הַקְדִּישׁוֹן אַח"כ ג"כ אִיצְטְרִיף קָרָא דִּירְדּוּ מְשׁוּם דְּקַדְשֵׁי קְדוּשַׁת הַגּוֹף וְצָרִיכִין מוּם קְבוּעַ לְפָדוֹת כְּדַתְּנִיא בְּתַמּוּרָה רִישׁ פ' כָּל הָאִסּוּרִין וְה"א דָּאִם עָלוּ לֹא יִרְדּוּ וְדוֹנְקָא בְּיוֹצֵא דוֹפָן וְכִלְאִים וְטְרִיפָה הוּא דְּאִיצְטְרִיף לְאוּקְמִי בְּנִלְדָּה קְדָשִׁים דָּאִי הַקְדִּישׁוֹן אַח"כ לֹא חָל עֲלֵיהֶם קְדוּשָׁה כָּל ל' אֱלֹא קְדוּשַׁת דְּמִים כְּמוֹ מְקַדֵּשׁ עֲצִים וְאַבְנִים וְכַמְבָּרָא בַּד"ה רְמַב"ם ו"ל בְּהַלְכוֹת אִסּוּרֵי מִזְבֵּחַ וּפְשִׁיטָא דִּירְדּוּ וּבְחִידוּשֵׁי תַמּוּרָה שָׁם הָאֲרִכְתִּי בְּזָה וּכְשִׁיזְכְּנִי ה' בְּסוּף מְכִילְתִּין אַבָּא עוֹד בְּזָה וּבְדַבְרֵי הַתּוֹס' ו"ל לְקַמְּן דָּף קִי"ד: שָׁם גְּמָרָא טָמֵא הוּאִיל וְהוֹתֵר לְעַבּוּדַת צִיבּוּר וּבְנִדָּה שָׁם אִיתָא בְּדַבְרֵי ר"ש הַטָּמֵא וְהוֹתֵר וּפִי' רִש"י וְתוֹס' ו"ל שָׁם דָּלָן הִיָּינוּ לָן דָּם וְהוֹתֵר הִיָּינוּ לָן אִימּוּרִים וְנוֹסְחָא דְּהָכָא נִיחָא יוֹתֵר פִּינּוֹ דְּכָבֵר תְּגִי הָלָן וְאֲפִילוּ לָן דָּם כָּשֶׁר כ"ש אִימּוּרִים דְּהָא דָּם מֵאִימּוּרִים יִלְפִינוּ: שָׁם תּוֹס' בַּד"ה יוֹצֵא שְׁהָרִי כָּשֶׁר בְּבָמָה כּו' וְהָאֲרִיכוּ כָּאֵן לְפָרֵשׁ דָּדָם לֹא יִלְפִינוּ מְדָבֵר שְׁבַהֲכִשְׁרוּ וּלְהִכִּי לֹא יִלְפִינוּ יוֹצֵא דָּדָם מְבָמָה אֲבָל דָּם מְדָם יִלְפִינוּ מְדָבֵר שְׁבַהֲכִשְׁרוּ כְּגוֹן נִתְּנִין לְמַעְלָה וּלְמַטָּה וּלְפִי מִש"כ ו"ל לְעִיל דְּלַר"ש יִשְׂלֵא בְּמָקוֹמוֹ כְּמָקוֹמוֹ דְּמִי אִין צָרִיף לּוֹמַר

דילפינו מדבר שבהכשירו אלא ממילא מסתבר דלא ירד פיון דהבעלים נתפפרו והקשו
אמאי לא גילף יוצא דדם מיןצא דאימורים ואימורים מבשר כמו בלן.

ונראה דלענין יוצא לא שייך למילף אפי' אימורים מבשר דאכילה אין אדם אוכל במקום
רבו ועיקר מצותו לאכול שלא במקום רבו להכי הוכשר בירושלים ג"כ משא"כ בדם
ואימורים: והנה לפי מש"כ לעיל דבקדשים קלים נשפף הדם אפילו לר"ש ירד ע"כ צ"ל
דווקא נשפף אבל יצא דמה אפילו בקדשים קלים לא ירד לר"ש כמו לן דמה דלא ירד
בקדשים קלים אפילו לר"י דילפי' מבשר קדשים קלים ה"נ יצא דמה לר"ש ותיקשי
לדברי התוס' ז"ל לעיל דרצו לומר דחוי' למקומו בקדשים קלים ירד ומ"ש פל הגי פסולי
דחשיב ר' יהודה דלא ירד הוא אפי' בקדשים קלים וחוץ למקומו לחוד איירי דווקא
בקדשי קדשים: דף פה תוס' בד"ה לא תהא פחותה כו' הלקה זו ומחלוקת הרמב"ם ז"ל
והראב"ד ז"ל בזה יתבאר לקמן בפ' השוחט והמעלה זכני ה': שם גמרא לעולם אחיין
ובדוקין שבעין כו' ומשמע דלא הוצרכו לזה אלא לדחויי סייעתא דר"ז לעולא אבל לר"ז
ועולא מוקמינו וכולן אפשיירי והרמב"ם ז"ל בפ' המשנה והרע"ב ז"ל פי' למתניתין
בדוקין שבעין ואלויבא דר"ע והקשה הצ"ק ז"ל דלמאי דקיי"ל כעולא אין אנו צריכין
לזה ומוקמינו לה בכשירים.

ולפי מש"כ לעיל א"ש דע"כ לא קי"ל כעולא אלא בהעלן לפני זריקת דמים דיכול לזרוק
אבל בנשפף הדם גם לעולא אפילו לר"ש תרד וע"כ צריכו לאוקמי וכולן אפסולין והכי
משמע מעולא גופא דלא קאמר אלא העלן קודם זריקת דמים וכמש"כ לעיל ומלשון
רש"י ז"ל בד"ה נהרי פסח כו' משמע דיצא דמה נמי תרד בקדשים קלים אפילו לר"ש
וזה דלא כמש"כ לעיל.

אבל אם נאמר דעולא אליבא דר' יהודה הוא דקאמר למילתיה וכמש"כ התוס' ז"ל לעיל
שפיר יש לומר דלר"ש אין חילוק בין קדשי קדשים לקדשים קלים והכי משמע מהא
דלקמן בעי לה ר"י להא דעולא ור' יוחנן משמע דכר"י ס"ל לעיל גבי השוחט בלילה
בפנים כו' דאי כר"ש לא הוי צריכו לטעמא דלא תהא פחותה כו' מ"מ דברי הרע"ב ז"ל
נכונים וכמש"כ: וסיפא דמתניתין וכן עולה כו' ביאר הרמב"ם ז"ל בפ' המשנה בכשירה
וקמ"ל דיש הפשט וניתוח בראשו של מזבח וכ"כ ג"כ בחיבורו וכ' נמי להא דכיצד הוא
עושה מוריד את הקרבים דכשירה א"ש כפשוטו וכדפריה הש"ס למאי דמוקי לה בהיתה
לה שעת הפושט ונפסלה ואלא הא דקתני מוריד כו' משמע דאי בכשירה א"ש ולא הבנתי
דברי הכ"מ ז"ל שכתב שם אע"ג דהא דמוריד בפסולה מייירי גליף לה הרמב"ם ז"ל
מכ"ש בכשירה ונהרי בש"ס מבואר פן דבכשירה גיחא יותר: וכתב עוד הרמב"ם ז"ל
שם וכן זבחים שחוטים שיעלו לראש המזבח מפשיט ומנתחן בראש המזבח ומוריד
הקרבים ומדיחן ומחזירן למזבח ומוריד העור והבשר ונותנו לבעלים וחוזר ומקטיר את
השאר עכ"ל ויש לדקדק בקדשים הנאכלים מנ"ל הא דאם עלה לא ירד פיון דהבשר
אינו ראוי לאשים אפשר דגם האימורים שבתוף הבשר לא קידשן המזבח ומותר להורידן
ולזה יש לומר דמין במינו אינו חוצץ וכדתני לקמן בפ' השוחט והמעלה אבל לשון מפשיט
ומנתחן קשה קצת דניתוח לא נאמר אלא בעולה וכן הא דתני מוריד הקרבים ומדיחן זה
ג"כ לא מצינו אלא בעולה כמש"כ והקרוב כו' ירחץ כו' דכל הקרבים היו קרבים אבל

בשאר זבחים דלא קרבו אלא אימורים מנ"ל דצריף להדיח ועוד למה לא יקח האימורין מן הבשר וניח על המזבח והבשר עם העור יוריד למטה ונפשיטנה אבל כל דברי הרמב"ם ז"ל מבואר הוא בתוספתא פ"ט דזבחים ושמעינן מינה דאפי' פשיטה אסור להורידה כל שעלתה אע"ג דיכול להעלותה אחר שהורידה דכבר קדשה מזבח ומ"ד אין הפשט וניתוח בראש המזבח צ"ל דטעמיה אע"ג דאסור להוריד מעל המזבח מ"מ בשביל הפשטה דלאו דרף פבוד הוא ע"ג המזבח שרי להורידה ומוצא פלוגתא זו לא נתבאר היכן הוא ולדברי התוס' ז"ל ניחא דהיכא דכבר היא במזבח לכ"ע אין מורידין אותה וכי פליגי להעלותה ולהפשיטה והיה נראה דהאיסור הוא להעלותה ויצטרף להפשיטה למעלה אבל אם כבר העלה גם כן מפישיט על המזבח ולא ירד וכן נראה לשון התוס' ז"ל כלומר אפילו הורידה יעלנה להפשיטה אבל לשון הש"ס אין הפשט וניתוח כו' לא משמע הכי וצ"ע ולא מצאתי פעת בדברי הרמב"ם ז"ל האי דינא דפסולה אין צריף הפשט וכשעלתה למזבח ישרפנה בעורה ועיקר קרא דאותה ולא פסולה להכי איצטרף דכשהיא למטה פשיטא דאין צריכה הפשט פינו דנשרפת בבית הדשן וע' רש"י ז"ל בד"ה ונתח אותה: ע"ב רש"י בד"ה הואיל וכשירים בעופות כו' ומיהו מחוסר אבר לא משום הקריבהו כו' וכן מום מגונה נראה דס"ל לרש"י ז"ל דדווקא דוקין שבעין פשיטים בעופות פינו דאין זה מום מגונה אבל מום מגונה אפי' לא מחוסר אבר פסול גם בעוף והיינו דכתב קרא דהקריבהו כו' אף ע"ג דיליף לה מקרא דמן העוף כו' משום דמהאי קרא דהקריבהו כו' ילפינן כל מום מגונה והתוס' ז"ל לעיל במכילתין כ' דשאר מומין פסולין מדרבנן וקשה לומר דמשום גזירה דרבנן ירדו פינו דכבר קידשן מזבח ועוד לר"ע חייב עליו משום שחוטאי חוץ והיכי שייף לפוטרו משום גזירה דרבנן אבל מדברי הרמב"ם ז"ל בהל' איסורי מזבח נראה נמי דבעוף לא פסיל אלא מחוסר אבר דווקא אבל לא שארי מומין וי"ל דבבהמה לא מכשיר משום הואיל וכשירים בעופות אלא דוקין שבעין דווקא אבל שאר מומים פינו דמגונה הוא ג"כ לר"ע ירדו ולא ילפינן מעוף אלא דא"כ היכי פשיט מינה דיש נרבע בעופות מדלא מכשיר ר"ע בנרבע דילמא נרבע שאני דמאיס וכמו שאר מומים וכבר האריכו התוס' ז"ל בזה בכמה דוכתי.

ויש עוד כמה מומים דאין שוחטין עליהם לא במקדש ולא במדינה ויש מהן שכ' הרמב"ם ז"ל בה' א"מ דבדיעבד הורצו וכבר פתבתי בזה שם בחי' ויש לדקדק גם מהא דלעיל דף ע"ז נתערב בבע"מ דמוקמינן התם בדוקין שבעין ואליבא דר"ע ואמאי לא מוקי בהני מומי דלכ"ע הורצו ודו"ק: שם גמרא ומודה ר"ע בעולת נקיבה פקדום מומה להקדישה דמי.

צ"ל דאע"ג דלא דמי לגמרי לקדום מומו כו' דהתם לא חל עליו קדושת הגוף כלל והכא בעולת נקיבה קדושת הגוף פדאיתא בתמורה מ"מ פינו דמתחילתה לא חזיא למזבח לאו קדשי מזבח הוא וא"כ בכל גוונא הא דאיצטרף קרא למעוטי הני פסולי דווקא שנופסלו אחר הקדשם ולא מטעמא דאי נפסלו קודם הקדשם חולין הם כלשון רש"י ז"ל בנדה אלא אע"ג דקדוש קדושת הגוף לאו קדשי מזבח הוא וע' מש"כ לעיל בתוס' בד"ה ומוציא אני כו': שם גמרא אמר ענלא ל"ש דאם ירדו לא יעלו אלא שלא משלה כו' אבל משלה בהן האור יעלו כו'.

ר"ח מתני אסיפא העצמות כו' פירשי לא יעלו פירש"י ו"ל דה"ה אם עלו ירדו פרבי לקמן והוכרח לזה דאל"ה על מה קאמר עולא ל"ש פינו דמתני לא תנו אלא פירשו לא יעלו ואחר עלי' מה דינו לא תנו כלל אלא ע"כ בכלל זה דאפי' אם עלו ירדו עלה אמר עולא ל"ש אלא שלא משלה כו' אבל משלה בהן האור לא ירדו.

והנה מאן דמתני לה אסיפא ואשמועי' עולא דאם משלה בהן האור לא ירדו לא שמעינו אם ירדו אחר שמשלה בהן האור אם יעלו דאפשר דלא מהני בהני משלה האור אלא שלא ירדו אבל לא להעלותן אחר שיירדו אבל מהא דאמרי' מאן דמתני אסיפא כ"ש ארישא משמע דבסיפא נמי אפי' ירדו יעלו דאי דווקא שלא ירדו אחר שעלו אבל אם ירדו לא יעלו היכי קאמר כ"ש ארישא דאם ירדו יעלו מנ"ל הא פינו דבסיפא ג"כ אם ירדו לא יעלו אלא ודאי גם בסיפא אפי' ירדו יעלו דכל שמשלה בהן האור נעשו לחמו של מזבח בין שלא ירדו ובין שיעלו אפי' אם ירדו ולקמן בסוף מכילתין גבי שחיטת דרום פליגי רבה ורב יוסף ירדו מהו שיעלו ופי' התו' התם דבמשלה בהן האור פליגי וביאר המשנל"מ בפ"ג מה' א"מ דפלוגתיהו בזה שייכא באידך פלוגתא דפליגי בריש מעילה בשחיטת דרום עלו מהו שיירדו ולמ"ד לא ירדו אם משלה בהן האור אפי' ירדו יעלו ולמ"ד אם עלו ירדו אפי' משלה בהן האור ירדו לא יעלו אלא דאם עלו לא ירדו ע"ש דמסיק דלכ"ע ירדו לא יעלו אפי' משלה בהן האור ולהך לישנא דמתני להא דעולא אסיפא מבואר דאפי' ירדו יעלו אפי' בעצמות וגידיים אם משלה בהן האור ונ"ל אף ע"ג דלאו בני הקטרה וכ"ש שאר פסולי שדין אם עלו ירדו ואם משלה בהן האור אפי' ירדו יעלו אבל התוס' ו"ל לקמן בד"ה מאן שמעת כו' כ' דמתני אתיא פרבנו ופירשו לא יעלו אבל אם עלו לא ירדו וא"כ גידין ועצמות ושאר פסולי דמתני' חד דינא להו ומדברי הרמב"ם ו"ל נראה דס"ל פירש"י ו"ל דפ"ו מה' מעה"ק פתב לישנא דמתני' פירשו לא יעלו שגאמר ועשית עולותיה כו' ובפ"ג מה' פהמ"ק כ' דאם עלו ירדו ולכאורה מוכח מהא דאיצטריך למעוטי דאין אתה מחזיר עיפולי גידין ועצמות דלכתחילה צריך להעלותן דאי כדברי התוס' דלת"ק נמי אם עלו קאמר דלא ירדו פשיטא דאין אתה צריך להחזיר עיכולן דאם ירדו לא יעלו דאין זה מוכרח וכמו שיתבאר לקמן במתני' דכולן שפקעו כו': דף פו גמ' פירשו אפי' הן בראש המזבח ירדו משמע אפילו העלן מחוברין אלא שפי' בראש המזבח ירדו ועלה קאמר ר' זירא ל"ש אלא שפי' כלפי מטה אבל כלפי מעלה קרובי כו' והיינו דווקא כשפי' בראש המזבח ולפ"ז אפי' לשיטת ר"י ו"ל דת"ק ס"ל אפי' פירשו ועודם על המזבח יעלו אבל אם פירשו בעודם ע"ג קרקע מודה ת"ק דאפי' עלו ירדו פינו דלאו בני הקטרה הם בפ"ע ולא משמע פן מלשון התוס' ו"ל בד"ה מאן שמעת כו' ובדברי הרמב"ם ו"ל לא נתבאר כלל האי דינא דפי' על גבי המזבח ולא חילוקא דר"ז בפי' כלפי מטה או כלפי מעלה ולפי הנ"ל יש לומר דפסק כת"ק דפליגי ארבי בפירשו ועודן על המזבח אלא דווקא אם פירשו קודם העלאה וגם לת"ק אפי' עלו ירדו וכנ"ל ולהכי לא פתב להא דר"ז ודו"ק: שם גמרא ואפילו פירשו אמר רבה לא שנו אלא פירשו לאחר זריקה אבל קודם זריקה אתאי זריקה כו' ע' רש"י ו"ל שכתבו שחסר מן הגירסא ופי' ברוחם.

ול"נ דקאי אברייתא ואדברי ת"ק דאמר לרבות העצמות ואפי' פירשו ועלה קאמר רבה ל"ש אלא פירשו לאחר זריקה דבשעת זריקה הי' ראוי להקריב דמחוברים היו אפי'

פִּירְשׁ אַח"כּ צָרִיךְ לְהַעֲלוֹתוֹן אֶבֶל פִּירְשׁוֹ לִפְנֵי זְרִיקָה שְׁרִיתִינָהוּ זְרִיקָה לְמִיַּעֲבֹד קִטָּא דְסַפִּינֵי וְלֹא בְּנֵי הַקְטָרָה הֵם וְסִבֵּר לֵה פִי הָא כּו' וְיִלְפִי עוֹלָה מְאֻשָּׁם דְּעֻצְמוֹתָיו מִןתְּרוֹת אִפִּי פְּשָׁהוּ בִּפ"ע בְּשַׁעַת זְרִיקָה וְה"נ עֻצְמוֹת עוֹלָה פְּשָׁהוּ בִּפ"ע מִתְּרַת אוֹתוֹן הַזְרִיקָה אִפִּי לְקִטָּא דְסַפִּינֵי אֶבֶל אִם פִּירְשׁוֹ לְאַחַר זְרִיקָה לֹא שִׁינָה לְמִיַּמֵּר דְּזְרִיקָה מִתְּרַת פִּינּוֹן שְׁהִי עוֹמְדִים לְהַקְטָרָה בְּחִיבּוּרָן וְלֹת"ק דְּאָמַר יַעֲלוּ מוֹעֲלִין בְּהֵן וְלִרְבִּי דְּאָמַר יִרְדּוּ י"ל דְּמַעֲיִלָּה אִין בְּהֵם דְּלֹא קִדְשֵׁי ה' הֵם אֶבֶל אִיסוּרָא אִיפָּא וּמוֹתִיב רַאב"א לְרַבָּה מְבַרְיִיטָא עֻצְמוֹת קִדְשִׁים לִפְנֵי זְרִיקָה מוֹעֲלִין בְּהֵן לְאַחַר זְרִיקָה אִין מוֹעֲלִין בְּהֵם וְנִרְא' דְּלֹא אִיבְעִי פְּשָׁהוּ מִחֻבְרִים וְדַאי דְּזְרִיקָה מִתְּרַתוֹן בְּכֻלָּל הַבְּשָׂר אֵלָא אִפִּי פִּירְשׁוֹ לִפְנֵי זְרִיקָה דְּלֹא חֲזוּ לְאַכִּילָה אִפ"ה זְרִיקָה מִתְּרַתוֹן וּנְפַק"ל מְקַרָּא דְּלוֹ יֵהִי דְּבַעֲצָמוֹת נְמִי אִיפָּא הִיתֵר זְרִיקָה וְשָׁל עוֹלָה מוֹעֲלִין בְּהֵם לְעוֹלָם מִשְׁמַע אִפִּי פִּירְשׁוֹ לִפְנֵי זְרִיקָה פְּמוֹ עֻצְמוֹת קִדְשִׁים דְּעִיקָר רְבוּתָא הוּא בִּפִּי לִפְנֵי זְרִיקָה וּבְהָא קָאֵמַר דְּבַעֲוֹלָה מוֹעֲלִין בְּהֵם לְעוֹלָם וְלֹא מְהֵנִי לֵה זְרִיקָה וְקִשְׂיָא לְרַבָּה וּמִשְׁנֵי רַבָּה אִימָא וְשָׁל עוֹלָה פִּירְשׁוֹ לִפְנֵי זְרִיקָה אִין מוֹעֲלִין בְּהֵן לְאַחַר זְרִיקָה מוֹעֲלִין בְּהֵם לְעוֹלָם דְּרִישָׁא דְּעֻצְמוֹת קִדְשִׁים מִיִּירִי בְּכֻלָּ גְּוֹנָא בִּין פִּירְשׁוֹ לִפְנֵי זְרִיקָה בִּין לֹא פִּירְשׁוֹ חַד דִּינָא לֵהוּ דְּלִפְנֵי זְרִיקָה מוֹעֲלִין בְּהֵן וְלְאַחַר זְרִיקָה אִין מוֹעֲלִין אֶבֶל עוֹלָה יֵשׁ חִילּוּק דָּאִם פִּירְשׁוֹ לִפְנֵי זְרִיקָה שְׁנָה דִּינּוֹ לְעֻצְמוֹת קִדְשִׁים וְזְרִיקָה שְׁרִיָּא לֵהוּ אֶבֶל אִם הִיּוּ מִחֻבְרִי בְּשַׁעַת זְרִיקָה לֹא שְׁרִיָּא לֵהוּ זְרִיקָה וּמוֹעֲלִין בְּהֵן לְעוֹלָם וְקָאֵמַר הַש"ס וּפְלִיגָא אִדְר"א דְּאָמַר ר"א פִּירְשׁוֹ לִפְנֵי זְרִיקָה מוֹעֲלִין בְּהֵם וּפִירְש"י ו"ל דְּמוֹעֲלִין בְּהֵן לְעוֹלָם וְלֹא שְׁרִיָּא לֵהוּ זְרִיקָה פִּירְשׁוֹ לְאַחַר זְרִיקָה מְפָקָא לֵהוּ זְרִיקָה מִיִּדִּי מְעִילָה אֶבֶל לֹא נְהַגִּין וּפִירְש"י ו"ל דְּבָהָא יִלְפִינּוּ מְאֻשָּׁה וְקִשְׂיָה קִצָּת דִּילְפּוּתָא דְּאָשָׁם מְסַתְּבַר יוֹתֵר הִיכָא דְּפִירְשׁ לִפְנֵי זְרִיקָה אֶבֶל מִחֻבְרִי בְּשַׁעַת זְרִיקָה הִיכִי חָל עֲלֵיהִיּוּ הִיתֵר זְרִיקָה פִּינּוֹן דְּהִיּוּ עוֹמְדִים לְהַקְטָרָה אֵלָא הִי נִרְאָה דְּלֹא שִׁינָה בְּהוּ מְעִילָה מִשּׁוּם דְּלְאַחַר שְׁפִירְשׁ לֹא חֲזוּ לְהַקְטָרָה לֹא קִדְשֵׁי ה' הֵם אֶבֶל אִי אֶפְשָׁר לֹאמַר כֵּן לְשִׁיטַת רִש"י ו"ל דַּא"כ בְּפִירְשׁוֹ לִפְנֵי זְרִיקָה אִמָּאִי מוֹעֲלִין בְּהֵם לְעוֹלָם אִטּוּ מִשּׁוּם שְׁהִי מִחֻבְרִים בְּשַׁטַּת זְרִיקָה קִילִי וְלִשְׁיטַתוֹ א"ש דַּר"א פְּלִיג אַחִידוּשֵׁי דְּרַבָּה דְּזְרִיקָה מוֹעֲלַת בְּפִירְשׁוֹ לִפְנֵי זְרִיקָה וּר"א ס"ל דְּלֹא מְהֵנִי זְרִיקָה וּמְמִילָא לֹא שְׁמַעִי דְּלְאַחַר זְרִיקָה אִם פִּירְשׁוֹ נְמִי פְּלִיגִי דְּרַבָּה ע"כ ס"ל דִּישׁ בְּהֵן מְעִילָה לְעוֹלָם דְּבַהֲכִי מוֹקִי לְבַרְיִיטָא דְּתַנִּי מוֹעֲלִין בְּהֵן לְעוֹלָם וּר"א מוֹקִי לְבַרְיִיטָא בְּפִירְשׁוֹ לִפְנֵי זְרִיקָה דְּוֹנָקָא אֶבֶל לְאַחַר זְרִיקָה לֹא נְהַגִּין וְלֹא מוֹעֲלִין: וְהַתּוֹסֶפֶת ו"ל כְּתָבוּ גִירְסָא אַחֲרַת בְּדַבְּרֵי ר"א בְּפִירְשׁוֹ לִפְנֵי זְרִיקָה מוֹעֲלִין בְּהֵן עַד שַׁעַת זְרִיקָה כְּרַבָּה וּבְפִי לְאַחַר זְרִיקָה הוּא דְּפִלִּיג וְצ"ל דְּקָאִי אֶבְרִיטָא דְּבַרְיִיטָא פְּלִיגָא אַר"א דַּע"כ אֵלִיבָהָ נְמִי הָא דְּתַנִּי בְּבַרְיִיטָא וְשָׁל עוֹלָה מוֹעֲלִין בְּהֵם לְעוֹלָם הִינּוּ בְּפִירְשׁוֹ לְאַחַר זְרִיקָה אֶבֶל מְרַבָּה לֹא שְׁמַעִינּוּ דְּמַעֲיִלָּה אִית בְּהוּ וְהָא דְּמוֹכַח מִמֵּתַנִּי דְּבְכֻלָּל קִדְשִׁים הֵם הִינּוּ לְאִיסוּרָא בְּעֻלְמָא אֶבֶל לֹא לְעַנְיָן מְעִילָה וְכַש"כ לְפִי מַה שְׁפִי דְּרַבָּה אַת"ק קָאִי דְּאָמַר פִּירְשׁוֹ יַעֲלוּ פְּשִׁיטָא דְּלֹא פְּלִיגִי דְּלֹת"ק וְנִדְּאִי יֵשׁ בְּהֵן מְעִילָה וּר"א ע"כ לְרַבִּי קָאֵמַר דַּאִין מוֹעֲלִין בְּהֵם וּלְפ"ז י"ל דְּבַרְיִיטָא ג"כ לֹא פְּלִיג אַר"א דְּבַרְיִיטָא אַתָּא כַּת"ק דְּאָמַר יַעֲלוּ וּר"א כְּרַבִּי דְּאָמַר יִרְדּוּ.

וְהַתּוֹסֶ' ו"ל כ' דַּר"א אֶתִּי נְמִי כַּת"ק וְהָא דְּאָמַר יַעֲלוּ הִינּוּ בְּפִירְשׁוֹ לִפְנֵי זְרִיקָה וְאִין זֵה מוֹבָן לְפִי גִירְסַת הַתּוֹסֶ' ו"ל דְּזְרִיקָה מִתְּרַת הִיכִי קָאֵמַר ת"ק דִּיעֲלוּ וְאֶפִּי לְגִירְסַת רִש"י ו"ל ג"כ לֹא מְסַתְּבַר דְּפִירְשׁוֹ לִפְנֵי זְרִיקָה יֵהִי עֲדִיף מִפִּירְשׁוֹ לְאַחַר זְרִיקָה וְלִי הִי נִרְאָה

לפרש הא דאמר ופליגא דר"א ארבה קאי דאמר דזריקה מתרת אפי' לקתא דספיני ולית ביה איסורא פלל ור"א אמר פירשו לפני זריקה מועלין בהם עד זריקה לאחר זריקה לא נהנין ולא מועלין ודלא פרבה דאמר דאפי' איסורא ליפא: והרמב"ם ז"ל בפ"ב מה' מעילה פסק פרבה דעצמות עולה שפי' לפני זריקה אין מועלין בהם לאחר זריקה שהזריקה מתרת אותן ואם פירשו אחר זריקה מועלין לעולם אבל בעצמות קדשים כ' שם פירשו לפני זריקה מועלין בהם פירשו לאחר זריקת דמים אין מועלין בהם משמע קצת דאם פירשו לפני זריק' מועלין בהם לעולם וכבר תמה ע"ז הכ"מ ז"ל מ"ש מעולה דזריקה מתרת אותן ע"ש שכ' באמת דפירשו לפני זריקה ג"כ אין מועלין אלא עד שעת זריק' וצ"ל דפירשו לאחר זריקה דקאמר הוא ל"ד אלא קמ"ל החילוק שבין קדשים לעולה דבעולה פירשו לאחר זריקה מועלין לעולם ובקדשים אין מועלין בהם אפי' פירשו לאחר זריקה ולא נתבאר בדברי הרמב"ם ז"ל אם לאחר זריקה מותרין העצמות לגמרי אפי' לקתא דספיני או דמעילה אין בהן אכל איסורא איפא ומה שהקשו התוס' ז"ל בד"ה אתיא זריקה כו' מהא דר"ה שופר של עולה פבר פתבתי בזה בחי' בכורות: וראיתי בהלכה זו דברי הרמב"ם ז"ל בפ"ו מה' מעה"ק שכ' דגיד הנשה של עול' חולצו לתפוח וכרב הונא בריש פרק גיד הנשה והקש' הלח"מ ז"ל ז"ל פיון דפסק פרבי דגידים ועצמות אם עלו ירדו וקרא דנהקטיר כו' אתיא למחוקרים וע"כ אתי למחוקרים דאיסורא דלהתירא לא איצטריף מידי דהוי אראשה של עולה פדאמרי' התם בפ' הנ"ל ולפמש"כ לעיל דהרמב"ם ז"ל פסק כת"ק דרבי א"ש דאיצטריף קרא דנהקטיר לפירשו ועודן על המזבח ובלא"ה פשטיה דת"ק משמע דלגופיה איצטריף דאמר יכול יחלוץ גידין ועצמות כו' והא דאמרי' בחולין דלא איצטריף קרא למחוקרים מידי דהוי אראשה של עולה איפא למיפרף מה לראשה של עולה דקריבה גם עם עורה דאין צריכה הפשט להכי א"צ לחלוץ גם עצמות וגידין משא"כ גופה של עולה ועוד דאי אפשר לחלוץ מן הראש העצמות דכ' ונתח אנתה כו' ולא נתחיה לנתחים פדאייתא בחולין דף י"א אבל שאר הגוף הא דחליצת עצמות בכלל ונתח אותה הוא פיון דצריף לחלוץ עצמות וע"כ צ"ל לסוגיא דפרק גיד הנשה דבראש נמי הי' צריף לחלוץ עצמות אי לאו בני הקטרה הם ועוד משמע התם דלאו כולהו ס"ל דהעלאת גיד הנשה תליא בפלוגתא דרבי ורבנן ורבנ"י הוא דמוקי לה בפלוגתא דהני תנאי ולידיד' ק' היכי קאמר ר' יוחנן התם דאסור להעלותו והיינו כת"ק דרבי והא אמר ר"י הל' כסתם משנה וסתמא דהכא פרבי היא מפל הלן טעמי ניחא לי' להרמב"ם ז"ל דאפי' לרבי למחוקרין דהתירא איצטריף אבל לא דאיסורא וכרב הונא דחולצו לתפוח ודו"ק: שם משנה וכולן שפקעו מע"ג המזבח לא יחזיר פירש"י ז"ל דקאי אפסולין שעלו ואגידין ועצמות שהעלו מחוקרים ודקדקו התוס' ז"ל הא אמרי' לעיל דאם משלה בהן האור יעלו ותי' דהכא מייירי אם נתעפלו קצת ויש לדקדק מאי קמ"ל עולא לעיל דאם משלה בהן האור יעלו הא ממתני' שמעי' לה דאי אפילו משלה בהן האור ירדו מאי קמ"ל דאם פקעו לא יחזיר פשיט' פיון דאפי' קודם עיכול אם ירדו לא יעלו פשיטא דלאחר עיכול לא יחזיר ובאמת לא ידענא מנ"ל לרש"י ז"ל דקאי אפסולין ופשטא דמתני' משמע יותר דקאי אגידין ועצמות שהעלו מחוקרים אעפ"כ אם פקעו אח"כ מעל המזבח לא יחזיר והיינו כדילפינו לעיל דאי אתה מחזיר עיכולי גידין ועצמות וצריף לאשמועי' אע"ג דהעלתו הי' בהתר בחיבורן מ"מ פוקעין שלהם א"צ להחזיר וע' בחולין שם בפ'

גיד הנִּשֶׁה אָבֵל בְּפִסּוּלֵינּוּ מִנִּלְהָא דְאִין מְחִזְרִין פּוֹקְעִין שְׁלֵהֶם בִּינוּ דְאִחַר שְׁמִשְׁלָה בְּהוּ
הָאוּר נַעֲשׂוּ לְחַמוּ שְׁל מְזַבְחָה דִּינוּ פְּאִיבְרִים הַכְּשִׁירִים דְּמַהֲדְרִינּוּ פּוֹקְעִין וְאִי אֲשַׁמּוּעִי
מְאִיזָה קְרָא דְאִין מְחִזְרִין פּוֹקְעִין דְּפִסּוּלֵינּוּ א"כ אפ"י אִיסּוּרָא אִיפָּא וְלָמָּה כ' רש"י ז"ל
דא"צ לְהַחְזִיר וְהַרְמַב"ם ז"ל בפ"י הַמְשָׁנָה פ"י דְקָאִי אִפְסּוּלֵינּוּ אָבֵל בְּחִיבּוּרוֹ נִרְא' דפ"י
דְהָאִי אִפְּוֹלָן קָאִי אִגִּידִין וְעֲצָמוֹת וְכִשְׁהֲעֵלָן מְחִזְרִים דבפ"ע כ' דְאִפְּוֹלָן עָלוּ יָרְדוּ וְאִפְּוֹלָן
מְשָׁלָה בְּהוּ הָאוּר מְדִלָא הַזְכִּיר גַּבִּי גִידִין הָא דְאִם מְשָׁלָה בְּהוּ הָאוּר וְא"כ הָא דְאִיִּצְטְרִיף
לְאֲשַׁמּוּעִי אִם פִּקְעוּ לֹא יַחְזִיר הֵינּוּ כִּשְׁהֲעֵלָן מְחִזְרִים וּבפ"ג מה' פס"מ גַּבִּי פִסּוּלֵינּוּ
כְּתִב לְהָא דְמְשָׁלָה בְּהוּ הָאוּר וְלֹא הַזְכִּיר דְאִין מְחִזְרִין פּוֹקְעִין וְכֵן נִרְאָה דְמַתְנִי מִיִּירִי
דְּוִמְיָא דְגַחְלַת שְׁפַקְעָה דְהוּי הַתִּירָא אֲלֵא בִּינוּ דְלֹא עֵינְקֵר עוֹלִין הוּא לְהַכִּי כִּי פִקְעָה מֵעַל
הַמְזַבְחָה לֹא יַחְזִיר ה"נ גִּידִין וְעֲצָמוֹת: וְהַתּוֹסֶפֶת ז"ל כְּתִבּוּ עוֹד דִּי"ל דְהָא דְאִם מְשָׁלָה בְּהוּ
הָאוּר יַעֲלוּ הֵינּוּ אִם יִרְצָה וְלֹא מִשְׁמַע הַכִּי לְעֵיל דָּף מ"ג דְאָמַר הָאִי קוֹמֵץ פִּיגּוּל דְפִלְגִי
אֲמַנְבַח וּפְלִגִי אֲרַעָא וּמְשָׁלָה בּוּ הָאוּר מְסַקִּינּוּ לִיה לְכַתְחִיל' מִשְׁמַע דְחִיּוּב לְהַעֲלוֹתוּ.

עוֹד כ' חִילּוּק אַחַר דְהָא דִּיִּרְדוּ יַעֲלוּ בְּמְשָׁלָה הָאוּר הֵינּוּ דְנוֹקָא אִם הוֹרִידֵן בְּיָדִים אָבֵל אִם
פִּקְעוּ מְאִלִּיהוּן לֹא יַעֲלוּ וְסַמְכוּ סְבָרְתָם בְּהָא דְאָמְרִי בְּיוֹמָא הַמּוֹרִיד גַּחְלַת עַל הַמְזַבְחָה וְכַבָּה
חִיּוּב וְאִמְרִי הָא אִינְתִּיק מִמְצֻנְתָה דְלֹא יַחְזִיר וְתוּ לֹא אֲשׁ הַמְזַבְחָה הוּא אֲלֵא ע"כ אִם הוֹרִידֵן
מְחִזְרֵן לְמַזְבְּחָה וְגַם לְסַבְרָא זוֹ לֹא מְצָאִי טַעַם לְחַלֵּק בְּזוּהָ דְהָא דְגַחְלַת אִין רְאִיָּה דְדוֹקָא
בְּגַחְלֵי מַחְתָּה הוּא דְפִטּוּר רְבָא מְשׁוּם דְאִינְתִּיק לְמַצְנְתָה לְמַחְתָּה וְלֹא הוּי בְּכַלֵּל אֲשׁ הַמְזַבְחָה
אָבֵל גַּחְלַת שְׁהוֹרִידָה מִן הַמְעַרְכָּה אַע"ג דְאִין מְחִזְרֵיב לְהַחְזִירָה מ"מ הַרִי הוּא לְקַחָה מֵעַל
הַמְזַבְחָה וְכַבָּה אוֹתָה שְׁפִיר עֵבֶר אֲלֵאוּ דְלֹא תַכְבָּה תּוֹדַע דְאִי חִיּוּב לְהַחְזִירָה מֵאִי ס"ד
דְּמִקְשָׁה דְפִרְיָה הֵתָם מְהָא דְהַמּוֹרִיד גַּחְלַת וְכַבָּה בִּינוּ דְעֵדִינּוּ בְּמַצְנְתָה הִיא וּמְחִזְרֵיב
לְהַחְזִירָה: גַּם מ"כ רש"י ז"ל דְאִין צְרִיף לְהַחְזִירָה צ"ע דְבַתּוֹסֶפֶת תִּנְיָא גַּחְלַת שְׁפַקְעָה
לֹא נִהְגִּין וְלֹא מוֹעֲלִין וְאִי יָכוֹל לְהַחְזִירָה אִם יִרְצָה אִמְרִי אִין מוֹעֲלִין בְּהָ דְלֹא מִיִּקְרִי נַעֲשֶׂה
מְצֻנְתוֹ וְכֵן מִשְׁמַע קְצַת בְּמַנְחוֹת ד' כ"ו בְּעֵינְפוּלֵי קִטְרַת דְאִסּוּר לְהַחְזִיר ע' שָׁם וְע' מְעִילָה
דָּף ט': שָׁם מְשָׁנָה אִיבְרִים שְׁפַקְעוּ כו' קוֹדֵם חֲצוֹת יַחְזִיר וּמוֹעֲלִין בְּהוּ אַחַר חֲצוֹת לֹא
יַחְזִיר וְאִין מוֹעֲלִין וּמְסַקִּינּוּ בְּגַמְרָא אִי יֵשׁ בְּהוּ מְשָׁשׁ אִפְּוֹלָן אַחַר חֲצוֹת יַחְזִיר וְאִי לִית בְּהוּ
מְשָׁשׁ אִפְּוֹלָן קוֹדֵם חֲצוֹת לֹא יַחְזִיר דְהוּי אִפְּוֹר וּמַתְנִיתִין מִיִּירִי בְּשִׁרְיִי הֵינּוּ שְׁקִשִׁים כְּפָחִם
וְיִלְפִי מְקָרָא דְחֲצוֹת עוֹשָׂה עֵינְפוּל בְּכַה"ג וְהֶאָרִיכוּ הַתּוּ ז"ל כָּאֵן וּבְיוֹמָא בְּהָ יִלְפוּתָא
וּבְהָא דְאָמְרִי חֲצִי לְהַקְטִירָה וְחֲצִי לְהַרְמָה ע"ש וּמִשְׁמַע מַתְנִי דְהָא דְאִין מוֹעֲלִין אַחַר
חֲצוֹת הֵינּוּ דוֹנוֹקָא אִם פִּקְעוּ אָבֵל בְּעוֹדֵן עַל הַמְזַבְחָה יֵשׁ בְּהוּ מְעִילָה דְלֹא נַעֲשֶׂה מְצֻנְתוֹ
עֵדִינּוּ וְהָא דְמְסַקִּינּוּ בְּגַמ' פִּירְשׁוּ קוֹדֵם חֲצוֹת וְהַחְזִירָן לְאַחַר חֲצוֹת לֹא נִהְגִּין וְלֹא מוֹעֲלִין
הֵינּוּ מְשׁוּם דְלֹא הִנְיָה מְחִזְרֵיב לְהַחְזִיר דְחֲצוֹת עוֹשָׂה עֵינְפוּל אִפְּוֹלָן אֲגַבָּא דְאִרְעָא וְהַרְמַב"ם
ז"ל בפ"ו מה' מַעֲהָ"ק לְעַנְיָן חֲזָרָה עַל הַמְזַבְחָה כְּתִבּוּ פְּסוּגִיָּא דְשְׁמַעְתִּין דְבִישׁ בְּהוּ מְשָׁשׁ
לְעוֹלָם יַחְזִיר וּבְאִין בְּהוּ מְשָׁשׁ קוֹדֵם חֲצוֹת נְמִי לֹא יַחְזִיר וּבְשִׁרְיִי קוֹדֵם חֲצוֹת יַחְזִיר
לְאַחַר חֲצוֹת לֹא יַחְזִיר וּבפ"ב מה' מְעִילָה כ' כְּפִי הַגָּהֶת הַבַּה"ז ז"ל הַבְּרוּרָה אִיבְרִי עוֹלָה
שְׁפַקְעוּ קוֹדֵם חֲצוֹת מוֹעֲלִין בְּהוּ לְאַחַר חֲצוֹת אִין מוֹעֲלִין בְּהוּ אַע"פ שְׁפַקְעוּ קוֹדֵם חֲצוֹת
בִּינוּ שְׁהַגִּיעַ חֲצוֹת לִילָה נַעֲשׂוּ כָּל הָאִיבְרִים כְּמוֹ שְׁנַתְעַפְלוּ וְנַעֲשׂוּ אִפְּוֹר וְכ' הַבַּה"ז ז"ל
שְׁקִצָר כָּאֵן וְסַמְדָּה עַל דְבָרֵינוּ בְּמַעֲהָ"ק וְלִדִּידִי צ"ע לְשׁוֹנוֹ ז"ל בִּינוּ שְׁהַגִּיעַ כו' נַעֲשׂוּ כָּל
הָאִיבְרִים כְּמוֹ שְׁנַתְעַפְלוּ כו' סְתִימוֹת לְשׁוֹנוֹ ז"ל נִרְאָה דְעַל כָּל הָאִיבְרִים קָאִמַר דְהוּי

פְּנֵתֵעֶפְלוּ וְעוֹד אֲמָאֵי לֹא כ' ב'ה' מַעַה"ק לְעֵנִן חֲזָרָה נְמִי אֲפִי' פָּקְעוּ קוֹדֵם חֲצוֹת וְעֵבֶר
עָלִיָּהוּ חֲצוֹת לֹא יִחְזִיר וְהִי נִרְאָה מְדַאֲמְרִי' פִּי־רִשׁוֹ קוֹדֵם חֲצוֹת וְהִחְזִירָן לְאַחַר חֲצוֹת לֹא
נִהְיִין וְלֹא מוֹעֲלִין מִשְׁמַע דְּלִהְחֲזִיר מְחֻיָּב כָּל שְׁפִירְשׁוֹ קוֹדֵם חֲצוֹת וְאִפְ"ה אֵין בְּהֵן מְעִילָה
וְהִינּוּ דְלִמְעִילָה בְּכָל גְּוֹנָא חֲצוֹת עוֹשָׂה עֵיפּוֹל אֲלֵא דְקִשָּׁה לֹמֵר כֵּן דְּאִי מְחֻיָּב לְהִחְזִיר
אֲמָאֵי אֵין בּוֹ מְעִילָה הָא אֲפִתִי לֹא נַעֲשָׂה מְצֻנְתוֹ וְעוֹד דְּלִישְׁנָא דְמִתְנִיתִין מִשְׁמַע דְּמְעִילָה
נִחְזָרָה הָא בְּהָא תְּלִיא וְכָל שְׁמְחֻיָּב לְהִחְזִיר יֵשׁ בּוֹ מְעִילָה וְאִם אֵינוּ מְחֻיָּב לְהִחְזִיר אֵין בּוֹ
מְעִיל' וְתַרְוִיזִיהוּ מִסֵּד קָרָא נְפָקָא תְּצִיּוֹ לְהִקְטֵרָה וְתְּצִיּוֹ לְהִרְמָה וּבְפִירוּשׁ הַמְשָׁנָה בְּמִשְׁנֵתִינוּ
רְאִיתִי ג' כ' דְּבָרִים שְׁאֵינִן מוּבָנִים שְׁכ' שָׁם וְמָה שְׁאָמַר קוֹדֵם חֲצוֹת וְלֹא אָמַר כָּל הַלְּיָלָה
לְפִי שְׁאָמַר הַכ' עַל מְוֹקֵד' כו' כָּל הַלְּיָלָה עַד בְּקָר וְאֵלּוֹ אָמַר כָּל הַלְּיָלָה לְבַד הָיָה מִשְׁמַעוֹ
עַד בְּקָר וּלְפִי שְׁאָמַר אַח"כ עַד הַבְּקָר רָמַז לְהִרְחֻקָה מִן הַבְּקָר וְכַמְש"א תֵּן בְּקָר לְבָקְרוּ
שֶׁל לַיְלָה וְע"כ אָמְרוּ עַד חֲצוֹת לְהִרְחִיק אָדָם מִן הָעֵבְרָה כְּמוֹ שְׁבִיִּאֲרָנוּ בְּתַחֲזִילַת בְּרִכּוֹת
ע"כ"ל.

וְלֹא זְכִיתִי לְהִבִּין דְּבָרֵינוּ ו"ל דְּמִשְׁמַע דְּהָא דְּאָמְרוּ אַחַר חֲצוֹת לֹא יִחְזִיר הוּא מְדַרְבְּנָן
לְהִרְחִיק מִן הָעֵבְרָה וְאֲמָאֵי לֹא עָשׂוּ הִרְחֻקָה זֹו אֲלֵא דְּוֹנָא בְּשִׁרְיָרִי וְלֹא בְּכָל אֵיבָרִים
וְעוֹד דְּמִקְרָא שְׁמַעִינוּ הִרְחֻקָה מִבְּקָר וְכַמְש"ש רז"ל תֵּן בְּוֹקֵר כו' וְכַמְהָ הוּא שְׁיַעוֹר הִרְחֻקָה
זֹו שְׁאָמְרָה תּוֹרָה דְּהִתְמִירוּ חֲכָמִים וְאָמְרוּ עַד חֲצוֹת וְעוֹד אֵי שְׁיַעוֹרָא דְּחֲצוֹת הוּא מְדַרְבְּנָן
מֵאִי אֶהְיִי הִרְחֻקָה דְּרַבְּנָן לְעֵנִן מְעִילָה דְּחֲצוֹת מוֹצִיאֵו מִיַּדִּי מְעִילָה וְגַם אֵיזָה שְׁיִיכּוֹת יֵשׁ
לְהִרְחֻקָה דְּרִישׁ בְּרִכּוֹת לְהִרְחֻק' דְּהִכָּא דְּהִתְמָה מַה"ת עַד שְׁיַעֲלָה עֲמוּד הַשְּׁחַר וְיָכְדִי לְהִרְחִיק
מִן הָעֵבְרָה אָמְרוּ דְּלֹא יִקְטִיר כ"א עַד חֲצוֹת וְהִכָּא מַה"ת צְרִיף לִיתֵּן בְּוֹקֵר לְבָקְרוּ שֶׁל
לַיְלָה וְאוּלַי פְּוֹנְתוֹ ו"ל בְּמַש"כ וְע"כ אָמְרוּ עַד חֲצוֹת לְהִרְחִיק הָאָדָם לֹא קָאִי אַחֲחֻת
דְּמִתְנִי' דְּחֲצוֹת דְּמִתְנִי' דְּאוּרִיָּתָא הוּא בְּשִׁרְיָרִי אֲלֵא ה"ק פִּינּוּן דְּמַצִּינוּ רָמַז לְהִרְחֻקָה מִן
הַבְּקָר הִכָּא מַה"ת ע"כ אָמְרוּ חֲכָמִים בְּכָל הַקְטֵר חֲלָבִים הִרְחֻקָה זֹו דְּעַד חֲצוֹת וְגַם זֶה
דְּחֻוֹק וְעִדְיָן צ"ע: דָּף פ"ז גְּמָרָא ר"ח אָמַר עֲמוּד הַשְּׁחַר עוֹכְלָתוֹ מ"ט דר"ח ק"ו כו' וְכ'
הַתּוֹס' ו"ל דְּרַבְּהָ לְטַעְמִי' דְּאֵין לִינָה מוֹעֲלָת בְּרִאשׁוֹ שֶׁל מְזַבֵּחַ וְאֵיכָא לְמִפְרָף כו' מִשְׁמַע
דְּר"ח ס"ל לִינָה מוֹעֲלָת בְּרִאשׁוֹ שֶׁל מְזַבֵּחַ א"כ הָא דְּבַעֲי מ"ט דר"ח לֹא לְדִינָא דְּלֹא יִחְזִיר
קָאֲמַר דְּבָלָאוּ ק"ו לֹא יִחְזִיר פּוֹקְעִין דְּנִפְסְלוּ בְּלִינָה וְאִם יִרְדּוּ לֹא יַעֲלוּ אֲלֵא לְאִפּוֹקִי מִיַּדִּי
מְעִילָה אֵיִצְטְרִיף דְּעֲמוּד הַשְּׁחַר עוֹשָׂה עֵיפּוֹל וְתוֹ אֵין מוֹעֲלִין בּוֹ אֲלֵא דִי"ל דַּע"כ לֹא פְּלִיגִי
אֵי לִינָה מוֹעֲלָת כו' אֲלֵא בְּמִזְבֵּחַ שֶׁלָּא עַל הַמְעַרְכָּה אֲבָל עַל הַמְעַרְכָּה לַכ"ע אֵין לִינָה
מוֹעֲלָת וְאֲפִי יִרְדּוּ יִחְזִיר.

וְע' רַש"י ו"ל בַּד"ה אֵיִלִּימָא כו' וּמ"מ פִּירְכַּת הַתּוֹס' ו"ל אֵינוּ מוּבָן דְּיִלְפִי ע"ה בַּק"ו
מִחֲצוֹת דְּחֲצוֹת אֵינוּ עוֹשָׂה לִינָה אֲפִי' עַל הָאֲרֵץ עוֹשָׂה עֵיפּוֹל בְּרִאשׁ הַמְזַבֵּחַ ע"ה שְׁעוֹשָׂה
לִינָה עַל הָאֲרֵץ אֵינוּ דִּין שְׁיַעֲשָׂה עֵיפּוֹל בְּרִאשׁ הַמְזַבֵּחַ: וּבִהְחֲזִירָן לְאַחַר עֲמוּד הַשְּׁחַר נְמִי
פְּלִיגִי וְקָאֲמַר ר"ח אֵין בְּהֵן עֵיפּוֹל לְעוֹלָם וּפִירִש"י ו"ל וְכָל שְׁפָקְעוּ יִחְזִיר וּבְהָא וְנִדְּאִי
קִשְׁיָא הֵיכִי יִחְזִיר הַפּוֹקְעִין הָא נִפְסְלוּ בְּלִינָה כְּשֶׁהָיוּ לְמַטָּה בְּאֲרֵץ בְּעֲמוּד הַשְּׁחַר וּפּוֹקְעִין
פְּסוּלִין בַּכ"ג לֹא יִחְזִיר כְּדָתָנּוּ לְעִיל וְאוּלַי אֵלּוֹ שְׁהָיוּ עַל הַמְעַרְכָּה וְשִׁלְטָה בְּהֵן הָאֵשׁ אֵין
נִפְסְלִין עוֹד בְּלִינָה אֲפִי' אִם הָיוּ ע"ג קָרְקַע אֲבָל לֹא מְצִאתִי דְּבָר זֶה מְבִינָא בְּאֵיזָה מְקוֹם
אֲבָל לְעֵנִן מְעִילָה א"ש דַּע"ג דְּנִפְסְלוּ מ"מ מוֹעֲלִין בְּהֵן קוֹדֵם שְׁנַעֲשׂוּ דְּשׁוֹן: וּמִסְקִינּוּ
לְהִלְכָה דְּחֲצוֹת עוֹשָׂה עֵיפּוֹל אֲפִי' אֲגַבָּא דְּאֲרַעָא וּבְכָל גְּוֹנָא אֵין בְּהֵן מְעִילָה וְרַבָּה וּר"ח

פליגי בשמנים ופירש"י ו"ל דאפי' הוקשו לא נעשו עיכול וגם בזה יש לדקדק דאם מחמת שומנו אין חצות מעכלתו א"כ חצות שני אמאי עוכלתו פינו דלאו שרירי הם כמו באיברים שיש בהן ממש דלא שייך פלוגתא דרבה ור"ח והרמב"ם ו"ל לא פתב פלל האי חידושא דשמנים אי פרב אי פרב חסדא ולא כ' אלא ברייתא דבר קפרא ואין הדברים ברורים אצלי עד יבא הכהן מורה ואנפה לבקש מפיו תורה: שם גמרא קיבלה מינה או לא קיבלה כו' ומסיק דלא קיבלה והיה נראה דרבה לא קיבלה משום דבשלחן גמי ס"ל דמיפסיל בלינה וכדמוקי לה התם במנחות דווקא בקדם וסלקו ע"ש אלא דרבה גמי קאמר התם מאן דקמותיב כו' וע"כ צריך לחלק בין נסדר בזמנו ובין לא נסדר בזמנו דבזמנו לכ"ע לא מיפסיל בלינה וכבר תמהו התוס' ו"ל בזה וע' בדברי הרמב"ם בפ"ה מה' תו"מ ובלח"מ ו"ל שם: שם גמרא כ"ש מהו שייקדשו פסולין א"ל לכתחילה ליקרב קמיבעי ליה כו' ע' רש"י ו"ל שפי' דמיבעי ליה אי אחר קבלת וזריקת פשרים אי מעלין פסולין האברים לכתחילה וכבר הקשו התוס' ו"ל ע"ד וכן האריכו בפ"ה ר"ת ו"ל ומה שכ' דמיירי בעודן בכלי חול הוא דחוק מאוד ובסוף דבריהם הקשו אהא דמנחות דאמר אבל מקדשין ליפסל ומאי ס"ד וכי לא היה יודע דמתניתין הוא כף הכלים מקדשין ע"ש והיה נראה דפשטא דמתניתין לא מוכח דבפסולין קמיירי אלא בכשרים וקמ"ל דהכלי מקדשו ואין לשנותו עוד והכי משמע מסיפא דמתניתין דמפרש לרישא פלי הלח מקדשין את הלח וע"כ בכשרים מיירי פלי הלח מקדשין את הלח ליקרב דאי בפסולין מאי אריא פלי הלח הא פלי יבש ג"כ מקדשין ליפסל כדאמרנו לקמן בגמרא אלא ע"כ בכשרים וליקרב קמ"ל אבל קידוש פסולין לא שמענו והינו די"ל דקידוש פסולין לא איתרבו אלא במזבח מריבויה דזאת תורת העולה דאם עלה לא ירד אבל כ"ש אפשר דלא מקדשי פלל פסולין ולהכי מיבעי ליה לר"ל מהו שייקדשו פסולין אי שייך קידוש פסולין פלל בכ"ש ופשיט ליה ר"י ממתניתין כשם שהמזבח מקדש כו' משמע דכ"ש דומיא דמזבח לגמרי דמקדש אפילו פסולין א"ל לכתחילה ליקרב קמיבעי ליה דלא שמענו מהא דכף כ"ש מקדשין אלא דהם מקדשין פסולין קדושת הגוף ליפסל אבל שייקדשו הפסולין להעלותו למזבח או לזרוק הדם לא שמענו וקמיבעי ליה שפא קידשו הכ"ש כמו הכבש דמותר להעלות מכבש למזבח ה"נ מכ"ש ולא מיבעי ליה להכשיר הזריקה לגמרי כדי להעלות הכבש אה"כ לכתחילה דזה ונדאי לא אמרינו דהזריקה פסולה היא והקרפן ג"כ פסול כמו כל אלו שעלו לא ירדו ואפ"ה בפסולין קיימי אלא הדם או הקומץ לחוד מיבעי ליה אי מעליהו מכ"ש למזבח ופשיט ליה מקיבלו פסולין וזרקו את דמו מאי לאו שקיבלו וזרקו פסול וקמ"ל דכשרים אסורין לזרקו דאין מקדש ליקרב דאל"ה למאי קאמר קיבלו וזרקו ודחי ליה ר"ל א"נ זרקו פסולין והא גופא קמ"ל דבין קיבלו פסולין ובין זרקו אם עלה לא ירד אבל קיבלו פסולין הדם יעלה לכתחילה ולפ"ז לא תיקשי ממתניתין דהלן והיוצא כו' וכמו שהקשו התוס' ו"ל וכן מהא דהמנחות והנסכים שנטמאו משקדשו בכלי דמשמע מיקרב לא קרבי ג"כ לא תיקשי כ"כ דע"כ לא אמרינו דכ"ש מקדשין ליקרב אלא דם או קומץ דאינו מחוסר אלא העלאה למזבח אבל מנחות שנטמאו קודם קמיצה נהי דקדשי קדושת הגוף ואין להם פדיון מ"מ לא קמיץ להו ולא קריב ובהכי א"ש גמי הא דהיה מקריב מנחת העומר כו' ובלא"ה ג"כ ניחא הא דצריך להביא אחרת תחתיו דזו ונדאי פסולה ומהא דנתערב בדם הפסולים ישפך לאמה י"ל דנתערב

כמו שפירש רש"י ו"ל לעיל ובהני אפילו עלו ירדו אבל התוס' ו"ל במנחות הקשו מהא דאמרין לא יזרק ואם זרק הורצה ועוד אמאי אין פסול עושה שירים אי נימא דמקדשין ליקרב ולזרוק על המזבח א"כ אינה הוי שירים: והנה בכריתות ובמנחות גבי הא דא"ת אם נתודע לו שלא חטא והדם בפוס אמר ר' יוסי התם דזרק והבשר יאכל ובאי למימר דטעמיה משום דכל העומד לזרוק פזרוק דמי ופריה עליה הא אינו עומד לזרוק אלא אמרי במערבא ר' יוסי ס"ל כ"ש מקדשין פסולין ליקרב ע"ש.

אלמא דמאן דס"ל מקדשין פסולין ליקרב הזבח פשר והבשר יאכל אלא דרש"י ו"ל פתב במנחות פ' המנחות כו' דווקא פסול כה"ג ס"ל ר"י דמקדשו ליקרב והיגו דבשאר פסולין ליכא למ"ד שיקרב ולהכשירו דא"כ לא אשכחן פסול בקרבן ועיין בתוס' בכריתות שם שכתב לחלק בין לר"י ובין לרבנן דהתם: והרמב"ם ו"ל פתב בפ"ג מה' פסה"מ כ"ש מקדשין את הראוי להם שלא יפדה אע"פ שגפסלו משמע דמפרש לקידוש כ"ש כמש"כ היגו לקדשו קדושת הגוף וכ' לדינא דמתניתין אין פלי הלח מקדשין משמע דכלי הלח אין מקדשין את היבש פלל אפילו ליפסול וכמו שיכתבאר לקמן בדבריו וכ' עוד וכלי שרת מקדשין דם הפסול ליקרב וכ' הכ"מ ו"ל דפסק כר' יוסי דכריתות דכ"ש מקדש הפסול ליקרב וכבר תמהו ע"ז הלח"מ והבה"ז ו"ל הא פסק התם דלא כר' יוסי והבה"ז ו"ל פתב ליישב דברי הכ"מ דהא דפסק דלא כר"י הוא משום דכל העומד לזרוק לאו פזרוק דמי ולא הבנתי דבריו ו"ל דהא מסקינן שם בכריתות ובמנחות דאפילו לאו פזרוק דמי כ"ש מקדשין וכיון דהוא ו"ל ס"ל דכ"ש מקדשין דם הפסול ליקרב אמאי פסק דלא כר' יוסי התם הן אמת דבפ"י המשנה בכריתות שם כ' דטעמיה דר"י משום דכ"ש מקדשין כו' וכל העומד לזרוק כו' משמע דמשום תרי טעמי מכשיר ר' יוסי וכ"כ הרע"ב ו"ל שם בכריתות.

וגם זה לא הבנתי דתרת"י למה לי ובהדיא משמע התם דבחד טעמא סגי או הא או הא עכ"פ דברי הרמב"ם ו"ל ונדאי אין מקורן מדברי ר' יוסי דכריתות פ"ג דפסק דלא פנותיה והלח"מ והבה"ז ו"ל פתבו דמוצא דברי הרמב"ם ו"ל הוא מדברי ר' יוחנן הקא בשמעתינן וכפירש"י ו"ל דר"י פשיט ליה דמקדשין פסולין ליקרב וחילקו בין דם למנחות וגם זה קשה מאוד ומאיזה טעם נחלק בין דם למנחות דבדם מקדש פסול ליקרב ובמנחות אינו מקדש אלא ליפסול ועוד קשה לי הא הרמב"ם פסק כר' יהושע דריש פירקין דהמזבח אינו מקדש אלא הראוי לאשים אבל דם אינו מקדש וא"כ היכי מקדש כ"ש דם פסול ליקרב פ"ג דאפילו אם עלה למזבח ירד כש"כ שלא יעלה לכתחילה והא דבאי לה ר"ל ופשיט ליה ר"י דס"ל כר"ג דדם נמי הוי בכלל הראוי למזבח ורציתי לומר בכוננתו ו"ל דה"ק דכ"ש מקדש אפילו דם הפסול להקרבה דה"א דאין כ"ש מקדשו פלל אבל לא ידעתי האי קידוש למאי אהני בשלמא במנחות איכא למימר דאהני קידוש שלא יפדה עוד וכמש"כ הוא ו"ל אבל דם בלא"ה אינו עומד לפדיון ומה אעשה אם לא זכיתי להבין דבריו ו"ל בהלכה זו ולא מצאתי בדברי נושאי פליו ישוב נכון לדבריו ו"ל ה' יאיר עיני: דף פח גמרא אי דנקט להו בראש המזבח ה"נ פי קאמר דתלינהו בקניא ופירש"י ו"ל היכא דגברא בראש המזבח קאי לא הוי בכלל בעיא דאור המזבח דהנחת גופו פהנחת קרבן דמי משמע דאי קאי גברא אארעא ונקיט להו בראש המזבח הוי בכלל אור המזבח וא"כ אמאי קאמר דתלינהו בקניא לימא פי קאמר דקאי אארעא ונקיט להו במזבח ועוד

דבשאר פסולין קאי אארעא ונריק להו ואפ"ה בָּהָא לָא מיבְעֵי ליה אָלָא ונדאי משמע דהיכא דכהן העובד נקט ליה בראש המזבח בין קאי במזבח בין קאי אארעא לָא מיבְעֵי ליה דדרך עבודה בְּכֶהֱנִי כִּי מיבְעֵי ליה דתלינהו בקניא וע' בדברי הרמב"ם ז"ל בפ"ג מה' פסה"מ ובכ"מ ובלח"מ ז"ל שם: שם משנה פלי הלח כו' אין פלי הלח מקדש היבש ואמר רב ואיתימא רב אסי אין מקדשין ליקרב אָבָל מקדשין ליפסל ביוצא כו' כמו שפי' רש"י ז"ל ויש לדקדק דבמנחות דף ח' פליגי רב ור"ח אי מנחה קדושה בלא שָמֵן ואמר רב דקדושה שָפֵן מצינו במנחת חוטא ור"ח אָמַר לָא זִו קדושה בלא זִו ואמר הָתָם דשמואל גמי"ס"ל פרב דָאמר הָא דאין פלי הלח מקדשות את היבש היינו דווקא מדות אָבָל מזרקות מקדשין ולפי הַגְּזָ"ל הָא פֶּל המדות מקדשות זא"ז לקדושת הגוף שלא יצא לחולין והא דָאמר שמואל אָבָל מזרקות מקדשין היינו ליקרב פגון יבש דמנחת חוטא והיכי מיייתי רָאִיָה מינה דס"ל להא דרב דמנחה הטעונה שָמֵן קדושה בלא שָמֵן והתוס' ז"ל הָתָם פתבו דיליף הכי מדמזרק מקדש יבש אפילו יבש ממש כמו מנחת חוטא אע"ג דאינו ראוי לה"ה וכש"כ דזה הפלי מקדש מה שראוי להיות לתוכו והשתא מאי אריא מזרק הָא פֶּל הפלים מקדשין שאינו ראוי להם לקדושת הגוף וע"כ הָא דפליגי רב ור"ח היינו במנחה שצריכה שָמֵן ונתנה בכ"ש בלא שָמֵן בָּהָא קָאמר ר"ח דלא נתקדש.

אָבָל מתניתין דהשינוי הוא בכלי לחוד שָנַתן יבש בכלי לח או לח בכלי יבש בכ"ג נתקדש קדושת הגוף ליפסל אָבָל לָא ליקרב וכבר הבאתי לעיל מדברי הרמב"ם ז"ל דאין פלי הלח מקדש את היבש פֶּלל וכן איפכא והביא האי דינא דקדוש ליפסל אָבָל לָא ליקרב אם לָא הָיָה מְלָא ונאפילו גַּתָן עֶשְׂרוֹן חָסֵר בכ"ש נתקדש ליפסל אפילו אין דעתו להוסיף ואם דעתו להוסיף קדוש ליקרב וגם בזה קָשָׁה לי דבדעתו להוסיף דָאמר ר"י ראשון קדוש היינו דקדוש שלא יצא לחולין דליקרב א"א עֶשְׂרוֹן חָסֵר משמע דאם אין דעתו להוסיף לָא קדוש פֶּלל אם לָא שָנַתן פְּשַׁדְעָתוֹ להוסיף קדוש וראוי ליקרב אם יוסיף אַח"כ אָבָל אם לָא הָיָה מְלָא וְלָא הָיָה בְּדַעְתּוֹ להוסיף קדוש ליפסל וְלָא מְהַיֵּי ליה תַּקְנָה אפילו אם ימלא אַח"כ.

וא"כ יקשה מהא דָאמר רב הָתָם במנחות הפריש חצי עֶשְׂרוֹן ודעתו להוסיף אינו קדוש היינו דאינו קדוש ליקרב אָלָא לפסל וְלָא מְהַיֵּי הוֹסְפָה והוא מילתא בלא טעמא דהיכן מצינו שיתן העֶשְׂרוֹן בבת אחת דווקא וְלָא מְעַט מְעַט.

אָלָא ונדאי משמע דרב ס"ל דאין קדוש פֶּלל כ"ז שלא נתמלא אפילו דעתו להוסיף וכת"ק דר"י אָבָל אין דעתו להוסיף לכ"ע לָא קדוש פֶּלל ויוצא לחולין וכן פירש"י ז"ל שם גבי פלוגתא דחביתין אי קדוש לתצאין דלמ"ד אינו קדוש לתצאין יוצא לחולין וע' בלח"מ ז"ל וע' במשנל"מ פי"ג מה' מעה"ק בדין קידוש קומץ לתצאין שהאריף שם אי יכול לתזור ולקדש ואם יזכירי ה' שם במנחות שם יבואר מה שיש לי לישא וליתן בדבריו ז"ל: שם גמרא אָמר שמואל כ"ש אין מקדשין אָלָא שְלִמִין מְלָאין ומתוכן ואמרי לה שְלִמִין מְלָאין ובפנים ופי' רש"י בפנים בעזרה והתוס' ז"ל פי' בפנים למעוטי חקק מושבן מבחוץ וקָאמר הַש"ס מאי בינייהו איכא בינייהו בירוצי מידות פירש"י ז"ל מ"ד מתוכן ס"ל דבירוצין לָא נתקדשו ומאן דָלָא נקט מתוכן סבירא לי' דבירוצין נתקדשו וכתב רש"י ז"ל דפלוגתא היא בפ' ב' מידות.

ואין זה מוכן דלא אשכחן התם פלוגתא בזה אלא פוליהו תנאי ס"ל דכלי הלח בירוציהו קודש וכלי היבש בירוציהו חול ובטעמיהו הוא דפליג התם ועוד היכי קאמר שמואל סתם כ"ש אין מקדשין אלא מתוכן למעוטי בירוצין הא כלי הלח בירוציהו קודש ועוד דנהי דשני הא דאמרי לה לא קאמרי מתוכן אפתי אמאי לא אמר שמואל דאין מקדשין אלא בפנים כמתניתא דתני תרנוניהו ע"כ הנה נראה דשמואל ואמרי לה לא פליגי כלל אלא מר דקאמר אין מקדשין אלא מתוכן מיירי במידת היבש דבירוציהו חול ומר דאמר אין מקדשין אלא בפנים ובירוצין ג"כ בכלל מיירי בכלי הלח והכי קאמר הש"ס מאי בינויהו פנין דמתוכן ובפנים חד מילתא הוא אמאי נקט לה שמואל בהאי לישנא ואמרי לה בהאי לישנא ומשני דאיכא בינויהו בירוצין ומר מיירי בכלי היבש ומר מיירי בכלי הלח ומתניתא תנא לתרנוניהו כל חד פדיניהו והרמב"ם ז"ל לא כ' אלא הא דאין מקדשין אלא מתוכן וסמך על מש"כ בה' כלי המקדש כלי הלח בירוציהו קודש והיבש בירוציהו חול ולפ"ז א"צ לפרש הא דאלא בפנים למעוטי חקק בית מושבו כמש"כ התוס' ז"ל ולא תיקשי קושית התוס' ז"ל ביומא דף מ"ח על בעיא דמר בר רב אשי אפכיה למנא כו' ע"ש וע' בדברי הרמב"ם ז"ל פי"א מה' פהמ"ק שנגראה שפי' להך בעיא דלא כפי' התוס' ז"ל ורש"י במנחות דף י"א ואין פאן מקומו בזה: שם תוס' בד"ה מן המדומע ופירש"י ז"ל מדומע דתרומה ולא ניתא להו פנין דשרי לפניהם מיקרי ממשקה ישראל ובתוספתא מעילה איתא בהדיא גם מן התרומה אלא דיש לומר דלאו משום משקה ישראל הוא דלא יביא אלא בישראל מיירי דישראל לא יביא מנחתו ונספו מן התרומה פנין דלא חזי ליה ונחשיב התם בתוספתא כל האיסורין טבל ותרומה מעשר ראשון שלא נטלה תרומתו ומעשר שני שלא נפדה וחדש ושביעית וכולהו משום דלא חזי ליה ובכפורים לא תני התם ובאמת קשה היכי שייך למיתני דבכורים לא יביא מתרומה מילתא דפשיטא היא וטבל וחדש ג"כ לא שייך בבכורים ודברי הר"ח ז"ל שפי' מן המדומע דכלאים אבל ערלה וכלאים לא איצטריוך אין זה מוכן דהא מסיים בפרייתא ואצ"ל ערלה וכלאי הפרם ואולי לא הני גרסי לה והרמב"ם ז"ל בפ"ה מה' איסורי מזבח כ' כלשון התוספתא לא מן הטבל ומן החדש ולא מן המדומע ותרומה השמיט וכ' הטעם דהוי מצוה הבאה בעבירה והקב"ה שונאה וע"כ הא דמן המדומע היינו לישראל דלכהו לאו מצוה הבאה בעבירה היא ובתוספתא מנחות משמע דכל הני בכלל כ"ד שפחובה אינה באה אלא מן החולין ע"ש ובהא דתני בתוספתא אין מביאין מנחות ונסכים מן החדש קשה קצת דהא בנסכים ליכא איסור חדש וע"כ טעמא אחריןא איכא דקודם לעומר אפילו נסכים פסולין ובמנחות פ' ר"י באמת איתא לדברי ר"י בן נחמיה נסכים קודם לעומר אם הביא פשר וע' בתוי"ט שם שכ' דהרמב"ם ז"ל לא ס"ל הא דריב"נ ע"ש אבל לא משמע הכי מטעמא שכ' דהוי מצוה הבאה בעבירה.

ונראין יותר דברי הבה"ז ז"ל דנסכים לא קאי אחדש ואדרבא מד' התוספתא הנ"ל מבוואר כרי"ג דאיסור מנחה מן החדש הוא משום דאיסורא דרביע עליה מוכח מהא דאמר ר"ל בריש מנחות ל"ש הא דאם הביא פסול אלא בי"ב ובי"ג אבל בי"ד אם הביא פשר דהאיר המזרח מתיר אלמא דכל שהותר האיסור פשר אפילו קודם לעומר וא"כ כש"כ נסכים שהביאן קודם לעומר דקשר וכדברי ריב"נ וע' מש"כ בזה בחידושי נדרים במשנה דמקריב עליו קיני זבים וחסאות ואשמות עיין שם: שם גמרא כלי קודש שניקבו אין

מתיכין אותן ע' במשנל"מ ז"ל בפ"א מה' פלי המקדש מש"כ בזה וע' בדברי המשנל"מ ז"ל בפ"ה מה' מעילה מש"כ שם בדין מעילה בבגדי כהונה שפלו ובכלי שרת שגשגו ובחן' מעילה פתבתי ג"כ בזה: ע"ב גמרא פמחלקותן פאן כו' ר' דוסא בן הרפינס אמר לה משמע דהיגו ר' דוסא דאמר לעיל ל"ו היו ע"כ נראה דצ"ל ר"י אומר משום ר' דוסא דר' דוסא בן הרפינס קדים טובא לר"י: הדרן עלה המזבח מקדש פרק תשיעי פל התדיר פרק עשירי ע"ב תוס' בד"ה דם חטאת קודם הא דלא קאמר משום שדמה גיטן כו' דכיון כו' לא סגי ליה כו' ויש לדקדק הא בחטאת ועולה גלי רחמנא דבעבודה אחת חטאת קודם ובאחת עולה קודמת וא"כ אמאי לא סגי בהאי טעמא שגיטן על ד' קרנות לחוד דלהכי מוקמינו קרא דאקדמיה לחטאת בדם אבל באימורי חטאת ואיברי עולה ליכא טעמא למימר דחטאת קודם דאי משום דאימורי חטאת אחי מפת מכפר א"כ כש"כ דדם המכפר יקדם לדם עולה אלא ע"כ מוקמינו קרא דחטאת קודם בדם ודעולה קודם באיברים ואפתי למה ליה טעמא דמפני שהוא מרצה.

וי"ל דלהכי קאמר מפני שהוא מרצה לאורווי דאפילו חטאת העוף קודם לעולת בהמה אע"ג דלית ביה ארבע מתנות ולא אשפחן כה"ג דבחד עבודה זה קדים ובאידיד השני אלא חטאת ועולה וכ"ז פשטיהם ראויין לעבודה כגון שגשגטו שניהם צריף לזרוק דם החטאת תחילה ואח"כ העולה ומקטיר איברי עולה ואח"כ אימורי חטאת אבל אם לא נשחטו עדיין ושתייהן עומדים החטאת קודם לשחוט ויכול לגמור פל עבודתו הריקה וגם הקטרה ואינו מחוייב להפסיק בין זריקת החטאת להקטרתו בשחיטת העולה כדי להקדים הקטרת איברי העולה ובהכי מיירי הא דאמרינו לקמן סתם חטאת קודם לעולה וע' בכ"מ ז"ל פ"ט מה' תו"מ שכ' פן בשם הר"י קורקוס: והנה במתניתין תנו תרתי מקלי פל התדיר קודם וכל המקודש קודם ואין דינו שנה לגמרי דבתדיר דמתניתין מחוייב להקדים התדיר בכל גוונא פגון אם הובא לעזרה קרבן מוסף ולא הובא עדיין קרבן התמיד לא יקריב המוסף תחילה אלא חייב להקריב בסדר דמתניתין ואלו בכל המקודש מחבירו אין קדימה זע"ז אלא פשטאו שתייהם פאחת אבל לא פשטאו זאח"ז וכדאיתא בתוספתא פסקה הרמב"ם ז"ל בה' ה"ל וכ"ז בשתי קרבנות שאין חיוכן לבא פאחת אבל חטאת ועולה הפאה עמו בזה מחוייב להביא החטאת תחילה ולהקריבה ואפילו הביא העולה תחילה לא יקריב אותה עד אחר החטאת והיינו משום דמחוייב בשתייהן פאחת על דבר אחד מחוייב הוא להקדים המקודש כמש"א תורה והיינו טעמא בהני דתדירי פינן דיום הוא שנתחייב בתמיד ומוסף ר"ח ור"ה החיוב הוא להקריב התדיר תחילה ועפ"ז יש ליישב קצת הא דאיצטריף קרא דהעולה ראשונה כמו שהקשו התוס' ז"ל דת"ל מקרא דמתניתין ולפי ה"ל גיחא דמקרא דהקא לא שמעינו אלא בכל הני דחובת היום הם צריף להקדים התדיר אבל לא שמעינו מינה בקרבן שלא פא לחובת היום שלא יקריבנו אם הובא לעזרה קודם התמיד אע"ג דתדיר קודם מ"מ אם התדיר עדיין לא הובא אינו מחוייב להעביר מצנה הפאה ראשונה אליו להכי איצטריף קרא דהעולה ראשונה דלא יקרב שום קרבן קודם התמיד והתוס' ז"ל כ' לעיל דאיצטריף לגדרים ונדבות דג"כ תדירי יש לדקדק דזה לא מיקרי תדיר אלא מצוי וכדאיתא לקמן שם גמרא איבעיא להו דם חטאת ואיברי עולה כו' ותו מיבעיא ליה אימורי חטאת ודם עולה הי קדים לכאור' לפי מש"כ לעיל דמתני' מיירי בסדר חטאת ועולה שגשגטו שתייהם פאחד

וְקָאָמַר סָדֵר עֲבוּדָתָן תְּחִילָה דָּם חֲטָאֵת וְאַח"כּ דָּם עוֹלָה וְאַח"כּ אֵיבָרֵי עוֹלָה וְאַח"כּ אֵימּוּרֵי חֲטָאֵת א"כ מוֹכַח מִינְהָ דָּם עוֹלָה קוּדָם לְאֵימּוּרֵי חֲטָאֵת דַּאֲל"ה הִי לֹא לְעֲשׂוֹת כָּל מַעֲשֵׂה חֲטָאֵת קוּדָם לְדָם עוֹלָה וְע"כ צ"ל דְּמִתְּנִי מְלִי קָאָמַר הֵיכָא דְאֵיכָא דָּם חֲטָאֵת וְעוֹלָה דָּם חֲטָאֵת קוּדָם וְאֵם בָּאוּ לְפָנָיו אֵיבָרֵי עוֹלָה וְאֵימּוּרֵי חֲטָאֵת אֵיבָרֵי עוֹלָה קִדְמוּ וְאֵינְהָ לֹא שְׁמַעֲיִנּוּ וְהִי נֵרָא דְהִנְהָ תְּרַתִּי בְעֵינָא חֲדָא בְּאֵינְדָּה שְׁיִיכִי וְאֵי נִימָא דָּם חֲטָאֵת קוּדָם אִפִּי לְאֵיבָרֵי עוֹלָה מִשּׁוּם דְּמִכְפָּר עֲדִיף ה"ה דְּאֵיכָא לְמִימַר דְּאֵימּוּרֵי דְאֵתִי מִפְּחַ מְכַפֵּר ג"כ קוּדָם לְדָם עוֹלָה דְאֵתִי מִפְּחַ כְּלִיל וְאֵי נִימָא דְאֵיבָרֵי עוֹלָה קוּדָם לְדָם חֲטָאֵת דְּכְלִיל עֲדִיף מְכַפֵּר ה"ה דָּם עוֹלָה דְאֵתִי מִפְּחַ כְּלִיל קוּדָם לְאֵימּוּרֵי חֲטָאֵת דְאֵתִי מִפְּחַ מְכַפֵּר וּנְפ"מ לְדָבָרֵי הֶרֶמְב"ם ו"ל שִׁכ' בְּהִנֵּי בְעֵינָא דְלֹא אֵיפְשִׁיטָא אֵיזָה שְׁיִרְצָה יִקְדִּים אִם הִפְהֵן עֲשֵׂה מַעֲשֵׂה וְהִקְדִּים דָּם חֲטָאֵת לְאֵיבָרֵי עוֹלָה וְאֵזִיל בְּתַר מְכַפֵּר וְאַח"כּ בָּאוּ לְפָנָיו אֵימּוּרֵי חֲטָאֵת וְדָם עוֹלָה יִקְדִּים ג"כ אֵימּוּרֵי חֲטָאֵת דְאֵי אִקְדִּים דָּם עוֹלָה הֵנִי תְּרַתִּי דְסִתְרִי אֲבָל הִילְכְתָּא זֹו לְמַשִּׁיחָא הִיא וְיָבֵא הַמּוֹרָה צִדְקָה וְיִפְשׁוּט כָּל הָאֵיבְעִיּוֹת וְהֶרֶמְב"ם ו"ל לְדַרְכּוֹ מְהֵלֵף בְּכָל דִּינֵי עֲבוּדָה לְהוֹרוֹת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר יֵלֵךְ בָּהּ וְאֵיכָא לְאַשְׁכּוּחֵי לְדוֹן קְדִימַת אֱלוֹ גַם בְּזוּה"ז וְכִדְאֵיתָא לְקַמְן בְּפִירְקִין לְעַנְנֵן תְּפִלָּה וְע' בְּצִאָן קְדָשִׁים ו"ל: שֵׁם גַּמַר' דָּם עוֹלָה וְדָם אֲשֶׁם אֵיזָה מְהֵן קוּדָם וְכִתְבוּ הַתּוֹ' ו"ל דָּם אֲשֶׁם וְאֵיבָרֵי עוֹלָה דָּם אֲשֶׁם קוּדָם כּוֹ' וְאֵין זֶה מוֹכֵן דְּהָא אִפִּי בְדָם חֲטָאֵת וְאֵיבָרֵי עוֹלָה הֵנִי בְעֵינָא דְלֹא אֵיפְשִׁיטָאוּכ"ש אֲשֶׁם דְאֵפִי בְדָם מִיבְעֵי לָן וְצ"ל דְּכּוֹנְנָתָם לְהָאֵי צַד אֵי נִימָא דָּם אֲשֶׁם קוּדָם לְדָם עוֹלָה ה"ה דְּדָמֵן קוּדָם לְאֵיבָרֵי עוֹלָה אֵי בְּחֲטָא' כֵּן וְלִהְיֵי לֵיכָא לְמִיבְעֵי בְּהָא וְתוֹ כְּתַב א"נ בְּהָא פְּשִׁיטָא לִי דְאֵיבָרֵי עוֹלָה קְדָמִי לְדָם אֲשֶׁם וְע' בְּכ"מ וּבִלְח"מ ו"ל מִש"כ בְּזֶה וּבְכָל הֵנִי דְמִסְפָּקָא לָן הֵי קוּדָם כְּמִין עוֹלָה וְאֲשֶׁם הֵינּוּ דְמִסְפָּקָא לָן הֵי מְקוּדָשׁ מְחַבְרִין וְכִתְבִּי הֶרֶמְב"ם ו"ל דִּיִּקְדִּים אֵיזָה שְׁיִרְצָה הֵינּוּ מְסַפָּקָא אִכְתִּי נְפ"מ לְשִׁמְעוֹן אַחֵי עֲזַרְיָה דְאָמַר בְּמוֹרָם אֵינּוּ מְתַחַלֵּל א"כ אִם חִיָּשֵׁב מֵאֲשֶׁם לְעוֹלָה אוֹ אֵיפְכָא פְּסוּל מְסַפָּק כִּינּוּ דְלֹא יִדְעִינוּ הֵי מִינֵיִהוּ מְקוּדָשׁ אֲבָל כְּבָר כְּתַבְתִּי לְעִיל בְּהָא דְמִשְׁמַע מִמִּתְנִי דְרִישׁ מְכִילְתִּין דְלֹא חִשְׁבִּי גְבוּהָ וְנִמּוּף אֲלֵא מְקוּדָשִׁי קְדָשִׁים לְקְדָשִׁים קְלִים וּבְשִׁלְמִי לְבָכוֹר וּמַעֲשֶׂר ע"ש וְע' בְּצִאָן קְדָשִׁים ו"ל: שֵׁם גַּמַרָא אָמַר רַבִּינָא בְּרַ שִׁילָא אֵימּוּרֵי קְדָשִׁים קְלִים כּוֹ' ע' בְּהִלְכָה זֹו בְּדָבָרֵי הֶרֶמְב"ם ו"ל פ"ז מַה מַּעַה וְפ"א וְפ"י מַה פְּסַה מְוַבְד' הַכ"מ וְהִלְח"מ ו"ל וְע' מִש"כ בְּחִי מַעֲיִלָה בְּאִנְרָף בְּזֶה: דָּף צ גַּמַרָא אֵיבְעֵינָא לְהוּ מְנַחַת סוּטָה וּמְנַחַת נְדָבָה אֵיזָה מְהֵן קוּדָם וּפְשִׁיט לִי מְבַרְיִיתָא דְזוֹ קוּדְמַת לְזוֹ שְׁזוֹ בְּאָה חֲטִים וְזוֹ בְּאָה שְׁעוּרִים מַאי לָאוּ מְנַחַת נְדָב' וּמְנַחַת סוּטָה וְדָחִי לֹא מְנַחַת חוּטָא וּמְנַחַת סוּטָה וּפְרִיף בְּהָא תִּיפּוּק לִי מִשּׁוּם דְזוֹ מְכַפֵּר כּוֹ' וְאֲלֵא מַאי מְנַחַת נְדָבָה תִּיפּוּק לִי דְזוֹ טְעוּנָה שְׁמֵן וּלְבוּנָ' כּוֹ' וְא"כ שְׁנִיָּהֶם לֹא נִפְשְׁטוּ מְבַרְיִיתָא דִּי"ל דְאֵיִרִי בְּמְנַחַת חוּטָא דְקוּדְמַת לְסוּטָה אֲבָל נְדָבָה אַע"ג דְּבָאָה חֲטִים לֹא קְדָמִי לְסוּטָה אוֹ אֵיפְכָא דְנְדָבָה קְדָמִי לְסוּטָה מְהִנֵּי תְרִי טְעָמִי דְטְעוּנָה שְׁמֵן וּלְבוּנָה וּבָאָה חֲטִים אֲבָל מְנַחַת חוּטָא דג"כ אֵינּוּ טְעוּנָה שְׁמֵן וּלְבוּנָה לֹא קוּדָם לְמְנַחַת סוּטָה דְשְׁנִיָּהֶם בָּאוּ עַל חֲטָא כֵּן הִי נֵרָא לְכַאוּרָה אֲלֵא דְבְּמְנַחַת חוּטָא וּמְנַחַת סוּטָה לֵיכָא שׁוּם מַעֲלָה בְּמְנַחַת סוּט' יוֹתֵר מְמְנַחַת חוּטָא דְלְבָרֵר עוֹן הֵינּוּ דְבָאָה עַל חֲטָא וּמְנַחַת חוּטָא בְּאָה עַל חֲטָא וְגַם מְכַפֵּר וְגַם בְּאָה חֲטִים וְא"כ פְּשִׁיטָא דְמְנַחַת חוּטָא קוּדְמַת דִּישׁ בְּה' ב' מַעֲלוֹת מְכַפֵּרַת וּבָאָה חֲטִים וּבְמְנַחַת סוּט' לֵיכָא שׁוּם מַעֲלָה וּבְמְנַחַת נְדָבָה הוּא דְמִסְפָּקָא לִי מִשּׁוּם דִּישׁ מַעֲלָה בְּמְנַחַת סוּט' שְׁבָאָה עַל חֲטָא וּלְבָרֵר עוֹן אֲבָל א"כ מַאי קָאָמַר הַש"ס וְאֲלֵא

מאי מנחת נדב' תיפוק לי' כו' מי דמי בשלמא על מנחת חוטא שפיר פריד תיפוק לי' דמכפרת ובהא לחוד סגי פינון דליכא שום מעל' במנחת סוט' מה שאין במנחת חוטא אבל אי מייירי במנחת נדבה אתיא שפיר דקאמר שזו באה חטים דבהאי טעמא דטעונה שמן ולבונה לחוד לא סגי משום דבמנחת סוט' איכא נמי מעלה דבאה על חטא ולברר עון להכי קאמר משום דזו בא' חטים ויש לישב ולשון הרמב"ם ז"ל צ"ע קצת דמסתם לה סתומי וכ' דמנחת חטים קודם למנחת שעורים ואח"כ במנחת נדבה ומנחת סוט' פתב אינה שירצה יקדים אע"ג דזו חטים וזו שעורים וע"כ הא דמנחת חטים קדים היינו במנחת חוטא ומנחת סוטה והוי לי' לפרש: שם תוס' בד"ה מה"מ כו' לעיל גבי דם חטאת כו' אבל הכא קש' ל"ל קרא תיפוק לי' משום דחטאת העוף מרצה צ"ל דקושיותם על קדימת חטאת העוף לעולת העוף למא לי קרא דחטאת העוף לעולת בהמ' פשיטא דבעי קרא דהא בעלמא אפי' מעשר קדים לחטאת העוף ובאמת איכא למידק הא דבעלמא חטאת קודם לעול' שאינו באה עמו מנולן דמפל הגי קראי דמריבין דחטאת קודם לעול' הבא' עמו ליכא למילף פינון דאפי' חטאת העוף קדים לעולת בהמ' הבאה עמו ואם אינו באין יחד אפי' מעשר קדים לחטאת העוף וע"כ גזה"כ הוא דכל חטאת ועולה הבאים יחד חטאת קודם ומנ"ל דבעלמא חטאת קודם לעולה וי"ל דשפיר ילפי' מקרא דריש שמעתי דאמרה תורה דבדם חטאת קודם ובאברים עולה קודמת אלמא דלאו גזה"כ הוא אלא טעמא איכא דדם חטאת עדיף דמרצה ואיברי עולה עדיף דכולה כלייל ושפיר ילפי' מינה דדם חטאת קדים לעול' אפי' אינה באה עמו: שם תוס' בד"ה חטאת בהמ' קודמת כו'.

וא"ת הא תנא לי' רישא דם חטאת כו' לא הבנתי קושיותם דבמתני' לא תנו אלא חטאת העוף קודם לעולת העוף וזה לא שמעינו מרישא פינון דלית בי' הקטרה וכמש"כ התוס' ז"ל לעיל. ואולי הי' גירסתם במשנ' פן וע' צאן קדשים מש"כ בזה וכבר פתבתי לעיל דחטאת ועולה הבאים פאחד יכול להקדים פל מעשה חטאת לעולה דכן אמרה תור' דחטאת תיקדם ואינו מחויב לשחוט העול' קודם הקטרת אימורי חטאת אלא די"ל דיכול לשחוט העול' ג"כ קודם הקטרת האימורין דהקטרה זמנה פל הליל' ואינה שירצה' יקדים או שחיתת העול' או הקטרת אימורי חטאת ואם פבר נשחט' העולה בהא מיבעי לן אי אימורי חטאת קודמין או דם העול' קודמין וקרא דופר שני כו' דמייירי בחטאת ועול' הבאים כאח' ואמרה תור' דבדם חטאת קדים ובאברי עול' קדמי ע"כ נ"ל דאינו מחויב לעשות פסדר הזה אלא קמ"ל אם שחט שתייהן הדין פן דבדם חטאת קדים וכשהוא עוסק בהקטר' האיברים קודמין ודו"ק: שם תוס' בד"ה למקראה כו' וקש' לפי' כו' ע' בצ"ק מש"כ ואין דבריו ז"ל מובנים דלעפובא ליכא למ"ד ואפי' אי עולה קדמי לאו לעפובא היא פמו בכל הגי דמתני' דחטאת קודם מ"מ לאו לעפובא היא.

וכמש"כ התוס' ז"ל לעיל בריש מכילתין דף ה' וא"כ למה ליה למימר התם למקראה הקדימה הפתוב. וע' במשנל"מ ז"ל פ"ט מה' תו"מ שיהביא בשם הריטב"א ז"ל בקידושין דקדימה דחטאת לעולה הוי עפובא לבד במצורע דכתיב והעלה פדאיתא בפסחים דף נ"ט אבל פשטא דמתני' משמע דקדימה זו הוי פכל שאר הקדמות במקודש מתבירו וכ"ז אינו אלא למצונה.

וכן קדימות התדיר לתבירו בהא דיליף רבא התם מוהעלה כו' שהעלה פבר יש לדקדק דהא העלאה היינו הקטרה עולה קדים לתטאת ושפיר כתב רחמנא והעלה ומנ"ל למילף מינה דאפי' בדם אינו מעכב ויש ליישב: ע"ב גמרא מאי לאו דחג לא לנדבה ורבינא מסיק דמייירי בחג דכ' פמשפטם וע' בתוספתא דמסיק עלה בד"א פשבאו פאחת אבל בזאח"ז כל שבא תחיל' הוא קודם מזה משמע דאייירי בנדבה דאי בחג מחוייב הוא להביא פסדר האמור בתורה וכמש"כ לעיל וי"ל דמהאי טעמא פסק הרמב"ם ז"ל גם בנדבה סדר קדימה זו משום דבתוספתא הכי משמע: שם גמרא אמרי במערבא חטת פתיב והכי הוי מסקנא דפר לעולה ושעיר לתטאת דע"ג העולה קודם לתטאת אבל בכל מקום התטאת קודם ולכאור' הוי מצי למיבעי בהא חטאת דעלמא של יחיד ופר ושעיר דע"ג הי מינייהו קדים ליקדם חטאת יחיד לעולה הא איכא שעיר ע"ג דקדים לתטאת יחיד ליקדם הפר דעולה הא חטאת יחיד קודם לעולה ליקדם שעיר ע"ג הא איכא עולה דקדים לי' ומדלא מיבעי הכי נראה דחטאת יחיד ועולת ציבור עולת ציבור קודם וכן פתבתי בחי' סוף הוריות מד' הירושלמי שם דאפי' נדבת ציבור קודמת לתטאת יחיד ע"ש: שוב מצאתי שם בירושלמי הוריות דמיבעיא לי' הכי ופשיט שם דשעיר ע"ג הוי כמחוסר זמן וחסות האחר קודם לפר וכן הי' נרא' לפרש לקמן דברי בני מערבא עיילא בה עולת בהמ' בחטאת העוף דחטאת העוף קודם לה בשביל זה אגבהת' ממעשר וסלקת חשיבותה ממעשר (דעולה) הוי כמחוסר זמן ולא פליגי הכא ומערבא ומסתפינא למימר הכי מפני הראשונים ז"ל: שם תוס' בד"ה תיקדום חטאת כו' והקשו ז"ל אמאי לא ילפינן בק"ו דחטאת העוף יקדם לכל הקרבנות בק"ו דקדים לעולה.

והי' נרא' דבאמת הא דחטאת העוף קודם לעול' היינו דוקא לעולת יולדת הבא' עמו ובזה גזה"כ היא דכל חטאת קודמת לעולה הבאין עמהם אבל עולה שאינה באה עמו דליכא בזה אלא סברא מפני שהיא מרצה יקדים העול' לעוף דלאו מין זבח הוא והא דאמרי' הכא חטאת העוף ועולת בהמ' היינו עולת יולדת הבאה עמו אלא דבסוף הוריות לא משמע הכי דעלה דפר העלם קודם לפר ע"ג קאמר התם הא דזה בנה אב לכל חטאות שקודמות לעולה משמע דאפי' קדימה זו מעולה דעלמא ג"כ ילפינן מזה בנה אב וא"כ חטאת העוף ג"כ קדים אפי' לעולה דעלמא מהאי קרא ובזה מיושב קצת מה שדקדקו התוס' ז"ל לעיל בד"ה חטאת העוף על לישנא דכל חטאות דאתי לאשמועי' אפי' כל חטאת שאין העול' באה עמהם.

וע' בלשון הרמב"ם ז"ל שפכת בגין אב לכל חטאות שהיא קודמות לעולה הבא' עמה וכן בשעת הפרשה מפריש החטאת תחיל' וכדתנן וכן בהקדש' וצ"ל דל"ד עולה הבא עמה פנ"ל: שם תוס' בד"ה חוץ מאשם מצורע וא"ת אדרבה כו' א"נ האי פל חטאות לאו בחטאת הבא עם האשם קאמר אלא בשאר חטאת עכ"ל.

נרא' מכוונתם אבל חטאת מצורע באמת קודם לאשם דמכשיר ומכפר וכ"כ הבה"ז ז"ל והצ"ק ז"ל והוא תמוה דבהדיא תנינא בריש מנחות הקדים חטאתו לאשמו יצא לבית השריפה אדרבה נרא' איפכא דהא דאשם מצורע קודם לחטאת היינו דוקא לחטאת הבא' עמו ואפי' לעיפוכא דכ' תהי' או משום דהוי כמחוסר זמן כדאיתא במנחות שם אבל שאר חטאות קודם אפי' לאשם מצורע כדיון פל אשם ובהכי מייירי סתמא דלעיל חטאת קודם

לאָשם: שם מְשֻׁנָּה שְׁלָמִים שֶׁל אִמָּש חֲטָאת וְאִשָּׁם שֶׁל יוֹם שְׁלָמִים שֶׁל אִמָּש קוֹדֵמִין דְּבָרֵי ר"מ וחכ"א חֲטָאת קוֹדֵמֶת כּו' פִּירֵשׁ"י ז"ל דְּהֵבִיאוּ שְׁלָמִים מֵאִמָּש וְנִשְׁתַּהוּ עַד הַיּוֹם וְשִׁחֲטוּם וְחֲטָאת וְאִשָּׁם שֶׁל יוֹם עוֹמְדִין לְהַקְרִיב שְׁלָמִים שֶׁל אִמָּש קוֹדֵמִין לְהַקְרִיב דְּזִלְזַל לְהִשְׁהוּתָן כ"כ וְהַתּוֹס' ז"ל פִּירְשׁוּ דְלַעֲגוּן אֲכִיל' קָאָמַר וְהֵבִיאוּ בִּשְׁם רִשׁ"י ז"ל ג"כ גְּנוֹסְקָא אַחֲרֵיתָא ע"ש וּפְשָׁטָא דְמִתְנֵי וּנְדָאֵי מִשְׁמַע פְּדֻבְרֵי הַתּוֹס' ז"ל וְלַעֲגוּן קְדִימַת אֲכִיל' וְהֵכִי מִשְׁמַע בְּתוֹסְפָתָא אֲבָל סוּגְיָא דְשִׁמְעִיתִין לְקַמְן מִשְׁמַע כְּפִירֵשׁ"י ז"ל דְלַעֲגוּן הַקְרָבָה מִיִּירֵי דְפָשִׁיט מִיָּנָה לַעֲגוּן קָדִים וְשִׁחֲטוּן לְאִינוּ תְדִיר וְאִי לַעֲגוּן אֲכִיל' קָאָמַר לִיפָא לְמִיפְשִׁט מִיָּנָה פְּלָל וּמֵאִי קָאָמַר הָא דְאִמָּש דְּוּמְיָא דְיוֹם דְקָדִים שְׁחֲטִינְהוּ וּמֵאִי אֵיכַפֶּת לָן לַעֲגוּן אֲכִילָה אִי קָדִים שְׁחֲטִינְהוּ לְשְׁלָמִים אִפִּי' אִי קָדְמֵי שְׁלָמִים גַּם לְהַקְרָבָה מ"מ לַעֲגוּן אֲכִיל' חֲטָאת וְאִשָּׁם קָדְמֵי אֲלָא וּנְדָאֵי מִשְׁמַע דְלַעֲגוּן הַקְרָבָה מִיִּירֵי וּכְפִירֵשׁ"י ז"ל פִּינּוּן דְּהוּבָאוּ מֵאֲתָמוּל זִילְזַל לְהִשְׁהוּתָן כ"כ וְאִפִּי' נִשְׁחֲטוּ שְׁנֵיהֶם שְׁלָמִים קָדְמֵי לְזִרוּק וְכַדְמָסִיק לְקַמְן אֲלָא דְבִזְזָה ג"כ יֵשׁ לְדַקְדָּק מֵאִי קָאָמַר הָא דְיוֹם דְּוּמְיָא דְאִמָּש דְקָדִים שְׁחֲטִינְהוּ כו' מִנ"ל דְאִמָּש וְיוֹם הֵיִינוּ דְקָדִים שְׁחֲטִינְהוּ דִילְמָא אִפִּי' לֹא קָדִים שְׁחֲטִינְהוּ קִמ"ל פִּינּוּן דְשְׁלָמִים הוּבָאוּ מֵאֲתָמוּל יִשְׁחֲטוּ הַשְׁלָמִים תְּחִיל' פְּמִבְּנֹאָר בְּתוֹסְפָתָא שֶׁכ' רִשׁ"י ז"ל וְכֵן מִשְׁמַע מְרִישָׁא דְשְׁלָמִים שֶׁל אִמָּש וְשֶׁל יוֹם דְשֶׁל אִמָּש קוֹדֵמִים הֵיִינוּ אִפִּי' לְכַתְּחִיל' לְשִׁחֲטוּ רֵאשׁוֹן פִּינּוּן שְׁבָא רֵאשׁוֹן וְדִילְמָא סִיפָא נְמִי ה"ק אֲלָא מִשְׁמַע דְשְׁלָמִים שֶׁל אִמָּש הֵיִינוּ דְשְׁחֲטִינְהוּ אִמָּש לְהֵכִי דֵיִיק דְיוֹם דְּוּמְיָא דְאִמָּש דְקָדִים שְׁחֲטִינְהוּ וְא"כ ע"כ לַעֲגוּן אֲכִילָה מִיִּירֵי וְהַדָּק"ל הֵכִי פָשִׁיט מִיָּנָה דְאִפִּי' קָדִים שְׁחֲטִינְהוּ לְשִׁחֲטוּן תְּדִיר תְּדִיר קוֹדֵם אִפִּי' אִי שְׂאִינוּ תְּדִיר קוֹדֵם לְהַקְרָבָה וְלֹא יֵהָא מְמָרְס בְּדָמוּ מ"מ לַעֲגוּן אֲכִילָה הַתְּדִיר אוּ הַמְקַוְדֵשׁ קוֹדֵם וְדוֹחֵק לּוֹמַר פִּינּוּן דְשִׁחֲטוּן תְּדִיר קוֹדֵם לְהַקְרָבָה ה"ה דְקָדִים לְאֲכִילָה וּצ"ע.

וְע' בְּתוֹסְפָתָא י"ט ז"ל וּבְבַה"ז וּצ"ק ז"ל: שֶׁם גְּמָרָא תְּדִיר וּמְקוֹדֵשׁ אֵינָה מְהוּן קוֹדֵם ע' תּוֹס' דָּף צ"א בַד"ה ת"ש שְׁכַתְּבוּ דְצָרִי' לְדַקְדָּק בְּהָא דְבָעֵי בְּמִנְחוֹת ג"כ כִּי הָךְ בְּעֵינָא וְלֹא מִיִּיתֵי הֵתָם הָךְ דְּהֵכָא כו' ע"ש.

וּבְאָמַת לְאוּ חַד בְּעֵינָא הִיא דְהֵתָם מִיָּבְעֵי בְּדִלִיפָא אֲלָא לְחַד אוּ לְמוֹסָף דְּהֵאִידְנָא אוּ לְתַמִּידִין דְלִמְחָר דְמוֹסָף דְּהִשְׁתָּא הוּא מְקוֹדֵשׁ וְתַמִּידִין דְלִמְחָר הוּא תְּדִיר וְכַה"ג הִי מִיִּנְיָהוּ קָדִים וְהֵכָא מִיָּבְעֵי לִיָּה אִי שְׁנֵיהֶם עוֹמְדִים הִי קָדִים וְא"כ לֹא תִלְיָא הָא בְּהָא וִי"ל דְאִפִּילוּ אִי בְּשִׁנְיָהֶם עוֹמְדִים תְּדִיר קוֹדֵם אוּ אִיפְכָא מ"מ לְדַחוֹת הַשְּׁנֵי לְגַמְרֵי אֶפְשָׁר אֵידָךְ קָדִים וְכַה"ג כְּתָבוּ הַתּו' ז"ל בְּשִׁבְתָּ פָּרָק בְּמָה מְדִלִיקִין דְּהֵיכָא דֵינֵשׁ לְקַיִים שְׁנֵיהֶם תְּדִיר קוֹדֵם וּמְקוֹדֵמִין קְרִיאת ר"ח לְחַנּוּפָה אֲבָל הֵיכָא דֵא"א לְקַיִים שְׁנֵיהֶם פְּרָסוּמֵי נִסָּא עֲדִיף וְע"כ הֵתָם בְּעֵינָא אַחֲרֵיתֵי הִיא אִי גְדוֹל כַּח תְּדִיר כ"כ לְדַחוֹת מְצֻנָה בְּזַמְנָ' כְּגוֹן מוֹסָף דְּהֵאִידְנָא בְּשִׁבְלֵי תַמִּיד דְלִמְחָר אֲשֶׁר לֹא הִגִּיעַ זְמַנּוֹ עֲדִינּוּ וּפִירֵשׁ"י ז"ל תְּדִיר וּמְקוֹדֵשׁ הֵיִינוּ דָם עוֹלֵת תַמִּיד וְחֲטָאת שְׁנֵיהֶם עוֹמְדִים.

וְהַקְשׁוּ הַתּוֹס' ז"ל דְּבָהָא פְּשִׁיטָא דְעוֹלֵת תַמִּיד קוֹדֵם אִפִּי' לְחֲטָאת וּל"מ לְחֲטָאת יְחִיד דְאִפִּי' נְדָבַת צִיבוּר קוֹדֵם לוֹ אֲלָא אֶפְלוּ חֲטָאת צִיבוּר כְּמוֹ פֶר הַעֲדָה ג"כ הַתַּמִּיד קוֹדֵם וְנִרְא' פְּלִשׁוֹן אַחַר כְּגוֹן עוֹלֵת מוֹסָף ר"ח וּפֶר הַעֲדָה וַיֵּשׁ לְדַקְדָּק מִנ"ל לְהוּ לְהַתּו' ז"ל דְעוֹלֵת תַמִּיד פְּשִׁיטָא דְקוֹדֵם לְפֶר הַעֲדָה וְעוֹלֵת ר"ח מִיָּבְעֵי לִי הָא בְּמִתְנֵי כּוּלְהוּ מִחַד קָרָא נְפָקָא דְתְּדִיר קָדִים וְאִי בְּתַמִּיד אִפִּי' לְחֲטָאת קוֹדֵם ה"ה עוֹלֵת ר"ח וְאִי מִשׁוּם דְקָרָא

לא מייגרי אלא דקודם למוסף ר"ה ומדקדים לעולה קודם נמי לחטאת דמוסף אכל חטאת דפר העדה לא שמעינו א"כ עולת תמיד נמי מנ"ל דקודם לפר העדה.

אבל מ"מ נרא' דלעולת תמיד לא מציינו שום קרבן שיקדם מהני תרי קראי מלבד כו' והעולה עולה ראשונה והא דבצעי למיפשט מהא דתמידים קודמין למוספים היינו משום דמשמע מקרא דמלבד כו' דהטעם משום דעולת תמיד תדיר הוא אלא דתדיר עדיף.

ואפתי איכא למידק גם בלשון אחר של רש"י ו"ל דהי' נרא' דעולת ר"ח הוי תדיר ומקודש דבאה לחובת היום ופר העדה לא הוי אלא מקודש לבד דחטאת הוא דקדושת היום לפר העדה לא אהני כיון דלא קביע לי' זמן וי"ל דקדושת פר העדה עדיפא דדמו נכנס לפנים.

והרמב"ם ז"ל כתב בתדיר ומקודש איזה מהן שירצה יקדים פדרכו בבעיא דלא איפשטיא ובעי' דמנחו' כתבה בפ"ח מה' תו"מ וכו' ג"כ דהדבר שקול אם עשאון למוספין עשאון ואם הניחו למחר לתמידין ג"כ הרשות ביזו ע"ש: דף צא גמרא ת"ש שלמים של אמש כו' הא אידי ואידי דיום כו' משמע קצת מזה דהו' בבא לא באכילה מייגרי דאי באכיל' היכי מוכח מינה דמקודש קדים דילמא משום דזמן חטאת ואשם אינו אלא יום וליילה ושלמים הוי ב' ימים אלא דיש לדקדק למה לי' למיפשט מדיוקא ליפשטי מהא דתנו לעיל דאשם קודם לתודה ותודה לשלמים אע"ג דתודה ושלמי' תדירי וכן מהא דחטאת קודם לעולה אע"ג דעולה תדירי ועוד יש לדקדק בשמעתין אמאי לא פשטינו לבעיין מהא דתנו בסוף סנפה ובעצרת אומר הילך מצה הילך חמץ אלא מהא דתנו דתנו בסוף הוא דחובת היום הוא אפ"ה מקדימין מצה היינו לחם הפני' מפני שהוא תדיר ש"מ דתדיר ומקודש תדיר עדיף וכדאית' שם בסוף סנפה טעמא דמתני' וכו' דלחם הפנים ג"כ מקודש הוא דעצרת לדידן ג"כ אהני וכמו שפיתבו התוס' ז"ל התם לדידן דקי"ל פרב דסנפה ואח"כ זמן משום דחובת היום עדיף מזמן אע"ג דתדיר הוא דא"כ ליפשוט מאבא שאול דאמר התם דשתי הלחם משום דחובת היום הוא והוי מקודש וע"כ לא פליג ת"ק עלי' אלא משום דלחם הפנים נמי מקודש הוא אבל בתדיר דעלמא מקודש עדיף וי"ל דמאבא שאול ליכא למיפשט דטעמין משום דקודם הוא להקרבה דבזיכין הפתירין את הלחם הוא מאוחר למוספין וחובת היום וכל הקודם להקרבה קודם לאכילה והכי מבואר בתוספתא טעמא דא"ש אלא דלפ"ז יקשה היכי קאמרינו התם דרב דאמר סנפה ואח"כ זמן ס"ל כא"ש הא טעמין דא"ש הוא משום דשתי הלחם קודם להקרבה ללחם הפנים ועוד דאמאי לא איפשטי בעיין מהא דקי"ל סנפה ואח"כ זמן אלא דמקודש היינו סנפה דחובת היום הוא קודם לתדיר והט"ז ז"ל בא"ח סי' תרפ"א הרגיש בזה וכו' דמעלת חובת היום עדיף וליכא למילף מינה לשאר מקודש וכבר דקדקתי לעיל אי מעלת חובת היום עדיף כ"כ א"כ מאי מיבעי לי' בעולת ר"ח ופר העדה הא בעולת ר"ח איכא נמי מעלת חובת היום ובדין הוא שתקדם לפר העדה דאינו אלא מקודש לבד ועדיין צ"ע: שם תוס' בד"ה דשחטינהו כו' תימא כו' וכיונתם דאמאי תני שלמים של אמש ליתני של יום וקדים ושחטינהו דשלמים קודמים ולא הבנתי תמיהתם דבקדים ושחטינהו לא הוי פליגי ר"מ ורבנו ולכ"ע אי קדים ושחטי' לשאינו תדיר הוא קודם למאי דמקבעי לי' השתא וכבר

פְּתַבְתִּי לְעֵיל דְּהַד פְּשִׁיטוּתָא מִמְתַּנִּיתִין לֹא נִתְבְּרַר לִי לְשִׁיטַת הַתּוֹסֵ' ו'ל דְּמַתְנִי בְּקַדִּימַת אַכִּילָה מִיַּרְי: שָׁם גְּמָרָא מַתְנִי נְמִי דִּיקָא דְקַתְנִי עַד שְׂיִזְרֵק כּו'.

מִשְׁמַע דְּבַעֲזִין אִיפְשִׁיטָא וְאִי קָדִים שְׁחֻטִּי לְאִינוּ תְּדִיר מְקַרִּיב לִיה וּכ"כ הֶרְמֵב"ם ו'ל בַּפ"ט מַה' תּו"מ וְאֵלּוּ בַּפ"א מַה' קָרְבַּן פְּסַח פְּתַב סְתָמָא שְׁחֻטוּ קוּדָם לְתַמִּיד וְהָא אַחַר מְמָרְס בְּדָמוּ עַד שְׂיִזְרֵק דָּם הַתְּמִיד וְלֹא בִּיזָר דְּזָה וְיָקָא אִי שְׁחֻט גַּם הַתְּמִיד.

וּמִסְתִּימַת דְּבָרֵיו ו'ל הִי נִרְא' דְּוִקָא בְּתְדִיר וּמְקוּדָשׁ דְּקַדִּימָתָן הוּא מְחַמַּת מַעְלָתָן בְּהָא קָדִים שְׁחֻטִּי לְאִינוּ תְּדִיר לֹא מְזַלְזְלִינוּ בֵּיה לְמָרְס בְּדָמוּ עַד שְׂיִשְׁחֻט וְיִזְרֵק הַתְּדִיר אַבְל פְּסַח וְתַמִּיד דְּאָמְרָה תּוֹרָה דְּתַמִּיד קוּדָם אַע"ג דְּאִינוּ אֶלָּא לְמַצְנָה וְלֹא לְעַכְב מ"מ לֹא יַעֲבֹר הַמַּצְנָה לְכַתְחִילָה אֶלָּא טוֹב יוֹתֵר לְמָרְס בְּדָמוּ עַד אַחַר הַתְּמִיד.

וְע' בַּמִּשְׁנָל"מ ו'ל פ"א מַה' תּו"מ שְׁכ' פְּעִין זָה. וּקְצַת רְאִיָּה לְזָה מְהָא דְתַנִּי בְּרִישׁ מְנַחֲוֹת בְּמַצְוֵרַע הַקָּדִים חֻטָּאתוֹ לְאַשְׁמוּ לֹא יְהִי מְמָרְס בְּדָמוּ אֶלָּא תַעֲוֹבֵר צוּרְתוֹ מְשׁוּם דְּקַדִּימַת אֲשֶׁם לְחֻטָּאת מְעַכְב מִשְׁמַע דְּאִי לֹא הִי מְעַכְב הִי צְרִיף לְמָרְס בְּדָם חֻטָּאת מְשׁוּם מַצְוֹת קַדִּימָ' לְחֹד וְכֵן אֵיתָא כַּה"ג בְּתוֹסְפָתָא פְּסָחִים הַקָּדִים אֲשֶׁמוּ לְגִזְלֵלוּ כּו' אֶלָּא דְאִין זֹו רְאִיָּה דְקַמ"ל דְּאֶפְי' שְׁחֻטָּה לְחֹד קוּדָם לְאַשְׁם מְעַכְבָּא דְּהָוִי ס"ד דְּשְׁחֻטָּה לֹא מְעַכְבָּא קַמ"ל וְכַדְאֵיתָא שָׁם בְּמְנַחֲוֹת: שָׁם מְשַׁנָּה אִם רְאִיתָ שְׁמֵן שְׁהוּא מְתַחֲלַק כּו'.

לְכַאוּרָה אִין שְׂיִיכוֹת לְמַשְׁנָה זֹו בְּפִירְקִין דְּכֹלְהָ מִיַּרְי בְּדִין קַדִּימַת תְּדִיר וּמְקוּדָשׁ וְנִרְאָה מְשׁוּם דְּבְתוֹסְפָתָא מוֹסִיף אַמְתַּנִּיתִין דְּתַנּוּ עוֹפּוֹת קוּדָמִין לְמְנַחֲוֹת וְתוּ לֹא וְהַתָּם תְּנִי עוֹד מְנַחֲוֹת קוּדָם לִינּוּ וְיִין לְשְׁמֵן וְע"כ הִינּוּ בְּנִדְבָה וּמְתַנִּיתִין שְׂיִירִיָּה מְשׁוּם דְּהָא דְמְנַחֲוֹת קוּדָמִין לִינּוּ אִין פֶּאן רְבוּתָא כ"כ דְּפְשִׁיטָא דְמְנַחֲוֹת קוּדָמִין שְׂיִישׁ מְהוּ לְאַשְׁמִים וְיִין לְסַפְלִין אַבְל בְּקַדִּימַת יִין לְשְׁמֵן אִיפָּא רְבוּתָא וְאַמַּי שְׂיִירִיָּה לְהַכִּי תַנּוּ אָמַר ר"ש כּו' שְׂאִין מְתַנְדְּבִין שְׁמֵן וּבְפִלְוִיָּה לֹא קָא מִיַּרְי וְנִרְא' לּוֹמַר עוֹד דְּהָוִי תְּרִי מִיַּרְא דְּשְׁמוּאֵל בְּשְׁמַעְתִּין דְּאָמַר דְּשְׁמֵן לְדְבָרֵי ר"ט גּוֹמְצוֹ וְשִׁירִיו נְאֻכְלִים דְּקָשָׁה מְנ"ל לְשְׁמוּאֵל לְהָא דְר"ט מְקַרְבַּן מְנַחֲוֹת יְלִיף וְאַמַּי לֹא נִימָא דְר"ט בְּמַה מְצִינוּ מִיַּין יְלִיף וְכַמְבַּרְאָר בְּמַשְׁנָה מְנַחֲוֹת וְכֵן הִקְשׁוּ הַתּוֹסֵ' ו'ל בַּד"ה אָמַר לִיה כּו' וְכֵן אִידָף מִיַּרְא דְּשְׁמוּאֵל הַמְתַּנְדְּב יִין מְזַלְפוּ עַל הָאֲשִׁים וְתַרְוִיָּהוּ בְּהַדְדֵי שְׂיִיכֵי לְקַיִים דְּבָרֵי הַתּוֹסְפָתָא שְׁהוֹסִיף עַל מְתַנִּיתִין קַדִּימַת יִין לְשְׁמֵן וְהִינּוּ בְּנִדְבַת יִין וְשְׁמֵן וְע"כ אֵתָא כַּר"ט דְּאָמַר מְתַנְדְּבִין שְׁמֵן וּמַאֲיָזָה טַעַם יִין קוּדָם לְשְׁמֵן לְהַכִּי קָאמַר דְּשְׁמֵן לְר"ט גּוֹמְצוֹ וְשִׁירִיו נְאֻכְלִין וְיִין פּוֹלוּ לְאַשְׁמִים לְהַכִּי יִין קוּדָם לְשְׁמֵן דְּזָה פּוֹלוּ לְאַשְׁמִים וְזָה אִינוּ לְאַשְׁמִים אֶלָּא הַקּוּמְץ לְבַד אַבְל לְמ"ד דְּיִין לְסַפְלִין מְסַתְּבָרָא דְשְׁמֵן קוּדָם לּוֹ דִּישׁ מְמַנּוּ לְאַשְׁמִים וְזָה מִשְׁא"כ בְּיִין וְזָה נְכוּן מְאוֹד דְּקָשָׁה לִי עַל הֶרְמֵב"ם ו'ל שְׁכ' בְּדְבָרֵי הַתּוֹסְפָתָא דְיִין קוּדָם לְשְׁמֵן וּלְשִׁיטָתוֹ שְׁפַתְב דְּלֹא פְּשְׁמוּאֵל בְּיִין אֶלָּא פּוֹלוּ לְסַפְלִין א"כ אִין מִן הַדִּין שְׂיִיבָדָם שְׁמֵן לִינּוּ דְזָה לְאַשְׁמִים וְזָה לְסַפְלִין וְהָא דְשְׁמֵן קוּדָם לְלִבּוֹנָה אַע"ג דְּלִבּוֹנָה פּוֹלָה לְאַשְׁמִים כַּמִּשְׁכ"כ הֶרְמֵב"ם ו'ל בַּפִּי"ז מַה' מַעַה"ק מ"מ שְׁמֵן דְּרָאוּי לְאַכִּילָה קוּדָם וְדו"ק.

ע"ב שָׁם גְּמָרָא דוּן מִיָּנָה כּו' א"ב וְכֵן הוּא מְסַקְנָא דְרַבְּנָן ס"ל דוּן מִיָּנָה וּמִיָּנָה וְע' בַּלַּח"מ וּבְתוּי"ט וּבַבְּה"ז בְּמְנַחֲוֹת מַה שְׁהַקְשׁוּ מְהָא דְשְׁבוּעוֹת פ' שְׁבוּעַת הָעֵדוּת קי"ל אִיפְכָּא וּבְחִידוּשֵׁי יְבָמוֹת דְּקַדְקַתִּי עוֹד מְהָא דְסְתָמָא דְמַתְנִיתִין בַּפ' הָעֵרֵל בְּמַמְזוֹר דְּאָסוּר לְעוֹלָם וְכָרִים וּנְקִיבוֹת ס"ל ג"כ דוּן מִיָּנָה וְאוּקִי בְּאַתְרָה ע"ש: שָׁם גְּמָרָא וְהָא קַמְפְּכָה פְּיַבּוּי

במקצת כו' ואב"א פיבוי דמצנה שאני כו' או אינו אלא לאשים אמרת לא תכבה לא קשיא
הא ר"ש הא ר"י ולא קאמר הש"ס אלא הא ר"ש משמע דלא נאדי משינויאי קמיינתא
והיה נראה דהש"ס פריד לכ"ע היכי אפשר לומר דמצנתו לאשים פניו דיבא עי"ז לידי
פיבוי דאסרה תורה ומסתבר יותר דנין נדבה הוי פכל נסכים לספלין ואפילו אי אינו
מתפנין לא עבר אלאו דלא תכבה מ"מ לא מסתבר לומר דמצנתו בדבר שיבא לידי איסור
ומשני דכיבוי במקצת ליכא איסורא פלל נאי בעית אימא פיבוי דמצנה שאני וס"ד דכיבוי
דמצנה לא אסרה תורה הוא דקאמר להכי פריד עלה והא דתניא או אינו אלא לאשים
אמרת לא תכבה אלמא דכיבוי דמצנה ג"כ בכלל איסור הוא ומשני הא ר"ש הא ר"י הא
דמשנינו פיבוי דמצנה שאני לא אמרינו דלא אסרה תורה פלל פיבוי של מצנה אלא הכי
קאמרינו לר"ש דדבר שאין מתפנין מותר א"כ הכא דכיבוי מצנה הוא פשיטא דהוי דבר
שאין מתפנין ושפיר יש לומר דמצנתו בכך ולא עבר פלל על לאו דלא תכבה כדי שלא
להוציא לישנא דקרא אשה ריח נוח כו' מפשטיה אבל לר"י דאמר דבר שאין מתפנין
אסור א"כ אפילו פי עביד לשם מצנה איכא לאו דלא תכבה איצטריד למימר דאתי עשה
נדחי ל"ת אין המקרא מפורש כ"כ דליהוי עשה למידחי הלאו דלא תכבה ועפ"ז יש לומר
דלא תיקשי קושית רש"י ז"ל דהא הוי פ"ר דנהי דבעלמא פל שיהא פ"ר לא מהני מה
שאינו מכיין אבל הכא דמצנה קעביד אפילו אי הוי פ"ר מ"מ בכלל אינו מתפנין הוא ולא
עבר אלאו דלא תכבה ופשט המקרא אשה ריח נוח אומר פן נראיתי לבה"ז ז"ל שכ'
פענין זה אלא לא הבנתי דבריו ז"ל שכ' דלר"ש נמי הוי טעמא או משום דכיבוי במקצת
לא שמיה פיבוי או מאידך שינויא דכיבוי מצנה שאני ולהך שינויא דכיבוי במקצת לא
הוי פיבוי מאי נפ"מ בין רבי שמעון לר"י נאי משום דלר"י איכא למיחש שפא מכבה
פולו ולר"ש הוי דבר שאין מתפנין אם מכבה פולו הא מילתא דלא שכיחא שיכבה פל
המערכה בזילוף היין ונראה כמש"כ דהא דקאמר הא ר"ש כו' לפרושי שינויא דכיבוי
מצנה שאני קאתי דבשכיל זה הוי דבר שאין מתפנין וכו': אלא דלמאי דכתבינא דהא
דשרי הכא לכפוי לר"ש אע"ג דהוי פ"ר הוא משום דמצנה שאני ועדיף משאר אין
מתפנין לא משמע הכי בשפת פ' ר"א דמילה דאמרינו התם בשר אע"פ שיש שם בהרת
יקוץ ופריד למה לי קרא הא דבר שאין מתפנין הוא ושני אב"י דלר"י נצרכא ורבא אמר
מודה ר"ש בפ"ר ופריד ולאב"י לית לי האי סברא והא אב"י ורבא דאמרי תרנויהו מוד'
ר"ש בפ"ר ולפי ה"ל מאי קשיא דילמא פי קאמר אב"י דמודה ר"ש באין מתפנין דעלמא
אבל היכא דאיכא מצנה אפילו בפ"ר מותר וכדאמרינו הכא פיבוי דמצנה שאני וי"ל
דמש"ה קאמר הש"ס התם ואיכא דמתני לה להא דאב"י ורבא אהא דלעשות אי אתה
עושה אבל אתה עושה בסיב כו' משום דהכא נמי לא פשיטא לי להש"ס הך סברא
דלהאי שינויא דכיבוי במקצת לא שמיה פיבוי לא איצטריד להאי סברא דלא שייכא
בפלוגמא דר"י ור"ש בדבר שאין מתפנין וע"כ צ"ל דברייתא דאמרה לא תכבה ס"ל
דכיבוי במקצת הוי פיבוי ושמואל סמיה אהך ברייתא דתוספתא שהבאתי לעיל דנין קודם
לשמן וכמש"כ לעיל ולהכי קאמר נמי התם בתרתי לישנא אבל עדיין אין הדברים
ברורים אצלי וע' בבה"ז ז"ל לשהביא קושית מהר"ל מפראג ז"ל על ד' הרא"ש ז"ל בפ'
שמונה שרצים שהביא ראיה מקושית הש"ס והא קמכבה כו' דסברת הערוף בפ"ר דלא
ניחא ליה הוא רק בשפת ולא בשאר איסורין והא מסקינן דלר"ש באמת ליכא משום

כַּיּוֹמֵינוּ וְכִמוֹ שֶׁהֵבִיא הָרֵא"שׁ ז"ל בְּעֶצְמוֹ דְהַעֲרוֹף הֵבִיא רְאֵיהֶ לְדַבְרֵיו ז"ל מִכָּאן וְכ"כ הַתּוֹסֵ' ז"ל בְּרִישׁ פְּתוּבוֹת דְעִיקָר רְאִיתָ הַעֲרוֹף ז"ל מִשְׁמַעְתִּין הוּא וְקוֹשֵׁי גְדוּלָה הִיא וְבַה"ז וְצ"ק פְּתוּבוֹת לִישָׁב וְהַפֵּל דְחִוּק וְהַר"ן ז"ל פְּתַב ג"כ כַּד' הָרֵא"שׁ ז"ל בְּפָרֶק הַנְּז"ל וְדַבְרִים אֵלּוּ פְּכָר אַמּוּרִים בְּאֶנְרֵךְ בְּדַבְרֵי הָרֵאשׁוֹנִים וְאַחֲרוֹנִים ז"ל וְהַתּוֹסֵ' ז"ל בְּכַתְּבוֹת פְּתוּבוֹת לְדַחֲוֹת רְאִיוֹת הַעֲרוֹף מִכָּאן דְמַצְנֵה שְׁאֵנִי וְהוּא ע"ד שְׁכַתְּבֵתִי וְהָרֵא"שׁ ז"ל בְּפָרֶק הַבּוֹנֵה לֹא נִיחָא לִיה בְּהָא וְכַתְּבַתְּ דְהָכָא לְאוּ פ"ר הוּא ע"ש וְעַל הָרֵאֵה שֶׁהֵבִיא הַעֲרוֹף מְהָא דְסוֹפָה דְאִית לִיה הוֹשַׁעְנָא אַחֲרֵיתִי כְּתַב הוּא ז"ל ג"כ לְדַחֲוֹת דְמַצְנֵה שְׁאֵנִי ע"ש וְכַבֵּר פְּתַבְתִּי דַבְּפ' ר"א דְמִלְהָ מִשְׁמַע דְלִיתָא לְהָאִי סְבָרָא דְמַצְנֵה שְׁאֵנִי וְכו' וְהַרְמַב"ם ז"ל בְּחִיבּוּרוֹ פֶּסֶק דְלֹא כְּשִׁמוּאֵל וְע' בַּכ"מ ז"ל וְכַתְּבֵתִי בְּזֵה לְעִיל פֶּרֶק הַמְּזַבַּח מְקוֹדֵשׁ: דָּף צַב גְּמָרָא נְסָכִים שְׁנַטְמָאוּ עוֹשֵׂה לְהֵם מַעֲרָכָה בַּפ"ע וְשׁוֹרְפֵן שֵׁנ' בְּקִדְשׁ בְּאֵשׁ תִּשְׁרַף פִּירֵשׁ רִש"י ז"ל בְּעֶזְרָה וְתַמָּה לְמָה שׁוֹרְפִין אוֹתָן לְעֶצְמוֹ וְתִ' מִפְּנֵי שֶׁהוּא דָּבָר לַח וְהַתִּינַח נְסָכִים אֲבָל מְנַחֲוֹת דְתַנִּי בְּבְרִייתָא אַמַּאי אֵין שׁוֹרְפִין אוֹתָן בְּבֵית הַדְּשָׁן כְּכֹל פְּסוּלֵי קִדְשֵׁי קִדְשִׁים וּבֵת וְסַפְתָּא סוּף תְּמוּרָה אִיתָא כִּי צִד שׁוֹרְפִין יֵין וְשָׁמֶן הֵיוּ נוֹתְנִין אוֹתָן ע"ג מְדוּרָה כְּמוֹ שֶׁהֵן מִשְׁמַע מִפְּנֵי שֶׁהֵן דָּבָר לַח אֵין שׁוֹרְפֵתָן דוּמָה לְשָׂאָר פְּסוּלִין וּמִש"ה עוֹשֵׂה לְהֵם מַעֲרָכָה בַּפ"ע אֲבָל בְּמְנַחֲוֹת לֹא יִדְעָנָא טַעְמָא לְמָה יִשְׁרְפוּ בְּמַעֲרָכָה בַּפ"ע וְגַם מַאי אַרְיָא דְנִקְט רַב הוּנָא וְשִׁמוּאֵל נְסָכִים שְׁנַטְמָאוּ הֵלֹא בְּבְרִייתָא תַנִּי כֹל הֵנִי דֵם וְשָׁמֶן וְהַרְמַב"ם ז"ל בַּפ"י מַה' אִיסוּרֵי מְזַבַּח כ' ג"כ לְהָאִי דִינָא בְּנְסָכִים לַחֲוֹד.

וְעוֹד חִידוּשׁ דְעוֹשֵׂה לוֹ מַעֲרָכָה בְּמְזַבַּח וְע' בַּלַּח"מ ז"ל שֶׁכ' דְלִישְׁנָא דְעוֹשֵׂה לְהֵן מַעֲרָכָה מִשְׁמַע הֵכִי אֲבָל קִשָּׁה מִנ"ל הָא פִּינּוֹן דְמַקְרָא דְבָאֵשׁ תִּשְׁרַף יִלְפִינוּ וְזֵה מִיְרֵי בְּכֹל פְּסוּלֵי הַקִּדְשִׁים שְׁנַטְמָאוּ בְּבֵיה"ד שְׁבַעֲזָרָה וּמ"ש נְסָכִים דְנִשְׁרְפִין בְּמְזַבַּח וְעוֹד דְהָא בְּבְרִייתָא תַנִּי לְהוּ בְּהַדִּי דֵם וְשָׁמֶן וּמְנַחֲוֹת וְאֵטוּ כֹל הֵנִי נִשְׁרְפִין בְּמְזַבַּח וְצ"ע: הַדְּרוּ עַלְדָּ פֶּרֶק כֹּל הַתְּדִיר דֵם חֲטָאֵת פֶּרֶק אַחַד עֶשֶׂר שָׁם תּוֹס' בַּד"ה שְׁלָנָה וְשְׁנַטְמָאָה כו' וְא"ת נְטַמְאָה מ"ט לֹא בְּעֵי כִּיבוֹס הָא מְדַאֲוֵרֵיתָא זוֹרְקוּ לְכַתְּחִילָה כְּדַאֲמַרִּינוּ דֵם שְׁנַטְמָא וְזַרְקוּ בְּשׁוֹגַג הַזֶּרֶחַ וְתִירֵץ דְמִיְרֵי כְּגוֹן שְׁנַטְמָא הַצִּיץ כו' וְאֵין דְבְרֵיהֶם מוּבְנִים הֵיכָן מְצִינוּ דְזוֹרְקוּ לְכַתְּחִילָה מְדַאֲוֵרֵיתָא דְהַצִּיץ אֵינוּ מְרַצָּה אֲלָא אִם זַרְקוּ אֲבָל לְכַתְּחִילָה אִסוּר לְזוֹרְקוּ וְאֵי כּוֹנְנָתָם לְהָא דְאֲמַרִּינוּ בְּפִסְחִים דָּף י"ז דְלָמ"ד מִשְׁקֵי בֵי מְטַבְּחָא דְכֹן לִיכָא טוּמְאָה בְּדָם כְּלָל אֲלָא מְדַרְבְּנָן א"כ מַאי אֶהְנוּ בְּתִ' דְנִשְׁבֵּר הַצִּיץ פִּינּוֹן דְלִיכָא טוּמְאָה כְּלָל לֹא אִיִּצְטְרִיף מְדַאֲוֵרֵיתָא לְרִצְוֵי צִיץ וּבַלֵּא"ה זוֹרְקוּ מַה"ת וְנִרְאָה דִישׁ אֵיזָה חֲסָרוֹן בְּדַבְרֵיהֶם ז"ל וְתַרְתִּי קְמַקְשׁוּ חֲדָא דְלָמ"ד אֵין טוּמְאָה לְמִשְׁקִין זוֹרְקוּ לְכַתְּחִילָה מַה"ת וְאַמַּאי אֵין טַעוֹן כִּיבוֹס וְעוֹד פִּינּוֹן דְהַצִּיץ מְרַצָּה אִם זַרְקוּ הֵנִי כְּרָאוּי לְזַרְיקָה וְטַעוֹן כִּיבוֹס וְע"ז תִּ' כְּגוֹן שְׁנַטְמָא הַצִּיץ אֲבָל קוֹשֵׁי קְמִייתָא לָמ"ד אֵין טוּמְאָה לְמִשְׁקִין בְּמַקוֹמָה עוֹמְדָת וְכֹן יִקְשָׁה עַל הַרְמַב"ם ז"ל שְׁכַתְּבַתְּ בַּפ"א מַה' כִּסֵּה"מ דְדָם קִדְשִׁים אֵינוּ מְקַבֵּל טוּמְאָה וּבַפ"ח מַה' מַעֲה"ק כְּתַב לְשׁוֹן הַמְּשַׁנָּה בֵּין שְׁהִיתָה לָה שְׁעַת הַכּוֹשֵׁר כְּגוֹן שְׁלָנָה וְשְׁנַטְמָאָה וְשִׁצְצָת אֵין טַעוֹן כִּיבוֹס וְהָרֵי לִיכָא טוּמְאָה בְּדָם כְּלָל.

וְרֵאִיתִי לְמִי שֶׁהִקְשָׁה כֹן עַל הַרְמַב"ם ז"ל וְע' בַּלַּח"מ ז"ל פ"א הַנְּז"ל שֶׁהָאֲרִיף בְּדַבְרֵי הַרְמַב"ם ז"ל וְע' בְּסוּף עֲדִיוֹת שְׁבִיָּאָר הוּא ז"ל בַּפ"י שֶׁם דְעַתּוֹ וְסִיִּים שֶׁם דְבַכָּל מְקוֹם שֶׁתְּמַצָּא טוּמְאָה מוֹנַפְרָת בְּדָם קִדְשִׁים הַפֵּל הוּא קוֹדֵם עֲדוּתוֹ שֶׁל יוֹסִי בְּן יוֹעֶזֶר אֲבָל לְאַחַר עֲדוּתוֹ הִלְכָה הִיא דִאֵין טוּמְאָה בְּדָם וּמִים שֶׁל קִדְשִׁים כְּלָל וְכ"כ בַּפ"י הַמְּשַׁנָּה לְעִיל סוּף

פָּרַק כָּל הַזְּבָחִים וְאֵלֶּכָּה הַתְּמִיּוֹת קִיָּיִמָה לְמָה פָּתַח נִטְמָאָה בְּהִי דָאִין טְעוֹן כִּיבוּס וְעַ' בַּכ"מ וּבַלח"מ ז"ל שֶׁכָּתְבוּ לִישָׁב לְשִׁטְתוֹ הָא דְתַנּוּן בַּפְּסָחִים הַנּוֹזֵר וְעוֹשֶׂה פֶּסַח הַצִּיץ מְרַצָּה עַל טוֹמְאָת הַדָּם אֶלְמָא דְאִיכָא טוֹמְאָה בְּדָם דְהֵינּוּ מְדַרְבְּנָן כְּדִשְׁנִינָן בְּרִישׁ פְּסָחִים וְאֵלֶּכָּה מִשְׁמַע דְּמְדַרְבְּנָן אִיכָא טוֹמְאָה בְּדָם וּלְפ"ז יֵשׁ לֹמַר אַע"ג דְּמַה"ת מוֹתֵר לְזוֹרְקוֹ מ"מ פִּינּוּ דְּמְדַרְבְּנָן אָסוּר מִמִּילָא חָל עָלָיו פְּסוּל הֵיסָח הַדְּעַת וְלֹא חֲזִי לְזַרְיקָה מַה"ת וְלִהְיֵי אִינוּ טְעוֹן כִּיבוּס אֶלְא דַּא"כ דְּאִיכָא פְּסוּל הֵיסָח הַדְּעַת בְּדָם שְׁנִטְמָא אַמְאִי מְרַצִי צִיץ לַר' יוֹחָנָן דְּאָמַר דְּפְסוּל הַגּוֹף הוּא וְכַדְאִיתָא בַּפְּסָחִים פָּרַק כָּל שְׁעָה.

אָבֵל דְּבַרְיָהֶם ז"ל נִפְלְאוּ מִמְּנִי וּמְאִי קִשְׁיָא לְהוּ הָא מְבֹנָאָר בְּדַבְרֵי הַרְמְב"ם ז"ל בְּפִי הַמְּשֻׁנָּה שָׁם בַּפ' כִּיצַד צוֹלִין דְּהָא דְהוֹנְפֵר טוֹמְאָה בְּדָם הוּא מְשֻׁנָּה רֵאשׁוּנָה אָבֵל מְשֻׁנָּה אַחֲרוּנָה הוּא דְּבַרְי ר' יוֹסִי בֶן יוֹעֶזֶר דְּמִשְׁקִי בִּי מִטְּבַחְיָא דְּכֹן מִמֶּשׁ וְאֶפִּילוּ מְדַרְבְּנָן לִיכָא טוֹמְאָה בְּדָם וְשִׁטְתוֹ הוּא כַר' יוֹסִי בֶן יוֹעֶזֶר וְכ"כ בְּסוּף עֵדוּת וְע"כ צ"ל הָאִי וְשְׁנִטְמָאָה שְׂכ' הַרְמְב"ם ז"ל לֹא בְּטוֹמְאָת דָּם מִיָּרִי אֶלְא בְּטוֹמְאָת בְּשָׂר וְחֵלֶב דַּג"כ אִינוּ זוֹרֵק אֶת הַדָּם וְיֵשׁ לְדַקְדָּק עוֹד בַּד' הַרְמְב"ם ז"ל שְׂכ' אִינָה הִיא שְׂלֵא הֵינָה לָהּ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר שְׁנִפְסָלָה בְּשַׁחֲטָה אוּ בְּזַרְיקָת הַדָּם עַכ"ל וּפְסוּל זַרְיקָה אַמְאִי קוֹרָא אוֹתָהּ לֹא הֵינָה לָהּ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר וּמִמְּנִי זֶה לֹא הִבְנִיתִי גַם דְּבַרְי הַתּוֹס' ז"ל בַּד"ה וְשֶׁקְבִּלוּ כו' שְׂכ' דְּגַרְסִינָן אוּ זַרְקוּ וּמִשׁוּם דְּזַרְיקָת פְּסוּל עוֹשֶׂה שִׁירִים דַּא"כ הֵרִי הֵינָה לָהּ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר פִּינּוּ דְּקַבְּלָהּ הֵינָה בְּהַכְּשֶׁר וּמַה בֵּינָן זֶה לְנִטְמָאָה אוּ יֵצֵא הַדָּם דְּהֵינּוּ פְּסוּל בְּזַרְיקָה וְקָרִי לָהּ הֵינָה לָהּ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר וְעַ' מְעִילָה דָּף ה' וּבַתּוֹס' חֲדָשִׁים פָּאָן: שְׂבַתִּי וְרֵאִיתִי כִּי מִש"כ דְּכּוֹנְנַת הַרְמְב"ם ז"ל וְנִטְמָאָה דְּמַתְּנִיתִין הֵינּוּ טוֹמְאָת בְּשָׂר וְחֵלֶב אִינוּ מְסַפִּיק דְּאֶפְתִּי תִיקְשִׁימִמִּש"כ הַלְכָה ח' שָׁם נִיתַז עַל בְּגַד טָמֵא אִינוּ טְעוֹן כִּיבוּס וְאַמְאִי פִּינּוּ דָאִין טוֹמְאָה לְדָם לֹא נִפְסַל הַדָּם כָּלָל וְחֲזִי לְהַזִּיחַ וְיִתְבָּאָר לְקַמְן עוֹד בְּזָנָה בַּס"ד: שָׁם תּוֹס' בַּד"ה יְכוֹל תְּהֵא כו' וְכָתְבוּ דְקַדְשִׁים קְלִים גַּם כֹּן אִימְעִיטוּ מִזֹּאת דָּאִי לֹא מִיְעוּטָא דְּזֹאת הֵינּוּ מְרַבִּינָן כָּל הַקְּדָשִׁים כִּיבוּס כְּמוֹ בְּלוּעַ וּמְרִיקָה וְשִׁטְיָפָה אַע"ג דְּבַחְטָאָת נֶאֱמָרוּ בְּאוֹתָהּ פְּרָשָׁה אַפ"ה מְרַבִּינָן כָּל הַקְּדָשִׁים מִזֹּאת הַתּוֹרָה ה"נ הֵינּוּ מְרַבִּינָן כִּיבוּס לְכָל הַקְּדָשִׁים אִי לֹא מִיְעוּטָא דְּזֹאת.

וְיֵשׁ לְדַקְדָּק א"כ מִנ"ל לְמַעוּטֵי חֲטָאָת הַעוֹף דִּילְמָא אִיתְרַבִּי מִתּוֹרַת כָּל הַחֲטָאָת וּמִיְעוּטָא דְּזֹאת אֲתִי לְמַעוּטֵי שְׂאָר קְדָשִׁים וְצ"ל דְּמִיְעוּטָא דְּזֹאת מִשְׁמַע דְּמִיְעוּטָה הַתּוֹרָה בְּחֲטָאָת גּוֹפִיָּהּ וְכ"ש לְמְאִי דְקָאָמַר רַב יוֹסֵף יֵאָכְלָנָה בְּנֶאֱכָלוֹת מִיְעוּט הַכְּתוּב וּמִש"כ וְה"ה קְדָשִׁים קְלִים הוּא ל"ד דְּאֶפִּילוּ קְדָשִׁי קְדָשִׁים חוּץ מִחֲטָאָת אִימְעִיטוּ וְהֵינּוּ טְעֵמָא דְּלֹא אֲשַׁכְּחִין הֵכָא דְּפִלְג ר' אֱלִיעֶזֶר וְאָמַר אֶף הָאֲשָׁם כִּי הִיכִי דְּפִלְג בְּדָם הַנִּכְנָס לְפָנִים דְּמִקִּישׁ אֲשָׁם לְחֲטָאָת מִשׁוּם דְּהֵכָא בְּחֲטָאָת גּוֹפָא אִימְעִיט וְלֹא בְּכָל הַחֲטָאָת טְעוֹן כִּיבוּס וְהִקְשׁוּ הַתּוֹס' ז"ל אִימָא אִיכָא דְּמַהֲקִישָׁא דְּזֹאת הַתּוֹרָה גְּרַבִּי כָּל הַקְּדָשִׁים לְכִיבוּס וּמִזֹּאת נִמְעַט לְקַדְשׁ בְּבִלוּעַ וְתִי פִינּוּ דְּאֲשַׁכְּחִין מְרִיקָה וְשִׁטְיָפָה בְּכָל הַקְּדָשִׁים מְדַאֲצִטְרִיף אוֹתָהּ לְמַעוּטֵי תְרוּמָה סְבָרָא הוּא לֹמַר דְּמַתְּקַדְשׁ בְּבִלוּעַ ג"כ וְצָרִיף לְדַקְדָּק דְּהָא תִּינַח לַר"ע דְּאָמַר אוֹתָהּ פְּרַט לְתְרוּמָה אָבֵל לַר"ש דְּדַרְיָשׁ אוֹתָהּ לְדַרְשָׁא אַחֲרִיתִי וְק"ק אִינוּ טְעוֹנִים מְרִיקָה וְשִׁטְיָפָה אֶפְתִּי תִיקְשִׁי אִימָא אִיכָא וּלְפִי הַנ"ל א"ש דַּע"כ לִיכָא לְאוֹקְמִי מִיְעוּטָא דְּזֹאת לְקִדְוִשׁ בְּלוּעַ פִּינּוּ דְּכָל קְדָשִׁי קְדָשִׁים טְעוֹנִין מְרִיקָה וְשִׁטְיָפָה ה"ה דְּמַתְּקַדְשִׁין בְּבִלוּעַ אֶלְא

דְּהָא גּוּפָא תִּיקְשִׁי מִנֵּ"ל דְּקִדְּשׁ קִדְּשִׁים אֲתִי לְרִיבּוּיָא כָּל קִדְּשִׁי קִדְּשִׁים לְמֵרִיקָה וּשְׁטִיפָה אִימָא דְאַתִּי לְרִבּוּיָי לְכִיבּוּס.

וְהִנֵּה אַרְבַּעָה דִּינִין נְאֻמְרוּ בְּפִרְשֵׁת חֲטָאת קִדְּוִישׁ בְּלוּע וְכִיבּוּס וּמֵרִיקָה וּשְׁטִיפָה וּשְׁבִירַת כְּלֵי חָרָס וְנִכְנָס דְּמָה לְפָנִים וְכוּלְהוּ לָא שְׁוּוּ בְּהִלְכוּתֵיהֶן דָּם הַנִּכְנָס לְפָנִים פְּלִיגִי תִנְאַי לְעֵיל אִי דִוּוּקָא בְּחֲטָאת כִּיבּוּס אִינוּ נוֹהֵג אֱלָא בְּחֲטָאת הַנְּשַׁחֵט בְּלִיעַ כָּל הַקִּדְּשִׁים מְקִדְּשִׁין מֵרִיקָה וּשְׁטִיפָה קִדְּשִׁי קִדְּשִׁים לִכ"ע בְּעוּ מו"ש וּבִק"ק פְּלִיגִי ר"י וּר"ש וַיִּתְבָּאֵר לְמַמְן טַעְמָן שְׁל דְּבָרִים בִּס"ד וּבִת"כ פ' צו דְּרִישׁ מְדָמָה וְלֹא מְדָם קִדְּשִׁי קִדְּשִׁים שְׂיָכוּל וְהִלָּא דִּין הוּא מָה חֲטָאת הַפְּנִימִית שְׁאִין טְעוּנִין מֵרִיקָה וּשְׁטִיפָה טְעוּן כִּיבּוּס קִדְּשִׁי קִדְּשִׁים שְׁטְעוּנִין מֵרִיקָה וּשְׁטִיפָה אִינוּ דִּין שְׁטְעוּנֵנוּ כִּיבּוּס ת"ל מְדָמָה ע"ש: ע"ב רש"י בד"ה יֵאכְלָנָה כו' וְנִתְמַעְטָה חֲטָאת הָעוֹף וּמָה אָמור בְּעִנְנֵן כִּיבּוּס מֵרִיקָה וּשְׁטִיפָה עכ"ל מִשְׁמַע דְּמֵמֵרִיקָה וּשְׁטִיפָה נְמִי אִימְעִיט חֲטָאת הָעוֹף וְזֵה לֹא מְצִינוּ וּלְמַמְן יְבוּאָר יוֹתֵר: שְׁם גְּמָרָא נִשְׁפָּה עַל הַרְיָצָפָה וְאֶסְפוּ מַהוּ אֶצְרוּכִי הוּא דְלֹא אֶצְרוּכִיהָ רַחֲמָנָא כְּלֵי שְׁרַת וְאוֹסְפוּ וְכִשְׁר כו' יֵשׁ לְדִקְדָּק אֲמַאי לֹא בְּעֵי ר' אָבִין אֶפִּילוּ לֹא נִשְׁפָּה עַל הַרְיָצָפָה אֱלָא קִבְלוּ בִּכ"ש מִתְחִילָה אִי פִּשְׁר לְהַזוּת דְּאֶצְרוּכִיהָ כו' אוּ פְּסוּל דְּפְסוּל רַחֲמָנָא כְּלֵי שְׁרַת אֲבָל הַשְׁתָּא אִיכָּא לְמִטְעֵי וּלְמִימַר דְּלֹא מִיבְּעֵי לִיהָ לִר"א אֱלָא אִם נִשְׁפָּה עַל הַרְיָצָפָה אִי מוֹתֵר לְאֶסְפוּ אֲבָל אִם קִיבֵל מִיָּד בִּכ"ש אֶפְשָׁר דְּלֹא מִיבְּעֵי לִיהָ וּפְשִׁיטָא דְּכִשְׁר וּבְאַמְתָּה הָא דְּנִשְׁפָּה עַל הַרְיָצָפָה הָכָא לֹא מַעְלָה וְלֹא מוֹרִיד דְּאִין צִד הַפְּסוּל מְפָנִי שְׁנִשְׁפָּה עַל הַרְיָצָפָה אֱלָא מְשׁוּם דְּלֹא הוֹכְשֵׁר בִּכ"ש וְדִוּוּקָא מְגוּפוּ הוּא מְזָה וְהָא דְּבִבְהִמָּה פּוֹסֵל שְׁפִיכָה עַל הַרְיָצָפָה הוּא מְשׁוּם דְּבְעִינֵן דִּוּוּקָא קִבְלָה בְּכֵלִי אֲבָל בְּחֲטָאת הָעוֹף דְּכִשְׁר לְהַזוּת מְגוּפוּ לִיכָּא פְּסוּל בְּנִשְׁפָּה אֱלָא מְשׁוּם דִּכ"ש פְּסִיל גְּבִיָּה וְלָמָּה נִקֵּט הַבְּעִיָּא בְּנִשְׁפָּה תִּדַע דַּאלֵת"ה לָמָּה קָאֵמַר בְּצִד הַפְּסוּל מְשׁוּם דְּפְסִיל בִּיהָ רַחֲמָנָא כ"ש וְאֲמַאי לֹא קָאֵמַר אֶפִּילוּ פִּשְׁר גְּבִיָּה כ"ש אֱלָא דְלֹא אֶצְרוּכִיהָ הִינְנוּ דִּוּוּקָא פְּמוּ בְּבִהִמָּה שְׁקִיבֵל מְגוּפָה אֲבָל נִשְׁפָּה דְּפְסוּל בְּבִהִמָּה ה"ה בְּעוֹף אֱלָא וּנְדָאִי אִי פִּשְׁר גְּבִיָּה כ"ש ג"כ אִינוּ נִפְסֵל מְשׁוּם דְּנִשְׁפָּה פִּינֵן דְּכִבְר הוֹכְשֵׁר לְהַזוּת מְגוּפָה.

וּמִלְשׁוֹן רש"י נִרְאָה דְּהָךְ בְּעִיָּא שְׂיִיכָא בְּקַמְיִיתָא אִי נִשְׁפָּה פִּשְׁר מְשׁוּם דְּצוּאָר כְּכֵלִי הוּא וְהוּי פְּנִשְׁפָּה מִן הַכְּלֵי עַל הַרְיָצָפָה וְלֹא יִדְעָנָא לָמָּה הוֹצֵרָה לָנָה וְכֵן מִש"כ בד"ה אוּ דִילְמָא כו' וְכ"ש דְּרִיקָצָפָה פּוֹסֵלְתָּו לֹא הַבְּנִתִי דְּמַאי אֶהְיֵי הָכָא פְּסוּל רִיקָצָפָה וּלְקַמְן בְּפִשְׁיטוּתָא דְּרָבָא דְּקָאֵמַר הַש"ס וְאִי ס"ד מְפְסִיל פְּסוּל בִּיהָ כ"ש תִּיפּוּק לִי דְּאִיפְסִיל בְּאוּרִי כְּלֵי פִירִש"י ז"ל ג"כ דְּאוּרִי כְּלֵי כְּכֵלִי דְּמִי וְהִינְנוּ ג"כ דְּרוּצָה לְפָרִישׁ דְּהוּי פְּנִשְׁפָּה וְגַם זֵה לֹא הַבְּנִתִי דְּאֶפִּילִי אִי אוּרִי כְּלֵי לֹא כְּכֵלִי דְּמִי מ"מ כָּל שְׁנִפְרִד הָדָם מְצוּאָר הָעוֹף כְּבָר נִפְסֵל אֶפִּילוּ אִם יִקְבְּלוּ אַח"כ בִּכ"ש וְצ"ע וּמִלְשׁוֹן הַרְמַב"ם ז"ל שְׁפִתְב לְהָךְ בְּעִיָּא דִּר"א גְּבִי אִידָךְ בְּעִיָּא בְּפָרְק ב' מַה' פְּסוּלִי הַמְּקִדְּשִׁין וְלֹא כְּתִבָּה בְּמִקוּמָה בְּהִלְכוּת מַעַה"ק גְּבִי מַעְשָׂה חֲטָאת הָעוֹף מִשְׁמַע ג"כ מְשׁוּם דְּחִדָּא בְּאִידָךְ שְׂיִיכָא כְּמִשְׁמַעוֹת רש"י ז"ל לְעֵיל שְׁמִכִּילְתִּין דְּדִרְשִׁינֵן וְהִנֵּה מְדָם חֲטָאת מְגוּפָה שְׁל חֲטָאת וְאוּחְזוּ בְּרָאשׁ וּבְגוּף וּמְזָה יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק אִי לְמַצְנָה צָרִיךְ דִּוּוּקָא לְהַזוּת מְגוּפָה שְׁל חֲטָאת וְכִי קְמִיבְּעֵי לִר"א הִינְנוּ לְעַפְב דְּאִינוּ מְעַפְב גַּם אִם מְזָה מִכ"ש אוּ דִילְמָא אֶפִּילוּ לְכַתְחִילָה אִם רוּצָה לְקַבְּלוּ בִּכ"ש רִשְׁאִי אֱלָא דְלֹא אֶצְרוּכִיהָ רַחֲמָנָא לְהָכֵי וַיֵּשׁ לְדִקְדָּק עוֹד הָא דְּיִלְפִי לְעֵיל בְּמִכִּילְתִּין דְּמִלִּיקָה בְּעַצְמוֹ שְׁל כְּהֵן וּמִלְק בְּסִפִּין פְּסוּל וְאֲמַאי לֹא נִימָא ג"כ דְּלֹא אֶצְרוּכִיהָ רַחֲמָנָא סִפִּין אֲבָל

לא מיפסיל בספין וי"ל פיון דחידוש הוא דנבילה היא ושריא רחמנא ש"מ דעיקר מצנתו
בקה דאי פשר גם בספין לא הוי שרי רחמנא בעצמו של פהן: ולמאי דבעי ר"א הכא אי
כ"ש ג"כ פשר בחטאת העוף להאי צד אם נכנס לכפר בהיכל ונדאי מיפסיל פמו בכל
חטאות ואם פן היכי בעי למימר לעיל בפ"ק חטאת העוף יוכיח דלא מיפסיל בפנים הא
בכלי מיפסיל וי"ל דהיינו דקאמר התם בעיא דר' אבין היא ועל הני תרי בעיא קאמר אי
בעיא קמיינתא דאפילו הפניסה בצנארה נפסל או אידה בעיא דבכלי ג"כ פשר ובין פה
ובין פה אין לומר חטאת העוף תוכיח ודו"ק: שם גמרא ניתז מנגד לנגד מהו ופשיט ליה
דטעון פיבוס ממ"נ ואפילו אוספו ופסול כר"ע ס"ל כו' ונהרמב"ם ז"ל פסק דאינו טעון
פיבוס והיינו משום דקיי"ל דלא כר"ע ס"ל ושמא אוספו ופסול ולפ"ז כל הדם הניתז
בבואו על הנגד נפסל הוא וא"כ הא דבעי רמב"ח ניתז על נגד טמא מהו ומיבעי ליה אם
ההתנה והפסול באין כאחד ומאי קמיבעי ליה הא כל התנה פן הוא דבשעת התנה נפסל
הוא ומאי איכפת כפת לן אם נפסל ג"כ מפני הטומאה פיון דבלא"ה פסול הוא וצ"ל
דרמב"ח ס"ל אוספו וכשר ולהכי מיבעי ליה בניתז על נגד טמא ומספקא לי' היכא
דהפסול בא בבית אחת עם ההתנה ולפ"ז יקשה על הרמב"ם ז"ל דנראה דס"ל דאוספו
ופסול ולהכי מנגד לנגד אינו טעון פיבוס וא"כ על נגד טמא אמאי אין טעון פיבוס הא
בכל התנות נפסל הדם בבית אחת וע"כ צ"ל דמספקא ליה אי אוספו ופסול או פשר ומנגד
לנגד אינו טעון פיבוס דשמא אוספו ופסול ובנגד טמא אינו טעון פיבוס שמא אוספו
וכשר אבל נפסל אפילו בבית אחת אינו טעון פיבוס וקצת צ"ע אמאי לא ביאר הרמב"ם
ז"ל להאי דינא אי מותר לאוספו מן הנגד בהדיא ולבאר הדבר אם ניתז על הנגד הראוי
לכיבוס אסור לאוספו ועל נגד שאינו ראוי לכיבוס מותר לאוספו או בשאר קרבנות
שאינו טעונין פיבוס: ועיין בכ"מ ז"ל שהקשה עוד אמאי כתב בנגד טמא אינו טעון
פיבוס הא קיי"ל כרבנן דר"א דאין דנין טומאה קדומה מטומאה שפאותה שעה וה"נ אין
דנין טומאה שפאותה שעה מטומאה קדומה ויותר קשה הא רבא מסיק דכ"ע אין דנין
ועוד דלפי מש"כ הוא ז"ל בפ"י המשנה בפרה דר"ע ורבנן בקלוטה פמי שהונחה פליגי
א"כ בלא"ה לא שמעינן מר' אליעזר דדנין אלא כרבה דר"א בשיטת ר"ע רבו אמרה
דכמונח דמי וע"ש בתוי"ט ובתוס' חדשים והתמיה הקנימת הוא מש"כ לעיל דהא
לשיטתו ליכא טומאה בדם קדשים פלל וא"כ לא נפסל הדם פלל ואמאי אין טעון פיבוס
ואם נאמר כמש"כ הר"י קורקוס ז"ל דצ"ל טעון פיבוס ג"כ אינו מספיק לזה דמילתא
דפשיטא היא ולא הוי צריף לכתוב פלל להך בעיא ויש לי לדקדק עוד לפי שיטת הרמב"ם
ז"ל דהא דאמר יוסי בן יועזר דכן הוא דכן ממש א"כ ר"א דאמר אין טומאה למשקין פל
עיקר אין להם טומאה פלל אלא מדרבנן ומאי קמ"ל דמי חטאת שנטמאו מטהרין פיון
דלית בהו טומאה מה"ת וגם היכי למד מנידה ור"א דהכא הוא ר' אלעזר בן שמוע והוא
דאמר אין טומאה למשקין פל עיקר: דף צג גמרא מאי טעמיה דר"ש אותה ומדמה תרי
מיעוטי חד להיתה לו שעת הפושך וחד כו' ור"ע אותה פרט לתרומה ור"ש לטעמיה כו'
ולפ"ז מבואר דמאן דאית ליה אפילו היתה לו שעת הפושך אין טעון פיבוס ע"כ ס"ל
דקדשים קלים אינו טעונין מריקה ושטיפה וכבר הקשה התוי"ט והבה"ז ז"ל דדברי
הרמב"ם ז"ל סתרי אהדדי דפסק כר"ש דאחד זה כו' אינו טעון פיבוס ובמריקה ושטיפה
פ' דקדשים קלים ג"כ טעונין מריקה ושטיפה ע' בדבריו ז"ל וכן הרגיש בזה הלח"מ

ז"ל וְרֵאִיתִי בַתּוֹסֶפֶתָא וּבַת"כ דְּהַנִּי תַנְאִי דְפְלִיגִי הֵכָא לַעֲנִין הַזֹּאתָה עַל הַבְּגָד פְּלִיגִי נְמִי לַעֲנִין מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה וְגַרְס הֵתָם ר' יַעֲקֹב אוֹמֵר דְּהֵיִתָּה לָּהּ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר טְעוֹן מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה וּר"ש אוֹמֵר אֶחָד זֶה וְאֶחָד זֶה אֵינוֹ טְעוֹן מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה וְהֵתָם בְּמֵאֵי פְלִיגִי וּבַת"כ מִשְׁמַע דְּמְרִיקָה וּשְׁטִיפָה מֵאוֹתָהּ נִפְקָא פְּשִׁירָה וְלֹא פְּסוּלָה וּע"כ מִשְׁמַע מְזָה דְּבִסְבְּרָא בְּעֵלְמָא פְּלִיגִי לְמַר אִימְעִיט תַרְנוּנִיָּהּ בֵּין הֵיִתָּה לּוֹ וּבֵין לֹא הֵיִתָּה לּוֹ כּו' וּלְמַר לֹא אִימְעִיט אֱלָא לֹא הֵיִתָּה לּוֹ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר וּבֵין בְּכִיבוּס וּבֵין בְּמְרִיקָה וּשְׁטִיפָה בְּהָא פְּלִיגִיאֱלָא דְּבַדְבְּרֵי הֶרֶמְב"ם ז"ל לֹא נִתְבְּאַר הָאֵי דִינָא גְבִי מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה וּבְאַמְתָּ לֹא הַוָּצְרָה לְזֶה דְּהַרִי מְבוֹנָאָר בְּבְרִיָּתָא לְקַמֵּן דְּמְרִיקָה וּשְׁטִיפָה אֵינָה לְפָנֵי זְרִיקָה וּא"כ מִמִּילָא אֲפִילוּ הֵיִתָּה לָּהּ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר כֹּל שְׁנַפְסָלָהּ בְּזְרִיקָה הַנִּי כְּלַפְנֵי זְרִיקָה וְאֵינָה טְעוֹנָה מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה אֱלָא דִּי"ל דְּפְלוּגְתִּיָּהּ גְבִי מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה הוּא בְּהֵיִתָּה לָּהּ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר לְאַחַר זְרִיקָה כְּגוֹן שְׁנַפְסֵל הַבְּשָׂר לְאַחַר זְרִיקָה וּשְׁעַת הַכּוֹשֶׁר דְּכִיבוּס וּשְׁעַת הַכּוֹשֶׁר דְּמְרִיקָה וּשְׁטִיפָה לְאוּ בְּחַד גְּוָנָא הוּא אֱלָא כֹּל חַד כְּדִינָהּ בְּכִיבוּס בְּעֵינֵן שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר לְזְרִיקָה וּבְמְרִיקָה וּשְׁטִיפָה בְּעֵינֵן שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר לְאַכִּילָהּ וְכֹן מְוַכְרַח דְּאֵם אֵין אַתָּה אוֹמֵר כֹּן דְּבְרֵי הַתּוֹסֶפֶתָא סְתָרֵן אַהֲדָדִי דְּתַנִּי הֵתָם פְּלוּגְתָּא הַנִּי"ל בְּהֵיִתָּה לָּהּ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר וּבַתֵּר הֵכִי תַנִּי הֵתָם בְּרִיָּתָא דְּלְקַמֵּן בְּפְשִׁיטוֹת דְּאֵין נוֹהֵג לְפָנֵי זְרִיקָה אֱלָא ע"כ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר דְּמו"ש הֵינּוּ פְּסוּל הַבְּשָׂר לְאַחַר זְרִיקָה וּע"כ בְּסְבְּרָא בְּעֵלְמָא פְּלִיגִי וּמֵאוֹתָהּ נִפְקָא לָן תַּרְתִּי מִיְלֵי אוֹתָהּ פְּשִׁירָה וְלֹא פְּסוּלָה וְאוֹתָהּ פָּרַט לְתַרוּמָּה וְכֹן מְבוֹנָאָר בַּת"כ גְּבִי כִיבוּס דְּדַרְשִׁינֵן מְדָמָה פְּשִׁירָה וְלֹא פְּסוּלָה וְעוֹד דְּרִישׁ הֵתָם מְדָמָה וְלֹא דָם קְדָשִׁי קְדָשִׁים כְּמוֹ שֶׁהִבְאֵתִי לַעֲלִיל וְיָצָא לְנוּ מְזָה סְמָךְ לְדְבְרֵי הֶרֶמְב"ם ז"ל דְּהַנִּי תַרִי פִּיֶסְקִי לֹא סְתָרִי אַהֲדָדִי אַע"ג דִּי"ל דְּגְבִי מו"ש ס"ל לר"ש דְּמַכְּל זְכָר יֹאכֵל נִפְקָא דְּוָקָא הָרְאוּי לְאַכִּילָהּ וְאַפְּי' הֵיִתָּה לּוֹ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר כֵּינֵן דְּעַתָּה אֵינוֹ רְאוּי לְאַכִּיל' וְסָגִי בְּחַד מִיעוּטָא אֲבָל לַעֲנִין כִּיבוּס מִמִּיעוּטָא דְּמְדָמָה לֹא מְצִינֵן לְמִילְפָּ אֲפִי' הֵיִת' לּוֹ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר וְאַיְצְטְרִיף תַּרִי מִיעוּטָא מ"מ מְדְבְרֵי מִחְלָנְקָתָן נֵרָא' דְּהַכֹּל בְּחַדָּא שִׁטְתָּהּ הֵיא וְכִי הֵיכָא דְּבַמו"ש מְמַעְטִינֵן מְחַד מִיעוּטָא לְתַרְנוּנִיָּהּ ה"נ לַעֲנִין כִּיבוּס וּלְפִי הַנִּי"ל יִקְשָׁה עַל הֶרֶמְב"ם ז"ל שְׁלֹא בִיָּאָר דְּקְדָשִׁים שְׁנַפְסָלוּ לְאַחַר זְרִיקָה דְּאֵין טְעוֹנִים מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה וְדוּחַק לֹאמֵר דְּבָהּא לֹא פָּסַק כּו"ש וְגַם צ"ע אֲמַאי לֹא הוּבָא פְּלוּגְתָּא זֹו בְּתַלְמוּדִין: שָׁם תּוֹס' בַּד"ה נִיתָז מִן הַצְּוָאָר כּו' מְרִישָׁא לֹא שְׁמַעֲנֵן דְּה"א הֵכָא שְׁאֲנִי מְשׁוּם דְּבַבְתָּ אַחַת.

וּע' צ"ק שֶׁהַקֶּשׁ הָא לֹא הֵיִת' לָּהּ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר לְזְרִיקָה כֹּלָּל ע"ש אֲבָל קוֹשְׁיַת הַתּוֹס' ז"ל בְּלֹא"ה י"ל דְּאֵי לֹא כַת' רַחֲמָנָא אֲשֶׁר יִזְהַר דְּבְעֵינֵן רְאוּי לְהַזְאָה מִנ"ל לְמַעוּטֵי הַזֶּה מִן הַצְּוָאָר כֵּינֵן דְּדָם פֶּשֶׁר הוּא אֲבָל סִיפָא דְּנִשְׁפָּף עַל הַרִיזְפָּה וְאַסְפּוֹ אֵינוֹ טְעוֹן כִּיבוּס צ"ע דְּהָא כְּבָר גַּפְסֵל הַדָּם וּפְשִׁיטָא דְּאֵין טְעוֹן כִּיבוּס וְהַתּוֹס' ז"ל לְקַמֵּן ד"ה תּוּ מַה טַעַם קָאָמַר כּו' הַקֶּשׁוּ הָא מְרִישָׁא דְּנִיתָז מִן הַצְּוָאָר שְׁמַעֲנֵן לָּהּ וּע' צ"ק שְׁכַתְּב דְּנִשְׁפָּף מִן הַרִיזְפָּה הֵינּוּ שְׁנַפְפָּף מִן הַכֹּלִי עַל הַרִיזְפָּה וְהוּא תְּמוּנָה דְּנִשְׁפָּף מִן הַכֹּלִי רְאוּי לְהַזְאָה הוּא וְכֹן מְבוֹנָאָר לַעֲלִיל בְּנִיתָז מְבָגָד לְבָגָד וְנִרְא' דְּנִיתָז מִן הַצְּוָאָר ה"א דְּאִימְעִיט דְּכ' מְדָמָה וְלֹא מְבַשְׂרָה לְהַכִּי קִמ"ל אֲפִי' נִשְׁפָּף עַל הַרִיזְפָּה ג"כ אֵין טְעוֹן כִּיבוּס אַע"ג דְּדָם הוּא כֵּינֵן דְּאֵין רְאוּי לְהַזְאָה וְעַדִּין צ"ע: ע"ב גְּמָרָא וְרְאוּי לְהַזְאָה לְמַעוּטֵי מֵאֵי לְמַעוּטֵי קוֹיָבֵל פְּחוֹת מְכַדִּי הַזֵּינָה כּו' פִּירֵשׁ"י ז"ל וְחִזּוֹר וְעֵינֵרְב אֲפ"ה פְּסוּל דְּצָרִיף לְקַבֵּל בְּכֹלִי אֶחָד כְּדִי הַזֵּינָה וְהַכִּי מִשְׁמַע דְּאֵי חִזּוֹר וְעֵינֵרְבֵן מְהַנִּי מֵאֵי קִמ"ל בְּשְׁנֵי פְלִים כֵּינֵן דְּעֵיקָר רְבוּתָא דְּפְחוֹת

מפדי הזנה לא נתקדש ונפקא לן בפרה ודם מדכתיב במים ובדם שיהי' בו שיעור מעיקרו והא דלא מהני חזר ועירב משום דהוי פגשפף על הרקצפה מן הצנאר דלא הוי לי' תקנה ולכאורה הי' אפשר לומר דהיא גופא קמ"ל אם קיבל פדי הזנה בשני פלים דפחות מפדי הזנה לחוד לא איצטריך לאשמועי' דהא שיעור הזנה בעינן אלא בב' פלים קיבל ובכ"א פחות מפדי הזנה ס"ד דכשר להזות משניהם קמ"ל דלא קידש אלא צריף לטבול בכלי אח' ונוקא והיינו דקאמר שיהא בדם שיעור טבילה דצריף שיהי' במקום אח' פדי הזנה אבל אם חזר ועירבן לכ"ע פשר ואין לפוסלו כמו נשפף על הרקצפה דנשפף על הרקצפה נפסל הדם מיד פינן דלא נתקבל בכ"ש אבל הקא בקיבל פחות מפדי הזנה אין עליו שם פסול דהא יכול להוסיף ולקבל בו עוד דלא מצינו שצריף שיקבל פדי הזנה בב"א וכיון דאין עליו שם דם פסול פי חזר ועירב מב' הפלים ויש בו פדי הזנה פשר וסתימות לשון הרמב"ם ז"ל בפ"ד מה' מעה"ק משמע הכי וע' במשנל"מ ז"ל פ"ה שם.

וכן בפ"ט מה' פרה לא פתב אלא קידש פחות מפדי הזי' בכלי זה ופחות מפדי הזי' בכלי אחר לא נתקדשו ולא ביאר אם אפי' חזר ועירבן וכן הקא לענין פייבוס פתב אינו טעון פייבוס אלא נתקבל בכלי וראוי להזי' ויש בו פדי הזנה משמע דאיתי לאשמועי' דאם אין בכלי פדי הזי' אינו טעון פייבוס ואי אפי' חזר ועירב פסול הי' לו לכתוב והי' בו פדי הזי' ופי"ג מה' מעה"ק לענין קידש הקומץ בב' פלים פתב להדיא דיכול לחזור ולקדש וכבר עמד שם המל"מ ז"ל ע"ז ע' שם וע' במשל"מ ז"ל בפ"ד הנ"ל מה שפתב בשיעור פדי הזי' שצריף לקבל או כל הזיית של הקרבן כל חד פדינן' או פדי הזי' הוא הזנה אחת לחוד: שם גמרא למעוטי שירים שבאצבע ע' פי' הרע"ב ז"ל בפ"ג דפרה בהא דתנו התם על כל הזי' טביל' וכתב שם משום דשירים שבאצבע פסולין ואין זה עיקר הטעם דאם כן אמאי לא מייחיינו מנה דשירים שבאצבע פסולין אלא התם טעמ' דילפינן מקרא וכמש"כ הרמב"ם ז"ל בפ"ה המשנה שם ומסקינן דידו מקנח בגופה של פרה ואצבעו מקנח בשפת מזרק.

והרמב"ם ז"ל בפ"ג מה' פרה פתב דאצבעו נמי מקנח בגופה של פרה וע' לח"מ ז"ל בפ"ה מה' מעה"ק ודבריו נכונים לפי שיטתו דלא הי' מקבל בכלי אלא ביזו השמאלית וא"כ מזרק מאי בעיא התם וכמש"כ הרמב"ם ז"ל שם וי"ל דמפרש הכי בשלמ' גמר מקנח יזו בגופה של פרה דכתיב ושרף את הפרה לעיניו פי' בשלמא בפר' ניחא דיכול לקנח יזו וה"ה אצבעו בגופה של פרה דהוי גביה פדכתיב ושרף את כו' אלא אצבעו בקדשים במאי מקנח ומשני בשפת מזרק וק"ל: שם משנה משהונופשט טעון פייבוס דברי ר"י כו' ע' בגמ' וברש"י ותו' דמבואר מדבריה' דדבר שאינו ראוי לקבל טומא' אלא ע"י מעשה גם לר"י אינו טעון פייבוס כי פליגי בדבר הראוי לקבל טומאה ע"י מחשבה לחוד.

וכתב רש"י ז"ל בגמ' בד"ה מה בגד כו' ועור משהונופשט ראוי לקבל טומאה אם חישב עליו לעבדה כמות שהוא הך מחשבה לעבדה אינו מוכן אם אינה מטמא עד שתעבד א"כ מחוסרת מעשה היא העיבוד ואי מטמאה אפי' בלא עיבוד למה לי מחשבה לעבדה כמו שהיא.

ונרא' מלשונו ז"ל דבלא עיבוד אין לה טומא' והעיבוד לא חשיב חסרון מעשה פינן דאין זה אלא תיקון והכשר העור ואין זה משום שינוי והא דצריף מחשבה היינו לעבדה כמות

שְׁהִיא וְלֹא לְשִׁנוּתָהּ וְלַעֲשׂוֹת מִמֶּנָּה כְּלִי וְהִרְמַב"ם ז"ל דַּעְתּוֹ ג"כ דָּאִין עוֹר מְקַבֵּל טוֹמְאָה קוֹדֵם עֵיבוֹד כַּמֶּש"כ בְּפִי הַמְשַׁנֶּה כָּאֵן וּבְחִיבוּרוֹ פ"ח הַנ"ל וְעַל בְּלַח"מ ז"ל שֶׁם וּבְאֵמַת מִשְׁמַע הָכִי בַּמְשַׁנֶּה פְּלִים פִּי"ז מְשַׁנֶּה ט' הָעוֹשֶׂה פְּלִי קִיבוּל מ"מ טְמֵא הָעוֹשֶׂה מְעוֹר הַמְצָה וּמִן הַנִּיָּר אַע"ג דָּאִין מְקַבְּלִין טוֹמְאָ' כַּמְבֹאֵר בְּדַבְרֵי הַרְמַב"ם ז"ל בַּפ"ב מֵה' פְּלִים וְעַל בְּמִשְׁנַל"מ ז"ל שֶׁם שְׁהֶאֱרִיף בְּזֶה ג"כ וְכָל הַגִּי דְמִיָּתִי הַש"ס הוּא בְּכַה"ג דְרָאוּי לְקַבֵּל טוֹמְאָ' כְּמוֹ שְׁהִיא כְּלִי שְׁיִנּוּי כְּגוֹן מְטָלִית פְּחוּתָהּ מִשְׁלֵש' דָּאִי בְּעֵי חֲשִׁיב עָלָיו וּמְקַבְּלַת טוֹמְאָה כְּמוֹת שְׁהִיא וְכֵן בְּגַד שְׁחִיטָה עָלָיו לְצוּרָה כַּפִּירֵש"י אִו כַּפִּי שֶׁל הַרְמַב"ם ז"ל ע"ש בְּדַבְרֵי הַמְשַׁל"מ וּבְדַבְרֵי הַרְמַב"ם ז"ל פַּכ"ב מֵהַלְכוֹת פְּלִים: דָּף צ"ד גְּמָרָא מְטָלִית פְּחוּתָהּ מֵג' א"ב מִדְּבַרֵי הַרְמַב"ם ז"ל נֵרָא' דְגָרַס פְּחוּתָהּ מִשְׁלֵשָׁה עַל שְׁלֵשָׁה אָבֵל גַּע"ג לֹא מֵהַגִּי מִחֲשָׁבָה וְהַתּוֹס' ז"ל בְּנִידָה גְרָסִי כַּפְּנוֹסָא דִּידָן וְאִפ"ה מֵהַגִּי מִחֲשָׁבָה ע"ש בְּדָף ס' וְעַל סְנִפָּה דָּף י"ו וּבְדַבְרֵי הַתּוֹ' ז"ל שֶׁם וּבְדַבְרֵי הַר"ש ז"ל פַּכ"ח דְּכָלִים שְׁהֶאֱרִיף בְּזֶה ע"ש: שֶׁם גְּמָרָא אֵלָא אָמַר רַבָּא קָרָא וּמִתְנִי' כּו' וּמְסַקְנָא דְבַרְפִּין לַכ"ע שְׁיָיָה כִּיבוּס וְדוֹנוּקָא כִּיבוּס אָבֵל שְׁרִיָּתוֹ לֹא זֶהוּ כִּיבוּסוֹ וּבְקָשִׁין פְּלִיגִי אַחֲרִים וְרַבְּנָן לְרַבְּנָן לִיפָּא כִּיבוּס בְּקָשִׁין וְלֹאֲחֲרִים בְּקָשִׁין ג"כ אִיפָּא כִּיבוּס וּלְקַמֵּן בְּהָא דְדַרְיָשׁ רַבָּא מוֹתֵר לְכַבֵּס מְנַעַל בְּשַׁבַּת פְּרִיָּה עָלָיו מֵהָא דַּר' חֲזִיָּא ב"ר אֲשִׁי דְלֹא שְׁרִי אֵלָא שְׁכָשׁוּף וְלֹא כִּיבוּס וְחִזּוֹר בּוֹ רַבָּא וְהָא דְלֹא מְשַׁנֵּי רַבָּא כִּי קְאָמִינָא בְּקָשִׁין נֵרָא' קֶצֶת דַּס"ל כַּאֲחֲרִים דָּאִיפָּא כִּיבוּס גַּם בְּקָשִׁין אָבֵל הַרְמַב"ם ז"ל פֶּסֶק כְּרַבְּנָן דְּבְקָשִׁין לִיפָּא כִּיבוּס אֵלָא גְרִירָה כְּעַץ וְצ"ל דְלֹא רִצָּה רַבָּא לְשִׁנּוּי הָכִי דַּסְתָּמָא דְרַשׁ מוֹתֵר לְכַבֵּס מְנַעַל מִשְׁמַע בְּכָל מְנַעַל מוֹתֵר לְכַבֵּס לְהָכִי קְאָמַר שְׁאֲמַרְתִּי כּו' אָבֵל בְּאֵמַת לְרַבְּנָן בְּקָשִׁין מוֹתֵר גַּם לְכַבֵּס וּכְדָאֲמַרְי' אִו כְּרַבְּנָן דוֹקָא בְּרַפִּין וּקֶצֶת קֶשָׁה עַל הַרְמַב"ם ז"ל בַּפַּכ"ב מֵה' שַׁבַּת שְׁכַתְּב סְתָמָא דְלֹא הוֹתֵר אֵלָא שְׁכָשׁוּף וְלֹא חִזְלַק וְכַתְּב דְּבְקָשִׁין אִפִּי' כִּיבוּס מוֹתֵר וְכ"כ הַרִי"ף וְהַרָא"ש ז"ל לְהָא דְרַבָּא בְּסוּף פ' תּוֹלִין בְּשַׁבַּת וְלֹא כַתְּב דְּבְקָשִׁין מוֹתֵר אִפִּי' כִּיבוּס וְצ"ע בְּדַבְרֵי הַרָאשׁוֹנִים ז"ל: וְהָא דְבְכָלִי עַץ מְגִירוֹ לֹא נִתְבָּאֵר מֵה הוּא עוֹשֶׂה בְּדָם הַנִּגְרָר לְכָאוּרָה כְּשֶׁר הוּא לְאֶסְפוֹ בַּכ"ש וְכָשֶׁר לְהַזוֹת דוֹנוּקָא בְּכִיבוּס דְּמִצְוָה לְכַבֵּסוֹ וְאִיִּדְחִי לְכִיבוּס לְהָכִי אוֹסְפוֹ וּפְסוּל אָבֵל לֹא בְּגִירָה בַּכ"ע דָּאִין כָּאֵן מִצְוָה וְא"כ צָרִיף לְגִירוֹ ג"כ בְּמִקוֹם קְדוֹשׁ וְכָל זֶה לֹא נִתְבָּאֵר: ע"ב גְּמָרָא זָרַק פִּשְׁתָּן לְמִים חֲזִיב וּמְסִיק מְשׁוּם דָּאִית לְהוֹ רִירָא וְקַעְבִּיד לִישָׁה אָבֵל חֲטִי וְשַׁעֲרֵי לִית לְהוֹ רִירֵי וְלֹא שְׁיָיָה בְּהוֹ לִישָׁה וּמְשׁוּם זוֹרַע מִשְׁמַע דְּלִיפָּא חִיּוּבָא בְּשׁוּם זָרַע וְהַרְמַב"ם ז"ל בַּפ"ח מֵה' שַׁבַּת כַּתְּב הַשׁוֹרָה חֲטִים וְשַׁעוּרִים בְּמִים חֲזִיב מְשׁוּם זוֹרַע דְּתוֹלְדוֹת זוֹרַע הוּא וְכַתְּב הַה"מ וְהַכ"מ ז"ל דְּיָצָא לוֹ זֹאת מִשְׁמַעְתִּין וּבְכָר הַקַּשׁ הַמ"א ז"ל בַּסִּי' שֶׁל"ו דְּהָא הָכָא מִשְׁמַע אִיפָּא דְמְשׁוּם זוֹרַע לִיפָּא וְכַתְּב הַמ"א ז"ל לְחִלְק דְּבַפְּשָׁתָן חֲזִיב תִּיכְף כְּשִׁנְתָּנוּ לְמִים מְשׁוּם לֵשׁ וּמְשׁוּם זוֹרַע אִינוּ חֲזִיב אֵלָא אִם שָׁרָה בְּמִים זְמַן מֵה וּבְכָר כַּתְּב הוּא ז"ל מַנ"ל הָא וְגַם עֵינָר הַחִזְקִילִיק הַזֶּה אִינוּ מוּבָן דְּכַמָּה שְׁיַעוּר שְׁרִיָּה זֶה לְחֲזִיבוֹ מְשׁוּם זוֹרַע אוֹלִי מְפָרֵשׁ ז"ל אִי מְשׁוּם דְּמִקְדָּח לֹא אָמַר הָכִי בְּדַרְף ה"א אֵלָא בְּאֵמַת הוּא כֵּן אִי אַתָּה מְחִיבוֹ מְשׁוּם זוֹרַע בְּחֲטִי וְשַׁעֲרֵי נְמִי חֲזִיב מְשׁוּם זוֹרַע וּמֵאִי אִירָ' פִּשְׁתָּן וּמְשַׁנֵּי הַגִּי אִית לְהוֹ רִירֵי וְקַעְבִּיד לִישָׁה וּבְהַגִּי דָּאִית לְהוֹ רִירֵי לִיפָּא בְּזֶה מְשׁוּם זוֹרַע אֵלָא מְשׁוּם לֵשׁ וּמֵה שְׁהוֹסִיף הַרְמַב"ם ז"ל דְּשׁוֹנְמְשִׁין דִּינָן כְּפִשְׁתָּן ג"כ צ"ע מַנ"ל הָא וּסְבַרְת הַמ"א ז"ל בַּלֵּא"ה צ"ע דָּאִי יֵשׁ מְשׁוּם זוֹרַע בְּנִתְיַת חֲטִים לְמִים חֲזִיב עָלֶיהָ מִיָּד כְּמוֹ זוֹרַע עֲצָמוֹ דְּחֲזִיב מִיָּד בְּנִתְיַת הַזְרִיעַ לְעַפֵּר

אע"ג דאינו מצמיח עד אחר זמן מרובה וכן אופה חייב עלי' מיד כל שנעשה ממילא אח"כ אם לא שנאמר דצריך ליתן עכ"פ ע"ד לשהות שם וחיוב מיד.

וע' תוס' שבת דף ד' בד"ה קודם שיבא לידי איסור סקילה מש"כ שם ודו"ק וע' תוס' ר"ע על משניות בפ' פלל גדול: שם גמרא זה חומר בחטאת ותו ליכא כו'. לכאורה פשיטה דמתני' קמ"ל דבהני דיני שנאמר בפ' דזאת תורת החטאת פיבוס ושבירת כ"ח וקידוש בלוע ומריקה ופשיטה ואשמע לן זה חומר כו' אע"ג דכל אינה שבירת פלי חרס וקידוש בלוע ומריקה ופשיטה ילפינו בכל הקדשים וכדתנו לקמן אבל פיבוס לא נאמר אלא בחטאת פדילפינו בריש פירקין והיינו דקאמר זה חומר בחטאת אבל שאר מילי דחטאת לא מייירי בה פלל לבר מהא דנכנס דמה לפני פסולה קשיא שפיר דזה נאמר ג"כ באותה פרשה אבל הש"ס לא ניחא לי' לשנויי הכי.

ומה מאוד יפלא בזה דברי הרמב"ם זיל שכתב בפ' ובחיבורו דזה חומר בחטאת קאי גם כן אשבירת פלי חרס דלא נאמר אלא בחטאת לחוד ומאין יצא לו כן אי מהא דתנו במתני' קודם זה חומר שבירת הפלי חרס במקום קדוש ומשמע ליה דעלה קאי הא דזה חומר כו' ותנו נמי מריקה ופשיטה במקום קדוש ועלה לא קאי הא דזה חומר ומנ"ל דקאי אשבירת פלי חרס ועוד דלישנא דהש"ס אלא חדא מתרין תלת חומרי נקט משמע דלא תנו הכא אלא חומר אחד וצ"ל דמשמע לי' הכי מהא דתנו לקמן אחד ק"ק ואחד קדשים קלים טעונון מריקה ופשיטה ולא תנו נמי שבירת כ"ח משום דשבירת כ"ח אינה אלא בחטאת לחוד וקרא דכ"ח אשר תבושל בו ישבר פתיב בטר קרא דאשר יזה מדמה וריבויא דקדשי דמרבין מינה שאר קדשי נאמר אחר קרא דמריקה ופשיטה.

אבל מ"מ קשה מנ"ל לחלק דדין שבירת כ"ח אינה אלא בחטאת ומו"ש בכל הקדשים ואמאי לא ילפינו מזאת תורת דשבירת כ"ח גם כן בכלל כל הקדשים וכבר עמדו ע"ז מפרשי דבריו ז"ל והראב"ד ז"ל השיגו וע' בתוי"ט ז"ל ובה"ז ז"ל וצ"ק ז"ל שהקשו עליו מהא דאמרי בפסחים התור' העידה על כ"ח שאינו יוצא מידי דפיו לעולם מקרא דאשר תבושל בו ישבר ואם אין זה אלא בחטאת ע"כ גזה"כ היא.

ולדידי הא לא קשיא דע"כ אפי' לפירש"י ז"ל לא נאמרה שבירה אלא בקדשים אבל חולין מקדשים לא ילפינו כמו מריקה ופשיטה דלא נאמרה אלא בקדשים דאי בכל האיסורין כן א"כ למה נאמר דין שבירה גבי קדשים וע"כ הא דבעינו שבירה גבי חולין הוא מדרבנן והכי קאמר הש"ס התורה העידה כו' והחמירה בכ"ח בקדשים להטעין שבירה משום דאינו יוצא מידי דופן וגיבי קדשי אחמור רחמנ' להטעין שבירה וגבי חולין מה"ת סגי בהגעלה ולא חיישינו למעט הנשאר בדפיו אבל רבנן החמירו דלא מהני הגעלה וא"כ לשיטת הרמב"ם ז"ל ג"כ א"ש פנ"ל: והנה יש מקום עיון עוד בזה בדין פלי אבנים דמבואר בדברי הרמב"ם ז"ל בפ"ח ה"ג"ל דאין טעונון מריקה ופשיטה אלא הדחה בעלמא ואלו גבי הגעלה בכלי חמץ כתב דכלי אבנים צריכין הגעלה וכ"כ הרי"ף ז"ל בפ' כל שעה ובאמת נחלקו הראשונים ז"ל בזה פמבואר שם בדברי הר"ן וש"ג ז"ל אבל דברי הרמב"ם ז"ל קשיין אהדדי דקדשים קיל מחולין וגם קש' מנ"ל להרמב"ם ז"ל הא נהי דקרא לא מייירי אלא בכ"ח וכ"נ מ"מ דילמא לא אימעיט אלא משטיפה לחוד פי היכא דתרומה אימעיט ג"כ וטעון מריקה היינו הגעלה ומשטיפה הוא דאימעיט ה"נ פלי

אָבָנִים וְאֲמָאֵי סָגִי בַּהֲדָחָה בְּעֵלְמָא אִטּוּ קְדָשִׁים קִיל מְשָׂאָר אִיסוּרִין וְלִקְמָן יִתְבָּאָר יוֹתֵר
בְּזָה וְכֹן בְּמָה שְׂאֲמָרָה תוֹר' דְּחֻטָּאָת מְקַדָּשׁ בְּבִלוּעַ וְלִקְמָן מְרַבִּינָן שְׂאָר קְדָשִׁים מְהַקְיִשָּׂא
דְּזֹאֵת הַתּוֹרָה וְלִכְאוּר' בְּכָל הָאִיסוּרִין פֶּן וּכ"ז יִתְבָּאָר לִקְמָן בִּס"ד: שֵׁם מְשֻׁנָּה בְּגֵד שְׂיֻצָּא
חוּץ לְקַלְעִים כ"ח כו' כְּלֵי נְחוֹשֶׁת כו' מְלִישְׁנָא דְמִתְנִי' נ' דְּמִיָּרִי דְהַפֵּל בְּקְדָשִׁי קְדָשִׁי
לְפָנִים מִן הַקַּלְעִים וְלֹא נִתְבָּאָר דִּין קְדָשִׁים קָלִים דְּנֶאֱכָלִין חוּץ לְקַלְעִים אִי שְׂבִירַת כ"ח
וּמְרִיקָה וּשְׂטִיפָה שְׁלֵהֶם צָרִיף ג"כ לְהִיּוֹת בְּמָקוֹם קְדוֹשׁ וְלִכְאוּרָה נ' דַּא"צ לְהַבִּיאָן בְּמָקוֹם
קְדוֹשׁ פִּינּוּ דְאֶכִילְתָּן חוּץ לְמָקוֹם קְדוֹשׁ אֲבָל לֹא מְצִאֲתִי הַדְּבָר מִבְּנוֹרָא בְּדַבְרֵי הַרְמַב"ם
ז"ל וּבַתּוֹסֶפֶתָא אֵיתָא בְּמָקוֹם אֶכִילְתָּן מְרִיקְתָּן וּשְׂטִיפְתָּן ע"ש: דָּרָף צַה גְּמָרָא מְדַרְבָּנָן הוּא
ע' בְּפִי הַמְשֻׁנָּה לְהַרְמַב"ם ז"ל שְׂיִישׁ לוֹ שְׂיִטָּה אַחֲרַת בְּזָה וּפִי' מְדַרְבָּנָן הֵינּוּ דְהַכְּיָבוּס
דְּרַבָּנָן הוּא דְבִאָמַת לֹא בְּגֵד הוּא דָּאָם שְׂיִיר פְּדִי מְעַפְּוֹרַת עֲדִינָן בְּטוֹמְאָתוֹ הוּא אֱלָא אַע"ג
דְּלֹא שְׂיִיר מ"מ צָרִיף כְּיָבוּס מְדַרְבָּנָן וְכֹן בְּסִיפָא בְּכָלִי נְחוֹשֶׁת נוֹקְבוֹ וּמְחִזִּירוֹ וְטַעוֹן מְרִיקָה
וּשְׂטִיפָה מְדַרְבָּנָן אֲבָל בְּמַצִּיעֵתָא דְכָלִי חָרָס פֶּתַח דְּמִיָּרִי שְׂנִיקַב פְּדִי שְׂרָשׁ קָטָן וְעֲדִינָן כְּלֵי
הוּא לְקַבֵּל זֵיתִים וְהֵינּוּ מְשׁוּם דָּאָם נִיקַב לְגַמְרֵי לִיכָּא לְמִימַר דְּמְדַרְבָּנָן בְּעֵי שְׂבִירָה פִּינּוּ
דְּכָבֵר שְׂבוּר הוּא בְּלֹא"ה וּפִי' נִפְלָא הוּא זֶה וְאוּלַי גְּרִיסָא אַחֲרַת הָיָה לוֹ בְּזָה בְּשַׁעַת חִיבוּרוֹ
פִּי' הַמְשֻׁנָּה כְּמוֹ שְׂנִירָא' מְלִשׁוֹן רַש"י ז"ל דְּהָיָה בְּזָה אֵיזָה גְּנוֹסְחָא אַחֲרַת אֲבָל בְּחִיבוּרוֹ
פֶּתַח כְּנֹסְחָא דִּינּוּ וּבְכָגֵד מִיָּרִי שְׂשִׁיר פְּדִי מְעַפְּוֹרַת וּבְכָלִי חָרָס שְׂנִיקַב שְׂרָשׁ קָטָן וּבְכָלִי
נְחוֹשֶׁת דְּרַצְפִּינְהוּ כו' וּמָה שְׂיִישׁ לְדַקְדַּק בְּדַבְרֵי הַרְמַב"ם ז"ל מְדַבְּרִי פֶּאֵן לְדַבְּרִי ז"ל
בְּפִכ"ג מָה פְּלִים ע' בְּלַח"מ פֶּאֵן וּבְמִשְׁנַל"מ ז"ל שֵׁם בַּה' פְּלִים שְׁהֲאָרִיף בְּזָה וְהַעִיר שֵׁם
ג"כ בְּהָא דְּמְדַבְּרֵי הַרְמַב"ם ז"ל נִרְאָה דְּכָלִי טְמֵא לִיכָּא אִיסוּר תּוֹרָה לְהַכְּנִיסוֹ לְמַקְדָּשׁ
כְּמִבְּנוֹרָא בַּה' בֵּיאַת מְקַדָּשׁ וְאַפ"ה אֵין לְהַכְּנִיסוֹ מְשׁוּם כְּיָבוּס וְאֵם הַטּוֹמְאָה דְּרַבָּנָן הַקְּלוּ
כְּדֹאֲמַרִּינּוּ מְדַרְבָּנָן הוּא וְהוֹכִיחַ מְזָה דְּטוֹמְאָה שֶׁל תּוֹרָה וּכְנִיסָה דְּרַבָּנָן חֲמִיר מְטוֹמְאָה
דְּרַבָּנָן וְאֵין זֶה הוֹכְחָה דְּהִכָּא נוֹדָאֵי דְּאִיכ' תְּרַתִּי דְּרַבָּנָן אִיסוּר הַכְּנִיסָה דְּרַבָּנָן וְהַטּוֹמְאָה
דְּרַבָּנָן נוֹדָאֵי קִיל: שֵׁם תּוֹס' בַּד"ה מְעִיל שְׂנִיקְטָמָא כו' וְהָא בְּגַדֵי כְּהֹנֵן בְּגַדֵי עֲשִׂירִים הֵם
כו' וְאֵין פֶּאֵן קוֹשְׂיָא כ"כ דְּהָא הַמְעִיל טְמֵא הוּא וְכִי מְכַנִּים מִמֶּנּוּ ג' עַל ג' לְמַקְדָּשׁ הָיִי
כְּמַכְנִים פְּלֵי טְמֵא לְמַקְדָּשׁ דַּג' עַל ג' שֵׁם כְּלֵי עֲלִיּוֹ וְלֹא שְׂרִי לְהַכְּנִיס אֱלָא פְּחוֹת מַג' עַל ג'
דְּאֵין עֲלִיּוֹ שׁוּם טוֹמְאָה כָּלֵל וּמַהֲאֵי טַעְמָא נִרְאָה ג"כ דְּלֹא שְׂיִיף בְּזָה בֵּיאָה בְּמַקְצַת ג"כ
פִּינּוּ דְּאֵין בּוֹ שְׂעִוֹר טוֹמְאָה כָּלֵל לֹא מִיקְרֵי בֵּיאָה בְּמַקְצַת וּק"ל: וְהָא דְּנִקְטַר ר"ל מְעִיל
שְׂנִיקְטָמָא כו' ה"ה כָּל בְּגַדֵי כְּהֹנֵן דְּמוֹנְזָהָר עֲלֵיהֶן בְּלֹא יִקְרַע כְּדֹאֲמַרִּי' בִּיּוֹמָא פ' בָּא לוֹ וְע'
מִשְׁנַל"מ ז"ל מִש"כ שֵׁם: ע"ב גְּמָרָא דְּמִיָּבִלְעַ לֵיהּ בְּרוּק תְּפִל וְכַדְר"ל כו' וְהַרְמַב"ם ז"ל
פֶּתַח דְּמַעְבִּיר אֵלוֹ הַסְּמָנִים חוּץ מִמֵּי רְגֵלִים שְׂאֵין מְכַנִּיסִין כו' וְהוּא נִגְדַּ מְסַקְנַת הַש"ס וְע'
לַח"מ ז"ל וְהַדְּבָרִים בְּרוּרִים פֶּן דְּלֹא פָּסַק כַּר"י דְּרוּק תְּפִל צָרִיף שְׂיִיָּהָ עִם כָּל אֶחָד מְדִלָּא
פֶּתַחוֹ בַּה' א"ב וּמִש"כ הַבַּה"ז דְּמַהָּא דַּכ' בְּלַעִיסַת גְּרִיסִין דְּצָרִיף שְׂיִיָּהָ מְעַנְרָב עִם רוּק
שְׂבָפִיו מְשַׁמַּע דְּהֵינּוּ כַּר"ל לֹא פֶּן נִרְאָה מִפִּי הַמְשֻׁנָּה שֵׁם בְּנִדָּה דְּמִשְׁמַע הֵתָם דְּזָהוּ פִי
לְשׁוֹן הַמְשֻׁנָּה לַעִיסַת גְּרִיסִין שֶׁל פּוֹל חֲלוּקַת נֶפֶשׁ הֵינּוּ שְׂיִיעָרַב בְּלַעִיסַתוֹ הַרְבֵּה רוּק
שְׂבָפִיו אַע"ג דְּלֹא הַבְּנִתִי לְשׁוֹן חֲלוּקַת נֶפֶשׁ שְׂמוּרָה עַל מִיּוּזַג רוּק הַרְבֵּה מִפִּי הֵינּוּ הַבְּלָה
דְּפֹמְנִ' דְּאָמַר הֵתָם וְאוּלַי הַכְּנִיסָה לַעִיסַת גְּרִיסִין וְחֲלוּקַת נֶפֶשׁ הֵינּוּ שְׂיִיָּהָ בּוֹ חֲלוּקַת מַהֲנַפְּשׁ
הֵינּוּ רוּק שְׂבָפִיו אֲבָל מְלִיצָה רְחוּקָה הִיא מ"מ מִבְּנוֹרָא מְדַבְּרִי ז"ל דְּמַהֲאֵי לִישְׁנָא מְצָרִיף
שְׂיִיָּהָ מְעַנְרָב רוּק עִם גְּרִיסִין וַא"צ רוּק תְּפִל וְאֵין לְזָה שְׂיִיכּוֹת עִם הָא דַּר"ל וְכִינּוּ שְׂפֹן

ע"כ ז' סממנים לאו דווקא אלא חוץ ממי רגלים קאמר שאין מכניסין מי רגלים למקדש: שם משנה אחד שבישול בו כו' אחד קדשים קלים ר"ש אומר כו' פבר פתבתי לעיל דמתני' דלא נשנה אלא מריקה ושטיפה ולא הוזכר שבירת כ"ח משמע קצת פשיטת הרמב"ם ז"ל דשבירת כ"ח אינה אלא בחטאת.

ולפירש"י ז"ל י"ל משום דגבי שבירת כ"ח לא פליג ר"ש ואמר דקדשים קלים אינן טעונין שבירה דהא מודה דק"ק נמי טעונין הגעלה אלא שטיפה הוא דא"ב פדאמרי' לקמן וכמש"כ ז"ל בכלי חרס דליכא תקנת' אלא שבירה אין לחלק בין קדשי קדשים לקדשים קלים ולהכי לא נשנה שבירת כ"ח במתני' דלא שייכא פלוגתא דרבנן ור"ש גבי אכל הרמב"ם ז"ל לשיטתו' ליכא למימר הכי דהוא ז"ל פתב בסוף ה' תרומות דקדירה של תרומה הגעלה ג"כ לא בעי אלא שטיפה בעלמא וכתשובתו לחכמי לונגיל מהא דהרפ"ה ומיצה ע"ש וקדשים דומיא דתרומ' הוא לענין זה פדתנן התם בתרומות תרנוייהו בהדי הדדי לענין עצמות קדשים וא"כ לר"ש דאמר קדשים קלים אינן טעונין מריקה ושטיפה היינו ג"כ דאפי' הגעלה לא בעי כמו תרומה וא"כ ה"ה דכ"ח לא בעי שבירה והוי לי' למיתני במתני' שבירת כ"ח ג"כ אלא ע"כ לא קאמר אלא בחטאת לבד.

ועפ"ז יש ליישב קצת מה שדקדקתי לעיל בכלי אבנים דסגי הכא בהדחה דלא כמו בשאר איסורין דבעי הגעלה והיינו משום דהכא פיון דלא נאמר בהו מריקה ושטיפה אפי' הגעלה לא בעי כמו גבי תרומה דלא בעי הגעלה לשיטתו וסעד לזה מצאתי בתוספתא ר"ש אומר קדשים קלים אין טעונים מריקה ושטיפה אלא הדחה וכן גבי קדשי' פסולין תני התם דאין טעון מריקה ושטיפה אלא הדחה ע"ש בפ"י.

ונה מבואר פשיטת הרמב"ם ז"ל וא"כ תרומה וקדשים קילי בזה משאר איסורין דבעו הגעלה פדילפינן מגיעולי מדין אבל תרומה וקדשים לא בעי הגעלה אלא הדחה בעלמא אפילו בכלי חרס אם לא משום גזירת הפתוב בכלי חרס שבירה ובכלי גזוזת מריקה ושטיפה אבל קדשים קלים לר"ש או קדשים פסולין לכ"ע סגי בהדחה ובאמת נראה עוד מלשון הרמב"ם ז"ל דמריקה דחמין אינה אלא פיבוס להעביר השמנונית בעין כמבואר בדבריו ז"ל בפ"י המשנה ובחיבורו מריקה בחמין ושטיפה בצונן מריקה כמריקת הכוס ושטיפה פשטיפת הכוס ומריקת הכוס היינו פיבוס בעלמא ודווקא שפוד ואספלה הוא דטעונין הגעלה אבל כלי הבישול אין טעונין הגעלה להוציא פליטתן ומה שנותן חמין למרקן לאו הגעלה היא להוציא הפלוע בפנים וכמבואר בדברי התוס' ז"ל פלוגתא דר"ת ורשב"ם ז"ל בזה ויתבאר עוד בזה בלישנא דמתניתין לקמן: והשתא דאיתנו להכי שפיר מצינו למימר דבשאר איסורין מן התורה לא סגי לכלי חרס בהגעלה אף על גב דמצינו הכא בשאר קדשים לדברי הרמב"ם ז"ל דסגי במריקה ושטיפה היינו דווקא בקדשים דלא חיישינן לטעם הפלוע פי אם שמנונית בעין אבל שאר איסורין דבעו הגעלה לטעם הפלוע שפיר ילפינן מדאחמיר רחמנא בחטאת דלא מהני בהו מריקה ושטיפה הוא הדין דהגעלה בשאר איסורין לא מהני בהו פן נראה נכון בדברי הרמב"ם ז"ל.

אלא דהוא נגד סוגיית הש"ס לקמן בפלוגתא דרבי ורבנן דאמרינן מאי טעמא דרבנן מידי דהוי אגיעולי מדין ורבי הגעלה לא קאמינא אלמא דפשיטא מילתא דקדשים לא קילי משאר איסורין וכן אמרינן לקמן גבי תרומה דהגעלה ונדאי בעי פכל האיסורין

ועיין בר"ש סוף תרומות שהביא דברי הירושלמי בקדירה של תרומה מגעילה ג' פעמים ואין למדין מינה לענין נבילה ע"ש בדברי הר"ש ז"ל דאפילו בקדירה של חרס קאמר משמע קצת פשיטת הרמב"ם ז"ל דתרומה קיל משאר איסורין אלא דמטיק התם טעמא דאין למדין לנבילה משום דמאליהו קבלו עליהם המעשרות ואין האיסור חמור כל כך ועוד קשה קצת לשיטה זו דאם פן מאי פריה בסוף ע"א מתניתא אהדדי דתנו הכא השפוד והאספלה מגעילן והתם תנו מלבנן ולפי הג"ל דאבלוע בתוך הפלי לא קפדינו כל כך קא אמ פן היינו טעמא דלא בעינו ליבון הכא אבל הגעלה בעי דהיינו מריקה דידהו ואולי היינו שינויאי דרב אשי התם דהתירא בלע ולאחר שנעשה נותר איסורא לאו בעיניה הוא ועיין בפרק ה' מהלכות חו"מ שכתב הה"מ דספיגי דפיסחא לדעת הרמב"ם ז"ל לא בעי ליבון משום דהתירא בלע כמו קדשים ולפי הג"ל אין ראיה דבתרומה וקדשים לבד הוא דלא קפדינו אבלוע וכי היכי דהיקל ג"כ בכלי אבנים וכנ"ל משא"כ בחמץ דהוי ככל האיסורין והדברים עתיקין בזה וכבר נאמרו בדברי הראשונים ז"ל ונאני לא באתי אלא לפרש מה שנ"ל בפשיטת הרמב"ם ז"ל בזה וע' בתוס' ור"ן ז"ל סוף ע"א שם ודו"ק: תוס' בד"ה עירה לתוכו רותם כו' והאריכו במחלוקת ר"ת ורשב"ם ז"ל בדין עירוי אי הוא ככלי ראשון ולכאורה לא ידענא מחלוקתו במאי אי להבליע הא מבואר בשמעתין דע"י עירוי נבלע בתוך הפלי ואי לענין שיחשב בישול לענין שבת או בב"ח לא שמעינו ממתניתין כלל ונראה דר"ת ס"ל דכל שמבליע חשיב כבישול וכמשמעות הירושלמי ג"כ אבל מסקנת הירושלמי שם דבישול גמור לא הוי לענין שבת ובב"ח אלא אם האור מהלך תחתיו וע' בדברי הר"ן ז"ל בפ' פירה שם: שם גמרא בעי רמב"ח תלאו באויר תנור כו' עיין בלשון הרמב"ם ז"ל שכתב להאי בעיא לענין פלי חרס אי טעון שבירה ודקדק הלח"מ ז"ל דלכאורה ה"ה דמיבעי ליה לענין מריקה ושטיפה ע"ש ולפי מש"כ לעיל בפשיטתו דשבירת כ"ח גזירת הפתוב הוא ובחטאת דווקא אע"ג דמן הדין הוי סגי גם בכ"ח במריקה ושטיפה בכל הקדשים א"כ שפיר איכא למיבעי גם בתלאו באויר התנור דאפשר ע"י בישול בלא בלוע ג"כ בכלל אשר תבושל בו הוא פיון דשבירתו לאו מחומר הבלוע הוא אלא גזירת הפתוב אבל בשאר פלים דבעו מריקה ושטיפה לנקותו משמנונית לא מסתבר לספוקי כלל בתלאו באויר דאין לו מה למרק ולשטוף וי"ל דלנה נתפנין במש"כ הרי הדבר ספק אם ישבר לאורו דווקא לענין שבירה מספקא ליה אבל לא בשאר קדשים לענין מריקה ושטיפה וכן בתנור של מתכת אפילו בחטאת ודו"ק: שם גמרא פיון דאיכא שירי מנחות דאפייתן בתנור ואיכא בישול ובלוע פירש"י ז"ל שמן המנחה מכאן קשיא טובא לפשיטת הרמב"ם ז"ל דשבירת כ"ח אינה אלא בחטאת א"כ מאי קאמר פיון דאיכא שירי מנחות הא במנחות אין טעונון שבירה כמו שאר קדשי קדשים ומש"כ הלח"מ ז"ל דמייירי במנחה של חטאת ע"כ היינו מנחת חוטא דחטאת קריה רחמנא אין זה מוכן ודא דקרא מייירי בחטאת בהמה מנ"ל דאיכא חומר זה גם במנחת חוטא אע"ג דחטאת קריה רחמנא לא לכל דיני חטאת ילפינו לה ועוד הא במנחת חוטא ליכא שמן והוי בישול בלא בלוע ואולי לא הוי גרס לה אלא פהא דלקמן פיון דאיכא שתי הלחם כו' הוי כ"ש וצ"ע וע' בה"ז ז"ל שהרגיש ג"כ בזה: דף צו תוס' בד"ה ואם ט"ש כל הפת כו' ע"ש בדבריהם ז"ל שהאריכו בדין נ"ט בר נ"ט בנתבשלו וכתב להביא ראיה מהא דאמרינו לקמן לר"ט דכל יום נעשה גיעול לתבירו

ומוֹתֵר לְבַשֵּׁל שְׁלָמִים דְּהַאֲדָנָא בְּקִדְיָהּ שְׁבִינְשָׁלוּ בְּהַ שְׁלָמִים אֲתַמּוּל וְאִינוּ מְמַעַט בְּאֲכִילַת שְׁלָמִים דְּהַאֲדָנָא מְשׁוּם נ"ט בַּר נ"ט דְּהַתִּירָא וְנַחוּ זֹאת מֵהָא דְשָׁרִי לְבַשֵּׁל חֲטָאת וְהִדְר שְׁלָמִים וְזֶה הוּי בְּקִדְיָהּ שֶׁל בָּשָׂר שְׁלֵא יִבְשַׁל בְּהַ חֵלֶב ע"ש וְאִנִּי לֹא הִבְנִיתִי גַם בְּשְׁלָמִים דְּאֲתַמּוּל וְהַאֲדָנָא הִיכִי מְדַמֵּי לִנ"ט בַּר נ"ט דְּהַתִּירָא דְבְּדָגִים שְׁעָלוּ בְּקַעְרָה הַנ"ט הַשְּׁנִי בְּדָגִים הוּא וְכִיּוֹן שְׂיֵשׁ בְּהֵם טַעַם קְלוּשׁ מוֹתֵרִין לְאֲכָלָן בְּכוּתַח אֲבָל טַעַם שְׁלָמִים דְּאֲתַמּוּל כִּי בָּאוּ בְּשְׁלָמִים דְּהַאֲדָנָא הָרִי זֶה כְּמוֹ טַעַם הַקִּדְיָהּ מִבָּשָׂר שְׁבָא בְּחֵלֶב דְּאוֹסֵר וּמֵאִי אֶהְיֵי אִם עֲכָשְׁוּ הֵיטֵר הוּא מ"מ כְּשִׁיעֲבוּר זְמַן שְׁלָמִים דְּאֲתַמּוּל אֲמֵאִי לֹא יֵאָסֵר וְאִטּוּ מִצְּהָ שְׁנִתְבַּשְׁלָה בְּקִדְיָהּ שֶׁל חֲמִץ קוֹדֵם זְמַן אִיסוּרוֹ הוּי נ"ט בַּר נ"ט דְּהַתִּירָא.

וע' בְּדַבְרֵי הַר"ן ז"ל בַּפ' כָּל שְׁעָה מֵהַ שְׁחִילָק בֵּין קִדְשִׁים לְחֲמִץ דְּבְּקִדְשִׁים אֲמַרְיִנוּ הַתִּירָא בְּלַע אֲבָל לֹא בְּחֲמִץ וְכ"כ הַמ"א ז"ל בַּסִּי' תַּמ"ז לַעֲגִין נ"ט בַּר נ"ט דְּגַבִּי חֲמִץ לֹא הוּי דְּהַתִּירָא ע"ש וְיִתֵּר דְּבִרְיָהֶם ז"ל יִתְבָּאֵר לְקַמְן בְּפִלּוּגְתָא דַּר"ט וְרַבְּנָן לְקַמְן: שְׁם גְּמָרָא אֵלֶּא קִדְיוֹת שֶׁל מְקַדְשׁ אֲמֵאִי יִשְׁבְּרוּ פִירִישׁ"י ז"ל דְּהַקְוָשָׁא הִיא אִי נִימָא דְּאֲבִישׁוּל בְּלֹא בְּלוּעַ לֹא קִפְדִּינוּ אֲבָל אִי קִפְדִּי רַחֲמָנָא אֲפִילוּ אֲבִישׁוּל בְּלֹא בְּלוּעַ גְּזִירַת הַפְּתוּב הוּא וְהַתּוֹס' ז"ל פְּתִיבוּ בְּשֵׁם ר"ת דְּהַכִּי פְּרִיָּהּ דַּע"י כְּפִשׁוֹנוֹת נַעֲשֶׂה כְּכֹלִי חֲדָשׁ וְצִידָד עוֹד דְּאֲפִילוּ מְטוּמָאָה יִטְהַר ע"י הַיֶּסֶק וּלפ"ז הָא דְּמִשְׁמַע מְלִישְׁנָא דְּהַש"ס דְּלַרְבָּה בַּר אֶהֱיֵלֵאִי דְּאִסֵּר גַּם ע"י הַיֶּסֶק לֹא תִיקָשִׁי הֵיִינוּ דְּאֵלִיבִיָּהּ לֹא נַעֲשׂוּ פְּנִים חֲדָשׁוֹת גַּם כֵּן פִּינּוּ דְּאִין יוֹצֵא מִיַּדִּי דְּפִיּוֹ גַּם ע"י הַיֶּסֶק וּלפ"ז לַעֲגִין טוּמָאָה ג"כ לֹא מְהֵנִי הַיֶּסֶק וְא"כ מִנ"ל הָא דְּלִדְיָדוּן נַעֲשׂוּ כְּכֹלִי חֲדָשׁ ע"י כְּבָשׁוֹן דְּמִקְשָׁה הִכִּי בְּפִשִׁיטוֹת וְאִטּוּ כְּלִים הַטְּעוּנִים לִיבּוֹן ע"י הַלִּיבּוֹן יִהְיֶה לְהֵם שֵׁם חֲדָשׁ לִיטְהַר מְטוּמָאָתוֹ וְהַתּוֹס' ז"ל הַקְשׁוּ גַּם כֵּן עַל דְּבִרֵי ר"ת ז"ל וּמִסְקוֹ דְּחֻמְרֵי בִישׁוּל בְּלֹא בְּלוּעַ גַּם כֵּן הוּא מְשׁוּם שְׁהַחֲמִיר הַפְּתוּב לְחֻשְׁבוּ כְּבְּלוּעַ דְּאִינוּ יוֹצֵא מִיַּדִּי דְּפִיּוֹ אֲבָל כְּפִשׁוֹנוֹת פְּרִיָּהּ דְּלִיבִיָּהּ לְהוּ וְיֵשׁ לְדִקְדָּק קִצְצַת לְמֵאִי דְּמִסִּיק דְּתַקְנָתָא דְּכְּפִשׁוֹנוֹת בְּאֲמַת מְהֵנִי וְחִידוּשׁ הוּא שְׁהַתִּירָה הַתּוֹרָה בְּשִׁבְרָה א"כ הַלִּיבּוֹן ג"כ יִהְיֶה נֶצְרָה לְהִיּוֹת בְּמָקוֹם קְדוֹשׁ כְּמוֹ תַקְנָתָא דְּשִׁבְרָה וּר"ז אָמַר לְפִי שְׂאִין עוֹשִׂין כְּפִשׁוֹנוֹת בִּירוּשָׁלַיִם מְשַׁמַּע דְּאִין צְרִיָּהּ לִיבּוֹן בְּמָקוֹם קְדוֹשׁ וְאִי בְּמָקוֹם קְדוֹשׁ א"א לַעֲשׂוֹת כְּבָשׁוֹן א"כ מֵאִי פְּרִיָּהּ לִיְהַדְרִינְהוּ כו' הָא מְצִנּוֹתוֹ בְּמָקוֹם קְדוֹשׁ וְאֲפֹשֶׁר לוֹמַר דְּבְּאֲמַת הִכִּי פְּרִיָּהּ לִיְהַדְרִינְהוּ לְכְּפִשׁוֹנוֹת בְּמָקוֹם קְדוֹשׁ כְּמוֹ מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה וּמִשְׁנֵי לְפִי שְׂאִין עוֹשִׂין כְּפִשׁוֹנוֹת אֲפִילוּ בִירוּשָׁלַיִם וְכ"ש בְּעֶזְרָה וְדו"ק: ע"ב גְּמָרָא בְּעֵי מִינְיָהּ בִּישָׁל בְּמִקְצַת כְּלֵי כו' וְאִיפְשִׁיטָא מִבְּרִייתָא דְּכָל הַכְּלֵי טַעוֹן מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה רְאִיָּה לְדַבְרֵי הַרְמְב"ם ז"ל שְׁלֵא פְּתַב לְבַעֲיָא דַּרְמב"ח לְעֵיל בְּבִישׁוּל בְּלֹא בְּלוּעַ אֵלֶּא לַעֲגִין שְׁבִירַת כ"ח דְּאִי בְּמְרִיקָה וּשְׁטִיפָה ג"כ מִיבְּעֵי לִיָּה א"כ הִיכִי פִּשִׁיט לִיָּה הִכָּא דְּאִינוּ טַעוֹן אֵלֶּא מִקְצַת כְּלֵי הָא זֶה לֹא גָרַע מִבִּישׁוּל בְּלֹא בְּלוּעַ דְּמִיבְּעֵי לִיָּה אִי טַעוֹן שְׁבִירָה אוֹ מו"ש אֵלֶּא וְנִדְּאִי לֹא מִיבְּעֵי לִיָּה לַרְמב"ח לְעֵיל אֵלֶּא בְּשִׁבְרַת כ"ח אֲבָל מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה פִּשִׁיטָא דְּלֹא בְּעֵי בְּבִישׁוּל דְּלֹא בְּלוּעַ.

וְשִׁפִּיר פִּשִׁיט לִיָּה דְּאִם בִּישָׁל בְּמִקְצַת כְּלֵי אִין צְרִיָּהּ כָּל הַכְּלֵי מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה וּלְפִי שִׁיטַת הַרְמְב"ם ז"ל דְּבִשְׂאָר קִדְשִׁים חוּץ מִחֲטָאת כ"ח נְמִי סְגִי בְּמְרִיקָה וּשְׁטִיפָה וְאֲפ"ה פְּתַב סְתָמָא בִּישָׁל בְּמִקְצַת כְּלֵי טַעוֹן כָּל הַכְּלֵי מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה מְשַׁמַּע דְּבִין בְּכ"ח וּבִין בְּכֹלִי נְחוּשָׁת דִּינָא הִכִּי מְשַׁמַּע דְּהֵאִי דִּינָא לָאוּ מְשׁוּם דְּבְּכֹלִי מִתְּכוּת חֵם מִקְצַתוֹ חֵם כְּפוּל וְכִבְרָה הָאֲרִיכוּ הַרְאִשׁוֹנִים ז"ל בְּדִין זֶה: שְׁם גְּמָרָא הָא תְּרוּמָה לֹא צְרִיָּהּ אֵלֶּא מְקוֹם בִּישׁוּל עֵינּוּ

בי"ד סי' קכ"א בְּדַבְרֵי הַמְחַבֵּר וְרַמ"א וד' הָאֲחֵרוֹנִים ז"ל וּלְפִי שִׁיטַתוֹ שֶׁל הַרְמַב"ם ז"ל י"ל דְּכָל הַגֵּי קוֹלוֹת הוּא רַק בְּתַרוּמָה דְּלֹא בְּעֵי הַגְּעֵלָה וּכְבָר פְּתַבְתִּי לַעֲיִל פִּי קָשָׁה לַיִשׁב סוּגְיָא דְשִׁמְעֵתִין אֵלֶיבֵיהּ: שָׁם מְשֻׁנָּה ר"ט אֹמֵר בִּישָׁל בְּתַחֲלִילַת הַרְגֵל יִבְשָׁל כָּל הַרְגֵל וּחכ"א עַד זְמַן אֲכִילָה וְאִמְרִינֵן בְּגַמ' בְּטַעְמֵיהּ דְּר"ט פֶּל יוֹם נַעֲשֶׂה גִיעוּל לְתַבְרִי וּפִירֵשׁ"י ז"ל דְּבַכָּל יְמוֹת הַרְגֵל אֵין צָרִיךְ מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה מְשׁוּם דְּכִי מְבִשָׁל שְׁלָמִים הָאֵיִדְנָא וּשְׁלָמִים לְמַחֵר נִפְלֵט שְׁלָמִים דְּאֲתָמוּל וְנִבְלַע אֵידָךְ שְׁלָמִים אֵין נַעֲשֶׂה נוֹתֵר וְכִי מְבִשָׁל חֲטָאת הַיּוֹם וּמְבִשָׁל אַח"כ שְׁלָמִים נִפְלֵט טַעַם הַחֲטָאת אַבָּל שְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה מוֹדָה ר"ט דְּצָרִיךְ לְמָרוֹק בְּכָל יוֹם דְּאֵין שְׁלָמִים מְצֻנְיָן וְיָבֵא לִידֵי נוֹתֵר וּא"כ מְשַׁמַּע דְּאֵינוּ מְחֻנְיָב לְמָרוֹק וְלִשְׁטוּף אֲלֵא אִם יָבֵא לִידֵי נוֹתֵר אַבָּל אִם יָכוֹל לְבִשָׁל שְׁלָמִים אַחֵר חֲטָאת אֵינוּ חֲיִיב לְמָרוֹק דְּבִישׁוּל שְׁלָמִים הוּא הַמְּרִיֹק וְאִפְּיֵלוּ בְּכָל יְמוֹת הַשָּׁנָה וְאִם הַמְּרִיֹק הוּא קוֹדֵם בּוֹאוֹ לִידֵי נוֹתֵר אוֹ אַח"כ לֹא נִתְבָּאֵר בְּדַבְרֵי ר"ט.

וחכ"א עַד זְמַן אֲכִילָה הֵינּוּ דְּפִלְגִי אַר"ט וְסָבְרִי דְּלֹא מְהַי בִּישׁוּל שְׁלָמִים אַחֵר חֲטָאת לְפִנְטֵרוֹ מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה אֲלֵא בְּזְמַן אֲכִילַת חֲטָאת חֲיִיב לְמָרוֹק אִפְּיֵלוּ בִּישָׁל שְׁלָמִים אַחֲרֵיהּ וְהֵינּוּ דְּקָאֵמֵר מַה"מ דְּלְכַאוּרָה מְסַתְּבָרָא טַעְמָא דְּר"ט דְּבִישׁוּל הַשָּׁנִי נַעֲשֶׂה גִיעוּל לְרֵאשׁוֹן לְהַכִּי יִלְיָף מְקָרָא דְּאַחֵר זְמַן אֲכִילַת הָרֵאשׁוֹן צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה בְּכָל גְּוֹנֵי וּא"כ פְּלֹגְטִיָּהוּ ל"ד בְּרַגְלֵי אֲלֵא בְּעֵיקָר דִּינָא דְּלֵר"ט בִּישׁוּל הַשָּׁנִי הֵי גִיעוּל וְאֵינוּ מְחֻנְיָב לְמָרוֹק לְזְמַן אֲכִילַת הָרֵאשׁוֹן וְלִרְבִּנֵן לֹא הֵי גִיעוּל וּמְחֻנְיָב לְמָרוֹק אַחֵר זְמַן אֲכִילַת הָרֵאשׁוֹן וְלִתְרַנּוּיָהוּ מוֹתֵר בּוֹ בִּיּוֹם לְבִשָׁל שְׁלָמִים אַחֵר חֲטָאת וְכִי פְּלִיגִי אֵי חֲיִיב לְמָרוֹק לְזְמַן אֲכִילַת הָרֵאשׁוֹן וְלִרְבִּנֵן ג"כ לֹא נִתְבָּאֵר מְתִי חֲיִיב הַמְּרִיקָה אֵי קוֹדֵם זְמַנּוֹ עַד שְׁפָא לִידֵי נוֹתֵר אוֹ אַחֵר שְׁפָא לִידֵי נוֹתֵר וְהַתּוֹס' ז"ל פְּתַבּוּ לְרַבֵּנּוּ חֲיִיב הוּא אַחֵר שְׁפָא לִידֵי נוֹתֵר וְהוֹכִיחוּ כֵּן דְּאֵי קוֹדֵם שְׁנַעֲשֶׂה נוֹתֵר מוֹרֵק וְשׁוּטָף א"כ לֵר"ט פִּי בִּישָׁל שְׁלָמִים אֲתָמוּל פִּי יִבְשָׁל שְׁלָמִים הָאֵיִדְנָא לִתְסַר דְּהָא הוֹנֵק לְמְרִיקָה וּשְׁטִיפָה וְלֹא הִבְנִיתִי דְּבִרְיָהֶם דְּנָהִי דְּצָרִיךְ לְמָרוֹק קוֹדֵם שְׁיָבוֹא לִידֵי נוֹתֵר הֵינּוּ שְׁלֹא יָבוֹאוּ לִידֵי פְּסוּל אַבָּל אִם מְבִשָׁל שְׁלָמִים הָאֵיִדְנָא נַעֲשֶׂה גִיעוּל לְשְׁלָמִים דְּאֲתָמוּל וּא"צ לְמָרוֹק עוֹד וְאִפְּיֵלוּ לְרַבֵּנּוּ לִיכָא אִיסוּרָא לְבִשָׁל שְׁלָמִים הָאֵיִדְנָא אַחֵר שְׁלָמִים דְּאֲתָמוּל פִּינּוּ דְּעֵדִינּוּ זְמַן אֲכִילַתּוֹ הִיא אֲלֵא בְּסוּף הַיּוֹם צָרִיךְ לְמָרוֹק מְשׁוּם שְׁלָמִים דְּאֲתָמוּל דְּלִדְיָהוּ שְׁלָמִים דְּהָאֵיִדְנָא לֹא נַעֲשׂוּ גִיעוּל לְהֵם וְעַפ"ז לֹא הִבְנִיתִי תְּמִיחָתָם לַעֲיִל בְּתוֹס' בַּד"ה וְאִם ט' בְּסַה"ד אֵי נ"ט בַּר נ"ט בְּנִתְבְּשָׁלוּ ג"כ מוֹתֵר אֲמַאי אֲמַרי רַבֵּנּוּ מְזַמְּן אֲכִילַת רֵאשׁוֹן בְּשְׁלָמִים דְּאֲתָמוּל וְהָאֵיִדְנָא הָא שְׁנִיָּהֶם הֵיִתֵר וְאִפְּיֵלוּ בְּחוּלִין מוֹתֵר וּלְפִי הַנְּ"ל גִּיחָא דְּנוֹדָאֵי לְבִשָׁל מוֹתֵר גַּם לְרַבֵּנּוּ אֲלֵא דַס"ל דְּשְׁלָמִים דְּהָאֵיִדְנָא לֹא נַעֲשׂוּ גִיעוּל לְדְאֲתָמוּל וְצָרִיךְ לְמָרוֹק סוּף זְמַן אֲכִילַת שְׁלָמִים דְּאֲתָמוּל דְּחִיִּיב מְרִיקָתוֹ כְּדָקָאֵי קָאֵי כֵּן הִזְיָה נִרְאָה פִּירוּשׁ מְחַלּוֹקֵת ר"ט וְרַבֵּנּוּ: אֲלֵא דְלַפ"ז דְּרַבֵּנּוּ לִית לְהוּ הָא דְּנַעֲשֶׂה גִיעוּל לְתַבְרִי קָשָׁה שְׁמַעְתָּא דְּסוּף מַס' ע"א דְּרַמִּי אֲהַדְדִּי מִתְּנִיתִין דְּתַנּוּ הֵתָם הַשְּׁפוּד וְהָאֵסְפָלָה מְלַבֵּנּוּ וְהָא תַנּוּ מְגַעֲלִין בְּחַמִּין וְשָׁנִי רַבָּא מְשׁוּם דְּהָכָא כָּל יוֹם נַעֲשֶׂה גִיעוּל לְתַבְרִי וְהָא רַבֵּנּוּ לֹא ס"ל הָא דְּנַעֲשֶׂה גִיעוּל לְתַבְרִי וְאִטּוּ מִתְּנִיתִין דְּוּוּקָא ר"ט הוּא וְנָהִי דִי"ל דְּהָא דְלִית לְהוּ לְרַבֵּנּוּ הָא דְּנַעֲשֶׂה גִיעוּל לְתַבְרִי הֵינּוּ לְפִנְטֵרוֹ מְרִיקָה וְכִדְיָלְפִי מְקָרָא כְּדָאֵיִתָּא בְּשִׁמְעֵתִין אַבָּל מ"מ לְפִנְטֵרוֹ מְלִיבּוֹן גַּם רַבֵּנּוּ מוֹדוֹ דְּמַהֵי טַעְמָא דְּנַעֲשֶׂה גִיעוּל לְתַבְרִי אֵין צָרִיךְ לִיבּוֹן אַבָּל מַאי פְּרִיךְ הֵתָם א"ה הַגְּעֵלָה נְמִי לֹא לִיבְעֵי הָא לַעֲנֵן מְרִיקָה דְּהֵינּוּ הַגְּעֵלָה ס"ל לְרַבֵּנּוּ דְּלֹא מְהַי הָא דְּנַעֲשֶׂה

גִּיעוּל לַחֲבִירוֹ וְשִׁפִּיר בְּעֵי הַגְּעֵלָה הֵינְנוּ מְרִיקָה וּמְדַבְּרֵי הַתּוֹסֵ' ו"ל לְעֵיל נִרְאָה דְּמִפְרָשֵׁי לְשִׁמְעָתָא דַּמַּס' דְּבַכָּל יוֹם נַעֲשֶׂה גִיעוּל כּו' הֵינְנוּ דְּבַרֵי ר"ט וּבְרַגְלֵי שְׁהַקְשׁוּ לְעֵיל הֵיכִי מְבַשֵּׁל שְׁלָמִים בְּתַר חֲטָאת הָא חֲטָאת אִיסוּרָא הוּא בְּשָׁלְמִים דְּאִינוּ נֶאֱכָל אֱלָא לְזַכְרֵי קְהוּלָה וּבְעֲזָרָה.

וּמְרִצּוֹ דַּמְב"מ מְדַרְבְּנָן הוּא וּבְרַגְלֵי אִוקְמוּהָ אֲדַאֲוִרֵיתָא וְגַם זֶה לֹא אֲבִין אֲטוּ מִתְנִיתִין דְּהַשְׁפּוּד כּו' מְגַעִילֵן בְּחַמִּין וְנוֹקָא בְּרַגְלֵי מִיָּרֵי וּבְאַמַּת קְנוֹשְׁיָתָם מְהָא דְּמִנְתָּר לְבַשֵּׁל שְׁלָמִים אַחַר חֲטָאת קְנוֹשְׁיָא גְדוּלָה הִיא וְרַש"י ו"ל שֵׁם בַּע"א פִּי דִּיבַשֵּׁל שְׁלָמִים הֵינְנוּ חֲזָה וְשׁוֹק שֶׁל כֹּהֲנִים כְּנוֹנְתוֹ דְּשְׁלָמִים הַנֶּאֱכָלִים לְבַעֲלִים יִשְׂרָאֵלִים וְנִדְּאֵי דְּאִסוּר לְבַשֵּׁל אַחַר חֲטָאת וְאַכְתִּי תִיקְשִׁי הֵיכִי שְׁרִי לְבַשֵּׁל אֲפִילוּ חֲזָה וְשׁוֹק הָא מְמַעֵט בְּאִוְכְלִיהוּ וּבְזִמְן אֲכִילְתוּן וְכַדְתְּנִיא בְּתוֹסְפָתָא דְּאִסוּר לְבַשֵּׁל נֶאֱכָלִים לְיוֹם וְלִילָה עִם נֶאֱכָלִים לְשְׁנֵי יָמִים וּבְתוֹסְפָתָא מְשַׁמַּע דַּר"ט לֹא הִתִּיר אֱלָא בְּשְׁלָמִים לְחוּד דְּאִיתָא הֵתָם אָמַר ר' נֶתָן לֹא אָמַר ר"ט אֱלָא בְּקַדְשֵׁי קָלִים וְהֵינְנוּ בְּרַגְלֵי דְּמַבִּיא שְׁלָמִים בְּכָל יוֹם וְהָא דְּגַרְסַּה הֵתָם אַחַר הַרְגֵל אִין טְעוֹן מְרִיקָה וְשִׁטְיָפָה צ"ל טְעוֹן מְרִיקָה וְשִׁטְיָפָה אֲבָל בְּתַלְמוּד דִּידֵן לֹא מִיָּתִי הֵכִי לְדַבְּרֵי ר' נֶתָן וְעוֹד מְשַׁמַּע לִי מְדַבְּרֵי הַתּוֹסְפָתָא דְּמְרִיקָה וְשִׁטְיָפָה הִיא קוֹדֵם שְׁנַעֲשֶׂה נוֹתֵר דְּאִיתָא הֵתָם מְרִיקְתוּן עַד זְמַן אֲכִילְתוּן בִּישְׁלֵי קַדְשֵׁי קַדְשֵׁי יִמְרוּק וְיִשְׁטוּף לְקַדְשֵׁי קַדְשֵׁי הֵינְנוּ לְזִמְן אֲכִילְתוּן בִּישְׁלֵי קַדְשֵׁי קָלִים יִמְרוּק לְקַדְשֵׁי קָלִים הֵינְנוּ לְזִמְן קַדְשֵׁי קָלִים בִּישְׁלֵי קַדְשֵׁי קַדְשֵׁי קָלִים מְמַרְק וְשׁוֹטְף לְחַמּוֹר שְׁבָהֵם.

מִיָּרֵק וְלֹא שׁוֹטְף וְלֹא מִיָּרֵק יֹאכֵל כְּחַמּוֹר שְׁבָהֵם הֵינְנוּ אִם בִּישְׁלֵי בְּלֹא מְרִיקָה אַחַר בִּישְׁוֹל קַדְשֵׁי קַדְשֵׁי וְקַדְשֵׁי קָלִים יֹאכֵל כְּחַמּוֹר שְׁבָהֵם מְשַׁמַּע דְּזִמְן מְרִיקָה הוּא בְּשַׁעַת הַכֹּפֶר אֲכִילָה עַדִּין דְּאִי לְאַחַר שְׁנַעֲשֶׂה נוֹתֵר אֲמַאי יֹאכֵל כָּלֵל וְכֵן מְסַתְבֵּר דְּלָמָּה יִמְתִּין עַד שְׁיִפְסֹל אַחַר כָּל הַנֶּ"ל שְׁמַעְתָּא דְּסוּף ע"א לֹא נִתְיַשְׁבָּה אֲצִלֵי וצ"ע יוֹתֵר בְּדַבְּרֵי הַרְאִשׁוֹנִים ו"ל וְעִיָּין בְּכַר"ו ו"ל שְׁדַקְדָּק (בְּשַׁבָּת) מַה יַעֲשׂוּ לְפִירֵש"י וְתוֹסֵ' ו"ל וְדַקְדוּק גְּכוּן הוּא ע"ש מַש"כ: וְהַרְמַב"ם ו"ל יֵשׁ לוֹ שִׁטָּה אַחֲרַת בְּזָה ע"פ דְּבַרְיוֹ ו"ל בְּפִי הַמְּשַׁנָּה וּבְחִיבּוּרֵי שְׁפִירָשׁ הָא דְּאָמַר ר"ט יִבַּשֵּׁל בּוֹ כָּל הַרְגֵל לֹא עַל כָּל הַרְגֵל קָאֲמַר דְּבַכָּל יוֹם וְנִדְּאֵי צְרִיף לְמָרוּק בְּסוּף הַיּוֹם שְׁלֹא יַעֲשֶׂה הַשְׁמֹנְוִינִית נוֹתֵר וְיִהְיֶה אִסוּר לְבַשֵּׁל בּוֹ מִמְּחַרְתָּ אֱלָא כָּל יוֹם מִימּוֹת הַרְגֵל מְבַשֵּׁל עַל סְמִיךְ מְרִיקָה אַחַת בְּסוּף הַיּוֹם אַע"ג דְּבַכָּל הַשְּׁנָה זְמַן מְרִיקָה תִּיקָף אַחַר אֲכִילָה בְּרַגְלֵי לֹא אֲטַרְחוּהוּ כ"כ מְפַנֵּי שְׁהוּא עָסוּק בְּשִׁמְחַת הַרְגֵל וְחַכ"א עַד זְמַן אֲכִילָה דְּבַרְגֵל ג"כ צְרִיף לְמָרוּק תִּיקָף אַחַר אֲכִילָה וְסְמִיךְ לָהּ אַקְרָא דְּכָל זָכָר כּו' דְּצְרִיף לְמָרוּק תִּיקָף אַחַר אֲכִילָה.

וְלִשְׁיטְתוֹ יִקְשֶׁה יוֹתֵר סוּגְיָא דַּע"א הָא דְּבַכָּל יוֹם נַעֲשֶׂה גִיעוּל לַחֲבִירוֹ וְלִפִּי שְׁיטְתוֹ לִיכָּא לְמַ"ד דְּלֹא לִיבְעֵי מְרִיקָה וְשִׁטְיָפָה בְּכָל יוֹם וְדַבְּרֵי הַתּוֹסְפָתָא ג"כ לֹא מְשַׁמַּע כְּפִירוּשׁוֹ כַּמַּש"כ לְעֵיל וְאוּלַי י"ל דְּבַשְׁפּוּד וְאַסְפָּלָה שְׁתַּשְׁמִישְׁן ע"י הָאֵשׁ כ"ע מוֹדוֹ דְּכָל יוֹם נַעֲשֶׂה גִיעוּל לַחֲבִירוֹ וְהַשְׁנִי מְפָלִיט לְגַמְרֵי אֵת הַרְאִשׁוֹן וְא"כ גַּם לְשִׁיטַת הַתּוֹסֵ' ו"ל דַּע"כ לֹא פְּלִיגֵי רַבְּנָן עַלִּיהָ דַּר"ט אֱלָא בְּכִלִּים שְׁתַּשְׁמִישְׁן ע"י בִּישְׁוֹל בְּזָה לֹא ס"ל דְּנַעֲשֶׂה גִיעוּל לַחֲבִירוֹ אֲבָל אִם תַּשְׁמִישְׁן ע"י הָאוּר ס"ל לְרַבָּא הֵתָם דְּלַכ"ע נַעֲשֶׂה גִיעוּל לַחֲבִירוֹ וְעַדִּין צְרִיף עִיּוֹן: וְלְדַבְּרֵי הַתּוֹסֵ' ו"ל דְּחִיּוּב מְרִיקָה הוּא אַחַר שְׁנַעֲשֶׂה נוֹתֵר לָמָּה לִי דְּכַתְבֵּי רַחֲמָנָא כָּלֵל וּמִוִּרְק כּו' הָא שְׁמַעִינָן לָהּ מְפָלֵל כָּל הָאִיסוּרִין כְּאָמּוֹר בְּפ' גִּיעוּלֵי מִדִּין וְאֵע"ג

דאָמרינו בשמעתין לרבנו מידי דהוי אגיעולי מדין לא קאמרי דהמריקה יהיה אחר שנעשה איסור אלא פיון דע"כ יהיה נצרך למרק בחמין לאחר שנעשה איסור א"כ מסתברא דמה שאמרה תורה ומורק היינו בחמין ולהכי איצטריך קרא דמרק קודם שנעשה איסור אבל אי המריקה הוא לאחר שנעשה נותר קרא למה לי אבל מהא דאמר רבי פי קאמינא למריקה ושטיפה דבתר הגעלה ואי המריקה ושטיפה הוי קודם שנעשה איסור מנ"ל דמריקה ושטיפה הוי בתר הגעלה דילמא המריקה ושטיפה הוי קודם זמן איסורו והגעלה אחר זמן איסורו ויש לישב: שם גמרא לומר לה מריקה כמריקת הכוס שטיפה כשטיפת הכוס משמע דמתניתין דתנו נמי בהאי לישנא אתיא פירי וכן סתמא דילן במשנה מריקה ושטיפה בצונן זה מבפנים וזה מבחוץ אבל לרבנו דזה בחמין וזה בצונן יש לומר דתרוניהו בין בפנים בין בחוץ אבל הרמב"ם ז"ל בפ"י ובחבורו נראה דגרס במתניתין מריקה בחמין ושטיפה בצונן ופי' מריקה כמריקת הכוס היינו שאינו מחוייב להפליג עד שיסיר הרושם וכבר פתבתי לעיל בזה אבל בסוף ע"א מבואר דגרסינו במתניתין מריקה ושטיפה בצונן וכדפריי אב"י התם מי דמי מריקה ושטיפה בצונן הגעלה בחמין ודו"ק: שם משנה אין בהם בנותן טעם אין הקלים נאכלים פחמורים ואין טעונים מריקה ושטיפה פחמורים לאוקימתא דאב"י מפאן נמי קשה קצת לדברי התוס' ז"ל דמריקה ושטיפה לאחר שנעשה נותר א"כ תרתי למה פיון דאין הקלים נאכלים פחמורים אלא נאכלים לזמן ואין בהם נותר א"כ ה"ה דאין טעונים מריקה ושטיפה פחמורים דהא לא נעשה נותר כלל אלא הא דאין פוסלין במגע ונדאי שמעינו מרישא באפילו הכי תנו לה.

ומה שמדקדק הלח"מ ז"ל מהא דאב"י לדברי הרמב"ם ז"ל דאחר אכילה מורק ושטרף אין פאן קושיא כ"כ דגם לדברי התוס' ז"ל שמעינו לה מרישא באפילו הכי תני לה וכן תניא בתוספתא שהבאתי לעיל וק"ל: ועיין בתוס' ורא"ש ז"ל סוף ע"א מה שמדקדקו לפי שיטת רש"י ז"ל דלינת לילה פוגמת למה חייבה רחמנא שבינת כ"ח ומריקה ושטיפה ע"ש באריכות ולפי הנ"ל דחובת מריקה ושטיפה הוא קודם שנעשה נותר נראה דמצינה בפ"ע היא באפילו אם לא יבשל אח"כ באותה כלי.

וכן משמע מהא דמוקמינו בפסחים פירק אלו עוברין הא דחטאת כל אשר יגע בבשרה כו' להיתר מצטרף לאיסור פי היכי דלא להוי נזיר וחטאת ב' פתובים הבאין כאחד לטעם פעיקר ואי מצנת שבירה ומריקה ושטיפה הוא משום איסור בלוע באחר אפתי הוי ב' פתובים דהא מהא דטעון שבירה ומריקה ושטיפה שמעינו דטעם פעיקר בקדשים אלא די"ל דלא הוי שני פתובים דאיצטריך למיכתב בקדשים לאשמעינו דטעון שבירה בכלי חרס ובכלי גחולשת מריקה ושטיפה אבל בנזיר איתא דקרא דקדשים נמי אתי לטכ"ע ואפ"ה לא הוי ב' פתובים ע"ש.

ואי נימא דמריק' ושטיפה הוא משום שלא יבלע בבישול אחר אפתי קרא דחטאת למה לי הא שמעינו דטכ"ע מהא דמצטרף הכתוב מריקה ושטיפה אלא דמצינה בפ"ע הוא ולא משום איסור בלוע ולפמש"כ לעיל לדברי הרמב"ם ז"ל דעיקר חיוב מו"ש היא משום שמנונית בעין בלא"ה א"ש ודו"ק: שם משנה יש בהן בנותן טעם הרי הקלים כו' פוסלין במגע ע' בטור וש"ע י"ד סי' ק"ה דמבואר שם דאיסור הבלוע בחתיכה אינו יוצא לחתיכה

בנגיעה אלא ע"י רוטב וא"כ אמאי פוסל בנגיעה הא קדשים קלים לא נאסרו אלא מבלוע דקדשי קדשים אלא דבבלוע שמן מבואר התם דיוצא מחתיכה לחתיכה בלא רוטב ועוד דבקדשים דהיתר מצטרף לאיסור ההיתר ג"כ נעשה איסור וע' בכר"ו שם סי' הנ"ל ויתבאר יותר בשמעתין: ע"ב גמר' עד שיבלע בבשרה ופירש"י ז"ל דאתי להיתר מצטרף לאיסור פדאיתא בפסחים אבל טכ"ע א"א לומר דאין זה טעם אלא ממש וכבר העירו על דבריו ז"ל דבנזיר מוקמינן לה לטכ"ע וגם אני פתבתי בזה בחי' נזיר שם ובזה נחלקו סוגיא דפסחים עם סוגיא דנזיר דבפסחים מוקמינן להאי קרא דקדשים להיתר מצטרף לאיסור דלטכ"ע לא איצטריך דילפינן מנזיר ובנזיר אמרינן דלטכ"ע ג"כ איצטריך דמנזיר ליפא למילף דנאסר בחרצון ג"כ ופריף בגמ' ונתי עשה וניקדחי ל"ת לכאורה משמע מזה דס"ל טעמיה דקרא הוא משום טכ"ע דאי להיתר מצטרף לאיסור א"כ כי אכל חצי זית מבלע דפסול עם חצי זית מהכשר פבר עבר על הלאו דכל שבקדש פסול ועדיין לא מקיים עשה דאכילת קדשים דחצי זית לאו אכילה היא וי"ל דזה חשיב בעידנא פנין דבאכילת חצי זית ג"כ מקיים המצוה ומתחיל במצוה וגומרה בסוף האכיל' וע' תוס' ריש חגיגה בהא דלישא שפחה אינו יכול ועוד דהא משמע בשמעתין דהוי עשה דוחה ל"ת אפי' אי לא בעידנא דמקיים עשה כמו שבירית עצם שיש בו מוח וכמו שהקשו התוס' ז"ל אלא דנרא' ליישב קושיתם ז"ל דרבא דשני הקא דאין עשה דוח' ל"ת שבמקדש מהא דעצם שיש בו מוח משמע בפ' ר"א דמילה דלא ס"ל הך סברא דבעינן דווקא בעידנא כו' ורב אשי הוא דחדיש התם האי סברא והיינו טעמא דלא ניחא לי' לרב אשי הקא בשנינויא דרבא משום דאליב' ליפא למילף מהא דעצם שיש בו מוח משום דלאו בעידנא הוא להכי משני הקא דהוי עשה ול"ת עכ"פ משמע מזה דהקא הוי שפיר קיום העש' בעידנא דמיעקר הלאו וע"כ צ"ל כמש"כ לעיל דזה חשיב בעידנא או י"ל דרב אשי ס"ל דקרא דחטאת הוא משום טעם כעיקר וכסוגיא דנזיר: והתוס' ז"ל בד"ה נתי כו' פתבו דלאו אתאפל פחמור שבה פריף דנותר הוי ל"ת שיש בו פרת ואין עשה דוח' אותה ואי נימא דמשום היתר מצטרף לאיסור אתינן עלה א"כ גם בנותר ליפא פרת בכה"ג שלא נבלע בו מן החמור אלא פחות מכזית וע"י היתר מצטרף לאיסור הוא דאיפא לאו גרידא ושפיר פריף גם אתאפל פחמור שבה ונאפי' אי משום טכ"ע ג"כ פריף שפיר דהא אפילו מלקות לא מחייב בטכ"ע אלא אם יש בו פזית בכא"פ ואכל לכולי' פזית אבל פחות מכן ליפא מלקות וכש"כ פרת דליפא ונאפי' אי איפא פזית בכא"פ ג"כ לא פשיטא מילתא כ"כ דאיפא פרת וכמו שהארבתי בזה בחי' בנזיר שם בשמעתא דמשרת ולסוגיא זו דטכ"ע אשמע לן רחמנא בקדשים איפא למידק איפכא אמאי קרי לה הש"ס הקא ל"ת הא בעלמא ליפא לאו בטכ"ע כמבואר בתוס' ע"ג בהא דאמרי' טעמו ולא ממשו אסור ואין לוקין ואמאי קרי לה הקא לאו ונהי דילפי' כל שבקודש פסול בא הפתוב ליתן ל"ת על אכילתו היינו בפסול עצמו אבל לא בטעמו וכ"ת דקדשים יצאו מן הפלל לחייבו מלקות על טעמו לחוד א"כ למה לי להש"ס למימר דמש"ה לא הוי נזיר וקדשים ב' פתובים משום דליפא למילף מנזיר שאסור בחרצון הא בלא"ה איצטריך לחייב מלקות דאי ילפינן מנזיר ליפא מלקות דאין עונשין מה"ד וכמו בכל התור' דאין לוקין על טעמו ולא ממשו וכבר הארבתי בזה בחי' נזיר שם: והקשו התוס' ז"ל עוד מאי פריף דילמא גזה"כ היא יקדש להיות כמוהו ותי' דאיפא לאוקמי בקדשים ונחלוין ועוד דניילף מינה

בְּעֵלְמָא דְאִין עֲשֵׂה דוּחָה ל"ת וְכֹן פִּירְשׁוּ הָא דְלִקְמֹן גַּבִּי שְׁבִירַת עֲצָם דְקֶאֱמַר וְאִמַּאי גִּיתִי עֲשֵׂה כו' הֵינְנו דְלִיגְמַר מִינְהָ דְאִין עֲשֵׂה דוּחָה וּע"כ צ"ל פְּתִירוּן קִמָּא דְאִיפָּא לְאוּקְמִי קִרְא בְּקִדְשֵׁי וְחֻלְיִין דְאִי לֹא"ה מֵאִי אֲוֹלְמָא דְהָא דְעֲצָם שְׁיִישׁ בּוּ מוּחַ מְהָא דְמִתְגַּנִּי וְהוּי לִי לְשִׁנּוּי בְּקִצְרָה דְלֹא יִלְפִינּוּ מְהֵכָא לְעֵלְמָא מְשׁוּם דְאִין עֲשֵׂה דוּחָה ל"ת שְׁבִימְקִדְשׁ אֲבָל לְתִי קִמָּא א"ש דְהֵכָא פְּרִיף גִּיתִי עֲשֵׂה כו' וּמִנ"ל דְקִדְשִׁים ג"כ נִפְסְלוּ וּמְשַׁנֵּי דְאִשְׁכַּחַן בְּשְׁבִירַת עֲצָם דְלֹא דְחִי עֲשֵׂה הִל"ת וּש"מ דְל"ת דְמִקְדָּשׁ שְׁאֲנִי וּלפ"ז א"ש הָא דְלֹא אֲמַרִי בְּפִסְחִים דְקִרְא דְקִדְשִׁים אֲתִי ג"כ לְטכ"ע וְאֵע"ג דְלֹא צְרִיף דְמִנְזִי מ"מ אִינְצִטְרִי לְמִיכְתָּב לְאִשְׁמוּעִי דְלֹא אֲתִי עֲשֵׂה וְדְחִי ל"ת אֲלֵא דְלִזְהָ לֹא אִינְצִטְרִיף דְמִקְרָא דְשְׁבִירַת עֲצָם שְׁמַעִינּוּ דְל"ת דְמִקְדָּשׁ אִינְהָ נְדַחִית אֲבָל בְּעִיקְרָא קוֹשְׁיַת הַש"ס ק' לִי מֵאִי פְּרִיף וְנִיתִי עֲשֵׂה כו' הָא מְבִנְיָא בְּמִתְגַּנִּי בְּפִסְחִים דְאִין אָדָם יוֹצֵא יְדֵי חוּבַת מִצְהָ בְּשַׁל אִיסוּר וְלֹא אֲמַרִי דְאִתִּי עֲשֵׂה וְדְחִי ל"ת וְאִדְרָבָה מִצְנָה הַבָּאָה בְּעִבְרָה הוּא וְלֹא מִיְקִרְנִי אֲכִילָה וְכִמְבִּנְיָא בְּדַבְרֵי הַרְמְב"ם בֵּה' חו"מ דְאִין מְבָרְכִין עַל אִיסוּר וְאִין יוֹצֵאִין בּוּ יְדֵי חוּבַת מִצְהָ וְלֹא עַדִּיפָא עֲשֵׂה דְאֲכִילַת קִדְשִׁים מְעֲשֵׂה דְמִצְהָ וְאִמַּאי לִימָא דְאִתִּי עֲשֵׂה וְדְחִי ל"ת וְנִהִי דִישׁ לְחַלֵּק דְוִוּקָא בְּדַבְרֵי שְׁאִיסוּר מִצַּד עֲצָמוּ כְּמוּ טָבֵל כִּינּוּן דְאֲכִילַת אִיסוּר הוּא אִין עֲלִיו מִצְנַת הָעֲשֵׂה דְאֲכִילַת מִצְהָ כִּינּוּן שְׁאִיסְרָתוּ תוֹרָה בְּאֲכִילָה הִיכִי נֹאמַר דְמִצְנָה לְאִנְכֻלוּ אֲבָל הֵכָא דְלֹא נֶאֱסַר אֲלֵא מְשׁוּם בְּלוּעַ לְחוּד הַמִּצְנָה חֲלָה עַל הַקְּשֵׁר וְהַפְּסוּל מְעוֹרְבַב בּוּ בְּזָה הָוִי לִי לְעֲשֵׂה לְדַחֲוֹת הִל"ת וְא"כ מִצְהָ הַבְּלוּעַ מֵאִיסוּר אֲתִי עֲשֵׂה דְמִצְהָ ל"ת דְאֲכִילַת אִיסוּר הַבְּלוּעַ וְזוּ לֹא שְׁמַעְנּוּ וְאִפְשָׁר לּוּמ' עוּד דְעֲשֵׂה דְמִצְהָ לֹא דְמִי לְעֲשֵׂה דְאֲכִילַת קִדְשֵׁי דְעֲשֵׂה דְאֲכִילַת קִדְשֵׁי מְוֹטֵל עַל גּוּף הַזְּבַח מִשְׁא"כ בְּמִצְהָ דְאִין הָעֲשֵׂה מִיּוֹחַד וְחַד עַל מִצְהָ מִיּוֹחַדַת אֲלֵא מִצְנָה לְאִנְכֻל מִצְהָ אִינְהָ שְׁהִיא וּמִש"ה לֹא אֵלִים הָעֲשֵׂה כ"כ לְמִינְדְחֵי הִל"ת אֲלֵא דֹא"כ קִדְשִׁים שְׁנַבְּלַע בְּהֵם אִיסוּר דְעֵלְמָא אֲתִי הָעֲשֵׂה וְדְחִי וּמִוֹתֵר לְאִנְכֻלוּ וְכֹן הוּא לְמִשְׁמַעוּתָא דְשְׁמַעְתִּין דְוִוּקָא ל"ת שְׁבִימְקִדְשׁ לֹא דְחִי.

וְא"כ יְקוּשָׁה מִתְגַּנִּי דְכִיִּצַּד צוּלִין סְכוּ בְּשִׁמּוֹן שֶׁל תְּרוּמָה אִם שֶׁל יִשְׂרָאֵל הוּא וְצָלִי הוּא יְקוּלָּה אֵת מְקוּמוֹ וְאִמַּאי לֹא יֵאָכְלוּ דִּיבָא עֲשֵׂה דְאֲכִילַת קִדְשִׁים וְיִדְחָה ל"ת דְתְרוּמָה לְזָרִים וְכֹן הָא דְתַנּוּ הֵתָם נִטְף מְרוֹטְבוּ עַל הַחֶרֶס וְחִזַּר אֵלָיו יִטוּל אֵת מְקוּמוֹ מְשׁוּם דְבְּלוּעַ הוּא מְצָלִי מִחֲמַת דְבָר אַחַר יְדַחָה עֲשֵׂה אֵת הִל"ת.

וּבְזָה י"ל דְל"ת דְצָלִי מִחֲמַת דְבָר אַחַר הָוִי ל"ת שְׁבִימְקִדְשׁ אֲבָל אִפְתִּי תִיקְשֵׁי לְרַב אִשִּׁי דַס"ל דְעֲשֵׂה דוּחָה ל"ת שְׁבִימְקִדְשׁ אֲלֵא דְהֵכָא הָוִי עֲשֵׂה וּל"ת א"כ בְּצָלִי מִחֲמַת דְבָר אַחַר דְלִיכָא אֲלֵא לֹא הֵבֵא מְכַלֵּל עֲשֵׂה אִמַּאי לֹא נְדַחִית בְּפִנֵּי הָעֲשֵׂה דְאֲכִילַת פְּסָחִים וְאִין לּוּמַר דַּכ"א צָלִי אִשׁ הָוִי עֲשֵׂה וְאִין עֲשֵׂה דוּחָה עֲשֵׂה דֹא"כ ל"ל לְרַב אִשִּׁי לְמִימַר דְהֵכָא הָוִי עֲשֵׂה וּל"ת הָא בְּעֲשֵׂה לְחוּד סְגִי דְאִין עֲשֵׂה דוּחָה עֲשֵׂה אֲלֵא וְנִדְאִי עֲשֵׂה כְּזוּ הֵינְנו לֹא הֵבֵא מְכַלֵּל עֲשֵׂה לֹא עַדִּיף מִל"ת מְפִנְרֶשֶׁת וְשְׁפִיר נְדַחִית בְּפִנֵּי עֲשֵׂה דְקוּם וְעֲשֵׂה וּכ"כ בְּזָה בְּתוֹ 'בְּמוֹ' גַּבִּי חִיבִי עֲשֵׂה דְמִצְרֵי וְאִדּוּמִי וְא"כ אִמַּאי אִינוּ דוּחַ עֲשֵׂה דְאֲכִילַת פְּסַח לְלֹאוּ הֵבֵא מְכַלֵּל עֲשֵׂה דְצָלִי מִחֲמַת דְבָר אַחַר וּכ"ת דְצָלִי מִחֲמַת דְבָר אַחַר הָוִי בְּכַלֵּל פְּסוּלֵי קִדְשִׁים וְאִיכָא עֲשֵׂה דִיקְדָּשׁ וּל"ת דְכָל שְׁפִסּוּלוּ בְּקוּדְשׁ בָּא הַכְּתוּב לִיתֵן ל"ת עַל אֲכִילָתוֹ דֹא"כ יִלְקָה עַל צָלִי מִחֲמַת דְבָר אַחַר כְּכָל פְּסוּלֵי הַמְּוִקְדָּשִׁין וּבְדַבְרֵי הַרְמְב"ם ז"ל פ"ח מ"ה ק"פ מְשַׁמַּע דְחוּץ מְנָא וּמְבִנְשֵׁל אִין כְּאִין מְלֻקוֹת אֲלֵא עֲשֵׂה דַכ"א צָלִי אִשׁ וּע"כ לֹא בְּכַלֵּל פְּסוּלֵי הַמְּוִקְדָּשִׁין הִיא דְאִין זֶה פְּסוּלוֹ בְּקוּדְשׁ וְהַדְק"ל אִמַּאי אִינוּ נְדַחִית

עשה זו וע' תוס' קדושין סוף פ"ק שהביאו דברי הירושלמי דפריה על קרא דניאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח ומעיקרא לא אכיל ואמאי לא יבא עשה דמצה ונדח' ל"ת דחדש ותי' דאין עשה דלפני הדיבור דוחה ל"ת דלאחר הדיבור: ולפ"ז א"ש קצת הא דחבורת ישראל יקלוף משום דעשה דפסח הוי ג"כ עשה דלפני הדיבור והא דמיייתי הכא מעשה דפסח דאין דוח' ל"ת שבמקדש היינו משום דהל"ת דשבירת עצם ג"כ הית' לפני הדיבור אבל מהא דנטף מרונטבו כו' אפתי תיקשי ובלא"ה בתלמודין משמע דעשה דלפני הדיבור עדיף פדאימא בריש יבמות בשמעמא דעלוי'.

ומש"כ התוס' שם בקידושין גזירה פזית ראשון אטו פזית שני ג"כ לא שייך הכא דהא מצוה לאכלו כולו ובלא"ה סתמא דמתני' דפסחים לא משמע הכי אלא אין יוצאין מה"ת באכילת איסור והדברים ארנפים בזה וצ"ע בדברי הראשונים ז"ל וע' בחי' נזיר בשמעמא דמשרת הארכתי בזה יותר בסוגיא דשמעתין אי מייירי במין בשא"מ או אפילו במב"מ ע"ש: ולעגן קושית התוס' ז"ל הכא ובפסחים דהא שבירת עצם לאו בעידנא כו' כתב בפסקי תוספת לתרץ היכא דא"א לקיים העשה אלא בהכי לא בעינן בעידנא כו' וכוונתם היינו היכא דאי אפשר לקיים העשה בשום אופן אם לא על ידי דחיית הלאו כמו המוח שכתוף העצם דא"א לאוכלו אלא ע"י שבירת העצם והיכא בעינן בעידנא כמו צרעת ועבודה דהצרעת בכהן מקרה הוא זה וסברא מחודשת היא וע' משל"מ ז"ל בפ"ח מה' ק"פ וע' לעיל פ"ק התערובות מש"כ בדברי התוספת ז"ל בסוף עירובין דדבר שע"י פשיע' לא אמרינן אתי עשה ודחי ל"ת: דף צה גמרא חטאת מה חטאת מתקדש בבלוע כו' ע' תוס' בד"ה מה חטאת כו' ובד"ה מה חטאת אינה באה אלא מן החולין כו' וע' מש"כ בזה באורח בחי' נזיר בשמעמא דמשרת ושם נתבאר ג"כ צריכותא דהש"ס לקמן אליבא דר"ע ע"ש: שם גמרא אשם מה אשם אין שפיר ושלגא קדוש בו אף כל ע' תוס' בד"ה אף כל כו' דמסקי דלמ"ד במעי אמון הו קדושין החלב ושתי פליות מהשליל אינן קריבים ומשמע דכ"ז למ"ד דנין אפשר משאי אפשר אבל למ"ד אין דנין חלב ושתי פליות דשליל ג"כ קריבים ולא נתבאר זאת בדברי הרמב"ם ז"ל שכתב בפ"ד מה' תמורה אם שחט חטאת ומצא בה שליל נאכל לזכרי פהונה ודין חלב ושתי פליות שלו לא נתבאר בדבריו ז"ל שם: שוב ראיתי בפ"א מה' מעה"ק דהחלב של שליל אינו קרב וכמשמעות דשמעתא פ' בהמה המקשה דכ"ע מודו בהאי הקישא לאשם אלא דהכא משמע דר"ע לא ס"ל האי הקישא דשפיר ושלגא משום דלטעמיה אזיל דס"ל אין דנין אפשר משאי אפשר במנחות סוף פ' התוד' ולהכי מוקי לה לעצמות דמתרין וא"כ יקשה לדידן דקיי"ל אין דנין כו' מנ"ל דחלב שליל לא יקרב וצ"ל דהא דילפינן מאשם דאין חלב ושתי פליות דשליל קרב מקרא אחרנא הוא וכמש"כ רש"י ז"ל ה"ת דברי הת"כ וע"כ הקישן הכתוב וכ"ע מודו היכא דלא איצטריו הקישא אלא להכי וכמש"כ התו' ז"ל שם ד' פ"ב ע"ב ע"ש.

והכי מוכח מסוגיא דפ' בהמ' המקשה דאי נימא דלמ"ד אין דנין אפשר כו' לא דרשינן להאי הקישא א"כ מאי פריה ה"תם לר"ל או לר"י ע"ש פינן דהו ברייתא כמ"ד דנין אפשר כו' נאנן קיי"ל כמ"ד אין דנין כו' אלא ש"מ דכ"ע מודו בזה ודו"ק וע' תוס' מנחות שם דמשמע מד' דגרסינן אמר שמואל א"ר אליעזר היינו ר"א הגדול ול"נ דצ"ל ר' אלעזר היינו ר"א בן שמוע דר"א הגדול קדים טובא לשמואל ועוד אשכחן בחולין מירא דשמואל משום ר' אלעזר בפ' כל הבשר ע"ש: שם גמרא מילואים מה מילואי' כו' ואין

בע"ח בְּמוֹתְרֵיהֶם אִם כֹּל כֹּי פִירֶשׁ"י ו"ל דִּילְפִינָן מִינְהָ דְאִין מוֹתְרֵי בַע"ח בְּשָׂרֵיפָה וצ"ע לְמָה לִי קָרָא לְהִכִּי הָא שְׁמַעִינוּ לָהּ מַהִילְכְתָא כֹּל שְׁבַח־טָאָת מִתָּה בְּאִשְׁמֵ רוּעָה וְכֹן יִלְפִינָן בְּמִנְחוֹת פ' הַתּוֹדָה לְמוֹתֵר תּוֹדָה דְקָרִיבָה וְאִין טְעוּנָה לְחַם וְהִינּוּ שְׁלָמִים וְכַדְתָּנּוּ לְהִדְיָא בְתַמּוּרָה רִישׁ פ' וְאֵלוּ קְדָשִׁים דְשְׁלָמִים וְוֹלְדָן וְתַמּוּרְתָן פִּינוּצָא בְּהֵן וְהִינּוּ מוֹתֵר שְׁלָהֶם אִם לֹא שְׁנַצְמֵר דְאִי־צְטְרִיף לְחַטָּאוֹת הַמִּתּוֹת דַּא"צ שְׂרִיפָה אֵלָא קְבוּרָה אָבֵל א"כ הִיכִי לְמִידִין זֹאת מְמִילּוּאִי פִינָן דְמוֹתְרֵי מִילּוּאִי אִין טְעוּנִים לֹא קְבוּרָה וְלֹא שְׂרִיפָה אִפִּי הִי בְהֶם מוֹתְרֵי בַע"ח אֵלָא דְחַטָּאָת ג"כ הִיָּה שְׁם וְאִכְתִּי אִינוּ מִינּוּשְׁב עֵיקֵר הַלְיָמוּד שְׁפַתְב רִש"י ו"ל דְבְּמִילּוּאִי לֹא הִי מוֹתֵר בַע"ח וְכִינָן שְׁלֹא הִי בְהֶם מוֹתֵר מִנ"ל לְמִילְף הִיכָא דְאִיכָא מוֹתֵר בַע"ח שְׁלֹא יִהְיֶה בְשָׂרֵיפָה וְהִי נֵרָא' דְבְּמִילּוּאִי פְתִיב וְהַנּוֹתֵר בְּבִשּׁוֹר וּבְלֶחֶם בְּאִשׁ תְּשַׁרְף יִלְפִינָן מִינְהָ דְוּוּקָא בְּשׁוֹר וְלֶחֶם הוּא דְבְּשָׂרֵיפָה אָבֵל בַע"ח מוֹתְרוֹת אִין טְעוּנִים שְׂרִיפָה אִפִּי מוֹתֵר חַטָּאָת וְיִלְפִינָן מִינְהָ לְשַׁאֲרֵי קְרַבְנוֹת וְע' בַת"כ בְּמַכִּילְתָּא דְמִילּוּאִים דִּילְפִינָן מֵהֵאִי קָרָא דְוְהַנּוֹתֵר כֹּי וְלָמ"ד שְׁהַמִּילּוּאִים מוֹתְרָן לְשָׂרֵיפָה.

וְע' ק"א מַה שְׁפִי וְל"נ דצ"ל מְלַמֵּד שְׁהַמִּילּוּאִים מוֹתְרֵיהֶם בְּשָׂרֵיפ' וְכַדְאִיתָא הֵכָא וְעַדִּין צ"ע: שְׁם תּוֹס' בַד"ה מָה אִשְׁמֵ עֲצָמוֹתֵי מוֹתְרֵין כֹּי ע"ש בְּדַבְרֵיהֶם בְּסוֹפֵן שְׁפַתְבוּ לְהוֹכִיחַ מַפ' פִּיצַד צוּלִין דְאִין נוֹתֵר בְּעֲצָמוֹת וְהִכִּי אִיתָא בְּהִדְיָא בַת"כ בְּבִשּׁוֹר וְלֹא בְּגִידִין וְעֲצָמוֹת עַד דְקָש' לִי לְמָה לִי קָרָא לְמַעוּטֵי עֲצָמוֹת מְנוֹתֵר פִּינָן דְמוֹתְרֵין לְגַמְרֵי לְעֲשׂוֹת מְהֵן פְּלִים וְע' בְּדַבְרֵי הֶרְמֵב"ם ו"ל פִּי"ט מַהִלְכוֹת פַּה"מ שְׁפַתְב דְכָל עֲצָמוֹת קְדָשִׁים אִין טְעוּנִין שְׂרִיפָה חוּץ מְעֲצָמוֹת הַפֶּסַח וּבְרִייתָא הוּא בְּכִיצַד צוּלִין וְגַם לְשׁוֹן אִין טְעוּנִין שְׂרִיפָה צ"ע פִּינָן דְמוֹתְרֵין לְגַמְרֵי וְע' בְּזֶה בַמְשַׁל"מ ו"ל בַּפ' הַגָּ'ל וּבַפ"י מַה' ק"פ שְׁנַרְא' מְדַבְרֵי הֶרְמֵב"ם ו"ל שְׁם דְעֲצָמוֹת הַפֶּסַח אֲסוּרִין וְטְעוּנִין שְׂרִיפ' מְפָנִי תַקְלַת לָאו דְלֹא תְשַׁבְּרוּ ע"ש.

וְעוֹד אִיתָא בַת"כ בְּבִשּׁוֹר וְלֹא בְּעוֹבֵר וְשְׁלֵיא וְשְׁלֵיא א"ש פִּינָן דְלֹא חֲזַנָּה לְאֲכִיל' אִימְעִיט נְמִי מְנוֹתֵר אָבֵל עוֹבֵר אִם בְּמַעֲי אִמָּן הֵן קְדוּשִׁין הָא אִיתָא בְתַמּוּרָה דְאִינוּ נֶאֱכָל ג"כ אֵלָא לְיוֹם וְלִילָה אִם נִמְצָא עוֹבֵר בְּחַטָּאָת מְשַׁמֵּע דְאִית בִּיָּה אִיסוּר נוֹתֵר וּמַש"כ בַּק"א שְׁם דְקָאִי אִקְדָּשִׁים שְׁהַפִּיל עוֹבֵר דְבַקְבוּרָה וְלֹא בְשָׂרֵיפָה אִין זֶה עֲנָן לְנוֹתֵר וְשְׁלֵיא נְמִי קָשָׁה מְהָא דְכַתְב הֶרְמֵב"ם ו"ל בַּפִּי"ח מַה' פַּסַּה"מ דִּישׁ בָּהּ מְשׁוּם פִּיגּוּל וְנוֹתֵר וְטָמֵא וַא"כ וְנוֹדֵאִי דִינוּ בְשָׂרֵיפָה.

וּכְבֵּר דְקַדְקַתִּי בְּזֶה לְעִיל בַּפ"ג דְמַכִּילְתִּין וְכֹן צ"ע בְּהָא דְמְשַׁמֵּע פ' פִּיצַד צוּלִין שְׁם דְגִידִין בְּשָׂרֵיפָה אַע"פ שְׁאִין רְאוּיָן לְאֲכִילָה וְהָא אִימְעִיטוּ מְשָׂרֵיפָה מְדַכ' מְבִשּׁוֹר וְכַדְאִיתָא בַת"כ וְע' בַּפ"י מַה' קָרְבֵן פֶּסַח מַש"כ לְעַנְיָן רְאִשֵׁי כְּנָפִים וְהַסְחָחוּסִים וּבְכַפִּי הַמְשַׁנָּה שְׁם בְּמַשְׁנָה הַעֲצָמוֹת וְהַגִּידִין כֹּי יִשְׁרָפוּ בַט"ו.

וְאִין פֶּאֶן מְקוּמוֹ לְהֶאָרִיף בְּזֶה וְע' עוֹד שְׁם שְׁפַתְב הֶרְמֵב"ם ו"ל דֵּהִי צוּלָה הַפֶּסַח עִם גִּיד הַנְּשָׂה וְע' בַּד' הֶרְאָב"ד ו"ל שְׁם וְעַל גִּיד יֵשׁ לְסַמּוֹךְ מְהָא דְאִמְרֵי לְעִיל גְּבִי בְּלוּעַ בְּבִשּׁוּרָה וְלֹא בְּגִידִין וְעֲצָמוֹת דְאִין מְקַדְשִׁין בְּבִלוּעַ: ע"ב גְּמָרָא הֵדֵר פֶּשְׁטָה דְאִין טְעוּנִים פְּבִיּוּס כֹּי מַשׁו' דְנִגְיָעָה בְּלֹא בְּלִיעָה אִינוּ טְעוּן פְּבִיּוּס וְנִרְא' דְגֵרִיר' בְּעֵי פְמוֹ בְּכִלֵּי עֵץ וּבְרִזָּל דְאִין טְעוּן פְּבִיּוּ וְגֵרִירָה בְּעֵי וּק"ל: הֵדֵרָן עֲלֵף פֶּרְק דִּם חַטָּאָת טְבוּל יוֹם פֶּרְק שְׁנַיִם עֲשָׂר דָּף צַט גְּמָרָא טָמֵא בְּקְרַבְנוֹת צְבוּר מַהוּ שְׁיַחְלִקוּ לוֹ פִירֶשׁ"י ו"ל הִינּוּ שְׁהַקְרִיבוּהוּ טְהוּרִין

דאי ע"י טמאין הא אינו נאכל וע' בפ"י מה' מעה"ק בדברי הרמב"ם ז"ל ומה שדקדקו שם הכ"מ ז"ל ות"י הר"י קורקוס ז"ל והכ"מ ז"ל כ' דאין צורך לדחוק כד' הר"י"ק ז"ל ומיירי שפיר שהקריבוהו טמאים ובפסח דנאכל בטומא' וכגון שהיו מחצה טהורים ומחצה טמאין דטהורים עושין לעצמן וטמאין לעצמן וקאמר דאין הטמאים יכולים להמנות עם הטהורים אע"פ שהיו טהורים לערב ויאכלו עם הטהורי' ואין דבריו ז"ל מובנים דמה ענין חלוקת הפסח דכ"א נמנה על שלו לחלוקה דמתני' דהיינו בקרבן של אחרים אמרה תורה דאין חלוקה אלא להראונו לאכילה אבל פסח כל הפסולין צריכין להמנות ולמה לא נמנה עם הטהור אם יקריבוהו בטורה ואי משום דטמא וטהור אין אוכלין יחד זה מילתא אחריתי הוא אבל דינא דמתני' לא שייך בפסח וכדתנן אונן טובל ואוכל פסחו לערב ע"כ העיקר בדברי הר"י קורקוס ז"ל: לשם גמרא אונן נוגע כו' ורמינהו אונן ומחוסר פירות צריכין טבילה לקודש וס"ד דבלא טביל' אסור אפי' ליגע ושני ר' יוחנן דהכא מיירי שטבל בשעת אגנינותו ולהכי מות' ליגע' ופריה עליה הא דקרא עלי' אגנינות ומשני מתני' מיירי דלא אסח דעת' ומתני' דחגיגה מיירי בדאסח דעתיה ולהך גוססא דל"ג אלא יש לפרש דקאי הא דשני ר"י דמיירי הכא בשטבל ואח"כ לא הסיח דעתו אז לא חזרה אגנינותו עליו אבל טבילה נודאי בעי פ"א בכל גוונא אבל לא משמע הכי מדקאמר הא דאסח דעת' היינו מתני' דחגיגה כמבואר בשמעתי' אלמא דבלא היסח הדעת לא בעי טבילה כלל וליתא לשנויא דר"י אלא בהיסח הדעת תליא מילתא אם לא אסח דעת' נוגע ואי אסח דעתיה צריף טביל' ופריה אי לא אסח דעת' מטומאת מת הנזאה ג' וז' בעי ואי לא אסח דעת' מטומאת שרץ ג"כ הערב שמש בעי ואפילו תרום' ושני ר' ירמיה באומר נשמרתי מדבר המטמא ולא נשמרתי מדבר הפוסל וכן לענין תרום' כמש"כ רש"י ז"ל ולפ"ז אינו מוכן הא דתנן להא בהא דחומר בקודש מבתרומה פינון דמיירי בנשמר מדבר הפסול לקודש ולא לתרום' וזה כבר שמעי' מדוכתי אחרוני וכש"כ לפמש"כ התוס' ז"ל דמיירי בבגדים של תרום' דהוי מדרס לקודש וזה כבר תנן התם ומסיק ר' אבא בר ממל דמעלה בעלמא היא בקודש לאכילה ולא לנגיעה וע"כ היינו בדלא אסח דעתיה דאי אסח דעת' הדק"ל הנזאה ג' וז' בעי וטבילת אונן היינו בליילה אחרי שעברה אגנינותו וטבילת מח"כ היינו אחר שהביא פפרתו אלא דלא דמו אהדדי דאונן אפי' בשעת אגנינותו מותר ליגע בקדשים אבל מח"כ קודם שהביא פפרתו אסור אפי' בנגיעה וע' בתוי"ט סוף גדה שהאר"ף בזה בבבאור דברי הרמב"ם ז"ל בחיבורו וכבר כתבתי בזה בחי' מעילה מה שנ"ל בדברי הרמב"ם ז"ל ודברי פי' המשנה פאן היא פשינויא דר' אמי ונוסחת א"י הוא כמסקנא דלנגיע' לא עבוד מעלה עכ"פ סלקא שמעתא דאם הסיח דעתו מטומאת גופו תרום' וקדש שוין בזה והא דעבדו מעלה בקדש באונן היינו אם לא הסיח דעתו מטומאת גופו אלא פינון שהסיח דעתו מאכילת קודש כשהוא אונן עבדי רבנן מעלה בקדש דצריף טביל' בלא הערב שמש אבל בתרום' כה"ג משמע דלא עבוד ביה מעלה וכן אמרי ב"ה בסוף גדה דטבולת יום ארוף אינה צריכה טביל' באחרונ' אע"פ שהסיחה דעתה מלאכול בתרום' כל זמן זה וקש' לזה מהא דתנן בטירות פ"ז משנה ח' מי שהי' טהור והסיע לבו מלאכול בתרום' ר"י מטהר כו' ונחמים מטמאין אלמא דלחכמים בתרומה נמי פוסל היסח הדעת מאכיל' והתוי"ט ז"ל כתב התם דמיירי שהסיח דעתו מטהרת גופו והוא מדברי הכ"מ ז"ל פי"ג מה' אה"ט ולא הבנתי דא"כ

אמאי כתב הרמב"ם ז"ל שם דא"צ הערב שמש אם לא נשמר מטהרת גופו ועוד מה בין זה דהסייע דעתו מלאכול תרומ' לטבולת יום ארוך דאמרי ב"ה דאין צריכ' טבילה וממתניתין דטהרות מוכח דמייירי בהיסח הדעת מטומאת הגוף דבסיפא התם גבי ידים תנן אע"פ שאמר יודע אני שלא נטמאו ידי ידיו טמאות מפני שהידיים עסקניות משמע דברינשא אם אמר יודע אני שלא נטמאתי מהני אלא היכא דאינו יודע בבירור והסיח דעתו טמא וא"כ אמאי לא בעי הערב שמש וכמש"כ הרמב"ם ז"ל שם אם אינו יודע בבירור שלא נטמא בטומאת מת צריף הזאה ג' וז' ואם אינו יודע מטומאת שרץ הערב שמש בעי אפי' לתרומ' ומתניתין דסוף ג' יש לישב דהתם מייירי באומרת נשמרתי מפל טומאת הגוף ומשום היסח הדעת לחוד אמרי ב"ה דאינה צריכה טבילה והיא דטהרות מייירי שלא נשמר מטומאת הגוף ואינו יודע בבירור שלא נטמא.

אבל מש"כ הרמב"ם ז"ל דאין צריף הערב שמש קשיא טובא מ"ש מהא דכתב שם בהלכה זו דאם לא שמר עצמו מטומאה צריף הערב שמש אפילו לתרומה וע"כ נראה מדבריו ז"ל דהיסח הדעת מאכילה לחוד והיסח הדעת מטומאה לחוד וכן נראה מדבריו ז"ל בפ"ב שם שכתב דאונן ומח"פ אין צריכין טבילה לתרומה משום דמותרים הם בתרומה משמע דאלו היו אסורין בתרומה גם לתרומה היו צריכין טבילה משום היסח הדעת דאכילה ולפ"ז יקשה ממתניתין דסוף ג' טבולת יום ארוך אמאי אינה צריכה טבילה באחרונה כיון שהסיחה דעתה מתרומה כל זמן הזה וצ"ע: ע"ב גמרא ותיטמא מה שבתוכו אמר רבא באומר כו' ע' בדברי הרמב"ם ז"ל בפ"ג מהלכות מטמאי משכב וע' כ"מ ז"ל שם: שם גמרא אונן ומח"פ טובל ואוכל פסחו לערב כו' וכ' רש"י ז"ל ותוס' ז"ל דלא גרסינן מח"פ דמ"ט לא יאכל בקדשים לערב אחר שטבל.

וראיתי להלח"מ ז"ל שיצא לידון בדבר החדש לדברי הרמב"ם ז"ל דמחוסר כפורים אין צריף טבילה בע"פ והא דתנן בחגיגה דצריף טבילה לקדש היינו דווקא בשאר קדשים אבל פסח דידוע הוא דיאכל הפסח בלילה אינו מסיח דעת ואין צריף טבילה.

ודייק הכי ממש"כ הרמב"ם ז"ל בפ"ו שם גבי אונן וטובל ואח"כ אוכל כדי שיפרוש מאנינות כו' ולא כתב לטעם הפשוט משום חשש טומאה כמש"כ בפ"ב מה' אה"ט משום דגבי פסח ליכא להאי טעמא כיון דמותר באכילת פסח בלילה אלא הטעם כדי להסיר האנינות ובמח"כ ליכא להאי טעמא ע"ש.

והוא נגד סוגיא מפורשת בפ' תמיד נשחט דף נ"ט אין לה דבר מאוחר לתמיד של בין הערבים אלא קטרת כו' ומח"פ בע"פ שטובל שנית ואוכל פסחו לערב אלמא דגם בפסח טובל שנית ע"כ נראה דהא דאיצטריף ה"כא גבי אונן לטעמא כדי להסיר האנינות הוא משום דאפתי לא תם אנינותו דבלילה ג"כ אסור בקדשים ומה אהני טבילה זו ופסח בלא"ה אינו נאכל אלא בלילה לזה כתב דהטבילה אינה אלא כדי להסיר אנינותו אבל מח"פ אחר שהביא פפרתו ונדאי צריף טבילה גם לפסח ככל הקדשים וסמך בזה על מש"כ בהלכות אה"ט דמח"פ צריף טבילה לקדשים ודו"ק: שם גמרא וסבר ר"ש אנינות לילה דרבנן והתניא ר"ש אומר אונן משלח קרבנותיו כו' וכתב רש"י ז"ל דמסקנא דאיסור שילוח הוא מדרבנן בכל הקרבנות ואסמכתא בעלמא הוא ולבר מפסח קאמר.

ובאמת משמע הכי בתוספתא במכילתין דאוסר ר"ש לאבל כל ז' לשלח קרבנותיו וזה ונדאי אינו אלא מדרבנן דכל דין אבילות מדרבנן הוא וכן איתא במ"ק אבל אינו משלח קרבנותיו מהא דר"ש שלמים פשהוא שלם הוא מביא אלא דאין זה מוכרח דכל ימי אבילות ונדאי הא דאינו משלח הוא מדרבנן דתסרונו ג"כ אינו אלא מדרבנן אבל יום ראשון דתסרונו הוא מה"ת דאסור בעבודה ובאכילת קדשים מה"ת וגם אכילתו ביום ראשון יש מהראשונים דס"ל דהוי דאורייתא וכמו שפתיבתי בזה בחידושי מועד קטן אינו משלח גם כן מדאורייתא דדרשא גמורה היא שלמים בזמן שהיא שלם ולא בזמן שהיא חסר ונראה דהכי מוכח מהא דבעי התם מגודה מהו שישלח קרבנותיו ובעי למיפשט מהא דכל ארבעים שנה במדבר נזופים היו ושלחו קרבנותיהם וע"כ הא דמיבעי ליה במגודה אי משלח קרבנותיו הוא גם כן מהד דרשא פשהוא שלם ולא פשהוא חסר דמגודה נמי כל דיני אבילות עליו ואי אין דרשא זו אלא אסמכתא ומדרבנן היכי פשיט מהא דאבותינו במדבר שלחו קרבנותיהם דילמא אפתי לא גזרו אלא ונדאי משמע דדרשא גמורה היא ובלאו הכי כל הני שינויא דלקמן ס"ל דדרשא גמורה היא וכן מוכח מדברי הרמב"ם ז"ל בפרק ב' מהלכות ביאת מקדש שפתיב בדין מגודה דהוי ספק לפיכך אם הקריב מרצה משמע דבאבל אם הקריב גם כן לא מרצה וע"כ מדברי תורה הוא דאי מדרבנן אמאי אינו מרצה ולפ"ז הא דאינו מרצה באבל היינו דנוקא ביום ראשון אבל לא בכל שבועה וכו' ונראה עוד דמצורע נמי בכלל זה הוא.

ומה שפתיב הרמב"ם ז"ל כל זמן שאינו ראוי לביאה אל המחנה אינו ראוי להקרבה והוא דברי ר' שמעון במועד קטן וקשה לזה מהא דערל וטמא משלחין קרבנותיהן אף על גב דאין ראויין לביאה וכבר פתיבתי בזה במכילתין.

אבל לפי הנ"ל עיקר הטעם שאינו ראוי לבא אל המחנה וכדד ישב כמגודה הוא גם כן בכלל פשהוא שלם ולא פשהוא חסר. ואחר כל הנ"ל מבואר מדברי הרמב"ם ז"ל דבכל הני אפילו אם עבר והקריב לא נרצה פי אם במגודה דספיקא הוא הוא דהנרצה ולקמן יתבאר מה שיש לדקדק בדברי הרמב"ם ז"ל אהדדי: והתוס' ז"ל פתיבו דאין לומר דהא דפסח מחויב אפי' באנינות משום דאתי עשה דפסח ודחי עשה דאנינות דאם כן מנ"ל דאנינות לילה דרבנן אפילו הוי דאורייתא אתי עשה דפסח ודחי וכבר דקדקו בזה הבה"ז והצ"ק הא אכילת פסחים לא מעכבא ס"ל השתא בכיליה שמעתא וכן לאפיי לקמן דמוקי לה להא דאונן טובל ואוכל פסחו במת אחר חצות וחיובא דפסח מדחי לאנינות ואפילו הכי אנינות לילה ע"כ דרבנן כמש"כ רש"י ז"ל לקמן בד"ה אפיי אמר ע"ש וי"ל דלאפיי דמוקי לה אחר חצות דעשה דפסח קדים ואין אנינות מדחי אותה בזה דייקנין שפיר דאנינות לילה דרבנן דאי דאורייתא הא קדמה עשה דאנינות לעשה דאכילה ואין עשה דאכילה דוחה עשה דאנינות כמו קודם חצות דאין עשה דשחיטה דוחה עשה דאנינות אבל למאי דסלקא דעתך השתא דאפילו מית קודם חצות אתי עשה דפסח ודחי לאנינות תדחה גם כן מפני עשה דאכילה אף על גב דלא מעכבא מפל מקום עשה דידה עדיפא דיש בה פרת.

ובאמת לא אשכחן מאן דאמר דאכילה לא מעכבא בכהאי גוונא דמאן סבירא ליה אכילת פסחים לא מעכבא ר' נתן וגם הוא מודה דבעינן גבירא דחזי לאכילה כדאיתא בפ' פיצד

צולין ויתבאר עוד לקמן בזה: שם רש"י בד"ה והעצים המתנדב עצים מביא קרבן עמהם
אבל עצים גופניהם משמע לרש"י ז"ל דלאו קרבן הוא פרבנו דרבי אבל מדברי הרמב"ם
ז"ל בפ"ב מה' ביאת מקדש לא משמע הכי: דף ק גמרא אבני אמר פאן שמת קודם חצות
כו' מסקנת אבני דהיכא דחל האנינות קודם זמן פסח בהא קאמר ר"ש דאינו מקריב
כשהוא אונן אבל מת לאחר חצות דכבר חל עליו חיובא דפסח מביא אפילו באנינות
דנדחית מפני חיובא דפסחא.

וברייתא דיוסף הכהן שטימא או או או בע"כ מייירי שמתה קודם חצות והא דלא רצה ליטמא
צ"ל דמשום רגל הוא דלא רצה ליטמא דמפסח בלאו הכי אידחי לשני משום אנינות
ואידך ברייתא דאסרי ליטמא אם הולך לשחוט את פסחו היינו במת אחר חצות דאנינות
לא פטר ליה מפסח משום הכי אסור ליטמא ובעי הש"ס למידחי דלר"ע דאמר מצנה
לטמאות אפילו אחר חצות יטמא דפסח יש לו תשלומין בשני וברייתא דתני לא יטמא ר'
ישמעאל היא דאמר רשות ומסיק לא ס"ד כו' ונפיר מוכח מהך ברייתא דאחר חצות אין
אנינות לפסח וגם לא יטמא ורבא משני אידי ואידי אחר חצות פירש רש"י ז"ל דאפילו
מת אחר חצות גם פן אנינות מדחי הפסח מקרא דשלמים כשהוא שלם כו' והא דאמר
ר"ש דאונן טובל ואוכל פסחו לערב היינו במת אחר ושחטו וזרקו עליו ואפילו הכי לא
העמידו דבריהם ז"ל באכילת פסח באכילת פסחים מעפכא ולשיטתא דרבא יקשה
ברייתא דאמר ר' לא יטמא כמאן פיון דמת לו מת ממילא נדחה מפסח ואמאי לא יטמא
אפילו לר"י דאמר רשות אם לא שנאמר דהאי תנא פליג אר"ש בהך דרשא דכשהוא
שלם וס"ל דאונן משלח קרבנותיו וגם נפקא מינה לכהן גדול דמקריב אונן מונהר הוא
שלא ליטמא אבל פהן גדול בלאו הכי אסור לטמא לקרוביו והרמב"ם ז"ל פירש פאן
לאחר ושחטו עליו היינו אם עבר ושחטו עליו לאחר שמת לו מת אפי' מת קודם חצות
דלכתחילה אין שוחטין עליו אבל אם עבר ושחטו עליו טובל ואוכל לערב.

ועיין בכ"מ ז"ל ובלח"מ ז"ל ומה מאוד נכון בזה הגהת הר"א ז"ל מוויילנא דגירסת
הרמב"ם ז"ל הוא אידי ואידי קודם חצות וברייתא דטובל ואוכל לערב היינו לאחר
שעבר ושחט עליו ואתי שפיר לפ"ז דאבני ורבא לא פליגי לענין דינא אלא דאבני מוקי
להך דטובל ואוכל במת לאחר חצות דלכתחילה שוחטין עליו ואוכל לערב ורבא מוקי
לה אפילו קודם חצות אלא דעברו ושחטו עליו טובל גם פן ואוכל לערב אלא דיש לדקדק
לפי מה שהוכחתי לעיל מדברי הרמב"ם ז"ל בפ"ק ב' מהלכות ביאת מקדש דבכל הני
פגון אבל ומצורע אפילו בדיעבד לא הורצה אם שלחו קרבנותיהם אם פן מאי שנא פסח
דהורצה בדיעבד ומנ"ל לחלק בזה בין פסח לשאר קדשים פיון דפסח גם פן בכלל דרשא
דשלמים כשהוא שלם כו' ואולי י"ל דבאונן מרצי הציץ בדיעבד פיון דהותר מפללו אצל
פהן גדול אפי' לעבד.

ועוד י"ל דרבא לטעמיה לעיל בריש פ"ק פל הגזכחים כו' דבקרפן ציבור אונן מרצה
וכיון דמרצה אפילו בכהן העובד פל שפן דמרצה אם אונן שלח פסחו דפסח קרבן ציבור
הוא אבל לשיטת הרמב"ם ז"ל אי אפשר לומר פן דהא לא קיימא לו כרבא בהא אלא
כרבה בר אהילאי דאומתביה לרבא התם וצ"ע: והנה בין לפירוש רש"י ז"ל ובין לשיטת
הרמב"ם ז"ל משמע דאונן קא אפילו הוא טובל ואוכל לערב אבל אם שחטו

ולא זרקו עדיין אין זורקין עליו לפירוש רש"י אם מת בין שחיטה לזריקה אסור לזרוק עליו.

וכן לדברי הרמב"ם ז"ל אם עבר ונשחט לחוד אין זורקין לכתחילה. ובירושלמי פירק האשה איתא אמר ר"י בר בון מתניתא בשנעשה אונו משעה ראשונה בין שחיטה לזריקה אבל אם נעשה אונו לאחר פירה כבר הורצה משמע דאחר שחיטה גם פן זורקין עליו לכתחילה אלא דנראה דצ"ל כשנעשה אונו משעה ראשונה או בין שחיטה לזריקה דאז שוחטין וזורקין עליו ואוכל גם פן אבל אם נעשה אונו אחר שחיטה וזריקה כבר הורצה וכדברי רב אדא בר מתנה מאי דהוי הוי.

ועיין תוס' סופה דף כ"ה ע"ב בתוס' בד"ה אבל הכא דלא מטי זמן חיובא שהקשו לרבא דאמר הכא דאחר חצות גם פן מטמא לקרוב אם פן למה לי קרא דחתן דעוסק במצוה פטור מן המצוה הא שמעינן מהכא דאפילו מטא זמן חיובא דפסח מטמא לקרובים ולא הבנתי קושיותם דהכא רחמנא פטריה מפסח מקרא דשלמים קרבנו פל קרבנותיו לא יביא אלא כשהוא שלם וכמו שפירש רש"י ז"ל ואם פן ממילא מותר לטמאות גם פן ועוד דבלאו הכי אין זה ענין להא דעוסק במצוה כו' פנין דשניהם מוטלין עליו פאחת ואי אפשר לקיים שניהם וסבירא ליה לרבא מסבירא דעשה דפסח נדחה מפני עשה דקרובים פנין דעשה דפסח יש לה תשלומין בשני וכמו שכתב רש"י ז"ל לעיל ומפל מקום מהא דאמרינן התם דקרא אתי להכא דלא מטי זמן חיובא דפסח ונדאי ס"ל כשיטתיה דאביי דאחר זמן חיובא עשה דפסח עדיף וכדמשמע גמי בסוף פירק מי שהיה טמא דרבא גופא סבירא ליה הכי ודו"ק: ומהא דמוכח אביי מעובדא דיוסף הפהן שטימא והו אחיו בע"כ דאם מת קודם חצות חל אגנינות ומידחי מפסח יש לדקדק קצת על שיטת הרמב"ם ז"ל בהלכות אבל דטומאת אשתו הוא מדברי סופרים דעשאוה פמת מצוה ע"ש דאם פן מאי ראיה היא זו הא פמת מצוה לכ"ע חייב להיטמא אפילו אחר חצות וי"ל דנהי דעשאוה פמת מצוה מפל מקום לא חמיר מקרוב דמצוה מן התורה לטמאות ועיין מש"כ בזה בחי' מ"ק שם: ע"ב גמרא רבה בר רב הונא אמר כו' ולפי מסקנא זו יום ליקוט ויום שמועה בקדשים אסור עד הערב פמתניתין דפסחים טובל ואוכל בקדשים לערב אבל פסח אוכל אפילו יום ליקוט עצמות ויום שמועה בעצמו ויום קבורה אסור בין בפסח בין בקדשים עד הערב.

והיה נראה דהכי קיימא לן דרבא סבירא ליה הכי פדאמר צניית מאי דאמר לה רבה דאכילת פסחים מעפכא מדרבה בר רב הונא ונהיננו מהא דמותר ביום ליקוט עצמות וגם לא מצינו מאן דפליג עליה בהדיא אבל מדברי הרמב"ם ז"ל בפירק ו' מהלכות ק"פ משמע דיום קבורה וליקוט ושמועה לכולם חד דינא להם ולא הותרו בפסח גם פן אלא בליילה שלהם אבל באותו יום עצמו פגון ששמעו אחר שקיעת החמה אפילו בפסח אסור וקצת תימא על נושאי פליו ז"ל שלא הרגישו בזה ועיין בירושלמי פירק האשה דאיתא התם גם פן להאי שיטתא אלא דנראה קצת דגרס התם פמתניתין דפסחים השומע כו' והמלקט כו' אוכל בקדשים ולא גרס לערב משמע דבקדשים גם פן מותר אפילו ביום שמועה עצמו ע"ש בגמרא דשקיל וטרי ובמתחלוקת רבי ורבנן איתא התם ג"כ שיטתא אחריתי מתמודין ע"ש: שם תוס' בד"ה אכילת פסחים כו' עיין שם שר"ל דאפילו לר' נתן דאמר

אכילה לא מעפכא הכא שאני דבעינו גברא דחזי כדאימתא הותם בפרק כיצד צולין והתם לא אמרינו אלא דבעינו גברא דחזי בשעת זריקה אבל פונונתם דמפל מקום אכילת פסח אפילו לר' נתן מצונתה יותר גדולה מאכילת שאר קדשים דהא בעינו בפסח גברא דחזי לאכילה מה שאין פן בשאר קדשים וק"ל: דף קא גמרא פאן בקדשי שעה כו' ומסקינו דלר' נחמיה קדשי שעה הותר לגמרי בין ביום בין בלילה.

ואמר משה לאהרן שיאכל גם קדשי דורות והשיב לו אהרן בקדשי דורות איפא קל וחומר ממעשר. והקשו התוס' ז"ל ל הא איפא למיפרה מה למעשר כו' ולרבנן לא הותר אז אלא אנינות לילה ומשה אמר לאהרן דהותר גם ביום והשיב לו אהרן שפא לא שמעת אלא בלילה אבל ביום קל וחומר ממעשר כו'.

ותמהו התוס' ז"ל גם פן הא האי קל וחומר איפא גם בלילה דלדורות אנינות לילה ג"כ דאורייתא לר"י ויש לדקדק לדברי משה דלא ס"ד לדרוש הקל וחומר ממעשר אם פן למה פא הציווי פלל שיאכלו באנינות פינו דלא אשפסון אנהרה על אכילת קדשים באנינות ממילא הוא מותר וע"כ צ"ל מדצונתה התורה האי התייר לאכול באנינות שמע מיניה דהקל וחומר ממעשר לאו פריכא הוא ומסברא הנה אסור לאכול קדשים באנינות להכי פא הציווי פאן להתיר ונחלקו משה ואהרן בסברא בעלמא לר"נ אמר משה אחרי שהתירה התורה פאן אנינות וחדוש הוא שחידשה תורה פאותו יום ההיתר הוא בין בקדשי שעה בין בקדשי דורות של אותו היום ואהרן השיב לו פינו דלא פא הציווי אלא בקדשי שעה לא שמענו לאותו חידוש אלא בקדשי שעה אבל קדשי דורות באיסורן קיימי.

ולר"י הנה בדעת משה דהותר אכילת אונו לגמרי אפילו ביום ואהרן השיב פינו דחידוש הוא שחידשה תורה היום לא שמענו אלא היתר לילה אבל היתר יום אם לא שמענו פינו דעיקר מרינה ביום הוא מסברא לומר דיום פדקאי קאי באיסוריה ולא נתחדש ההיתר אלא בלילה ומינושב תמיהת התוס': ויש לדקדק בהא דפליגי תנאי הכא באנינות לילה אי דאורייתא אי דרבנן ולמאן דאמר דאורייתא משמע דהלילה הולך אחר היום א"כ אם אירע דבר בלילה לא הני אונו אלא פאותו הלילה אבל לא ביום שאחריו ולמ"ד אנינות לילה דרבנן הני איפכא והני אונו פל היום ואשפסון קולא למ"ד דאורייתא וחומר למ"ד דרבנן ואי נימא דלמ"ד דאורייתא אפילו אם אירע בלילה הני אונו גם בלילה שאחריו א"כ אשפסון אנינות יותר מיום ולילה ולא מצינו יותר מיום שלם פדכתיב ואחריתה כו' וצ"ע יבולע המנות לנצח במהרה: שם גמרא סבר לה כר"א דאמר ר"א לא נתפנה פנחס כו' רב אשי עד ששם שלום בין השבטים ומסקינו דלרב אשי נתפרה להיות פהן בשעת הריגת זמרי אלא דלא נתרצו לו ישראל להלבישו ולמשחו ולחנכו עד ששם שלום כו' כמש"כ התוס' ז"ל ולפ"ז לרב אשי נמי הנה פל דיני פהונה עליו לאכול קדשים ושלל לישא נשים הפסולות לכהונה מיד אחר הריגת זמרי דהלבישו וחנכו אין מעכבין אלא לעבודה ולזה קאמר רב אשי לא נתפנה כו' עד ששם שלום כו' וא"כ א"ש גם לר"א הא דיליף ר"ש ביבמות דף ס"א דגיוורת פחותה מבת ג' כשירה לכהונה ממלחמת מדין שנ' החיו לכם ופנחס הי' עמקם אלא דבלא"ה א"ש דר"ש ס"ל בשמעתין דפנחס נתפנה מיד כדאמרי לי' לר"נ דא' הלא פנחס הי' עמקם: ולכאורה ק' לרב אשי הא דאמר ר' ישמעאל

בב"ב פ' יש נוחלין מקרא דוּיְקָבְרוּ אֶת אֶלְעָזָר בְּגִבְעַת פְּנִחָס וְכִי מִזִּין לְפִנְחָס שְׁאִין לְאֶלְעָזָר אֶלָּא ש"מ יְרוּשָׁת אִשְׁתּוֹ ד"ת וּלְדַבְרֵי רַב אִשִּׁי הָא פְּנִחָס בְּבֹאוֹ לְאַרְץ עַד זִין לֹא נִתְפָּהוּ וְהִי לֹו לִיטּוֹל חֵלֶק בְּאַרְץ וּלְפִי הַנ"ל נִיחָא דְלַרְב אִשִּׁי נְמִי פָּהוּ הִי מִהֲרִיגַת זְמָרִי אֶלָּא דְלַעְבּוּדָה לֹא נִתְפָּהוּ.

אָבֵל בְּלֹא"ה א"ש דְּנָהִי דְכָהוּ לֹא הָוִי מ"מ לֹוִי הוּא וְאִין לֹו חֵלֶק בְּאַרְץ וְהָוִי מְצִי הַש"ס לְמִימַר דְּלֹא פְּלִיגִי ר"א וְרַב אִשִּׁי דר"א קָאָמַר לְעַנְנֵן אֲכִילַת קַדְוִשִׁים נִתְפָּהוּ בְּהֲרִיגַת זְמָרִי וְרַב אִשִּׁי אָמַר דְּלַעְנִין עֲבוּדָה לֹא נִתְפָּהוּ עַד שְׁשָׁם שְׁלוֹם בֵּין הַשְּׂבָטִים וּבְעֵינָקַר טַעֲמָא דְפְּלִיגִי בְּכִהּוֹנַת פְּנִחָס פִּירִש"י בְּחֻנְמֵשׁ הִבִּיאֹ הַמְהַרְש"א ו"ל בח"א פָּאן מִפְּנֵי שְׁלֹא נִמְשַׁח יַחַד בְּמִילּוּאִים פְּשֻׁנְמִשְׁחוּ אַהֲרֹן וּבְנָיו לֹא נִתְקַדְשׁוּ אֲזֵ אֶלָּא זָרַע הַנּוֹלָד אַחַר מְשִׁיחָה וּבִשְׁלֵמָא לר' אֶלְעָזָר א"ש דע"פ הַדִּיבּוּר נִתְפָּהוּ גַם הוּא אָבֵל לְרַב אִשִּׁי אִם לֹא הִי קְדוּשַׁת פְּהוּנָ' עָלִיו הִיכִי נַעֲשֶׂה פָּהוּ ע"פ שְׂיִמַת הַשְּׁלוֹם וְע"כ נ"ל לר"א נְמִי סְמָכוּ עַל הַבְּטָחָ' דְוְהִית' לֹו וּלְזָרְעוֹ כו' וְע' בְּסוּט' דָּף מ"ג דְּקָרִי לְפִנְחָס מְשׁוּחַ מְלַחְמָ' וּלְרַב אִשִּׁי ע"כ זֶה כַּמ"ד פָּאן דְּפִנְחָס נִתְפָּהוּ פְּאָחַד עִם אַהֲרֹן וּבְנָיו וְדו"ק וּבְרִינְתָא דְלַקְמֵן בְּן בְּנֵה מְשׁוּחַ מְלַחְמָ' ג"כ ס"ל דְּנִתְפָּהוּ מִיָּד: שָׁם גְּמָרָא אָמַר רַב מִשֶּׁה רַבִּינוּ כ"ג הִי וְחוֹלֶק בְּקַדְוִשִׁי שְׁמִים כו' יֵשׁ לְדַקְדָּק מִנ"ל דְּכַה"ג הִי נָהִי דִּילְפִינֵן מֵהָאִי קָרָא דְהִי אֹכֵל בְּקַדְוִשִׁי שְׁמִים אָבֵל כַּה"ג מִנ"ל וְכֵן בְּפִרְש' נֶאֱמַר כָּל עֲבוּדוֹת כַּה"ג לְאַהֲרֹן לְבַד וִי"ל דְּמִסְבָּרָא אֹמַר בְּן פִּינֵן דְּבֹז' יְמֵי הַמִּילּוּאִים הִי מִשֶּׁה מְשַׁמֵּשׁ לְבַד מְסַתְבָּרָא שְׁלֹא יָרַד מִמַּעַלְתּוֹ וּבְרַצוֹנוֹ הִי תְלוּי אִם הִי רַצוֹנוֹ הִי יָכוֹל לְשַׁמֵּשׁ בְּכִהּוֹנָה גְדוּלָ' כָּל מ' שְׁנֵה בַח' בְּגָדִים אֶלָּא מְשׁוּחַ דְטָרִיד בְּשִׂכְנֵה הַנִּיחַ לְאַהֲרֹן הַפְּהוּנָ' גְדוּלָה כִּי מַעַלַת מִשֶּׁה הִי יוֹתֵר גְדוּלָ' כְּמִבְּנֹאֵר בְּדַבְרֵי הַזֹּהַר"ק מִשֶּׁה שׁוֹשְׁבֵינָא דְמִלְכָּא כו' וְכַש"כ שְׁלֹא נִגְרַע מֵאִתּוֹ מַעַלַת אַהֲרֹן ג"כ וְהִינֵנוּ דְמַשְׁנֵי לְקַמֵּן אִימָא אַף מְלֹךְ וְכַה"כ כַּמ"ג.

וְעִינֵן בְּמִדְרַשׁ קָרַח שְׁאָמַר לָהֶם מִשֶּׁה אָנוּ אִין לָנוּ אֶלָּא ה' אָחַד וְתוֹרָ' אַחַת וְכַה"ג אָחַד כו' הִינֵנוּ מְשׁוּחַ דְאֵע"פ שֶׁהִי לְמִשֶּׁה רַבִּינוּ קְדוּשַׁת פְּהוּנָ' גְדוּלָ' עַכ"ז לֹא נִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ וְהַנִּיחַ' לְאַהֲרֹן ע"פ הַדִּיבּוּר: שָׁם גְּמָרָא שְׁהָרִי הוֹתֵרוּ לְזָר וְלָהֶם מֵאִי לָאוּ מִשֶּׁה לְכַאוּרָה אִין פָּאן חִידוּשׁ בְּקָרְבָנוֹת הַמִּילּוּאִים שְׁנִאָאָלוּ לְזָר דְהָא קוֹדֵם הַקָּמַת הַמְשַׁכֵּן הִי הַעֲבוּדָ' בְּכַוּרוֹת וְלֹא נִתְקַדְשׁוּ הַפְּהוּנִים עַד זִין וְכָל ז' יְמֵי הַמִּילּוּאִים דִּין בְּמָה לָהֶם וְכַמֵּש"כ הַתו' ו"ל בַּמַּס' ע"א דל"ד בַּמָּה שְׂיִמַשׁ מִשֶּׁה כו' בְּשֵׁם הַר"י מֵאוּרֵלִינִי שְׁדָּל ז' יְמֵי הַמִּילּוּאִים הִי דִין בְּמָה ע"ש וִי"ל דַּמ"מ חִידוּשׁ הוּא פִּינֵן דְּכָל קָרְבָנוֹת מִילּוּאִים מְצוֹנַת אֲכִילְתָּן לְאַהֲרֹן וּלְבְנָיו כְּמָה שְׁנִאָאָמַר בְּשָׁלוֹ אֶת הַבְּשָׂר כו' הָא דְהוֹתֵר לְמִשֶּׁה הָוִי חִידוּשׁ: שָׁם גְּמָרָא מִי הַסְּגִירָה כו' וְהַקָּשׁ' הַמְהַרְש"א ו"ל בח"א לְמ"ד פְּנִחָס נִתְפָּהוּ ג"כ א"כ הוּא הִי יָכוֹל לְהַסְּגִירָה דְרַאשׁוֹן בְּשָׁלִישִׁי פְּשָׁר לְרֹנֵב הַפּוֹסְקִים וְכֵן דְקַדְדָּק הַצ"ק ו"ל וְנִרְאָ' דְלְפִי הַמְּבֹנָאֵר בַּפ' זֶה הִי בְּבָא שְׁלִשְׁתָּן אֶל פְּתַח אַהֲל מִשֶּׁה אַהֲרֹן וּמְרִים וְלֹא הִי שָׁם אִישׁ זוּלְתָם וְהַתְּנַפֵּל אַהֲרֹן לְפָנֵי מִשֶּׁה אֵל נָא תְהִי כו' כִּי הִבִּינוּ שְׁנַעֲשִׂית מְצוֹרַעַת לְמַעַן תִּפְלֵם בְּהַסְּגָר וְחִלְטִיטָה וְלִטְהָרָה ע"כ קָאָמַר מִי מְסַגִּירָה לֹא הִי שָׁם אַחַר זוּלְתָם וְיָמִי מֵהֶם הַסְּגִירָ' מִשֶּׁה זָר הוּא אַהֲרֹן קָרוֹב הוּא אֶלָּא הַקַּב"ה חֵלֶק לָהּ כְּבוֹד אֲנִי מְסַגִּירָה וְכַמֵּש"כ תִּסְגָּר שְׂבַעַת יָמִים וְאַהֲרֹן נְצַטְעָר ע"ז כִּי לֹא יָדַע מִי יִסְגִּירָה וְיִחְלִיטָה וְיִטְהָרָה אֲשֶׁר זֶה הוּא רְפוּאָת וְטְהָרַת הַנְּגַע וְגַם טְהָרַת הַחֲטָא אֲשֶׁר בָּא הַנְּגַע בְּשִׁבְלֹו וְאִם אִין מְסַגִּיר אִין מְטָהָר ג"כ וְזֶה שְׁאָמַר אַהֲרֹן אֵל נָא תְהִי כַּמַּת כו' שְׁאִין לֹו רְפוּאָ' ח"ו וְחֵלֶק לָהּ הַקַּב"ה כְּבוֹד כו': דָּף

קב גמרא מנה"מ דת"ר כל זכר כו' אי לאכיל' פבר אמור לחם אלהיו כו' אלא לחלוקה ויהיננו מכל זכר דכתיב גבי מנח' ובתר הכי דריש לתרתי כל זכר דכתיב בתטאת ואשם לאתויי אפילו בעל מום מעיקרו ובע"מ קבוע למ"ד אפוד ורוב אשי מרבי אפי' בע"מ עובר ולרב אשי ניחא דדרשא דקראי פסדרן הוא מכל זכר דחטא' מרבינן אפי' בעל מום מעיקרו ומכל זכר דאשם מרבינן אפי' מום עובר דהוי רבותא טפי אבל לרב ששת דריש לקראי שלא פסדר דקרא דחטאת הנה לי' לרבוני אפילו מום קבוע ומכל זכר דאשם הנה לי' לרבוני אפי' בע"מ מעיקרו דרבותא דבע"מ מעיקרו שנייה יותר בבע"מ קבוע והיכי מרבי תחיל' בע"מ מעיקרו ואח"כ בע"מ קבוע ובת"כ פ' צו נאמרו הדברים פסדרן מקרא דחטאת מרבי בע"מ קבוע ומקרא דאשם בע"מ מעיקרו ע"ש אבל לרב אשי א"ש פגירסת תלמודין ומקא דדרשינן מקרא קמא דמנח' לחלוקה משמע דלאכיל' לא איצטריך דקרא דלחם אלהיו מקדשי הקדשים משמע דבכל המומין האמורים בפירשה אוכל ושם נאמר כל המומין בין קבועים בין עוברים ולא איצטריך קרא אלא לחלוק' וא"כ הא דדרשינן מאידך קראי למום עובר ומעיקרו היינו לחלוק' דמכל זכר קמא לא הוי מרבינן אלא תם ונעשה בע"מ הוא דחולק וכן אידך קרא דאשם איצטריך דאפי' מום עובר חולק וא"כ לא א"ש הא דאמר רב אשי דבע"מ עובר איצטריך סד"א נטמא כו' אף האי נמי פמה דלא מיתקן לא אכיל וְהָא אכיל' פשיטא לן מקרא דלחם אלהיו כו' דבכל מומים אוכל.

וע"כ צ"ל דכל הני קראי איצטריך גם לאכיל' אע"ג דקרא דלחם אלהיו נאמר בפ' אחר כל המומין מ"מ ה"א דלא קאי אלא על מום עובר דסמיה לי' כמש"כ מום בו את לחם כו' לא יגש להקריב לחם מקדשי הקדשים יאכל ודרשינן בת"כ מום בו הא עבר מומו פשר הרי דמיירי קרא במום עובר ועליו פתב רחמנא לחם כו' מקדשי הקדשים יאכל אבל מום קבוע לא שמענו להכי איצטריך קרא אחרנא אבל התניח לגירסת הת"כ דגרס בקרא דחטאת אין לי אלא מום עובר מום קבוע מנין כו' אבל למאי דתריץ רב אשי דגרסינן אין לי אלא מום קבוע מום עובר מנין הדק"ל ל"ל קרא להא פיון דקרא דלחם כו' פתיב בתר מום עובר ונדאי עלי' נמי קאי וצ"ל לרב אשי הוי אמינא איפכא דשריותא דלחם כו' מקה"ק יאכל לא קאי אלא אמומין קבועין שנא בפירוש אבל לא על מום עובר דאתי מרבויא דקרא ועדיין צ"ע ועוד יש לדקדק דבת"כ פ' אמור דריש מקרא דמקה"ק יאכל דחולק ג"כ ותרתיה קראי ל"ל ול"ל פל זכר קמא לחלוק' והתוס' ז"ל הקשו מנ"ל דקרא שלישי אתי למום עובר דילמא איצטריך לבע"מ מעיקרו לחלוק' וסד לאכילה וסד לחלוקה ולפי הנ"ל ניחא קצת דלבע"מ מעיקרו לא איצטריך לאכיל' דשרוע נאמר בפ' היינו עינו אחת גדולה ואחת קטנה וזה מום מעיקרו הוא ואפ"ה אמר רחמנא לחם כו' יאכל אלא דאין זה מוכרח דאפשר למום זה להנולד גם אחרי כן ודו"ק וע' תוס' חדשים וצ"ק ז"ל: ע"ב תוס' בד"ה הרי טמא כו' הקשו אמאי לא פריה מכ"ג אוגן דאינו חולק לערב ע"ש.

וי"ל פיון דלא אשפחן אלא ביום קבורה דביום מיתה בלילה נמי אסור מדרבנן וביום קבורה ג"כ איכא תנאי דפליגי ולרבי גם ביום קבור' לילו אסור מש"ה לא תיקשי כ"כ אע"ג דסתמא דמתני' לא ס"ל פריה וק"ל: בעי רב אשי נטמא בינתיים מהו כו' פי' פגון שנטמא אחר זריקה ולא הוקטרו החלבים עד שטבל ונטהר מטומאתו ובשעת הקטרת החלבים הנה ראוי להקטיר מהו ולא איפשיטא אבל אם בשעת הקטרת החלבים טמא הי'

כגון שהוקטרו החלבי ביום בשעה שהי טמא ואח"כ נטהר וראוי לאכיל' בליל' ואפ"ה אינו חולק לאבא שאול פינן דטמא הי בשעת הקטרות ולת"ק חולק בכה"ג פינן דבשעת זריקה טהור הי וכדאמר' הא טהור כו' וע' בדברי הרמב"ם ו"ל סוף פ"י מה' מעה"ק שפסק פאבא שאול וד' הג"ה שם שעשה מתלוקת בין פירושו לחבורו אינו מוכן ודו"ק: שם גמרא האי דינא מר"א בר"ש גמירנא ועביד צריכותא לקראי דכתיבי במנחה וחסטאת ושלמי' והקשו התוס' ו"ל בד"ה בע"מ אמאי מיתרי קראי דכל זכר וי"ל דדוקא בטבול יום לענין חלוקה הוא דשייך כל הני סברי דר"א בר"ש אבל בבע"מ להיתר אכיל' לא שייכי הני צריכותא וכעין זה פתב הבה"ז ו"ל ע"ש: שם תוס' בד"ה מה אם דחיתני מחטאת כו' תימא אמאי לא קאמר כו'.

וי"ל דממנחה שמעינן לה דלאו פירכא היא מזו וכ"כ הצ"ק ו"ל אלא דלקמן גבי בכור הדר קאמר להו פירכא דאשפחן בסטאת ואפ"ה הדר פריף לה ע"ש וע' בק"א מש"כ בזה: דף קג גמ' הניחא למ"ד מותרות לנ"צ אזלי אלא למ"ד לנדבת יחיד אזלי מא"ל הא דלא מוקי לה במותרות דקרבן ציבור כמו מותר חטאת צבור דקרב עולה ג"כ י"ל דלא מסתבר למעוטי מותרות של ציבור ומידי דהוי אעולת תמיד וכמש"כ התוס' ו"ל בד"ה הניחא ע"ש אלא דלמסקנא דממעט מהעולה עולה ראשונה ה"ה דמותרות של ציבור אימעיטו דלאו עולה ראשונה היא ולא קיימא האי דינא במסקנ' מדרשא דיהוידע הפהו ומוקי לה ר' ינאי הא דפרט לעולת הקדש היינו פרט למתפס עולה לבדה"ב ואפ"ל למ"ד לא תפס הנ"מ בפשר אבל עור תפוס וקמ"ל קרא דעולת איש לאשמועי' דהקדש בכה"ג תפוס העור והקשו התו' ו"ל למ"ד תפוס מדאורי' לי קרא ע"ש והי' נרא' דאפ"י אי לא תפסי בפשר בעור לא צריף קרא להכי דתפוס פינן דלאו מומן מנבח הוא ועיקר קרא דעולת איש אתי לדרשא דעולה שעלתה לאיש כדלקמן ור"י אסמך בהאי קרא גם פרט לעולת הקדש וכן נרא' מדברי הרמב"ם ו"ל שפכת לעולת הקדש בתרתי גונוי או במתפס עולה לבדה"ב או בהקדש נכסיו דזכרים יקרבו עולות ותמה הלח"מ ו"ל דהא הוא ו"ל פסק בה' ערכין כר"א דזכרים ימכרו לצרכי עולות והדמים יפלו לבדה"ב.

ובגמ' מוקמינן לה כר"י דאמר זכרים עצמן יקרבו עולות וקמ"ל דעור תפס וילפי הנ"ל הני תרי שינויא בחד גוונא הוא לר' ינאי דמוקי במתפס עולה לבדה"ב קאמר לא מיבעי למ"ד דתפוס מדאורי' כו' אלא אפ"י ט רבנן עור תפוס וה"נ לשינויא דרב המנונא ל"מ לר"א דוונדאי אין העור לפהגים וכשקונה אותה המקוויב עולה אינו נותן דמים אלא בעד העול' לבד מעורה דהעור ניתן לבדה"ב אלא אפ"י לר"י ג"כ העור נתפס לבדה"ב והרמב"ם ו"ל אע"ג דפסק כר"א מ"מ פתב להאי דינא דלר"א פשיטא דעולת הקדש לא הוי לכהני' אבל בתוספתא במכילתין פליגי חכמים עלי' דר"י בעולת הקדש ואמרי דעורה לפהגים ואי מסברא קים לן הכי אמאי פליגי רבנן עלי' דר"י ואולי י"ל דר"י דתוספתא היא למאי דס"ד דר"י דעול' הבא' מן המותרות אין עורה לפהגים ועלה הוא דפליגי רבנן ואמרי דעורה לפהגים כמדורשא של יהוידע הפהו אבל עולת הקדש פי אידף שינויא ליפא מאן דפליג עליה דר"י: דף קד גמרא מאי רבי ומאי ר"א בר"ש דתנא כו' והנה בדברי רבי איפא קולא וחומרא וכן בד' ראבר"ש לרבי אם הופשט העור קודם זריקה אע"ג דנפסל הזבח אחר ההפשט כגון שנטמא הזבח או הדם אעפ"כ אם זרק הדם מרצה על העור בפ"ע והיינו קולא אבל אם העור הוא עם הבשר אפי' נפסל הבשר אחר זריקה

העור ג"כ נפסל עמו ולר"א בר"ש הוי איפכא אם הפסול הי' קונם זריק' אפי' אחר הפשט אין הדם מרצה על העור.

אבל אם נפסל אחר זריק' הבשר פסול והעור לכהנים אבל אם נפסל קונם הפשט וקונם זריקה לכ"ע העור ג"כ פסול כמו נשחט' חוץ לזמנה לעיל ובתוספתא במכילתין מבואר דבנפסל הדם או יצא לכ"ע העור והבשר אסורים וכי פליגי בנטמא הזבח או שיצא והכי משמע בשמעתין וכמו שיתבאר.

והתוס' ז"ל בד"ה ומודה רבי כו' פתבו תמוה עצומה מהא דפ' הגזל קמא אם קדמו בגי' והיריב והקריבו האשם קונם הבאת גזילו זכו במה שבידם ואמר רבא התם היינו דזכו בעור דהאשם עצמו פסול הוא והרי נפסל התם קונם הפשט וקונם זריק' דלכ"ע העור ג"כ אסור.

ותי' ז"ל דבשחיט' לחוד קונם גזילו לא מיפסיל ויכול להביא הפסול קונם זריק' ולא חשיב פסול דקונם זריק' והקשו ע"ז פיון דהפסול בידם מה לי קונם זריקה ומה לי לאחר זריקה ולא הבנתי דבריהם ז"ל דהא רבי הוא דקאמר התם הכי ואליקא דרבי א"ש דכיון דבשחיט' ליפא אסורא קונם גזילו והפשטי קונם זריק' ואפי' נפסל אח"כ בזריק' הדם מרצה על העור ולענין זה פתבו דלא חשיב פסול דקונם זריק' אפי' הוי פסול דקונם זריקה דהזריק' נעשית בפסול כל שלא הביאו גזילו מ"מ פיון שהפשטי קונם הפסול שפיר מרצה על העור לרבי.

וראיתי בש"מ בב"ק שם שכ' בשם הרא"ש ז"ל להאי תירוץא דהופשט קונם זריק' והוסיף שם פיון דהזריקה מהני ואם עלו לא ירדו כמו מח"ז מהני גמי לרצות על העור אבל לא זכיתי להבין דבריו ז"ל דהיכן מצינו דמח"ז אם עלה לא ירד ואדרב' לעיל לענין טומאת בית הבליע' חשיב מח"ז בין הני שאין פסולן בקודש וכן לקמן בסוף מכילתין לענין העלאת חוץ אלמא דאין הקודש מקבלו ואם עלה ירד ועוד דכבר פתבתי דברי התוספתא לעיל דבפסול לדם לכ"ע ישורף העור ואין הדם מרצה ויתבאר עוד בזה לקמן מ"מ דברי התוס' ז"ל פאן אינם מוכנים לי מה שהוצרכו לומר דלא חשיב פסול קונם זריק' וקשיא להו ע"ז פיון דהפסול בידם כו' פיון דאליקא דרבי קיימינו התם.

ותי' עוד לפי שיטתם דמידי דהוי אנמצא טריפ' בבגיי מעיים לר"ח סגה"כ דלא הוה פסולו קונם הפשט או קונם זריק' דמרצה על העור וה"נ פיון דיכול להביא הפסול קונם זריק' הוי לא הוה פסולו.

וגם זה קש' לי הא הוה זריק' נעשית לכתחיל' בפסול פיון דלא הוה הפסול עדיין ומה ענין זה לנמצא טריפ' בבגיי מעיי' שלא נודע הפסול קונם זריקה ובש"מ שם הביא תי' זה בשם הראב"ד ז"ל בקצרה דרבי ס"ל כר"ח סגה"כ דאמ' מעולם לא ראיתי עור יוצא לבית השריפ' ומקוצר דבריו ז"ל משמע דס"ל דלר"ח אין עור יוצא לבית שריפ' כלל ואין זה מוכן דהא מסקינן לקמן דלא אמר ר"ח אלא בנמצא טריפ' בבגיי מעיי' אבל בשאר פסולי מוד' או פרי או כר"א בר"ש ועוד הקשו התוס' ז"ל מדברי התוספתא פסחים דמבואר שם דבשחיט' לחוד קוד' גזילו נפסל ג"כ ולא יהא אחר ממרס בדם כו' והדרא תמיהת התו' ז"ל לדוקתא וכן אסקי התוס' ז"ל שם בב"ק בתימא וע' מהרש"א ז"ל שם

ובבה"ז פאן: והנה התוספתא הנ"ל איתא בפסחים ובב"ק ותני התם תלתא דיני בתרא הקדים אשמו לגזילו כו' והקדים אשמו למעילתו כו' והקדים חטאת מצורע לאשמו בכולן לא יהא אחר ממרס בדרמו אלא תעובר צורתו כו' ובתלמודין לא הובא אלא הא דהקדים חטאתו לאשמו כו' בריש מנחות וכן בדברי הרמב"ם ו"ל לא מצאתי פעת להאי דינא לא בה' גזילה לענין הבאת אשם קודם לגזילו ולא בה' מעילה לענין הבאת אשם קודם למעילה רק בה' מח"פ כ' להאי דינא פדאיתא שם במנחות ואפ"ש לומר לפי סוגיא דשמעתא שם במנחות דתלמודין לא ס"ל הכי אלא בהקדים חטאתו לאשמו דמצורע משום דכ' תהיה עיפובא.

וכדאיתא התם ואי משום מחוסר זמן דמסקינן התם דיש מחוסר זמן לבו ביום הא פתבו התוס' ו"ל שם דדוקא במצורע שלא הגיע עדיין זמן טהרתו הוא דיש מחוסר זמן לבו ביום אבל בעלמא אין מחוסר זמן לבו ביום פדמוכח ביומא וא"כ בהני תרתי הביא אשמו קודם גזילו ואשם מעילות קודם מעילתו ליכא טעמא לפסול בדיעבד מה"ת דאין מחוסר זמן לבו ביום ואפ"ש דלא מיפסיל אלא מדרבנן אבל במשנה התם נמי משמע דאשם מעכב היינו גזילו מעכב פפרת האשם ע"ש אם לא שנאמר דבשחיטה קודם לגזילו לא מיפסיל מה"ת וכמש"כ התוס' ו"ל אבל פבר פתבתי דאין זה מספיק עדיין ליישב תמיהתם ועוד יתבאר לקמן בזה.

וע' בפ' המשנה להרמב"ם ו"ל שם בב"ק: שם גמרא לימא מ"ד הורצה כר"א כו' ומסיק אליבא דר"א כ"ע לא פליגי דמרצה כ"פ אליבא דר' יהושע כו' ופירש"י ו"ל דאפי' באבוד שרף ס"ל לרבי אליבא דר' יהושע דמרצה על העור אע"ג דהקרבו לא הורצה והתו' ו"ל בד"ה מאן דאמ' לא הורצה כו' פתבו דלא מיירי הכא אלא בנטמא הבשר או נפסל ובין לפירש"י ובין לדברי התוס' ו"ל משמע דפלוגת' דרבי ור"א בר"ש לא מיירי אלא בפסול בשר אבל בפסול דם לכ"ע גם העור לא הורצה וכד' התוספתא שהבאתי לעיל וא"כ ק' מאי רמי לעיל מתני' אהדדי הא איכא לשנויי בפשיטות הא דתנן פל שלא זכה המזבח בבשרה לא זכו הפהגים בעורה היינו אם נמצא פסול בדם דלא הוי זריקה ולא זכה המזבח בבשרה והא דתנן לאחר הפשטן עורותיהן לפהגים היינו שנמצא פסול בבשר שננטמא או נפסל וכש"כ לפי התוס' ו"ל דלא אמר רבי דמרצה על העור אלא בנטמא ויצא אבל אבוד או שרוף אינו מרצה על העור ג"כ פשיטא דלא תיקשי רישא דמתני' דאם לא זכה המזבח בבשר מה"ת היינו דאסור לזרוק מה"ת לא זכו גם בעור אבל סיפא לא מיירי אלא בנטמא הבשר ויצא דבדיעבד אם זרק הורצה וכן הוא משמעות לשון המשנה ברישא דדריש מעולת איש דנוקא אם עלתה לאיש הוא דעורה לפהגים אבל לא עלתה לאיש דלא הורצה הקרבן אין עורה לפהגים בכל גוונא בין הנפשט תחילה או לא וסיפא מיירי בפסול הגזבח ואם זרק הורצה ועלתה לאיש בהא פליגי ר"א בר"ש ורבי ובאמת פן הוא משמעות לשון הרמב"ם בפ"ה מה' מעה"ק שקתב לתרתי בבי דמתני' רישא וסיפא.

וכן מבואר להדיא בתוספתא שהבאתי בין שחטו ולא הפשיטו ובין שחטו והפשיטו ולא הספיק לזרוק עד שיצא הדם או נטמא העור ובשר אסורין ואם שחטו והפשיטו ולא הספיק לזרוק עד שיצא או נטמא הגזבח בהא פליגי רבי ור"א בר"ש והתוספתא שם צריך

להגיה מעט אבל זו היא שיטתה אלא דתני התם עוד בבא אחת בפסול לינה ושחטו ולא הפשיטו או שחטו והפשיטו ולא הספיק לזרוק עד שלן הדם העור ובשר אסורין ושחטו והפשיטו ולא הספיק לזרוק עד שלן הזבח פליגי בזה רבי ור"א בר"ש ע"ש ולא הבנתי זאת כיון דלא הספיק לזרוק עד שלן הזבח א"כ ממילא נפסל גם הדם בלינה ובגלן הדם ליכא פלוגתא כלל כיון דלא עלתה לבצלים וצ"ע.

עכ"פ לפי הנ"ל קמה תמיהת התוס' ו"ל לעיל אדוקתיה באשם שהוקרב קודם הבאת גזילו אמאי עורה לפהגים כיון דלא עלה לבצלים וצריך להביא אשם אחר וצריך עיון גדול בזה: שם גמרא ר"ח פרבי ס"ל הכא נמי יש לדקדק אי נמצא פסול בדם לכ"ע העור אסור כמש"כ לעיל, א"כ מאי משני פרבי ס"ל דאמר הדם מרצה על העור הא אפתי איכא בנפסל הדם דהעור יוצא לבית השריפה ואפשר דלהכי קאמר ואב"א כו' אין הפשט קודם זריקה ולא אשכחן פסול בעור חלוק קודם זריקה וע"כ אם הוא חלוק ונפשט היינו משום דהכל היה בכשרות ומש"ה לא ראה עור חלוק הינצא לבית השריפה ולהכי פריד הא אפתי איכא נמצא טריפה בבני מעיני דהעור הנפשט בהכשר ואח"כ נתונדע פסולו למפרע ונרא' דה"ה אם נודע אחר זריקה שנטמא הדם או איזה פסול אחר קודם זריקה אלא דלא נתונדע עד אחר זריקה והפשט ג"כ בכלל קושיא זו וכי משני קסבר נמצא טריפה כו' מרצה ה"ה בכה"ג ג"כ מרצה כל שהנפשט בחזקת כשרות ול"ד נמצא טריפה קאמר וע' בתוי"ט ו"ל שרצה למצוא צד קולא בפסול טריפה וכבר כתבתי במ"א דלא נראה כן וע"כ עיקר דברי ר"ח דאמר מימי כו' הא קמ"ל דאם לא נתונדע הפסול עד אחר זריקה והפשט אע"ג שנוולד קודם זריקה מ"מ העור נרצה דאל"ה מאי קמ"ל ר"ח ור"ע למד מדבריו דה"ה בכור בגבולין אם נמצא טריף אחר הפשט יאותו הפהגים בעורו ונחכמים פליגי עלי' דר"ח אפי' במקדש די"ל דהדם מרצה וכ"ש בגבולין ור' יוחנן אמר הלכה כר"ע אפילו בכור בגבולין והש"ס מסיק והילכתא פחכמים דפליגי אר"ח אפי' במקדש ואמרי אין לא ראינו ראיה וכ"ש בגבולין כן הוא פשטי' דשמעתא אבל הרמב"ם ו"ל יש לו שיטה אחרת ופסק במקדש פחכמים דיצא לבית השריף ובגבולין פסק כר"ע דהעור מותר משמע דמפרש דר' יוחנן הוא דאמר לתרנוייהו היילכתא הלכה כר"ע בגבולין והילכתא פחכמים היינו במקדש והא דאמר ר"ע מדבריו למדנו כו' היינו במכ"ש אם במקדש התיר ר"ח כ"ש בגבולין אבל חכמים ג"כ יכול להיות דמודו לר"ע בגבולין והכי פסיק ר"י היילכתא וע' בלח"מ ובה"ז ו"ל ומש"כ הבשר בקבורה והעור בשריפה כבר כתבו בזה הראשונים ו"ל וע' תוס' והרא"ש ו"ל בכורות מש"כ בזה ומש"כ בחי' שם וע' תוי"ט ו"ל: ע"ב גמרא ר"י אמר מקום יש בהר הבית ושמו בירה כו'.

לדברי ר"י לא א"ש קצת הא דתנו ואם אין גשרפין כמצוותן גשרפין בבית הבירה היינו בהר הבית והאיכא שלא כמצוותן דגשרפין בעזרה והיכי תנו סתמא גשרפין בבית הבירה אבל לר"ל דאמר כל המקדש קרוי בירה א"ש טפי וק"ל: שם תוס' בד"ה לא מחשבה כו' ועוד י"ל דהיא דמעילה איכא לדחויי מדרבנן וכן הא דחייבין עלי' משום פגול וטמא כו' וצ"ל נותר וטמא ופגול אין בהם וזה נגד דבריהם ו"ל לעיל דאיסור איכא גם בפגול בקטרת וא"כ היכי מצינו למימר דחייבין מדרבנן הא גם בפגול איכא איסור דרבנן ועוד דלעיל פ' ב"ש מוכח מפלוגתא דר"ש ורבנן דרבנן חייבין כרת קאמרי וע' בתוס' יומא שם: שם גמרא לא פסול טומא' ופסול יציאה וילקמן קאמר לא פסול טומא' ופסול לינה

וְנִיל הָכָא קְמַדְחֵי לִיהַ כּו' פְּמוֹ שְׁפִירֵשׁ י"ו וְיִמְשַׁמַּע דְּלָא נִיחָא לִי לְהַשׁ"ס לְמִימַר דְּקָאֵי אַפְסוּל טְנֻמָּא' לְחוּד אֲלָא אוֹ טְנֻמָּא' וְלִינָה אוֹ טְנֻמָּאָה וְיִצְיָאָה וּא"כ אַמְאֵי לָא פְּשׁוּט מְהָא דְבִיחָה"ד הִי בְּעֵזְרָה כּו' וּפְרִים הַנְּשָׁרְפִי כּו' וְשְׁאִירֵע בְּהֵם פְּסוּל בֵּין קוֹדֵם זְרִיקָה בֵּין לְאַחַר זְרִיקָה מְאֵי לָאוּ פְּסוּל טְנֻמָּאָה וְלִינָה דְלִיכָא לְמִימַר פְּסוּל טוֹמָא וְיִצְיָא' דָא"כ נְשָׁרְפִין בְּהַר הַבַּיִת פִּינּוֹן דְּכָבֵר יְצָאוּ.

וּצ"ל דְלַרְוֹנְחָא דְמִקְלֵתָא אָמַר הָכָא פְּסוּל טְנֻמָּא' וְיִצְיָאָה וְלִקְמָן פְּסוּל טְנֻמָּאָה וְלִינָה אֲבָל סְגִי בְּפְסוּל טְנֻמָּאָה לְחוּד וּבְהִכִּי מִיִּירֵי הָא דְלֵאחַר זְרִיקָה נְשָׁרְף בְּעֵזְרָה וּק"ל: שְׁם גְמָרָא אֲלִיבָא דַמ"ד עֲדִינּוֹן לֹא הִגִּיעַ זְמַנּוֹ לְצֵאתָא כּו'.

מַה שְׁיֵישׁ לְדַקְדָּק בְּדַבְרֵי הַרְמַב"ם ו"ל בְּזָה פְּכָר פְּתַבְתִּי בַחֵי מְעִילָה וְע' בַּח"מ ו"ל פ"ז מַה מְעָה"ק שְׁהֶאֱרִיף בְּזָה: שְׁם גַּמ' בְּעֵי ר"א פְּרִים הַנְּשָׁרְפִים כּו' וְשְׁיָצָאוּ רֶוְבֵן בְּמִיעוּט אֲבָר כּו' וּמְסִיק דְיָצָא חֲצִיּוֹ שֶׁל בְּהֵמָה בְּרוּב אֲבָר מִיְבַעֵי לִיהַ אֵי שְׁדִינּוֹ לְמִיעוּט אֲבָר בְּתַר רֶוְבֵן וְהוּי פְּמוֹ שְׁיָצָא רֹב הַבְּהֵמָ' אוֹ בְּתַר בַּהֵמ' שְׁדִינּוֹ לַה.

וּפִירֵשׁ י"ו וְלִינָה דְמִיְבַעֵי לִיהַ לְעַנְנֵן טְנֻמָּאָת בְּגָדִים דַּכ"ז דְלָא יְצָאתָא הַבְּהֵמָ' אִינוּ מְטַמָּא בְּגָדִים וּמִיְבַעֵי לִי בַכַּה"ג אֵי הָוֵי פְּמוֹ שְׁיָצָא רֶוְבֵן דְבַהֵמָ' וּמְטַמָּא בְּגָדִים אוֹ לֹא וְהִקְשׁוּ הַתּוֹס' ו"ל ע"ז הָא לֹא חָשִׁיב הוֹצָאָה פִּינּוֹן דְאֶגוּדוֹ בְּפָנִים פְּדֹאִיתָא בְּפִסְחִים בַּפ' כִּיִּצַּד צוּלִין אֲלָא פִי דְמִיְבַעֵי לִי לְעַנְנֵן לְשׁוֹרְפוֹ בְּפָנִים דְאֵי חָשִׁיב פִּינְצָא וְאִירַע בְּהֵן פְּסוּל נְשָׁרְפִין בְּהַר הַבַּיִת וְאֵי לֹא חָשִׁיב פִּינְצָא וְאִירַע בּוֹ פְּסוּל שְׁנֻטְמָא נְשָׁרְף בְּפָנִים הִיָּינוּ בְּעֵזְרָה וְכֵן פִי בְּרֵשׁ"י בַּהֲג"ה.

אֲבָל מְדַבְרֵי הַרְמַב"ם ו"ל פ' י"ט מַה פְּסַהֲמ"ק נֵרָא דְמְפָרֵשׁ לָה לְעַנְנֵן פְּסוּל יוֹצָא וְנ"ל שְׁם פְּרִי הַנְּשָׁרְפִים כּו' יֵישׁ בְּהֵן סַפְקָא אִם הִלִּינָה וְהִצְיָאָה קוֹדֵם שְׁיִגִיעַ זְמַנּוֹ לְצֵאתָא פּוֹסְלָת בְּשָׂרָם כּו' לְפִיכָהּ פּוֹסְלִין אוֹתָן לְהַחְמִיר וְיִשְׁרְפוּ בְּעֵזְרָה וְהָא דְבְּפְסוּל יְצִיאָה ג"כ נְשָׁרְף בְּעֵזְרָה וְלֹא בְּהַר הַבַּיִת הִיָּינוּ פִּינּוֹן שְׁאִירֵע בְּהֵם הַפְּסוּל קוֹדֵם זְרִיקָה אֲפִילוּ יְצָאוּ צָרִיף לְהַבִּיאֵם לְעֵזְרָה לְשׁוֹרְף כָּל פְּסוּלֵי הַפְּסוּלִים וְכֵן אִם יְצָא חֲצִי הַבְּהֵמָה בְּרוּב אֲבָר אֵי מְחֻזְקִינָן אוֹתָן בִּיּוֹצָא הוֹאִיל וְיָצָא רֹב אֲבָר אוֹ עֲדִינּוֹן אִינוּ יוֹצְאִין שְׁהֵרֵי לֹא יְצָא רֹב הַבְּהֵמָה לְפִיכָהּ נְפִסְלוּ מְסַפְק וְיִשְׁרְפוּ בְּעֵזְרָה עַכ"ל מְשַׁמַּע דְּהָא גּוּפָא אִם נְפִסְל בִּיּוֹצָאָה כִּי הָאֵי דְחָשִׁיב כְּאֵלוּ יְצָא הָרוּב אוֹ לֹא קְמִיבַעֵי לִי.

וְיֵישׁ לְדַקְדָּק חֲדָא דָא"כ ר"א בַּאֲת"ל מִיְבַעֵי לִיהַ אַת"ל מִיְפְּסִיל בִּיּוֹצָא כַה"ג מִי חָשִׁיב בִּיּוֹצָא אֵי לֹא וְא"כ ה"ל לְפִסְק דִּיּוֹצָאָה פּוֹסְלָת בְּפִשִּׁיטוֹת כָּל אַת"ל דְּהָוֵי פְּשִׁיטוֹתָא וְאִמְאֵי לֹא בְּעֵי לָה ר' אֲלֵעֶזֶר הָנִי תַרְתִּי בְּעֵיָא פְּחָדָא פִּינּוֹן דְּחָדָא בְּחִבְרָתָהּ שְׁיִיכָא וְעוּד דְלְעַנְנֵן פְּסוּל יוֹצָא אֲפִי מִיעוּט שְׁיָצָא חוּץ לְמַחֲצֵתוֹ נְפִסְל מְקָרָא דְנוֹבָשׁר בְּשָׂדָה טְרִיפָה כּו' וְאוּלַי מִיְבַעֵי לִיהַ עַל מַה שְׁנֻשְׂאָר בְּפָנִים אִם גַּם הוּא נְפִסְל כְּאֵלוּ יְצָא רֶוְבֵן לְגַמְרֵי דְנְפִסְל כְּלוֹ אוֹ לֹא הָוֵי כְּאֵלוּ יְצָא רֶוְבֵן וְיִמָּה שְׁנֻשְׂאָר בְּפָנִים לֹא נְפִסְל וְיִשְׁרְף כְּמַצְנֹתוֹ חוּץ לְג' מַחְנוֹת וּמְסַפְק נְפִסְל כְּלוֹ וְיִשְׁרְף הַכֹּל בְּעֵזְרָה וְכִי הָאֵי בְּעֵיָא בְּעֵי רְבָא בְּחוּלִין לְעַנְנֵן בְּכּוֹר דְיָצָא רֶוְבֵן הָרִי הוּא פְּלוּד אִם יְצָא חֲצִי בְּרוּב אֲבָר מַהוּ ע"ש בַּפ' בְּהֵמָה הַמְקֻשׁ דָּף ע' וְכֵן פְּסַק הַרְמַב"ם ו"ל דְסַפִּיקָא הָוֵי וְעַכ"ז קִיָּצַר הַכ"מ ו"ל בְּכּוֹנְנָתוֹ שֶׁל הַרְמַב"ם ו"ל וְהִיָּה לוֹ לְבָאָר יוֹתֵר גַּם מִשׁ"כ דְּהִקְשׁוּ הַתּוֹס' ו"ל עַל פִירֵשׁ"י וּפִי' כְּפִירוּשׁ הַרְמַב"ם ו"ל אִינוּ מוּבָן דְפִי' הַתּוֹס' לְשׁוֹרְפוֹ בְּפָנִים בְּעֵיָא אַחֲרִיתִי

היא אם אינרע בָּהֶן פֶּסוּל טַמְאָה כפירש"י ו"ל בהג"ה: דף קה גמרא רבה בר רב הונא מתני לה בגברי מתעסקין בו ה' גברי ונפקי תלתא ופשו תרי כו' אי בתר בהמה אַזְלִינן בעיא זו לא נתפרש' למאי מיבעי לי' ולשיטת רש"י ו"ל נרא' דמיבעי ליה ג"כ לעגנן טומאת גברי אי הולכין בתר רוב מתעסקין והני פאלו יצאו פולן והשנים שלא יצאו ג"כ טמאי פאלו יצאו פיון דיצאו רובן ולפ"ז הא דתנן האחרונים אין מטמאין בגדים היינו היכא דלא נפקי רוב.

או דילמא בתר בהמ' אַזְלִינן ולפי שיטה זו אין הבנה לדברים אלו או בתר בהמ' אַזְלִינן מאן דכר שמה דבהמה הכא הא הבהמה ע"כ יצתה פולת דאל"ה אין מטמאין בגדים פולן וכבר תמהו התוס' ו"ל ע"ז ותי' בדוחק וגם שיטת התוס' ו"ל לעגנן לשון רפואה בפנים ג"כ קשה לפרש בבעיא זו פיון דהבהמ' יצתה ונדאי חשיב יצאה ועוד לא א"ש לישנא דהש"ס רבה בר רב הונא מתני לה בגברי משמע דמתני לה להו בעיא בגברי ולפי הג"ל אין שייכות לבעיא זו עם בעיא קמייתא ובעיא אחריתי היא.

אבל הרמב"ם ו"ל הלה גם בזה לשיטתו ופלי לעגנן פסול יוצא ובעיא קמייתא מיבעי ליה יצא חצי הבהמ' ברוב אבר אי רוב אבר מקריע והני פאלו יצא רובו או פולו ורבה בר רב הונא מתני להו בעיא בגברי אם יצא חצי בהמה ורוב המתעסקים יצאו ג"כ אי הולכים אחר רוב המתעסקים וחשיב פאלו יצא פולו או בתר בהמ' אַזְלִינן והרי לא יצא אלא חציו וא"ש הא דקאמר או בתר בהמה אַזְלִינן ובכ"ז קיצרו מפרשי דבריו ו"ל ולא ביארו כל הצורך: ובאותו עגנו יש לדקדק בהלכה אחת בדברי הרמב"ם ו"ל שפכת בפ"ז מה' מעה"ק אחר האי דינא דג' ביה"ד הם בהלכה ה' שם ושורפת כל הנשרפים פשירה בזר ובלילה ובסוף ה' פסה"מ פתב דנותר אין נשרף אלא ביום.

וכן בפגיוול ובנותר ילפינן מקרא דוביום פדאיתא בריש פסחים וביבמות פ' הערל אבל פגיוול מנ"ל והכ"מ ו"ל פתב שם משום דפגיוול נותר בחד שיטא שייכא משמע דפסול טמא נשרף אפי' בלילה ושיטתא דהש"ס משמע בכמה דוכתי דאין שריפת קדשים בלילה וכל פסולי קדשים בכלל וכן מסתבר למאן דאמר דאפי' שלא בזמנו אין שורפין אותו אלא ביום א"כ גזירת הפתוב הוא דאין לשורף קדשי' בליל' דלמ"ד דוקא בזמנו הוא דנשרף ביום י"ל דכהו הוא מצותו אבל לאחר זמנו ושאר פסול קדשים דאין להם זמן נשרפים אפי' בליל' וה"ה פגיוול פיון דאין לו זמן נשרף אפי' בלילה אבל למ"ד אפי' שלא בזמנו נשרף ביום י"ל דה"ה לכל הקדשים פסולין דאין לשורפן בלילה אבל לחלק בין שאר פסולי קדשים לנותר ופגיוול לא מצאתי פעת מקום מבואר זאת.

עד שאחר העיון מצאתי בת"כ פ' צו מבואר הדבר להיפך ביום השלישי באש ישרף בנה אב לכל הנשרפים שלא יהיו נשרפים אלא ביום ע"ש ויפלא שלא הרגישו בזה נושא פליו ו"ל וצ"ע: שם גמרא הנשרפים שיצאו וחזרו מהו כו' ע' רש"י ותוס' ו"ל ומסקנא דמיבעי ליה פיון שיצאו כבר אלא דחזרו אם האנשים שעומדין בחוז מטמאין בגדים אע"פ שהפר בפנים פיון שכבר יצא פעם אחת או לא וכן פירש הרמב"ם ו"ל בפ"ד מה' פרה וע' לח"מ ו"ל שם שדקדק אמאי לא פתב הרמב"ם ו"ל בדינא דמתני' תנן הראשונים שיצאו מטמאין כו' דמזירי דוקא בגררין פדמוקים לה בפסחים פ' פיצד צולין וכמש"כ התוס' ו"ל לעיל.

והיא נראתה דהאי בעיא דיצאאו וחרורו כו' לא ס"ל פהה אוקימתא דאי בעינו הוצאה ממש דומיא דשבת א"כ מאי מיבעי ליה הכא הא זה ונדאי לא דמי להוצאת שבת פיו דעדיין פולו בפנים אע"פ דיש לחלק מ"מ נרא' דמפאן סמך הרמב"ם ז"ל בהשמת אוקימתא דנגרין ודו"ק.

וע' בירושלמי סוף פ' שני שעירים דאיתא נמי התם להני בבא דר"א דשמעתין והה בעיא דיצא רוב אבר מייתי התם תחילה ואח"כ בעיא אם נפסלו פיוצא משמע דבעיא קמייתא לאו בפסול יוצא מייירי אלא בטומאת בגדי כפירש"י ז"ל וגם מצאתי שם מבואר דשריפת פרים פשרים בזר ובלילה כד' הרמב"ם ז"ל שהבאתי לעיל והיה נרא' דכוננתו של הרמב"ם ז"ל ג"כ על שריפת פרים כמצותן אבל פסולי קדשים נשרפים דווקא ביום קדברי הת"כ אבל מדבריו ז"ל סוף ה' פסולי המקדש נרא' דשריפה ביום לא נאמר אלא בנותר ופיגול ושם בירושלמי יליף בק"ו מהקטר חלבים דאין פשרים בזר פשרים בלילה כ"ש שריפת פרים הפשרים בזר שפשרים בלילה ואיכא למיפריה שריפת קדשים פסולין יוכיחו דפשרים בזר ופסולין בלילה ואולי הירושלמי אגיל בשיטה זו דהא דנשרף ביום היינו דווקא בזמנו ואין זה מספיק עדיין ובפ' ד' מה"פ מדברי הרמב"ם ז"ל דשריפת פרה דווקא ביום בהל' י"ז שם: שם גמרא פרים ופרה ושעיר המשלח כו'.

אבל מטמאין אוקלין ומשקין דברי ר"מ וחכ"א כו' ומוכח בשמעתין דפולגתיהו הוא פשיצאאו לחוץ וס"ל לר"מ פיון דסופן לטמא טומא' חמור' מטמאין אוקלין ומשקין ואפי' שעיר המשלח דחי הוא ולא חזי לקיבול טומא' מ"מ פיון דיש עליו טומא' חמורה לטמא המשלחו יש לו טומא' גם לאוקלין ומשקין והא דקרי לה סופן לטמא כו' הא אחר שפיצא פבר הגיעו לטומא' חמורה לטמא המתעסק בהו היינו משום דאין בהם טומא' חמורה לטמא הנוגע בהו אלא העוסק בהו והוי דומיא דנבילת העוף דאין לה טומא' אלא בבית הכליעה והני נמי אין להם טומא' אלא במתעסקים בהם ומשום דסופן לטמא ט"ח מטמאין אוקלין ומשקין וחקמים ס"ל דלא מהני הא דסופן כו' אלא בפרה ופרים דחזו לטומא' אבל לא בשעיר המשלח דלא חזי לטומאה היינו דאמר רב דימי צריכין הכשר טומאה מקום אחר זו היא שיטת רש"י ז"ל ויותר נרא' מל' רש"י ז"ל בד"ה אמרי במערבא כו' דגריס אמרי במערבא אין צריכין הכשר טומא' ממ"א וכגירסת התוס' ז"ל בב"ק דף ע"ז היינו הא דאמר ר"י יצתה נבילת כו' דאין צריכה הכשר היינו דהכשר טומא' ממ"א לא בעי ליגע בשרץ אבל חזי לטומאה בעי ע"ש בתוס' ז"ל וכשהו בפנים בעי לה ר"א אם גם בפנים בכלל סופן לטמא כו' או פיון דמחוסר יציאה מחוסר מעשה ופשיט דמחוסר מעשה דמי: אבל הרמב"ם ז"ל בפ"ה מה' פרה כתב דפרים אין מטמאין טומאת אוקלין אפילו אחר שפיצאאו ופ"ג מה' אה"ט כתב ג"כ להאי דינא וחקלק בין נבילת עוף טהור לפרים הנשרפים דנבילת העוף אחר המתשבה מטמא אוקלין ומשקין מאליהם הואיל וסופן לטמא טומא' חמורה אבל פרים אינו פו אלא אם נגע בהו טומא' אז מטמא אוקלין ומשקין וע"ש בדברי הראב"ד ז"ל ודברי הכ"מ ז"ל במקומות אלו כבר כתב עליהם הבה"ז ז"ל אף לדברי הכ"מ ז"ל בפ"ג הנ"ל שכ' דהרמב"ם ז"ל מפרש אמרי במערבא צריכין הכשר טומאה מקום אחר היינו דפרה ופרים צריכין שיקבלו טומא' מקום אחר לזה הסכים הבה"ז ז"ל ע"ש בכ"מ ז"ל.

וע"כ נרא' פן מדבְּרֵי הַרְמַב"ם ז"ל אָבֵל קִשָּׁה מְאוּד דא"כ מאי בְּעֵי ר"א פְּרָה וּפְרִים מֵהוּ שְׂיִטְמָאוּ בְּפָנִים בְּחֹזֶץ פִּינָן דְּאִפִּי' בְּחֹזֶץ אֵין מְטַמְּאִין אֲלָא אִם נִגְעוּ בְּטוֹמְאָא' אַחֲרַת א"כ שׁוּם חִילוּק בְּפָנִים אוּ בְּחֹזֶץ בְּכָל גּוֹנוֹנָא לָא דְמִי לְנִבְלִית הָעוֹף דְּסוֹפָה לְטַמָּא טוֹמְאָה חֲמוּרָה בְּמַגְעַ מִשָּׂא"כ בְּפְרָה וּפְרִים דְּאֵין מְטַמְּאִין אֲלָא הָעוֹסְקִין בְּהֵן וּכְמִש"כ הַכ"מ ז"ל.

וּלְשׁוֹן הַכ"מ ז"ל שְׂכ' דְּנִבְלִית עוֹף טְהוֹר מְטַמְּאָה אָדָם בְּמַגְעַ אֵינוּ מְדוֹקְדָק דְּהָא אֵינוּ מְטַמְּאָה אֲלָא בְּבֵית הַבְּלִיעָה אֲלָא דַּמ"מ ס"ל לְהַרְמַב"ם ז"ל דְּטוֹמְאָא' חֲמוּרָה דְּפְרִים לְמַתְעַסְקִים בְּהֵן לָא דְמִי לְטוֹמְאָת נְבִילָה בְּבֵית הַבְּלִיעָה וְכַמְבּוֹאָר בְּדַבְּרֵיו ז"ל בַּפ"ו מֵה' אַה"ט דְּאִיכָל נְבִילָה בְּשַׁעַת בְּלִיעָה הָרִי הוּא אַה"ט וְהָאִיכָל שְׂיַגַּע בּוּ הָוִי רֵאשׁוֹן וְאֵלוּ הַשׁוֹרְף פְּרִים אִפִּי' בְּשַׁעַת הָעֶסֶק לָא חֲשִׁיב אַה"ט וְאִם נִגְעַ בְּאִיכָל לָא הָוִי אֲלָא שְׁנֵי כְּמוֹ אִם פִּירֵשׁ מִמְטַמְּאֵיו הֵינּוּ שְׂלָא בְּשַׁעַת הָעֶסֶק וּכְמִש"כ בְּזָה בְּפִי הַמְּשַׁנָּה פ"ה דְּזַבִּי' אָבֵל סוֹגְיָא דְשִׁמְעֵתִין קִשָּׁה לְשִׁיטְתוֹ ז"ל וְכו' וְאוּלַי סְמַךְ הוּא ז"ל עַל דְּבָרֵי הִירוּשְׁלָמִי סוֹף שְׁנֵי שְׁעִירִים בְּיוֹמָא דְבְּעֵי לֵה ר"א הָתָם סְתָמָא פְּרִים הַנְּשַׁרְפִים מֵהוּ שְׂיִטְמָאוּ אֲוֹכְלִין בְּלֵא הַכְּשֵׁר בְּלֵא טוֹמְאָא' מְפָנִי שְׂסוֹפֵן לְטַמָּא טוֹמְאָא' חֲמוּרָה וְהַתּוֹס' ז"ל בַּד"ה מְחַסְרֵי יִצְיָאָה הָעֵתִיקוּ מֵהוּ שְׂיִטְמָאוּ בְּגָדִים וְכֵן אֵיתָא לְפָנֵינוּ בִירוּשְׁלָמִי שְׂם אָבֵל צ"ל מֵהוּ שְׂיִטְמָאוּ אֲוֹכְלִין וְהַשִּׁיב ר' יִרְמְיָה הָרִי נְבִילִית עוֹף טְהוֹר מְטַמְּאָה בְּלֵא הַכְּשֵׁר וְבְלֵא טוֹמְאָא' וּמְסִיק נְבִילִית עוֹף מְחִיצָתָה בְּכָל מְקוֹם הֵינּוּ אַע"ג דְּאֵינוּ מְטַמְּאָה אֲלָא בְּבֵית הַבְּלִיעָה מ"מ טוֹמְאָתָה בְּכָל מְקוֹם אָבֵל פְּרִים מְחִיצָתָם חוּץ לִירוּשְׁלָיִם דְּוּוֹקָא: וְאֵין זֶה בְּכָלל סוֹפּוֹ לְטַמָּא טוֹמְאָה חֲמוּרָה וְנִהִי דִישׁ לְפָרֵשׁ דַּר"א בִירוּשְׁלָמִי ג"כ דְּוּוֹקָא בְּפָנִים מִיְבְּעֵי לִי וְכְמוֹ שְׂפִי הַק"ע שְׂם י"ל דְּלְהַרְמַב"ם ז"ל מְשַׁמַּע לִי מְדַסְתָּם לֵה סְתָמִי נִרָא' דְּמִיְבְּעֵי לִי בְּכָל גּוֹנוֹנָא בֵּין בְּפָנִים בֵּין בְּחֹזֶץ וְעוֹד ק' לְשִׁיטְתוֹ ר"מ דְּאָמַר שְׁעִיר הַמְּשַׁתְּלַח ג"כ מְטַמָּא וְאֵי בְּעֵינָן הַכְּשֵׁר טוֹמְאָא' מִמְקוֹם אַחַר מ"ט דַּר"מ גְּבִי שְׁעִיר הַמְּשַׁתְּלַח הָא וְנִדְּאֵי אֵינוּ מְקַבֵּל טוֹמְאָא' וְע"כ צ"ל לַר"מ מִיְקָרִי סוֹפּוֹ לְטַמָּא טוֹמְאָא' חֲמוּרָה לְטַמָּא מְאֵלִיו וּמִש"ה אָמַר דְּאִפִּי' שְׁעִיר חֵי דְלָא חֲזִי לְטוֹמְאָה ג"כ מְטַמָּא טוֹמְאָת אֲוֹכְלִין כִּי הֵיכִי דְמְטַמָּא טוֹמְאָא' חֲמוּרָה וְא"כ לָא דְמִי הָא דְאָמַר ר"מ מְטַמְּאִין טוֹמְאָת אֲוֹכְלִין הֵינּוּ מְאֵלֵיהֶם לֵהא דְאָמְרֵי רַבְּנָן מְטַמְּאִין כּו' דְּהֵינּוּ ע"י הַכְּשֵׁר טוֹמְאָה מִמְקוֹם אַחַר וְצ"ע: ע"ב רַש"י בַּד"ה צְרִיכָה מְחַשְׁבָּה לְהַצְטַרֵף פְּחוֹת מְפִזִּית מְפִזָּה כּו' מְשַׁמַּע דְּהַנְּצַרֵף לְזֶה דְאֵי כְּפִזִּית א"צ מְחַשְׁבָּה דִישׁ לוֹ טוֹמְאָת עֲצָמוֹ אָבֵל זֶה אֵינוּ אֲלָא בְּנִבְלִית בַּהֲמ' דְּמְטַמָּא בְּמַגְעַ בְּהָא הוּא דְאֵיִצְטַרֵף לְאוּקְמִי בְּפְחוֹת מְפִזִּית אָבֵל נְבִילִית הָעוֹף דְּאֵין לֵה אֲלָא טוֹמְאָת בֵּית הַבְּלִיעָה אִפִּי' אִם הָיָה כְּפִזִּית צְרִיף מְחַשְׁבָּה לְעִשׂוֹתוֹ אֲוֹכְלִין לְטַמָּא טוֹמְאָת מַגְעַ וְהַצ"ק ז"ל פְּתַב דְּמַתְּנִי אֲתִיָּא כַּר"מ וְאִפִּי' כְּפִזִּית מְטַמָּא טוֹמְאָת אֲוֹכְלִין בְּלֵא מְחַשְׁבָּה מְשׁוּם דְּסוֹפּוֹ לְטַמָּא טוֹמְאָא' חֲמוּרָה וְאֵין זֶה מוּבָן דְאֵי מַתְּנִי כַּר"מ ע"כ לַר"מ ג"כ בְּעֵינָן כְּפִיזָּה כְּדַתְּנָן וְכַבֵּר הָאֲרִיכוּ בְּזָה הַתּוֹס' ז"ל בַּב"ק דָּף ע"ז וְכַתֵּב שְׂם דַּר"מ ג"כ מְחַשְׁבָּה בְּעֵינָן בְּנִבְלִית הָעוֹף אַע"ג דְּבִשְׁעִיר ס"ל דְּמְטַמָּא אַע"ג דְּחֵי הוּא וְלָא חֲזִי פִינָן דְּסוֹפּוֹ לְטַמָּא טוֹמְאָא' חֲמוּרָה נְבִילִית הָעוֹף שְׂאֵנִי ע"ש נִרָא' מְדַבְּרֵיהֶם שְׂם דְלָא הָוִי גְרָסִי וְהַקְתַּנִּי רִישָׁא כּו' וּמֵאֵן שְׂמַעַת לִי כּו' אֲלָא גִירְסַתָּם הוּא וְהָא מְדַקְתַּנִּי סִיפָא שְׂחִיטְתָּהּ וּמְלִיקְתָּהּ כּו' לְחוּד.

וְכֵן נִרָא' מְדַבְּרֵי רַש"י וְהַתּוֹס' ז"ל הֵכָא וּבְחֻלְיִין: שְׂם רַש"י בַּד"ה וּמְטַמְּאָה טוֹמְאָת אֲוֹכְלִין כּו' וְאֵי דְנִקְט לִי בְּפָנוּמִי אִמְאֵי צְרִיכ' מְחַשְׁבָּה כּו' וְזֶה ק' קִצַּת הָא בְּנִקְט לִי בְּפָנוּמִי בְּלֵא"ה לָא מְצִינָן לְאוּקְמִי דַּא"כ לְמָה בְּעֵינָן כְּפִיזָּה הָא לַכ"ע סְגִי בְּכְפִזִּית לַר"מ וּמֵה שְׂפִירֵשׁ דְאֵי

מחמת אארעא צריכה הקשר משמע דאפי' פביצה צריכה הקשר משום דהוי מחוסר מעשה וכבר הקשו התוס' ו"ל ע"ז מדלא מיבעי ליה אלא לר"מ בכזית משמע דלרבנן בכביצה בכל גוונא מטמא אף ע"ג דמחוסר מעשה ולא דמי למחוסר יציאה דפרים דבפנים אין ראוי לטמא פלל וכן מבואר בדברי הירושלמי שהבאתי לעיל: שם גמרא עד דאמרת לי הא מילתא נבילת עוף טהור לר"מ מונין בו ראשון ושני כו'.

יש לדקדק מאי אירי' דמיבעי לי' לר"מ דנוקא דס"ל דמטמא בכזית ולא לרבנן דאמרי בכביצה דהא לא מיבעי לי' אלא אם טומאה זו חמורה כ"כ למנות בה ראשון ושני היינו שיהי' הכזית נבילה פאוקל ראשון לעשות שני או לא וא"כ לרבנן נמי תיבעי לי' ועוד דע"כ חשיב פאוקל ראשון פדתנן ומטמא טומאת אוכלין אלמא דהוא חשיב ראשון ועושה לאוכלים אחרים שני אם לא דמיבעי לי' אם האוכל השני עושה שלישי ואין זה במשמעות לשון הש"ס ולקמן בעי לה עוד בחיבורי אוכלין ע"י משקין דהוי חיבור לטומא' קלה אי מונין בו ראשון ושני והתם נמי משמע דמיבעי לי' הא דנטמאו האוכלין ע"י חיבורן במשקה לאוקל שנטמא בשרץ אי טומא' זו הוי פראשון ואם נגע באחר הוי שני או דילמא לא מהני החיבור אלא לפוסלו אכל לא לטמא אחרים וה"נ י"ל דעל אוקל שנטמא בנבילת העוף מיבעי לי' אי חשיב פראשון לעשות שני משום דהנבילה הוי פאב או דילמא אין האוקל מטמא אחרים ולפ"ז א"ש קצת הא דקאמר לר"מ מהו דלרבנן דשעורן בכביצה פשיטא דלא הוי האוכל אלא שני אכל לר"מ דאמר דמטמא בכזית י"ל דהוי פנבלת בהמ' דאוקל שנטמא בה הוי ראשון וה"נ פן או לא הוי ראשון אלא שני וא"ש פזה דברי הרמב"ם ו"ל בפ"ג מה' אה"ט שכ' דהוי פאוקל ראשון דק' לכאור' הא איפשיט בעינין דאין מונין ראשון ושני ולפי ה"ל ניקח דראשון לכ"ע הוי וכי מיבעי לי' אי הוי הנביל' פאב למנות ממנו ראשון ושני ופשיט ליה פינון דאינה מטמא' במגע אין מונין ממנה ראשון ושני: והרמב"ם ו"ל בפ"א מה' אה"ט ביאר לאידך בעיא כמש"כ דמיבעי לי' אי ע"י חיבור משקין הפל ראשון הוא ועושין שני א"ד לא הוי אלא שני וכת' שם דהוי ספק וכבר עמד הראב"ד ו"ל שם הא איפשיטא בעינין דאין מונין ראשון ושני וע"ש בכ"מ ו"ל ובבה"ז ו"ל.

אבל לפי זה לא יתיישב הא דאמר פל היכא דמטמא אדם במגע כו' פינון דבעיא אחריתי היא ה"א אי חיבור משקין עושה אותן פגוף אחד או לא בשלמ' לפירש"י ו"ל דשני חצאי נבילה אין מצטרפין ע"י משקין לטמא אדם כ"א לטמא אוכלין א"ש הא דקאמר פינון דאין מטמא אדם האוקל ג"כ לא הוי ראשון אכל לפי של הרמב"ם ו"ל הא דאינו חיבור לטומא' חמורה לאו פחד ענין הוא עם הא דהוי חיבור לטומא' קלה דהא דלא הוי חיבור לטומאה חמורה ע"כ צ"ל כפירש"י דאטומאה עצמה קאי חצי זית וחצי זית שנתחברו ע"י משקין דאין זה חיבור לטמא אדם והא דהוי חיבור לטומאה קלה מייירי פאוקל המקבל טומאה ועוד יש לדקדק לפי של הרמב"ם ו"ל אי האוקל המקובר לא הוי אלא שני א"כ מאי קמ"ל דהוי חיבור ע"י משקין הא בלא"ה המשקין נעשין תחילה ומטמאין את האוכל לעשותו שני דמשקין מטמאין בכ"ש וכ"ת דחיבורן ע"י משקין היינו משקין אחרים חוץ מד' משקים דאין מקבלין טומא' ג"כ לדברי הרמב"ם ו"ל דא"כ לא הוי חיבור ג"כ וכמו שהביאו התוס' ו"ל בד"ה חיבורי אוכלין וצ"ע יותר פזה וע' בפ"ח מה' אבות הטומא' מה שכתב הרמב"ם ו"ל דפיגול ונותר הוי פראשון לטומא' ומונין בו

ראשון ושני וע' בדברי הרמב"ד ז"ל שם ובירושלמי סוף פסחים בעי לה מהו שיפסלו את התרום' משמע קצת דאין מונין בו כו' אלא פוסל התרומה לבד וכן איתא בפסחים בינצא אלו הני מטמא את הידים הנה פוסל אבר הנחתה ממנו ע"כ לא זכיתי להבין פלוגתניהו דהרמב"ם ז"ל ונהרמב"ד ז"ל במאי ודו"ק: דף קו גמרא אלא לרבנן היכא שריף להו כו' לצפון ירושלים לא מצאתי פעת בדברי הרמב"ם ז"ל להאי מילתא דביה"ד בצפון ירושלים ולא שיהא מקומו משופף וצ"ע: שם רש"י בד"ה השורף כו' והאי תנא אית לי כר"ש כו' לא ידענא מי הכריחו לזה דבריית' קאי על מקרא שנאמר והשורף אותם יכבס כו' להכי קאמר דאין המצית האור והמסדר המערכה בכלל זה ות"ק ור"ש בהוצאתו פליגי וכן פסק הרמב"ם ז"ל פהאי ברייתא בפ"ה מה' פרה ע"ש וע' ביזמא סוף פ' שעירים ברש"י ותוס' ז"ל שם: הדרן עלף פרק טבול יום השוחט והמעלה פרק י"ג תוס' בד"ה אזהרה מנין כו' האריכו פאן אי קרבן בעי אזהרה ולרבא מסיק הש"ס במכות דף י"ג דלא בעי אזהרה ונהרמב"ם ז"ל בפ"א מה' שגגות כת' דבעי אזהרה פדכתיב אשר לא תעשינה וכמשמעו תא דשמעתין הכא ובעירובין דפטור דפסח ומילה הוא שהם בעשה ובאמת יש לדקדק בהא דפריף התם דילמא אתי לאו לקרבן ובשלמא לאו שנייתו לאזהרת מיתת ב"ד שפיר י"ל דנאמ' לעונש החמור ולא לעונש הקל אכל קרבן דאינו בא אלא על שוגג והלאו נאמר על מזיד במה נגרע פח הלאו לפוטרו ממלקות בשביל זה ואין פאן מקומו להאריף בזה: ע"ב גמרא ק"ו ומה במקום שלא ענש כו' ופריף עלה רבינא א"כ לא יאמר לאו בחלב כו' ובמסקנא פרכינן וכי מזהירין מה"ד ולכאורה קו' דאביי א"ש פינן דהפל איסור אחדשחיטה בחוץ הוא ואם אפ"ה הקדישו בשעת היתר איכא אזהרה כ"ש כשהקדישו בשעת איסור דהוי בכלל אזהרה זו והוי כמו בתו דילפינן בק"ו מבת הבת משום דהוי גילוי מילתא בעלמא ומאי פריף עלי' רבינא גילף ק"ו חלב מנבילה דהוי תרי איסורי תדע דהא אמרינן יכול יזה ענוש פרת ומהיכ' תיתי למימר הכי אלא משום דחד איסור הוא לא הוי מחלקינן ביניהו וה"א דכרת דכ' בהאי פרשה קאי נמי על אלו קדשים ומנ"ל לחלק ביניהו לענן הלאו ואמאי לא נימא דאכולהו קאי בין הקדיש בשעת איסור במה בין הקדישו בשעת היתר וצ"ל דמ"מ האי ק"ו מה במקום שענש כו' אית ליה פירכא דא"כ גילף חלב מנבילה בהאי ק"ו וכיון דלא אתי האי מילתא אלא בק"ו מה במקום שענש כו' שפיר פריף עליה וכי מזהירין מה"ד ויש לדקדק בשמעתי דאתא לקמיה דרבא משמע רבינא דאקשי לרב אשי א"כ לא יאמר כו' אתא לקמ' דרבא והא רבא ורב אשי לא היו בזמן אחד כדאיתא בקידושין ואולי צ"ל א"ל רבינא לרב פהנא דהוא רבינא הראשון מתלמידיו של רבא וכן רב פהנא אחר הנה בימי ר"פ ורבינא פידוע מסדרן של הדורות אלא דלקמן ג"כ איכא למידק הכי אמר רב אשי אמריתא לשמעתי כו' משמע דר"א שמע מרבא הא דאי קשיא לי' כו' וי"ל דרב אשי שמע קושיא דרבא בבהמ"ד משמ' דרבא: והנה קושיא דרבינא לא יאמר לאו בחלב שני רבא דאיכא למיפרף מה לכולהו שפן לא הותרו מפלגן.

אבל קצת ק' מאי אירי' דפריף רבינא מלאו דחלב אמאי לא פריף מלאו דדם למה נאמר נימא מה נבילה שלא ענש כו' וליכא למיפרף מה להנה שפן לא הותר מפלגן דדם נמי לא הותר מפלגן והנה נרא' קצת דלהכי פריף גילף לאו דחלב מנבילה בק"ו משום דתרונוייהו בחדא פרשתא נאמרו בפ' צו פל חלב שור כו' וחלב נבלה כו' ואכול לא

תאכלוהו כי כל כו' ונכרתה כו' ולהכי פריה למה נאמר לאו דכל חלב שור כו' פיון דעונש
נאמר בחלב א"כ ממילא גילף בק"ו דלאו דנבילה דנאמר פאן מה נבילה שלא ענש כו'
והוי קצת דומיא דהכא דבחדא פ' נאמר' הלאו בקדשים שהקדישן בשעת היתר במות
והעונש נאמ' בקדשי' שהקדישן בשעת איסור הבמות גילף בק"ו מהדדי אלא דא"כ מאי
קאמר גילף משרצים כו' וצ"ע: דף קז גמרא מתקוף לה רב ביבי כו' תלתן ושב הויין
דאיפא המעלה והמעלה יש לדקדק אמאי ליחייב שמים על מוקטרי פנים ומוקטרי חוץ
פיון דשניהם בכרת אחד ולא אחד נאמרו לאו דהשמר לה כו' ועונש דאל פתח אהל
מועד לא הביאו אלא דאי לאו קרא דנאליהם ה"א דלא קאי אלא על מוקטרי פנים דראונו
לבא לאהל מועד אבל מוקטרי חוץ ה"א דלא ליחייב פיון דאין ראוינו לפנים קמ"ל קרא
דנאליהם לערב פרשיות דאמוקטרי חוץ נמי קאי העונש אבל הפל אחד הוא עונש דמעלה
בחוץ ומהיכ' תיתי לחייבו שמים ואפ"ל דאתקפתא דרב ביבי לא קאי אלא לר' יוחנן
דיליף הבאה הבאה בגז"ש דאל פתח אהל מועד קאי נמי אממוקטרי חוץ דפשוטי' דקרא
קאי אממוקטרי פנים אלא דילפינו בגז"ש דמוקטרי חוץ נמי איפא עליהו האי עונש הוי
פתרי איסורי דבחד נאמר לאו ועונש ואידך ילפינו בגז"ש דהוי כמו שנה' בו בפירוש
לאו בפני עצמו ולהכי פריה דליחייב עלה תרתי אבל לר"י דאמר עירוב פרשיות הוא
ושניהם בלאו אחד נאמר לא תיקשי דליחייב שמים ויש ליישב בזה דקדוקו של הלח"מ
ז"ל בפ"א מה' שגגות מה שלא מנה המעלה והמעלה ולפי הנ"ל ניקח דהרמב"ם ז"ל
נרא' דלא ס"ל גז"ש דר"י דילפוטא דאזהרה בשחיט' כת' לדרשא דר' יונה שם תעלה
ושם תעשה וא"כ אינו חיי' אלא אחת ועדיין צ"ע וע' במשנל"מ ז"ל בפ' ח"י מה' מעה"ק
מש"כ בזה ועוד הי' נרא' דלאבני לקמן דאמר שחט וזרק אפי' לר"ע דנפקא מתרי קראי
אינו חייב אלא אחת דשם תעשה הפתוב עשאן לכולן עבודה אחת ונדאי דאינו חייב על
מעלה ומעלה אלא אחת אע"ג דבזרק והעלה אמר אבני דלכ"ע חייב שמים דפליג רחמנ'
להעלאה משאר עשיות היינו דווקא העלאה עם שאר עשיות אבל העלאה גופא אפי' שתי
העלאות בכלל שם תעשה הפתוב עשה לכל עשיות אחת: שם גמרא והדתנן הזורק מקצת
דמים בחוץ חייב מנ"ל לפי מאי דמשמע לקמן בשמעתין דהוי ילפינו קומץ ומקבל ג"כ
מביני' דשחיט' והעלאה אי לאו דכתב רחמנא בזריקה א"כ מאי פריה בזריקה מנ"ל הא
איפא למילף במה מציינו משחיט' והעלאה וכן הקשה הצ"ק ז"ל והי' נרא' דכולי האי
שמעתא קאי ארישא בשמעתין דבעי עונש ואזהרה בשחיט' והעלאה מנ"ל והשת' הא
דתנן הזורק כו' מנ"ל גבי' עונש ואזהרה דחייב משמע חייב בכל בין בעונש ואזהרה בין
בקרבו ומנ"ל גהי דעונש פרת איפא למילף מבינייהו אבל לאו ליפא למילף מביני' דמבנין
אב ג"כ אין מזהירין כמו מק"ו כמש"נ הר"ן ז"ל בריש גדרים וכבר העיר בזה המשנל"מ
ז"ל בפ"ב מה' גזירות מהא דאמרי' בשמעתין תיתי מביני' והא פרת פתיב פאן ואין
עונשין מה"ד אבל מדברי התוס' ז"ל לעיל בד"ה מכולהו שפן כו' דכרת איפא למילף
בק"ו ואם י"ל דתמיהתם שם הוא למאי דס"ד למילף הפל בק"ו מ"מ למ"ד עונשין מה"ד
איפא למימר דה"ה פרת איפא למילף מה"ד אבל לאו ונדאי ליפא למילף מה"ד ולהכי
בעי מנ"ל ומשני דנפקא לי' מדם יחשב כו' ולקמן קאמר הש"ס הא דתנן הקומץ והמקבל
פטו' מנ"ל דמשמע דפטור מפל עונש ואזהרה מנ"ל וקאמר מהיכא תיתי דחייב ומשני
דאיפא למייתי מביני' דשחיט' והעלאה והיינו לענין עונש ולמה תנן פטור מקל ומסיק

א"כ לא נאמר בנריק' כו' דנהי דאיצטריף קרא דנריק' לאתוי' אנהרה לנריק' מ"מ הא בפרש' זו לא נאמר אלא עונש מאי איכא למילף מביני' למה נאמר ריבויא דנריק' בהאי פ' אי לאו לגלויי דלא ילפינו מביני' ועפ"ז יש ליישב קצת קושית התוס' ז"ל לקמן בד"ה להכי כתביה מסוגיא דלקמן דיליף פטור קומץ ומקבל מאשר יעלה עולה כו' דהתם הכי קאמרינו קומץ ומקבל פטור משום דלא נאמר אלא העלאה שהוא גמר עבודה וממילא קומץ ומקבל פטור דמהיכ' תיתי דחייב ובהא לחוד סגי לענין אנהרה וכהי פריף הש"ס גמי מהיכ' תיתי דחייב היינו כפרות' לקמן דלא נאמר אלא העלאה וקאמר הא עכ"פ לענין עונש איכא למילף מביני' ומשני דא"כ לא נאמר בנריקה כו' וכנ"ל ואם פי דברים אלו אינו מוכרחים דוודאי נרא' משמעתי דמבנין אב שפיר מזהירין ועונשין מ"מ לענין קושית התוס' ז"ל בד"ה להכי כו' נרא' כמש"כ דהתם לא קאמרינו אלא דנא' אשר יעלה עולה כו' ואין אלו בכלל וממילא פטור ונהא קאמרינו דאמאי לא ילפי' מבינייהו.

ומד' הרמב"ם ז"ל בפרק י"ט מהלכות מעה"ק נראה דיליף זריקה מקרא דאשר יעלה עולה בכל הני דתנו התם המנסף יין ומקטיר קטורת ע"ש הלכה ב' וג' ובאותו פ' הג"ל פתב לדינא דלקמן זרק והעלה חייב ב' דכתב שם תעלה ושם תעשה להכי פלגינהו וא"כ ה"ה המנסף והמעלה דחייב שתיים אבל כל שאר עשיות חוץ ממעלה בכולן אינו חייב אלא אחת ועיין צ"ק מה שכתב בזה ויתבאר בזה עוד לקמן בס"ד.

ובזה מיושב דקדוק אחד בדברי הרמב"ם ז"ל דפסק כר' ישמעאל במוקטרי פנים שחסרו והעלן בחוץ שפטור והיינו משום דאית ליה תרי קראי וא"כ ע"כ יליף זריקה מדם יחשב וא"כ איצטריף זה הדבר דעל השוחט הוא חייב כו' וא"כ הא דיש שאלה בהקדש מנ"ל ולפי הג"ל ניחא דנריקה ילפינו מאשר יעלה עולה כו' ואייתר זה הדבר לגז"ש ועיין בחידושי נדרים מה שכתב שם לר' ישמעאל גופיה אטו ס"ל כב"ש דאין שאלה בהקדש: שם גמרא ור"י האי או זבח מיבעי ליה לחלק פירש רש"י ז"ל דלא תימא עד דמסיק עולה ושלמי'.

והקשו התוס' ז"ל דהו סוגיא דלא פריא דס"ל כר' יונתן דלא בעינו לחלק באביו ואמו ויותר יפלא דלא מייתי הקא לפלוגתא דר' יאשיהו ור"י כדמייתי הש"ס בכמה דוכתי וכי קאמר ור"ע לחלק מנ"ל אמאי לא קאמר דס"ל כר' יונתן דלא בעינו לחלק ומנ"ל לעשות פלוגתא חדשה בין ר"י ור"ע במוקטרי פנים פיון דאיכא למימר דפליגי בפלוגתא דר' יאשיהו ור"י ולתרונייהו איכא תרי קראי למעוטי חסר ועוד קשה הא בשחיטה פתיב אשר ישחט שור או כשב או עז הרי דחייב בשחיט' על אחד לחוד וא"כ גילף העלאה ג"כ מואליהם תאמר ולמה לי קרא לחלק בהעלאה ומה שרצה הצ"ק ז"ל לפרש דלחלק דהקא היינו לחייבו שתיים על עולה וזבח אינו מוכן דהא מביא במתניתי דכריתות דשוחט בחוץ כמה זבחים אינו חייב אלא אחת וכן פסק הרמב"ם ז"ל בפ"י מה' שגגות וה"ה המעלה מכמה זבחים דאינו חייב אלא אחת ואי לר' יהושע דס"ל התם גופין ותמחויין מסלקין הא מסברא קים ליה הכי ולא מקרא.

והי' נראה קצת דלחלק דהכ' לכ"ע איצטריף דאי הוי פתיב אשר יעלה עולה זבח ה"א דלא נאמר בפרשה אלא עולה לחוד ועולה זבח היינו עולה הזביחה אבל לא משמע הכי מהא דאמר ר"ע נפקא ליה לחלק מלא יביאנו ולפי הג"ל דבעולה לחוד מייירי קרא היכי

שְׁמַעֲנוּ לְחַלֵּק מְלֵא יְבִיאָנוּ וצ"ע יוֹתֵר בְּזָה: שֵׁם גְּמָרָא תִּיתִי מְזַרְיקָה מֵה לְזַרְיקָה שְׁפִן זָר כּו' ק"ק אַמַּאי לֹא קָאָמַר תִּיתִי מֵהֶעֱלָאָה וְאִי מְשׁוּם דְּהֶעֱלָאָה גְּמַר עֲבוּדָה הִיא תִּיתִי מְבִינָא וצ"ל דְּלִרְוֹן תָּא דְּמִילְתָּא אָמַר דְּתִיתִי גְּמִי מְזַרְיקָה וּמְשִׁי א"כ לֹא יֵאָמַר בְּזַרְיקָה כּו' וְהִבִּיא הַצ"ק ו"ל יֵשׁ מְקַשִּׁים הָא אִיזְטְרִיף לְמִכְתָּב בְּזַרְיקָה דְּאִי אֲתִי מְבִינָא לֹא הִיָּה חֲזִיב אֲשַׁחֲיָטָה וְזַרְיקָה אֲלָא אַחַת וְהִשְׁתָּא דְּלִר"ע חֲזִיב שְׁתִּים לִר"א וְכֵן בְּזַרְיקָה וְהֶעֱלָאָה לִר' יִשְׁמַעְיָאל וּמְסִיק דְּאִי אֲתִי מְבִינָא ג"כ הִיָּה חֲזִיב שְׁתִּים עַל שְׁחִיטָה וְזַרְיקָה אוֹ הֶעֱלָאָה וְזַרְיקָה וְכֵן כְּתִבְתִּי לְעִיל לְפִי מְשַׁמְעוֹת לְשׁוֹן הֶרְמֵב"ם ו"ל דְּיִלְפִינּוּ זַרְיקָה עִם כָּל הִנִּי דַתְנּוּ לְקַמְן מְקַטִּיר קְטוֹרֶת וּלְבוּנָה וּמְנַסֵּף יִזוּ וּמִים כְּפֹאֲחֵד אֲבָל אַחֲרֵי הָעִיּוֹן נִרְאָה דַס"ל הִנִּי כְּגוֹן מְקַטִּיר קְטוֹרֶת כּו' וּמְנַסֵּף וְנִדְאִי אִינוּ חֲזִיב אֲלָא אַחַת אִם הֶקְטִיר קְטוֹרֶת וְהֶעֱלָה הָאֲבָרִים בְּהֶעֱלֵם אֲחֵד מְשׁוּם דְּהִפְלִי שֵׁם אֲחֵד הוּא הֶעֱלָאָה עַל גְּבִי הַמְזַבֵּחַ דְּאִי חֲזִיב שְׁתִּים כְּמוֹ זָרַק וְהֶעֱלָה א"כ אֲשַׁכְחֵן יוֹתֵר מְשַׁלְשִׁים וְשֵׁשׁ כְּרִיתוֹת כְּגוֹן אִם שְׁחַט וְהֶקְטִיר קְטוֹרֶת וְהֶעֱלָה אִיבָרִים דְּאֲשַׁחֲיָטָה וְהֶקְטִירָה וְנִדְאִי דְּחֲזִיב שְׁתִּים דְּהֶקְטִירָה בְּכֻלָּל הֶעֱלָאָה הִיא וְאִי הֶקְטִירָה וְהֶעֱלָאָה ג"כ חֲזִיב שְׁתִּים אִם כֵּן אֲשַׁכְחֵן בְּחוּץ שְׁלֵשׁ כְּרִיתוֹת וְדוֹנָקָא בְּזַרְיקָה הוּא דְּאִיכָּא שְׁקֵלָא וְטְרִיא אִי עֲבִיד לָה עִם שְׁחִיטָה אוֹ עִם הֶעֱלָאָה מְשׁוּם דְּאִינָה דוּמָה לֹא לְשַׁחֲיָטָה וְלֹא לְהֶעֱלָאָה וּלְמַר דְּיִלְיָף לָה מְקַרָּא דְּשַׁחֲיָטָה הִנִּי כְּשַׁחֲיָטָה וּלְמַר דְּיִלְיָף * מְזַרְיקָה הִנִּי כְּזַרְיקָה וְאִינוּ חֲזִיב אֲלָא אַחַת לִר' אַבְהוּ וְאַבְיִי אָמַר דְּאַפִּי לִר"ע חֲזִיב שְׁתִּים בְּזַרְיקָה וְהֶעֱלָאָה דְּלִהֲכִי פְּלִגְיָנָהוּ רַחֲמָנָא וְאִין שֵׁם אֲחֵד לָהֶם אֲבָל כָּל שְׁאָר עֲבוּדוֹ כְּגוֹן מְקַטִּיר וּמְנַסֵּף שֵׁם הֶעֱלָאָה עֲלֵיהָ וְאִם עֲשָׂאֵן עִם הֶעֱלָאָה אִינוּ חֲזִיב אֲלָא אַחַת אֲבָל עִם שְׁחִיטָה לִכ"ע חֲזִיב שְׁתִּים כְּמוֹ שְׁחִיטָה וְהֶעֱלָאָה וּלכ"ע לִיכָּא אֲלָא ל"ו כְּרִיתוֹת וְהִיא דְּזַרְיקָה וְשַׁחֲיָטָה אִינוּ חֲזִיב אֲלָא אַחַת אֲפִילוּ לִר"ע דְּמַרְבִּי לִיה מְקַרָּא דְּהֶעֱלָאָה הִנִּינוּ מְשׁוּם דְּאִין עֲלֵיהָ שֵׁם הֶעֱלָאָה אֲבָל הֶקְטִירָה אוֹ נִסְוֵף עִם שְׁחִיטָה וְנִדְאִי חֲזִיב שְׁתִּים דְּהִנִּינוּ שְׁחִיטָה וְהֶעֱלָאָה וּא"כ לְשׁוֹן הֶרְמֵב"ם ו"ל שֶׁהִבְאֵתִי לְעִיל דְּכֻלָּל זַרְיקָה בְּהִדִּי הֶקְטִירָה וְנִסְוֵף מְחַד לִימוּד צ"ע קֶצֶת דְּהָא לֹא דְּמִינִן לְהִדְדִי דְּזַרְיקָה עִם שְׁחִיטָה אִינוּ חֲזִיב אֲלָא אַחַת וְאִינָה עִם שְׁחִיטָה חֲזִיב שְׁתִּים וְעַם הֶעֱלָאָה הִנִּי אִיפְכָּא וְדו"ק: ע"ב גְּמָרָא לְהֲכִי פְּלִגְיָנָהוּ קְרָא שֵׁם תַּעֲלָה וְשֵׁם תַּעֲשֶׂה עֵינִן בְּלְשׁוֹן הֶרְמֵב"ם ו"ל בְּפִי"ט הַגְּז"ל שֶׁהִבִּיא קְרָא דְּלַעֲשׂוֹת אוֹתוֹ ע"ש וְעֵינִן בְּלַח"מ ו"ל מַה שְׁדַקְדַּק לְמַאי דְּפָסַק כּו"ר לֹא הִנִּי צְרִיף לְהֵאִי טַעְמָא ע"ש וּלְפִי מַה שְׁכַתֵּב לְעִיל דְּהוּא ו"ל לְמַד זַרְיקָה מְאֲשֵׁר יַעֲלָה עוֹלָה כּו' אֲתִי שְׁפִיר דְּהִנְצְרָף לְהֵאִי טַעְמָא וּק"ל: שׁוּב רְאִיתִי בְּמִשְׁנַל"מ ו"ל פִּי"ט הַגְּז"ל שֶׁהִאֲרִיף בְּזָה וּמִסְקִנַּת דְּכָרִיו ו"ל דְּהֶקְטִירָה וְנִסְוֵף דִּין אֲחֵד לָהֶם עִם זַרְיקָה וְכִשְׁעֲשָׂאֵן עִם שְׁחִיטָה אִינוּ חֲזִיב אֲלָא אַחַת וְעַם הֶעֱלָאָה חֲזִיב שְׁתִּים מְשׁוּם דְּכָל הָעֲבוּדוֹת חוּץ הֶעֱלָאָה עוֹלָה וְזָבַח בְּכֻלָּל שֵׁם תַּעֲשֶׂה הֵם עֲשָׂאֵן לְכוּלָּן עֲבוּדָה אַחַת.

וּל"ג כְּמַש"כ דְּלֹא נֵאָמַר כְּלָלָא דְּשֵׁם תַּעֲשֶׂה אֲלָא עַל שְׁאָר עֲבוּדוֹת שֶׁל עוֹלָה וְזָבַח הִנִּינוּ שְׁחִיטָה וְזַרְיקָה אֲבָל הֶקְטִירָה וְנִסְוֵף פְּשִׁיטָא דְּבְכֻלָּל הֶעֱלָאָה הֵם וְאִין לָהֶם שְׂיִיכוֹת עִם שְׁחִיטָה כְּלָל וְכֵן מְשַׁמַּע בִּירוּשְׁלַמִי פָּרַק כְּלָל גְּדוּל דְּכָל שְׁקֵלָא וְטְרִיא דְּהַש"ס הוּא עַל שְׁחִיטָה וְזַרְיקָה וְהֶעֱלָאָה שְׁהֵם עֲבוּדוֹת זָבַח אֲחֵד אִי חֲזִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת אוֹ אַחַת עַל כּוֹלָן אֲבָל הֶקְטִירָה וְנִסְוֵף דְּעֲבוּדוֹת לְעֲצָמָן הֵם מְדוּעַ לֹא יִתְחַזְּבִי שְׁתִּים אִם שְׁחַט זָבַח וְהֶקְטִיר קְטוֹרֶת וְהִדְבָּרִים בְּרוּרִים: וְתוֹ אִיכָּא לְמִזְדַּק בְּשִׁמְעִינִן דְּבִסְנֵהֲדִרִין דָּף ל"ד מְסִקִּין דְּלֵאבְיִי לִיכָּא שׁוּם נְפָקָא מִיָּנָה לְדִינָא בְּדִרְשׁוֹת דְּר"י וְר"ע דְּמַר יְלִיף זַרְיקָה מְקַרָּא

דשחיטה דם יחשב ומר יליף מאו זבח דהעלאה ואמאי הא איפא נפקא מינה לעגן דינא דמתניתין לקמן דחשיב חומר בשחיטה מבעליה שהשוחט להדיוט חייב ומעלה להדיוט פטור וחומר בעלייה דשנים שאחזו בספין ושחטו פטורים ואחזו באבר והעלו חייבים והשתא לר"י דיליף זריקה מדם יחשב דכתב גבי שחיטה איתא בזריקה חומרא וקולא דשחיטה דהזרק להדיוט חייב ושנים שאחזו בכלי וזרקו פטורים ולר"ע דיליף מהעלאה הוי איפכא דזרק להדיוט פטור ושנים שאחזו חייבים ואמאי קרי לה התם טעם אחד משני מקראות.

ואפ"ל דלאבני דאמר שם תעשה הכתוב עשאן לכולן עבודה אחת אהני נמי להאי מילתא דזריקה הוי בשחיטה לכל דיניה וזרק להדיוט חייב אפילו לר"ע וכן שנים שאחזו פטורים אפילו לר"ע ולא משמע פן מלשון הרמב"ם ז"ל שכ' לדין זרק בדין העלאה עיין שם ועוד יתבאר בזה לקמן בסיעתא דשמיא: שם גמרא יצא דרום כו' ראוי לשחיטת קדשים קלים ועיין לעיל דאיפא תנא דיליף לאו בשחיטת דרום מלא תזבח כו' כל דבר כו' ולדבריו הנה נראה דלא איצטריך למילף אנהרה לשוחט בחוץ משם תעשה פדלעיל אלא מלא תזבח שמעינו אנהרה פינו דאפילו בדרום הוי באנהרה פל שכן מחוץ למחנה י"ל דזה הוי לאו שבכללות דכמה דברים איתרבו מפל דבר רע והתוס' ז"ל כתבו לעיל דמיבעי ליה אנהרה למלקות וק"ל: דף קח גמרא ע"כ לא קאמר ר"י אלא עצם דמינא דבשר הוא והוי מצי למימר אלא עצם דמחנף לבשר הוא כדאמר ר' יוחנן חבורי עולין פעולין דמו וי"ל דזה בכלל מינא דבשר הוא וע' בלשון הרמב"ם ז"ל שכתב דחייב מפני שהוא מחנף: לנהורד.

ל מקרא דאו זבח הוי פהעלאה שם גמרא שחיטת לילה איפא בינייהו רבה אמר קבלה בכלי חול כו' ודקדקו התוס' ז"ל אמאי לא קאמר נשחטה חוץ לזמנו וחוץ למקומו א"ב וי"ל דפיגול שאני פינו דמראה לפיגולו אפי' לרבי חייב גם לר' יוסי הגלילי וכדאמר' לעיל האי טעמא לר"י דנשחטה בלילה תרד וחוץ לזמנו לא ירד והכי נמי מהני האי טעמא אפילו לר"ש ועוד נראה דבאמת רבי ור' אליעזר ברבי שמעון לא פליגי לעגן דינא אלא דרבי דקאמר אליבא דר' יוסי הגלילי דמה שהשיבו לו חכמים שוחט בפנים נמי פינו שהוציאו פסלו לזה השיב רבי מה לשוחט כו' שכן היתה לו שעת הפושר כו' ועדיין תשובה זו אינו מספיק אלא על דברי חכמים שאמרו לו פינו שהוציאו פסלו אבל אפתי איפא פסולי שלא הי' להם שעת הפושר ואפילו הכי חייב עליו פחוי.

ועל זה הוסיף ר' אליעזר ברבי שמעון להשיב מה לאלו שכן הקודש מקבלו נהי דלא הנה להם שעת הפושר אבל הקדש מקבלו ובזה מיושב קושית התוס' ז"ל בסוף ד"ה שחיטת לילה דתיקשי על תשובת ר' אליעזר לר' יוסי הגלילי דבשוחט בפנים הקודש מקבלו הא אפתי תיקשי הקומץ בפנים והעלה בחוץ דאין הקדש מקבלו לר' יוסי הגלילי דאמר מנחות ירדו ואפילו הכי חייב בחוץ ולפי ה"ל ניחא דמודה ר' אליעזר ברבי שמעון לתשובתו של רבי ג"כ דכל שהיה לו שעת הפושר חייב בחוץ אע"ג דאין הקדש מקבלו אלא דהוסיף אפילו אם לא היה לו שעת הפושר כמו שחיטת לילה וקבלה בכלי חול פינו דהקדש מקבלו ג"כ אינו דומה לנשחט בחוץ ויתר דברי התוס' ז"ל יתבאר לקמן דף

קי"ח בפלוגתא דת"ק ור"ש שם וגם דברי הרמב"ם ו"ל והראב"ד שנוחלקו בהעלה בחוץ
בלילה יתבאר שם בס"ד: שם משנה שהשוחט להדיוט חייב ומעלה להדיוט פטור.

וכתב רש"י ו"ל דחייב משום עבודת גלולים והתוס' ו"ל הקשו עליו ע"ב בד"ה והמעלה
ומלשון הרמב"ם ו"ל נראה דהאי להדיוט לאו דווקא אלא כל שלא נתפגין לה' בכלל זה
הוא ובשוחט חייב אפילו לא נתפגין לה' אלא שחיטה בעלמא והמעלה אינו חייב אלא
אם נתפגין לה' וא"כ חייב חוץ לא דמי להקשר פנים דבפנים פשר אפילו סתמא ובחוץ
אינו חייב אא"כ נתפגין בפירוש לה'.

וי"ל פינו דלכתחילה מצוה לכונן לשמים גם בפנים וכמו שפתיבתי בריש מכילתין משום
הכי אינו חייב בחוץ אלא פמצוה לכתחילה ויש לומר טעם קצת דהעלאה דעבודה היא
לא חייב רחמנא בחוץ אלא בכנונה לשמים אבל שחיטה דלאו עבודה היא חייב בכל
שחיטה אלא דא זריקה דעבודה היא ג"כ אינו חייב אלא בכנונה לשמים ולא משמע הכי
למאן דיליף זריקה מדם יחשב דשחיטה ומהאי קרא גופא יליף ר' יוסי דשוחט להדיוט
חייב וא"כ ה"ה זריקה להדיוט היינו בלא פנונה דחייב.

וכבר הערתי לעיל דאפילו לר"ע דיליף זריקה מאו זבח דהעלאה ג"כ צ"ל דזריקה שנה
לשחיטה לכל דיניה זורק להדיוט חייב חדא מהא דקרי לה בסנהדרין טעם אחד משני
מקראות וכמו שפתיבתי לעיל ועוד אי נימא דשחיטה וזריקה חלוקין בדיניהם שוחט
להדיוט חייב זורק להדיוט פטור אמאי קאמר אב"י לר"ע דאינו חייב אלא אחת פינו
דאין דינו שנה אבל קשה הדבר מאוד לומר פו פינו דזריקה נאמרה בפרישת העלאה
לר"ע ושם נאמר לה' עד שיכונן לה' מהיכא תיתי למימר דזריקה אפילו בלא פנונה חייב.

ועוד יש לדון בזה דע"כ זריקה לא דמי לשחיטה בכל דיניה דהא תני בתוספתא אין שוחט
אחר שוחט אבל יש מעלה אחר מעלה משמע דאפילו למ"ד ישנה לשחיטה מתחילה ועד
סוף ואם שחט מיעוט סימנים חייב על שחוטיו חוץ פדאימא בחולין דף כ"ט אם גמר השני
הוא פטור דגם זה בכלל שנים ששחטו פטורים אבל במעלה אינו פו ויש מעלה אחר
מעלה ואלו בזריקה נראה דיש זורק אחר זורק כגון בחטאות הפנימיות אם זרק אחד
מקצת מתנות חייב ואם בא השני וזרק ג"כ חייב ובזה הערתי לעיל פרק שני דמכילתין
דאפשר לשנים שיתחייבו על שחיטה אחת בחוץ ובתוספתא תני אי אפשר לשוחט אחר
שוחט ועדיין צ"ע בזה: שם משנה חומר בעליה כו' שנים שאחזו בספין כו' פטורין אחזו
והעלו חייבים ובגמרא מיייתי בזה פלוגתא דר' יוסי ור"ש ומתניתין אתיא כר"ש דמחייב
בשנים שהעלו ור' יוסי פוטר גם בהעלאה.

ויש לדקדק למה לי קרא גבי שחיטה דשניהם פטורים הא בלאו הכי שמעינן משאר ח"ב
דילפינן מבעשותיה דשנים שעשאוה פטורים פדאימא בשבת פ' המצניע וזו נמי בכלל
ובשלקמא לר"ש דמחייב גבי העלאה איצטריך קרא בשחיטה דלא גילף מהעלאה לחיובא
אבל לר' יוסי דבהעלאה ג"כ פטור למה ליה קרא דהוא הא בכלל שאר חייבי פרייתות
הם דשנים שעשאוה פטורין וי"ל דבשאר חייבי פרייתות קי"ל דזה אינו יכול וזה אינו
יכול חייב להכי איצטריך הקא קרא דאפילו בכהאי גוונא פטור ובזה י"ל דר"ש לטעמיה
אזיל דס"ל בעלמא דאפילו זה אינו יכול כו' ג"כ פטור א"כ לא איצטריך קרא דהקא
לפטור וע"כ מיעוטא דהוא אתי למילתא אחריתי למעוטי שוגג אנוס כו' ועוד יש לדקדק

אמאי לא מיבעי לן הכא אי בעינן שיעור לזה ולזה או שיעור אחד לכולם כגון אם לא העלו אלא פזית אחד דליפא שיעור הקטרה לכ"א ובשאר איסורי איפשיט התם בשבת דשיעור אחד לכולם בזה אינו יכול וה"נ דכונתיה ולמ"ד התם בשבת דבעינן שיעור לכל אחד ואחד לא א"ש הא דתנן חומר בעליה משחיטה דשנים ששחטו פטורים ואם העלו חייבים דבשחיטה פטורים משום דליפא שיעורא לכל אחד ואחד וכדתני בתוספתא אי אפשר לשוחט אחר שוחט ואי ליפא שיעורא לכל אחד ואחד גם בהעלאה הדין כן ויתבאר בזה עוד לקמן בשמעתין וכן נמי אם זה יכול וזה אינו יכול דמיימא לן התם דזה שאינו יכול פטור משום דהוי מסייע שאין בו ממש נראה דהכא בהעלאה ג"כ הדין כן פניו דאינו אלא מסייע וכל זה לא נתבאר לא בש"ס ולא בדברי הרמב"ם ז"ל: ע"ב גמרא ואלא השוחט להדיוט מנ"ל כו' דם שפך כו' והרמב"ם ז"ל כתב להאי דרשא דדם שפך לשוחט להדיוט.

ועיין לח"מ ז"ל מה שדקדק על זה ועיין בת"כ דמשמע התם דמאיש איש דכתיב גבי שחיטה לא דריש כלל. וישנים ששחטו דפטורים יליף התם מדם יחשב לאיש אחד ולא שנים ע"ש: שם גמרא אמר ר"ל מחלוקת בד' וה' איברים דמר סבר כי פתיב לעשות כו' ואינו חייב על החסר אכל בהמה פתיב.

פירש"י ז"ל על כל הבהמה הוא חייב ואינו חייב על אבר אחד ומר סבר אכל אבר ואבר פתיב אבל באבר אחד דברי הפל אינו חייב אלא אחת אם הקריבו לחצאין אחר שהקריב שאר האיברים כו' או מייירי שפקע מעל האש וחזר והחזירו עכ"ל.

ויש לדקדק הא ע"כ העלה וחזר והעלה היינו בשתי העלמות דאי בהעלם אחד לכולי עלמא אינו חייב אלא אחת כשני זיתי חלב בהעלם אחת אלא ע"כ בשתי העלמות וא"כ לר' יוסי דלא מחייב על אבר אחד אפילו ד' וה' איברים לא ליחייב אפילו אחת פניו שהיה לו ידיעה בינתיים דהא קיימא לן יש ידיעה לחצי שיעור ואבר אחד חצי שיעור הוא ואילו לא חזר והעלה לא היה חייב עליו אלא דבעיקר מילתא צריף לדקדק היכי קאמר דלר' יוסי לא מחייב אלא אבהמה כולה ולר"ש על אבר אחד שלם הא תנן לקמן המעלה פזית מן העולה ואימורים בצירוף חייב אלא דאפילו פזית מצורף משני איברים חייב ולקמן תנן דאם הקריב בפנים ולא שנייר אלא פזית חייב בחוץ וע"כ צ"ל היכא דהקריב בפנים ולא נשאר אלא פזית לכ"ע חייב אפילו על פזית מצורף מפמה מינים וכי פליגי בהקרה בחוץ לר"ש חייב גם על אבר אחד דלעשות אותו קאי על כל אבר ור"י אמר דלעשות אותו אכל בהמה פתיב ואם לא הקריב בחוץ אלא אבר אחד אינו חייב ואפתי תיקשי אמאי חייב לר"י כלל בהעלה וחזר והעלה בשתי העלמות הא יש ידיעה לחצי שיעור וכן לר"ש באבר אחד אם העלה וחזר והעלה אפילו אחת לא ליחייב והא דלר"י חייב אחת על אבר אחד ג"כ היינו כמש"כ רש"י ז"ל דכבר הקריב שאר איברים והאבר הנשאר הקריב לחצאין וגם על זה הקשה פניו דהיה לו ידיעה קודם שהקריב כל הבהמה הוי ידיעה לחצי שיעור ולמה יתחייב כלל אכל לפי מה שכתב רש"י ז"ל דמייירי בפוקעין קשה איפכא אמאי לא יתחייב שתיים גם לר"י פניו דבפוקעין צריף להחזיר ולא קאי עליה קרא דלעשות אותו א"כ יתחייב על כל חזרה פזית אע"ג דלאו אבר שלם הוא ועוד קשה לפירוש רש"י ז"ל דלר' יוסי אינו חייב אלא אם העלה פל הבהמה א"כ מאי קאמר

מחלוקת בד' וה' איברים כו' אפתי לר"י אמאי חייב אפילו אחת הא ד' וה' אברים לאו כוליה בהמה היא ועוד הא דתניא בתוספתא סתמא דיש מעלה אחר מעלה משמע דכ"ע מודו בזה והא לר"י הראשון לא ליחייב דהא לא העלה אלא מקצת בהמה: אבל לפירוש התוס' ז"ל שפירשו הא דר"ל בע"א דר"ל ס"ל דלעשות אותו אכל בהמה פתיב ואינו חייב אלא אחת אקמא דאפתי איתא לכוליה בהמה אבל אאחרני פטור דכבר נחסר מה שהעלה ראשון וקרי זה פנאבד אבל אבר אחד שהעלה לחצאין לכ"ע אינו חייב אלא על זית ראשון דאיתיה לכוליה אבר אבל אשני פטור דאבר חסר הוא ולפי פירושם לא תיקשי מהא דיש ידיעה לחצי שיעור דכזית ראשון שיעור שלם הוא ועליו הוא חייב ועל שאר פטור אבל דברי התוספתא דיש מעלה אחר מעלה ונדאי תיקשי גם לשיטתם הא לר' יוסי לא אשפחון מעלה אחר מעלה דהעלאה ראשונה הוי פנאבד ואידך פי מעלה מחסר הוא מעלה ועיין בפירוש המשנה להרמב"ם ז"ל שכתב דלר"ש לעשות אותו על נכ אשר ואבר קאי לפיכך חייב על כל אבר ואבר ור' יוסי אומר שהוא נופל על הקרבן כולו וע"כ אומר על השלם חייב ולא על החסר עכ"ל מזה נראה שכתב פאוקימתא דר"ל אבל התו"ט ז"ל הביא בשם גונסת א"י בהאי לישנא נאמר במעלה בחוץ לעשות אותו לה' על פן אומר ר"ש אותו נופל על כל אבר ואבר ולפיכך העלה בחוץ חייב על כל אבר ואבר ואפילו היה חסר ור"י אומר שהוא נופל על האבר כולו וע"כ אומר על השלם הוא חייב ואינו חייב על החסר.

ולפי גונסתא זו מפרש לה למתניתין כר' יוחנן דבאבר אחד פליגי ולר"ש חייב אפילו על אבר חסר ולפיכך העלה וחסר והעלה חייב ולר"י אינו חייב על אבר חסר. אבל לא הבנתי גונסתא זו דר' יוחנן מילתא אחריתי אומר דר"ש ס"ל גבי מוקטרי פנים לא פסיל חסרון כלל ולא משום משמעות קרא דלעשות אותו ועוד היכי הוי משמענותא לר"ש דאותו נופל על כל אבר ואבר חייב אפילו על אבר חסר ולר' יוסי דאותו נופל על אבר כולו ע"כ אומר על השלם חייב ואינו חייב על חסר הא זה הוי איפכא מדרשא דר"ל ואולי פוננתו בזה דלר"ש דאותו נופל על כל אבר ואבר בכלל ולא על אבר אחד בפרט וא"כ חייב על האבר אפילו אם הוא חסר כל שיש האיברים כולם בכללם ור"י אומר דאותו קאי על אבר כולו ועליו פתיב (*דמביא) על השלם ולא על החסר אבל לא מציינו להאי משמענותא בגמרא ועוד דא"כ פליגי באבר אחד אם העלה וחסר והעלה וכו' יוחנן וכ"כ התו"ט ז"ל דהו דברי ר' יוחנן בגמרא וא"כ אינו מוכן מה שכתב בדברי ר"ש ולפיכך העלה בחוץ חייב על כל אבר ואבר ואפילו היה חסר הא בחיובא על כל אבר ואבר ליפא רבותא ולא בזה פליגי ר' יוסי והוי ליה לאשמעינן דאפילו באבר אחד אם העלה וחסר והעלה חייב על כל א"א ומה אעשה אם גונסתא זו פליאה ממני לא אוכל הבין לד' ודברי הרמב"ם ז"ל בחיבורו אי פסק כר"ש או כר' יוסי יתבאר לפנינו בס"ד ובפירוש המשנה פסק כר' יוסי והרע"ב ז"ל לא ביאר כלל פלוגתא דר"י ור"ש במאי ע"ש ור' יוחנן מוקי פלוגתא דר"ש ור"י באבר אחד ובמוקטרי פנים דר"ש ס"ל דבמוקטרי פנים לא פסיל חסרון דמהדרין פוקעין ור"י ס"ל דגם במוקטרי פנים פסיל חסרון ואלקבא דעולא איפא תרי לישנא ולחד לישנא פליגי במוקטרי חוץ ג"כ ולר"ש לא פסיל חסרון כלל לא במוקטרי פנים ולא במוקטרי חוץ.

וכתב רש"י ז"ל דלהאי לישנא אתי אותו למעוטי פחות מפזיית ובאמת מפשטא דשמעתין בריש פירקין ולקמן נראה דתרתמי מילי ניהו הא דפוסל חסרון למר במוקטרי חוץ ולמר גם במוקטרי פנים היינו אם נחסר מהעולה או מאימורי שלמים דפטור על מה שנשאר דלא חייבה התורה אלא פשהוא שלם ולא שיעצליהו דווקא פאחת אלא אפילו על פזיית ממנו חייב והוא ע"ד התוס' ז"ל אלא דמש"כ דזה שהעלה בחוץ הוי כנאבד ואינו חייב על העלאה שניה פבר הקשיתי לעיל מהא דבתוספתא משמע דלכ"ע יש מעלה אחר מעלה.

ועוד למה נקטו ר"ש ור"י מחלקותן בהעלה וחזר והעלה ואמאי לא פליגי בהדיא בחסרון ע"כ הנה נראה דהעלאת חוץ לא מיקחשב חסרון אלא דווקא חסרון ממש והכא בהא פליגי לר"ל ס"ל לר"ש דלא פסיל חסרון אלא באבר אבל לא כל הבהמה ופליגי לענין מלקות ואם העלה כמה איברים זא"ז לוקה על פל אבר ואבר דכל אבר לאו בפ"ע הוא ור"י ס"ל אכל בהמה קאי וכל העלאות בכלל לאו אחד הוא ולפ"ז שפיר יש מעלה אחר מעלה לכ"ע ובחד גברא הוא דפליגי אבל באבר אחד דברי הפל אינו חייב אלא אחת אף על גב דאם שנים שהעלו אבר אחד לחצאין שניהם חייבין דהא אין פאן חסרון מ"מ אחד שהעלה וחזר והעלה אינו חייב אלא אחת כיון דחסרון פוסל בו כוליה העלאה אחת היא והא דילפינן לקמן דעל פחות מפזיית פטור מלעשות אותו הוא דרשא אחריתי וכ"ע מודו בזה דהקטרה פחות מפזיית לא חשיב הקטרה אבל עדיין אין זה מיושב דאי בהתראה אחת לכ"ע אינו חייב אלא אחת דאיסור אחד ואי בשתי התראות לר"י אמאי אינו חייב אלא אחת כי היכא דאחר שהעלה חייב ע"כ עדיין לא ברירא לי האי שמעמא ה' יאיר עיני: שוב ראיתי שמשנל"מ ז"ל בפ"ט מה' מעה"ק שהאריף בביאור שיטת רש"י ותוס' ז"ל ומה שיש לדקדק בדבריו ז"ל וביאור דברי הרמב"ם ז"ל ושיטתו בזה יתבאר לקמן בסיעתא דשמיא: שם תוס' בד"ה אכל בהמה כו' והקשו שם בלא הדרת פוקעין הא אם מחתף אבר לחצאין חייב להעלות הפל א"כ הקטרה היא ע"ש שתי' ולדידי קשה הא לא אשכחן דפוסל חסרון בפנים ואפילו נחסרו מאיברי עולה או אימורי שאר קדשים חייב להעלות הנשאר וא"כ ש"מ דהוי הקטרה כמה שהיא ולמה ליה להש"ס למיתלי מוקטרי פנים שחסרו בהא דמהדרין פוקעין אי לא וצ"ע ואם נפרש הא דאמר ר"י דהעלה וחזר והעלה פטור היינו אותו אבר עצמו לאחר שפקע חזר והעלהו וכמו שכתב רש"י ז"ל לפי מה שפירש המשנל"מ ז"ל א"ש קצת הא דאמרין כמאן מהדרין פוקעין דלא כר"י דהיינו טעמא דר"י אולי צ"ל דחייב דפטור בהעלה וחזר והעלה אלא דא"כ למה ליה למימר דר"י ס"ל מוקטרי פנים שחסרו פטורין הא י"ל דבעלמא מחייב גם אם חסרו דווקא הכא פטר כיון דאפילו בפנים לא מהדרין פוקעין א"כ לאחר שפקע לאו בר הקטרה היא ועיין גם בזה בדברי הלח"מ ז"ל והמשנל"מ ז"ל ועיין בה"ז ז"ל שכתב ברש"י בד"ה אבל באבר אחד והקריבו לחצאין כו' דהא דחייב אחת היינו על האברים שהקריב תחילה ולא משמע הכי אלא ע"ז האבר חייב ועיין משנל"מ ז"ל: ותוס' ז"ל בד"ה כמאן מהדרין פוקעין כו' דקדקו מהא דלעיל פ' המזבח מקדש מיייתי כמה קראי דמהדרין פוקעין ותמוה היכי פליג ר' יוסי בהא והנה נראה דמש"כ וצריף לדקדק הוא מילתא באפי נפשה וקאי אהא דאמר אבנה דשמואל דלר' יוסי לא מהדרין פוקעין הא בפ' המזבח כו' איכא קראי דהיא העולה כו' וקרא דועשית עולותיך כו' ותימא אי פליג

עליה ר"י ובאמת תמוה היא דסתמא דמתניתין לעיל דמתזירין פוקעין פדתנו וכולן שפקעו כו' ומדברי התוס' ז"ל נראה די"ל דהא דילפינן חזרת פוקעין לר"י היינו אם פקעו בשלימות אבל לא אם נחסרו ולהכי דקדקו עוד מהא דאי אתה מחזיר עיפולי גידין ועצמות משמע דבשך דומיא דגידים כו' אפילו מקצת מהדרין ועוד אטו פליג ר' יוסי על הא דקנימא לן חצות עושה עיפול ודרשינן לה מקרא דכל הלילה והרים כו' כדאימא לעיל פ' המזבח מקדש והכי תנן לה ביומא דף מ"ה: שם גמרא ואיבעית אימא היינו טעמא דר"ש מזבח פתח כו' י"ל דהני תרי טעמא אליבא דר"ש תליא בתרתי תנאי אליבא דר"ש בסוף מכילתין למ"ד מנוחה ונחלה זו ירושלים ובימי שילה היו הבמות מותרות א"כ שפיר יליף ר"ש מקרא דמנוח דלא בעינן מזבח ור' יוסי דחי הוראת שעה היתה דהא איסור הבמות היה ואיבעית אימא כו' לר"ש נמי לא יליף ממנוח דהוראת שעה היתה להאי תנא אליביה דנחלה זו שילה ואיסור במה היה אלא מקרא יליף מזבח פתח אנהל מועד כו' וק"ל ועיין בפירוש המשנה להר"מ ז"ל שפתב דר"י מביא ראיה מקרא דנועלהו על הצור כו' ויש איזה חסרון בדבריו ז"ל דר"ש הוא דמביא מהאי קרא: דף קט תוס' בד"ה עולה ואימורין כו' ואי להתחייב בחוץ הא לא תני אלא עולה ואימורין כו' ע"ש והדבר פשוט דמשני קרבנות אין מצטרפין פיון דאין בו שיעור הקטרה לא מזה ולא מזה ובפנים נמי לאו הקטרה היא: שם בא"ד והא דחלב ויין מצטרפין (*לאכילת פיגול) אע"ג דאין שיעורן שנה כו' הני מילי בשתייה אבל בדרה אכילה בכזית עיין בגזיר דף ל"ח ובחידושי שם שהארבתי מזה: ע"ב תוס' בד"ה פאן שניתותרו כו' וע"כ גרסינן ליה כו' דילמא איירי להצטרף להכשיר הקרבן כו' ולא הבנתי דבריהם ז"ל השתא דתני נמי טמא מנ"ל דמצטרפין לענין אכילה דילמא להכשיר הקרבן והזריקה ומפני זה חייבים עליהם משום פיגול נותר וטמא וכמש"כ ז"ל וכפירש"י ז"ל והכי מוכח יותר מהא דתני טמא דלצירוף אכילה מייירי ועיין בה"ז ז"ל וצ"ק ז"ל: שם משנה הקומץ והלבונה כו' ותנן הכא במתניתין תלתא בבי א' אם הקריב מהן כזית בחוץ פליגי בזה ת"ק ור"א לת"ק חייב אכזית מהם ור"א אומר עד שיקריב את פולן ב' וכולן שהקריב בפנים ושפיר כזית והקריב בחוץ לכ"ע חייב פיון דלא נשאר אלא כזית.

ג' וכולן שחסרו כ"ש והקריבו בחוץ פטור לכ"ע ופירש"י ז"ל דכל הני בבי ומקומץ ולבונה כו' קאי דפוסל בהו חסרון ולהכי ס"ל לר"א דאינו חייב עד שיקריב את פולן ולהכי תנן בהו וכולן שחסרו כ"ש כו' משום האי טעמא דנפסלו בחסרון אבל בעולה ואימורי שאר קרבנות לא פסיל בהו חסרון פלל וכבר האריף בזה המשנל"מ ז"ל דזה לא כתנאי דלעיל דלר"ל ר"ש ור"י תרנוניהו ס"ל דבעולה ג"כ פוסל חסרון למר בבהמה פולת ולמר באבר אחד ולר"י אליבא דר"י פוסל חסרון באבר והכא לשיטת רש"י ז"ל משמע ממתניתין דבעולה לא פסיל חסרון פלל פי אם בהנה דתנן הכא דבפנים נמי פוסל בהו חסרון ועיין לעיל בתוס' בד"ה כמאן מהדרין כו' שדקדקו בקומץ שנתחסר למה פטור משום חסרון הא אם עלה לא ירד כשירים שחסרו בין קמיצה להקטרה ע"ש ולא הבנתי דהא בקומץ מייירי מתניתין ועלה קאי וכולן שחסרו היינו שנתחסר הקומץ עצמו ולהכי פטור בחוץ אבל בשירים שחסרו לא מייירי מתניתין פלל דהא איפא מאן דאמר דמקטיר קומץ עליהם: *ליתא בתוספת לב' תיבות אלו אבל הרמב"ם ז"ל כתב להני תלתא בבי דמתניתין בכל העולין וז"ל שם בפירק י"ט הלכה ט' פיצד הקומץ או הלבונה

והאימורין והעולה ומנחה הנשרפת כו' שחסרו מקצתן בפנים והקריב שאריתו בחוץ פטור שיקריב נאמר לעשות כו' על השלם הוא חייב עכ"ל מבואר מדבריו ז"ל דאין חילוק בין עולה ואימורין לאלו דתנו הכא במתניתין ור' אליעזר דאמר עד שיקריב את פולן קאי אעולה ג"כ דאינו חייב עד שיקריב את הפול וכולן שחסרו ג"כ קאי אעולה וכדבריו ז"ל מצאתי מבואר בתוספתא דתני התם עולה ועולת העוף וחלבים הקומץ והלבונה כו' שיקריב מהן פזית בחוץ חייב ר' אליעזר פטר עד שיקריב את פולן משמע דר"א על פל העולין קאי ודריש לעשות אותו דאינו חייב אלא על השלם היינו פל מה שחייב להעלות העולה פולה וכן החלבים פולן וכן הקומץ פולו ולא בבת אחת דווקא אלא אפילו העלה אבר אבר חייב פל שהעלה פולו והא דתנו וכולן שחסרו כו' קאי ג"כ על פל העולין פן יהיה נראה בדעתו ז"ל אלא דא"כ אלא מתניתין בשיטתיה דר"ל לעיל אלקבא דר' יוסי ואלו הרמב"ם ז"ל שם בפ' ה"ל לא כתב פן אלא העלה וחזר והעלה חייב על פל אבר ואבר.

עוד כתב שם אם העלה אבר חסר פטור שנאמר לעשות אותו כו' משמע דחסרון דעולה לא פסול אלא חסרון אבר והמשנל"מ ז"ל ביאר דבריו ז"ל ע"פ שיטת התוס' ז"ל לעיל דשיעור החיוב הוא בכזית אף באופן שלא יהיה חסרון באבר.

ופרושי קמפרש הא דכתב לעיל בעולה שאם חסר פל שהוא פטור על השאר היינו פשטור האבר ע"ש באריכות והוא דחוק קצת דא"כ למה כתבה הרמב"ם ז"ל להא דהעלה אבר חסר אחר כמה הלכות ולא כתבה במקומה גבי פללא דכל העולין שחסרו פל שהוא דהיינו חסרון אבר ועוד דגבי אימורים ג"כ לא נתבאר כמה הוא החסרון ומשמע דאם נחסרו פל שהוא מאיזה שהיא או מחלב או משתי הפליות פטור אח"כ על פולן ומ"ש דאם חסר מן האימורין פל שהוא פטור על השאר ואם נחסר מעולה כ"ש חייב על שאר האיברים וי"ל פיון דמצנת הקטרת עולה היא לנתח אותה לנתחיה כמו שנאמר ונתח אותה כו' אלמא דהקטרתה היא אבר אבר ולהכי גם אם נחסר אבר אחד חייב על אבר הנשאר משא"כ באימורין דמקטירן פולן פאחת אם נחסר מהן כ"ש פטור על פל הנשאר וא"כ עולת העוף דאין מנתחין אותה אם חסר כ"ש ממנה פטור על השאר ואין בה חילוק אבר אבר אבל כ"ז צ"ע גדול והדברים סתומין עד עמוד הפנה ועבודתה בידו במהרה בימינו אמן: ופשטא דמתניתין הנה נראה דהני פדברי התוספתא ורישא תנו המעלה מעולה ומאימורין פזית בחוץ חייב וקמ"ל דלא על עולה לחוד חייב אלא גם על אמורי שאר קרבנות חייב ונהדר תני דחייב גם על הקומץ ולבונה כו' וכדמיייתי לעיל (אין לי) אלא עולה מנין לרבות אימורי ופשטא ופשטא כו' ת"ל זבח מנין לרבות הקומץ כו' ומהא גופא משמע דמיייתי הכי לפרש דברי המשנה דתנו דמן האימורים נמי חייב והיינו אימורי שאר קרבנות אלא דמהא דדייק הש"ס עולה ואימורין אין משמע דפירושא דמתני' מן העולה ומן האימורין היינו הפל מעולה ולצדף לכזית: שם גמרא אמר רבה בהקטרה דהיכל כ"ע לא פליגי ובין בפנים ובין בחוץ שיעורו בכזית מה"ת וכי פליגי במתניתין בהקטרה בפנים ור"א אומר עד שיקריב את פולו היינו מלא חפניו דווקא הוא ות"ק ס"ל דמלא חפניו לאו דווקא ובכזית יוצא בין בפנים בין בחוץ ולפ"ז יקשה הא דתנו וכולן שחסרו כ"ש והקריבו בחוץ פטור ואמאי פיון דלא הוי שיעורא אלא בכזית וע"כ צריף לפרש לפ"ז וכולן שחסרו היינו שנחסר כ"ש מכזית והתוס' ז"ל הקשו

למה ליה למימר לת"ק מלא חפניו ל"ד הא אפילו דווקא הוא חייב לת"ק בכזית כמו בקומץ ותי דקטורת שאני דלא שנייה בהו כזית כלל ע"ש וא"כ בניסוף הינו והמים דלא שנייה בהו פיגול ה"נ דליכא למימר דליחייב אכזית וא"כ היכי בעי למילף לקמן מהקטר חלבים חוץ מחוץ לחייב אכזית פינן דלא שנייה בהו פיגול ויתבאר לקמן ואבני מסיק דמלא חפניו דווקא לכ"ע והא דמחייב ת"ק בכזית ממנה בחוץ הוא משום דילפינן פנים מחוץ וכי היכי דהקטרה דהיכל הוי הקטרה בכזית ה"נ הקטרה דפנים כזית הוי הקטרה לחייבו בחוץ ורבה לא ניחא ליה בהכי אע"ג דמנחה ממנחה יליף פינן דמצינו בשאר מנחה כזית ה"ה במנחת נסכים היינו חוץ מחוץ אבל הקטרה מהקטרה אע"ג דבשם קטורת אשפחן כזית בקטורת שבהיכל מ"מ פנים מחוץ לא ילפינן ורבה פריד עליה מהא דהמנסף ג' לוגין יין כו' דלא ילפינן אפילו חוץ מחוץ ולרבה צ"ל הא דיליף מנחת נסכים משאר מנחה לאו מילף חוץ מחוץ הוא אלא שם מנחה אחת היא והא דלא אמרינן שם קטרת אחת הוא היינו פינן דזה בפנים וזה בחוץ לא אמרינן שם אחד הוא ומסיק רבה דבהקטרת פנים ליכא פלוגתא ומלא חפניו דווקא וכי פליגי במתני' בהקטרה דהיכל ואע"ג דסגי בכזית לכ"ע ה"א מייירי דקבעינהו במנא ור"א ס"ל מילתא הוא ואינו חייב אלא על הקטרת כולו ות"ק ס"ל קביעותא דמנא לאו מילתא היא ומשמע מפירש"י ו"ל במילתא ולאו מילתא היינו לענין פסול חסרון דלר"א דמילתא הוא מיפסיל בחסרון ולהכי אינו חייב עד שיקריב את כולו ולת"ק לאו מילתא היא ולא מיפסיל בחסרון ולהכי חייב בכזית פשיעורו וה"א קשיא טובא למה ליה למימר לת"ק דלאו מילתא היא אפילו אי מילתא היא ומיפסיל בחסרון מ"מ שפיר חייב אכזית פינן דשיעור כזית הוי הקטרה כקטורת עצמה בלי קביעות מנא והתוס' ו"ל הקשו פן לעיל בד"ה ומר סבר כו' ואין תירוץ מספיק ע"ז.

ולפי מה שצדדתי לעיל דלר"א אפילו לא מיפסיל בחסרון בפנים כמו עולה וחלבי מ"מ פינן דמצוה להעלות כולו אינו חייב בחוץ עד שיקריב את כולו א"כ ה"נ איכא למימר דלר"א קביעותא דמנא מילתא היא להא דמצוה להקטיר כל החצי פרס ואינו חייב בחוץ עד שיקריב את כולו ולת"ק לאו מילתא היא דנהי דאיקבע להקטרה מ"מ חייב אכזית ממנה.

וא"ש לפ"ז וכולן שחסרו דמתניתין דקאי גם אקטרת דאם חסרו פטור על השאר כמו עולה וחלבי שחסרו וכן הא דאמר רבא לקמן בקבע ששה לפר כו' חסר כ"ש והקריבן בחוץ פטור דפירש רש"י ו"ל חסר כ"ש משלשת לוגין וזה לא איצטריך רבא לאשמעין דהא מתניתין היא דווקא ג' לוגין אלא חסר כ"ש היינו מפל הששה לוגין דאם הם שלימים חייב גם אארבע או שלש מהם פינן שראויין לאיל או לכפוש אבל אם חסר מהם פטור על הנשאר כמו בכל הני דמתניתין: ורב אשי מסיק פשינויא דאבני וניסוף מהקטרה לא ילפינן הקטרה מהקטרה ילפינן והשתא קיימא מסקנא דשמעתין הקטרה דהיכל לכ"ע מה"ת סגי בכזית ופטור ציבור והקטרה דיוה"כ מלא חפניו דווקא ושיעורא בחוץ פליגי אבני ורבה לאבני חייב על כזית ממנו דילפינן חוץ מבפנים ולרבה אינו חייב אלא על כולו ובשית הרמב"ם ו"ל נראה דסבירא לי בקטרת דהיכל סגי בכזית וקטרת דלפני וילפנים מלא חפניו דווקא וזה מדהשמיט קטרת מפל הני דחשיב דחייב עליהן בכזית אם הם שלימים ואם חסרו פטור על השאר דבמתניתין תנינן קטרת בהדיהו והוא ו"ל לא

חשיב לה והיגו משום דבקטרת ליתא להאי פבא דאם חסרו דאינו חייב על השאר דבקטרת דהיכל לא שייך חסרון פינן דאין שיעורו אלא פזית ובקטרת פנים אינו חייב על פזית דמלא חפניו ונוקא וכש"כ לפי מש"כ רש"י ז"ל דדנוקא פבת אחת והמשנל"מ ז"ל תמה עליו וי"ל דכנונתו ליישב גושניית התוס' ז"ל בד"ה ומר סבר דלא דמי לקנומן דהקטיר קנומו פועמים פשירה אבל מלא חפניו ונוקא ועיין צ"ק ז"ל וביומא דף מ"ו משמע הכי קצת דחוזר ונותן בתפינה ע"ש וכן נראה מדבריו ז"ל בפ"ט מהלכות ביאת מקדש דזר אינו חייב עלי' אלא פמלא חפניו וכן משמע מדברי הירושלמי יומא הביאו המשנל"מ ז"ל שם אמר ר' יוסי בר בון מן מה דאף אמר הקטיר פזית בחוץ חייב את שמע מינה דנפטרי הציבור משמע דאינו חייב בחוץ אלא במה שנפטרו הציבור אלא דאין ראיה משם דגבי קטרת דהיכל ונדאי כן הוא דאי חצי פכס ונוקא בחוץ ג"כ אינו חייב אלא על חצי הפכס אבל למאי דקיימא לו דקטרת דהיכל שיעורה בכזית גם בפנים יש לומר דבחוץ חייב בכזית וכדאיתא בשמעתין וה"ה זר דחייב בכזית אבל מ"מ דברי הרמב"ם ז"ל נראה דלא כן הוא ובין בחוץ ובין בזר אינו חייב אלא על מלא חפניו ואפשר דכרבא ס"ל וזה דלא פדברי המשנל"מ ז"ל שם אלא דיקשה לי ע"ד מדבריו ז"ל בהלכות עבודת יוה"כ פ"ה הלכה כ"ו הקטיר מן הקטרת של קדש הקדשים פזית בהיכל חייב מיתה וכ"הכ"מ ז"ל דלמד זאת מהקטיר פזית בחוץ דחייב משמע דס"ל דאפילו מקטרת קדש הקדשים חייב על פזית בחוץ אבל לפענ"ד נראה דלא למד זאת מהקטיר פזית בחוץ אלא בחוץ אינו חייב אלא על פולו פהעלאתו בפנים והא דחייב מיתה בהיכל בכזית הוא משום קטורת זרה כמו אם חסר אחת מסמניה דחייב מיתה ובחוץ ונדאי דאינו חייב אלא בכל הסמנים דאי לאו הכי אינה ראויה לפנים וה"נ פזית בהיכל נהי דאין בה שיעור האמור בה מ"מ פינן שהקטיר פזית דחשיבה הקטרה חייב משום קטורת זרה וזה ברור: דף קי גמרא קבע ששה לפר ומשך מהן ד' כו' ולא נתבאר דין זה בדברי הרמב"ם ז"ל דלכולהו שינויי נראה דמודו להא וכש"כ לפי מה שצדדתי לעיל דהוא ז"ל ס"ל פשינויא דרבא.

ועוד יש לדקדק על הא דמדמי רבא קביעותא דמנא בששה לפר לקביעותא דמנא דקטרת דקביעותא דקטרת יש לומר דלאו מילתא היא פינן דאין לה שיעור והתוספת אינו מחייב פלל הא דאיקבע במנא לאו מילתא היא אבל ששה לפר דזה שיעור נספי פר ואם חסר מהן כ"ש נפסלין מנ"ל דקביעותא דמנא פי האי לאו מילתא היא וצ"ע במנחות פ' המנחות והנסכים: שם גמ' איבעיא להו חסרון דחוץ שמיה חסרון מי אמרי' פינן דנפק איפסיל מפשטי' דבעי' זו משמע דהא דכולם שחסרו פטור הוא משום פסול חסרון כפירש"י ז"ל במתניתין דאי משום דלאו שלם הוא אלא חסר לא הנה נראה לחלק בין נחסרו בפנים לנחסרו בחוץ וכבר דקדק המשנל"מ ז"ל על הרמב"ם ז"ל דשיטתו דוכולן שחסרו פטורין לאו משום פסול חסרון הוא אלא משום דחסר הוא וכמו שהבאתי דבריו ז"ל לעיל למה כתב להך בעיא דחסרון בחוץ דספק הוא וע"כ צ"ל דגם לפ"ז מ'בעי לי' ע"כ לא מ'פטר ע"י חסרון אלא אם נחסרו בפנים והכי משמע קרא ואל פתח אהל מועד לא הביאו לעשות אותו שלם בפנים אבל אחר שפבר יצא ונפסל תו לא מ'פסיל גם בחסרון ומ"מ קשה הא במוקטרי חוץ לכ"ע פוסל חסרון ולמה במוקטרי פנים יביא חסרון דחוץ לידי חיוב וצ"ע: שם תוס' בד"ה אבל בחסרון מודו לי' ומסיק בחסרו בפנים ותמה ע"ז

א"כ מאי קמ"ל אבני בְּהָא דְשִׁמְעֵי לִי ע"כ לָא פְּלִיגִי רַבְּנָן כּו' הָא מִתְּנִיתִין הִיא וְכוּלָן שְׁחָסְרוּ כּו' וי"ל דקמ"ל דְרַבְּנָן מוּדוּ בְּחָסְרוּ אֶפְּלוּ בְּעוּלָה וְחֻלְבֵי דר"א גַם עֲלִיָּהּ קָאָמַר עַד שְׁיִקְרִיב אֶת פּוֹלָן וְכַדְבְּרֵי הַתּוֹסְפָּתָא שְׁהִבְאֵתִי לְעִיל וְה"א דְהָא דְמוּדוּ בְּחָסְרוּ הִיָּינוּ דְוּוּקָא בְּקוֹמָץ וְחֻבְרֵיהָ דְמִיפְסְלֵי בְּחָסְרוֹן אֲבָל עוּלָה וְחֻלְבֵי דְלָא מִיפְסְלֵי בְּחָסְרוֹן אִימָא לָא קמ"ל דְגַם בְּהָא מוּדוּ רַבְּנָן אֲבָל דְוּוּקָא בְּחָסְרוֹן אֲבָל עוּלָה וְחֻלְבֵי דְלָא מִיפְסְלֵי בְּחָסְרוֹן אִימָא מְשַׁנְּהָ קַמְצָה וְחֻזְרָא קוֹמְצָה לְתוּכָה כּו' חֲזִיב ע' בְּמִנְחוֹת דָּף ז' בד"ה וְכִי מְהִדֵּר לִיהָ לְקוֹמָץ כּו' אע"פ שְׁהַשְׁיִרִים מְפָסְקִין מִיָּן בְּמִינוּ אִינוּ חוּצָן וּא"כ לְשִׁמוּאֵל וּר"י צְרִיף לְאוּקָמָא מִתְּנִיתִין ג"כ או כר"ש או פְּשֵׁה־פְּכָה דְהָא ס"ל לְעִיל מַב"מ חוּצָן.

ולפ"ז קִשָּׁה הָא דְאָמַר ר' יוֹחָנָן הֵתֵם זֹאת אוֹמְרֵת כְּלֵי שְׁרֵת אִין מְקַדְּשִׁין אֲלָא מְדַעַת הָא לר"י לִיכָא קוֹשְׁיָא דְלִיְהִידֵּר וְלִיְקַדְּשׁ פִּינּוֹן דְס"ל מַב"מ חוּצָן ע"כ נִרְאָה דְבְּמִנְחָה שְׁהִיא נִבְלָלֵת כ"ע מוּדוּ דְלָא שְׁיִיכָא חֻצִּיעָה בְּזָה וְלָאוּ מִשּׁוּם דְהָנִי מַב"מ או י"ל דְשִׁמוּאֵל וּר"י נְמִי מוּדוּ דְמַב"מ לָא חֲזִינֵן וְהָא דְמַר מוּקִי לָהּ לְעִיל פְּשֵׁה־פְּכָן וּמַר מוּקִי לָהּ פֶּר"ש הִיָּינוּ מִשּׁוּם דְמ"מ אִין דְרָף הַקְטָרָה בְּכָף וְע' בַּכ"מ פ' י"ט הַנ"ל מִש"כ שָׁם: שָׁם גְּמָרָא קוֹמָץ מַהוּ שְׁיִתִּיר שְׁיִרִים מִיִּשְׁרָא שְׁרִי אוּ קְלוּשֵׁי מִיְקַלְשׁ וּמְסִיק דְלר"מ דְאָמַר מְפַגְלִין בְּחֻצֵי מַתִּיר וְנֻדְאֵי מִיִּשְׁרָא שְׁרִי וְלִרְבָּנָן דְהֵתֵם דְאָמְרֵי אִין פִּיגּוּל בְּחֻצֵי מַתִּיר לָא שְׁרִי וְלָא קְלוּשׁ וְכוּן אֲלִיבָא דר"א דְמִתְּנִיתִין וְכִי מִיבְעֵי לִי לְרַבְּנָן דְהֵכָא דְמַחֲזִיבֵי אֲקוּמָץ לְחוּד בְּחוּץ ע"כ עוֹשָׂה הַקוֹמָץ לְחוּד אִיזָה הַתְּרָה וּמִיבְעֵי לִי אִי שְׁרִי אִי קְלוּשׁ.

וְיֵשׁ לְדַקְדָּק בְּשִׁמְעֵתִין טוּבָא חֲדָא הָא דְפְּשִׁיטָא לִיהָ לר"מ דְאָמַר מְפַגְלִין בְּחֻצֵי מַתִּיר דְמִיִּשְׁרָא שְׁרִי מַנ"ל הָא ר"מ ס"ל הֵכִי בְּכָל חֻצֵי מַתִּיר כְּמוֹ פְּסִיעוֹת דְקַבְּלָהּ כְּדִאִיתָא לְעִיל דָּף כ"ט וְהַזָּאָה אַחַת מִהַזָּאוֹת שְׁבַפְּנִים כְּדִאִיתָא לְעִיל דָּף מ"ב וְהֵתֵם אִיזָה הֵיִתֵּר יֵשׁ בְּפְּסִיעוֹת וְנֻדְאֵי לָא שְׁיִיף הֵיִתֵּר וּבְהַזָּאָה אַחַת ג"כ לִיכָא הֵיִתֵּר כְּדִתְנִין אִם חֵסֵר אַחַת לָא עֲשָׂה וְלָא כְּלוּם וְכוּן סִימָן אֲחַד בְּשִׁחִיטָה דְהָנִי חֻצֵי מַתִּיר לר"מ וְנֻדְאֵי לָא שְׁיִיף בְּזָה הֵיִתֵּר דְבַחְוִלִין נְמִי סִימָן אֲחַד לָאו כְּלוּם הוּא וְהַתּוֹס' ו"ל כְּתִבּוּ דצ"ע אִם שְׁחַט סִימָן אֲחַד וְקִיבֵּל וְזָרַק אִי הָנִי חֻצֵי מַתִּיר וְנִרְאָה דְאִין כָּאֵן סַפְּק דְאִטּוּ אִם שְׁחַט סִימָן אֲחַד לִיכָא לָאו דְאָבְרָ מִן הַחֵי וְאֲלִיבָא דְרַבְּנָן דְאָמְרֵי אִין מְפַגְלִין כּו' שְׁפִיר מְסַתְּבַר דְלָא שְׁרִי וְלָא קְלוּשׁ דְאִי עוֹשָׂה אִיזָה הַתְּרָה הִי מַה"ד לְפַגְלָא בְּמַחְשָׁבָה אֲלָא דְגַם לְזָה יְקֻשָּׁה לִי וְכִמוֹ שְׁיִבְנוּרָא וְאֲלִיבָא דר"א פְּשִׁיטָא לִיהָ ג"כ דְלָא שְׁרִי וְלָא קְלוּשׁ מְדֻלָּא מְחִיב בְּחוּץ אֲלָא אֲלִיבָא דְרַבְּנָן דְהֵכָא דְמַחֲזִיבֵי בְּחוּץ ע"כ עוֹשָׂה אִיזָה פְּעוּלָה דְאִי לָאו הֵכִי לָא הָנִי חֲזִיב בְּחוּץ וּמִיבְעֵי אִי מִיִּשְׁרָא שְׁרִי אוּ מִיְקַלְשׁ קְלוּשׁ וְגַם ע"ז קִשָּׁה לִי הָא דְמַחֲזִיבֵי רַבְּנָן בְּחוּץ אֶפְּלוּ בְּכַזִּית אֲחַד מְקוֹמָץ וּבְכַזִּית אֲחַד נִרְאָה דְלָא חֲשִׁיב חֻצֵי מַתִּיר לַכ"ע וְעוֹד הָא אֲשַׁפְּחוּן חֲזִיב חוּץ לַכ"ע בְּכַזִּית הָאֲחֵרוֹן אע"ג דְאִין מְפַגְלָא בּוּ לְרַבְּנָן דְאָמְרֵי אִין מְפַגְלִין בְּחֻצֵי מַתִּיר וְאֶפְּלוּ הֵכִי בְּחוּץ חֲזִיב וְה"נ י"ל לְרַבְּנָן דְהֵכָא אע"ג דְלָא שְׁרִי וְלָא קְלוּשׁ מ"מ חֲזִיב בְּחוּץ פִּינּוֹן דְכַזִּית חֲשִׁיב הַקְטָרָה אִם פִּיגְלָא ע"מ לְהַקְטִיר מְקוֹמְצָה כַּזִּית וְכַמִּש"כ הַתּוֹס' ו"ל לְעִיל הֵן אֲמַת דִּישׁ לְדַקְדָּק גַּם בְּסִבְרַת הַתּוֹס' ו"ל דְלֵהֵכִי מְחִיבֵי רַבְּנָן בְּכַזִּית מִשּׁוּם דְחֲשִׁיב לְפַגְלָא לְהַקְטִיר כַּזִּית מְקוֹמְצָה מְשַׁמַּע דְזָה מִיְלִתָּא דְפְּשִׁיטָא הִיא לַכ"ע וְהָרִי הִיא גּוּפָא פְּלוּגְתָּא דר"א וְרַבְּנָן הִיא וּלר"א מְחֻשְׁבַת פִּיגּוּל בְּכַזִּית מְקוֹמְצָה ג"כ לָאו כְּלוּם הִיא כְּדִאִיתָא בְּמִנְחוֹת דָּף י"ב.

והא דמוקמינן בסוף פ"ג דמנחות לאכול ולהקטיר אין מצטרפין הא לאכול כו' מצטרפין אתי כו' אליעזר אלמא דלר"א סגי בכזית מקומצה צ"ל דהתם גרסינן ר' אליעזר והקא במתניתין גרסינן ר' אלעזר ואלבינה לא חשיב הקטרה אלא כל המתיר בשלימות לא במקטיר כזית ע"מ לפגל ולא מפגל ע"מ להקטיר כזית.

ועוד דלפ"ז קשיא הילקתא אהילכתא דהא קי"ל פרבנן דר"מ דאין מפגלין בתצי מתיר וא"כ לא שרי ולא קליש והקא קי"ל פרבנן דחייב בחוץ על חצי המתיר ואפילו על כזית מקומץ ולא מצאתי לבעיא זו בדברי הרמב"ם ז"ל ולפי סוגין מדחייב בחוץ ע"כ תדא אית ביה או מישרא שרי או מיקלש קליש וכל פי האי הוי ליה לאשמעין ועדיין צ"ע בזה יזפני ה' לבא בהלכות אלו במסכת מנחות ותבאר עוד בזה בס"ד וע' מש"כ בחי' נדרים פ' נערה שם: ע"ב גמרא ר' אלעזר בשיטת ר"ע רבו אמרה דניסוף המים דאוריית' ופריף עלי' ר"ל אי מה להלן ג' לוגין כו' ור"א מי התיג קאמר פירש"י ז"ל ואפילו פחות מג' לוגין דאיכא למ"ד בלוג הנה מנסף עכ"ל ואין זה מוכן דהא ר"י ג"כ ס"ל דיש שיעור למים אלא שיעורו בלוג ואלו הקא בעינן למידק מר"א דאמר מי התיג דאין להם שיעור פלל והוי ליה לפרש אפילו יותר מג' לוגין וכדפליגי בזה ר"ל ור"י במעיל' דר"י אמר מועלין בכולן ומ"מ נראה דדברי רש"י ז"ל נכונים דע"כ אפילו למ"ד אין שיעור למים ע"כ יש איזה שיעור למטה דאל"ה לא ידעינן פלל שיעורו בכמה ואטו אפילו בכ"ש זה לא מסתבר אלא שיעור הפחות הוא לוג דאשכחן מ"ד הכי ומלוג ולמעלה אין שיעור ומבואר לקמן יותר: שם גמרא אי מה להלן בשאר ימות השנה כו' פבר תמהו התוס' ז"ל ע"ז הא לר"ע ג"כ אין ניסוף המים אלא בחג וכתבו לישיב דהכי פריף דליחייב בחוץ בשאר ימות השנה אע"ג דאין מתקבל בפנים כמו בלא פלי שרת כו' והקשו ע"ז דהא מחוסר זמן הוא ומידי דהוי אשלים ששחטן קודם פתיחת דלתות היכל ובלא"ה קשה ג"כ מאי אריא דפריף הכי לר"ע הא לכ"ע יקשה הכי ואפילו אי הלכה היא לנסף מים בחג מ"מ ליחייב גם בשאר השנה.

ומשאר ימות השנה פבר כתבו התוס' ז"ל דהוי מחוסר זמן אע"ג דהשוחט בליה חייב ולא הוי מח"ז כמש"כ התוס' ז"ל לעיל וביומא דווקא שוחט בליה דאין מחוסר זמן לבו ביום אבל בשאר ימות השנה נודאי הוי מחוסר זמן אבל מערב החג קשה קצת דהא מבואר בירושלמי סופה דאם ניסוף המים בליה של יום ראשון יצא וא"כ ערב החג הוי כמחוסר זמן לבו ביום דהא בליה חזי ואמאי קאמר ר"א דווקא בחג וי"ל כיון דעיקר זמן ניסוף הוא ביום ראשון לא חשיב מחוסר זמן לבו ביום ועוד קשה הא דאמר אי מה להלן בשאר ימות השנה הכי משפחת לה בניסוף היין חיוב כל ימות השנה אין לה אלא גספי תמיד דכל יומא זמנו והיכי גילף מינה ניסוף המים דאין זמנו אלא בחג ומדברי רש"י ז"ל נראה דלא הוי גריס לה פלל להף קושיא וכ"כ התוס' ז"ל חלופי גרסאות בזה: שם גמרא אישתמיטתיה הא דאמר ר' אסי כו' ופירש"י ז"ל אישתמיטתיה לר' מנחם ור"ל הוא דקאמר הכי לר"י דאישתמיטתיה לר' מנחם הא דאמר ר' אסי כו' לאו בשיטת ר"ע אמרה אלא ס"ל דהלכה היא ואין שיעור למים ופירוש הנה נכון והתוס' ז"ל פתבו בשם יש מפרשים דהש"ס קאמר דאישתמיט לר"ל הא דרב אסי כו' דאי הוי שמיע ליה לא הוי מקשי לר"א אי מה להלן כו' דהא דאמר בשיטת ר"ע היינו דד"ת היא אבל לא מטעמיה אלא הלכה היא והפירוש הנה דחוק וגם התוס' ז"ל הקשו דא"כ איכא למ"ד

דְּנִסְפוּ הַמַּיִם דְּרַבְּנָן וְזֶה לֹא מְצִינּוּ אֲבָל בְּאֵמַת פְּשֻׁטִיה דְּמִמָּרָא דִּר' מְנַחֵם מְשַׁמַּע דְּאִיפָּא מ"ד דְּנִסְפוּ הַמַּיִם לֹא הָיָה ד"ת וְלִזְה אָמַר דִּר' א דְּמַחְזִיב בַּחוּץ ס"ל כִּר"ע רַבִּיה דְּנִסְפוּ הַמַּיִם ד"ת וְלִהְיֵי מְחִיב בַּחוּץ וְכֵן מְשַׁמַּע מָהָא דְּאִיפְטָרִיף ר"א לֹא שְׁמוּעֵינוּ בְּמַתְנִיתִין אִף הַמְּנַסֵּף וְאִי לִיפָּא לְמ"ד דְּרַבְּנָן מֵאִי קמ"ל ר"א.

וּמְדַבְּרֵי הַרְמַב"ם ו"ל בְּפִירוּשׁ הַמְּשַׁנָּה נִרְאָה דִּר' מְנַחֵם אֲשַׁמַּע לֵן דִּר' א ס"ל דד"ת הִיא הֵינּוּ דְּנִפְקָא לֵן מְקָרָא וּמִש"ה חֲזִיב בַּחוּץ אֲבָל לְמ"ד הִלְכָה הִיא אֵינּוּ חֲזִיב בַּחוּץ וְכֵן פְּתַב הַרְע"ב ו"ל וע' תוֹי"ט שְׁתַּמָּה ע"ז מ"ש הִלְכָה מִד"ת וְכִי הִלְכָה לֹא ד"ת הִיא.

וּבְזֶה י"ל דְּהַרְמַב"ם ו"ל לְשִׁיטְתוֹ בְּזֶה דְּקָרִי לֵה ד"ס כָּל פִּי הָאִי דְּלֹא נֹאמַר בְּקָרָא בְּפִירוּשׁ וְלִהְיֵי לֹא חֲמִיר כ"כ לְחִיבּוֹ בַּחוּץ אֲבָל הַקְּשָׁה עוֹד דְּהָא מְסַקִּינוּ דִּר' א נָמִי ס"ל הִלְכָה הִיא וְלִהְיֵי קְאָמַר מִי הִחָג דְּאִין לֵהֶם שְׁיַעוּר וְנִגְסַחַת א"י הִבִּיא הַתוֹי"ט ו"ל ר"א סָבַר שְׁנֵה חֲזִיב מִה"ת לְפִיכָף אָמַר שְׁהַמְּנַסֵּף מִי חָג בַּחוּץ חֲזִיב וְאִפְּיִלוּ נִסְפָּה שְׁיַעוּר מוּעֵט וְאִין הַדְּבָר כֵּן לְפִי שְׁאִינוּ אֲלֵא הִלְכָה וְאִם נִסְפָּה ג' לְגִינְיָן חֲזִיב לִד"ה וְנִגְסַחַת זֶה הוּא הִיפּוֹף מְסֻנְגִינִית הַש"ס דְּבַתְלִמוּדִין מְשַׁמַּע דְּלְמ"ד ד"ת דְּוִוּקָא ג' לְגִינְיָן וּכְקוֹשְׁיָא דִּר' ל ור"א ס"ל הִלְכָה הִיא וְלִהְיֵי קְאָמַר מִי הִחָג דְּאִין לוֹ שְׁיַעוּר וְהוּא ו"ל פְּתַב לְהִיפּוֹף וְהִנֵּה נִרְאָה לְהַגִּיה דְּבָרִיו ו"ל כְּשִׁיטַת הַש"ס דִּר' א ס"ל הִלְכָה הִיא וְלִהְיֵי חֲזִיב אֲפִילוּ בְּפָחוֹת מִג' לְגִינְיָן וְאִין הִלְכָה כֵּן אֲלֵא ד"ת הִיא וְשְׁיַעוּרוֹ ג' לְגִינְיָן אֲבָל לֹא נִרְאָה כֵּן מְדַבְּרִיו בְּחִיבּוּרוֹ ו"ל דְּהוּא ו"ל פְּתַב בִּפ"ט מִה' תְּמִידִים דְּהִלְכָה הִיא וְאִפ"ה פֶּסֶק דְּאִינוּ חֲזִיב פָּחוֹת מִג' לְגִינְיָן וְסֻנְגִינִית דְּשַׁמְעִיתִין וְנִדְּאִי סְלָקָא דִּר' א דְּאָמַר מִי הִחָג בְּלִי שְׁיַעוּר ס"ל דְּהִלְכָה הִיא וְהִנֵּה תַנְאִי דְּאָמַרִי ג' לְגִינְיָן ס"ל דְּמְקָרָאִי נִפְקָא וצ"ל דְּנֵהִי דִּר' א דְּאָמַר מִי הִחָג דְּמְשַׁמַּע דְּאִין לוֹ שְׁיַעוּר לֹא מְצִי סָבַר דְּמְקָרָא דְּנִסְפִיָּה יְלִפִּינוּ כְּקוֹשְׁיָא דִּר' ל אִי מִה לְהֵלֵן ג' לְגִינְיָן כּו' אֲלֵא ס"ל דְּהִלְכָה הִיא אֲבָל הִנֵּה תַנְאִי דִּס"ל דְּוִוּקָא ג' לְגִינְיָן וְכַדְתָּנוּ בְּמַתְנִיתִין דְּסֻנְפָּה וּבְרִייתָא לְעִיל לְעִנְיָן הַעֲלָאת חוּץ אֲפָשֶׁר דְּסָבְרִי נָמִי דְּמִהִלְכָה שְׁמַעִינוּ לֵה אֲלֵא דְּהִכִּי אִיתְמַר הִילְכְתָּא דְּשְׁיַעוּרוֹ ג' לְגִינְיָן דְּוִוּקָא כִּי הִכִּי דִּר' יְהוּדָה דְּאָמַר בְּלוֹג הִנֵּה מְנַסֵּף כָּל שְׁמֵנָה ע"כ הִלְכָה הִיא כֵּן וְה"נ לְרַבְּנָן ג' לְגִינְיָן אֲבָל בְּחִידוּשֵׁי מְעִילָה דְּקִדְקִתִּי עוֹד בְּהָא דְּפִלְיָגִי הֵתֵם ר"י ור"ל בְּנִתְנָן בְּצִלוּחִית דְּמוּעֵלִין בּוֹ וְאָמַר ר"ל דְּאִין מוּעֵלִין אֲלֵא בִּג' לְגִינְיָן דִּישׁ שְׁיַעוּר לְמִים ור"י אָמַר דְּמוּעֵלִין בְּכּוּלוֹ אֲפִילוּ אִם הוּא יוֹתֵר מִג' לְגִינְיָן מְשַׁמַּע דִּר' י ס"ל אִין שְׁיַעוּר לְמִים כִּר"א דְּמַתְנִיתִין וְכִינּוּ דְּאִין שְׁיַעוּר לְמַעְלָה ה"ה דְּאִין שְׁיַעוּר לְמַטָּה וְאֲפִילוּ פָּחוֹת מִג' לְגִינְיָן וְהַרְמַב"ם ו"ל פֶּסֶק דְּבְּפָחוֹת מִג' לְגִינְיָן אֵינּוּ חֲזִיב בַּחוּץ וּבִיּוֹתֵר פֶּסֶק בְּהִלְכוֹת מְעִילָה כִּר' יוֹחֲנָן דְּמוּעֵלִין בְּכּוּלוֹ מְשַׁמַּע דְּאִין שְׁיַעוּר לְמַעְלָה וְיִתְבָּאֵר בְּזֶה לְקַמּוֹן: שֵׁם גְּמָרָא הַמְּנַסֵּף ג' לְגִינְיָן בַּחוּץ חֲזִיב ר"א אֹמַר אִם מִילָאָן לְשֵׁם חָג חֲזִיב פִּירֵשׁ רַש"י ו"ל דְּתַנָּא קָמָא סְבִירָא לִיה אִין שְׁיַעוּר לְמִים וְלֹא דְּוִוּקָא שְׁלִשָּׁה לְגִינְיָן אֲלֵא הוּא הַדִּין יוֹתֵר ור' אֲלִיעֶזֶר אָמַר דְּוִוּקָא אִם מִילָאָן לְשֵׁם חָג הֵינּוּ פְּדָרָף מִילּוּאָן ג' לְגִינְיָן דְּוִוּקָא אֲבָל אִי הָיָה טְפִי לֹא קִדְשִׁינְהוּ כְּלִי דִּישׁ שְׁיַעוּר לְמִים נִרְאָה דְּהִכְרִיחוּ לְזֶה מְשׁוּם דְּבִאִינָף אוֹקִימְתָא אֲתָא ר"א לְמַעוּטִי וְאֵינּוּ חֲזִיב אֲלֵא אִם קִדְשׁוֹ בְּכִלֵּי ה"נ לְהֵף אוֹקִימְתָא ר"א לְמַעוּטִי אֲתִי דִּת"ק מְחֲזִיב בְּכָל עֲנִינְיָן דְּאִין שְׁיַעוּר לְמִים ור"א אֹמַר דְּאֵינוּ חֲזִיב אֲלֵא בִּג' לְגִינְיָן פְּדָרָף מִילּוּאָן וְאֲפָשֶׁר דְּגָרִים בְּדַבְּרֵי ר"א וְהוּא שְׁמִילָאָן לְשֵׁם חָג וּא"כ לִת"ק אִין שְׁיַעוּר לְמַעְלָן אֲבָל יֵשׁ שְׁיַעוּר לְמַטָּה דְּהַמְּנַסֵּף ג' לְגִינְיָן חֲזִיב קְאָמַר מְשַׁמַּע דְּפָחוֹת פְּטוּר דֹּא"ה לְמָה הַזֶּכֶר ג' לְגִינְיָן כָּלֵל וְזֶה כְּפִי שִׁיטַת

הַרְמַב"ם ז"ל שֶׁהִבֵּאתִי לְעֵיל אֶבֶל כָּבֵד פְּתַבְתִּי שֵׁם בְּמַעֲלָה דְטַעְמָא לָא יִדְעָנָא וְאִם יֵשׁ שְׂעִינָא לְמַטָּה יֵשׁ שְׂעִינָא גַם לְמַעְלָה כְּמוֹ נֶסְכֵי יֵינ.

וְעוֹד יִקְשֶׁה לְר"א אֲמַאי פְטוֹר אִם יֵשׁ יוֹתֵר מִג' לְגוּגִין נְהִי דְהַמוּתֵר לֹא נִתְקַדַּשׁ מ"מ עַל שְׂעִינָא וְתַחֲזִיב בְּחוּץ וְלִזְה י"ל דְּתוֹסְפֵת כ"ש פּוֹסֵל פְּלוּוֹ כְּמוֹ חֶסְרוֹן כ"ש כְּמַבְנֵאָר בְּדַבְרֵי הַרְמַב"ם ז"ל כִּפ"ב מִהֶלְכוֹת מַעַה"ק הֵלֵךְ ה' וְאִם גָּרַע אוֹ הוֹסִיף כ"ש פְּסוּל וְכִינּוֹן דְּבַתוֹסְפֵת אֵינוֹ מִתְקַבֵּל בְּפָנִים בְּחוּץ נְמִי פְטוֹר: אֶבֶל הַתּוֹסֵף ז"ל הִקְשׁוּ דְהָא ר"א ס"ל אֵין שְׂעִינָא לְמִים וְכַדְמָסִיק לְעֵיל דְמִי הִחַג קֶאָמֵר וּפְיִרְשׁוּ הֵתָם ז"ל אֵיפְכָא דַת"ק ס"ל יֵשׁ שְׂעִינָא לְמִים וְדוֹנְקָא ג' לְגוּגִין לֹא פָחוֹת וְלֹא יוֹתֵר וְר"א ס"ל אֵין שְׂעִינָא לְמִים וְלִזְה אָמֵר וְהוּא שְׂמִילְאָן לְשֵׁם חַג דְּקַבְעִינְהוּ מְנָה הוּא דְאֵינוֹ חֲזִיב עַל פָּחוֹת מְקַבְעִינְהוּ דְמָנָא דְלַטְעָמִי אֲזִיגֵל דְקַבְעִינְהוּ דְמָנָא מִלְתָּא הִיא אֶבֶל לֹא קַבְעִינְהוּ מְנָא חֲזִיב גַם עַל פָּחוֹת מִג' לְגוּגִין וְר"א לְאוֹסוֹפִי חִיּוּבָא אֲתִי וְגַם בְּדַבְרֵיהֶם ז"ל יֵשׁ לְדַקְדָּק חֲדָא דְהָדָּ סְבָרָא דְקַבְעִינְהוּ דְמָנָא לֹא כ"ע סְבָרִי לֵה אֶלְיָבָא דְר"א וְאֲבִי נְרַב אֲשִׁי לְעֵיל לֹא סְבָרִי לֵה וְעוֹד דַּא"כ ר"א לְאוֹסוֹפִי חִיּוּבָא אֲתִי וְזֶה דְלֹא כְּשֶׁאָר אוֹקִימְתָא אֶלְיָבָא דְר"א וְהַיּוֹתֵר קֶשֶׁה דְבַתוֹסְפֵתָא אֵיתָא בְּהַדְיָא בְּדַבְרֵי ר"א אִם מִלְאָן לְשֵׁם חַג חֲזִיב וְאִם לֹא פְטוֹר אֶלְמָא דְר"א לְקוֹלָא קֶאָמֵר וְהִיָּה נִרְאָה לְפָרֵשׁ דְר"א אֵין שְׂעִינָא לְמִים לְמַעְלָה קֶאָמֵר וְת"ק אָמֵר דְאֵינוֹ חֲזִיב אֶלָּא עַל ג' לְגוּגִין אוֹתָן שְׁהֵן רְאוּיִין לְפָנִים וְאֲתִי ר"א לְמִימֵר דְאֶפְּלוּ כְּבָר גִּיסָף ג' לְגוּגִין לְפָנִים אִם חֲזוֹר וְגִיסָף בְּחוּץ חֲזִיב אִם מִלְאָן לְשֵׁם חַג דְאֵין שְׂעִינָא לְמִים וְיִכּוֹל לְנַסֵּף בְּפָנִים עוֹד וְזֶה דְוּוֹקָא אִם מִלְאָן לְשֵׁם חַג אֶבֶל אִם לֹא מִלְאָן לְשֵׁם חַג פְטוֹר פִּינּוֹן דְכְבָר גִּפְטוֹר מַחוּבֵת פָּנִים: וְרִיאִיתִי בִירוּשְׁלַמִי סוּף פ' לְוֵלֵב וְעַרְבָה כִּי הָאִי סוּגִיא דִילֵן וְהִכִּי אֵיתָא הֵתָם תַּמָּן תְּנִינּוּ ר"א אוֹמֵר אֵף הַמְנַסֵּף מִים בְּחַג בְּחוּץ חֲזִיב אָמֵר ר' יוֹחָנָן כָּל שֵׁיטַת ר"א כְּשֵׁיטַת ר"ע רַבּוּ כְּמוֹ דְר"ע אוֹמֵר גִּיסוּף הַמִּים ד"ת כֵּן ר"א אוֹמֵר גִּיסוּף הַמִּים ד"ת מַה נִּפְקַ מִבִּינְיָהוֹן אֵיתַ תְּנִינּוּ תְנִי בְשֵׁם ר"א צָרִיף שְׂיָהָא מִלּוֹאֵן לְשֵׁם חַג וְאֵיתַ תְּנִינּוּ בְשֵׁם ר"א אֵין צָרִיף שְׂיָהָא מִלּוֹאֵן לְשֵׁם חַג מ"ד צָרִיף ר"א כְּר"ע וּמ"ד אֵין צָרִיף ר"א כְּרַבְנָן לִית יְכוֹל דְאָמֵר ר"י כָּל שֵׁיטַת ר"א כְּשֵׁיטַת ר"ע מַה נִּפְקַ מִבִּינְיָהוֹן אָמֵר ר' זְעִירָא וְהוּא שְׂנִינְסָף ג' לְגוּגִין בְּפָנִים וְג' לְגוּגִין בְּחוּץ אֵיתַ תְּנִינּוּ תְנִי יֵשׁ לְהֶם שְׂעִינָא וְאֵיתַ תְּנִינּוּ אֵין לְהֶם שְׂעִינָא מ"ד יֵשׁ לְהֶם שְׂעִינָא פְטוֹר מ"ד אֵין לְהֶם שְׂעִינָא חֲזִיב עַכ"ל הִירוּשְׁלַמִי וְע' בְּק"ע שֵׁם וְהוּא צָרִיף בִּיאוֹר חֲדָא הָא דְאָמֵר מ"ד אֵין צָרִיף שְׂיָהָא מִלּוֹאֵן לְשֵׁם חַג כְּרַבְנָן ע"כ הִינּוּ מִהֶלְכָה וְאֶפְתִּי אֲמַאי אֵין צָרִיף שְׂיָהָא מִלּוֹאֵן לְשֵׁם חַג הָא הֶלְכָה ג"כ לֹא נֶאֱמָרָה אֶלָּא בְּחַג וְי"ל פִּינּוֹן דְלֹא ד"ת הִיא אֵין לֵה דִין נֶסְכִים וְאֶפְּלוּ לֹא נִתְמַלְא לְשֵׁם חַג חֲזִיב אֶבֶל לֹא נִתְבָּאֵר הַכּוֹנֵן מַה שֶׁא"צ מִלּוּי לְשֵׁם חַג אֵי לְעִנּוֹן קוּדוּשׁ כְּלִי קֶאָמֵר כְּדֵאֵיתָא בְּתַלְמוּדִין וּמְסִיק לִית יְכוֹל דְר"א בְּשֵׁיטַת ר"ע אוֹמֵר דְד"ת הוּא וְא"כ צָרִיף שְׂיָהָא מִלּוּי לְשֵׁם חַג מְזֶה מְשֻׁמַּע דְאֵי לֹא ד"ת הִיא לֹא הִיָּה מִתְחַזֵּיב בְּחוּץ וְכַדְבְּרֵי הַרְמַב"ם ז"ל בְּפִירוּשׁ הַמְשָׁנָה דַּל"ה מְנ"ל דְר"א כְּר"ע ס"ל לְקֶאָמֵר עוֹד אֵיתַ תְּנִינּוּ יֵשׁ לְהֶם שְׂעִינָא וְאֵיתַ כו' אֵין לְהֶם שְׂעִינָא מַה נִּפְקַ מִבִּינְיָהוֹן אָמֵר ר' זְעִירָא וְהוּא שְׂנִינְסָף ג' לְגוּגִין בְּפָנִים וְג' לְגוּגִין בְּחוּץ לְמֵאֵן דְאָמֵר יֵשׁ לְהֶם שְׂעִינָא פְטוֹר וְכַמְש"כ לְעֵיל וְלָמ"ד אֵין לְהֶם שְׂעִינָא חֲזִיב וּקְצַת סִיוַע לְמַה שְׂפִירְשִׁתִּי אֶלָּא דְקֶשֶׁה לְפִי הַנִּרְאָה מְשִׁיטָתוֹ דְמֵאֵן דְמְחַזֵּיב בְּחוּץ ס"ל דְד"ת הוּא כְּנֶסְכֵי יֵינ וְא"כ מַאי טַעְמָא דְמ"ד אֵין לְהֶם שְׂעִינָא וּמ"ש מְנַסְכֵי יֵינ וְי"ל דְוּוֹדָאֵי שְׂעִינָא הוּא ג' לְגוּגִין לֹא פָחוֹת וְלֹא יוֹתֵר כְּנֶסְכֵי יֵינ אֶלָּא דְאֵין שְׂעִינָא לִזְה דְיִכּוֹל לְנַסֵּף ג'

לוגין פֿעמים וְשֵׁלשׁ פֿינן דאין להם שׂיכוח להקָרֶבן אֵלָא לשְׁמַחָה הוּן בָּאין כּמִשׁ"כ וּשְׂאֲבָתָם כּו' יְכוּל לְנִסּוּף פֿעֻמִּים בְּיוֹם בְּפָנִים וּלְהִכִּי חַיִּיב בְּחוּץ ג"כ אֶפִּילוּ אִם כִּבֵּר נִיִּסוּף ג' לִגְוִין בְּפָנִים וְעַדִּינן אין שִׁיטַת הִירוּשְׁלַמִּי בְּרוּר אֶצְלֵי וצ"ע יוֹתֵר וּמ"מ הָא שְׁמַעִינן דְּהָא דְאֶמְרִינן אין שְׁיַעוּר הִינּוּ לְהוֹסִיף עַל ג' לִגְוִין אֲבָל לְפָחוֹת לֹא שְׁמַעִינן מִדְּלֵא קֶאֱמַר דְּנִפְק מִבִּינְיָהוֹן פָּחוֹת מִג' לִגְוִין אֵלָא דְלִפִּי מִשׁ"כ דְּשִׁיטַת הִירוּשְׁלַמִּי הִיא אֵלֶיבָא דר"ע דְּנִיִּסוּף הַמִּים ד"ת וְנִדְאֵי לִיפָא לְמ"ד אין שְׁיַעוּר לְפָחוֹת מִג' לִגְוִין אֲבָל לְשִׁיטַת תַּלְמוּדִין דר"א ס"ל דְּהִלְכָה הִיא י"ל ג"כ דאין שְׁיַעוּר לְמַטָּה: וְאַחַר כָּל הַנְּז"ל דְּבָרֵי הַרְמַב"ם ו"ל שְׁפָסַק כּר' יוֹחָנָן דְּמַעֲלִיָּה דְּמוֹעֲלִין בְּכוּלָן לֹא נִתְיַשֵּׁב עַדִּינן דְּמִסְתִּימוֹת דְּבָרֵיו ו"ל בְּהִלְכוֹת תו"מ נִרְאָה דְּשְׁיַעוּר ג' לִגְוִין בֵּין לְמַעְלָה וּבֵין לְמַטָּה.

הוּן אֲמַת דְּנִסְפִי מִים אין דוֹמִין לְנִסְפִי יִזן דְּבִנְסֻכִּים תְּנִן הֵתָם דְּמוֹעֲלִין בְּהֵם מְשִׁהוּקְדָּשׁוּ וְלֹא קֶאֱמַר שֵׁם שְׁיַעוּר אֵלָא כְּמוֹת שְׁהוּ וְאֵלוּ נִסְפִי מִים פְּשָׁהוּ בְּחִבִּית אין מוֹעֲלִין בְּהוּן כְּלָל וְאַמְאֵי לֹא יִמְעָלוּ בְּהוּן עַל יְדֵי קְדוּשַׁת פֶּה לְבַד כְּמוֹ בְּנִסְפִי יִזן וְרַש"י ו"ל כ' שֵׁם דְּלֵא נִתְקַדְּשׁוּ עַד שְׁיִתְּנָם לְצִלוּחִית דְּכִלִּי שְׁרַת הִיא וּא"כ אִם יֵשׁ יוֹתֵר מִג' לִגְוִין לֹא נִתְקַדְּשׁוּ כְּלָל לְמֵאן דִּס"ל יֵשׁ שְׁיַעוּר לְמִים כְּדֵאִיתָא בְּסוּפָה סוּף פ' לוֹלֵב וְעֵרְבָה וּא"כ לר"ל אֲמַאי מוֹעֲלִין בִּג' לִגְוִין פֿינן דְּלֵא נִתְקַדְּשׁוּ כְּלָל וְע"כ ר"ל דְּאֶמַר אין מוֹעֲלִין אֵלָא בִּג' לִגְוִין הִינּוּ דְּלִיפָא אֵלָא ג' לִגְוִין וּר' יוֹחָנָן דְּאֶמַר מוֹעֲלִין בְּכוּלָן ע"כ ס"ל דאין שְׁיַעוּר לְמִים וּמִדְּבָרֵי הַרְמַב"ם ו"ל לֹא מְשַׁמַּע כּוּן וְעַדִּינן צ"ע: דָּף קִיא גְּמָרָא בְּקֶרְבּוֹ נִסְכִּים בְּמִדְּבָר פְּלִיגִי וּפְיַרְשׁ רַש"י ו"ל דְּתַרְנוּנִיָּהוּ ס"ל יֵשׁ שְׁיַעוּר לְמִים וְהַקְּשׁוּ הַתּוֹס' ו"ל עֲלִיו וּפִי' דְּתַרְנוּנִיָּהוּ סְבָרֵי אין שְׁיַעוּר לְמִים וְלֹא יִדְעָנָא מִי הִכְרִיחָם לָנָה פֿינן דְּבִמְלִתָּא אַחֲרִיתִי פְּלִיגִי אֵי צָרִיף קִידוּשׁ פְּלִי וְלֹא מִיָּרִי כְּלָל בְּשְׁיַעוּר לְמִים וּמָר כְּדֵאִית לִיהּ וּמָר כְּדֵאִית לִי וְהָא דְּלֵא מוֹקִי פְּלוּגְתִּיָּהוּ בִּישׁ שְׁיַעוּר לְמִים מְשׁוּם דְּלֵא מְשַׁמַּע לִיהּ לִישְׁנָא דָּאִם מִילָאָן לְשֵׁם חַג דְּבִהִכִּי פְּלִיגִי וַיֵּשׁ לְדַקְדָּק בְּעִיקָר מִילָתָא דְּמִסְחִיבִין בְּחוּץ עַל דְּבָר שְׁהוּכְשֵׁר בְּכֵמָה פֿינן דְּאִינוּ מִתְקַבֵּל בְּפָנִים וְהַתּוֹס' ו"ל חִילְקוּ לְעִיל בֵּין נִתְקַבֵּל בְּכִלִּי חוּל לְפָנִים דְּכִבֵּר נִפְסֵל לְפָנִים וּבֵין קִיבּוּל בְּכִלִּי חוּל בְּחוּץ אֲבָל אַפְתִּי תִיקְשִׁי הָא לֹא חָל עֲלֵיָּהוּ קְדוּשַׁת הַגּוֹף קוֹנָדָם שְׁנִתְקַדְּשׁ בְּכִלִּי כְּמוֹ כָּל מְנַחוֹת וּנְסֻכִּים דִּישׁ לָהֶם פְּדִיוֹן עַד שְׁלֵא קוֹדְשׁוּ בְּכִלִּי וּא"כ לְמָה יִתְחַיֵּיב בְּחוּץ וּבִשְׁעַת הַיִּתֵּר בְּמָה שְׁאֵנִי פֿינן דאין צָרִיף פְּלִי חָל עֲלִיו קְדוּשַׁת הַגּוֹף בְּקְדוּשַׁת פֶּה אֲבָל בְּזִמְן אִיסוּר בְּמָה לֹא חָל עֲלֵיהּ קְדוּשַׁת הַגּוֹף כְּלָל.

וּמִסְתִּימוֹת דְּבָרֵי הַרְמַב"ם ו"ל נִרְאָה דְּאִינוּ חַיִּיב בְּחוּץ אֵלָא אִם נִתְקַדְּשׁ בְּכִלִּי בֵּין בְּנִסְפִי יִזן בֵּין בְּנִסְפִי מִים כְּמוֹ שְׁהֵם מִתְקַבֵּלִין בְּפָנִים דֵּאל"ה לֹא הָוִי לִי לְסִתְנוּם אֵלָא לְפָרֵשׁ וּא"כ סוּבֵר דְּלֵא קָרְבוּ נִסְכִּים בְּכֵמָה קִטְנָה וּמוֹשְׁבוֹת לְאַחַר יְרוּשָׁה וּיְשִׁיבָה מְשַׁמַּע וְאֵלוּ גְבִי חֲדָשׁ לֹא ס"ל הִכִּי אֵלָא כָּל מְקוֹם שְׂאֲתָם יוֹשְׁבִין מְשַׁמַּע וְחֲדָשׁ בְּחוּץ דְּאוּרִיָּתָא כּר"א דְּקִידוּשִׁין וְהֵם תְּרֵי פִיִּסְקֵי דְּסִתְרֵי אֵהָדְדִי.

אֲבָל לְפִי הַנְּז"ל יֵשׁ לוֹמֵר דְּאֶפִּילוּ אֵי קָרְבוּ נִסְכִּים בְּכֵמָה מ"מ לְעַנְיָן חַיִּיב חוּץ לֹא יִלְפִינן מְכֵמָה וּפְלוּגְתָא דר"א וְרַבָּנָן הִיא בִּישׁ שְׁיַעוּר לְמִים מוֹקִי לָהּ וְהָא לֹא תִיקְשִׁי לְרַב פְּפֵא הִיכִי מוֹקִי לָהּ לר"א דְּלֵא קָרְבוּ נִסְכִּים בְּכֵמָה וּמוֹשְׁבוֹת לְאַחַר יְרוּשָׁה וּיְשִׁיבָה הָא בְּחֲדָשׁ ס"ל בְּכָל מְקוֹם שְׂאֲתָם יוֹשְׁבִין מְשַׁמַּע דְּכִבֵּר כְּתַבְתִּי דר' אֶלְעָזָר דְּהִכָּא הִינּוּ ר"א בְּן שְׁמוּעַ וְהֵתָם בְּחֲדָשׁ גְּרִסִּין ר' אֶלְעָזָר הִינּוּ ר"א בְּן הוּרְקָנוּס: וְנִרְאִיתִי לְאַחֵי הַגָּאוֹן ו"ל בְּסִפְרוֹ

משפנות יעקב שהאריה בסוגיא דשמעתין בקונטרס היתר חדש וזכיתי לכונן לדבריו ו"ל
בהא דיש שיעור ואין שיעור למים היינו אם יכול לנסה פמה פעמים והביא ג"כ
הירושלמי הנ"ל ופי' שם פירוש מחדש בכל הגי אוקימתא רנב"י מוקי בינש שיעור למים
ות"ק ס"ל אין שיעור למים להכי קאמר סתם המנסה ג' לוגין חייב אפילו כבר נסוה פעם
אחת בפנים ור"א אמר אם מילאן לשם חג היינו דווקא ג' לוגין ראשונים דיש שיעור
למים ורב פפא אמר בקרבו נסכים במדבר פליגי וכ"ע ס"ל יש שיעור למים בשל ציבור
אלא ת"ק ס"ל קרבו נסכים במדבר לכל יחיד כמו לציבור אלמא דכל הקרב לציבור
קרב ליחיד וה"נ נסוה המים יכול כל יחיד להתנדב ג' לוגין מים ולנסוה ולהכי חייב בחוץ
בכל ג' לוגין דהא מתקבל בפנים ליחיד ור"א ס"ל לא קרבו במדבר ולא אמרינו כל
הקרב לציבור קרב ליחיד להכי קאמר דווקא מי התג.

רבינא אמר בלמידין נסוה המים מנסוה יין פליגי ואפילו לא קרבו נסכים במדבר ליחיד
מ"מ הא יין קי"ל דיחיד מתנדב וס"ל לת"ק דה"ה נסוה המים יחיד מתנדב ור"א ס"ל
אין למידין כו' ואין יחיד מתנדב מים זה הוא תוכן דבריו ו"ל בקיצור ויש לי להשתעשע
בדבריו הנעמים חדא הא דלכ"ע יש שיעור למים בכמותן בניסוה אחד היינו דווקא ג'
לוגין לא משמע הכי בסופה סוף פירק לולב וערבה דפליגי התם אם יש שיעור למים
בניסוה אחד בכלי המקדש ע"ש ומה שפי' בדברי רב פפא דלמ"ד קרבו נסכים במדבר
ליחיד מינה שמעינן דיחיד מתנדב מים לניסוה יש לפקפק בזה דנסכים שפיר קרב גם
ליחיד נסכים המחוויבים לקרבו יחיד אבל מנ"ל דיחיד מתנדב נסכים ונדבות נסכים
ילפינן מקרא אחרוני והיכי תליא הא דמתנדב נסכים בהא דקרבו נסכים במדבר ועוד
דהיכי שייך פלל למילף נדבת מים מנדבת יין היכא אשכחן נדבה בדבר שהיא חובת
הזמן דהא לכ"ע בשאר ימות השנה אין מנסכין מים אלא בחג לבד והיכי מצינו למילף
מינו דבא נדבה דאין זמן לנספי יין לניסוה המים דאינו בא אלא בחג וחובת הזמן לא
אשכחן דבא נדבה והדברים נפלאים עד עמוד הכהן: ולשיטת רש"י ותוס' ו"ל דאין
שיעור למים אליבא דר"א לא למעלה ולא למטה וחיוב על פחות מג' לוגין בחוץ א"כ
יין נמי ליחייב גם פחות מג' לוגין דנהי דניסוה מהקטרה לא ילפינן לחייבו בכזית כדאימא
לעיל אבל ניסוה מניסוה גילף וכיון דאשכחן בניסוה מים דהוי ניסוה ה"נ ביין וגבי נספי
יין לא אשכחן דפליג ר"א וגם זה צ"ע: שם גמרא בירוצי מידות איכא בינייהו ור"א ס"ל
בירוצי מידות לא נתקדשו ומשמע דבהכי פליגי לת"ק חייב על ג' לוגין עם בירוצי
המידות ולר"א אינו חייב אלא על ג' לוגין לבד הבירוצין ומוכח מינה דבנספי יין לכ"ע
אינו חייב אלא על ג' לוגין אפילו ר"א דמחייב בנספי מים בפחות מג' לוגין דאין שיעור
למים ואין למידין זה מזה: ע"ב גמרא שחיטת לילה בפנים איכא בינייהו לת"ק פטור על
העלאה אפילו העלה ביום ור"ש מחייב אפילו העלה בלילה אבל שחט בחוץ בלילה
לכולי עלמא חייב דבשחיטת חוץ לא שנה לילה מיום כמו שפירש רש"י ו"ל והוא הדין
דחייב על העלאה אפילו בלילה וכן מבואר בדברי הרמב"ם ו"ל אבל הרמב"ד ו"ל פתב
שם דעל העלאה אינו חייב אלא ביום ואם שחט בחוץ בלילה חייב על העלאה ביום
אבל שחט והעלה בחוץ בלילה לדברי הפל פטור וכתב שם דצורת ההלכה משמע כן
ואנכי לא זכיתי לידע משמעו לזה ומ"ש דאשחיטה חייב בלילה ואהעלאה פטור ואולי
ס"ל להראב"ד ו"ל דאשחיטת לילה בחוץ גם כן פטור דאינו מתקבל אז בפנים ואינו

חייב אלא על העלאתה שהעלה ממנו ביום והיינו דמשמע ליה דהא דקאמר שחט בחוץ בלילה והעלה בחוץ חייב עיקר חיוב על העלאתה קאי דהיתה ביום וכבר מבואר בדברי התוס' ו"ל בד"ה השוחט בלילה דלא ס"ל הכי אלא חייב גם אשחיטה בלילה והראב"ד ו"ל צ"ל דס"ל דהוי כמו קודם פתיחת דלתות היכל דפטור אשחיטה ולדברי הרמב"ם ו"ל צ"ל כמש"כ התוס' ו"ל דלילה אין מחוסר זמן ובאמת משמע לי עוד מדברי הרמב"ם ו"ל דאפילו יותר מלילה לא חייב מח"ז דגבי נוסף המים לא הזכיר דאינו חייב אלא בחג והכ"מ כ' שם דקוצר במוכן ולדידי צ"ע דכתב שם המנסף פחות מג' לוגין זין או מים בין בחג בין בשאר ימות השנה פטור וע"כ הו' דבין בחג כו' לא לענין נספי זין קאמר דמה נפקא מינה בנספי זין בין חג לשאר ימות השנה אלא ע"כ לענין נוסף המים קאמר דאפילו בשאר ימות השנה פטור בפחות מג' לוגין משמע דבג' לוגין חייב אפילו בשאר ימות השנה.

אבל קשה הדבר לומר פן דלדברי הרמב"ם ו"ל אפילו בשאר ימות השנה חייב בחוץ על נוסף המים וכקונשית ר"ל אי מה התם בכל ימות השנה כו' ובתוספתא תני בהדיא בחג חייב בשאר ימות השנה פטור ע"ש וגם בירושלמי דדרש לקרא דנישאו מים דג' הגבורים וישפכם דוד לה' היינו דהיה לעת נוסף המים והיתר במה היה משמע דליכא נוסף המים אלא בחג והיכי ליחייב בחוץ עלי' בשאר ימות השנה ע"כ צ"ע לשונו ו"ל מש"כ בין בחג בין בשאר ימות השנה לענין פחות מג' לוגין: שם משנה אחד בפנים ואחד בחוץ פטור ומסקינן משום דכוס עושה חבירו דחוי ואפילו לר"נ פטור והרמב"ם ו"ל כתב בכוסות דאחד בפנים ואחד בחוץ גם כן חייב.

וכבר תמהו מפרשי דבריו ו"ל ע"ז והר"י קורקוס ו"ל כתב לישב דבריו דלמאי דמסיק הש"ס דדונקא לרבי דאמר אבודא בשעת הפרשה מטה הוא דפטור על השני אבל הפריש לאחריות חייב גם על השני וה"נ דומה להפריש לאחריות ע"ש שכתב הוא ו"ל בעצמו שדחוק הוא ואני לא אבין כלל דהא דהפריש לאחריות היינו משום דגם השני ראוי להקרבה לעולה וכדבר הונא אם שחטו סתם פשר תדע דמסיק דאינו חייב על השני אלא בשעיר נשיא דזכר הוא והוא עצמו ראוי לעולה אבל חטאת נקיבה אע"ג דהפריש לאחריות ותרעה עד שתסתאב מ"מ פיון דהיא עצמה לא חזיא לעולה פטור עליה בחוץ ואם פן כל שכן בכוסות דהשני נדחה לשפיכה לאמה היכי מחייב עליה בחוץ ובתוספתא ראיתי אומר שם אחד בחוץ ואחד בפנים אם כיפר בפנים חייב ע"ש ולא הבנתי לשון זה דאפילו לא כיפר בפנים מ"מ חייב על הראשון בחוץ פיון דהיה ראוי ליקרב.

והו' דינא דשמי חטאות כו' לא מצאתי בדברי הרמב"ם ו"ל ובחידושי מעילה הארכתי בזה וגם בלשונו ו"ל בפ"י המשנה שכתב פאן דשמייהם מותרות באכילה דדבר נפלא הוא פתב שם: דף קיב תוס' בד"ה הו' רבי היא בדברים אלו עד סוף פירקין הארכתי בזה בחידושי תמורה אשר שם הוא עיקרי הלכות אלו: הדרן עלה פרק השוחט ומעלה פרת חטאת פרק ארבעה עשר שם משנה פרת חטאת ששרפה חוץ מגיתה.

והתוס' ו"ל כתבו נוסחא ששחטה חוץ מגיתה ופליגי בגמרא ר"ל אמר חוץ מגיתה היינו חוץ ממקום הכדוק מטומאה ור' יוחנן אמר כגון ששחטה לפנים מן החומה ור"י הנה מצי לאוקמי ששחטה שלא כנגד הפתח דפסולה אליביה ולא מיבעיא קאמר כדאמרין בגמרא

וַיֵּשׁ לְדַקְדָּק לר"ל דָּאָמַר חוּץ מִמְקוֹם הַבְּדוּק לָהּ לָמָּה לִי קָרָא דָּאֵל פְּתַח כּו' לְפָנוּטְרוּ וּמַהֲיָא תִּיתִי לְחִיּוּבֵי מִשּׁוּם שְׁחוּטֵי חוּץ פִּינוּן דְּהַמְקוֹם רָאוּי הוּא אֲלָא דְפָסוּלָה הִיא מִשּׁוּם דְשִׁמְא יֵשׁ טוֹמְאָה בְּמִקְוֹם הַזֶּה וְכֵן לר' יוֹחָנָן דְּחוּץ מַגִּיתָה הֵינּוּ תוּף יְרוּשָׁלַיִם ג"כ קָשָׁה הֵיכִי שְׂיִיף בְּזֶה מִשּׁוּם שְׁחוּטֵי חוּץ פִּינוּן דְּקָרוּבֵי קָרְבָּיָה וּע"כ צ"ל דה"ה דְּכָל שְׁחִיטַת קִדְשִׁים שְׁלֵא בְּמִקְוֹם הָרָאוּי לוֹ בְּכָלֵל שְׁחוּטֵי חוּץ הוּא עכ"פ שְׁמַעִינוּ מִמַּתְנֵיתִין דְשְׁחִיטַת פָּרָה וּשְׂרִיפְתָה חוּץ מַגִּיתָה פָּסוּלָה לְמַר כְּדָאִית לִי שְׁלֵא בְּמִקְוֹם הַבְּדוּק לָהּ וּלְמַר כְּדָאִית לִי לְפָנִים מַחֻמַּת יְרוּשָׁלַיִם וְשִׁלָּא כְּנֻגַד הַפְּתַח לר' יוֹחָנָן וְטַעַם אֶחָד לְשִׁנְיָהֶם דְאִיִּתְקַשּׁוּ לְהַזְאָה וְכֵן תָּנַן בְּמַס' פָּרָה פ"ד שְׂרָפָה חוּץ מַגִּיתָה פָּסוּלָה אִין הַפָּסוּל אֲלָא מִשּׁוּם דְלֹא שְׂרָפָה כְּנֻגַד הַפְּתַח אֲבָל אִם שְׁחַט וְשְׂרָפָה כְּנֻגַד הַפְּתַח אַע"פ שֶׁשְׁחִיטָה וְהַשְׂרִיפָה לֹא הִיוּ בְּמִקְוֹם אֶחָד מִשְׁמַע דְאִין כָּאִן פָּסוּל וְהֶרְמַב"ם ז"ל בַּפ"ד מַה' פָּרָה כְּתַב שְׁחִטָה חוּץ מִמְקוֹם שְׂרִיפְתָה אֲפִילוּ שְׁחִטָה לְפָנִים מִן הַחוּמָה פָּסוּלָה שְׂרָפָה חוּץ מִמַּעְרְכָה שְׁנִשְׁחִטָה עָלֶיהָ ג"כ פָּסוּלָה וְקָשָׁה מֵאִי קַמ"ל בְּהֵי תַרְתִּי דִּינֵי פִינוּן דְעֵיקָר טַעְמָא הוּא מִשּׁוּם דְלֹא פִינוּן נִגְדַּד הַפְּתַח וְזֶה כְּבָר כְּתַב שֵׁם הַלְכָה ה' וְכֵן אִם שְׁחַט אוֹ שְׂרָפָה שְׁלֵא כְּנֻגַד הַהֵיכָל פָּסוּלָה וְהֵינּוּ הָךְ דְּחוּץ מַגִּיתָה וְנָהִי דִי"ל דְהֵכָא קַמ"ל לְפָנִים מִן הַחוּמָה דְפָסוּלָה גַם אִם הִיא כְּנֻגַד הַהֵיכָל אַפְתִּי תִיקְשִׁי לָמָּה חִילְקוֹן בְּתַרְתִּי שְׁחַט' חוּץ מִמְקוֹם שְׂרִיפְתָה שְׂרָפָה חוּץ מִמַּעְרְכָה שְׁנִשְׁחִטָה כּו' פִינוּן דְחַד טַעְמָא לְתַרְנוּיָהּ לָמָּה תִלְאָן זֶה בְּזֶה וְזֶה נִרְאָה בְּכַוֻּנַת הָרֶאָב"ד ז"ל בְּהַשְׁגָּתוֹ שֵׁם ע"ש וּבכ"מ וְדו"ק: שׁוֹב רְאִיתִי בְּפִירוּשׁ הַמְּשֻׁנָּה לְהֶרְמַב"ם ז"ל שְׁכַתַּב וְז"ל וְדִינָה שְׁתַּשְׂרָפָה עַל עֲצִים מְסוּדָרִים כְּמִין גַּת בְּמִקְוֹם שְׁחִיטָתָה עַל הַר הַמְּשֻׁחָה וְאִם שְׂרָפָה חוּץ לְמִקְוֹם הַהוּא פָּסוּלָה וְדוּגְמַת הַמְּקוֹם הַזֶּה לְשְׂרִיפַת' בְּדוּגְמַת הַעֲזָרָה לְקַרְבָּנוֹת וַיַּעֲלֶה עַל הַדַּעַת שְׁאִם שְׂרָפָה בְּמִקְוֹם אַחַר שֶׁהוּא חַיִּיב כּו' הוֹדִיעַ אוֹתָנוּ שְׁאִין הַדְּבָר כֵּן מְלִשׁוֹן זֶה ג"כ מִשְׁמַע דְהַפָּסוּל בְּשְׂרִיפָה שְׁלֵא בְּמִקְוֹם שְׁחִיטָה הוּא פָּסוּל לְעֲצָמוֹ וְלֹא מִשּׁוּם דְלֹא פִינוּן כְּנֻגַד הַפְּתַח אֲבָל לֹא שְׁמַעֵנוּ פָּסוּל הַזֶּה מִהֵיכָא יִלְפִינוּ וּצ"ע: דָּף קִיג גְּמָרָא ר"ל אָמַר כְּשִׁינָה אֵל מַחוּץ לְמַחְנָה וְשְׁחַט וְהֶרְמַב"ם ז"ל בְּחִיבּוּרוֹ שֵׁם כ' דְמִן שְׁחַט אוֹתָהּ לְפָנָיו יִלְפִינוּ שְׁחִיטָה שְׁלֵא כְּנֻגַד הַפְּתַח פָּסוּלָה וּבְגְמָרָא לֹא מִשְׁמַע הָכִי: שֵׁם גְּמָרָא בְּמֵאֵי קַמְיַלְגֵי מֶר סָבַר יָרַד מִבּוּל לֹא"י כּו'.

וַיֵּשׁ לְדַקְדָּק הָא עֵיקָר הַחֲשָׁשׁ הוּא מִשּׁוּם קְבַר הַתְּהוּם וּא"כ מִתִּי מִבּוּל לר"ש דָּאָמַר קְבָרֵי כּו' אִין מְטַמְאִין בְּאֵהֶל וְנֹדָאֵי גַם אֵלוּ בְּכָלֵל זֶה אֲלָא אֲפִילוּ לְרַבָּנָן קְבַר שְׁלַפְנֵי הַדִּיבּוּר לַכ"ע אִין מְטַמְא בְּאֵהֶל וְאִם כֵּן אִין חֲשָׁשׁ קְבַר הַתְּהוּם וְכְבָר הָאֲרִיכוֹ הַתּוֹס' ז"ל בְּכַמָּה דְּוִכְתֵּי בַב"מ וּבב"ב וּבסוֹף נִדָּה וּלְמֵאֵי דְמַסִּיק דְלר"י נְמִי בַא"י ג"כ מִתּוֹ בְּהַבְלָא צ"ל דְאֵלוּ שְׁמַתוֹ בְּהַבְלָא בָּאוּ אֵל קְבַר אַחַר שְׁנַתְיָשְׁבָה הָאֲרִיץ אֲבָל אֵלוּ שְׁמַתוֹ ע"י הַמִּבּוּל נִימּוּחוֹ כְּמוֹ שְׁנִצְאָמַר וַיִּמַּח אֶת כָּל הַיְקוּם וְנִבְלְלוּ בְעַפְרֵי הָאֲרִיץ וּמִשּׁוּם הָכִי לֹא בְּדִיקָה הִיא וְלֹא נִתְבָּאָר הָאֵי דִינָא בְּדַבְרֵי הֶרְמַב"ם ז"ל אִי צְרִיכִין לְבְדוּק מְקוֹם שְׁחִיטַת הַפָּרָה אִי לֹא אַע"ג דְכַתַּב שֵׁם דְּכָל מְקוֹמוֹת הַפָּרָה הִיוּ תְלוּלִים מִפְּנֵי קְבַר הַתְּהוּם הֵינּוּ לְכַתְחִילָה מִשּׁוּם דְמַעֲלָה עָשׂוּ בְּפָרָה אֲבָל בְּדִיעֵבַד לֹא נִתְבָּאָר אִם פָּסוּלָה הִיא וְלר"י מִשְׁמַע דְכְּשִׁינָה הִיא כְּדָאָמַר וְהֵלֵא א"י בְּדוּקָה הִיא וְע' תּוֹס' בַּד"ה חוּץ מִמְקוֹם הַבְּדוּק כּו' שֶׁהִקְשׁוּ וְכִי מִדְּאוּרֵיִתָּא בְּעֵי בְּדִיקָה דְאִיצְטְרִיף קָרָא וְתִי' דְאִיצְטְרִיף קָרָא אִם שְׂרָפָה בְּמִקְוֹם טוֹמְאָה דְאָסוּר דְאוּרֵיִתָּא וּא"כ קָשָׁה מֵאִי קָאָמַר לִיהֵ ר"י וְהֵלֵא כָּל א"י בְּדוּקָה הִיא הָא קָרָא אִיצְטְרִיף לְמִקְוֹם טוֹמְאָה וִי"ל דר"י קָאָמַר דְלִיכָא לְפָרוּשֵׁי חוּץ מַגִּיתָה אֲמִקְוֹם טוֹמְאָה

פינון דלאו משום חשש טומאה הוא דעושין לה גת א"כ טומאה מאן דכר שמייה הכא:
ע"ב גמרא אלא אמר ר' מני פאן קונדם ויודוי אימעיט מלה' דמאל אהל מועד ליכא למעוטי
דקא ראוי לבא אל אהל מועד לאחר ויודוי אימעיט מאל פתח אהל מועד.

וכתבו התוס' ז"ל בד"ה פאן כו' דקא דמייתי במתניתין שער מאל פתח כו' הוא אגב
גמרא פינון דשמעין מלה' אפילו קונדם ויודוי וכבר פתבתי בזה בחידושי תמורה מה
שנראה לי לפרש דברייתא ומתניתין פליגי אהדדי תנא דמתני' לא ממעט אלא מאל פתח
כו' היינו דנוקא לאחר ויודוי אבל קונדם ויודוי חייב ותנא דברייתא ממעט מלה' אפילו
קונדם ויודוי וברייתא דיומא דלא מחייב אלא קונדם הגרלה משום דראוי לשער הנעשה
בחויז אלא בשיטתא דהוה ברייתא דקונדם ויודוי ג"כ פטור וישבתי בזה דברי הרמב"ם
ז"ל דכתב דקונדם ויודוי חייב עליהם משום דפסק תנא דמתניתין דלא פטר אלא לאחר
ויודוי מקרא דאל פתח וכ"כ הצ"ק ז"ל והתוס' ז"ל דקדקו אמאי לא אימעיט פרת חטאת
ובדק הבית ג"כ מלה' ע"ש ונראה דלא אימעיט מלה' אלא שער המשלח דכתב שער
אחד כו' ושער אחד כו' אלמא דזה לא מיקרי לה' אבל פרה ובדבה"ב הני לה': וכתב
רש"י ז"ל דבדה"ב אפילו תמימים אימעיט מאל פתח כו' ודקדקו התוס' ז"ל הא פל הראוי
למזבח אינו יוצא מידי מזבח לעולם ואם פן עומדין הם לפתח אהל מועד ובאמת אין זה
אלא מדרבנן כדמוכח במנחות דף ק"א ועוד דכל זמן שלא נפדו קדושת בדה"ב עליהם
ואין עליהם קדושת מזבח אלא לאחר פדיה וכ"כ התוס' ז"ל בעצמם: דף קיד תוס' בד"ה
וקסבר כו' ע' בחי' תמור' ד' כ"ד הארכתי בהלכה זו ובד' התוס' ז"ל ע"ש: שם גמרא ואי
תני תורין משום דלא חזי ואידחי אבל בע"מ דחזי ואידחי אימא מודה ר"ש לרבנן ויש
לדקדק אמאי לא ניתא ליה להש"ס בסברא קמייתא אבל בע"מ דמאיס אימא מודה ר"ש
למה לי לחדושי סברא אחריתי דבע"מ גרע משום דחזי ואידחי.

ואי לאו דמסתפינא הנה נראה דצ"ל אימא מודו להו רבנן לר"ש בבע"מ משום דחזי
ואידחי וזה מעליותא הוא לחיובי בחויז פינון דכבר הנה ראוי לפתח אהל מועד וכדאמרי'
לעיל לענין רובע ונרבע ולפ"ז כל הני צריכותא פוליהו לאשמועי' דרבנן פליגי בכולהו.

אבל מדברי התוס' ז"ל נראה דגם בצריכותא בתרא גרסי אימא מודו להו ר"ש לרבנן
במחוסר זמן משום דפסולא מעלמא וכתב הבה"ז ז"ל שפן היא גירסת הרע"ב ז"ל
ילפנינו גירסת הרע"ב ז"ל כגירסת רש"י ז"ל ע"ש אבל מדברי התוס' ז"ל נראה ג"כ
דהוי גריס פדברי הרע"ב ז"ל אימא מודה ליה ר"ש כו' דכ' שם דקא דקאמר בע"מ דחזי
ואידחי הוא לרנוקא דמילתא ובלאו הכי הוי מצי למימר אימא מודה ר"ש וכדכתב הרע"ב
ז"ל לקמן עכ"ל התוס' ז"ל והרגיש בזה שדקדקתי למה לי למימר האי סברא דחזי
ואידחי הא בלאו הכי הוי מצי למימר אימא מודה ר"ש לרבנן וכדמסיק הרע"ב ז"ל לקמן
אבל לא הוי צריכי להביא מדברי הרע"ב ז"ל דהרמב"ם ז"ל בפירוש המשנה פתב ג"כ
כגירסת התוס' ז"ל בצריכותא בתרייתא אימא מודה ר"ש לרבנן ע"ש ולפי מש"כ דכל
הני צריכותא לרבנן הם אתי שפיר דקא משמע לן דרבנן פליגי בכולהו אפילו במחוסר
זמן דיליף ר"ש מקרא דעובר בל"ת ומסברא קאמר ר"ש דכל הראוי לאחר זמן חייב
בל"ת אפילו אלו שפסולן בגופן וה"א דרבנן לא פליגי אלא בהנהו דקים לר"ש מסברא
אבל מחוסר זמן דיליף מקרא אימא מודו לר"ש קמ"ל אבל לגי' התוס' והרמב"ם ז"ל

אימא מודה ר"ש במקחוסר זמן קשה היכי מציינן לומר הכי אי מודה במקחוסר זמן א"כ לית ליה קרא להכי ומנ"ל בכל הראוי לאחר זמן לחייבו בל"ת ויש לישב ודו"ק: שם גמרא חובות לא תקריבו וגלגל לגבי שילה מחוסר זמן הוא ופירש"י ז"ל דחובות יחיד לא קרב לאבבמה גדולה ולא בקטנה ואם הקריב אפילו בחוץ היינו בבמה קטנה עובר בל"ת אלמא דמח"ז בחוץ בל"ת ויש לדקדק אטו הל"ת משום שחוטי חוץ הוא הא אפי' בפנים בבמה גדולה עובר בל"ת בהקרבנות חובה וה"ה בחוץ דעבר בל"ת דלא תעשון דקאי בין בחוץ בין בפנים ולפי גירסת התוס' ז"ל לקמן בד"ה רב נחמן כו' הש"ס הוא דפרידו הכי הא גלגל פנים הוא וליפא למילף למח"ז בחוץ אלא דמש"כ שם וכי תימא ק"ו בחוץ הא אין מזהירין מה"ד כו' נרא' דלא הוי צריכי לזה דוודאי בחוץ ג"כ עובר בלאו דלא תעשון דסתמא פתיב אלא דליפא למילף מינה למח"ז בחוץ פנין דהכא הל"ת לאו משום שחוטי חוץ הוא אלא אפי' בפנים עובר בל"ת ומשני פנים דגלגל לגבי שילה כחוץ דמי וא"כ חייב פנים ג"כ משום שחוטי חוץ הוא וילפינן מינה למח"ז בחוץ ואפתי קש' לי הא דאמר גלגל לגבי שילה מח"ז הוא והיכי הוי מח"ז הא קדשים שהקדיש תחלת מי גלגל ואינן ראויין לבא בשילה דכבר נפסלו משום זקנה וע"כ לא מחייב ר"ש אלא אם זה הקרבן עצמו ראוי לבא לאחר זמן וצ"ל פנין דלא הי' זמן לכיבוש וחיילוק כל יומא חשיב ראוי לבא אולי יבאו אל המנוחה מיד: ע"ב תוס' בד"ה אלמא אמר ר"ז כו' דה"מ התם דסמיכי כו' ע' בזה בחי' תמורה שם הארכתי בענין זה: שם גמרא רבה אמר טעמיה דר"ש פדתניא לא תוכל לזבוח כו' ובעי למימר דקרא אתי לקודם תצות ולומר דמחוסר זמן בל"ת ויש לדקדק הא פתבו התוס' ז"ל לעיל דלילה לא הוי מח"ז א"כ כ"ש קודם תצות דאין מחוסר זמן לבו ביום נכרת נמי ליחיי'.

ויש לחלק בין חסרון זמן דלילה דהקרפן ראוי אלא דלילה לאו זמן הקרבה היא ובין חסרון זמן דקודם תצות דאין הקרפן ראוי. וע' לעיל דף י"א גבי פלוגתא דבן בתירה ורפנן ומסיק לעולם אחר תצות ובשעת היתר הבמות קאמר ופירש"י ז"ל דאשמועינן קרא דלגבי חובות איפא ל"ת משמע מדבריו ז"ל דהאי ל"ת איפא בכל חובות שאין קריבין בבמה ואם הקריבין בבמה עובר בל"ת אבל הרמב"ם ז"ל בפ"א מה' ק"פ כ' דהאי ל"ת ליפא אלא בפסח לבד ע"ש בכ"מ ז"ל וקצת קשה לענין מאי כ' הרמב"ם ז"ל להאי דינא דאינו נוהג עתה דנאסרו הבמות לעולם ואחר קדושת ירושלים אין היתר פלל ואפילו פרת איפא ולמה הביא האי לאו ונהרי פל דיני במה לא פתב בחיבורו משום דאינו נוהג עתה ועוד דלמה לי פלל האי קרא דלא תוכל לזבוח כו' הא כבר שמענו מקרא דלא תעשון דאסור להקריב חובות בבמה פדדרשינן ישרות תקריבו חובות לא תקריבו ומש"כ הכ"מ ז"ל בשם ר' אברהם בנו של הרמב"ם ז"ל דהא דתנן במתני' אם הקדישן בשעת היתר והקריבן בשעת היתר פטור מכלום מייירי בין בקרבנות יחיד בין בקרבנות ציבור צ"ע דבקרבנות ציבור וכן בכל חובות נרא' דאיפא ל"ת דלא תעשון וצ"ע ובפסחים דף צ"א משמע דכולהו תנאי מודו בהך דרשא דר"ש ע"ש.

וצל"ע פירש"י ז"ל התם שפי' לדרשא דר"ש פדבעי רבה למימר דאתי למח"ז ובשעת איסור הבמות וא"כ ל"ל להש"ס למימר התם דלדברי ר' יוסי תרתי ש"מ ואמאי לא קאמר דר' יוסי לא ס"ל להך דרשא וכת"ק דר"ש ה"כא דפטר במח"ז בחוץ: שם גמרא

עולותיהם ושלמיהן כו' ופירש"י ו"ל במתני' דעולה ושלמים מתקבלין בפנים נדבה והרמב"ם ו"ל פתב משום דעול' ושלמים דורון ואין מעכבין הפפרה.

וכבר דקדק ע"ז הלח"מ בה' נזירות דהא אשם נזיר טמא אין מעכב אבל באמת בלא"ה הטעם פשוט פיון דכשר לפנים לשמו דמחוסר זמן אינו פוסל אלא בחטאת ואשם אבל עולות ושלמים פשר אפי' מח"ז וכל שפשר לפנים חייב עליו בחוץ אבל חטאת ואשם דאין מתקבלין בפנים מחוסר זמן פטור בחוץ בין מעכב פפרה בין לא מעכב והא דאיצטריך קרא לרבות עולות מח"ז היינו משום דאינה ראוי למצותה בפנים כמש"כ רש"י ו"ל לקמן בד"ה יכול שאני מוציא כו' ודו"ק: שם גמרא הואיל וראוי שלא לשמו בפנים ורב הונא פריך וכי יש לה דבר שאינו פשר לשמו וכשר שלא לשמו ויש לדקדק מ"ט דרב חלקיה דהא בשביל מחשבת שלא לשמו לא נשתנה הזבח ואשם הוא כדמעיקרא וכדאימתא בריש מכילתין ולמה יוכשר מח"ז בשלא לשמו יותר מלשמו וצ"ל דע"כ לא פסיל מח"ז אלא היכא דעושה לשמו כמצותו וכיון דלא הגיע זמנו נפסל אבל בשלא לשמו הא אפי' בזמנו אם חשב שלא לשמו לא עלה לבעלים ואפ"ה פשר ה"נ שלא בזמנו אם חשב שלא לשמו פשר דמה לי בזמנו ומה לי שלא בזמנו פיון דלא עלה לבעלים ומ"מ פריך עלי' ר"ה וכי יש לה דבר כו' ולפ"ז אשפחנא להאי דינא בחטאת נמי פגון אם שחט חטאת לשם חולין דכשר ואינו עולה לבעלים והוי כמו אשם הנכשר שלא לשמו אפי' מח"ז ואם שחטו בחוץ לשם חולין חייב דהא חזי כה"ג לפנים והא דמחלק בין חטאת לאשם היינו משום דרוב שלא לשמו בחטאת פסול ובאשם פשר נראיתי בדברי הרמב"ם ו"ל בפ' ח"י מה' מעה"ק שכתב התם אם שחט אשם שלא לשמו בחוץ חייב הואיל וכשר שלא לשמו בפנים כמו שיתבאר וכתב הכ"מ ו"ל דהיינו מימרא דרב חלקי וילדידי צ"ע חזא דכתב סתמא ולא ביאר אם שחטו מח"ז ועוד שכ' הואיל ושרא לשמו פשר בפנים כמו שיתבאר וזה לא מצאתי בדבריו ו"ל מבואר אם שחטו מח"ז שלא לשמו בפנים דכשר ובפט"ו מה' פסהמ"ק הלכה כ' פתב וכן אשם נזיר ומצורע ששחטו שלא לשמו אע"פ שלא עלו לבעלים הרי הן נאכלים וזה מייירי בזמנו ואתי לאפוקי מהני דפסלי לגמרי בריש מנחות אבל הכשר שלא לשמו שלא בזמנו לא מצאתי מבואר' אלא דבזמנו מאי אריא משום דכשר בלא לשמו בפנים הא אפי' חטאת דפסול שלא לשמו בפנים ג"כ חייב בחוץ אפי' שלא לשמו פיון דראוי לשמו בפנים וכעת חפשתי להאי דינא דשחיטת אשם שלא לשמו שלא בזמנו בדבריו ו"ל ולא מצאתי וצ"ע יותר וע' בפ' המשנה ו"ל מש"כ ודבריו נפלאים וע' בדברי הרע"ב ו"ל והתי"ט ו"ל מש"כ בזה: דף קטו תוס' בד"ה או שהיו כו' ע' מש"כ בחידושי תמורה שם בזה: ע"ב גמרא יתיב רב הונא כו' סבר לאותבי כו' ונחלקו רב הונא ורב חסדא בתרתי ר"ה אמר דמשעת מתן תורה עד הקמת המשפן ג"כ עבודה בפניהם ור"ח ס"ל במתני' דקודם הקמת המשפן העבודה בפכורות.

ועוד אמר ר"ה דעולה שהקריבו ישראל במדבר אינה טעונה הפשט ונתום ור"ח אותביה מבריימא דתנא העבודה בפכורות ועולת מדבר טעונה הפשט ונתום ולכאורה הי' נרא' דאי עבודה בפכורות אלמא דלא נאמרו כל דיני עבוד' עד הקמת המשפן ואז נאמר סדר העבודה וכהנים נבחרו לעבוד' א"כ העולה אינה טעונה הפשט פיון דלא נאמרו עדיין כל דיני העבודה ולמ"ד דהפניהם נתקדשו בסני' א"כ כל דיני עבודה ג"כ מחוייב מיד ועול'

טעוונגה הפשט ונתוח ור"ה ור"ח אפרו איפכא דלרב הונא אע"ג דעבודא בכהנים מ"מ אינה טעוונגה הפשט ונתוח ולר"ח אע"ג דעבודא בבכורות טעוונ' הפשט ונתוח.

אלא דינש לדקדק עוד פנין דקודם הקמת המשכן היו הבמות מותרות א"כ אמאי העבודה בבכורות דוקא הא בבמה פולן פשירים לעבודה אפילו אשה ועבד פדאימא בתוספתא במכילתין פ' בתרא הפל פשירים לקרב בבמה אף הפל ועבדים משוחררים ונרא' דצ"ל אף הנשים ועבדים משוחררים וגם זה צ"ע מאי אריא עבדים משוחררים אפ"ל אינו משוחרר ג"כ הרי הוא פאשה עכ"פ בכור ונדאי לא בעינו בבמה ולמה תנו דהעבודה בבכורות דווקא ע"כ נרא' דהא דתנו העבוד' בבכורות היינו בקרבן ציבור דווקא דהוי כמו במות ציבור בשעת היתר הבמות אבל כל יחיד שרוצה להקריב א"צ בכור דווקא ובזה נחלקו ג"כ אי טעוונ' הפשט ונתוח למ"ד אינה טעוונ' היינו אע"ג דקרבו ציבור כמו עולת תמיד נאמר בסיני אבל לא נאמר אלא פללוטיה אבל לא פרטוטיה וכדאמרין לקמן ומ"ד דטעוונ' הפשט ונתוח ס"ל דפרטות נמי נאמרו בסיני אלא דכהונ' לבד לא נאמר אלא מיום הקמת המשכן וא"ש בזה מאי דק' לכאור' בהא דבסוף מכילתין פליגי רב ור"י בעולת במת יחיד אי טעוונ' הפשט ונתוח ופליגי אליבא דריה"ג דאמר אין הפשט ונתוח אלא מאהל מועד ואילך מיייתי התם ג"כ דמ"ד דעולת במת יחיד טעוונ' הפשט ונתוח והשתא לפשטא דשמעת' נרא' דמ"ד עולת מדבר טעוונ' הפשט ונתוח עולת במת יחיד ג"כ טעוונגה הפשט ונתוח וא"כ מאי מיייתי התם ת"כ דמ"ד טעוונגה הפשט ונתוח מברייטא דתני הכי דילמא האי ברייטא אתיא פהאי תנא דעולה שהקריבו במדבר טעוונגה הפשט ונתוח אבל למ"ד אין הפשט ונתוח אלא מאהל מועד ואילך דווקא במה גדולה פאהל מועד אבל לא במה קטנה.

ולפי הנ"ל ניחא דהא דעולת מדבר טעוונ' הו"נ היינו קרבן ציבור דווקא אבל במת יחיד גם לדינ' אפשר דאינ' טעוונגה הפשט ונתוח אלא דא"כ מאי קאמר התם דפליגי אליבא דריה"ג דאמר אין הו"נ אלא מאהל מועד ואילך הא לכ"ע פליגי בעולת במת יחיד ועדיין צ"ע וזה דמיייתי התם ת"כ כו' הוא מדברי התוספתא במכילתין וזה ברייטא דמיייתי הכא דעולת מדבר טעוונ' הפשט ונתוח הוא נמי מדברי התוספתא בפרק ב' שם: ועיין בפירוש המשנה להרמב"ם ז"ל שכתב דמאדם עד מרע"ה הי' העבוד' בבכורות וא"כ נהי דבמקדש נתקדשו הפהנים אבל בבמה למה לא יהי עבוד' בבכורות כמו קודם מתן תור' ובשלמא בישראל י"ל דנתחדשה הלכה דבבמה פולן פשירין אפילו אשה ועבד וכדמרבינו לקמן מאיש להכשיר הדר אבל בבני נח אמאי לא יהי דינן כמו קודם מ"ת דהעבודה הי' בבכורות אלא דלא מצינו למצוה זו היכן נאמרה בבני נח דמצוה בבכורות וע' בדברי המדרש גבי יעקב דאמר הקב"ה למלאך אתה עשית לבכור שלי בע"מ וצ"ע יותר בזה וע' במשנל"מ ז"ל פ"א מהל' ק"פ מש"כ בזה וע' בירושלמי מגילה במשנה אין בין במה כו': דף קט"ז גמרא כמ"ד לא קרבו שלמים בני נח דאיתמר כו' ובמנחות דף ע"ג פליגי תנאי ר"ע וריה"ג ר"ע אומר דעו"ג אין מקריבין במקדש אלא עולות וריה"ג אומר דכל נדרים ונדבות יכולין להקריב והכא לא מיייתי הש"ס פלוגתא דהני תנאי אלא פלוגתא דאמוראי ונראה דלאו תנא פלוגתא היא ותנאי דמנחות פליגי במקדש ורע"א דלא איתרבו להקריב במקדש אלא עולה לחוד אבל בבמה דידהו אפשר דמודה דשלמים נמי מקרבו.

וריה"ג אמר דבמקדש איתרבו גם לשלמים אבל בבמה אפשר דס"ל איפכא דלא קרבו אלא עולות. ולפ"ז הא דדריש תתנער אומה שמעשיה בצפון כו' ע"כ צ"ל מעשיו בצפון היינו בבמה דידהו לא קרבי אלא עולה דבמקדש טעונה צפון אף על גב דבמקדש יכולין להקריב שלמים ג"כ אלא דא"כ מאי פריה ומר נמי הא כתיב עורי צפון כו' לימא דאליביה אחי כפשיטה דאע"ג דס"ל דבבמה מקריב גם שלמים אבל במקדש אינו מקריב אלא עולה כר"ע ואתי קרא כפשיטי עורי צפון כו' כי מעשיו במקדש אינה אלא בצפון.

ועוד נרא' דפלוגתיהו הכא לא הוי אלא קודם מתן תורה ופלוגתא דר"ע וריה"ג הוא לאחר מ"ת דאיתרבו מאיש איש שנודרין נדרים ונדבות פישראל ולריה"ג דיכולין להקריב שלמים במקדש ה"ה דיכולין להקריב שלמים בבמה דלא נצטוו על שחוטי חוץ כדאמרי' לקמן והרמב"ם ז"ל כתב דבין במקדש ובין בבמה לא מקריב אלא עולות כמבואר בדבריו ז"ל בפ"ג מה' מעה"ק ובפ"י ט"ט שם: שם גמ' שפשוטנה תורה לישראל הנה קולו הולך כו' וכל המושלים בימי האל' אחזה רעדה כו' נתקבצו פולם כו' שמא מבול בא לעולם והשיב להם ה' למבול ישב כו' אלא חמדה גנוזה כו' מיד פתחו פולם ואמרו ה' יברך את עמו בשלום ענין מאמרם ז"ל בזה ובואר ע"פ דברי המדרש והירושלמי שאמרו באברהם אע"ה נאמר ומצאת את לבבו כו' שנהפך לטוב גם פחו של יצה"ר וזה שנא' את לבבו שני יצרו פולם נאמנים היו לפניו יתב' ובדוד המלך ע"ה נאמר ולפי חלל בקרבי שלא עלתה לו להפכו לטוב אלא הרגו וביערו מקרבו.

ונה מוכן כי תכלית החפץ הוא מעלתו של אברהם אבינו ע"ה כי לא יחפין ה' גם בכליון הרע ויותר ירצה לפניו שלמות היפוכו לטוב וגם ע"ז נאמר כי לא אחפין במות המת כי אין חפצו ית' בכליון המת היינו היצה"ר סטרא דמיתא כ"א בשובו כו' וחה גם הוא וכן היא המידה בשלם הפרטי וכ"כ בכלל העולם חפץ ה' בהשלמת כל ברואי בהיותם פולם בכללם עושי רצונו הקדוש וכל פועל ה' למענהו אף לזה נצרך שיהיה מבחר הברואים הוא נפש האדם על שלימותו בעבודת ה' ויראתו ולרגלו ילכו כל בראי העולם אחריו להשלים חפץ בריאותם ותכליתם ויהיה העולם בכללו מושלם לתכלית בריאותו פולם עושין רצון בוראן באהבה ורצון כאשר ברא הכל לכבודו אבל אם נפש האדם לא ישלים תיקונו וישחית דרכו ח"ו השחתתו תפעל בכל בראי עולם וכולם לא ישלימו תכליתן הטוב בבריאותן וזה קרה בדורות הראשונים אשר השחית האדם דרכו וע"י השחית כל בשר דרכו פאמור וגבר בהם הרע עד אשר לא היה בהם מקנה לשוב לטוב והיה נצרך לתיקון העולם לבער החטאים האלה ולהשחיתן פאמור בפ' ע"י מידת דינו הקדוש אשר נגלה פעולתה בעולם והתחיל להפנות מחדש מנח ואילך עד אשר הגיע עת דודים להנתן החמדה גנוזה לבני ישראל ועל ידי אורה ופעולת מצותינו יתקן נפש האדם על שלימותו ומזיו אורה יקבלו כל הברואים וישובו פולם לטוב וזה ענין אמרם ז"ל כשנתנה תורה הנה הקול הולך מסוף העולם ועד סופו כי אור קדושתו נגלה בכל העולם ונתבטל הרע של פולם ובאו ושאלו שמא מבול בא לעולם נתייראו שמא יהי' הבטול ע"י השחתה כמו במבול אמר להם כבר נשבע כו' אמרו לו שמא מבול של אש יביא כי התורה נתנה באש הגדולה ופן יכלו פולם ע"י האש אמר להם כבר נשבע שלא ישחית כל בשר ואופן הבטול הרע על ידי השחתה לא יהיה עוד אלא חמדה גנוזה יש לו כו' ונותנה לבניו ובזויה וקיומה נהפך הרע לטוב ויבאו פולם על תיקונן השלמות וכולם

יחיו ויודו ליוצרים בהפרכתו פולם את כבודו ית' מיד פתחו פולם ואמרו ה' יברך את עמו בשלום כי זה אופן התיקון שנה לכולם ונתקבל להם ואמרו מי יתן ויהיה פן כי יברך ה' את עמו בכלי המחזיק ברכה הוא השראת זיו שכינתו עליהם ומברכתם יבנרכו פל ברואי עולם בטוב ויפירו וידעו פולם מי בראם ולאיזה תכלית נבראו כו' וביעור הרע לא יהי ע"י השחת' ח"ו כמו המבול אלא הרע יושבת וישוב הכל לטוב ויהיה שלם ואמת לכל ברואי עולם.

ויבנה יש לכונן מש"נ הללו את ה' כל גוים כו' כי גבר עלינו חסדו ואמת ה' לעולם פי ע"י תגבורת חסדו עלינו במה שנתן לנו תורתו אשר כל האומות הפירו אמתתה תורת אמת מובטח הוא פי לא יבא העולם לידי השחתה ח"ו כ"א יתוקנו פולם לטוב וכד' ר"ש במדרש ע"פ והשבתי חיה רעה היינו שטבע הרע יושבת ולא ירעו ולא ישחיתו אלא פולם ימלאו דעה את ה' כ"ר במהרה בימינו: ע"ב שם תוס' בד"ה אסור לסייען כו' תימא לר' יוסי כו' ולא הבנתי תמיהתם דע"כ לא אמר ר"י השוחטן בחוץ חייב אלא אם הקדיש העו"ג להקריב במקדש אבל אם הקדיש להקריב בבמה והישראל עושה שליחותו ונדאי נראה דליכא פרת דלאו קדשי המקדש הם ואינו מחויב להביאו פתח אהל מועד וזה ברור: שם גמרא פמאן כר"א בן שמוע ע' בדברי הרמב"ם ז"ל פ"א מה' איסורי מזבח שכ' עצי סתירה לעולם אסור וכתב הכ"מ ז"ל דתוספתא היא פ"ט דמנחות והלח"מ ז"ל הביא ממנחות ד' כ"ב דפליגי התם ר"א בר"ש ור"א בן שמוע בהא וכו' דפסק כר"א בן שמוע מדתני בתוספתא דעצי סתירה אסורין ולא הוי צריף לנה דהא רבא הקא עביד עובדא פנותיה דר"א בן שמוע ופשיטא דהילכתא פנותי' ומל' הרמב"ם ז"ל נרא' דעצי סתירה פסול משום עץ שהקריב דפסול דהוי כבעל מום בבהמ' וא"כ הי' מסתבר דבבמה פשר כמו בע"מ דבהמה דכשר בבמה ורבא קאמר הקא דבבמה נמי פסול עצים שנעשה בהם מלאכה וצ"ל דפסול זה חמיר מבע"מ אבל עוד נרא' דהא דפוסל רבא בבמה היינו לר' יוסי לעיל דמצריף מזבח לבמה וא"כ בבמה נמי שייף היקש למזבח מה מזבח כו' אבל לר"ש דאמר דאינו צריף מזבח א"כ ליכא הקישא למזבח נרא' דכל העצים פשירים בבמה ובמנחות שם פריף הש"ס בפשיטות מהאי קרא דארונה על ר"א בן שמוע ולא ניתא לי' לחלק בין במה למקדש וצ"ע בקראי דעגלות ששלחו פלשתים עם ארה"ק שנאמר שם ויבקעו עצי העגלה ואת הפרות העלו עולה לה' והא עגלות לאו עצים קדשים הם דכבר נשתמשו בהם ולפי לשון הש"ס ניתא קצת דבעינן שלא נשתמש בהם הדיוט ושימוש העגלות לאו שימוש הדיוט הי' ודו"ק: שם גמרא בשילה לא הי' אלא ב' מחנות ופריף דא"כ נמצאו זבים וטמאי מתים משתלחין למחנ' אחת כו' וכן איפכא דזבין ומצורעים משתלחין כו' אלא פולהו תלתא הוי.

ויש לדקדק מהני קושיות דנמצאו כו' א"כ בנוב וגבעון דשם לא הוי ג' מחנות א"כ משתלחין כל הטמאין למחנה אחת וי"ל דבזמן היתר במה ולא הי' מנוחה או נחלה לא תיקשי לי' אבל שילה דנאסרו הבמות והיא הית' נחלה הנה צריף לעשות פל הג' מחנות לקיים קראי דשילוח טמאים כ"א למחנו וע"כ פולהו תלתא הוואי ולא נתבאר עד היכן היו מחנה ישראל בשילה וע"כ נרא' דבכל הרואה הי' מחנה ישראל כמו לאכילת קדשים קלים וא"כ לר"ש שגם בנוב וגבעון הי' מחנה ישראל לד' ר"ש בתוספתא דאמר דגם בנוב וגבעון קדשים קלים נאכלין בכל הרואה ע"ש אלא דע"כ הא דאמר ר"ש דנאכל

בְּכֹל הַרְוָאָה הַיְיָנוּ דְבָכָל מְקוֹם שֶׁהַקְרִיב אֵינוֹ נֶאֱכָל יוֹתֵר מִכֹּל הַרְוָאָה אֶת הַמְקוֹם הַזֶּה וּא"כ אֵין לְזֶה מַחְנֶה מִיְּחִידָת וְאוֹלֵי דַעַת ר"ש דְּקַדְשִׁים קָלִים שֶׁהַקְרִיב בְּכַמְהָ גְדוֹל' אֵינוֹ נֶאֱכָל אֲלֵא בְּכֹל הַרְוָאָה מְקוֹם הַבְּמָה הַגְּדוֹל' וּמִל' הַרְמַב"ם ו"ל בְּרִישׁ הַלְכוֹת בֵּית הַבְּחִירָה מִשְׁמַע דְּמַצּוֹת עֲשֵׂה הִיא לַעֲשׂוֹת מְקַדֵּשׁ לְשִׁמּוֹ ית' וְלַחֲוֹג לְפָנָיו ג' פְּעָמִים בְּשָׁנָה וּבְגִלְגָּל הַעֲמִידוֹ הַמְשָׁכֵן וּבְשִׁילָה עָשׂוּ בֵּית שָׁל אֲבָנִים וּבְנוֹב וּגְבֻעוֹן ג"כ בְּנוֹ בֵּית ע"ש מִשְׁמַע דְּבָכָל הַעֲתִים הִלְלוּ קִיְמוֹ הַמְצָנָה לְבָנוֹת מְקַדֵּשׁ לְקַרְבָּנוֹת צִיְבוּר וְלִהְיוֹתוֹ מְקַדֵּשׁ לְהִרְאוֹת וְלַחֲוֹג לְפָנָיו ג' פְּעָמִים בְּשָׁנָה אֲלֵא דִּיחִיד יָכוֹל לְהַקְרִיב בְּכֹל מְקוֹם שֶׁיִּרְצֶה וְגַם לַצִּיְבוּר לֹא הִי מְקוֹם מִיְּחִיד אֲלֵא בְּכֹל מְקוֹם שֶׁעָשׂוּ בְּרַצוֹנָם לְבָנוֹת בֵּית מְקַדֵּשׁ שֵׁם בְּנוֹ.

וּבַתּוֹסֶפֶתָא אֵיתָא אֵיזְהוּ בְּמַת צִיְבוּר אֵהֵל מוֹעֵד נְטוּי וְאֵין שָׁם אַרְוֹן מִשְׁמַע דְּבִשְׁעַת הַיְיָתֵר הַבְּמוֹת לֹא הִי שׁוֹם בֵּית אֲלֵא אֵהֵל מוֹעֵד נְטוּי אֲבָל מִדְּבַרֵי הַרְמַב"ם ו"ל כְּדַרְכּוֹ נֵרָא שֶׁבְנוֹ גַם בֵּית וּא"כ אֲמַאי לֹא עָשׂוּ גַם ג' מַחְנוֹת לְשִׁילוֹחַ טְמָאִים וְאֵי בִשְׁעַת הַיְיָתֵר בְּמָה לֹא הִי אֲלֵא מַחְנֶה שְׁכִינ' לְבַד א"כ מַאי קָשְׁיָא לִי מִשִׁילָה דִּילְמָא בְּרִייתָא זֹו אֲזֵלָא לְד' ר"ש דְּבִשְׁלָה ג"כ הַנְּתֵרוֹ הַבְּמוֹת כְּדַאיִתָּא לְקַמֵּן וּי"ל דַּא"כ מַאי אֵינְרִי שִׁילָה דְנִקְטָא וְעוֹד דַּא"כ לֹא הוּי אֲלֵא מַחְנֶה אַחַת: וּמִדְּבַרֵי הַרְמַב"ם ו"ל הַנְּ"ל נֵרָא דְחִיּוּב חֲגִיגָה וְרֵאָנִי בְּרַגְלִים הִי גַם בִּשְׁעַת הַיְיָתֵר הַבְּמוֹת לַעֲלוֹת אֶל הַמְקוֹם בְּמַת צִיְבוּר הַמְקוֹם הַמְקוֹדֵשׁ בְּעַת הַזֹּאת וְאֵם מְחֻיָּב הוּא לְהִרְאוֹת פָּנִים ה"ה דְּמְחֻיָּב לְהִבְיָא עוֹלֵת רֵאִי כַּמֶּש"נ לֹא יֵרָאוּ פָּנֵי רִיקָם וְזֶה דְלֹא כַּמֶּש"כ הַמִּשְׁנַל"מ ו"ל בַּפ"א מַה' ק"פ דְּעוֹלֵת רֵאִי לֹא הַקְרִיבוּ דְהֵי חוֹבַת יְחִיד וּמִדְּבַרֵי הַרְמַב"ם ו"ל לֹא נֵרָא כֵּן וּמִסִּיק הַש"ס דְקָלִיטַת מַחְנֶה לוּיָהּ לֹא הֵנָּה וְלֹא נִתְבָּאָר טַעְמוֹ שֶׁל דְּבַר מ"ש דְלַעֲנִין שִׁילוֹחַ טְמָאִין הִנֵּה מַחְנֶה לוּי' וְלַעֲנִין קָלִיטָה לֹא קָלִטָה וּצ"ע: דָּף קִיז גְּמָרָא כֹּל גִּידָר וְגִידָב כו' וּפְלִיגֵי תַנָּאֵי הֵכָא ר"מ וְרַבְּנָן בְּתַרְאֵי וְקַמַּאי אֲמַרֵי דְצִיְבוּר הַקְרִיבוּ בְּגִלְגָּל כֹּל קַרְבָּנוֹת שֶׁהַקְרִיבוּ בְּאֵהֵל מוֹעֵד בְּמִדְבַר וְיְחִיד לֹא בְּגִלְגָּל בֵּין בְּבַמַּת צִיְבוּר בֵּין בְּבַמַּת יְחִיד אֲלֵא עוֹלָה וְשִׁלְמִים נִדְבָה אֲבָל חוֹבָה אִפִּי בְּבַמַּת צִיְבוּר לֹא הַקְרִיב לֹא חֲטָאת וְלֹא עוֹלֵת חוֹבָה וּבְמַנְחָה וְעוֹפוֹת פְּלִיגֵי ר"מ וְרַבְּנָן לר"מ מַנְחָה קָרַב בְּכַמְהָ וְלַרְבָּנָן לֹא קָרַב וּנְזִירוֹת ג"כ פְּלִיגֵי לר"מ נְזִירוֹת יִשְׁרוֹת נִינְהוּ וְיָכוֹל לְהַקְרִיב עוֹלֵתָן בְּכַמְהָ וְרַבְּנָן ס"ל דְנְזִירוֹת חוֹבָה הוּא אַע"ג דְמִלְשׁוֹן חֲכָמִים דְאֲמַרֵי לֹא קָרַב יְחִיד אֲלֵא עוֹלָה וְשִׁלְמִים לֹא מוֹכַח כ"כ דְפְלִיגֵי אֲנְזִירוֹת דְעוֹל' וְשִׁלְמִים הֵם וּי"ל דְלֹא פְלִיגֵי אֲלֵא אֲמַנְחָה אֲבָל נְזִירוֹת מוֹדוֹ דִּישְׁרוֹת נִינְהוּ מ"מ מִשְׁמַע לִי לְהַש"ס דְבְנְזִירוֹת ג"כ פְּלִיגֵי וּבִירוֹשְׁלָמֵי מְגִיל' מִשְׁמַע דְנְזִירוֹת בְּכַמְהָ פְּלוּגְתָא דְאֲמוֹרָאֵי הִיא וְלֹא תַנָּאֵי ע"ש וַע' בַּתְמוֹרָה דָּף י"ב ע"ב וְכֵן מִשְׁמַע קֶצֶת בַּפְּסָחִי דָּף ל"ח דְפָרִיף הֵתָם אֲמַאי לֹא קָאָמַר טַעְמָא דְאֵין יוֹצֵאִין בְּחֵלוֹת תּוֹדָה וְרַקִּינֵי נְזִיר בְּפָסַח מִשׁוּם דְאֵין נֶאֱכָלִין בְּכֹל מוֹשְׁבוֹת וְאָמַר ר"ל זֹאת אוֹמְרַת חֵלוֹת תּוֹד' וְרַקִּינֵי נְזִיר נֶאֱכָלִין בְּנוֹב וּגְבֻעוֹן וְאֵי כְּסוּגֵיָא דְשִׁמְעֵתִין דְרַבְּנָן פְּלִיגֵי עֲלֵי דַר"מ וְאֲמַרֵי דְנְזִירוֹת חוֹבָה הִיא א"כ רַבָּה וְרַב יוֹסֵף דְאֲמַרֵי הֵתָם טַעְמָא אַחֲרֵינֵי אֲמַאי ס"ל כַּר"מ וְלֹא כְרַבְּנָן דְאֲמַרֵי דְחוֹבָה הִיא אֲלֵא מִשְׁמַע דְאֵינוֹ מוֹכְרַח דְפְלִיגֵי רַבְּנָן בְּהָא אֲלֵא אֲמוֹרָאֵי פְלִיגֵי בְּהָא כְּדַאֲמַרִּינוּ נְמִי בַתְמוֹר' שֵׁם סַמֵּי מִפְּאֵן נְזִירוֹת וַע' גִּירְסַת הַיְלָקוּט שֵׁם אֲלֵא דְלֹא הַבְּנֵתִי מַאי קַמ"ל ר"ל בְּחֵלוֹת תּוֹד' דְנֶאֱכָלִין בְּנוֹב וּגְבֻעוֹן הָא לִיכָא מֵאֵן דְפְלִיגֵי בְּהָא וְלַכ"ע תּוֹד' בְּכֹלֵי גִידָר וְגִידָב הוּא וְתַרּוּמַת לְחֶמֶה אֵינוֹ נוֹהֵג בְּכַמְהָ אֲבָל תּוֹדָה וְלַחְמָה נוֹהֵג אֲפִילוּ בְּכַמְהָ קַטְנֵי.

שוב מצאתי בירושלמי פסחים שם דאמר ר' יוחנן חלות תוד' דנאכלין בכל מושבות בנב ונגבעון ריקי נזיר לא כן אמר ר' יוחנן לית פאן נזירות דנזירות חובה היא אמר ר' בון בר כהנא תיפתר שקרבה חטאתו בשילה ועולתו ושלמיו בנב ונגבעון והוא כס"ד לשמואל דעולה ושלמים הכל מודים דנידר ונידב הוא ופריה לא כן אמר ר' מנא שלמי חגיגה הפאים בבמה פשירים ולא עלו לבעלים לשם חובה וכיין דלא עלו לשם חובה אין טעוניהן לחם וכל חוב' שהקריבו בבמ' פשירה ולא עלו לבעלים ומשמע דבבמה גדול' ג"כ נהי דכשירים אבל לא עלו לבעלים וזה כד' המשנל"מ ז"ל שהבאתי לעיל דאין מקריבין שלמי חגיג' ועולת ראי' בבמה גדול' למ"ד דייחיד לא הקריב חובה בבמה גדול' אלא דאינו מדוקדק לישנא דלא עלו לבעלים כו' משמע דמחויב הוא אלא בבמה לא עלו לבעלים ולפי ה"ל אינו מחויב לכל בזמן במה גדול' ומשני אלא כר' יהוד' דאמר חטאת ופסח לייחיד בבמה גדול' והיינו ר"י דשמעתין דייחיד מקריב חובתו בבמה גדול' ומסיק לא אתיא אלא כר"ש דאמר פינן שזרק עליו אחד מן הדמים הותר לשמות יין כו'.

ופי' הק"ע פינן דע"י אחד מן הדמים הותר בכלן הוי פנידר ונידב וקרב בבמה ותמה שם על רש"י ז"ל בפסחים שכת' דהא דריקי נזיר נאכלין בנב ונגבעון הוא דלא פר"ש והא בירושלמי מסיק דאתיא כר"ש דווקא ואין פאן תמי' דמש"ס דילן נרא' דמאן דס"ל נזירות חוב' היא אפי' לר"ש חובה דאי למ"ד פולן מעפבות א"כ מאי נפ"מ בהא דס"ל נזירות הוי נידר ונידב ועולה ושלמים קרבו בבמה ומאי אהני בהקרבה דידהו פינן דחטאת לא קרב ולא הותר לכל אלא ע"כ לר"ש פליגי דבאחד מן הדמים הותר בזה ס"ל לר"מ דהוי נידר ונידב ויכול להקריב שלמים והותר בכל ורפנן ס"ל דגם עולה ושלמים חוב' ואינו מקריב לכל ושפיר כת' רש"י ז"ל דהא דריקי נזיר נאכלין בנב ונגבעון הוא דלא פר"ש אלא די"ל דהא דפליגי בשמעתין בעול' ושלמים היינו בהאי גוונא דהחטאת קרב בשילה וכדאיתא בירושלמי ושפיר פליגי אפילו למאן דאמר דכולן מעפבין הארכתי קצת בדברי הירושלמי דשמענא מינ' פמה מילי מעלייתא וכנ"ל: ור"י אומר דייחיד וציבור מקריבין כל חובתן בבמה גדול' ולא אימעייט חובה אלא בבמה קטנ' וכדאמרין בגמ' ומנחה אמר ר' יהודה דאין מנח' בבמה והתוס' ז"ל ע"ב בד"ה ורפנן הקשו מהא דאמר ר"י כל שהציבור והייחיד כו' נהרי מנחות ועופות דכאן וכאן לא קרבו ולא מסתבר להו למימר דלא אמר ר"י אין מנחה אלא בבמה קטנ' אבל בבמ' קרבה מנחה ולא הבנתי אמאי לא ניחא להו בהכי דהא לציבור ונדאי קרבה מנח' וכדאמרין לקמן דקרבו חביתין ור"י אומר דייחיד וציבור שוין ולישנא דמתנ' הכי משמע מה בין במה גדול' לבמה קטנ' סמיכ' כו' ר"י אומר אין מנחה בבמה משמע דארישא קאי דגם בזה יש בין במה גדול' לקטנ'.

וע' תוס' ז"ל לקמן דף קי"ט ע"ב בד"ה אין מנחה וכן משמע מדרישא שכ' רש"י ז"ל בד"ה אין מנח' בבמה דממעט נמי חטאת ואשם ולר"י אינו ממעט חטאת ואשם אלא בבמה קטנ' מנחה לא אימעייט אלא בבמה קטנ' והכי משמע בסו"ט ד' י"ו בהא דאמר איסי בן יהודא דמשקין את הסוטות בנב ונגבעון ע"ש בתוס' ובמש"כ בחי' שם וראיתי במשנל"מ ז"ל בפ"א מהל' ק"פ שהעיר ג"כ על דברי התוס' ז"ל וכנ"ל: ור"ש אומר אף ציבור לא הקריבו אלא פסחים וחובות הקבוע להם זמן וכת' רש"י ז"ל לקמן דאפי' חטאות הקבוע להם זמן כמו שעירי יוה"כ לא הי' קרב גם בבמה גדול' ובירושלמי מגיל'

מִצְאֲתֵי לְהִדְיָא דְאֲמָרִי הֵתָם פֶּר הָעֵלָם דְּבַר שֶׁל צִיבּוּר אִיכָא בִּינְיָהוּ מִשְׁמַע בְּהִדְיָא כַּמֶּשׁ"כ רַש"י ו"ל כָּאן דְּפֶר הָעֵלָם לְבַד לֹא קָרְבוּ בְּגִלְגָּל אֲבָל כָּל חוּבוֹת שְׁקֹבֵעַ לָהֶם זְמַן קָרְבוּ וְכֵן מִסְתַּבֵּר דְּאֵטוּ לְמ"ד אֲלִיבָא דַּר"ש לְקַמְן דְּבִשְׁיִלְיָהּ ג"כ הִוְתָרוּ הַבְּמוֹת לֹא עֲשֵׂה הַכֵּה"ג כָּל עֲבוּדַת יוֹה"כ כָּל הַיָּמִים הָאֵלּוּ עֲרַף ת' שְׁנָה וְהָא דְאֲמָרִי לְקַמְן תְּתַרְגֵּם מִתְנִיתָא בְּעוּל' יְבוּאָר לְקַמְן אֲלָא דְלִדְבָרֵי ר"ש הַנָּ"ל יֵשׁ לְדַקְדָּק עוֹד אִיךָ יִפְרָשׁ קָרָא שְׁנֵאמַר בְּכַנֵּי עָלֵי אֲשֶׁר יִשְׁכְּבוּן כו' הַצּוֹבְאוֹת כו' וְהִינְנוּ שֹׁשְׁהוּ אֶת קִינִיָּהֶם וְהֵלֵא בְּזְמַן הֵיטֵר בְּמָה לֹא קָרְבוּ קִינֵי חוּב' גַּם בֵּאֵה"מ וּבַמ' נִטְהָרוּ כָּל הַזְּבִים וְהַזְּבוֹת לְאֲכֹל בְּקַדְשִׁים וְכֵן הִיּוּלְדוֹת עַכ"פ מִדְּבָרֵי הִירוּשְׁלַמִּי מְבוֹנָאָר דְּלֹא מִיעֵט ר"ש אֲלָא חוּבוֹת שְׁאִין קְבוּעַ לָהֶם זְמַן אֲלָא דְרֵאִיתִי שֵׁם בִּירוּשְׁלַמִּי דְאֲמַר ר' יוֹסִי נִדְבַת צִיבּוּר בִּינְיָהֶן הִינְנוּ דַּלְר"ש אֵין הַצִּיבּוּר מִקְרִיבִין נִדְב' הִינְנוּ עוֹלֵת קִיץ הַמְּזַבֵּחַ וַא"כ צִיבּוּר גִּרְע מִיְחִיד דִּיחִיד מִקְרִיב נִדְבָה וְצִיבּוּר אֵין מִקְרִיבִין נִדְבָה אֲפִילוּ בְּבָמָה גְּדוּל' וְלֹא יִדְעָתִי טַעְמוֹ שֶׁל דְּבַר וְאוּלַי הוּא מִפְּרָשׁ אִישׁ הַיֶּשֶׁר בְּעֵינָיו לִיְחִיד הוּא דִּהְוֵתֵר יִשְׁרוֹת הִינְנוּ נִדְבָה אֲבָל לְצִיבּוּר לֹא הִוְתֵר נִדְבָה כָּלֵל.

וּמֵאֵי דְפִשְׁיטָא לִיָּה לְהַתּוֹס' ו"ל דַּלְר"ש אֵין מְנַחָה בְּבָמָה לֹא מִשְׁמַע הֵכִי לְקַמְן בְּסוּף מְכִילְתִּין דְּאֲמָרִינוּ הֵתָם בְּשִׁלְמָא לְמ"ד זֹו זֹו יְרוּשְׁלַיִם הִינְנוּ דְכָתִיב וַיִּקַּח מְנוּחַ אֶת גְּדֵי הָעֵזִים וְאֶת הַמְּנַחָה וַיַּעֲלֶיהוּ כו' אֲלָא לְמ"ד זֹו זֹו שִׁילָה מֵאֵי וַיִּקַּח מְנוּחַ כו' וּמִשְׁנֵי הוֹרָאתָ שְׁעָה הִית'.

וּלְדְבָרֵי הַתּוֹס' ו"ל אֲפִילוּ אֵי בְּמוֹת שְׁרִיָּא ע"כ צָרִיךְ לוֹמַר הוֹרָאתָ שְׁעָה הִית' מִדְּכ' וְאֶת הַמְּנַחָה וּמְנַחָה לֹא הִי בְּבָמָה אֲלָא ש"מ דְּגַם מְנַחָה קָרִיבָה בְּבָמָה לַר"ש וי"ל: וְתוּ אִיכָא לְמִיזְדָּק בְּשִׁמְעָתִין דְּלַעֲיִל מִשְׁמַע דְּבִשְׁעַת הֵיטֵר הַבְּמוֹת אִם הַקְרִיב פְּסַח קוֹדֵם חֲצוֹת כְּשֶׁר מִשׁוּם דְּשִׁלְמִים גִּינְהוּ וְהוּי כְּמוֹ גִּינְדָר וְגִינְדָב וְאֵלּוּ בַתְּמוּרָה דָּף י"ד דְּשִׁלְמִי פְּסַח לֹא הוּי בְּכָלֵל גְּדִרִיכ' וְשִׁלְמִי גִזִּיר הוּי יוֹתֵר בְּכָלֵל גִּינְדָר וְגִינְדָב ע"ש וּבִירוּשְׁלַמִּי הַנָּ"ל ג"כ מְבוֹנָאָר דְּשִׁלְמִי פְּסַח כְּשִׁירִים בְּבָמָה וּגְזִירוֹת מְסִיק הֵתָם דְּלִית כָּאן גְזִירוֹת אֲלָא חוּבָה הִיא ע"ש אֲלָא דְמִיבְעֵיָא לִיָּה הֵתָם עוּל' הַבָּאָה מִחֲמַת אֲשֶׁם מֵהוּ שְׁיִקְרַב בְּבָמָה וּמְסִיק דְּאִינוּ בְּכָלֵל גִּינְדָר וְגִינְדָב וּצ"ע מֵה בֵּין שִׁלְמִים הַבָּאִים מִחֲמַת פְּסַח לְעוֹלָה הַבָּאָה מִחֲמַת אֲשֶׁם וְע' שֵׁם דְּגִרְסִינוּ הֵתָם שִׁלְמִים הַבָּאִים מִחֲמַת אֲשֶׁם ע"ד בַּר"ל מֵאֵי וְע' פִּי' הַק"ע שֵׁם מֵה שְׁפִי ע"ד דַּר' אֶלְעָזָר בְּפִי וּבַתּוֹסְפוֹתָיו וּשְׁנִיָּהֶם אֵינָן מוּכְנָיִם ע"ש וְהִנֵּה נִרְאָה דַּצ"ל ע"ד דְּרִישׁ לְקִישׁ דְּמְסִיק הֵתָם אֲלִיבָי' דְּשִׁלְמִים הַבָּאִים מִחֲמַת פְּסַח קָרִיבִים בְּבָמָה וּמִיבְעֵי לִיָּה בְּעוֹלָה הַבָּאָה מִחֲמַת אֲשֶׁם עוֹד רֵאִיתִי הֵתָם בִּירוּשְׁלַמִּי תְּנִי אֶחָד הָאִישׁ וְאֶחָד הָאִשָּׁה א"ר יוֹחָנָן לִית כָּאן אִשָּׁה אִישׁ כְּתִיב מִשְׁמַע דְּמְסִיק דְּאִשָּׁה אֵינָה מְקַרְבַת בְּבָמָה וְלֹא יִדְעָתִי טַעְמוֹ שֶׁל דְּבַר מֵה בֵּין אִישׁ לְאִשָּׁה כִּינּוּן דֵּהַבְּמוֹת מוֹתְרוֹת וְהָא אֲפִילוּ עו"ג יְכוּל לְהַקְרִיב וְכֵן מְבוֹנָאָר בַּתּוֹסְפוֹתָא אֲפִילוּ עֶבֶד וְאֲפִילוּ שְׁפָחָה.

וְאוּלַי קַמ"ל לְהִיפּוֹף דְּאִישׁ כְּתִיב דְּלֹא יִקְרִיב אֲלָא יִשְׁרוֹת אֲבָל אִשָּׁה מְקַרְבַת אֲפִילוּ חוּבָתָה דַּל"ה יוֹלְדַת לֹא תִטְהַר לְעוֹלָם שְׁתֹּאכַל בְּקַדְשִׁים וְגַם זֶה צ"ע: דָּף קִיח גְּמָרָא קָרְבוּ נְסֻכִים בְּמִדְבָר אִיכָא בִּינְיָהוּ פִירַש"י ו"ל דְּרַבְּנָן בְּתַרְאִי לְטַפּוּיָי אֶתּוּ וּלְהַטְעִין נְסֻכִים לְבָמָה קִטְנָה וּצ"ל דְּאָרְף עַל גַּב דְּרַבְּנָן סְבָרֵי אֵין מְנַחָה בְּבָמָה הִינְנוּ מְנַחָה הַבָּאָה בַּפ"ע אֲבָל מְנַחֹת וּנְסֻכִים שְׁבָאִים עִם הַזְּבַח קָרִיבִין בְּבָמָה וּבִירוּשְׁלַמִּי שֵׁם מִיְיָתִי פְּלוּגְתָא אַחְרִיתִי בְּזֶה תְּנִי אָרְף הַנְּסֻכִים קָרִיבִין בְּבָמָה אָמַר ר' בּוֹן מֵאֵן תְּנָא נְסֻכִים דְּלֹא כְּרַבִּי דְאָמַר אָרְף מִשְׁנַכְנְסוּ

לאַרץ לא קרבו נסכים בבמ' דכתי' בקודש הסף עינין שם:שם גמ' תני תנא קמיה דרב אדא כו'.

הלכה זו יש בה נוסחות שונות וגירסת הצ"ק ז"ל ניהא קצת דתנא תנא קמי' אין בין כו' אלא פסח וחובות הקבוע להם זמן דבבמה גדולה קרב חובות הקבוע להם זמן אפי' ליחיד א"ל יחיד חובה הקבוע להם זמן מנ"ל א"ל איסמי' א"ל תתרגם מתניתה בעולת ראיה דהוי חובה ליחיד הקבוע לה זמן דאי חטאת חטאת חובה ליחיד מי איפא ופריה ולוקמא במנחה דאיפא חביתין דהוי חובה ליחיד הוא הכה"ג וקבוע לה זמן ומשני קסבר אין מנחה בבמה וא"כ אליבין לא קרבו חביתין גם בבמה גדולה.

ועוד דלפ"ז אמאי לא מוקי בשלמים דאיפא שלמי חגיגה דהוי חובה ליחיד וראיתי בתוס' פסחים דף ל"א ע"ב בד"ה נאכלים כו'. דנראה מדברייהם דחובת יחיד הקבוע להם זמן קריבים בשעת היתר במה והא דאינו מביא ביפורים בשעת היתר במה הוא משום דלא חשיב קבוע להם זמן וכתב שם כמו פסחים דקריבין לכ"ע.

ומפסחים אין ראי' דפסחים הוי קרבן ציבור מ"מ מבואר מדבריה' ז"ל דחובה הקבוע לה זמן אפילו דייחיד קרב ויתבאר יותר בזה לקמן דף קי"ט בס"ד. ויש לדקדק עוד פהו הדיוט דחינוכו הוא ע"י עשירית האיפה בשעת היתר במה במה נתחנה פיון דאין מנח' אפילו בבמת ציבור למ"ד אין מנחה בבמה: שם ע"ב גמרא בג' מקומות שרתה שכינה על ישראל כו'.

מכאן נמי משמע דחייב עליית רגלים הי' גם בימי נוב וגבעון פיון דהי' מקום שכינה ובכלל במקום אשר יבחר הוא וכבר כתבתי לעיל דברי הרמב"ם ז"ל הל' בית הבחירה דמבואר בדבריו ז"ל פן: שם גמרא כתנאי חופף כו' זה מקדש ראשון כל היום זה מקדש שני ובין פתפיו כו' זה לימות המשים ורבי דריש חופף זה העוה"ז הכל היום זה לימות המשים ובין פתפיו כו' זה העוה"ב פלוגתיהו הכא בדרשא דכל היום הוא כפלוגתא דבן זומא ורבנן בדרשא דלמען תזכור כו' כל ימי חייך דמר מרבי לילות ומר מרבי לימות המשים והיינו דמר סבר כל היום היינו כל דהו ואפילו לילות והכא נמי קאמר ת"ק דכל היום היינו מקדש שני אע"ג דלא הי' במעלת מקדש ראשון ומר סבר כל כול' משמע כדאשפחן דפליגי בזה בריש בכורות ולהכי דרשי לי' לימות המשים שיהי' פולו יום ועוד נרא' דת"ק ורבי פליגי בהא דפליגי שמואל ושאר אמוראי בימות המשים כולהו ס"ל דהנהג' אז יהי' למעל' מן הטבע ע"י הגלות אור הוי' ב"ה ות"ק הדי' ס"ל ולהכי דריש ובין פתפיו שכן זה לימות המשים וקאי ארישא דקרא ידיד ה' כו' בב' המקדשים הוא חופף לבד והנהגת אור הגדול הנה לא הי' בתמידות כ"א לעיתים ידועים אשר נעש' נסים ונפלאות אבל לימות המשים ישפון האור הגדול הנה בתמידו' עלינו ור"י ס"ל כד' שמואל דאין בין העוה"ז לימות המשים אלא שע"מ לבד להכי דריש חופף גם לימות המשים ובין פתפיו שכן זה העוה"ב וע' מהרש"א ז"ל בח"א: דף קיט גמרא אמר ליה ר"ל לר' יוחנן מעשר נמי ליתני ורש"י ז"ל גרס אי הכי מעשר נמי כו' פיון דהותר הבמה ונסתלק קדושת שילה לגמרי מ"ט לא נאכל שם בנוב וגבעון ואין זה מובן דכש"כ אי לא הותרו הבמות דהוי קש' אמאי נאכל מ"ש בכל ערי ישראל פי הכי דבזמה"ז אינו נאכל בכל גבול ישראל אבל בש"ס לפנינו לא גרסי' אי הכי אלא פריה אמאי לא יעלה מע"ש לנוב

וגבעון פֿינן דִּמְקוֹם שְׂכִינָהּ הוּא כּמִשׁ"נ וְאַכְלָתֶם כּו' לִפְנֵי ה' כּו' נְהִי דְקַדְשִׁים קְלִים נְאֻכְלִין בְּכָל מְקוֹם הֵינּוּ מִשּׁוּם דְּהִיָּתֵר בְּמָה הוּא וְיִכּוֹל לְהַקְרִיב בְּכָל מְקוֹם נֶדֶר וְנִדְבָה שְׁלוֹ וְלִהְיִי אוֹכֵל ג"כ בְּכָל מְקוֹם אֲבָל מִעַ"ש דְּחֻבָּה נִיְתִי לְהִתֵּם וּמִסִּיק דְּמִתְנִי אֲלִיבָא דר"ש דְּאָמַר חוֹבוֹת שְׂאִין קְבוּעַ לְהֵם זְמַן הֶכָּא וְהֶכָּא לֹא קָרַב וּמַעֲשֵׁר בַּהֲמ' לֹא קָרַב בְּנוּב וּגְבֻעוֹן וְאִיתְקַשׁ מַעֲשֵׁר דְּגֵן לְמַעֲשֵׁר בַּהֲמ' דֹּא"צ לְהַבִּיאוּ שְׂמָה אֲבָל לר"י בְּאַמַּת מְבִיא שְׂמָה מַעֲשֵׁר בַּהֲמ' וּמַעֲשֵׁר דְּגֵן וְכִדְתַּנְיָא רַב יוֹסֵף שְׁלֵשׁ בִּירוֹת הֵן כּו' הוּא תַּנִּי לֵה כּו' לְאַכִּילַת מִעַ"ש וְאַלִּיבָא דר' יְהוּדָה וְלֹא נִתְבָּאָר לר' יְהוּדָה שְׂעוּר מְקוֹם הָאֻכִּילָה בְּבַמָּה דְּהָא לֹא מְצִינוּ שְׁהַעִיר עֲצָמָה נִתְקַדְּשָׁה לְאַכִּילַת מִעַ"ש.

וְנִרְאָה דְּשְׂעוּר הָאֻכִּילָה הוּא בְּכָל הַרְוָאָה וּכְבָר הִבְאִתִּי לְעִיל דְּבָרֵי הַתּוֹסְפֹתָא פ' בְּתָרָא דַּתְנ' הֵתֵם דר' יְהוּדָא וּר"ש דְּתַרְנוּנִיָּהוּ ס"ל דְּבִין בְּגִלְגָּל בֵּין בְּנוּב וּגְבֻעוֹן קְדָשִׁים קְלִים ג"כ נְאֻכְלִים בְּכָל הַרְוָאָה וְלֹא מִשְׁמַע הֵכִי בְּתַלְמוּדִין דְּמוֹקִי לְמִתְנִי דַּתְנֵן קְדָשִׁים קְלִים וּמִעַ"ש בְּכָל עָרֵי יִשְׂרָאֵל וְאוּלַי יֵשׁ לֹאמַר דְּהָא דַּתְנֵן קְדָשִׁים קְלִים בְּכָל עָרֵי יִשְׂרָאֵל הֵינּוּ אֵלּוּ שְׁהַקְרִיבֵן בְּבַמָּה בְּכָל מְקוֹם שְׁהוּא רוּצָה וְהָא דְּאָמַר ר"ש בְּתוֹסְפֹתָא דְּנִאָכֵל בְּכָל הַרְוָאָה הֵינּוּ אֵלּוּ שְׁהַקְרִיבֵן בְּבַמָּה גְּדוּלָה וְאַשְׁפָּחוּן לר"ש ג"כ קְדָשִׁים קְלִים שְׂאִין קְרִיבִין אֲלֵא בְּבַמָּה הַגְּדוּלָה פְּגוֹן שְׁלָמִי חֲגִיגָה דְּהַנִּי חוֹבָה הַקְּבוּעַ לֵה זְמַן דְּקָרַב גַּם לר"ש וּכְמוֹ שְׁיִתְבָּאָר וּבְהָא קָאָמַר דְּנִאָכֵל בְּכָל הַרְוָאָה וּמ"מ הַדְּבָר פְּלִאֵי שְׁלֵא הוּבָא דִּיעָזָה זֹו בְּתַלְמוּדִין אֲבָל מִעַ"ש דְּאִיתְקִישׁ לְמַעֲשֵׁר בַּהֲמ' אִין צְרִיף לְהַבִּיאוּ לְשֵׁם לר"ש וְנִאָכֵל בְּכָל עָרֵי יִשְׂרָאֵל: וְהַתּוֹס' ז"ל דְּקַדְקוּ פֿינן דְּאִיתְקִישׁ לְמַעֲשֵׁר בַּהֲמ' אֲמַאי נְאֻכְלֵ בְּעָרֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יֵהָא נְאֻכְלֵ פְּלֵל אֲלֵא בְּפִדְיוֹן כְּמוֹ מַעֲשֵׁר בַּהֲמ' ע"י מוֹם וְלֹא הִבְנִתִּי דְּמָה יוֹעִיל הַפְּדִיֹן דְּבִשְׁלָמָא בִּשְׁע' שְׁמַצְנָה לְאַנְכְלוּ בְּמְקוֹם קְדוּשׁ כְּמוֹ שִׁילָה וּבֵית עוֹלָמִים אֲמָרָה תוֹר' דָּאֵם אִינוּ רוּצָה לְהַעֲלוֹת הַפִּירוֹת יֵשׁ לוֹ תַּקְנָה בְּפִדְיוֹן וְיַעֲלָה הַדְּמִי לְשֵׁם אֲבָל בְּשַׁעָה דְּלִיבָא מַצְנָה לְהַעֲלוֹתוֹ מֵאִי נַפ"מ בְּפִדְיוֹן דְּהִיכֵן יֵאָכֵל הַפְּדִיֹן אִם לֹא ג"כ בְּכָל עָרֵי יִשְׂרָאֵל וּבְאַמַּת צ"ע אִיזָה קְדוּשָׁה פְּלֵל יֵשׁ בְּמַעֲשֵׁי הַזֶּה פֿינן דְּנִאָכֵל בְּכ"מ וּמָה עֲנִין הַפְּרָשְׁתוֹ פְּלֵל פֿינן דְּהַבְעָה"ב אוֹכְלוּ מִיָּד וּצ"ל דְּקַדְוֹשְׁתוֹ הוּא שְׁאָסוּר לְאוֹכְלוּ בְּטוֹמָא גַּם בְּאַנְיִנוֹת וּמ"מ מְסַפְקָא לִי בְּמַעֲשֵׁר זֶה אִי שְׂיִיף פְּלִגְמָא דְּמָמוֹן גְּבוּהָ אוֹ הַדְּיוּט הוּא פֿינן דֹּא"צ פְּדִיֹן אַע"ג דְּפִלְגְמִיָּהוּ בְּמַעֲשֵׁר שְׁנֵי בִירוּשְׁלַי' כְּדֵאִיתָא בְּסוּף חֵלֶק דְּמוֹתֵר לְאַנְכְלוּ וְאַפ"ה ס"ל לר"מ דְּמָמוֹן גְּבוּהָ הוּא י"ל דְּוּנְקָא כַּה"ג דְּקְדוּשׁ הוּא לְאַנְכְלוּ בִירוּשְׁלַיִם הוּא דַּס"ל לר"מ דְּהַנִּי מָמוֹן גְּבוּהָ אֲבָל בְּשַׁעַת הִיָּתֵר לְאַכְלוּ בְּכָל מְקוֹם אֲפֻשֵׁר מוֹד' ר"מ דְּלֵאוּ מָמוֹן גְּבוּהָ הוּא: וְהַקְשׁוּ ז"ל מָהָא דְּאִיצְטְרִיף לְמִימַר דְּמַעֲשֵׁרוֹת יֵשׁ לוֹ הִיָּתֵר בְּמוֹשְׁבוֹת בְּמַעֲשֵׁר שְׁנַטְמָא וְלָמָּה לֹא אָמַר דִּישׁ לוֹ הִיָּתֵר בְּנוּב וּגְבֻעוֹן וְתִי דְּאִיצְטְרִיף לר' יְהוּדָה דְּנִאָכֵל דְּוּנְקָא בְּנוּב וּגְבֻעוֹן.

וְלֹא הִבְנִתִּי קְוֹשְׁתֶּם דְּהָא ר"ע אָמַר דִּינְצָא בְּמַע"ש בִּירוּשְׁלַי' ג"כ וּמַאי אַהֲנִי הָא דְּבִימִי נוּב וּגְבֻעוֹן הִי' לוֹ הִיָּתֵר פֿינן דְּהַשְׁתָּא אִין לוֹ הִיָּתֵר בְּכָל מוֹשְׁבוֹת. וְהַתּוֹס' ז"ל שֵׁם בְּפִסְחִים תִּי' פְּעִין זֶה גַּם אֲבִיפּוֹרִים דְּקִשְׁיָא לְהוּ הִיכִי מְמַעֲטִינן מִבְּכָל מוֹשְׁבוֹתִיכֶם הָא בְּזְמַן נוּב וּגְבֻעוֹן נְאֻכְלִים בְּכָל עָרֵי יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ מַעֲשֵׁר וְתִי דְּלֵא מְמַעֲטִינן אֲלֵא בְּזְמַן בֵּית עוֹלָמִים.

וּלפ"ז בְּזְמַן נוּב וּגְבֻעוֹן הִיוּ יוֹצְאִין בְּבִיפּוֹרִים אֲבָל בְּמַעֲשֵׁר שְׁנֵי אִין יוֹצְאִין לְרִיחָה"ג אֲפִילוּ בְּזְמַן נוּב וּגְבֻעוֹן דְּאִינוּ נְאֻכְלֵ בְּאַנְיִנוֹת. וּלפ"ז לֹא הִבְנִתִּי קְוֹשְׁתִּי הַתּוֹס' ז"ל שֵׁם בַּד"ה

וריה"ג כו' תיפוק לי' מע"ש מפל מושבותיכם כמו ביפורים ולפי ה"ל היא איצטריד לזמן נוב וגבעון דבביפורי' יוצאין ובמע"ש אין יוצאין וראיתי במהרש"א ו"ל שם שהרגיש בזה ע"ש: אה מה שפכת שם דביפורים חד דינא לי' עם מע"ש הוא נגד דבריהם ו"ל פאן שפכתו בפשיטות דביפורים אינו נאכל בכל מושבות אפילו בזמן נוב וגבעון משום דבעי הנחה ותנופה וממטי להו להתם וכיון דממטו להו להתם נאכלים שם ג"כ כמו מע"ש לר' יהודא דנאכל שם דווקא ועוד שם דף ל"ח ע"ב בד"ה נאכלים בנוב וגבעון.

נרא' מדבריהם ו"ל עוד דרף אחר בדין ביפורים בזמן נוב וגבעון שהקש' רבינו נסים שם היכי נפק"ל דאין יוצאין בביפורים משום דאין נאכלים בכל מושבות הא ביפורי' הוי חובה הקבוע לה זמן א"כ קריבים בנוב וגבעון כמו פסחים ותי' דלא חשיבי קבוע להם זמן ע"ש.

משמע דהקושיא הוא פנין דקבוע להם זמן קריבים בנוב וגבעון נאכלים בכל מושבות ותי' דאין קבוע להם זמן ואין קריבים פלל ודבריהם ו"ל צ"ע דאין חשיבי קבוע להם זמן וממטו להו להתם נאכלים ג"כ שם דווקא כמו מע"ש לר"י ופסחים לכ"ע משמע דלא נאכל אלא התם והא דתנו קדשים קלים בכל ערי ישראל ע"כ אנדרים ונדבות קאי דמותר להקריבו בכל מקום אבל חובה שקבוע לה זמן דאינו מביאו אלא בבמה גדול' נאכל ג"כ שם דחובה שקבוע לה זמן לר"ש לא גרע מחובה שאין קבוע לה זמן לר"י דנאכל שם ואם פן אי בכורים חשיבא חובה הקבוע לה זמן לא תיקשי קושית ר"נ דאינ' נאכלת בכל מושבות אפי' בזמן נוב וגבעון ועוד דלפי תירוצם משמע דאי אין קבוע לה זמן לא הביאו ביפורים פלל בנוב וגבעון גם זה צ"ע דהא ליכא איסורא בהבאת ביפורי' דלא הי' בהם שום הקרב' דלהקריב חוב' שאין קבוע לה זמן הוא דנאסרו אבל לא ביפורי' ודוקא מעשר הוא דפטור להביא שמה משום דאייתקש למעשר בהמ' וע' מהרש"א ו"ל שם שדיקדק דרבינו גיסים אמאי לא קשיא נמי ממעשר וכמו שהקשו התוס' שם לעיל ותי' דלעגנן מעשר ס"ל כתי' פאן דלר' יהוד' אינו נאכל אלא בנוב וגבעון והדבר מתמי' דאטו ביפורים משום דקביע להם זמן גרע ואמאי לא יעלם שם ויאכלם שם גם מש"כ שם דר"נ ס"ל דמעשר אינו נאכל פלל אלא ע"י פדיון פבר כתבתי דלא מסתבר להצריד פדיון אם יאכל הפדיון ג"כ בערי ישראל ובלא"ה לא תיקשי ממעשר כמש"כ לעיל וע' בפ' המשנ' להרמב"ם ו"ל שכת' דהא דמעשר נאכל בכל ערי ישראל הוא משום דדמיא לקדשים קלי' וכמו דקדשים קלים נאכלין בכל ערי ישראל ה"נ מעשר ע"ש.

וכ"כ הרמב"ם ו"ל וסברא זו לא איתמר בש"ס אלא משום דאייתקיש למעשר בהמ' ומעשר בהמ' הוי חוב' שאין קבוע להם דאינו קרבלר"ש אפי' לצבור ולרבנן ליחיד כמש"כ התוס' ו"ל בד"ה הא מני ועדיין צ"ע בכל ה"ל: ואחר פל המבואר לעיל שמעינן משמעתי' דחובות שקבוע להם זמן קרב גם ליחיד אפי' לר"ש וכ"ש לרבנן ודוק' מעשר בהמה הוא דלא קרב דהוי חובה שאין קבוע לה זמן ואם פן פשיטא דעולת ראי' ושלמי חגיגה קריבין בנוב וגבעון לכ"ע: וזה דלא כמש"כ המשנל"מ ו"ל בפשיטות בפ"א מה' ק"פ דעולת ראי' פנין דחובת יחיד היא לא קרב בבמת ציבור לרבנן ונהרי מבואר מתוך שמעתי' דלא כן הוא אלא חובה הקבוע לה זמן קרב בין ליחיד בין לצבור וכבר הערתי בזה לעיל והבאתי דברי הירושלמי בפסחים שלמי חגיגה שהקריבו בבמה פשיט' ולא

עלה לבעלים וע"כ צ"ל דבבמה קטנ' קאמר דלא עלה לבעלים וכמש"כ לעיל בזה ואפתי איפא למינדק הא דאמרי' הוא תני לה והוא אמר לה לאכילת מעשר ואלקיבא דר"י ואמאי לא קאמר לאכילת חובות הקבוע להם זמן כמו פסח ונתיב' ואלקיבא דכ"ע ודו"ק: שם גמרא זו ימי שילה פירש"י ז"ל דאפ"י הכי יש אחר' היתר דקסבר קדוש' ראשונה קדשה לשעת' ולא קודשה לעתיד לבא כו'.

ויש לדקדק דאטו אשפחן מ"ד דקדושת שילה לא בטלה ע"י חורבנה הא מקרא מלא הוא ויטוש משפן שילה וע"כ הא דאמרי' למה חלקן הכתוב כדי ליתן היתר בין זה לזה היינו לאשמועי' אע"ג דהי' במת ציבור ומקום שכינה בנוב וגבעון וה"א דנאסרו במות יחיד קמ"ל קרא דאל המנוחה כו' וחילקו כדי ליתן היתר בין זה לזה ואפ"י בעת השראה בנוב וגבעון מ"מ לא הוי מקום קבוע כ"כ לאסור במת יחיד וא"כ למ"ד זו וזו שילה מנ"ל היתר במה בנוב וגבעון פינן דהיו שם השראת השכינ' ובמת ציבור לקרבנות ציבור מנין דמותר ליחיד להקריב בכל מקום שיצא ועוד להאי מ"ד דזו וזו שילה וע"כ יש אחריה היתר פדמוכח מקראי וכמש"כ התוס' ז"ל וא"כ מנ"ל דאין היתר אחר' ירושלים בשלמא למ"ד נחלה זו ירושלים משמע נחלת עולמים דאין אחר' היתר עוד אפי' לאסור חורבנה אבל למ"ד זו וזו שילה דילמא פי הכי דאסור שילה הותרו הבמות ה"נ לאסור ירושלים יהי' היתר ובמגיל' גבי הא דאמר ר' יצחק שמעתי שמקריבין בבית חוניו בזמה"ז אמרי' דטעמי' דאיסתקש נחלה למנוח' מה מנוחה יש אחר' היתר אף נחלה יש אחר' היתר וקדוש' ראשונה קודשה לשעת' ולא קודש' לע"ל משמע דמ"ד אין אחר' היתר הוא משום דמיקרי' נחלה משמע נחלת עולם.

וא"כ למ"ד זו וזו שילה מנ"ל דאין אחריה היתר ובשלמא למ"ד קדוש' ראשונה קודשה לשעתה וקודשה לע"ל ומקריבין אע"פ שאין בית א"ש דאין אחריה היתר פינן דבקדושתה קיימי אבל למ"ד לא קודש' לע"ל אמאי אין אחריה היתר וכמש"כ התוס' ז"ל שם בשם הר"ר חיים ז"ל דאפילו למ"ד לא קודש' לע"ל מ"מ הבמות אסורות: ולזה י"ל דאפ"י למ"ד קדושת הבית לא קודש' לע"ל להקריב מ"מ בהא מדו כ"ע דהמקום הזה הוא לבדו נתקדש לבית מקדש אל ואסור לבנות בית במקום אחר וכמבואר בדברי הרמב"ם ז"ל בפ"א מהל' בית הבחיר' וכמבואר במקראי קודש זאת מנוחתי כו' ונאמ' בנה בניתי כו' מכוון לשפתה עולמים וכיון דנאסר מקום אחר לרבים ה"ה דליחיד נאסר להקריב במקום אחר עד יכונן וישיב כו'.

ומ"מ לענן מעשר שני הי' נרא' דלמ"ד קדושת הבית לא קודש' לע"ל מעשר נאכל בכל מקום כמו בשעת היתר במה פינן דליכא בירה להעלותו שמה והתוס' ז"ל בריש ביצה לא כת' פן אלא אפי' אי לא קודש' לע"ל צריף פדיון ולדידי צ"ע וע' בחי' יבמות פ"ק הערל הארכתי בענן זה וע' בירושלמי סוף פ"ק דמגילה: ולענן קושין קמיינתא מנ"ל היתר בימי נוב וגבעון למ"ד זו וזו שילה צ"ל דנוב וגבעון ונדאי לאו בכלל מנוחה ונחלה הם פינן דלא הי' מקום קבוע אלא לפי שעה משא"כ שילה דמיקרי ג"כ בית כמו שנאמר ותביאהו בית כו' אבל נוב וגבעון לא נקראין אלא אהל כמו שנאמר ואהיה מתהלך מאהל כו' ע"כ לא נאסרו הבמות אז ומסברא קים לי הכי וכדמוכח מקראי דכן הי' דעת הגביאים הראשונים בשעת בנינם הבתים האלו.

השי"ת יזכינו לראות בעינינו ציון בשובו במהרה בימינו אמן: ע"ב גמרא בשלמא למ"ד
זו נזו שילה כו' אלא למ"ד זו נזו וירושלים בשלמא נחל' זו נחלת עולמי' כו' הא דאיצטריך
לפרושי הקא תרנוניהו מנוח' ונחלה בין בשילה בין בירושלים אע"ג דכבר פליגי תנאי
לעיל ואיפא מאן דדריש מנוחה ונחלה בין בשילה בין בירושלים י"ל דלהני תנאי דלעיל
דדרשי להו בתרתיהו וירושלים סגי בסומנא בעלמא ואיפא למימ' נחלה זו שילה
דפלגו נחלות וכו' מנוחה דנחו מפבוש וכו' בירושלים אשפחו דמיקרי נחלה כמש"כ הית'
לי כו' וכן נקראת מנוח' זאת מנוחתי כו' אבל למאן דדריש לתרנוניהו אהדא תרתיהו
לי ע"כ לאשמענו דדווקא בהדא מיירי למר בשילה ולמר בירושלים ובשלמא בשילה
איפא משמענותא לתרנוניהו חילוק נחלות ומנוחה מפבוש אבל מ"ד זו נזו וירושלים ע"כ
משמע לי' טפי וירושלים משילה (בשלמא) מדשבק שילה בהיתר במה ודריש לירושלים
להכי קאמר אמאי משמע לי' יותר וירושלים משיל' בשלמא נחל' משמע נחלת עולמים
להכי מסתבר דעלה קאי איסור במה משום דירושל' היא נחלת עולמים אלא מנוח' מאי
משמענותא ומשני מנוחת הארון כמו שנאמר קומה ה' למנוחתה וזה הוא מקום המקודש
מאז כמש"כ פסא פבוד כו' ע"כ מסתבר דאיסור במה לא נאמר אלא אירושל' דזה הוא
בית אלהים לעולם אבל שילה ג"כ בכלל היתר הי' וע' מש"כ לעיל לדקדק להאי מ"ד:
שם תוס' בד"ה הקדישן כו' וכ"ת דאיצטריך לחובות ולקרפנות ציבור הא איפא לאו
הבא מפלל עשה ע' מש"כ לעיל דף קי"ד דיש לאו בקרפנות ציבור בבמה מקרא דלא
תוכל לזבחן וכן משמע ברש"י ז"ל שם: שם בא"ד ונראה דמיירי בעולת במת יחיד כו'
ואפילו הכניס' לפנים דקלטוה מחיצית אפ"ה אם חזר והוציא' ושחט פטור מדבריו נרא'
דקא דאמר ר"א אם הכניסה לפנים קלטוה מחיצות היינו אפי' אם הפניס' וחזר והוציא'
מחיים וברש"י ז"ל לקמן (לא) משמ' הכי אלא דווקא הכניסה לאחר שחטו ושם יתבאר:
שם גמרא אמר רמב"ח ל"ש כו' לפי גוססא דילן איפא תרי לישנא לרמב"ח ל"ק אמר
ל"ש אהא דבבמ' קטנ' אין חיצוי היינו דווקא דאקרבינהו בבמה קטנה אבל אקרבינהו
בבמה גדול' יש חיצוי וה"ה פל הני מילי דנהיגי בבמ' גדולה ואותב' רבה מהא דתניא
חזה ושוק בקדשי במה גדולה ואין חזה ושוק בקדשי במה קטנ' משמע דכל שהוקדש
לבמה קטנ' אם שחטו בבמה קטנ' לפירש"י ז"ל אפי' הקריבו בבמה גדול' אין חזה ושוק
וה"ה שאר מילי ומשני אימא ואין נוהגין בבמה קטנ' אבל בבמה גדול' אפי' קדשי במה
קטנ' יש חזה ושוק ואידך לישנא אמר רמב"ח ארישא דבבמה גדול' יש חיצוי ל"ש אלא
קדשי במה גדול' שהוקדשו לגדולה אבל קדשי במה קטנ' שהקריבו בגדול' אין חיצוי
ומייתי לי' סייעתא מהא דתניא אין חזה ושוק נוהג בקדשי במה קטנ' משמע אפי' הקריבו
בגדול' ודחי אימא אין נוהגין בבמה קטנה ופליגא דר"א כו' היינו לאיפא דאמרי אבל
ללישנא קמא היינו דר"א ויש לדקדק לאיפא דאמרי מ"ש דכהן ובגדי שרת איצטריך
דכי תעלה על דעתך דזר קרב למזבח ומ"ש דחיצוי בדמים וחזה ושוק אינו נוהג כמו
בבמה קטנ' ובהא י"ל דבאמת גם פהונ' לא בעי בקדשי במה קטנ' אפי' הקריבו בבמה
גדול' בשעת היתר במה אבל גירסת רש"י ז"ל הוא באופן אחר דתרתיהו לישנא קאי
ארישא הא דבבמה גדול' יש חיצוי ולל"ק ל"ש אלא קדשי במה גדול' היינו שהקדישן
להקריבו בבמה גדול' אבל קדשי במה קטנ' אע"פ שהקריבו בבמה גדול' אין חיצוי ומתיב
רבה מהא דתניא חזה ושוק נוהג בבמה גדול' כו' משמע אפי' קדשי במה קטנ' ומשני

אימא נוהגין בקדשי במה גדול' כו' ואיכא דאמרי ל"ש אלא בזמן במה גדול' היינו בשעת איסור הבמות הוא דיש חיצוי אבל בזמן במה קטנ' היינו בשעת היתר הבמות אפי' קדשי במה גדול' אין חיצוי באלו הקדשים שמקריבין בזו ובזו אבל קדשים שאין קריבין אלא בבמה גדול' כמו קרבנות ציבור ונדאי יש חיצוי ושאר מילי ואיכא למינדק להאי לישנא חדא לישנא דמתני' מה בין במת יחיד לבמת ציבור משמע דהחילוק הוא בין במת יחיד לבמת ציבור והפל בשעת היתר במה דבשעת איסור אמאי קרי לה במת ציבור פיון דנאסרו הבמות לכל הני לי' למיתני מה בין שילה וירושלים לנוב וגבעון ואי תימא דאקרבנות ציבור קאי דאפי' בזמן נוב וגבעון נוהגין בהן כל הני דיני בבמה גדול' א"כ רמב"ח נמי הוי לי' למימר הכי ל"ש אלא בקרבנות ציבור דאין קריבין אלא בבמה גדול' אבל קדשים דקריבין בזה ובזה אין חיצוי ואמאי קאמר ל"ש אלא בזמן במה גדול' ומתני' לא מיירי בהכי ועוד דא"כ כל הני דיני דמתני' לא נהיגי בבמה גדול' אלא בקרבנות ציבור פדמפרש חזו ושוק בזמן במה גדול' והיכי מציינו לפרושי הכי אינן מילי קרו וכפש' כו' בבמה גדול' כו' פיור וכנו בבמה גדול' כו' דתני להו בהדדי אטו ג"כ בזמן במה גדולה קאמר אבל במה גדול' דנוב וגבעון ליכא פכש' ויסוד כו' וכיור וכנו והא א"א לומר כן פיון דקרבנות ציבור קריבין התם ונדאי צריף מזבח פתיקונו וכיור וכנו ועוד דא"כ זר יפנס לפנים מן הקלעים ועובד עבודה והרי קדושת לפנים מן הקלעים הי' גם בנוב וגבעון ופדתנו קדשי קדשים נאכלים לפנים מן הקלעים אלא דבהא פרייתא דמייתי הש"ס לקמן דברים שבין במה גדולה לקטנה כו' חשיב עוד בתוספתא פסול יוצא בבמה גדולה ואין יוצא בבמה קטנה.

וע"ז יקשה הא בבמה גדולה נמי אין פסול יוצא בקדשים קלים פדתנו קדשים קלים נאכלין בכל ערי ישראל וא"כ אין חילוק בין במה גדולה לקטנה לענין יוצא אם לא דקאי אקדשי קדשים דנפסלים אם יצאו חוץ לקלעים ועי' רש"י לקמן בד"ה מה יוצא פשר בבמה קטנה שהרי כשירה בלא מחיצות.

ומאי איר' במה קטנה אפילו בבמה גדולה ליכא פסול יוצא בקדשים קלים ועי' רש"י ז"ל במנחות ד' כ"ה שכ' דיוצא הותר בבמה דאין קלעים בנוב וגבעון. וכבר תמה ע"ז בתוס' שם מהא דתנו הכא קדשי קדשים נאכלים לפנים מן הקלעים וע"כ בקדשים קלים הוא דקאמר דליכא פסול יוצא ומ"מ לשון התוספתא דמחלק בין במה גדולה לקטנה צ"ע ועוד יש לדקדק להאי לישנא הא דקאמר ופליגא דר"א דאמר דקטוה מחיצות והיכי שייך פלוגתא בזה אטו רמב"ח קאמר דלא קטוה מחיצות הא איהו אמר דאפי' גופייהו דינו שנה לבמת יחיד ואין נוהגין בהם כל דינין אלו ואלישנא קמא הוי ליה למימר ופליגא דר"א וס"ל דלא קטוהו מחיצות ועיין רש"י בד"ה שהכניסה כו'.

ע"כ נראה יותר גירסא אשר לפנינו וכן נראה מדברי התוס' ז"ל בד"ה אין מנחה בבמה דס"ל פנוסחא דילן שכ' דכ"ע מודו דבקדשי במה גדולה יש חיצוי ולגירסת רש"י ז"ל הא לאיכא דאמרי אפילו בקדשי במה גדולה אין חיצוי בשעת היתר במה דליכא למימר דקדשי במה גדולה דקאמרי היינו קרבנות ציבור דלא קריבין אלא בבמה גדולה דלציבור מנחה ג"כ קריבה אפילו בשעת היתר במה וכדאמרינו דאקריב עומר והדר אכול והיינו בשעת היתר במה בגלגל.

ועוד יתבאר בזה לקמן סוף מכילתין: שם גמרא עולת בַּמִּת יחיד שְׁהַכְּנִיסָהּ לַפְּנִים קְלוּטָהּ מְחִיצוֹת לְכָל דִּין בְּמָה גְדוּלָהּ וּפִירֵשׁ"י ו"ל שְׁהַכְּנִיסָהּ לְאַחַר שְׁשׁוּחָטָהּ וְכֵן פִּירֵשׁ לַקְּמֹן בְּבַעֲיָא דר' זִירָא הַכְּנִיסָהּ וְהוֹצִיאָהּ לַחוּץ כּו' הַכְּנִיסָהּ אַחַר שְׁשׁוּחָטָהּ נִרְאָה דְּמִשְׁמַע לִיהּ הֵכִי דְּמַחֲיִים לֹא שִׁינְךָ קְלוּטָהּ וְלֹא אַחַר שְׁחִיטָה דְּרָאוּי לְהַקְרִיבָהּ שִׁינְךָ קְלוּטָהּ כִּינּוּ דְּנִכְנַס לְמַחֲצָה.

ועוד דמדמי לה לפלוגמא דרבה ורב יוסף בשחיטת דרום אם עלו מהו שיירדו ואי בעיא דר' זירא בכניסה מחיים מה ענין זה להא דרבה ורב יוסף דאייירי בקליטות המזבח לאחר שחיטה ומחיים לא שינך קליטה במזבח וכדתנן לעיל עולה שעלתה חיל כו'.

ולפ"ז הא דמבעי ליה לר"ז כינן דעייילא קלטה מחיצה והוי פעולה ששחטה מתחילה בבמה גדולה ואם הוציאה לחוץ נפסלה. או דילמא כינן דהדר הדר וחררה לדין עולת במה קטנה.

אבל מדברי רש"י ו"ל לא משמע הֵכִי וכמש"כ מי נהוג בה דין קדשי במה גדולה משמע דלא מיפסלא ביוצא. אלא מבעי ליה אי יש לה דין קדשי במה גדולה או כינן דהדר הדר וחררה לדין קדשי במה קטנה.

וקאמר לאו היינו פלוגמא דרבה ורב יוסף בקדשים ששחטן בדרום אם עלו מהו שיירדו. רבה אמר ירדו דלא קלטי מזבח ורב יוסף אמר לא ירדו כה היא גירסת רש"י ו"ל.

ויש לדקדק היכי מדמי פלוגמא דרבה ורב יוסף דפליגי בעלו אם ירדו לבעיא דר' זירא לרב יוסף דאמר לא ירדו ונדאי ליכא למיפשט להוציאה לחוץ דרב יוסף לא קאמר דלא ירד אלא כשהוא על המזבח ור"ז מבעי בהוציאה לחוץ ובכה"ג אם ירדו לכ"ע לא יעלו וכן לרבה דאמר ירדו הוא משום דכמאן דחנקינן דמי דהשחיטה הנה בפסול.

אבל הֵכִא השחיטה היתה בהכשר אח"כ פשהכניסה קלטה מחיצות להקריבן בגדולה בהכשר ג"כ וא"כ לא מהני אפילו הוציאה לחוץ כינן דכבר חל עליה דין במה גדולה וצריך להחזירה.

וכן הא דקאמר מילתא דפשיטא ליה לרבה ור"י מבעי ליה לר' ינאי איברי עולות בַּמִּת יחיד אם עלו מהו שיירדו. גם בזה יש לדקדק מאי מבעי לי אם ירדו הא דינן לכתחילה שיעלו דקלטה מחיצות.

ולזה י"ל דע"כ לא אמרינן דקלטה מחיצות ונעשית קדשי במה גדולה היינו היכא דהכניסה קודם זריקה דקלטה מחיצות לזרוק כדין במה גדולה אבל אם גם הזריקה הנה בבמה קטנה תו לא קלטה מחיצות ופסולין הם למזבח כמו קדשים ששחטן בדרום ומד' רש"י ו"ל נראה דלא גרס הא דהיכא דלא משלה בהן האור כו' וא"כ בעיא דר' ינאי לא שייכא בדר"א אי קלטה מחיצות.

אבל במעילה ד' ד' מיייתי להאי בעיא בדר"א ומיייתי התם תחילה הא דר"א דאמר הכניסה לפנים קלטה מחיצות ומבעיא לי לר"א עולת בַּמִּת יחיד ששהכניסה לפנים עלו מהו שיירדו וע"כ צריך לפרש התם ששהכניס מחיים ושחטה בדרום וכינן דקלטה מחיצות מבעי ליה עלו מהו שיירדו ומסיק התם דשפיר מבעי ליה בין לרבה בין לרב יוסף ע"ש.

והָכָא לָא מְסִיק הָכִי אֶלְא קְאָמַר מְיֻלְתָּא דְפְשִׁיטָא לִיה כּו' מִיבְעִי לִיה לר' יְנָאי וּעַפ"ז לָא הִבְנִיתִי לְשׁוֹן רִש"י ז"ל שֶׁכ' דְּבַמְעִילָה נְמִי הָכִי גָרַס לָהּ. אֲבָל לָא בְּדַבְרֵי ר' יְנָאי אֶלְא בּר"א וּלְפִי הַנְּ"ל לָאוּ בְּחֻדָּא גְנוּנָא הוּי בְּעֵינֵי דר"י הָכָא עִם בְּעֵינֵי דר"א בְּמְעִילָה אֲבָל הָא דְמַדְמֵי בְּעֵינֵי דר"ז לְפֻלְגָּתָא דְרַבְּה וְרַב יוֹסֵף לְגִירְסַת רִש"י ז"ל צ"ע.

וְעֵינֵי צִאֵן קְדָשִׁים ז"ל: אֲבָל הַתּו' ז"ל גָּרְסִי בְּפֻלְגָּתָא דְרַבְּה וְרַב. יוֹסֵף יָרְדוּ מֵהוּ שְׂיַעֲלוּ וּפְיָרְשׁוּ דְּבַמְעִילָה פְּלִיגִי עָלוּ מֵהוּ שְׂיָרְדוּ וּבְלֵא מְשַׁלָּה בְּהֵן הָאוּר וְהָכָא פְּלִיגִי יָרְדוּ מֵהוּ שְׂיַעֲלוּ הֵינּוּ בְּמְשַׁלָּה בְּהֵן הָאוּר.

וּלפ"ז אֲתֵי שְׁפִיר קֶצֶת הָא דְאָמַר לָאו הֵינּוּ פְּלֻגָּתָא דְרַבְּה וְרַב יוֹסֵף דְרַב' דְאָמַר דְלֵא יַעֲלוּ אַחַר שְׂיָרְדוּ וְלֵא קְלִטִּי מִזְבַּח לְהַחְזִירוֹ ה"נ הוֹצִיאָהּ לְחוּץ בְּטָלָה קְלִיטַת הַמְּחִיצָה וְאִין מְחִזְרוּ אֲבָל לְפִי גִירְסָא זוּ ג"כ קָשָׁה דְהַתָּם שְׁפִיר פְּלִיגִי דְבְּכָל הַפְּסוּלִין אִם מְשַׁלָּה בְּהֵן הָאוּר אִפִּי יָרְדוּ יַעֲלוּ וּבְקְדָשִׁים שְׂשֻׁחָטָן בְּדָרוֹם פְּלִיגִי מִשׁוּם דְּכִמְאֵן דְּחֻקֵּינּוּ דְמִי.

אֲבָל הָכָא בְּעֵינֵי אַחֲרִיתִי הִיא אִי קְלִטוּהָ מְחִיצוֹת וְצָרִיף לְהַחְזִירָהּ וּלְהַקְרִיב בְּבִמָּה גְדוּלָּה וְכַש"כ לְפִי מַש"כ הַתּוֹס' דְהָכָא מֵיָרִי בְּהַכְּנִיסָה חִי' מֵה עֲנִין לְפֻלְגָּתָא דְרַבְּה וְרַב יוֹסֵף. וּבְשַׁלְמָא בְּעֵינֵי דר"א הֵינּוּ בְּמְעִיל' אֲתֵי שְׁפִיר וּבְנִכְנִסָה לְפָנִים וּשְׁחָטָהּ בְּדָרוֹם מִיבְעִי לִי כַּמַּש"כ הַתּוֹס' ז"ל שָׁם.

אֲבָל בְּעֵינֵי דְהָכָא בְּהוֹצִיאָהּ לְחוּץ קָשָׁה מְאֹד הֵיכִי מַדְמֵי לְפֻלְגָּתָא דְרַבְּה וְרַב יוֹסֵף. וְלַעֲנִין מֵאִי כְּתָבוּ הַתּוֹס' הָכָא דְמֵיָרִי בְּהַכְּנִיסָה חִי'.

וְהַצ"ק ז"ל כְּתָב דְהַכְּנִיסָה חִי' וּשְׁחָטָהּ בְּפָנִים וְהוֹצִיאָהּ וּשְׁחִיטָהּ בְּפָנִים הוּי כְּמוֹ מְשַׁלָּה בְּהֵן הָאוּר דְאִפִּי יָרְדוּ יַעֲלוּ ה"נ צָרִיף לְהַחְזִירָהּ אַחֲרֵי שְׂצִיאָתָהּ. וּדְבָרִים רְחוּקִים הֵם לְדַמּוּת שְׁחִיטָה בְּפָנִים לְמְשַׁלָּה בְּהֵן הָאוּר.

וְיֹתֵר הִי נֵרָא דְמִיבְעִי לִי בְּהוֹצִיאָהּ לְחוּץ וּשְׁחָטָהּ בְּחוּץ וּמִיבְעִי לִי אִי קְלִטוּהָ מְחִיצוֹת לְהַחְזִירָהּ לְפָנִים גַּם אַחֲרֵי שְׁחִיטָה בְּחוּץ אוֹ לָא וְהֵינּוּ דְקָאֵמַר תִּיבְעִי לְרַבְּה כּו'. אֲבָל מְחִיצָה אַע"ג דְלֵא חֲזִי לִיה קְלִטִּי דְלִפְשֻׁטִי דְשִׁמְעָתָא יִקְשָׁה אִמָּאי קָרִי לִיה לָא חֲזִי לִיה כִּינּוּ דְקְלִטִּי מְחִיצוֹת וְנַעֲשֶׂה קְדָשִׁי בְּמָה גְדוּלָּה אֲבָל לְפִי הַנְּ"ל גִּיחָא קֶצֶת דְלֵא חֲזִי לִיה כִּינּוּ שְׂשֻׁחָטָה בְּחוּץ.

אֲבָל גַּם זֶה אֵינּוּ מְנוּשָׁב דַּא"כ הֵיכִי מַדְמֵי קְלִיטַת מְחִיצָה לְמְשַׁלָּה בְּהֵן הָאוּר עַל הַמְּזַבַּח הָא אִפִּילוּ קְדָשִׁים גְּמוּרִים כְּשֶׁנִּפְסְלוּ אִין מַעֲלִין אוֹתָן לְכַתְּחִילָה וְכִי זֶה ע"י שְׂנַקְלִטוּ בְּמְחִיצָה עַדִּיפָא.

כִּינּוּ דְנִפְסְלוּ בְּשְׁחִיטַת חוּץ הֵיכִי ס"ד לְהַחְזִירָן. וְעֵדֵינּוּ צ"ע בְּזָה וְלֵא זְכִיתִי כְּעַת לְהִבִּין הַלְכָה זוּ עַל בְּנֵי הַשָּׁם יֵאִיר עֵינַי: שָׁם תּוֹס' בַּד"ה בְּעֵי ר"א כְּפָר כְּתָבְתִי לְדַקְדָּק בְּדַבְרֵיהֶם ז"ל.

אֲבָל סוּף דְבַרְיָהֶם ז"ל וּלְפִי גִירְסָא זוּ גָרְסִינּוּ בְּסוּמָף כּו' עַד סוּפֵן הַמָּה סְתוּמִים וְעֵלּוּמִים וּמֵה לְשׁוֹן רִאשׁוֹן דְקָאֵמַרִי וְגַם הָאִיכָא דְאָמַרִי נִרְאָה לַעֲנִין שְׂיַשׁ אֵינָה חֲסָרוֹן בְּדַבְרֵיהֶם. וְעֵינֵי בְּבַה"ז וְצ"ק שְׁפִי בְּדוּחָק.

ואי לאו דמיסתפינא עניתי חלקי גם אני וייתבארו דברייהם ו"ל פמין חנומר ונראה דגירסתם הי' בבעיא דר' ינאי איברי עולת במת יחיד כו' ירדו מהו שיעלו איפא דאמרי היכא דלא משלה בהו האור לא תיבעי לה פי תיבעי לה היכא דמשלה בהו האור.

ולזה פתבו דלגירסתם לעיל בפלוגתא דרבה ורב יוסף ירדו מהו שיעלו ע"כ בבעיא דר' ינאי נמי הכי גרסינו ולז"כ אבל ללשון ראשון דמיבעי ליה בלא משלה בהו האור הלא פשיטא דאפי' שאר פסולין ירדו לא יעלו ומאי מיבעי לר' ינאי ולז"כ ושמא פיון ששחטן בהיתר לכ"ע היכא דמשלה בהו האור יעלו ומיבעי ליה בלא משלה בהו ולא דמי לשאר פסולין פיון דהשחיטה היתה בהיתר ולז"כ וצריף לומר דהא דקאמר מילתא דפשיטא ליה לרבה ור"י מיבעי ליה לר' ינאי היינו לאיפא דאמרי דמיבעי ליה במשלה בהו האור ומדמי להו לשחיטת דרום ונפיר קאמר מילתא דפשיטא כו' מיבעי ליה לר' ינאי.

אבל ללשון ראשון דמיבעי בלא משלה בהו האור ומשום דנשחט' בהיתר בחוץ לא שייכא כלל בעיא דר' ינאי לפלוגתא דרבה ורב יוסף דפלוגתיהו הוא במשלה בהו האור ואם ירדו מהו שיעלה.

ובעיא דר' ינאי הוא בלא משלה בהו האור ומשום דנשחטה בהיתר בחוץ ואתו דברייהם ו"ל בפשטן בלי שום דוחק: דף קכ גמרא פאן בקדשי במה גדולה פאן בקדשי במה קטנה. פירש"י ו"ל קדשי במה גדולה אע"ג דאקריב בבמה קטנה בעינן יום וצריף לדקדק אי לכל הדינים שביין במה גדולה לקטנה כו'.

ואם הוקדשו לבמה גדולה והקריבן בקטנה דכשר הוא אבל אי דנוקא פהו ורחוץ ידים וכל שאר דיני במה גדולה. והי' נראה דזה תליא בנוסחתהברייתא לעיל אי גרסינו חזוה ושוק נוהג בבמה גדולה ואין חזוה ושוק נוהג בבמה קטנה.

משמע דבבמה גדולה נוהג חזוה ושוק אפילו בקדשי במה קטנה ואינו נוהג בבמה קטנה אפילו קדשי במה גדולה. ואי גרסינו חזוה ושוק נוהג בקדשי במה גדולה ואינו נוהג בקדשי במה קטנה הוי איפכא דבקדשי במה גדולה נוהגין כל אלו הדינים אפילו הקריבן בבמה קטנה ואין נוהגין בקדשי במה קטנה אפילו הקריבן בגדולה.

וא"כ ר"א דרמי קראי אהדדי ע"כ ס"ל פאן בחולין פאן בקדשים דלדידן' דגרס בברייתא חזוה ושוק נוהג בבמה גדולה ואינו נוהג בקטנה א"כ אין חילוק בקטנה עצמה בין קדשי במה גדולה או קטנה.

אלא העיקר הוא המקום דבבמה גדולה בכל הקדשים שמקריב בה נוהג כל הדינים ובבמה קטנה אינו נוהג בכל הקדשים אלא דאין זה מוכרח ומסתבר דקדשים שהקדישן לגדולה נהי דכשירים גם אם הקריבן בקטנה מ"מ נוהג בהו כל הדינים שנתתו יבשו בשעת הקדישן.

ובאמת יש לדקדק היכי הקריבו קדשי במה גדולה לכתחילה בקטנה הא במתניתין פטור תנו אבל אסור וכמש"כ רש"י ו"ל במתניתין דאסור לשנות ועוד דא"כ ליעכבו בהו כל דיני במה גדולה דליבעי מזבח וקרן וככש כו' ולא אשכחו בקראי התם שפשו כו'.

וכן משמע פֿשטא דמתניתין אם הקריבו בקטנה פטור וכשר היינו אפילו הקריבו זר ושאר דיני בְּמָה קטנה ג"כ פֿשר ומ"ש לילך דמעפבי בקדשי בְּמָה גדולה שהקריבו בקטנה יותר משאר דיני בְּמָה גדולה וצ"ע יותר: ולגרסת רש"י ז"ל דאיכא דאמרי דרמב"ח לעיל דבבמה גדולה עצמה אין נהגים פל הדינים ע"כ צריף לומר דדין לילך נהג גם בבמה קטנה דהא לדידן אין חילוק בין קדשי גדולה לקטנה: ומתא דגדעון הקריב בלילה לא מיייתי ראיה משום דהתם הוראת שעה היתה והכי אמרינן בתמורה ד' כ"ח ח' דברים הותרו בפרו של גדעון חוץ לילך כו' אלא דיש לדקדק בלשון המקרא התם שכתוב שם שופטים ו' ויהי כאשר ירא מפני בית אביו כו' לעשות יומם ויעש לילה משמע דלא נאמר לו בפירוש לעשות בלילה והיה פנאי לעשות ביום וא"כ היתר לילה לא נאמר לו ע"פ הדיבור וע"ש רש"י ז"ל ד' י"ו לעיל בד"ה מה להצד השנה כו' וקראי נמי מוכח בגדעון ומנוח ושמואל שהקריבו בבמה עכ"ל.

ואין זה מוכן דהא גדעון ומנוח בשעת איסור בְּמָה היתה וע"פ הדיבור עשו פן. אם לא לר"ש דאמר לעיל זו וזו ירושלים ויחידאה היא ודו"ק.

ועי' בירושלמי מגילה דר"א רמי להני קראי ומוקי להו פאן בְּחולין פאן בקדשים ע"ש: שם גמרא וקמפלגי בדרי"הג כו'. עי' מש"כ לעיל דף קט"ו בזה: שם גמרא מומין וזמן בגדולה ובקטנה והא דמומין פוסלין בבמה הוא בקרבן ובעובד אפילו זר כמבואר לעיל בר"ש פ"ב מה להצד השנוה שבהן היינו בע"מ וטמא שכן לא הותרו בבמה.

ויש לדקדק הא משמע לעיל דעו"ג בזמה"ז רשאי לעשות פן היינו להקריב בבמה אפילו בע"מ פל שאינו מחוסר אבר וכדאמרינן בעלמא לדידן הני מומא ולידידהו לא הוי מומא וא"כ מה שנא באמור בפירוש גבי פסול מומין ומיד בן נכר לא תקריבו אלה ע"כ דווקא בבמת ציבור מקום מזבח ה' קאמר דבבמת יחיד לא נאסר להם אלא מחוסר אבר והשתא מנ"ל דלישראל נאסר בע"מ בבמת יחיד ולא קאי בהיתרא דקודם הקמת המשכן דלא נאסר בע"מ.

וצ"ל דהא דהנהיר הפתוב להקריב בע"מ לישראל נאמר אזהרה זו דגם מיד בן נכר אסור להקריב בע"מ וישראל מונהר בכל קרבן בין במקדש בין בבמה אבל בן נח לא הונהר ע"ז ובהיתר הראשון קאי.

ולא מצאתי פעת בדברי הרמב"ם ז"ל להאי דינא דבן נח יכול להקריב בבמה דידיהו בע"מ פל שאינו מחוסר אבר ועי' לעיל בהא דאיצטריך רבא לקורבנא דאמין דשבור מלפא למיתי ציבי חדתי דומיא דמזבח ולפי הנ"ל נהי דלישראל בעינן ציבי חדתי אבל לבן נח מנ"ל לפי מש"כ לעיל משמעות לשון הרמב"ם ז"ל דעצים שנשתמשו בהן הוי פעצים שנמצא בהם מום ועי' מש"כ לעיל בזה: שם גמרא מה יוצא פֿשר בבמה.

פירש"י ז"ל בבמה קטנה כו' משמע דבבמה גדולה יש פסול יוצא וכמו שהבאתי לעיל ד' התוספתא ג"כ חוץ למקומו בבמה גדולה ואין חוץ למקומו בבמה קטנה. ויש לדקדק דהא ליכא פסול יוצא בקדשים קלים גם בבמה גדולה דהא אין מחיצה לאכילתן וא"כ אי גמרינן לן מיוצא בבמה גדולה נמי לא ליפסל לן כמו יוצא וצ"ל דמ"מ איכא פסול יוצא בדם גם בקדשים קלים בבמה גדולה וכיון דלן הדם פסול ה"ה לן בפֿשר פסול ועי'

בתוספות י"ט פ"ג דמנחות משנה ג' שכתב דהא דאמרינו בעלמא דיוצא הותר בבמה היינו בבמה גדולה דנוב וגבעון ובק"ק ולא משמע הכי בשמעתין וא"כ בבמה גדולה איכא נמי פסול יוצא ומתקשבת חוץ למקומו בדם אלא דצ"ע הא אפילו קדשי במה גדולה אם הקריבו בקטנה פשירים וא"כ אפשר דלא מיפסלי ביוצא ג"כ וכבר פתבתי לעיל בבבבא דר"ז בעולה שהכניסה לפנים דקלטוה מחיצות ולא מיפסלי ביוצא אפילו לאחר שחיטה לפירש"י ז"ל וכ"ז בקדשים הראויין בזה ובזה אבל קדשים דלא קרבי אלא בבמה גדולה כמו קרבנות ציבור ונדאי מיפסלי ביוצא ובהו תנו קדשי קדשים נאכלים לפנים מן הקלעים דבבמה קטנה לא אשפחון קדשי קדשים הנאכלין ודו"ק: ועיין בפ' המשנה להרמב"ם ז"ל שפי' טמא דמתניתין היינו דאסור לעבוד בטומאה וכ' דכן פי' בגמרא ועי' תוס' יום טוב ז"ל שמתמה ע"ז דלא נמצא בגמרא וכן המשנ"ל ז"ל מהל' ק"פ נסתפק בזה אי טמא פסול בבמה והדבר מבואר לעיל ריש פ"ב דטמא פסול בבמה וכדאמרינו מה להצד השנה טמא ובע"מ שלא הותרו בבמה וכ"כ הבה"ז ז"ל: הדרן עלה פרק פרת חטאת וסליקא לה מסכת זבחים